ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག

སྡེ་ཚ།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཤུས།

དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་པར་དུ་བསྐྲུན།

2014

ཨཱིན་ཌིཡ་ཨང་། 37 དེབ་ཨང་། ScB000001

ལན་མཁས་སྒེལ་སྒྲིག་སྒྲོས། ས་བཅུས་རིག་མཛོད་ཆེན་པོའི་རྩོམ་སྒྲིག་ཁང་།

05/09/2015

༦༥། །འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་ དང་ལྷན་བྱེད་ཀྱི་བཤད་བཏུས།

པོད་དང་པོ།

གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གསལ་ཚན་རིག

སྟོད་ཆ།

སྒྲི་ཧོར་ལགོང་ས་ལས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཁྲིས་ལམ་སྟོན་འོག་ཀུན་བཏུས་རྩོམ་ སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།

2014

© Gaden Phodrang Trust

(Office of His Holiness the Dalai Lama)

All rights reserved

Compiled, edited and published under the

auspices of the Office of His Holiness the Dalai Lama

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྲུབ་ཀུན་བཏུས།

པོད་དང་པོ།

ཕྱི་བོ་ ༢༠༡༩ དཔར་ཞིང་དང་པོར་དེབ་གྲངས། ༦༠༠༠

ཕྱི་བོ་ ༢༠༡༩ དཔར་ཞིང་གཉིས་པར་དེབ་གྲངས། ༡༠༠༠༠

དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ནས་བར་དུ་བསྒྲུན།

Series title: nang pa'i tshan rig dang lta grub kun btus, Vol. 1

Volume title: tshan rig gam gzhi dngos po'i rnam gzhag, Part 1

Compiled and edited by the Kuntue Committee

Classical Indian Thought – Buddhist Sciences – Buddhist Philosophy –

Buddhist Investigative Methods – Buddhist Theories of Matter –

Nature of Time – Abhidharma – Critiques of Atomism – Indian Cosmology –

Early Theories of Evolution of Life, Fetal Development, and the Brain –

Subtle Body and Energy – Nature of the Person

The Buddha – Nagarjuna – Aryadeva – Maitreya – Asanga –Vasubhandu –

Bhavya – Chandrakirti – Dignaga – Dharmakirti – Aryabhatta – Yashomitra –

Dharmottara – Shantarakshita – Kamalashila – Pundarika

ISBN 978-93-83091-24-9

Printed in New Delhi

2014

གསལ་བཤད།

།།མཆོག །རྒྱ་ཆེའི་གླིང་པ་པོ་རྣམ་པའི་སྣོན་ལམ་དུ་ཞུ་རྒྱུར། སྒྲ་ནོར་ཅགོང་ས་ཅསྒྲུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་ཐུགས་རེ་ཆེན་པོས་ལམ་སྟོན་ཟབ་མོ་དུས་ནས་དུས་སུ་ཕེབས་པའི་བཀའ་དྲིན་ལས། ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་བྱབ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོ་གཉིས་ལེགས་པར་བྱུབ་སྟེ་རྒྱལ་ས་ལྷ་ལེར་པར་བསྒྲུན་གྱིས་རྒྱ་ཆེའི་དོན་གཉེར་ཅན་དག་གི་གཟིགས་ལམ་དུ་འགྲེམས་སྟེལ་ཞུས་ཟིན་པ་ལགས་མོད། དེ་བཞིན་ཉིད་འཛོམ་གླིང་ཡིག་རིགས་དུ་མའི་ཐོག་པར་སྐྱུར་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས་པར་རྩའང་ཕྱོགས་ཡས་མས་དུ་མར་བཀྲམ་ཡོད་ཅིང་ལས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་གླིང་ནས་པར་སྐྱུན་གྱི་སྒོ་ར་དངོས་མཇུག་གསུམ་ལེགས་པར་མ་བྱུབ་གོང་དུ་ལམ་དུ་འཁྱར་འདུག་པའི་དེ་བ་དེ་དང་། དཔར་སློག་བརྒྱབ་པའི་དེ་ད་དག་གི་དབུར་ཅགོང་ས་ཅསྒྲུབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྟལ་པའི་ནང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྤྲོ་ཚན་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཚུལ་དང་། དེང་གི་དུས་སུ་དེ་བ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་སྒྲིག་དགོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་སོགས་ལས་བརྩམས་པའི་སྟོན་གླེང་བཀའ་རྩོམ་གནད་འགག་ཀྱིན་ཏུ་ཆེ་བ་དེ་འང་བགོད་མི་འདུག་པ་ནི། ཆོས་པ་གཅིག་ཏུ་ན་དགོས་དབང་ལྟ་བུའང་ཡིན་སྲིད་མོད་ཀྱི། བཀའ་རྩོམ་དེ་ནི་དེ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ལྷོངས་དང་བརྗོད་བྱའི་གལ་གནད་ཞིབ་རྒྱས་སུ་སྟོན་པའི་སྟོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལགས་པས་དེ་བ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དབྱར་མ་བགོད་ཚེ་རྒྱ་ཆེའི་གླིང་པ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཆ་ཚང་སྐོང་མི་ཐུབ་པར་མཐོང་སྟེ། དཔལ་ཀུས་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ནས་དཔར་ཐེངས་དང་པོའི་དེ་བ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ཡིག་ཁོར་རེ་ཟུང་འདུག་པ་

ནོར་བཅོས་དང་འབྲེལ་ལ་ཅགོང་ས་ཅ་སྐྱེས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་རྩོམ་དེ་ཉིད་དེབ་ཀྱི་དབུར་རང་འཇགས་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཐོག དགར་ཐེངས་དང་པོའི་ནོར་བཅོས་རེའུ་མིག་ལྟན་དུ་བཀོད་དེ་འཕྲལ་དེབ་ཏུ་བསྐྱོན་ཅིང་། རྒྱ་ཆེའི་དོན་གཉེར་ཅན་དག་གི་ཐུགས་མཁོ་སྐོང་ཐུབ་པའི་རེ་བས་ཀུན་ནས་བསྟར་ཏེ་ཡོངས་ཁྱབ་ཏུ་འགྲེམས་སྟེལ་ཞུས།

འཕྲལ་དེབ་ཁ་འབྲེད་སྐབས་མཁྱོགས་ཁྱད་ལ་བསམས་ཏེ་པར་རིས་རྣམས་བཙུག་མེད་ལ། དོན་ཚན་རྣམས་ལ་ཐད་ཀར་གཟིགས་བདེ་ཕོང་ཆེད་དེབ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དཀར་ཆག་ཆ་ཚང་བཀོད་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་དཀར་ཆག་ནང་བཀོད་པའི་ཚན་པ་སོ་སོ་མཇུག་མོས་མནན་ཚེ་དཀྱུས་ཀྱི་ཚན་པ་རྣམས་ལ་ཐད་ཀར་གཟིགས་ཐུབ་པ་དང་། དཀྱུས་སུ་བཀོད་པའི་མཆན་རྣམས་ཡང་ཀོའི་ཐོག་མཇུག་མོས་མནན་ཚེ་དེབ་ཀྱི་མཇུག་ཏু་བཀོད་པའི་མཆན་རྣམས་ལ་ཐད་ཀར་གཟིགས་ཐུབ་ལ། ཡང་དེབ་ཀྱི་མཇུག་ཏু་བཀོད་པའི་མཆན་རྣམས་ཡང་ཀོའི་ཐོག་མཇུག་མོས་མནན་ཚེ་དཀྱུས་མཆན་ཡང་ཀོའི་ཐོག་བསྐྱར་ཡོག་བྱེད་ཐུབ།

དེབ་འདི་ཉིད་ཀྱི་པར་དབང་དགའ་ལྟན་ཞོ་བྱང་ལ་ཡོད་པས་དགའ་ལྟན་ཞོ་བྱང་ཡིག་ཚང་ལ་བཀའ་འཕྲོལ་ཞུས་ཐོག་བསྐྱར་དཔར་བྱེད་རིགས་རྣམས་ལ་དཀའ་བསུ་ཞུ། ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྡན་གྱིན་ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་ཤིང་རྟ་ལོའི་ཟླ་བཞིན་བཟླ་བའི་གླལ་ཚེས་ ༡༡ ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ བཟླ་ ༤ ཚེས་ ༥ ལ།

དཀར་ཆག

གསལ་བཤད། I

༡གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་དུ་སྒྲུལ་པའི་སྤྲོན་གླེང། 1

༡ ཐོག་མར་ཚན་རིག་དང་ཟྭད་ཚུལ། 1

༢ ནང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྤྲེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ། 9

༣ ནང་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག 16

 34

 38

 40

 44

 53

 56

ས་ངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར། 77

 77

 82

༣ ཚན་རིག་དང་བདེན་པའི་དོན། 87

༤ སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཚུལ་ལུགས། 94

༥ དཔལ་ན་ལེ་ནྡྲའི་རིང་ལུགས། 98

༦ ནང་པ་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་བར་གྱི་བགྲོ་གླེང་། 107

༧ ནང་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག 116

སྐབས་དང་པོ། གཞུང་གི་སྤྱི་བཤད། 127

༡ ནང་པའི་གཞུང་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྤྱི་སྒྲོམ་མི་འདྲ་བར་གསུངས་པ། 127

༢ གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་དང་དཔྱོད་པའི་སྒོ 132

༡) རིགས་པས་དཔྱད་པ་གལ་ཆེ་ཚུལ་དང་། རྟོན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག 132

༢) གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་དང་བསྟུན་ནས་དཔྱད་པ་ལ་འཇུག་དགོས་ཚུལ། 139

༣) རིགས་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་དཔྱོད་ཚུལ། 141

༤) རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ། 142

༥) འགལ་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་པས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་ཚུལ། 146

༣ ཞར་བྱུང་བསྡུས་གྲྭའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྐོར་མདོ་ཙམ་བཤད་པ། 149

སྤྱི་བཤད། 149

རིགས་ལམ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ། 151

རྟགས་གསལ་ལ་ལན་འདེབས་ཚུལ། 154

སུ་གསུམ་སུ་བཞི་འགལ་བ་དོན་གཅིག 157

སྐབས་གཉིས་པ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག 159

༡ གཏན་ལ་དབབ་བྱ་གཞི་འི་རྣམ་གཞག་སྒྲིར་བཤད་པ། 159

༢ གཟུགས་ཅན་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིག་ཚུལ། 162

༣ གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་བཤད་པ། 170

  ༡) གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། 171

  ༢) སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད། 176

ཞར་བྱུང་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པ། 180

  ༣) དྲའི་སྐྱེ་མཆེད། 186

  ༤) རྡོའི་སྐྱེ་མཆེད། 187

  ༥) རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད། 190

  ༦ མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་བཤད་པ། 195

  ༡ ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་བཤད་པ། 201

  ༢ རྒྱུ་འབྱུང་བ་བཤད་པ། 208

  ༣ ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བཤད་པ། 229

  ༤ རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག 241

  རྒྱུ་བཤད་པ། 241

  འབྲས་བུ་བཤད་པ། 247

  ༥ འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་བཤད་པ། 249

  ༦ ལ་ལས་བྱའི་རྣམ་གཞག་གཞན་བཤད་པ། 255

  ༡) མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་བཤད་པ། 255

  ༢) གཅིག་དང་ཐ་དད་བཤད་པ། 259

༣) ཐྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཤད་པ། 266

๔) ཟུར་ལྡོག་གི་རྣམ་གཞག 268

๕) འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་གཞག 269

འགལ་བ་བཤད་པ 269

འབྲེལ་བ་བཤད་པ 274

๖) དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་གཞག 276

๗) གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ 290

སྒྲུབ་གསུམ་པ། འཕྲོས་དོན་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག 297

๑ དུས་ཀྱི་ངོ་བོ 297

๒ དུས་ལྷོས་བྱུབ་དང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ཚོས་སུ་སྒྲུབ་པ 302

๓ དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ 306

๔ དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ལས་བརྩམས་པའི་དཔྱད་པ 315

๕ མི་རྟག་པ་ཐུ་མོ་འཇོག་ཚུལ 323

སྒྲུབ་བཞི་པ། གཟུགས་ཅན་རྫོས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཐུ་མོའི་རྣམ་གཞག 335

๑ ཐྱི་བཤད 335

๒ གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐའ་རྒྱལ་ཐུ་རབ་འཇོག་ཚུལ 336

๓ ཐུ་རབ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་བྱུབ་ཚུལ 345

๔ ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱད་པ 352

སྒྲུབ་ལྔ་པ། ལྷོད་བཅུད་འབྱུང་འཇིག་གི་རིམ་པ་བཤད་པ 368

๑ མངོན་པའི་གཞུང་སོགས་ནས་བཤད་པའི་ལྷོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བྱུང་རིམ 368

༢ དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་བཤད་པའི་སྨོན་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་རིམ། 387

༣ སྨོན་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པའི་ཚུལ། 395

༤ དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པའི་མཁའ་རྒྱལ་དང་གོ་ལའི་འཁོར་བསྡོད། 401

༥ ཨླུཏ་ཐ་ཏའི་ཆེས་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་གོ་ལའི་འཁོར་བསྡོད། 407

༦ འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དང་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག 410

  ༡) གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚད་བཤད་པ། 410

  ༢) ལོ་དང་བསྐལ་པ་བཤད་པ། 414

  ༣) གྲངས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ། 423

སྐབས་དྲུག་པ། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་རིམ་དང་ཚ་ཆུང་ཕེག་ལེའི་རྣམ་གཞག 431

  ༡ སྒྲོ་བཤད། 431

  ༢ སྒྲེ་བའི་གནས་བཤད་པ། 431

  ༣ མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ། 441

    ༤ དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ། 462

    ༥ ནང་བའི་སྙན་གྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ། 469

    ༦ འཕྲོས་དོན་བྱ་བའི་ལུས་ཚ་ཆུང་ཕེག་ལེའི་རྣམ་གཞག 475

      ༡) གསང་སྦྱགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ། 475

      ༢) ནང་བའི་སྙན་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚ་ཆུང་གི་རྣམ་གཞག 492

    ༧ ཞབ་བྱུང་ནང་བའི་སྙན་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་གླང་བའི་རྣམ་གཞག 504

      ༡) སྒྲོ་བཤད། 504

      ༢) མངལ་དུ་གླང་བའི་ཆགས་རིམ། 505

རེ) གླང་པའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ། 507

ཅ) གླང་ཙའི་རྣམ་གཞག 509

ཀ) གླང་པའི་ཆ་ཤས་རྒྱུངས་པ་དང་། གླང་རྒྱ་དང་། ཚངས་དུང་གི་འགོར་ལོ། 512

དཀ ལུས་སེམས་ཀྱི་འཕེལ་པའི་ཚུལ་ལ་དབྱེ་བ། 517

ལུང་འཛིན་ཕྱག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་། 534

༡ བཀའ་འགྱུར། 534

༢ བསྟན་འགྱུར། 535

རེ གཞུང་གཞན་ལས་བྱངས་པ། 540

དཔར་ཕེངས་དང་པོའི་ཧོར་བཅོས་རེ་ཌ་མིག 542

ལས་ཀྱི་ལས་ཆོག་གི་ས་ཆེད་དུ་སྐལ་བའི་སྟོན་གྲོང།

༧ ཐོག་མར་ཚན་རིག་བང་ཕྱད་ཚུལ།

གཅིག། །རོས་རང་ཚུང་དུའི་སྒྲབས་ནས་རྩེད་ཆས་འཕྲལ་འགོར་རིགས་ལ་དགའ་མོས་བང་དོ་སྣང་ཡོད་ཅིང་། ལྷག་པར་རྒྱ་གར་དུ་སློབས་རྗེས་ཚན་རིག་གི་སློབ་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཤེས་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་དང་ཚན་རིག་དང་ཆོས་ལུགས་བར་གྱི་རྒྱང་ཁྱད་ཅི་ཡོད་ཤེས་རྟོགས་སྟེལ་སླད། ཚན་རིག་པ་དང་འཕྲོས་མོལ་བྱ་རྒྱའི་འདོད་པ་བྱུང་། ངོས་ནས་ཚན་རིག་པར་བགྲོ་གྲེད་པའི་གཏེང་སྒྲོབས་ཡོང་བའི་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི། སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་ནས།

དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །
བསྟེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ། །
ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ། །
བླང་བར་བྱ་ཡི་གྱས་ཕྱིར་མིན། །

ཞེས་སྟོན་པས་རང་གི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན་གསེར་ལ་བསྟེགས་བཅད་བརྡར་གསུམ་ཀྱིས་ལྷུད་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་ལྟར། བརྗོད་བྱའི་དོན་དེར་དགྱུད་པ་ཞིབ་མོར་བྱས་ནས་གདེང་འགེལ་བ་བྱུང་ན་ད་གཟོད་ཡིད་

ཆེས་བྱ་རིགས་པ་ལས། དབྱུད་པ་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་རང་གི་སྟོན་པས་གསུངས་པ་ཏྲུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ནི་སྟོན་པས་ཅི་ཞིག་གསུངས་པ་ཚད་མ་ཡིན་མིན་ཡང། ང་རང་ཚོས་ཚོད་ལྟ་དང་རིགས་པའི་དབྱུད་པ་བརྒྱུད་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་དགོས་པ་ལས། བཀའ་ལུང་ཅམ་གྱིས་ཚད་མར་འཛིན་མི་རིགས་པར་ཆེད་དུ་གདམས་པ་ཡིན་པས། ཆུབས་ཆེན་གྱི་བསླབ་བྱ་འདིས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ཡང་དག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་གཅོ་བོར་བསྟན་ཡོད།

ནང་པའི་གཞུང་སྒྲོ་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ན་ལེ་ཆ་སོགས་ཀྱི་མཁས་དབང་ཁག་གིས་དོན་གང་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་ཚྱོང་བ་ནི་རིགས་པ་དང་ལུང་ལས་ཀྱང་གལ་གནད་ཆེ་བའི་རྩ་དོན་དུ་བཟུང་བར་མ་ཟད། ཅི་སྟེ་དངོས་པོའི་སྟོད་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་ཅམ་ཁྱེས་སུ་འཛིན་ན། ལུང་དེ་ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་གིས་ཚད་མར་སྒྲུབ་དགོས་པས་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ་བ་དང་། ལུང་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱོགས་སྔ་མར་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་མི་ནུས་པར་ཐལ་བ་དང་། ལུང་ལའང་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ཡིན་མིན་སྔ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་པས་རྟམ་གཞག་གང་ཡང་བྱེད་མི་ནུས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་འགོད་པ་ནི་ཤེས་རབ་འཆལ་བའི་རྒྱས་སྦྱའང་གསུངས་པས། དེ་ལྟར་འགོད་པ་པོ་རང་ཉིད་རིགས་པ་སྒྲ་བའི་གྲལ་དུ་མི་ཚུད་པར་གསུངས།

དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་ཚད་རིག་པས་ཀྱང་ཞེས་འཇུག་གི་གྲྭབ་དོན་ཐམས་ཅད་ཚོད་ལྟའམ་རྩེས་རིག་གིས་བདེན་དཔང་བྱེད་པ་ལས་སྐྱེ་བོ་གཞན་ཞིག་གི་

ལྷང་ལ་ཁྲུངས་གཏུག་གི་མེད་པས། མངོན་སུམ་ལ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོང་ཚུལ་ཞིག་ལ་ཞིབ་ལྟ་བྱས་ནས་མངོན་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཚོས་རྣལ་ཕྱན་སོགས་ལ་རྟེས་སུ་དཔག་པའི་ཚུལ་དེ་ནི། ནང་པ་དང་ཚན་རིག་པའི་ཐོག་གཉིས་ཀར་ཐུན་མོང་དུ་གནས་པར་མཐོང་བས། ངོས་རང་དེང་རབས་ཚན་རིག་པར་འཕེལ་པ་བྱ་རྒྱུར་སྒོ་བས་པ་ལྟག་ཏུ་འཚེལ།

ཚན་རིག་པས་ཐུ་མཐོང་ཆེ་ཤེལ་དང་། རྒྱང་ཤེལ། ཨང་རྩིས་སོགས་བཀོལ་ནས་རྣལ་ཕྱན་དང་ཡངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་བཟོ་དབྱིབས་སོགས་ལ་ཞིབ་ལྟ་བྱས་ཏེ། དབང་པོའི་ཐོག་གསར་མཐོང་གི་ནུས་ཚད་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་རྟེས་དཔག་གིས་དགྱེད་པས་དངོས་དོན་ཤེས་རྟོགས་གསར་པ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། དེ་ཡང་ཚན་རིག་གིས་ཚོད་དཔག་བྱེད་པའི་དོན་དེ་ར་སྤྲོད་པར་མཐར་ཐུག་ཏུ་ཐུག་དགོས་པས། ནང་པ་དང་ཚན་རིག་པ་གཉིས་ཀས་དགྱེད་པའི་གཞི་ཙ་ཐུག་ལ་བརྟེན་པར་མཚུངས་པས། དགྱེད་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གྱི་ཐད་ཙ་བའི་འགྲོ་ཐུག་ལས་གཅིག་གྱུར་ཅིག་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་ཐུག་པ་ཞེས་པ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཐུག་པ་ཅམ་མིན་པར་སྟོན་བྱུང་ཡང་ཐེ་བའི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་གོ་བ་དང་། ཐོས་བསམ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོན་བྱུང་འདི་ཡང་ཚན་རིག་གི་བརྟག་དཔྱད་དང་མཚུངས་པར་ཐུག་པར་གཏུག་པའི་ཡུལ་ལ་དགྱོད་བྱེད་ཀྱི་བརྟག་ཐབས་ཤིག་ལའང་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད།

ག�ཉ ལོར་ངོས་ཡོ་ངོའ་ལ་ཐོག་མར་བསྒྲོད་སྒྲབས་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་མཁས་དབང་ཆེན་པོ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་སྟ་བ་ཐུ་ཞིབས་ཀན্ধ་པོ་ལྷིར་ (Sir Karl

Popper) དང་། རིམ་གྱིས་ནུབ་འཛར་མན་ཁྱིད་འཛིན་གྱི་སྒྲུན་མཆེད་དང་ཁོན་ཏོམ་ (quan tum)དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་ཕན་ནར་ཏེའི་སན་བེརྒ་ (Werner Heisen-berg) ཡི་ལས་རོགས་བཅས་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་རིག་པ་དང་དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་བོན་ཕའི་ཇི་ཀེར་ (Carl von Weizsacker) དང་། དངོས་ཁམས་རིག་པ་བ་ད་ཕྱིད་བོཏམ་ (David Bohm) སོགས་སྣན་གྲགས་ཆེ་བའི་ཚན་རིག་པ་ཚོར་རིམ་གྱིས་ཐུག་འཕྲད་བྱས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ལྷད་ཙའི་རྣམ་གཞག ལྷུ་ངོས་རིག་པ། ངངོས་ཁམས་རིག་པའམ་ཏུལ་ཕན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟེ། ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ངངོས་པོར་ཆ་ཤས་བསེལ་ནས་མཐར་རྟེད་རྒྱ་མེད་པ། སེམས་ཙམ་པའི་ཕྱི་ངོན་འགོག་པའི་རིགས་པ་དང་ཉེ་པོ་ཡོད་ཅིང་། དབུ་མའི་གཞུང་ནས་བཏགས་ངོན་བཙལ་ནས་མི་རྟེད་པར་བཤད་པ་དང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་པའི་ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་ཁག་དེ་དག་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་ཞི་ལྷག་གི་ཚུལ་སྟོན་པའི་ཆོས་བརྒྱད་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་གོ་བསྡུར་ལན་མང་བྱས་པ་ཡིན།

ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། བ་ལྷ་འཇིག་རྟེན་འདིར་ཚན་རིག་གི་གལོལ་ཐབས་མེད་པའི་ཤུགས་རྒྱན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཁྱབ་གདལ་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པས། དེང་རབས་ཚན་རིག་ལ་ཤེས་འདོད་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཇ་དྲག་ངང་དང་ལེན་མི་འདོད་བཞིན་དུ་བྱེད་དགོས་པ་ལྷ་བུར་གྱུར་ཡོད། དེར་མ་ཟད་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་ནང་དུ་འང་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྒོར་སོགས་གླེང་སྟོང་གི་ཁོར་ཡུག་ངེས་ཙན་ཞིག་ཡོང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་མངོན་འདོད་བདེ་སྐྱིད་ཡིན་

པའི་གནད་དོན་འདི་ལ་གཞིགས་ཏེ། ཚན་རིག་གི་ཐོན་སྒྲིད་ཁག་འཛིག་རྟེན་འདིར་འཚོ་བའི་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་འི་ཕན་བདེའི་དགོས་མཁོར་བསྒྲུར་རྒྱུ་གལ་ཆེར་མཐོང་ནས། ངོས་ནས་ལོ་མང་ཚན་རིག་གི་མཁས་པ་རྣམས་དང་གོ་བསྡུར་བྱས་པ་ཡིན། ཕན་ཚུན་གྲོས་བསྡུར་ལ་བརྟེན་ནས་དེང་རབས་ཚན་རིག་དང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་མིའི་རིགས་ཀྱི་ལུས་སེམས་བདེ་ཞིང་སྐྱིད་པའི་དགོས་མཁོ་ལ་ཞབས་འདེགས་བསྐྱེད་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ཚན་རིག་པ་རྣམས་དང་གོ་བསྡུར་བྱེད་སྐབས། ངོས་ནས་དམིགས་ཡུལ་གཉིས་འཚང་བཞིན་ཡོད།

དམིགས་ཡུལ་དང་པོ་ནི། ད་བར་རྒྱལ་སྤྱིར་ཡོད་བཞིན་པའི་ཤེས་བྱའི་རྣམ་གཞག་གི་ཁྲོན་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། ད་དུང་ཡང་ལོ་རེ་ནས་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་མོད། ཚན་རིག་ཐོག་མར་དར་སྐབས་ནས་ཕྱིའི་དངོས་པོར་གཙོ་བོར་དམིགས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་དབྱད་ཞིབ་བྱ་ཡུལ་ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ལས། དགོད་མཁན་རང་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང། དབྱངས་ཕྱི་ཚུལ། རང་གི་བདེ་སྡུག་གི་ཚོར་བ་སོགས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་ཉམས་ཞིབ་ཆེར་བྱས་མེད། དེའི་ཕྱིར་ད་ཡོད་ཚན་རིག་གིས་ལེགས་པར་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་ཐུབ་པའི་གཞི་ནི་ཕྱིའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་བོ་ཡིན། དེ་ལྟ་ནའང་མིའི་རིགས་ཀྱི་སྲོ་ཚོགས་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གྱི་ངོས་ནས་བལྟས་ནའང། ད་ལྟའི་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱས་མ་འདངས་པའི་ཆ་གང་མང་ཞིག་ཡོད་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད། དེའི་ཕྱིར་ཤེས་བྱའི་སྟེ་ཚན་གྱི་ནང་དུ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འགལ་བར་ཚུད་དགོས་པར་བརྟེན། ད་ཡོད་ཀླད་ཀྱའི་རྣམ་གཞག་ནས་སྒོ་ལྟའི་ཤེས་པ་སོགས་

གླང་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་པོའི་ཤེས་པའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཡོད་ཐོག་ད་དུང་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེ་རུ་དང་། ཞིབ་ཚགས་སུ་བཏང་སྟེ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་གསལ་བའི་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་གཞུང་ལུགས་འདང་རྗེས་ཤིག་བྱས་ཏེ་ཤེས་བྱའི་གཞི་རྒྱ་རྗེ་ཆེར་གཏོང་རྒྱུ་དེ་དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ཡིན།

སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་བར་ཕན་ཚུན་སྨོན་སྨྲོང་བྱེད་འོས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པར་མ་ཟད། ང་ཚོར་ལུས་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སེམས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དང་འབྲེལ་བའི་བདེ་སྡུག་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་སྟབས་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་དང་འབྲེལ་བའི་ཤེས་ཡོན་ང་ཚོར་དགོས་དེས་ཡིན། དེས་ན་མིའི་སྲོག་ཚོགས་ནང་བདེ་སྐྱིད་ཇི་ལྟར་སྐྱེན་ཐབས་ལ་གཞིགས་ནས་དེང་རབས་ཚན་རིག་དང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་བ་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་གྱི་ལྷ་ཚན་གསར་པ་ཞིག་སྲོལ་གཏོང་ཐུབ། དེ་ཡང་ངོས་ཀྱི་བསམ་པར་ཚན་རིག་གིས་དངོས་པོའི་མཐར་ཐུག་གི་རང་བཞིན་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་གསར་དུ་རྟེད་པའི་ཤེས་བྱས་འགྲོ་བ་མིའི་ཤེས་ཡོན་ལ་ཁ་སྐོན་བྱས་ཏེ། མཐར་ཐུག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ཆ་ཚང་ཞིང་ཤུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་དགོས་རྒྱུ་དེ་རེད་སྙམ།

དམིགས་ཡུལ་གཉིས་པ་ནི། ང་ཚོ་མིའི་རིགས་ལ་ཐུང་པའི་དཀའ་ངལ་ལ་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་དཀའ་ངལ་ཞིག་དང་རང་བྱུང་གི་འབྱུང་བས་བསྐྱེད་པའི་དཀའ་ངལ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། མིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ནི་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཟོས་པར་བརྟེན། དེ་སེལ་ཐབས་ཀྱང་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་ནུས་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད།

ད་ལྟའི་མིའི་སྲོ་ཚོགས་འདིར་ཤེས་ཡོན་ཀྱིས་ཆེར་ཕོངས་མེད་ཀྱང་མིས་བྱས་པའི་ དཀའ་ངལ་ཁག་ནུ་མ་ཐུད་གནས་པ་དེས་ང་ཚོར་དཀའ་ངལ་དེ་དག་སེལ་ཐབས་ད་ དུང་འདང་རེས་ཤེག་མེད་པ་གསལ་པོ་ཡིན། དཀའ་ངལ་དེ་དག་མིའི་བསམ་བློའི་ནང་ རང་གཅེས་འཛིན་དང། འདོད་ཆགས། སྡང་བ། འདོད་རྒམ། ཕྱོགས་རིས། ཐག་དོག འགྲན་སེམས་སོགས་ཤུགས་ཆེ་ཏགས་པ་དང། ཕྱོགས་གཞན་ནས་ང་ཚོའི་བསམ་ བློའི་ནང་གཞན་གཅེས་འཛིན་དང། བྱམས་བརྩེ། བཟོད་སེམས། བག་ཡོད། ཤེས་ རབ་སོགས་ཀྱིས་ཕོངས་པ་ལས་བྱུང་ཡོད་པས། ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཆོས་བརྒྱད་ཁག་ གི་ནང་དུ་ཆགས་སྡང་དང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ལ་རྟེ་ལྟར་འདོར་ལེན་བྱེད་པའི་རྣམ་ གཞག་རྒྱ་ཆེར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པར་བརྟེན། རྣམ་གཞག་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མིས་ བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་སེལ་བར་ཞབས་འདེགས་ཤུ་ཐུབ་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད།

ཚན་རིག་གི་དགོས་དོན་ནམ་གྱུབ་དོན་གཙོ་བོ་ནི་མིའི་རིགས་ལ་ཕན་ ཐོགས་དང། ཞབས་འདེགས་བསྟུབ་རྒྱ་དེ་ཡིན་ཞིང། ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་ནས་མིའི་ རིགས་ལ་སྨན་བཅོས་དང། ཁོར་ཡུག་ དཔལ་འབྱོར། འགྲེམ་འགྲུལ། འཚོ་བའི་ཡོ་ བྱད། འབྲེལ་ལམ་སོགས་ཀྱི་ཐད་ཕན་ཐོགས་མངོན་གསལ་དོད་པོ་བྱུང་ཡོད། ཡིན་ ནལང་མིའི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཟོས་པའི་དཀའ་ངལ་ཁག་ད་དུང་ཡང་རང་འཇགས་ ས་གནས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་ཚན་རིག་ཏ་ཅང་དང་རྒྱས་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ ནང་དུའང་ཀུ་འཕྲོག་དང། གསོད་རྒྱད། འཕྲུག་ཅོད་རྣམས་ཀྱི་ཅམ་བྱུང་མེན་མཐོང་ ཆོས་ས་ལ་འགྱུར་བཞིན་པ་དེ་དང། ལྟག་པར་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཐུག་བསྟལ་ཁག་ ཐུར་བཞིན་གནས་ཡོད་དེ། རང་རང་གི་སེམས་ནང་འདོད་རྒམ་དང། ཁོང་ཁྲོ། ང་རྒྱལ།

ཕྱག་དོག་སོགས་ཀྱིས་ཁེངས་ནས་ཡོད་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཇི་ཙམ་བྱུང་རུང་མི་ཚེ་སྐྱིད་པོ་ཞིག་ཡོང་མི་ཐུབ་པ་དང། ཆོག་ཤེས་དང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཀྱི་བསམ་བློ་ཞི་ཞིང་དུལ་བ་ཞིག་ཡོད་ན་ཕྱི་དངོས་པོའི་ཆ་རྒྱུན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་མེད་རུང་མི་ཚེ་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་བཞིན་ཡོད་པས། མི་ཚེར་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་མེན་དེ་གཙོ་བོར་ནང་བསམ་བློའི་ཁྱད་པར་ལས་ཡིན་པར་བསྟོན་དུ་མེད།

ལུས་ལ་བརྟེན་པའི་ལྷག་བསྟལ་སེལ་བར་ཚན་རིག་གིས་ད་བར་ཕན་ཐོགས་རྒྱ་ཆེན་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཀྱང། སེམས་ཀྱི་དཀའ་ལྷག་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་གཙོང་ལེན་བྱེད་དགོས་སྟབས། མིའི་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཀྱི་རིན་ཐང་གོང་མཐོར་གཏང་རྒྱུ་ནི་མིའི་སྲོག་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་ཙ་བར་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན། དེང་རབས་ཚན་རིག་པས་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལ་རྟོག་གཞིག་དང། ལྷག་པར་དུ་ཡ་རབས་སྲོད་བཟང་ཐེ་བའི་འགྲོ་བ་མིའི་སྲོ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེ་བའི་གནད་དོན་གཞན་ཁག་ལ་དོ་སྣང་བྱས་ན། ཚན་རིག་ལའང་ཡར་སྐྱེད་དང་དགེ་མཚན་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་བའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། ད་བར་ཚན་རིག་གིས་ཟླང་དོར་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ལ་ཐེ་གཏོགས་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཀྱང། ཚན་རིག་ནི་མིའི་རིགས་ཀྱི་དགོས་མཁོར་དམིགས་ནས་བྱུང་ཡོད་སྟབས། མིའི་སྲོ་ཚོགས་ཀྱི་གལ་གནད་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་གནད་དོན་གཞན་ཁག་དང་ཁ་འབྲལ་མི་ཐུབ།

གནའ་བོའི་རྒྱ་གར་གྱི་བྱུབ་མཐའ་སྲོ་དང། བྱ་བྲག་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་

ནས་གསུངས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པར་ནི། ཞི་ལྷག་སོགས་སེམས་སྨྲོང་བའི་ཚུལ་ཞིན་ཏུ་ཐོན་པས། ད་ལྟ་ཡོད་བཞིན་པའི་རྒྱལ་སྲིའི་ཤེས་ཡོན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་སུ་གཏོགས་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྟེ་ཚན་ལ་བློ་སྒྲིད་རེས་པར་འབྱུལ་ཐུབ་པ་དང། མིའི་རིགས་སྲིའི་ནང་སེམས་ཀྱི་གཏུང་བ་སེལ་བ་དང་ཞི་བདེ་སྐྱེས་པར་བཏང་ནུས་ཐོན་པའི་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆ་རྒྱན་ཞིག་ཡོད་སྟབས། ཆ་རྒྱན་དེས་ད་ཡོད་ཤེས་ཡོན་གྱི་ལམ་ལུགས་ཕུན་སུམ་ཇེ་ཚོགས་སུ་འགྱུར་བའི་རམ་འདེགས་བྱས་ཏེ་མིའི་སྲོ་ཚོགས་འདི་སྲོད་བཟང་གིས་མི་ཕོངས་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུ་དེ་ངའི་དམིགས་ཡུལ་གཉིས་པ་ཡིན།

དེང་སྐབས་ཚན་རིག་དང་འཕྲུལ་ལས་ཀྱིས་ཤུགས་རྒྱན་མ་ཐེབས་པའི་མིའི་འཚོ་བའི་ཆ་ཞིག་ཕལ་ཆེར་མེད་པས། ང་ཚོའི་འཚོ་བའི་ཁྲོད་དུ་ཚན་རིག་གིས་གནས་བབ་རྗེ་ཅམ་ཞིག་བཟུང་ཡོད་མེད་གསལ་པོ་ཡིན། ཡིན་ནའང་ཚན་རིག་གི་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དང། ཚན་རིག་གིས་ང་ཚོའི་དགོས་མཁོ་གང་བསྒྲུབས་པ་དེའི་མཐའ་མའི་འབྲས་བུ་ཅི་ཞིག་ཡིན་མིན་བཅས་ལ་ང་ཚོས་ཡིད་འཛིག་བྱེད་རིགས། ཡང་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་སྟོད་དུ། ཚན་རིག་དང་རྒྱས་ཀྱིས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་དད་སེམས་ལ་ཤུགས་རྒྱན་ཐེབས་རྒྱུར་ཡོད་ཆེས་བྱེད་མཁན་བྱུང་ཡང། དུས་རབས་ཉིར་གཅིག་པའི་འགོ་སྟོད་འདིར་ནི་ཞི་དུལ་གྱི་སྲོ་བ་སྲི་བང་ལྟ་གར་སེམས་ཁམས་དང་ལྟ་གྲྭ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་པའི་གནའ་བོའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ལ་དེ་བས་དོ་སྣང་བྱེད་ཡུལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

། ཆང་པའི་གཞུང་གི་བཙོད་ཐུ་ལ་ཐེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་པའི་ཚུལ།

ང་ཚོས་མི་འི་སྲོ་ཚོགས་ནང་རྒྱུན་དུ་མི་གསོད་རྒྱ་འཕྲོག མགོ་སྐོར་གཡོ་སྒྲུ། གཞན་ལ་གཏོད་འཚེ། ཉམ་ཐག་ལ་མཐོང་ཆུང། སྲོ་ཕྲས་ལ་བག་མེད། ཆང་རག་ལ་ངན་གོམས། སྲོ་དོན་རྒྱབ་སྐྱེ། དུག་ཕྲས་འཐེན་པ། ཁོགས་མེད་དུ་ལུས་པ། འགོན་འཛིན་དང་ཐག་དོག།འགྲན་སེམས་དང་དངངས་སྐྱག་སོགས་མང་པོ་ཞིག་མཐོང་རྒྱ་ཡོད། ངོས་ཀྱི་བསམ་པར་དེ་ནི་ང་ཚོས་ད་བར་ཀུན་སྲོད་དང་བསམ་བློའི་རིན་ཐང་བྱམས་བརྩེ་སོགས་སྟང་མེད་དུ་ཤོར་བའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་ཡོད་པས། ཇི་ལྟར་བྱས་ནས་ཀུན་སྲོད་ཡར་རྒྱས་དང་དར་སྟེལ་གཏང་རྒྱའི་ཐབས་ལམ་ལ་དོ་སྟང་བྱེད་དགོས་པར་མཐོང། སྲོ་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དངོས་མཐོང་འདིས་ང་ཚོར་ཅི་ཞིག་གིས་འདང་གི་མེད་པ་དང། གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱི་དེང་གི་འཇིག་རྟེན་སྲོ་འི་གནས་སྟངས་དེ་གས་ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་བར་བྱམས་བརྩེའི་ཚོར་བས་ཁྱབ་པའི་ཁོར་ཡུག་ཅིག་དགོས་པར་གསལ་པོར་སྟོན་གྱི་ཡོད།

གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཀུན་སྲོད་དང་བསམ་བློའི་རིན་ཐང་དང་སྟེལ་གཏོང་དགོས་ན་གཞི་ཅི་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་སམ། ཚོས་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་སྲོད་ཀྱི་བསྟན་བྱ་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞིའི་སྟེང་བསྟངས་ཡོད་པས། གལ་ཏེ་ཡ་རབས་སྲོད་བཟང་ནི་ངེས་པར་ཚོས་ལུགས་ཤིག་ལ་བརྟེན་དགོས་ཚེ། ལྟ་གྲུབ་ཡོད་པའི་ཚོས་བརྒྱད་ཁག་གི་བསྟན་བྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཀུན་སྲོད་ནི་ཚོས་དང་མེད་པའི་སྐྱེ་གོ་ཚོར་ཁྱབ་མི་ཐུབ་པ་དང། ཚོས་དང་མེད་པ་ཚོར་ཚོས་དང་མེད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་བྱམས་བརྩེ་སོགས་ཡ་རབས་སྲོད་བཟང་དག་ཀྱང་འཐུས་ཤོར་བར་འགྱུར། བྱམས་བརྩེའི་རིན་ཐང་ང་ཚོའི་མི་ཚེའི་ནང་རྡེ་ཙམ་མཁོ་གལ་ཆེ་མིན་ཉིན་རེའི་འཚོ་

བཞི་ནང་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་པ་དང་། ཐ་ན་དུད་འགྲོ་དག་ཀྱང་བརྩེ་སེམས་ཀྱི་ཚོར་བས་འཚོ་བཞིན་ཡོད་སྟབས་བྱམས་བརྩེའི་བསམ་བློ་ནི་དེས་པར་ཚོས་ལུགས་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་གསལ།

དེ་བཞིན་ང་ཚོར་ཐོག་མ་ནས་ཚོས་ལུགས་ཀྱིས་ཤུགས་རྒྱན་ཐེབས་མེད་ཀྱང་སྡུ་གཤི་སྣབས་ནས་གཞན་ལ་བརྩེ་བ་དང་། བྱམས་པ་དང་། ཕན་སེམས་དང་། བཟོད་སྒོམ་སོགས་རང་གི་ངང་གིས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་དང་འབྲེལ་བའི་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་ཀྱང་རང་ཚས་སུ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་མི་ཀུན་ལ་ལྷན་སྐྱེས་སུ་ཡོད་པའི་བཟང་པོའི་རིགས་ཀྱི་བསམ་བློ་དང་བྱ་སྤྱོད་བཟང་པོ་འདི་དག་ལ་གཞི་བཅོལ་སྟེ། ངོས་ནས་ཚོས་ལུགས་དང་ལྡན་བྱེ་བྲག་པ་གང་གི་འང་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་མིའི་གཞི་རྩའི་ཀུན་སྤྱོད་བཟང་པོ་དེ་དང་སྟེལ་གཏོང་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱུ་མཚན་ནི་ཚོས་ལུགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་ང་ཚོ་ཞེ་བདེར་འཚོ་གནས་ཐུབ་ཀྱང། མིའི་གཞི་རྩའི་དགོས་མཁོ་བྱམས་བརྩེ་དང་ཁ་བྲལ་ན་ང་ཚོ་གསོན་པོར་གནས་དཀའ་ཞིང་གནས་ཀྱང་བདེ་སྐྱིད་ཀྱིས་ཡོངས་པའི་ཁེར་རྒྱང་གི་མི་ཚེ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བར་དེས།

གལ་ཏེ་ང་ཚོས་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བསླབ་བྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེལ་ཐབས་བྱས་པའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང། ཚོས་ལུགས་དང་རིག་གཞུང་སྣ་མང་ལས་གྱུར་པའི་གོ་ལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྟེ། ཚོགས་འདིའི་ནང་དུ་ཚོས་ལུགས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ཡ་རབས་སྤྱོད་བཟང་གི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་འཛིན་རྒྱུར་བདེ་པོ་མེད། དེས་ན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་སྤྱོད་བཟང་ཞིག་སྟེལ་དགོས་ན་དེ་ནི་མིའི་གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་རྣམས་དང་སྟེལ་གཏང་རྒྱུ་ལས་མ་འདས། གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་དེ་དག་ལ་གལ་

སྲིད་ང་ཚོས་མཐོང་ཚུང་བྱས་ཚེ་དེའི་འཇུག་འབྲས་ལ་ང་ཚོས་འགན་ལེན་རྗེ་ལྟར་བྱེད། ངོས་ནས་ཚོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་བཟང་ (secular ethics) ཞེས་པ་ནི། མིའི་རིགས་ལ་ལྟན་སྒྲེས་སུ་ཡོད་པའི་གཞི་རྩའི་བཟང་གཤིས་རྣམས་ལྟ་བྱེད་ཡོད་པའི་ཚོས་བརྒྱད་ཁག་གི་འང་བྱམས་བརྩེའི་བསླབ་བྱའི་རྩེ་བ་ཀུན་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཟེར་གྱི་ཡོད།

དེ་ཡང་ཚོས་དང་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཕྱོགས་གཉིས་ཀར་གྱས་བརྩི་ཞུ་བའི་ལམ་སྲོལ་ཞིག་རྒྱ་གར་གྱི་སྲོལ་རྒྱུན་དུ་གནའ་དུས་ནས་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན། ཐུར་རྒྱ་གར་དུ་རྒྱང་འཕེན་པར་ལྟ་བྱེད་ཀྱི་ཐོག་གྱུབ་མཐའ་གཞན་རྣམས་ནས་དགག་པ་ཤུགས་ཆེར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་ལྟ་བྱེད་དེ་འཇོན་མཁན་གྱི་རྒྱང་འཕེན་པར་གྱས་བ་ཀུར་གྱི་ཐ་སྙད་འགོད་སྲོལ་ཞིག་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། སྲོལ་དེ་དང་འཇུ་བར་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་རྒྱ་གར་རང་དབང་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་གྱུར་རྗེས། རྒྱ་གར་གྱི་རྩ་ཁྲིམས་ཀྱང་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བ་ཞིག་སྲོལ་གཏོད་བྱས་ཡོད། རྒྱ་གར་གྱི་ཚོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་རྩ་ཁྲིམས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་དེ་ནི་ཚོས་ལུགས་ལ་གྱས་བརྩི་མེད་པ་ལྟ་བུ་གཏན་མིན་པར་ཚོས་ལུགས་ཚང་མ་མཉམ་གནས་དང་མཉམ་དར་ཡོང་ཕྱིར་ཡིན། རྩ་ཁྲིམས་དེ་གཏན་འབེབས་ཡོང་བར་སྒྲུལ་འདེབས་བྱེད་མཁན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གླང་ཏྲི་གང་ཉིད་ཚོས་པ་གཤའ་མ་ཞིག་ཡིན། ལོ་རྒྱས་ཀྱི་ཐོག་ནས་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་དགེ་མཚོན་དེ་དག་མཐོང་སྟེ། ངོས་རང་ལ་ཚོས་ལུགས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་སྤྱོད་བཟང་དང་སྟེལ་གྱི་བྱ་བ་འདིར་མི་བདེ་བ་གང་ཡང་མ་བྱུང།

སྲིན་ཡུལ་ལྷང་ས་ས་བཅར་གནའ་རབས་ནས་ཡོད་པའི་རང་གི་ཚོས་ལུགས་དེ་

རང་ཉིད་ལ་འཚམ་ཤོས་ཡིན་པས་ཆོས་ལུགས་གཞན་དུ་བསྒྲུར་ན་སྐྱེར་རང་ཉིད་ལ་དཀའ་ངལ་འཐུད་ཉེན་ཆེ་བ་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཆོས་ལུགས་མཐུན་སྒྲིལ་ལའང་གནོད་གཞིར་འགྱུར་སྲིད་པར་བརྟེན། ཆོས་ལུགས་གཞན་གྱི་རྟེས་འཇུག་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་པར་བསྒྲུར་སྟམ་པའི་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ཁྱབ་སྤེལ་གྱི་བསམ་བློ་གཏན་ནས་གཏོང་མི་འོས། དེ་ལྟ་ནའང་ཆོས་ལུགས་ཚང་མར་རང་རང་གི་གསུང་རབ་ནས་འཇིག་རྟེན་སྤྱི་ལ་ཕན་ཐོགས་པའི་ཆ་འདས་པར་དུ་ཡོད་པ་དེ་དག་ལག་ལེན་དུ་བཀལ་ནས་སྐྱེ་འགྲོ་སྤྱི་ལ་ཞབས་འདེགས་འདས་པར་སྒྲུབ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ངོས་ནས་ཆོས་དང་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་ཕན་ཐོགས་སྒྲུབ་པའི་ཆ་རྒྱུན་གཅོ་བོ་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཚན་རིག་གམ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་། ནང་གི་གདུང་བ་མེལ་བ་དང་ཞེ་བའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ལམ་དེ་དག་ཡིན་སྟབས། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་བྱུག ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཡོད་པ་དེ་དག་སྟེ་ཚན་སོ་སོར་འབྱེད་དགོས། སྤྱི་བཏང་ཆོས་དང་དམ་ཆོས་ཉམས་ལེན་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ལུགས་སོ་སོའི་སྒྲུབས་ཡུལ་ལ་དད་པ་དང་འབྲེལ་ནས་ཡོང་དགོས་པས། ནང་ཆོས་ཀྱང་ནང་པའི་དད་ལྡན་པ་ཁོ་ནར་འབྲེལ་བ་ལས་ཆོས་ལུགས་གཞན་དང་། ཆོས་དད་མེད་པ་ཆོར་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་པ་མེད། དེས་ན་ཆོས་དད་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་གཞག་ནི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ལ་རན་པ་ཞིག་མིན་ཏེ། ད་ལྟ་འཛམ་གླིང་འདིར་མི་འགོར་དུང་ཕྱུར་བདུན་ཐུའི་ནང་དུང་ཕྱུར་བ་ཐུ་ལྟག་ལ་ཆོས་དད་དམིགས་བསལ་མེད་པ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཆགས་ཡོད།

ནང་བའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལྷ་གྲུབ་ལྷ་བུར་མཚོན་ན། རྒྱ་བ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེས་བུ་དང་གང་ཟག་གི་བདག་འདོད་བའི་ལྷ་གྲུབ་དང་མི་མཐུན་ཡང། སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་བསམ་བའི་རྒྱ་བསྐྱེད་པ་སྟེ། གནད་དོན་གང་ཡིན་རྩང་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་མང་པོར་ལྷོས་ནས་གྲུབ་པར་མཐོང་ཚེ་གནད་དོན་དེ་རྒྱུ་གཅིག་དང་རྐྱེན་གཅིག་བུ་ལས་བྱུང་བའི་གུ་དོག་གི་བསམ་བློ་ཁག་བསལ་ཐུབ་པའི་ཁྱད་ཚོས་ལྟན། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་རྒྱུ་བགོ་ལ་ཐུབ་ན་དགེ་མཚན་ཡོད། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ནས་ཐོན་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་གཙོ་གནད་ཁག་ཅིག་རྒྱུ་བགོ་ལ་བདེས། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ་སྟོང་བར་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་པ་ཞིག་ཡིན་མི་དགོས་པ་དང། གཉིས་ནས་སངས་རྒྱས་པས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་ལྷ་ཚུལ་གང་ཡིན་ཤེས་ཐུབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་མཐོང།

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཐོག་མར་བདེན་བཞི་གསུངས་ཚུལ་ལ་དབྱུང་ནའང། བདེན་བཞིའི་ངོ་བོ་ལ་བརྟགས་པ་དེས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་དང། བདེན་བཞིའི་བྱ་བ་ལ་བརྟགས་པ་དེས་ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ། བྱེད་པ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ལ་བརྟགས་པ་དེས་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་གསུངས་པར་ཤེས་ཏུ་གསལ་བས། ནང་བའི་གཞུང་དུ་ལྷ་གྲུབ་དང་བླང་དོར་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཤེག་ལ་གཞི་བཅོལ་ནས་བྱེད་དགོས་པ་དེ་རྩ་བའི་

འགྲོ་ཕྱོགས་ཤིག་ཡིན་པ་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོ་སྦྱོང་དམ་ཕེག་ཆེན་གྱི་སྤྲེ་སྦྱོང་དུ་གྱུགས་པའི་ནང་དུལར་གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་བུ་སྐུ་གཉིས་ཞེས་གསུངས་པ་དེ་དག་ཀྱང་གཞིའི་རྣམ་གཞག་ལ་བརྟེན་པ་དང། ནང་པའི་དགེགས་ཡུལ་མཐར་ཐུག་འབྲས་བུ་སྐུ་གཉིས་དང་ལྷག་པར་སྐུ་བཞིའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་དེ་འགྲུབ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན། ང་ཚོར་ད་ལྟ་ནས་ཡོད་བཞིན་པའི་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བའི་གཉུག་མ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཧོད་གསལ་དེ་གཤེ་སྟེང་དུ་སྐུ་བཞི་འབྲུབ་བྱེད་ཀྱི་ནུས་པ་རང་ཚས་སུ་ཡོད་པ་དེ་ཡིན་པས། ནང་པའི་གཞུང་དུ་རྣམ་གཞག་ཡོད་ཚད་གཞི་ཡི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་གཏུགས་ནས་བྱས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་ལོ། །

དཔལ་ན་ལེ་ཌ་སོགས་ཀྱི་སྦྱོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་དབང་ཁག་གིས་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་དགོངས་པ་འཛིལ་ཚུལ་ལྟར་ནའང། བཀའ་དང་དགོངས་འཛིལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་པོད་སུམ་བརྒྱ་ཕྲ་ཤུ་ལྷག་པོད་དུ་བསྡུར་ཡོད་པ་དེ་དག་གི་བརྗོད་བྱ་ཡོངས་རྫོགས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང། ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་ཚུལ་གསུམ་དུ་བསྡུས་པས། སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང། བྱུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྟེ་ལྷ་བྱུབ་དང། ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ་དང་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱ་ཚུལ་སྟེ་ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་གསུམ་དུ་རེས་པས། ངོས་ནས་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ལ་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་དང། ལྷ་བྱུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་རྣམ་གཞག་བཅས་གསུམ་དུ་ཕྱེ་ནས་བརྗུག་གཞིག་བྱས་ན་དེང་གི་དུས་སུ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་

ཡོད་པར་མཐོང་།།

། ནང་པའི་གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག

སྤྱི་ར་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ནི། གང་ཟག་གཞན་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་རྟོག་ཞིབ་པ་དང་པོ་དེའི་དབྱུད་ཐབས་དེ་གའི་ལམ་ནས་དགྱོད་པ་ན་གྲུབ་དོན་གཅིག་གྱུར་ཏུ་བྱུང་བའི་གྲུབ་དོན་རྣམས་དང་། དེའི་ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱུད་ཐབས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེད་ཚོག་ཅིང་། གཙོ་བོར་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ཆ་ལག་ཚང་བའི་ལག་ལེན་ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱུད་ཐབས་ཤེག་ལ་གོ་དགོས་པར་སེམས། དཔེར་ན། ཚན་རིག་པས་དོན་གང་ཞིག་ལ་བརྟག་པ་ན་ཐོད་ཚོད་དཔག་དང་། ཚོད་དཔག་དེ་དོན་ལ་གནས་མེད་ཞིབ་འཇུག་ལག་ལེན་གྱིས་ཚོད་ལྟ་དང་། རང་ཉིད་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་གང་ཞིག་མངོན་གྱུར་ཏུ་བྱུང་བ་དེ་གང་ཟག་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པས་ཀྱང་ཚོད་ལྟ་དེ་གའི་ལམ་ནས་གྲུབ་འབྲས་གཅིག་མ་ཐུན་དུ་བྱུང་ན། ད་གཟོད་ཞིབ་འཇུག་ཚོད་ལྟ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡོངས་གྲགས་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱ་དང་། རྟེད་དོན་ཤེས་བྱ་དེའི་སྟོན་འགྲོའི་འཚོལ་ཞིབ་རིག་ཀྱི་རིག་པ་ལ་ཚན་རིག་ཅེས་འབོད་པ་ལྟར་རེད། དེ་ནི་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ཇི་ཙམ་ནས་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཆ་རྒྱུན་ལ་གསུམ་གསུངས་པའི་དང་པོ་ཐ་སྙད་པའི་ཤེས་པ་ལ་གྲགས་པ་དང་། གཉིས་པ་གྲགས་པའི་དོན་དེ་ལ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་མི་གཏོད་པ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་གནད་གཅིག་ལ་འབབ་པར་སྣང་།

ནང་པས་གཞི་བདོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དགྱོད་པ་ན་དགྱོད་པ་པོ་ལ་མ་མཐའ་ཚང་དགོས་པའི་ཆ་རྒྱུན་ནི་རྟོན་པ་བཞི་རེད། དེ་ཡང་དོན་གང་ཞིག་ལ་དགྱོད་པ་ན། དོན་དེ་སྣ་ཚ་པོའི་གང་ཟག་གི་གྲགས་པ་དང་རྣམ་འགྱུར་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག

གཙོད་མི་རིགས་པར་དེས་གང་བཤད་པ་ལ་གཙོ་བོར་དགྱེད་དགོས་པ་དང། གང་བཤད་པ་དེ་ཡང་ཚད་མར་རིགས་མིན་ཚིག་གི་སྟེབ་སྦྱོར་ལེགས་པ་དང་སྨྲ་བ་བདེ་མིན་ཅམ་གྱིས་བཤད་བྱའི་དོན་དེ་འཐད་པར་མ་ངེས་པས་ཚིག་ལས་དོན་ལ་གཙོ་བོར་དགྱེད་དགོས་པ་དང། ཚིག་གི་དོན་ཡང་དགོས་དབང་གིས་གཞན་དུ་གསུངས་པའི་དོན་ཅམ་ལ་ཆ་འཇོག་མི་རིགས་པས་ངེས་དོན་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་འཇིན་དགོས་པ་དང། (ངེས་དོན་ལ་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཇོག་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད།) ངེས་པའི་དོན་དེ་ཡང་མངོན་སུམ་གྱིས་རྒྱོང་བས་མཐོང་བ་ཞིག་ལ་ཆ་འཇོག་དགོས་པ་ལས་ཚོད་དཔག་དང་ཐོས་བྱང་གི་གོ་བ་ཅམ་གྱིས་ཚོམ་མི་རིགས་པར་གསུངས་པའི་ཆ་རྒྱན་བཞི་པོ་འདི་ནི་དོན་ཅི་ཞིག་ལ་དགྱེད་ནའང་ངེས་པར་སྦྱར་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།

དགྱེད་པའི་ཚུལ་ལ་རིགས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཡོད་ཅིང། རིགས་པ་བཞི་འདི་ནི་ནང་པས་འཇིག་རྟེན་ལ་ལྷ་ཚུལ་ཏེ་ཡིན་མཚོན་བྱེད་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ཞིབ་ཏུ་དགྱེད་ན་ནང་པའི་རྣམ་གཞག་ཡོངས་རྫོགས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་ཅིག་ཀྱང་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་ཚོག། དེ་ཡང་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་རྩ་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཕྱོགས་གཞི་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པར་གསལ་བཤད་བྱེད་པར་མ་ཟད། གཟུགས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཟོ་བཀོད་དམ་རྣམ་འགྱུར་ལ་ཐོག་མཐའ་ཞིག་བཤད་ཚོག་ཀྱང་རྩ་བའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཕྱོགས་གཞི་ལ་ཐོག་མ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་རྒྱུ་མེད་དང་ཡང་ན་བྱེད་པོ་ཞིག་གིས་བཀོད་དགོས་པ་དང། ཕྱོང་ཅམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ལ་ཡང་ཐོག་མ་ཞིག་བཤད་ན་ཕྱོང་བའི་བདག་ཉིད་ལས་འདས་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་

འདུས་སྦྱོར་གྱི་རིམ་པ་ཞེག་གི་ནང་རྣམ་ཤེས་འབྱུང་དགོས་པས་ཐོག་མའི་རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་འགལ་ཟློའི་བློ་རིགས་གཉིས་ཡོང་དཀའ་བར་སྣང་རོ། །

དེས་ན་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་ཅིང་རྒྱུན་སྟེལ་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟོང་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའང་ཚོས་ཉིད་དུ་བཤད་པས་དངོས་པོ་སོ་སོས་རང་གི་རྒྱུན་བསྟེད་པ་དེ་ཙམ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན། ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདིར་ཞེ་བ་ལྟས་དབྱེ་འབྱེད་གསལ་པོ་ཞེག་གནང་ཡོད་པ་ནི། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་སྦྱོད་འཇུག་ཏུ། གཞི་ཙཱིའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཚུལ་ནི་རང་བྱུང་གི་འཕེལ་རིས་ཞེག་ནས་གྲུབ་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཉིད་སྟེས་བྱའི་བདེ་སྡུག་གི་རྟེན་གཞི་ཞེག་ཏུ་གྱུར་པ་ན་དཀོན་ཚོས་ཉིད་ཙམ་གྱི་རྒྱ་ལས་བརྒལ་བའམ་ཡང་ན་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཞི་མར་བྱས་པོག་གློ་བུར་བའི་སྟེས་བྱའི་བྱེད་རྩོལ་ཞེག་དང་འབྲེལ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན།

ལྷོས་པའི་རིགས་པ་ནི། འབྲས་བུའི་རྣམ་འགྱུར་རྟེ་ལྟར་ཐོན་མེན་ནི་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྷོས་པ་སྟེ། འབྲས་བུཙམ་རྒྱུན་ཕྱི་མའི་སྟེང་གི་སྣ་ཚོགས་པའི་ཁྱད་པར་ནི་རྒྱུའི་སྟེང་གི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པའི་འདུ་འཛོམས་ཤེག་ལ་ལྷོས་པ་སྟེ། གོ་བདེ་བའི་དཔེ་མཚོན་ཞུ་ན། སྲེས་བཟང་བ་དང་། འབྲུས་མ་ཟོས་པ་དང་། དུས་སུ་སྨིན་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྟོན་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དེ་རྒྱ་ས་བོན་ཡོད་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་པར་རྒྱུན་གྱི་ཁྱད་པར་དོད་དང་། ཆུ་དང་། ལུད་དང་། སྲེས་བྱའི་བྱེད་རྩོལ་ལ་སོགས་པ་འཕྲལ་རྒྱུན་དུ་མའི་འདུས་སྦྱོར་ལ་ལྷོས་པས་ལྷོན་ཐོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་དེ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་ཞེས་སྨྲ་མི་ནུས། ལྷོས་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ལ་རྒྱ་

འབྲས་ཀྱི་ལྷོས་བྱུབ་ཅིག་དང་། ཚ་ཅན་ཞིག་གི་ཚུགས་ཀ་མངོན་པར་རང་གི་ཚ་ཤས་ལ་ལྷོས་ཤིང་བློ་ངོར་ཚ་ཅན་དུ་ཤར་བཞང་ཚ་ཤས་ལ་ལྷོས་ནས་ཤར་དགོས་པས་ཚ་ཚ་ཅན་གྱི་ལྷོས་བྱུབ་ཅིག་དང་། ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཟབ་པ་ནི་ཆོས་གང་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ནའང་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་བློས་བཏགས་ཅམ་དུ་བྱུབ་པས་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་ལྷོས་པའི་རྒྱུན་འབྱེལ་སྟེ་གསུམ་དུ་དབྱེ་དགོས།

བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ནི། དངོས་པོ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བས་ངོ་བོ་ལ་བརྟེན་པའི་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་ཡང་རེ་རེ་བྱེད་པ་སྟེ། རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ས་བོན་དང་རྒྱུན་ཆུ་ལུང་སོགས་ཀྱི་རང་རང་གི་བྱ་བའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བས་དེ་དག་བསྟེན་པ་ནས་ལ་ནས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་དམིགས་བསལ་ཞིག་སྐྱེད་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན། སྨྱིར་ས་ཡིས་འཛིན་པཱན་ཆགས་བརྟན་པར་བྱེད་པ་དང་། ཆུས་སྦྱུད་པར་བྱེད། མེས་སྨིན་པར་བྱེད། ཏྲུང་གིས་འཚེལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ཞེས་འགོད།

འཐད་པའི་རིགས་པ་ནི་ད་ལྟའི་གནས་བབ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་ན་མ་འོངས་པར་ཡང་གནས་སྟངས་དེ་འདྲ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ཞེས་པ་དང་། འབྲས་བུ་གང་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་ཁས་འགྱུར་སྦྱ་ཚོགས་ཡོད་པས་པར་འབྲས་བུ་དེའི་རྒྱུའི་སྟེང་དུའང་ཁྱད་པར་སྦྱ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་དགོས་སོ་ཞེས་པ་དང་། རེས་འགར་སྐྱེས་པའི་རྟགས་ལས་མི་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ཁས་ཡིན། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྐོར་ཅུང་ཞིག་པར་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར།

ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་ཁས་གཞག་ལ་ཅུང་ཞིག་པར་དབྱེ་ན། ༡ ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡུལ་གྱི་ཁས་གཞག་དང་། ༢ ཤེས་པར་བྱེད་པ་བློའི་

རྣམ་གཙུག ༣ ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་རྟེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༥ ཤེས་བྱའི་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་གཏན་ཚོགས་རིག་པའི་རྣམ་གཙུག་རྣམས་སུ་འབྱེད་ནུས་པ་ལྟར། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདིར་ཡང་སྤྱི་སྒྲོམ་འདི་ལྟར་བཀོད་ཡོད།

དང་པོ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཙུག་ལ། གཙུལ་བྱ་མཐུལ་བྱེད་ཀྱི་བློས་དོན་དེ་རྟོགས་པ་ན་རྒྱས་དང་དག་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཕྱེ་བ་གཙུལ་བྱའི་གནས་གསུམ་སྟེ། ང་ཚོས་རྒྱས་དང་ལུང་གང་ལ་ཡང་མ་བརྟེན་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཚོས་ཤིག་དང་། མངོན་དུ་མ་གྱུར་ཀྱང་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་ནུས་པའི་ཚོས་ཤིག་དང་། ཕྱོང་བ་དང་རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་དཔོག་མི་ནུས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་ངག་ལས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཚོས་ཤིག་དང་བཅས་གསུམ་ཡོད།

དཔེར་ན་ང་ཚོས་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ལུས་པོའི་ཐོག་གི་ནད་རྒྱས་མདངས་ཤོར་བ་དང་། དབུགས་འཚང་བ་དང་། ལུས་སྐྱངས་པ་སོགས་རིམ་པ་དང་པོའི་ཤེས་བྱ་སྟེ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་ཅེས་བྱ་བ་དང་། ལུས་སྐྱངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མི་དེར་ནད་ཡོད་པ་དང་ནད་ཀྱི་འབྱུང་རྒྱུན་གཙུག་ཡོད་པར་ཤེས་ནུས་པས་དེ་དག་ཅུང་ཟད་ཕྱོགས་གྱུར་ཏེ། ཤེས་བྱའི་རིམ་པ་གཉིས་པ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། འོན་ཀྱང་རིམ་པ་གཉིས་པ་འདི་ལ་ང་ཚོ་སྤྱི་བཏང་གི་མི་ཀུན་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཕྱོགས་ཏུ་གྱུར་པའི་སྟེ་ཚན་ཞིག་དང་གནས་དུས་ཀྱིས་བཞག་པཉྫ་ཡོད། ད་དུང་ཤེས་བྱའི་རིམ་པ་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྱོགས་གྱུར་དེ་ཡིན། དཔེར་ན་ང་རང་ཚོར་རང་གི་སྐྱེས་ཚོས་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་པ་མའི་ངག་ལྟ་བུ་ཁོ་ན་ལས་ཤེས་ནུས་པ་ལས་ཐབས་

གཞན་མེད། དེ་བཞིན་ཅ་ཅང་ཐུ་བའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དང་། འཇིག་རྟེན་འདིར་རིགས་མི་འདྲ་བའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་རྗེ་ལྟར་ཡོང་བའི་རྒྱུ་རྒྱུན་སོགས་ཡིན།

ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་གྱི་རིམ་པ་འདིའི་ནང་རྒྱབ་རྟེན་དུ་གསུང་རབ་ཀྱི་ལུང་འདྲེན་དགོས། འོན་ཀྱང་འདྲེན་རྒྱའི་ལུང་དེར་དོན་ཚན་ཁ་ཤས་ཤིག་རེས་བར་ཚང་དགོས། ལུང་གི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དང་རིགས་པས་མི་གཏོད་པ་དང་། ལུང་ཚིག་ལ་སྦ་ཕྱི་དངོས་ཀྱགས་ནང་འགལ་མེད་པ་དང་། གསུང་བ་པོར་དགོས་དམིགས་གཞན་མེད་པ་བཅས་ཚང་དགོས། ང་ཚོས་གོམས་པའི་དབང་གིས་ཉིན་རེའི་འཚོ་བའི་ཁྲོད་འཛིར་ཅན་ལུང་གིས་དགྱོད་ཚུལ་འདི་བཀོལ་སྟོད་ཆེད་ཀྱི་ཡོད། དཔེར་ན། གསར་འགྱུར་བརྒྱད་ལམ་ཞིག་ནས་གནས་ཚུལ་གা་གो་མོ་ཞིག་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ཚོས་ཁས་ལེན་པ་དང་། འདས་པའི་བྱང་བ་མང་པོ་ལོ་རྒྱུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་བཅད་པ་སོགས་ཚུད་ཡོད། ཐ་ན་ཚན་རིག་པའི་ནང་དུ་འང་ཞིབ་འཇུག་པ་གཞན་ཚོས་ཚན་རིག་གི་དུས་དེབ་ཁག་ཏུ་བཀོད་པའི་མཇུག་འབྲས་དེ་རང་ཉིད་ནས་ཚོད་ལྟ་མ་བྱས་པར་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་རེད།

མངོན་སུམ་དང་། རྗེས་དཔག ལུང་ཚད་མ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་གསུམ་ལ་དཔྱད་པའི་ཚུལ་དེ་སྐབས་རྒྱས་པར་དང་པོ་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ཡང་། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྒོར་དེ་ཆ་ཚང་བའི་གཞུང་ལུགས་ཤིག་ཏུ་གཏན་འབེབས་བྱེད་མཁན་ནི་ཡོངས་གྲགས་སུ་དུས་རབས་ལྟ་བར་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་བླང་དང་། དུས་རབས་བདུན་པའི་སློབ་དཔོན་ཚོས་གྲགས་གཉིས་ཡིན། སྟོན་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་དང་ལྟག་པར་དུས་རབས་དང་པོ་ཅམ་ནས་མགོན་པོ་

ཟླ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རིགས་པའི་དབྱུང་བ་གཙོ་བོར་བཀོལ་ཏེ་དབུ་མའི་ལྷ་གྲུབ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་བྱུང་ཡང། ས་ངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལུགས་སུ་ཆ་ལག་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དམིགས་བསལ་ཅིག་བྱུང་བ་ནི་སྟོན་དགོས་ཀྱི་ཕྱོགས་གླང་ཆེས་གྲགས་ནས་བརྩི་དགོས་པར་སེམས།

སྟོན་རྒྱ་གར་དུ་ཚད་མ་རིག་པ་ནི་ཕྱོགས་གླང་ཆེས་གྲགས་ཀྱི་ཐོན་དུ་མུ་སྟེགས་རིགས་པ་ཅན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་གཞི་ཚུགས་ཟིན་མོད། སྟོན་དགོས་ཕྱོགས་གླང་གིས་ཚུལ་གསུམ་གྱི་རིགས་པ་དང། གཞན་སེལ་སོགས་གཏན་ལ་ཕབ་སྟེ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆུ་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོ་རུ་གཏོང་བར་མཛད། དེ་ཡང་ཕྱོགས་གླང་གིས་རིགས་པ་ཅན་པ་དང། བྱེ་བྲག་པ། གང་ས་ཅན་པ་སོགས་ཀྱི་འདོད་པ་ཞིབ་ཏུ་བཀག་པ་ལ། རིགས་པ་ཅན་པའི་སྟོན་དགོས་ཕྱུད་ཏྲི་ཏ་ར་དང། དབྱིད་པ་བའི་མཁས་པ་གཞོན་ནུ་མ་ལེན་སོགས་ཀྱིས་བརྩད་པ་དང། དེ་དག་གི་འདོད་པ་དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཕྱོགས་སྤངས་མཛད་པ་སོགས་ལ་བརྟགས་ནི། རྒྱ་གར་དུ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བོར་སོན་པར་རྟོགས་ནུས།

ཡང་ཤེས་བྱའི་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ཐ་དད་པས་ཕྱེ་བ་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔ་སྟེ། ༡ སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི་དང། ༢ གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི་དང། ༣ འཕོར་སེམས་བྱུང་གི་གཞི་དང། ༤ ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་དང། ༥ འདུས་མ་བྱས་པའི་གཞི་དང་ལྔའོ། །གཞན་ཡང་དགོས་པའི་དབང་གིས་གཞལ་བྱའི་ཡུལ་ལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སོགས་ནང་པའི་གཞུང་གི་སྐབས་སོ་སོར་ངོ་བོ་དང། ཁྱད་པར་དང། དགོས་པ་དང། རིགས་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ནས་

གཞལ་བྱའི་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བསྡུ་བྱེད་ཚུལ་སྒྲ་ཚོགས་ཤེག་ཡོད།

ཤེས་བྱ་གཞི་ལྷའི་དང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་བཅུ་གཅིག ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར། སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆགས་ཚུལ། གཟུགས་ཅན་རྩོམ་བྱེད་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རྣམ་གཞག ལྷག་པར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམ་འབྲས་ཞིག་ཡིན་ནའང་མཐར་གཏུགས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངོས་ནས་རྩོམ་གཞི་རྡུལ་ཕྲན་བསགས་ནས་གྲུབ་པ་མེད་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་སྣང་ཆ་ཙམ་དུ་གྲུབ་པ། རྡུལ་ཕྲན་གྱི་སྐབས་འབྱུང་བ་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་མཁའ་ཡི་རྡུལ། ཕ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་རྡུལ་ཕ་རབ་ཅིག་ལའང་རང་ངོས་ནས་འཛིན་པའི་གོ་ས་ལ་བཀོལ་སྟོང་བྱེད་མཁན་གྱི་གང་ཟག་གཉིས་ལ་ལྟོས་ནས་ཁྱད་པར་གནས་ས་ལྟ་བུ་ཡོང་ཚོག་པའི་གཞི་རྩའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད། འབྱུང་བའི་སྐབས་ནས་མཁའི་འབྱུང་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བ་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། འབྱུང་བཞིའི་རྫས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གོང་བུར་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་གོ་མི་དགོས་པར་ནུས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ལ་ཡང་ངོས་འཛིན་པ་ཡོད། ཕ་བ་མཐར་ཐུག་པའི་རྡུལ་ཕ་རབ་ཀྱང་འབྱུང་གྱུར་ཏུ་གསུངས་པས། རྡུལ་ཕ་རབ་རང་ཉིད་གང་ལས་མཆེད་པའི་འབྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཀྱང་དོན་གྱིས་ཐོབ་པས། ང་ཚོའི་མཐོང་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་དག་ལ་འབྱུང་བར་བཏགས་པ་ནི་རགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཏུ་འཁྱམས་སོ། །ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ལུས་ལ་རགས་པ། ཕ་བ། ཤིན་ཏུ་ཕ་གསུམ་དང་། ཆུང་ལ་ཆ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་ཆུང་དང་། དེ་བཞིན་ཉིན་ཞག་གིའི་ལ་ཆུང་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་རྒྱ་ཚུལ་སོགས་ལུས་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་བཤད་

པལང་ཤིན་ཏུ་ཞིབ་པར་ཐོན།

ཕྱི་ནང་གི་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བྱང་ཆུལ་ལ། དབེར་ན་སྟོང་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གཡོ་བ་མེད་པ་དང། མི་རྟག་པ་དང། ནུས་པའི་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་བཤད་པའི་སྟེང་ནས་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་དུ་གྱུར་པ་ལས། བྱེད་པ་པོའི་བློའི་གཡོ་བ་སྟོན་སོང་ལས་གྱུར་པ་མིན་ཆུལ་སྣུར་པ་ནི་སངས་རྒྱས་པའི་རྩ་བའི་ལངས་ཕྱོགས་དེ་ཡིན། དེ་ནི་ཚན་རིག་པའི་རྩ་བའི་ལངས་ཕྱོགས་དང་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཐུན། དེ་ལྟ་ནའང་གོ་ལའི་དབྱེབས་དང་ཚད། ཉི་ཟླ་སོགས་ཀྱི་འགོར་བཞྱོད། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་བཅས་གནད་བྱེ་བྲག་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ཆོས་མདོན་པ་ལྟ་བུར་རི་རབ་དཀྱིལ་དུ་བྱས་ཤིང། འཛམ་གླིང་ལེབ་མོ་དང། ཉི་ཟླ་སོགས་རྒྱ་སྐར་རྣམས་འཛམ་གླིང་ལ་ཆུང་བསྐོར་བའི་བཤད་པ་ཐོན་པ་དེ། ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་གར་ཀྱི་རིག་བྱེད་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་གཞིར་བཞག་པར་མངོན། དེ་དག་ལས་བརྩམས་པའི་གནད་རྣམས་དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་གྲྭབ་དོན་དང་དངོས་སུ་འགལ་བས་ཁོ་བོས་ཕྱར་ཙམ་ནས་རང་ལུགས་སུ་བྱེད་ཀྱི་མེད།

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐོག་མར་ཆགས་པ་དང། དེ་ནས་གནས་པ་དང། དེ་ནས་འཇིག་པ་དང། དེ་ནས་སྟོང་པར་འདོད་ཅིང། སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བར་སྣང་གི་རྣལ་ཐ་རབ་བམ་སྟོང་པའི་རྣལ་དེ་དག་ལས་སྣར་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གསར་པ་ཞིག་འབྱུང་པས་སྟོང་པ་ནས་ཆགས་པ་དང། གནས་པ་དང། འཇིག་པ་དང། སྣར་ཡང་སྟོང་པ་སྟེ་བརྒྱད་རིམ་གྱི་འགོར་ལོ་འདིས་

མཐའ་མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་འཛིན་པར་བྱེད།

སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བར་སྣང་གི་རྣལ་ཕྱ་རབ་དེ་ལ་དུས་འཁོར་ནས་ནམ་མཁའི་རྣལ་ཞེས་འགོད་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་མཐའ་དག་གི་རྒྱུ་བུ་གནས་ཤིང་ཏ་ལམ་ནུས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པས་མངོན་པར་གསལ་བའི་གོང་བུའི་རང་ཚུགས་ཤིག་ཡོད་པར་མི་འདོད། མཁའི་རྣལ་དེ་དག་གི་ཤུགས་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་ཕྲ་བའི་གནས་རིམ་ནས་རགས་པའི་གནས་རིམ་བར་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ཟླར་ཡང་དེ་དག་རགས་པའི་གནས་རིམ་ནས་ཕྲ་བའི་གནས་རིམ་བར་དུ་རིམ་གྱིས་འཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་སྟེ་ཟླར་ཡང་མཁའི་རྣལ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དུ་ཐིམ་པས། མཁའི་རྣལ་ཕྲ་རབ་དེ་ཚོ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་བརྒྱད་རིམ་ཏེལ་པོ་འདིའི་ཚ་བའི་རྒྱུ་བུ་གྱུར་ཡོད། མཁའ་རྣལ་ཕྲ་མོ་དེ་དག་ཇི་ཙམ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པའི་རྒྱུ་བུ་འགྱུར་མིན་དུས་འཁོར་གྱི་བཤད་པ་ལྟར་ན། འཇིག་རྟེན་བྱེ་བྲག་པ་གང་ཞིག་ཡིན་རྩང་མ་གྱུབ་པའི་ལྷ་རོལ་ཏུ་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོམ་གཞི་ཐམས་ཅད་མཁའ་རྣལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་མཁའ་རྣལ་དེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་ཚ་བའི་ཚོམ་གཞི་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བྲག་པ་དེར་སྟེ་འགྱུར་གྱི་སེམས་ཅན་དག་གི་ལས་ཀྱི་ཤུགས་པ་སྟོན་ཏེ་དེར་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་པ་ནས་ཆུང་གི་རྣལ་ཆུམས་འདུ་འགོ་ཚུགས་ཏེ་རིམ་གྱིས་འཇིག་རྟེན་དེ་གྲུབ་པར་འདོད།

ཕྱིའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐོག་མའི་བྱང་རིམ་སྐོར་ལ་ཚན་རིག་གི་ནང་། འབར་གས་ཆེན་པོ་ཐོག་མར་བྱང་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཟབ་མོ་ཡོད་ནའང་། ང་དུང་དྲི་བ་

གལ་ཆེན་གང་མང་ཞིག་ལྷག་ཡོད་པ་ནི། འབར་གས་ཆེན་མོའི་ལྷ་རོལ་ལ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྲིད་དམ། འབར་གས་ཆེན་མོ་དེ་གང་ནས་བྱུང་དམ། རྒྱ་རྒྱན་གང་ཞིག་གིས་འབར་གས་ཆེན་མོ་དེ་བསྐྱེད་དམ། རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ང་ཚོའི་མའི་གོ་ལ་འཚེལ་འགྱུར་བྱུང་ནས་ཚེ་སྲོག་གི་རྒྱ་རྒྱུར་པ་ཡིན་ནམ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་དེའི་ནང་དུ་འཚེལ་འགྱུར་བྱུང་བའི་སེམས་ཅན་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་ཅི་ཡིན་ནམ་ཞེས་པ་འདི་དག་རེད།

སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་པ་ལྟར་ན། ཕྱི་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲྭབ་རིམ་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་དང་། བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ད་ལྟར་ང་ཚོར་མངོན་བཞིན་པའི་རགས་པའི་ལུས་འདི་ཐུ་བའི་རིམ་པ་ཞིག་དང་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་དང་། ཐུ་བ་དེ་ཡང་མཐར་ཐུག་ན་རྩྭང་སེམས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཆེས་ཐུ་རིམ་ཞིག་ནས་གྲྭབ་ཚུལ་གསུངས་པས་ང་ཚོའི་ལུས་ཕུང་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆེན་པོ་འདི་ཆ་ཐུ་མོའི་ལམ་ནས་མཚོན་ཡོད།

ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་ནང་དར་ཕྱིན་གྱིས་འཚེལ་འགྱུར་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལྷག་པར་དུ་རང་བྱུང་འདེམས་སྣྲུག་གི་ཐོག་ནས་ཚེ་སྲོག་གི་རྣམ་པ་འདྲ་མིན་དང་ཚེ་སྲོག་གི་ཐོག་མ་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཙོམ་གཞིའི་རྒྱལ་ཐན་གྱི་འདུ་འཛོམས་རྟོག་འཛིང་ཆེ་བ་ཞིག་གི་ནང་ནས་ཚེ་སྲོག་བྱུང་བ་དང་། རིགས་རྒྱུད་སྐྱེད་སྒྲོལ་སོགས་ཁྱད་ཚོས་ལྟ་སྲོག་ལྟན་ཞིག་ལ་ཚང་དགོས་པར་བཤད་ཅིང་། ཚེ་སྲོག་གི་ཐོག་མར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་སྐབས་ཐུ་ཤུང་གི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་སྣ་བས་སྲོག་ལྟན་ཀུན་ཐུ་ཤུང་ལས་བྱུང་བ་དང་། འོ་ན་ཐུ་ཤུང་གི་ཐོག་མ་གང་ཡིན་ཞེས་

པའི་ལན་དུ་ཚོད་དཔག་གིས་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཞིག་གི་བྱང་རིམ་ཁོད་བྱང་བར་སླེབ།།

འཕེལ་འགྱུར་རིག་པས་ཆེ་སྟོག་གི་ཐོག་མར་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ནང་། རིགས་རྒྱུན་གྱི་འགྱུར་ལྡོག་དེ་ཚོ་ཐོལ་བྱང་ཡིན་པའི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ནང་པ་ཞིག་གིས་བལྟས་ན་སྟེས་དབང་ངམ་རྒྱ་མེད་ལས་བྱང་བར་སླ་བ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་འགྱུར་བས་རྩོད་གཞི་ཅན་དུ་མཐོང་། ངོས་ནས་སྤར་རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་དེང་རབས་ཀྱི་སྐྱེ་དངོས་རིག་པས་སེམས་ལྟར་ཕྱི་དང་ལྷག་པར་མིའི་རྒྱ་བའི་རང་གཤིས་སུ་ཡོད་པའི་སེམས་ཀྱི་རིན་ཐང་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། གཞན་ཕན་གྱི་སེམས་དང་སྙིང་རྗེ་ལྟ་བུ་སེམས་ཅན་དག་གི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱ་བའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ཏུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་མཐོང་བ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲི་བ་བཀོད་སྟོང་།

སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་རྣམས་ནས་དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ངོས་འཛིན་པ་ན། གཟུགས་ཤེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་གཟུགས་ཤེས་ལས་ངོ་བོ་ལོགས་སུ་མེད་པ་དང་། འདས་པའམ་ཞིག་པས་བྱ་བ་ཕྱི་མ་སྐྱེ་བའི་གོ་འབྱེད་པར་མ་ཟད་བྱ་བ་ཕྱི་མ་དེ་ཟློག་པར་མངོན་པའི་གྲོགས་སུ་ཞིག་པ་ངེས་པར་དགོས་པར་འདོད། དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ནི་རྟག་ལ་ཕ་རབ་བླུ་འོག་བར་ཡུན་ལ་བཤད་ཅིང་། ས་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཏུ་རེ་ལྟ་དང་སུམ་བརྒྱ་རེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་བཅས་ནི་རགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ལས། དེའི་ཡུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་དབྱེ་རྩད་བར་མགོན་པོ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཕལ་པོ་ཆེ་མདོ་ཀུན་བཏུས་སུ་དྲངས་པར་གསལ་ལ། བསྐལ་པ་དང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལྟ་བུ་ནང་ཕན་ཚུན་ལྡོས་པའི་བར་ཁྱད་ཤེན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་། གང་ཟག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱོང་བ་ལ་ལྡོས་ནས་མི་

འགལ་བ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་ཡོན་ཏན་གྱི་སྐབས་སུ་གསལ།

གཉིས་པ་ཤེས་པར་བྱེད་པ་བློའི་རྣམ་གཞག་གམ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་ རྣམ་གཞག་ནང། བློའི་ངོ་བོ་དང། དབྱེ་བ། ཕྱེ་བ་སོ་སོའི་ངོན་སོགས་རྒྱས་པར་ བཤད་ཡོད་ཅིང། དེ་ཡང་བློའི་དབྱེ་བའི་སྐབས། བདག་རྫུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ པ་ལ་བརྟེན་དགོས་མི་དགོས་དང། ཡུལ་རྫོང་བ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་ ལ་རྟོག་གཞིག་ནུས་མིན་བཅས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབང་བློ་དང་ཡིད་བློ་གཉིས། ཡུལ་ལ་བསྟུ་ མི་བསྟུའི་སྒོ་ནས་ཚད་མ་དང་ཚད་མིན་གཉིས། འདི་དང་འདི་འི་ཞེས་ཡུལ་ལ་སྒྲ་བརྗ་ སྒྲོ་ར་བའི་བྱེད་ལས་ལྟན་མིན་དང། སྒྲ་དོན་གྱི་སྣང་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་རྟོག་པ་དང་ རྟོག་མེད་གཉིས། གཙོ་འཛིར་དང་ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ ནས་མེམས་དང་མེམས་བྱུང་གཉིས། སྣང་བ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་མི་གནས་ཀྱིས་ འཁྲུལ་པ་དང་མ་འཁྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་རིག་དང་གཞན་ རིག་གཉིས། ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས། ལོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ། ཡིད་དཔྱོད། སྣང་ ལ་མ་ངེས་པ། མངོན་སུམ། རྗེས་དཔག བཅད་ཤེས་བཅས་བདུན་དུ་དབྱེ་ཚུལ་སོགས་ ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་བྱུང།

དེ་བཞིན་སེམས་བྱུང་གི་ངོ་བོ་དང། དབྱེ་བ། སོ་སོའི་བྱེད་ལས། ནང་ གསེས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས། སྒྲེ་བའི་རིམ་པ། ནང་ལན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་པ་སོགས་ཏེ། མི་ ཤེས་པའི་རྩོངས་པ་དང། ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་རྟོག་པའི་རྩོངས་པ་ལས་ཚུལ་མིན་ཡིད་བྱེད་ ཀྱི་རྣམ་རྟོག་སྒྲེ་ཚུལ་དང། དེ་ལས་ཆགས་སྡང་སྒྲེ་ཚུལ། ཆགས་སྡང་ལས་ང་རྒྱལ་དང་ ཕྲག་དོག་སོགས་སེམས་མ་ཞི་བར་བྱེད་པའི་རྣམ་རྟོག་ཇི་ལྟར་སྒྲེ་བ་དང།

དེ་བཞིན་འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་ཏོད་པ་དང་། སེམས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་དབང་མེད་དུ་གཡེང་བའི་རྣམ་གཡེང་དང་། སེམས་ཀྱིས་ཡུལ་དམ་པོར་འཛིན་པའི་ནུས་པ་ཟོོར་བའི་བྱིང་བ་དང་། ལུས་སེམས་ལས་སྡུ་མི་རུང་བར་བྱེད་ཅིང་། སེམས་ཆུན་བར་ཞུགས་པ་ལྟ་བའི་དམིགས་པ་མི་གསལ་བའི་རྒྱུགས་པ་སོགས་དང་། དེ་དག་གི་བཏགས་ཕྱོགས་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་མ་འདྲེས་པར་འབྱེད་པའི་ནུས་པ་ཟབ་པའི་ཤེས་རབ་དང་། བྱམས་པ་དང་། བརྩེ་བ་དང་། བཟོད་པ་དང་། སྦྱོར་པ་དང་། དྲན་ཤེས་བཞིན་རྣམས་སྐྱེད་སྲིང་བྱས་ཏེ་སེམས་དམིགས་པ་ལ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་དེ་ཡུལ་ལ་རྒྱུན་ཆགས་པར་གནས་པའི་ནུས་པ་གོང་མཐོར་འཕེལ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་སོགས་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་བརྒྱ་ལྷག་གི་ངོས་འཛིན་དང་། སེམས་བྱུང་ནང་པས་ཚུན་འགལ་བ་ཟློག་ཅིག་ཀོས་ཀྱི་སྟོབས་བསྐྱེད་དེ་བློ་གཞན་དེའི་ནུས་པ་ཇི་ལྟར་འགོག་པའི་རིམ་པ་སོགས་གསལ་བར་བཤད་ཡོད་པས། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་དེ་ནི་སའི་གོ་ལ་འདིའི་ཐོག་གི་མི་འགོར་དུང་ལྡུང་བཏུན་ཅུ་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་གཞུང་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

དེ་བཞིན་སེམས་ཐ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟེ། གཉིད་སད་དུས་ཀྱི་ཤེས་པ་རགས་པ་དང་། དེ་ལས་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཐ་བ་དང་། དེ་ལས་གཉིད་མཐུག་པོའི་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཐ་བར་བཤད་ཅིང་། ཡང་སེམས་ལ། རགས་པ། ཐ་བ། ཤིན་ཏུ་ཐ་བ་གསུམ་ལས་དང་པོ། སྒོ་ལྔའི་ཤེས་པ་དང་། གཉིས་པ། ཙི་ཏྱིན་བྱུག་དང་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་སེམས་དང་། ཤིན་ཏུ་ཐ་བ་ནི་སྟོང་པ་བཞིའི་སེམས་རྣམས་སོ།།

སྟོང་པ་བཞིའི་སེམས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་ཕྱ་རགས་ཀྱང་དབྱེ་ཚོག་པ་ནི། སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་སེམས་གཉུག་སེམས་ལ་ལྟོས་ཏེ་རགས་པ་དང་། གཉུག་སེམས་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བར་འཇོག་གོ །ཤིན་ཏུ་ཕྱ་བའི་གཉུག་སེམས་དང་རང་གི་གཞོན་པའི་རྒྱང་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པས། གཉུག་སེམས་དེ་ཉིད་ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་ཚ་ནས་རྒྱང་དང་། ཡུལ་རིག་པའི་ཚ་ནས་ཤེས་པར་གསུངས་སོ།།

ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་འབྲེལ་བའི་གལ་གནད་ཆེ་བའི་དོན་ཚན་ཁག་གཞན་ཞིག་ནི། ཐོ་བུར་གྱི་ཏི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་ཞུགས་མེད་པས་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་གསལ་བ་དང་། གསལ་རིག་གི་རིགས་རྒྱུན་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་པས་རྒྱུན་བརྟན་པ་དང་། གོམས་ཟིན་འབད་བརྩོན་བསྐྱར་མ་ལ་མི་ལྟོས་པས་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་དུ་རུང་བ་བཅས་ཡིན་པས། ཐུ་ཞིག་གི་ས་འདི་དག་ལ་གོ་བ་ཟབ་མོ་ཞིག་མ་ཐེབས་ཕྱིན་སར་རྒྱས་པའི་གཞུང་གི་གོ་རྟོགས་ཕྱོགས་རེ་བར་འགྱུར་རེས། དེ་བཞིན་དུ་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དབང་ཤེས་རྟོག་བལ་དུ་སྟྲན་ཚུལ། རྟོག་པ་ནམས་ཀྱིས་སྟྲ་དོན་བརྒྱད་ནས་དོན་རང་མཚན་ལ་འཇུག་ཚུལ། སྟྲ་དོན་གྱི་ངོས་འཛིན། གྱི་ཐོ་དང་གྱི་སྟྲ་གསལ་བ་ཐ་དད་པ་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འཇུག་པའི་ཚུལ། གྱི་མཚན་དངོས་མེད་དུ་སྟྲན་པའི་རིགས་པ་སོགས་བྱུང་བ་ནམས་ཀྱིས། དེང་རབས་སེམས་ཁམས་རིག་པར་ཞིབ་འཇུག་པ་དག་ལ་རམ་འདེགས་ཀྱི་ནུས་པ་ཐོན་པར་རེས།

གསུམ་པ་བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལ། བློ་ལ་དོན་དེ་ཤར་ཚུལ་མི་འདྲ་བའི་སྐོ་ནས་བཞག་པ་དགག་སྟྲུབ་གཉིས་དང་། བློ་ལ་དངོས་པོས་རྣམ་པ་གཏད་སྟོ་བས་ཀྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་མི་འཇུག་གཉིས་ཡོད་པས་སེལ་འཇུག་སྟྲུབ་འཇུག་གཉིས། རྟོག་པར་ཆོས་དེའི་དོན་སྤྱི་ཤར་བ་ན་གཅིག་དང་ཐ་དད་དུ་སྣང་ཚུལ་གཉིས་ལས་མ་འདས་པས་རྟོག་པར་དོན་དེ་སྣང་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས་བཞག་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས། ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་རྟོག་ངོར་གོ་བ་གོ་བྱེད་ཐ་དད་དུ་སོང་བའི་དབང་གིས་བཞག་པའི་ལྷོག་པ་ཐ་དད། བློ་གཅིག་གིས་དོན་དེ་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ན་སྣང་ཚུལ་དང་འཛིན་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པས་སྣང་བའི་ཡུལ་དང་འཛིན་སྣང་རས་ཀྱི་ཡུལ་གཉིས་དང་། བློས་ཡུལ་དེས་དོན་གང་ཞིག་བྱེད་ནུས་པར་འཛིན་པ་ལྟར་ཡུལ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བུ་ཡུལ་དེར་འཇུག་པ་ན་མི་བསླུ་བའི་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཡུལ་དང་། བློས་སྤྲོ་འདོད་གས་གཅོད་གཞི་ཡིན་པས་དམིགས་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་དག་ཡོད།

དབང་པོའི་ཤེས་པས་ཡུལ་རིག་པ་ནཱ་ཧ་ཡུལ་གྱི་འཇུ་རྣམ་ཤར་བའི་སྐོ་ནས་རིག་པ་ལས་རྣམ་པས་བར་མ་ཚོད་པར་རིག་ན་ཡུལ་གཅིག་ལ་སྣང་བ་ཐ་དད་དུ་འཆར་བར་མི་རིགས་པ་དང་། ཡང་རྣམ་བཅས་སུ་རིག་ན་དོན་དངོས་སུ་མི་རིག་པས་མི་སྣང་བའི་དོན་ཡོད་པ་ལ་སྟྲུབ་བྱེད་མེད་པར་བཤད་པ་སོགས་ཤེས་པ་རྣམ་བཅས་རྣམ་མེད་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་བཅས་བྱུང་ཡོད།

བཞི་པ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ནི། བློས་བསྟྲུབ་བྱ་མཛལ་བའི་ཐབས་དང་གསང་བ་ལྷོག་ཀྱང་རྟོལ་བྱེད་ཀྱི་ལྟེ་མིག་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་རྩང་

གཞི་ནི་གོང་དུ་སྟོན་པའི་རིགས་པ་བཞི་དེ་ཡིན། གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྒྲུབས་བསྟན་བྱ་སྟྲུབ་ནུས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཚང་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་དང་། དེའི་བསྟན་བྱ་དང་སྟྲུབ་བྱེད་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་གང་ཡིན་དང་། སྤྱི་ར་འབྲེལ་པ་ལས་འབྲེལ་པ་ཅན་དཔོག་ནུས་ཀྱང་འབྲེལ་པ་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་དཔོག་མི་ནུས་པ་དཔེར་ན། འབྲས་བུ་ལས་རྒྱུ་དང་། རང་བཞིན་ལས་རང་བཞིན་ཅན་དཔོག་ནུས་ཀྱང་། རྒྱུ་དང་ རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་མཐའ་དག་དཔོག་མི་ནུས་པ་ལྟར་ཡིན།

སྟྲོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་རྒྱས་དང་བསྟྲུབ་བྱའི་ཚོས་གཉིས་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ལས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་ལས། འབྲས་བུའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཕྱི་ཁོར་ཀྱི་ཤེས་འདོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས་རྒྱས་སྟྲོར་འགོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བས་ལྟར་དབྱེ་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་རང་ཉིད་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་བྱེད་ཚོས་འཕེན་མི་འཕེན་གྱིས་གཞི་ནས་ཁ་ཅིག་ཏུ་དབྱེ་བ་དང་། འབྲེལ་ཟླ་མ་མཐོང་བ་དང་འགལ་ཟླ་མཐོང་བའི་རྒྱས་ལས་མེད་པར་སྒྲུབ་པའི་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ལའང་ནང་གསེས་གཞི་ནས་ཁ་ཤོགས་ཡོད་དེ། དེ་ཡང་ཕྱི་ར་ཡོད་ཀྱང་ང་ཚོར་སྣང་དུ་མི་རུང་བའི་ཚོས་ཤེག་གཞི་དེར་མ་མཐོང་བའི་རྒྱས་ཅམ་ལས་མེད་པར་དཔོག་མི་ནུས་ཀྱང་གཞི་དེར་ཚོས་དེ་ཚད་མས་མེད་པར་མཐོང་ན་ད་གཟོད་མེད་པར་ཐག་གཅོད་རིགས་པའི་དོན་སྟོན་པའི་མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་དང་། ཡོད་ན་ང་ཚོར་སྣང་དུ་རུང་བའི་ཚོས་གང་ཞིག་གཞི་དེར་མི་སྣང་བས་མེད་པར་དཔོག་པའི་སྣང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་སྟྲོར་བཅས་གཉིས་ཡོད།

སྣང་རུང་མ་དམིགས་པར་ནང་གསེས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། འབྲེལ་ཟླ་མ་

དམིགས་པས་ནི་རང་ཉིད་ཡོད་པ་ལ་ངེས་པར་གཞི་དེ་ལ་ལྷོས་དགོས་པའི་ལྷོས་གཞི་
དེ་མེད་ན་དེ་ལ་ལྷོས་པའི་ལྷོས་ཆོས་ཡོད་མི་སྲིད་པར་སྣྲུབ་པ་ཡིན། དགེར་ན། དུ་བའི་
འབྲེལ་ཡུལ་མེ་མེད་པའི་རྟགས་ལས་དུ་བ་མེད་པར་དགོག་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། འབྲེལ་ཟླ་མ་
དམིགས་པ་ལའང། ཆོས་དེའི་འབྲེལ་ཡུལ་རྒྱུ་དང་ཁྱབ་བྱེད་དང་རང་བཞིན་གསུམ་མ་
དམིགས་པས་ཆོས་དེ་མེད་པར་སྣྲུབ་པ་དང། ཡང་ཆོས་དེའི་འགལ་ཟླ་མཐོང་བའི་
རྟགས་ལས་ཆོས་དེ་ཡིན་པཉམ་ཡོད་པར་མི་རིགས་པར་སྣྲུབ་པའི་འགལ་ཟླ་དམིགས་
པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། ཆོས་དེ་རྒྱུན་ཆགས་སུ་གནས་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་འགལ་ཟླ་
སྟོབས་ལྡན་མཐོང་བས་འགོག་པ་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟགས་
དང། གཉིས་ཡིན་གྱི་ཕྱང་སྲུམ་མི་སྲིད་པའི་འགལ་ཟླ་མཐོང་བས་དོན་དེ་ཡིན་པ་
འགོག་པ་བཅས་རིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང། ནང་པའི་བདག་མེད་པའི་དོན་སྣྲུབ་པའི་
རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི་གཉིས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་
འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ལའང། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་
དང་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པ་གསུམ་དང། དེ་དག་ནང་གསེས་ལའང་གཞོན་བྱེད་རང་ཉིད་
དང་དེའི་ཁྱད་པར་དང་དེའི་འབྲས་བུ་སོགས་དམིགས་པས་གཞོན་བྱ་དང་གཞོན་བྱའི་
ཁྱད་པར་དང་གཞོན་བྱའི་འབྲས་བུ་སོགས་ཡོད་པ་འགོག་པའི་རྟགས་སྟོར་ཀྱི་རྣམ་
གྲངས་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཚུལ་དང། དེ་ལས་མང་བར་དབྱེ་ཚུལ་སོགས་ཡོད།

ཡང་ཕ་རོལ་པོའི་ཁས་བླངས་ལ་ནང་འགལ་དང་གཞོན་བྱེད་བསྟན་ཏེ་གཞན་
གྱི་ལོག་རྟོག་སུན་འབྱིན་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ནི། གཙོ་བོར་ཕ་རོལ་པོས་དེ་ལྟར་ཁས་
བླངས་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་བསྟན་ཏེ་བཟློག་པ་ཨཱས་ཆེ་ཡང། དམ་བཅའ་ལ་གཞོན་བྱེད་

སྟོན་པ་དང་ཚབས་ཅིག་དམ་བཅའ་བཟློག་ཕྱོགས་ལ་རིགས་མཚུངས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཤུགས་ཀྱིས་འཕེན་པའང་ཡོད། མི་འཕེན་པ་ནི་གཞོད་བྱེད་ཁོ་ན་བསྟན་ཏེ་དམ་བཅའ་ལྟར་སྐང་དེ་བློག་པར་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་གཞལ་བྱ་ངེས་པའི་ཐབས་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་སྐོར་འདིས་ཡུལ་ལ་དགྱོད་པའི་སྟོ་སྟ་ཚོགས་ཤིག་མཚོན་ཡོད་ཅིང། ཤེས་རབ་ཀྱིས་དགྱོད་པའི་སྟོ་འདི་དག་བརྒྱད་ནས་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་རིག་ཐུབ་པ་དང། དགྱོད་པའི་སྟོ་འདི་དག་བརྒྱད་ནས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་དགྱོད་ན་དགྱོད་བྱེད་ཀྱི་བློའི་ནུས་པ་གོང་མཐོར་ཕྱིན་ཏེ་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་མཐར་ཐུག་ལ་ལྟ་ཚུལ་སྟོམས་པོ་ཞིག་ཡོང་ཐུབ།

༥ ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ།

ལྟ་གྲུབ་ནི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དགྱོད་པའི་གྲུབ་དོན་ནམ་མཐའ་མའི་སྟོམ་ཚིག་ཅིག་ཡིན། ནང་པར་མཚོན་ན་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཙོར་འདོན་བྱས་པའི་གཞུང་རྩོམ་སྲོལ་ཆེས་སྦ་ཅམ་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི། ཕྱི་ལོའི་སྟོན་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱལ་པོ་མི་ལི་ཐ་ཎས་ཞུས་པའི་བསྟན་བཅོས་དང། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བའི་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་དང། མགོན་པོ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཚོགས་ཀྱི་གཞུང་སོགས་ལས་དཔོག་ནས། དེ་ཅམ་དུ་མ་ཟད་ཕྱི་ནང་གི་ལྟ་གྲུབ་གཙོ་པོ་རྣམས་ཀྱི་འདོད་པ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་དགྱོད་པའི་གྲུབ་མཐའི་གཞུང་ཆེད་དུ་མཛད་པ་ཡང། དཔེར་ན་དུས་རབས་ལྟ་བར་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྟན་གྱིས་རྩོག་གེ་འབར་བ་མཛད་པ་དང། དུས་རབས་བརྒྱད་པར་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོས་ཚད་ཆེན་མཛད་པ་ལྟ་བུའང་བྱུང་ཡོད། ནང་པའི་རྒྱ་བའི་ལྟ་གྲུབ་ནི་

ཡོངས་གྲགས་སྒ་ཕྱག་རྒྱ་བཞིར་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ། ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བ། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་ཞིང་བདག་མེད་པ། སྒ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་དང་བཅས་བཞི་པོ་དེ་ཡིན།

མི་རྟག་པ་ནི་དངོས་པོའི་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་དུ་སྐྱེས་པས། རང་ཉིད་གྱིས་ཅོམ་ནས་སྣོད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྲོད་པར་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཏེ་འདི་ནི་ཞིས་ཏུ་བསམས་ན་འགྱུར་བ་རགས་པ་ང་ཚོས་མཐོང་དུ་ཡོད་པ་དེས་དགོས་ཏུས། འདིར་ཟག་བཅས་ཐམས་ཅད་སྡུག་བསྔལ་བར་གསུངས་པ་ནི། བློ་མ་ཞི་བ་དང་དེ་དང་རྒྱུ་འབྲས་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྐོ་ནས་འབྲེལ་བ་དང་ཡང་ན་དེའི་གཞན་དབང་དུ་ཚུད་པ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པ་དང་། སྒ་ངན་ལས་འདས་པ་ཞི་བ་ནི་སྟོན་དགོས་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་སེམས་སྟེང་གི་དྲི་མ་ཟད་པ་ཞིག་ལ་བྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། དེ་ཡང་རིགས་པས་རྟེས་སུ་དཔགས་ནས་བསྒྲུབས་པས་དད་པ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ནས་འགྲེལ་བར་ཤད་དགོས་པ་ཞིག་མིན།

བདག་མེད་པའི་རྣམ་གཞག་གིས་གཙོ་བོར་སྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མི་མཐུན་པའི་སྟོང་ལུགས་ཤིག་མཚོན་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་ནང་པའི་ལྟ་བྱུབ་སྒྲ་བ་ཕལ་མོ་ཆེས། བདག་གམ་གང་ཟག་ཅེས་པ་ཕུང་པོའི་སྟེང་དུ་ཡོད་དགོས་ཤག་བྱས་ཏེ། བདག་གི་མཚན་གཞིར་ཕུང་པོ་ལྟ་ཀ་འཇོག་པ་དང་། སེམས་འཇོག་པ་དང་། འཇུག་ཤེས་བྱུག་ཚུའི་ལྟ་བ་ལྟར་མི་བརྟན་པས་བདག་གི་མཚན་གཞིར་མི་རུང་བས་མས་ནས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་བྱས་ཏེ་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བཅོལ་ནས་

བདག་གམ་གང་ཟག་ཏུ་འཇོག་པ་དང། ལ་ལས་ཕྱང་པོ་ཉིད་བདག་ཡིན་པ་ལའང་གཞོད་བྱེད་མཐོང་ཞིང་ཕྱང་པོ་ལས་གཞན་དུ་བདག་འཇོག་པ་ལའང་གཞོད་བྱེད་མཐོང་ནས། དེ་ཉིད་དང་གཞན་གང་དུའང་བཟློད་དུ་མེད་པའི་བདག་འདོད་པ་སོགས་བྱུང་ཡོད། དེ་ལྟ་ནའང་ནང་པ་ཀུན་གྱིས་ཐུན་མོང་དུ་རྒྱ་གཅིག་རང་དབང་བའི་བདག་མེད་པར་འདོད་ཀྱི་ཡོད།

དེ་ཡང་ནང་པའི་གྲྭབ་མཐའ་སོ་སོའི་སྒྲུབས་ཀྱི་བདག་མེད་པའི་འགྲེལ་བར་ཤད་ཕྱ་རགས་མི་འདུ་བར་ཡོད་མོད། འདིར་གཙོ་བོར་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོའི་དགོངས་དོན་གྱུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་བཀླལ་བ་ལ་བརྟེན་ནི། བདག་མེད་པ་ནི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་ཏེ། ཁྱད་གཞིའི་གནད་ཀྱིས་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ལས་དགག་བྱ་དང་དེ་བཀག་པའི་མེད་དགག་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པས་ཚོས་དང་གང་ཟག་གི་སྟེང་དུ་འགོག་རྒྱུའི་བདག་ནི་གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་ཡིན། དེའི་ཕྱིར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་ཀྱིས་བདག་དེ་མེད་པར་གྲྭབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འདོད་བྱེད་དང་གཏགས་བྱ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ། བྱ་བ་དང་བྱེད་པོ་སོགས་ཕན་ཚུན་ལྷོན་གྲྭབ་ཅམ་གྱིས་ད་གཟོད་འཇོག་ནུས་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་མདུན་དུ་ཡོད་པའི་ཆོག་ཅེ་བྱ་བཞི་མ་འདི་འདོགས་བྱེད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་མི་ལྷོས་པར་ཆོག་ཅེ་རང་ངོས་ནས་ཆོག་ཅེ་ཡིན་མིན་གྱི་རང་ཚུགས་ཐུབ་ན། ཇི་ཅམ་ནས་ཆོག་ཅེ་རྡུ་འཇོག་པའི་མ་མཚམས་ངེས་ཅན་ཞིག་ཆོག་ཅེ་རང་ངོས་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་ན། དེ་མེད་པས་བློས་བཞག་ཅམ་དུ་འོས་མེད་ཀྱིས་བྱུབ་པར་མེམས།

དེའི་ཕྱིར་ཡུལ་གྱིས་ཡུལ་ཅན་ལ་སྟངས་འཛིན་བྱེད་པ་དང། ཡུལ་ཅན་གྱིས་

ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་ལ་སྟངས་འཛིན་བྱེད་དེ། དགེ་རབ་ནས་ཡི་གེ་ཀ་ལྟ་བུར་མཚོན་ནས་ཏེའི་གཟུགས་རིས་དང་། འཕྲི་སྒྲུག ཐུག་ཚ། བྲི་ཚོག འཕྲི་མཁན། ཡི་གེ་བྱེད་པོའི་འཚར་འགོང་ཀྱི་བསམ་བློ། ཀ་ཞེས་མིང་དུ་འདོགས་མཁན། ཡི་གེར་ངོས་འཛིན་བྱེད་མཁན། ལོངས་སྤྱོད་མའི་ཁོར་ཡུག་སོགས་མེད་པར་ཡི་གེ་དེ་ཡོད་མི་སྲིད་པ་ལྟར་ཡིན། ཆོས་ཀུན་ཀྱི་གནས་ལུགས་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་དེ་དག་གི་རྩ་བའི་ངོ་བོ་ཡང་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་གཞན་ལ་བརྟེན་པའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གསུངས། དེ་ལྟར་དབུ་མའི་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ་ལྟ་བུས་ཆོས་རྣམས་དབྱུད་མཐར་གང་ཡང་རྟེད་དུ་མེད་ཀྱང་བྱོས་བཏགས་ཙམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇོག་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ། དེང་རབས་དངོས་ཁམས་རིག་པས་རྒྱལ་ཕྱན་ལ་དབྱུད་པའི་མཐར་རྟེད་དུ་མེད་པར་བཤད་པ་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པར་སྣང་།

བདེན་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི་སྤྱི་ར་ཐུ་སྟེགས་པའི་གཞུང་དུལར་ཡོད་པར་སྣང་ལ། སངས་རྒྱས་པའི་གྲྭབ་མཐའ་བཞི་ཀས་བདེན་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པར་མཚུངས་མོད་འཇོག་ཚུལ་མི་མཐུན། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གྲྭབ་མཐའ་དབུ་སེམས་གཉིས་ལ་བདེན་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང། མཚན་གཞི་ལ་ཁྱད་པར་ཆེ། མདོར་བསྡུས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ནི་གནས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་སྣང་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཅིག་ཡིན་ཞིང་། དབུ་སེམས་གཉིས་ཀས་དོན་དམ་གནས་ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་བཤད་ཡོད། སེམས་ཙམ་པས་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་གཞིར་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྲྭབ་པས་སྟོང་པཉམ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སྟོང་དང་། དབུ་མ་པས་བདེན་པར་གྲྭབ་པ་རྟུལ་ཙམ་

དུ་ཡང་མ་གྱུབ་པ་དེ་ལ་བཤད། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་ད་ལྟ་ང་ཚོར་སྣང་བཞིན་པ་འདི་དག་སྟེ། སྟོང་བཅུད་དང་། སྐྱེ་འཕགས་དང་། འཚེལ་འཕྲིན་དང་། རྒྱ་འབྲས་དང་། བདེ་སྡུག་དང་། བཟང་ངན་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་འདི་དག་ཡིན། ང་ཚོར་སྣང་བཞིན་པའི་མེ་ཏོག་གི་རྫ་བུམ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དང་། རྫ་བུམ་དེ་ཇི་ལྟར་སྣང་བ་ལྟར་རང་གི་སྟེང་དུ་འཚོལ་དུ་འགྲོ་ན་རྟེད་དུ་མེད་པས་དོན་ལ་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དང་། སྣང་དུས་ན་སྟོང་པ་དང་སྟོང་དུས་ན་སྣང་བ་ཡིན་པས་བདེན་གཉིས་ངོ་གཅིག་ལ་ཕྱོགས་པ་ཐ་དད་དུ་དབྱེ་མ་པས་བཤད་དོ། །མདོར་ན་སངས་རྒྱས་པས་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་བཤད་པ་ནི། སྒྲོ་འདོགས་དང་སྐུར་འདེབས་གཉིས་ཀ་དོར་ཏེ་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་ལུགས་གང་ཡིན་དེ་ཉིད་ཇི་བཞིན་དུ་ངོས་འཛིན་དགོས་པར་བཞེད་དོ།།

༤ ཆང་བའི་ཚོས།

སྒྲོ་ར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་རྣམས་ནི། དད་པ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མོད། ནང་ཚོས་ཀྱི་རྩ་བའི་སྒྲོམ་གཞི་བདེན་པ་བཞི་ལྟ་བུ་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རང་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་དེ་གའི་འོག་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད། དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་མི་འདོད་པ་ང་ཚོར་རང་ཚས་སུ་ཡོད་པ་དང་ཚོར་བ་སྡུག་བསྔལ་གྱི་གཞི་ཡང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་ཡིན་པས་སྡུག་བསྔལ་བདེན་པ་དང་པོ་དང་། སྡུག་བསྔལ་ཡང་རྒྱུ་ལས་འབྱུང་དགོས་པས་བདེན་པ་གཉིས་པ་ཀུན་འབྱུང་སྟེ་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་དང་། རྒྱུ་དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ནི་མི་ཤེས་པ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང་མི་ཤེས་པ་ཟད་རྩུད་དུ་གྱུར་པས་བདེན་པ་གསུམ་པ་འགོག་པ་དང་། འགོག་པ་དེ་ཡང་རྒྱུ་མེད་པར་ཡོང་མི་སྲིད་པས་དེ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་

ཐབས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་སྟེ་ཐར་པ་རྒྱུ་འབྲས་གཉིས་སོ། །དེ་ལྟར་བདེན་བཞིའི་རྩ་བའི་རྟེན་གཞི་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་གནས་བབ་དེ་ཀ་ཡིན། སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་འགོག་བདེན་ངོ་སྤྲོད་པ་ན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་རྒྱུ་མི་ཤེས་པ་ཟད་རུང་ཡིན་པའི་གཏན་ཀྱིས་སྒྲུབ་པ་ལས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལུང་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གསུངས་མེད། དེ་ཡང་ལུགས་འབྱུང་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྡུག་ཀུན་གཉིས་དང་། ལུགས་ལྡོག་གི་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་འགོག་ལམ་གཉིས་ལ་ཟབ་བཤད་བྱས་ཡོད། བདེ་སྡུག་ཅེས་པ་མྱོང་ཚོར་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས་མྱོང་ཚོར་དང་ཁ་བྲལ་ནས་བདེ་སྡུག་ལ་འབྲེལ་བཤད་མེད་སྐབས། མྱོང་བའི་སྟེང་གི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་ཞིག་ཞིབ་བགོད་བྱས་ཡོད།

དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། ཆོས་ཞེས་པའི་གོ་བ་མཐར་ཐུག་འཐོབ་བྱ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་པས། དེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལམ་དང་དེ་དག་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་དག་ལའང་ཆོས་ཞེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་པར་བཞེད་དོ། །

དེ་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་གཞིའི་གནས་ལུགས་དང་། ལྟ་གྲུབ་དང་། ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུམ་དུ་ཕྱེ་སྟེ། སྡེ་ཚན་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་བཀོད་པ་རྣམས་གང་ལས་བཏུ་བའི་གཞུང་གི་ཁུངས་ངོས་བཟུང་ན། བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བའི་མདོ་སྔགས་གཉིས་ཀྱི་སྡེ་སྣོད་གསུམ་དུ་གཏོགས་པའི་རྒྱལ་བའི་བཀའ་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་དང་། དེ་དག་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་པཎ་གྲུབ་ལུང་གིས་ཟིན་པའི་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་དབུས་པཎ་གྲུབ་བཅུ་བདུན་སོགས་ཚད་ལྡན་གྱི་མཁས་གྲུབ་བརྒྱ་ཕྲག་དུ་མས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་

བསྟན་འགྱུར་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཡིན། བོད་སྐད་དུ་བསྒྲུར་བའི་བཀའ་བསྟན་གཉིས་པོ་ནི་རྣམ་འདྲེན་བཞི་པའི་ལུང་གི་ཚོས་མདོ་རྒྱུད་གཉིས་དང། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ད་ལྟའི་ཆར་མིའི་འཇིག་རྟེན་དུ་ཡོད་པའི་གསུང་རབ་གྲངས་འགོར་མང་ཙོས་དང། འགྱུར་ལེགས་ཙོས། ཆ་ཚང་ཙོས་སུ་གྱུར་ཡོད་པ་གཟུར་གནས་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲ་བཞིན་པ་ལྟར་ལགས། ལེགས་སྒྲུར་གྱིས་མཚོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་ཁག་ཏུ་བཞུགས་པའི་མདོ་རྒྱུད་པོ་ཆེ་དུས་འགྱུར་དབང་གིས་རྩ་བརྒྱ་ཏུ་སོང་སྟེ་གཞུང་ངོ་མ་ཆེས་ཉུང་ཤས་ལས་མ་ལྟུག་ཅིང། བླ་ལྟེའི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་བརྒྱ་སྟེ་པའི་སྟེ་སྟོང་གསུམ་གྱི་ནང་དུའང་སྟེ་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྟེ་སྟོང་རྒྱང་པ་ལས་གཞན་མི་བཞུགས། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བསྒྲུར་ཡོད་ཀྱང། སྐད་ཀྱི་རང་གཤིས་ཀྱི་དབང་གིས་དོན་གྱི་སྒྲོམ་འགྱུར་ཙམ་ལས། སྒྲ་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་བོད་སྐད་དུ་བསྒྲུར་བ་ལྟ་བུ་མེད་པར་དེང་རབས་ཀྱི་དཔྱད་ཞིབ་པ་དག་གིས་བཤད། དེར་བརྟེན་དང་ཆ་བོད་ཀྱི་སྐད་ཡིག་ནི་སྟོན་མཚོག་རྣམ་འཇིན་བཞི་པའི་ལུང་གི་བསྟན་པའི་སྟོང་གཅིག་བུར་གྱུར་པ་དང། ཐེག་པ་གསུམ་སྡེགས་དང་བཅས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཆ་ཚང་ལ་ཐོས་བསམ་བྱ་བའི་འཇུག་ངོགས་གཉིས་པ་མེད་པ་དེ་ཡིན།

༤ བཀའ་བསྟུ་རིམ་པ་གསུམ་ཇི་ལྟར་མཛད་པའི་སྐོར།

དེ་ཡང་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བྱུབ་ཀུན་བཏུས་ཀློག་པ་པོ་རྣམས་ལ། བོད་ཀྱི་བཀའ་བསྟན་དུ་བཞུགས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་རྩ་བའི་འབྱུང་ཁུངས་རབས་ཙམ་ངོ་སྤྲད་ན་ཕན་དེས་པས། འདིར་མདོ་ཙམ་ཞིག་སྤེལ། །དེ་ཡང་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བ་ལྟར་ན་

སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཞག་བདུན་ཕྱག་
བདུན་གྱི་རྗེས། ཡུལ་ལྷ་རྡ་ཏ་སྲིད་འཁོར་ལྟ་སྟེ་བཟང་པོ་ལ་བརྟེན་བ་བཞི་
ལས་བརྩམས་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ནས་བཟུང་། ཡུལ་རྡོ་ཅན་དུ་ཡོངས་
སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་མཇུག་པ་བསྟན་པའི་བར་ལོ་ངོ་བཞི་བཅུ་ཙམ་གྱི་རིང་།
འཕགས་ཡུལ་དབུས་ཀྱི་ས་ཕྱོགས་དུ་མར་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་
གཏུལ་བྱ་གྲངས་ལས་འདས་པར་རང་རང་གི་ཐུགས་དང་འཚམ་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་རྣམ་
སྟེད་ཅིག་བཀའ་སྩལ་པ་དག་ཕྱིས་བཀའ་སྟོ་སྟོད་གསུམ་དུ་བསྡུས་པ་བྱུང་། དེ་ཡང་
སྟོན་པ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཝོའི་དབྱར་དེར་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཀྱི་བདེ་ཅན་ཕུག་ཏུ་
གནས་བཏུན་ཆེན་པོ་འོད་སྲུངས་ཀྱི་བཀས་བསྐུལ་ཏེ་བཀའ་བསྡུ་དང་པོ་མཇུད་པའི་
སྐབས། འོད་སྲུངས་རང་ཉིད་ཀྱིས་མངོན་པའི་སྟོ་སྟོད་དང་། དགྲ་བཅོམ་པ་ཉེ་བར་
འཁོར་གྱིས་འདུལ་བའི་སྟོ་སྟོད། དགྲ་བཅོམ་པ་ཀུན་དགའ་བོས་མདོ་སྡེའི་སྟེ་སྟོད་
བཅས་བསྐྱར་ཟློས་ཀྱིས་དབུར་འདི་སྐད་བདག་ཐོས་སོགས་བླེང་གཞི་དང་། མཐར་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ་ཞེས་མཇུག་སྡུད་བཅས་
སྒྲར་ཏེ་བཀའ་བསྡུ་དང་པོ་མཇུད་པ་ནས་བཟུང་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་སྟོ་སྟོད་རྣམས་
ཉམས་མེད་རྒྱུན་འཛིན་བྱ་བའི་དབྱ་ཚུགས།

དེ་ནས་ལོ་བརྒྱ་འདས་རྗེས་ཡང་ས་ཅན་དུ་བཀའ་བསྡུ་གཉིས་པ་མཇུད་ཚུལ་
ད་ཡོད་སྟེ་པ་ཀུན་གྱི་བཞེད་པ་མཐུན་ཞིང་། འདུལ་བ་ལྷུང་དུའང་གསལ། དེ་ནས་
བཀའ་བསྡུ་གསུམ་པའམ་དེ་ལས་མང་བ་མཇུད་ཚུལ་ལྷུང་དུ་མི་གསལ་བར་མ་ཟད།
སྟེ་པ་སོ་སོའི་བཞེད་པའང་མི་མཐུན་པ་ཡོད། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྒྲ་བའི་སྟེ་པ་

ལྟར་ན། ཆོས་རྒྱལ་ཀ་ནི་ཎ་ལི་སྐྱབས་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་གྱི་རྣ་རྒྱན་ནགས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གནས་བརྟན་ཅིན་ལོགས་སོགས་དགྲ་བཅོམ་པ་ལྔ་བརྒྱ་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་བཤེས་དང་རྡ་དབྱངས་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྔ་བརྒྱ། སོ་སོ་སྐྱེ་བོའི་བཏེ་ཁ་སོགས་ཆིག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་འདུས་ཏེ་སྟེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་མཐའ་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པར་ངོས་འཛིན་ཐོབ་སྟེ། སྟེ་པ་ཕན་ཚུན་གྱི་རྩོད་པ་ཆོས་ཕྱོགས་སུ་ཞེ་བར་བཞེད། ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་སྟེ་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་བརྟན་རྣམས་འདུས་པ་མི་འཐད་པར་བཞེད་པཡང་ཡོད། སྐྱབས་དེར་སྤར་ཡིག་ཐོག་ཏུ་མ་འཁོད་པའི་སྟོང་རྣམས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་ཅིང། ཟངས་ཀྱི་གླེགས་བུར་བཀོད་པར་གྲགས་པ་དང། བྱེ་བྲག་པཎྜིཏ་མཛོད་ཆེན་པོའང་དེ་དུས་བརྩམས་པའམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་མཛད་པར་གྲགས། དེང་རབས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་རྣ་རྒྱན་ནགས་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་ཞེས་པ་ད་ལྟ་རང་རེའི་གནས་ཡུལ་ཀླུ་གཎྜའི་རྫོང་ཁོངས་འདིའི་ས་ཁུལ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་སྲིད་པར་བཞེད་པཡང་ཡོད།

འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པ་ལྟར་ན། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་ ༢༧༩ ལ་ཆོས་རྒྱལ་མྱ་ངན་མེད་ཀྱི་ཁྲི་ལོ་བཅུ་བདུན་པའི་སྐྱབས་སྣུ་ནར་བྱའི་གྲོང་དུ་གནས་བརྟན་མོ་ཌ་ལ་བུ་སྐར་རྒྱལ་གྱི་གཙོ་སྐྱོང་འོག་གནས་བརྟན་ཆེག་སྟོང་འདུས་ཏེ་ཌ་པ་དགུའི་རིང་སྟེ་སྟོང་གསུམ་པོ་བསྡུས་པར་བཤད་ཅིང། དེ་ཡང་སྣ་ལེའི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་སྟེ་པ་ཁོ་ནའི་སྟེ་སྟོང་བསྡུས་པ་ལྟ་བུར་གསུངས། གཞན་ཡང་སྣ་ལེའི་སྟེ་སྟོང་གསུམ་དང། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཕྱི་ལོའི་གོང་གི་ལོ་ ༢༥ པར་སོ་ཏལ་ལའི་རྒྱལ་པོ་བཏུགས་མིའི་ཐུའི་སྐྱབས་ཐོག་མར་ཡི་གེར་ཕབ་པར་བཞེད།

ཐེག་ཆེན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྟེ་སྨོད་རྣམས་ནི་གོང་གསལ་བཀའ་བསྩུ་རྣམས་སུ་མ་བསྡུས་པར་འཇམ་དཔལ་དང་། སྨྲ་རས་གཟིགས། གསང་བའི་བདག་པོ་སོགས་ནས་དག་པའི་སྣང་ངོར་གནས་ཡུལ་ངེས་མེད་དུ་བཀའ་བསྩུ་མཛད་པར་བཞེད་ཅིང་། གསང་སྔགས་ཀྱི་བཀའ་བསྩུ་མཛད་ཚུལ་རྒྱུད་སྟེ་སོ་སོའི་བཞེད་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་ཡོད། ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བདེན་བཞིའི་ཚོས་འཁོར་ཁོ་ན་ལུང་གི་ཚོས་འཁོར་དང་། བཀའ་གཞན་དག་དེའི་འཕྲོས་དོན་ནམ་རྒྱས་བཤད་ལྟ་བུར་བཞེད་ཅིང་། ཐེག་ཆེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བྱ་རྩོད་ཕུང་པོའི་རིར་བཀའ་བར་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཚོས་འཁོར་དང་། ཡང་ས་ཅན་དུ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཚོས་འཁོར་བཅས་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་ཅིང་། སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བྱང་ས་ཞེ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་རྗེས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་གླུ་སྒྲུབ་མ་བྱོན་བར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྟེ་རྣམས་འཛིག་རྟེན་ཐུན་མོང་བའི་སྟོང་ཕལ་ཆེར་མི་བཞུགས། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྟེ་ལ་སོགས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྟེ་དུ་མ་སྨར་ཡང་ཁྱབ་གཤལ་མཛད་དེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་། དབུ་མའི་ལྟ་བྱུག་ཀྱི་ཤེར་རྒྱའི་སྒོལ་ཕྱེ་ཞིང་། རིགས་ཚོགས་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་དུ་མ་བཙལ་རྣམ་ཡུམ་གྱི་མདོའི་དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་མཛད།

སྐབས་དེར་ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་ཐེག་ཆེན་གྱི་མདོ་སྟེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མ་ཡིན་པར་འདོད་པས་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཆོད་གཞིར་གནས་པ་གླུ་སྒྲུབ་བང་ཉིད་དང་། རིམ་བཞིན་རྗེ་བཙུན་བྱམས་མགོན། སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་སོགས་ཀྱིས་ཐེག་ཆེན་བཀའ་སྩུབ་ཀྱི་རིགས་པ་དུ་མ་བཀོད་ཅིང་། རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་

ལྷའི་སྐུ་དུས་སྲུལ་ཕེག་ཆེན་བཀའ་སྒྲུབ་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ད་དུང་ཡོད་པར་མངོན།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྣམ་རིག་པའི་ཤིང་རྟའི་སྟོལ་ཕྲེ་སྟེ་བྱམས་ཆོས་སྟེ་ལྷ་གདན་དབས་ཤིང་། ས་སྟེ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཏ་ཅང་མང་པོ་བཀྲམས་ཏེ་ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་ཀྱི་མདོའི་སྒས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་མཛད། རིམ་ཀྱིས་ཕེག་པ་གསུམ་གའི་སྟེ་སྟོད་རྒྱལ་བ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པའི་བཀའ་ཡིན་པར་རྩོད་མེད་མཐུན་སྣང་དུ་བྱུབ་པ་བྱུང་བའི་རྟེས། རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་མཐའ་དབུས་ཀུན་ཏུ་ཕེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱགས་དང་བཅས་པའི་བསྟན་པ་ཏ་ཅང་དང་རྒྱས་སུ་གྱུར། དེ་ཙམ་མ་ཟད་དབུས་ཕེ་ཤའི་ཡུལ་ལྷང་དུ་མ་དང་། རྒྱ་ནག་སོགས་སྲུལ་ཕེག་པ་གསུམ་གའི་བསྟན་པས་ཁྱབ་ཅིང་། འབར་མ་དང་། ཤ་ཡམ། སིདྷ་ལ་སོགས་ད་ལྟ་གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་རྒྱ་ལྗགས་ཏེ་དགེ་ཏུའང་བསྟན་པ་ཐུ་དར་ཀྱི་སྐབས་ཕེག་ཆེན་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་བའི་དན་རྟགས་དུ་མ་བྱུང་རབས་སུ་གསལ།

༧ བཀའ་བསྟན་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཚུལ།

གངས་ལྗོངས་བུར་རྒྱལ་གོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁམས་ནི་ས་ཁད་མཐོ་ཞིང་། འབྲུལ་ལམ་དཀའ་བས་རྒྱལ་ཁམས་གཞན་དང་འབྲེལ་མེད་གྱང་དུ་ཡུན་རིང་གནས་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་ལྔ་པའི་ནང་ལྟ་ཐོ་ཐོ་རི་གཉན་བཙན་ཀྱི་སྐབས་གསུང་རབ་ཀྱི་གླེགས་བམ་འབྱོར་བ་ནས་བཟུང་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབུ་བརྟེས་པར་བརྩེས། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པའི་ནང་ཆོས་རྒྱལ་སྲིད་བཅའ་ཁྲིམ་པོའི་སྐབས་སྟོན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཁྱབ་ཟིན་པའི་རྒྱ་ནག་དང་བལ་ཡུལ་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྲས་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཏེ་སྟོན་པའི་སྐུང་བརྟན་ཁྱད་པར་ཅན་བོད་ཡུལ་དུ་གངས་བཟང་ལས་ཏེ་ལྷ་ལྷན་སྣྲལ་

བའི་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རྒྱས་བཏབ་ར་མོ་ཆེ་སོགས་བཞེངས་ཤིང་། ཕྱག་མཚོད་བྱ་བའི་སྲོལ་དུས། ལྷག་པར་ཕྱི་མི་ཙ་ནུ་སོགས་བོད་ཕྱག་ཤེས་རབ་ཅན་དུ་མ་རྒྱ་གར་དུ་བརྩངས་ནས་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཡིག་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྟོན་སྦྱོང་བྱེད་དུ་བཅུག་སྟེ་ཕྱི་མི་སམ་ཕྲོ་ཏས་བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བཙན་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ནས་དགེ་བློངས་ཏེ་གསར་གཏོད་མཛད་པར་མ་ཟད། སྐད་ཡིག་དེ་ཉིད་ལེགས་སྦྱར་ལྟ་ཡི་སྐད་དང་དོ་མཉམ་པར་འཚེལ་རྒྱས་སུ་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་རྣམས་སྒྲ་དོན་གཉིས་ཐད་ནས་འཕྲུལ་བའི་དྲི་མ་ཕྱི་མོ་ཙམ་ཡང་མེད་པར་བསྒྱུར་ཕྱབ་པའི་སྐད་ཡིག་གི་སྒྲ་རྒལ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྩེ་མོར་སོན་པར་མཛད། ཚུལ་འདི་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བྱང་རབས་ནང་གཟི་བརྗིད་ལྡན་པའི་འཕྲུལ་བདོ་མཚར་ཅན་ཞིག་ཡིན།

བྱར་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་ལྷོངས་ལ་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་ཞེས་པའི་མིང་ཐོག་ཅིང་། དཔལ་ཁའི་གནས་སྐབས་སུ་འཇིག་རྟེན་ཡོངས་ལ་སྟོན་མཚོག་རྣམ་འཇྲེན་བཞི་པའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་བསྟན་པའི་བསོ་བཅད་བྱེད་ནུས་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཏུ་གནས་ཐུབ་པ་ནི་ཐུ་ཙམ་ཕྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བཙན་སྤྱོད་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁྱད་འཕགས་སྲོལ་བཏོད་པ་དང་ལོ་པཉ་རྣམས་ཀྱི་བཀའ་དྲིན་ཁོ་ན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན།

ཐུ་མི་སམ་ཕྲོ་ཏས་བོད་ཀྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བཙན་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསར་གཏོད་མཛད་པའི་རྗེས་ཐུ་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་རྒྱུད་རྗེ་སྟེད་ཅིག་བསྒྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་སྒྲ་སྒྱུར་མཁན་གཞན་རེ་ཟུང་ཡང་བྱུང་བར་མངོན་ཡང་། འཚར་གཞི་

དང་སྒྲོག་འཇུག་ལས་ལྡན་པའི་སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་ལས་རིམ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བ་དུས་ཡུན་གང་འཚམས་ཀྱི་རྟེས་སུ་བྱེད་ཞིང། ཐུ་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཐོག་མར་བསྐྱུར་བའི་གསུང་རབ་ཁག་ནི་སྔོན་ལྷ་ཐོ་ཐོ་རེ་གཉན་བཅན་སྐབས་བྱུང་བའི་མདོ་སྡེ་སྒང་སྐོང་ཕྱག་བརྒྱ་བ་དང། ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པའི་མདོ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མདོ་སོགས་དང། སྒྱུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མདོ་རྒྱུད་ཉིར་གཅིག་རྒྱལ་པོས་བཀའ་ཕབ་པ་ལྟར་བསྐྱུར་བར་གྲགས་ཀྱང། མདོ་རྒྱུད་དེ་དག་གང་དང་གང་ཡིན་མིན་ད་ཡོད་བཀའ་འགྱུར་ནས་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱ་དགའ་བར་སྣང། བོད་ཀྱི་ལོ་ངོ་བ་ཐུ་མི་རང་ཉིད་དང། ཟླས་ཀོ།ཥ ལྷ་ལུང་རྗེ་རྟེ་དཔལ་བཅས་ནས་མདོ་སྡེ་དཀོན་མཆོག་གྲྭིན་དང། ལངྐར་གཤེགས་པ་སོགས་ཀྱི་སྡེ་འགྱུར། དེ་བཞིན་རྒྱ་ཡི་ཁུ་ཤང་དང་མཉམ་དུ་སྨན་ཅིས་ཀྱི་གཞུང་ཅེ་རིགས་རྒྱ་སྐད་ནས་བསྐྱུར་བར་གྲགས།

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བརྒྱད་པའི་ནང་ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་ལྷེ་གཙུག་བཏན་གྱི་སྐབས་མཆིམས་ཕུ་དང། བྲག་དམར་མཁྱེན་བཟང། ལས་ཐང་སོགས་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་བཞེངས་ཏེ་བྲན་ཀ་ཆུལ་ཀོ།ཥ་དང། གཉགས་ཟླ་ན་ཀུ་ཆུ་ར་བཅས་ནས་མདོ་སྡེ་ལས་བརྒྱ་པ་དང། གསེར་འོད་དམ་པ་སོགས་བསྐྱུར། དེ་ནས་ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྷེ་ཎ་བཙན་གྱི་སྐབས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་གཞི་ལེགས་པར་ཚུགས་པ་ལ། བསྟན་པའི་འབྱུང་གནས་རྒྱ་གར་གྱི་ཡུལ་ནས་འབྲན་ཟླ་བྱལ་བའི་ནང་ཚོས་ཀྱི་མཁས་དབང་དགེ་འདུན་དང་བཅས་པ་གཙུན་དང་དགོས་པར་གཟིགས་ཏེ། སྐབས་དེའི་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་དཔལ་ན་ལེ་ཏྲའི་ཙོད་ཝེད་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མཁས་དབང་ཟ་ཧོར་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ལས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྣ་བའི་སྡེ་པའི་

འདུལ་བ་འཛིན་པ། རང་དང་གཞན་གྱི་བྱུབ་མཐའ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་ཏུ་གཡེགས་པའི་སྨྲ་བའི་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་དང། སློབ་དཔོན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་རྣམ་གཉིས་གཙན་དྲངས། སློབ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས་ཕྱི་ནང་གི་བར་ཚད་བཟློག་པར་མཛད་དེ་བསམ་ཡས་དཔལ་མི་འགྱུར་ལྷུན་གྱིས་བྱུབ་པའི་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེན་པོ་ཕྱག་བཏབ།

མཁན་ཆེན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་དེས་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲི་སྲོང་ལྷེ་ཌ་བཅན་ལ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་ས་ངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པའི་གཞི་བཏབ་པོ་ཚུགས་པར་འདོད་ན་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་བོད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་དགོས་པ་དང། བོད་རིགས་རང་གི་ནང་ནས་བློ་གསལ་ན་གཞོན་རབ་ཏུ་བྱུང་སྟེ་བོད་རང་གི་ཡུལ་མིའི་དགེ་འདུན་གྱི་སྡེ་ཚུགས་ཐུབ་པ་དགོས་རྒྱུ་གལ་གནད་ཆེ་ཞེས་བཀའ་སྩལ་པ་བཞིན། མཁན་ཆེན་ཐུགས་རྗེ་ཅན་གྱི་ལམ་སྟོན་འོག་བསམ་ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་གྲྭ་སྒྱུར་རྒྱ་གར་གྱིང་ཕྱག་བཏབ་སྟེ་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ্ཌ་ཏ་བཏུ་ཐུགས་མང་པོ་མཉམ་འཛོམས་ཀྱིས་འཆར་གཞི་པའི་སྒོ་ནས་བཀའ་བསྟན་བསྒྱུར་བའི་འགོ་ཚུགས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་བཏུ་ཐུགས་དགུ་པའི་ནང་བློ་ཡིས་རྒྱས་ཀྱིས་ས་ངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཆོ་ལ་བའི་བྱ་བ་མ་བཙལས་བར་སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་ལས་དོན་རྒྱུན་ཆགས་སུ་མཛད་འདུག་གོ།

སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ্ཌ་ཏ་ནི་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་གཙོ་རང་མཛད་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པདྨ་སཾ་ཆ་བ་དང། ཞི་མ་ལ་མི་ཏ་སོགས་དང། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་སྒ་གསལ་སྣང་དང། སྒ་གོར་བཞི་རོ་ཙ་ན་རཀྵི་ཏ། འགོན་ཀླུའི་དབང་པོ་སྣང། ཟླ་

རིན་ཆེན་མཆོག ངན་ལམ་རྒྱལ་བ་མཆོག་དབྱངས། རིན་ཆེན་ལེགས་བྱུག ཐུ་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ་བཅས་སད་མི་བདུན་དང་། གཞན་ཡང་སྐུ་བ་དཔལ་བརྩེགས། ཅོག་རོ་གླུའི་རྒྱལ་མཚན་སོགས་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བ་བྱུང། དེ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟན་བསྐྱོང་བའི་ལས་རིམ་རྒྱུན་རིང་གནང་བའི་ཉམས་ཐོང་ལ་གཞི་བཅོལ། བོད་སྐད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་ཕྱུང་བ་ཞིག་དུས་དང་བསྟུན་ཏེ་ལེགས་བཅོས་དགོས་པ་བཅས་དགག་དགོས་རྒྱུ་མཚན་དུ་མ་ལ་གཟིགས་ཏེ་མངའ་བདག་ཁྲི་ལྷ་སྲོང་བཙན་གྱི་སྐབས་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་ཆེན་ཛི་ན་མི་ཏ་དང་། སུ་རེན་ཐོ་ཁྲི། ཤྭ་ལེན་ཐོ་ཁྲི། ཏཱ་ཤྭ་ལ། ཐོ་ཁྲི་མི་ཏ་བཅས་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་རྡོ་རྗེ་ཏ་ད་ང། ཆོས་ཏཱ་ཤྭ་ལ། ཚྭ་ན་ས་ག། ང་ཡ་རཏྣ་ཏ། མཁྱེ་ཤྭ། ཨཱ་ཙཱརྱ། རཏྣ་ཤ། ལ་ས་གས་ཚོགས་ཏེ་ཆོས་ཚིག་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་རྒྱ་སྐད་ནས་བོད་སྐད་དུ་རྗེ་ལྟར་སྒྱུར་བའི་ཚུལ་ཚིག་མཇོད་དུ་བཀོད་པ་བྱ་བྲག་ཏོགས་བྱེད་ཆེན་མོ་དང་། བྱ་བྲག་ཏོགས་བྱེད་འབྲིང་པོ་འགམ་སྒྲ་སྒྱོར་བམ་གཉིས་བཅས་མཛད་དེ་སྐད་གསར་བཅད་དང་། སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་ལམ་སྲོལ་ཐབས་ལམ་བཅས་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པ་ནས་བཟུང་། ད་ལྟའི་བར་ལེགས་སྒྱུར་གྱིས་མཚོན་རྒྱ་གར་གྱི་སྐད་རིགས་ཁག་ནས་བོད་སྐད་དུ་སྒྱུར་ཚུལ་སྒྲོན་དང་བྲལ་ཞིང་གཅིག་ཏུར་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། བྱ་བྲག་ཏོགས་བྱེད་ཆུང་དུ་ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་མཛད་མོད་དེང་སང་དཔེ་རྙེད་མི་སྣང་།

སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་སྒོར་དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་སྟོན་ནི་འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་བྱུང་རབས་ནང་གཞན་སུ་ལའང་མཐོང་དཀོན་པའི་བོད་མིའི་དམིགས་བསལ་གྱི་རིག་རྩལ་དང་། སྒྲ་སྒྱུར་རིག་པར་ཞུགས་འདེགས་རྣབས་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་སྟོས་མ་དགོས།

དེ་ལྟར་སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་ལས་རིམ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་པ་དང་བསྡུན། སྒྲ་བ་དཔལ་བརྩེགས་དང། བན་དེ་གླུའི་དབང་པོ་སོགས་ལོ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་གཟིགས་སྣྱོང་འོག་པོ་བྱང་ལྷན་དཀར་དུ་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་བསྒྱུར་ཟིན་པ་རྣམས་དཀར་ཚན་ཏུ་བཀོད་པར་དཀར་ཚན་ལྷན་དཀར་མ་ཞེས་གྲགས་ཤིང། བཀའ་བསྟན་ཟུར་དུ་མ་ཕྱི་བར་སྟེ་ཚན་ ༩༥ དང། ཆོས་ཚན་ ༢/༩༥ ཐོ་འགོད་གནང། འདི་ནི་གསུང་རབ་སྟེ་ཚན་དབྱེ་འབྱེད་ (Classification) དང། དཀར་ཚན་ཏུ་བཀོད་པའི་ (Cataloguing) ལས་གཞི་ཐོག་མ་ལྟ་བུར་སྣང་ཞིང། བོད་མིའི་གནའ་རབས་ཀྱི་རྣམ་དགྱེད་ངོ་མཚར་བའི་མཚོན་རྟགས་ལྟ་བུར་སྣང།

སྣར་དུས་རབས་དགུ་པའི་ནང་ལོ་ཐུ་བ་སྒྲ་བ་དཔལ་བརྩེགས་དང། ཆོས་ཀྱི་སྲོང་པོ་སོགས་ཀྱིས་པོ་བྱང་མཆིམས་ཕུ་ན་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དཀར་ཚན་བཀོད་སྒྲིག་མཛད་དེ་དཀར་ཚན་མཆིམས་ཕུ་མ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་གསལ་ཡང། དེང་སྒྲབས་དགེ་རྒྱུན་མི་རྟེག། རིང་པོར་མ་ལོན་པར་པོ་བྱང་འཕང་ཐང་ཀ་མེད་ནང་བཞུགས་པའི་བཀའ་བསྟན་ཡོངས་ཀྱི་དཀར་ཚན་ཕྱོགས་སྒྲིག་མཛད་པ་ད་ལྟ་དཀར་ཚན་འཕང་ཐང་མ་ཞེས་གྲགས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང། དཀར་ཚན་འདི་གཉིས་ཀུ་བཀའ་བསྟན་གྱི་མཚན་དང། བམ་པོ། ཕྱོ་ཀའི་གྲངས་སོགས་འགོད་ཅིང། སྔ་ཚན་དབྱེ་ཕྱོགས་ནི་བརྗོད་བྱའི་སྐོར་ནས་ཕྱོགས་མཐུན་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པ་ལྟ་བུར་སྣང། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་དགུ་པའི་དཀྱིལ་སྟོད་ནས་གླང་དར་གྱིས་བསྟན་ལ་ཆོལ་བའི་བྱ་བ་བཙམས་པ་ནས་བཟུང་བོད་སིལ་བུར་ཐོར་ཅིང། སྒྲ་སྒྱུར་གྱི་སྒྲིག་འཛུགས་ཐོར་ཞིག་ཏུ་སོང་ཐོག ।རྒྱ་བལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐོར་གྱིས་དུས་ཡུན་

གང་འཚམས་སོང་བའི་སྒྲུབས་སྲུའང་མངའ་རིས་སོགས་མཐའ་མཚམས་ཁག་ཏུ་སྒྲ་སྒྲུར་གྱི་བྱ་བ་ཕྱིར་ཤས་ཆེ་མཐུད་དུ་གནས་པར་སྣང་།

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཐུག་བཅུ་བའི་ནང་ལྷ་ཆེ་མ་ཁུ་དགོན་གྱིས་གོང་ཐུག་མང་པོ་ཁ་ཆེའི་ཡུལ་དུ་ཆོས་སློབ་ཏུ་བརྩངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པ་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། རྗོག་ལེགས་པའི་ཤེས་རབ་སོགས་ལེགས་སྦྱར་དང་མདོ་སྡེགས་ཡོངས་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ཏེ་གོང་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ্ཌི་ཏ་ཨཱ་ཙཱརྱ་སོགས་སྦྱན་ཐང་ཏེ་མདོ་རྒྱུད་མང་པོ་བསྒྱུར་ཅིང་། ལྷག་པར་དབལ་མཉམ་མེད་རྗེ་བོ་ཆེན་པོ་གོང་དུ་ཕེབས་རྗེས་རྒྱན་སྣང་དང་རྟོག་གེ་སྣང་བ་སོགས་གཞུང་མང་པོ་བསྒྱུར། ལྷག་པར་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་རྣད་དུ་བྱུང་བའི་མཛད་བཟང་གཞན་ཞིག་ནི་བར་སྒྲིགས་རྒྱལ་བསྟན་ཉམས་རྒྱུད་སོང་རིང་འགྱུར་དག་དང་མ་དག་ཅི་རིགས་བྱུང་ཡོད་པའི་དོགས་གཞིར་བཏེན། སྤར་འགྱུར་ཟིན་པའི་བོད་དཔེ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་བསྒྱུར་གཞི་རྒྱ་དཔེ་འཚོལ་སྒྲིག་གནང་སྟེ་རྒྱ་དཔེ་མ་རྟེད་པ་རྣམས་ཟུར་དབྱེ་གནང་བར་གྲགས་ཤིང་། ཁོང་གི་སྐུ་དུས་ནས་སྤ་འགྱུར་གསར་འགྱུར་གྱི་དབྱེ་མཚམས་ཀྱང་བཟུང་།

གཞན་ཡང་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཐུག་བཅུ་གཅིག་དང་བཅུ་གཉིས་ནང་ལོ་ཆེན་རིན་བཟང་གི་རྟེས་སུ་བྱུང་བའི་ལོ་ངོ་བ་གྲགས་ཆེ་བ་འབྲོག་མི་ཤཱཀྱ་ཡེ་ཤེས་དང་། སྟག་ཚང་ལོ་ཙྪ་བ་གཞོན་ནུ་བརྩོན་འགྲུས། མཁས་གྲུབ་ཁྱུང་པོ་རྣལ་འབྱོར། ནག་ཚོ་ལོ་ཙྪ་བ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱལ་བ། རོང་ཟོམ་ཆོས་བཟང་། འགོས་ཁུག་པ་ལྷས་བཅས། ལྷ་བླ་མ་ཞི་བ་འོད། གློག་སྐུ་ཤེས་རབ་བརྩེགས། པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་སོགས་བཅུ་ཐུག་དྲུག་

སྐོར་བྱུང་རབས་རྣམས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ལགས།

ལྷག་པར་ཇོག་ལོ་ཆེན་པོ་བློ་ལྡན་ཤེས་རབ་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་གྱི་དང་། བྱ་བྲག་བྱམས་ཚོས་དང་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་གསར་དུ་བསྒྲུར་བ་དང་། ཐུར་འགྱུར་ལ་ཞུས་བཅོས་དང་། བསྟན་བཅོས་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་ལ་བསྡུས་དོན་བཀོད་པ་སོགས་ཀྱིས། བོད་དུ་མཚན་ཉིད་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཤུང་ཚུགས་པར་མཛད། དུས་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་བོད་དུ་བྱོན་པའི་རྒྱ་གར་གྱི་པཎ་ཆེན་གྲགས་ཅན་དཔལ་མཉམ་མེད་ཇོ་བོ་ཆེན་པོ་གོང་དུ་ཕྱད། བཏྲིཏ་གཡུ་རྒྱར། བཏྲིཏ་སྨྲིའི་ཐྲྀན་ཀྱིཏ་སོགས་ཡིན་ནོ། །

ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་ནས་བཅུ་དགུ་པའི་བར་དཔང་ལོ་བྱོ་གྲོས་བརྟན་པ་དང་། ཞོང་སྟོན་ཇོ་ཇེ་རྒྱལ་མཚན། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། སྒྲ་ཚད་པ་རིན་ཆེན་རྣམ་རྒྱལ། འགོས་ལོ་གཞོན་ནུ་དཔལ། སྐྱ་ཚང་ལོ་ཐུ་བ་ཤེས་རབ་རིན་ཆེན། ཞ་ལུ་ལོ་ཐུ་བ་ཆོས་སྐྱོང་བཟང་པོ། ཇོ་ནང་པ་ཏྲར་ནུ་ཐོགས་ཏ་ཅང་མང་པོ་བྱོན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མདོ་སྡུགས་ཀྱི་གཞུང་དང་། བར་སྟོན། གསོ་བ་རིག་པ། ཚེ་གྲུན་སོགས་བཀའ་བསྟན་དུ་མ་ཞིག་བསྒྲུར་བར་མཛད་འདུག

དེ་ལྟར་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བདུན་པ་ནས་བཅུང་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་བདུན་པའི་བར་མི་ལོ་ཆིག་སྟོང་བཅུལ་བའི་རིང་བོད་ཀྱི་ལོ་ཐུ་བ་བཀའ་དྲིན་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ནས་ཕེག་པ་གསུམ་དང་། རྒྱུ་ལ་ཕྱེ་བཞིས་བསྡུས་པའི་རྒྱལ་བའི་གསུང་རབ་དང་། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་ཕལ་མོ་ཆེ། གཞན་ཡང་སྒྲ་ཚད་བཟོ་གསོ་སོགས་ཐུན་མོང་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་གལ་ཆེ་བ་ཕལ་

མོ་ཆེ་གོང་སྐད་དུ་བསྒྲུར་གནང་མཛད་པའི་བཀའ་དྲིན་ནི་གོང་མི་ཙམ་མ་ཟད། རྒྱ་གར་ཞལགས་པའི་ཡུལ་གྱི་གནའ་བོའི་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་པའི་སྒྲ་འགྲོ་ཡོངས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་གཞལ་བར་དཀའ་བ་ཡིན་ནོ། །

གོང་གསལ་བཀའ་བསྟན་དེ་དག་ལས་ཡུལ་མི་རང་བཞིན་པའི་སྐད་ནས་བསྒྲུར་བཞང་ཚོས་ཚན་རེ་ཟུང་ཡོད་པར་མངོན་ལ། རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ནས་མདོ་ཕྱང་འདས་སོགས་མདོ་ཚན་ ༢༩ བསྒྲུར་བར་སྣང་ཞིང། བསྟན་འགྱུར་དུའང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་ཆེན་སོགས་བསྟན་བཅོས་གྲངས་ ༧༣ ཙམ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ནས་བསྒྲུར་བར་གསལ། ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་བུ་སྟོན་གྱི་བློ་མ་ལོ་ཐུ་བ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སི་ཏཱ་ལའི་སྨོན་དཔོན་ཞལ་ཕྱི་ལའི་དྲུང་ནས་སྒྲིས་པའི་རབས་ཀྱི་གླེང་གཞི་དང། མདོ་སྡེ་ཚངས་པའི་ཏ་བ་སོགས་མདོ་ཚན་ ༧༣ ལྷ་ལི་ནས་བསྒྲུར་བ་ད་ལྟ་བཀའ་འགྱུར་དུ་བཞུགས་ཤིང། དེ་ལས་གཞན་པའི་ཉན་ཐོས་སྡེ་པའི་མདོ་ད་ལྟ་ལྷ་ལི་སྡེ་སྟོང་དུ་བཞུགས་པ་དང་མཚན་མཐུན་པ་མང་རབས་ཤེག་ཡོད་ཀྱང། ནང་དོན་བརྗོད་བྱ་མི་མཐུན་པ་འདུག་པས་ལྷ་ལི་ནས་བསྒྲུར་བ་མིན་པར་མངོན།

དེ་བཞིན་བཅོམ་ལྡན་རིགས་རལ་གྱི་དཀར་ཆག་ལྟར་ན་ལྟ་མོ་ཏེ་མ་མེད་པའི་འོད་ཀྱིས་ཞུས་པ་དང། ཝི་ཡུལ་ལུང་བསྟན་སོགས་མདོ་ཚན་ ༧༥ དང། བསྟན་འགྱུར་ཁོངས་དབྱིག་གཞིན་གྱིས་མཛད་པའི་རྡེན་འབྲེལ་མདོ་འགྲེལ་དང། ལང་གཤེགས་མདོ་འགྲེལ་བཅས་ལི་ཡུལ་གྱི་སྐད་ནས་བསྒྲུར་བར་གསལ། དེ་དག་ཕུད་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་ཚོས་ཚན་སྒྲོ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གྲངས་སྟོས་ ༥༥ ལ་ཆ་བ་ལེགས་སྒྲུར

ཀྱི་སྐད་ནས་བོད་སྐད་དུ་ཐད་ཀར་བསྒྱུར་ཡོད།

། ཆང་པའི་ཚ་ཏ་རིག་བང་ལྷ་གྲྭ་ཀུན་བཏུས་ཙོམ་ཟྭི་གི་ཤོར།

སྟོན་པ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་ཤེས་ཀུ་ཆུ་ཆེ་བས་ཚོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་དུ་གྲགས་ཤིང། དེ་དག་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཅི་རིགས་ཀྱི་ཚན་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་དང། ཡན་ལག་དགུ བསྡུས་ན་སྡེ་སྟོད་གསུམ་དུ་འདུས་པ་དེ་ལྟར་ཡང། འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཚོས་ལུགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་ལུང་ཚོས་ཀྱི་ཡིག་ཚོགས་ཏ་ཅང་ཆེ་བ་དང། དེ་དག་ལས་ཆ་ཤས་ཙམ་བོད་དུ་བསྒྱུར་བ་ལ་མཚོན་ནའང། ཚོས་ཚན་ ༡༠༠༠ ལྷག་དང། པོད་གྲངས་ ༣༩༠ བཏུལ་བར་བཞུགས་སྟབས། གང་ཟག་གཅིག་གིས་མི་ཚེའི་ནང་ཡོངས་རྫོགས་ཐེངས་གཅིག་གློག་པཉྩ་དཀའ་བའི་གནས་སུ་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་རྒྱ་ཆེ་སུ་མཐའ་མེད་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་གལ་ཆེའི་དོན་གནད་རྣམས་ཕྱོགས་བསྡུས་ཀྱིས་གཏུལ་བྱའི་བློ་མོས་དང་འཚམ་པར་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཚུལ་དུ་ཕྱོགས་བཏུས་མཛད་པའི་ཚུལ་ཤེད་རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྐབས་ནས་དར་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་མཛད་ཡོད་པ་དང། རྒྱལ་སྲས་ཆེན་པོ་ཞི་བ་ལྷས་ཀྱང་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་དང། བསླབ་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་མཛད། དཔལ་མཉམ་མེད་རྗེ་བོ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཆེན་པོ། གཞན་ཡང་ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མདོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཐོགས་ལྡན་གིས་རང་ཉིད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་གཞུང་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང། ཚོགས་སུ་བཅད་པ་ཉུང་དུར་བརྩམས་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་སོགས་སྡ་

ཆོས་གསར་ཤེག་བཞུགས་པ་དེ་དག་ཕྱི་རབས་ཀྱི་གཏུལ་བྱར་པན་རྒྱས་ཤེན་ཏུ་ཆེ་བ་མཐུན་སྦྱང་དུ་གྱུར་པ་ལྟར་ལགས།

ཚུལ་དེ་དང་མཐུན་པར་དེང་གི་དུས་སུའང། སྟོན་མཆོག་རྣམ་འཇེན་བཞི་པས་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནང་པ་ཡིན་མིན་དང། ཆོས་དང་ཡོད་མིན་ལ་མ་ལྟོས་པར་མིའི་འགྲོ་བ་ཡོངས་ལ་འཕྲལ་དང་ཡུན་གྱི་ཕན་བདེ་སྐྱེན་པ་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་དག་དེང་རབས་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་དང་མཚུངས་པར་ཙོམ་སྒྲིག་ཐུབ་ན་སྐྱེ་བོ་མང་པོར་ཕན་ཐོགས་མི་ཡོང་ངམ་སྟམ་པའི་རེ་འདུན་དང་ལྡན་པར་ཚན་པོས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། ལོ་ཤས་སྟོན་འབྲེལ་ཡོད་འགར་གྱིང་སྒོང་དང་འགོད་བསྒྲལ་བྱས་དོན་ལྟར། འབྲེལ་ཡོད་རྣམས་ནས་བརྗོད་བྱ་སྟེ་ཚན་གསུམ་ལས་དང་པོ་གཉིས་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་ཚན་ཆར་བགོས་ཀྱིས་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་པོད་དབང་མཐོ་ཞིང་གྲངས་མང་བ་དེ་དག་རྣམས་ལས་འབད་པ་ལྟར་ལེན་གྱིས། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་སྐོར་རྣམས་བཏུས་ཏེ་ཙོམ་སྒྲིག་བྱས་ཤིང། ད་ཆར་དོས་ཀྱི་ཐོག་མའི་དམིགས་ཡུལ་དང་བསམ་འཚར་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཟུར་འདོན་གྱིས་ཙོམ་སྒྲིག་གི་བྱ་བ་ཙ་བའི་ཆ་ནས་བྱུབ་འདུག་པས་ཙོམ་སྒྲིག་གི་བྱ་བར་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་རྣམས་དང། ཙོམ་སྒྲིག་སྐབས་རང་རེའི་བསླབ་པ་ཏན་གྱས་ཁག་ཅིག་ནས་དགོངས་འཚར་བཏོན་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀུན་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་ཡིན། གཞན་ཡང་དགེ་དེབ་འདི་དག་དབྱིན་ཡིག་དང་རྒྱ་ཡིག་སོགས་སྐད་ཡིག

གཞན་དང་གཞན་དུ་སྐྱར་མཁན་ལོ་ཐུ་བ་དག་ལའང་ཡི་རང་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།

བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གཏེར་ཟབ་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་དེ་བ་འདི་དག་ཏུ་གཞུང་དེ་དག་ནང་གསལ་བའི་སྒྲབས་འབྲེལ་གྱི་དོན་གནད་ཐད་ལྟག་ཚད་ཧོར་གསུམ་བྱང་ཡོད་སྲིད་ནའང། མ་མཐར་ཡང་ནང་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་དེ་དག་ཏུ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་གི་སྐོར་དང་། ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་སྐོར་དང་། ཆོས་ཉམས་ལེན་གྱི་སྟེ་ཚན་དང་བཅས་གསུམ་པོ་སོ་སོར་དོན་གྱིས་ཡོད་པ་དེ་དག་གསལ་བོར་ཟུར་འདོན་རྩོམ་སྒྲིག་ཐུབ་ཡོད་པས། ལྷག་ཕྱིན་སྟོན་འཛིན་དགོས་པ་བྱུང་ནའང་སྟབས་བདེའི་ངང་སྟོན་འཛིན་ཆོག་པ་བྱུང་ཡོད།

མཇུག་དོན་དུ། ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་རྩོམ་སྒྲིག་བྱས་པའི་གླེགས་བམ་འདི་དག་གིས་ད་ཡོད་འཇིག་རྟེན་སྲིད་ཡོངས་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོའི་གཞུང་ལུགས་ཐད་ཁ་སྐོང་དང་གསར་གཏོད་ཀྱི་ལེགས་སྐྱེས་ཤིག་འབྱུལ་ཐུབ་པ་དང་། སྐྱེ་འགྲོ་མང་པོར་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བའི་སྨོན་ལམ་དང་བཅས། ཤཱཀྱའི་དགེ་སློང་ཆོས་སྣྲ་བ། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས། ༢༠༡༩ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡ ལ།

རྡོ་མ་སྒྲིག་པའི་གསལ་བཤད།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་བྱོན་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་རྡོ་མ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་དམིགས་ཡུལ་དང་། རྡོ་མ་སྒྲིག་བྱ་བའི་བརྒྱད་རིམ། བརྗོད་བོན་ཁག་བཅས་ངོ་སྤྲོད་མདོར་བསྡུས་ཙམ་ཞུ་བ་ལ། དེ་ཡང་འཛིན་གྲྭིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་བློ་ན་མེད་པ་སྤྱི་ཧོར་ཨགོང་ས་ཨསྲྭས་མགོན་ཨ་རྒྱ་ལ་བའི་དབང་པོ་སྒྲ་ཕྱེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་རྒྱབས་ཆེན་དགོངས་གཞི་དང་རྩ་ཆེའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སྩོལ་སྤྱི་རིམ་ཕེབས་ལྟར། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་དང་དཔལ་ན་ལེ་ཆྱའི་མཁས་གྲྭ་རྣམས་ཀྱིས་གཅོས་རྟེས་འཇུག་མཁས་པ་རིམ་བྱོན་གྱིས་མཛད་པའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་དག་གི་བརྗོད་བྱ་རྣམས། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ལྷ་བྱོན་དང་། ཉམས་ལེན་གྱི་རིམ་པ་བཅས་སྟེ་ཚན་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང་། དེ་དག་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་། ལྷ་བྱོན་ཀྱི་སྟེ་ཚན་གཉིས་ཀྱི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཆོས་ལུགས་གཞན་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་ལ་དོ་སྣང་མེད་པའི་རིགས་དང་། ཆོས་ལུགས་ལ་ངོ་རྟོལ་བྱེད་མཁན་ཞིག

ཡིན་ནའང་སྦྱང་བརྟོན་བྱ་འོས་པའི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྤྲེ་ཚན་ཁྱད་ཆོས་འབྱུར་དུ་ཐོན་པ་དུ་མས་ལྷག་ཅིང། ད་ལྟའི་དུས་རབས་འདིའི་ནང་ཅ་ཅང་པན་ཐོགས་དང་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་འཛམ་གླིང་སྒྲི་ཤེས་ཡོན་གྱི་སྤྲེ་ཚན་ནང་འཇུག་ཐབས་དང། དེ་ང་དུས་ཀྱི་ཚན་རིག་པས་དགྱུད་ཞིག་བྱ་རྒྱུའི་སྤྲེ་ཚན་ནང་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་ཆ་ཚང་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ།

ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་འང། གནའ་སྲོལ་བཞིན་ཆོས་སྤྲེ་ཆེན་པོ་ཁག་ཏུ་སློབ་གཉེར་རྒྱུན་རིང་པོར་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་མེད་པའི་རིགས་ལའང་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་གཞི་དང་ལྡན་པ་རྣམ་གཞག་ལ་ཁྱབས་དང་འབྲེལ་བའི་གོ་བ་རགས་རིམ་སྟེར་ཐུབ་པ་དང། ཚན་རིག་པ་དང་ཉམས་ཞིག་པའི་ཁྲོད་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་སེམས་ཁམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་མང་པོ་ཞིག་ལ་དོ་སྣང་གསར་པ་སློབ་བཞིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚན་རིག་དང་ལྡན་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ལྟེ་མིག་བྱས་ཏེ། གཏེང་ཟས་ལ་རྒྱ་ཆེ་བའི་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་ལ་ཞིན་འཇུག་གི་སྒོ་མོ་ཡངས་པོར་འབྱེད་ཐུབ་པ་སོགས་མདོར་ན་འཛམ་གླིང་སྒྲི་ལ་ཐན་ཐོགས་ཡོང་ཐབས་སུ་དམིགས་ཏེ་གོང་གསལ་སྟེ་ཚན་གཉིས་པོ་ནང་ཆོས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུ་ལས་ཟུང་བ་ཏོན་ཏེ་བསླབ་བྱའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ངོ་བོའི་ཐོག་ནས་སྟྲང་བའི་གཞིར་གསར་སྒྲིག་ཞུས།

སྒྲི་ར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ནང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སེམས་ཁམས་ཚན་རིག་གི་ཁྱབ་ཁོངས་རྒྱ་

སྐྱེད་བཏང་སྟེ་དུས་རབས་འདི་དང་འབྲེང་འགྱུར་གྱི་དུས་རབས་ནང་འགྲོ་བ་མི་འདི་རིགས་རྣམས་བདེ་སྐྱིད་ལྡན་པ་དང། ཕྱི་ནང་གི་དཔལ་ཡོན་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་མི་སྟེའི་གྲྭ་ཚོགས་གསར་པ་ཞིག་འཛུགས་སྐྱེན་བྱ་རྒྱུ་ཥིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཞིང། དེང་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་བྱུང་དང་འབྲེང་བཞིན་པའི་དབུལ་ཕོངས་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་དང། རང་བྱུང་འབྲེང་བའི་གནོད་འཚེ་སོགས་དང། ཁྱད་པར་ཁོར་ཡུག་ཉམས་ཆག་ཥིན་ཏུ་ཆགས་ཆེ་བ། དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་དོ་མི་མཉམ་པ། ཆོས་ལུགས་པན་ཚུན་གྱི་འཐེན་འཁྲེར་སོགས་མི་ས་བཙོས་པའི་དཀའ་ངལ་མང་དག་ཅིག་གི་འབྲེང་རྒྱུན་ནི་འདོད་རྩམ་དང་འགྲན་སེམས། འགོན་འཛིན་དང་གནོད་སེམས། ང་རྒྱལ་དང་ཐག་དོག་སོགས་མདོར་ན་ཉོན་མོངས་པ་ཆགས་སྡང་ཟློང་གསུམ་གྱིས་ཙ་བ་བྱས་པ་ཥ་ལྟ་ཡིན།

དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟེགས་ནས་ལགས་པ་ལ་སྐྱེས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་མིའི་སྟེ་ཚོགས་ནང་ཤེས་ཚད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་གཅིག་ཐུས་མི་འགྲིག་པར་ནང་བསམ་བློའི་འཁྲེར་སོ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱར་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཚུལ་དང། སེམས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་གི་རྣམ་གཞག་ཤེས་ཐུབ་པ་ཞིག་དང། སེམས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་ལ་སྣང་འཛིན་བྱེད་ཐུབ་པ། བྱ་བ་ཆེ་ཐུ་གང་ལ་འཛུག་ཀྱང་ཐོག་མའི་ཀུན་སློང་བཟང་པོ་དགོས་ཚུལ། སེམས་ཀྱི་ཀུན་སྤྱོད་བཟང་པོ་ཞེས་པ་ངེས་པར་ཆོས་ལུགས་ཤིག་གི་ལྟ་ཚུལ་གྱི་ཐོག་ནས་བཤད་དགོས་པ་ཞིག་མིན་པར། འགྲོ་བ་མི་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་སེམས་པ་བཟང་པོ་དང་བྱམས་བཅུས་ཐུག་པ་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ཤིང། དེ་ནི་མི་སྐེར་དང། ཁྱིམ་ཚང། ཕྱི་ཚོགས་བཅས་སུ་བའི་སྐྱེད་འབྲེང་བའི་གཞི་ཙ་ཡིན་ལ། བྱ་བ་ཡང་དག་

པ་དང་ཡར་རྒྱས་ལྟན་པ། ཚུལ་དང་མཐུན་པ་བཅས་ཡོང་བ་ཡང་ཀུན་སློང་ལ་ཐུག་ཅིང་། མདོར་ན། འགྲོ་བ་མི་རྣམས་ཀྱི་ངག་གི་སྒྲ་བརྗོད་དང་། ལུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར། ཐ་ན་བྱ་བ་ཆུང་ཙམ་ཡན་ཆད་ཀུན་སློང་གི་སྦྱོར་ནས་བཟང་ངན་འབྱེད་པ་ཡིན་པས། མཐར་གཏུགས་ན་ཚང་མ་ཀུན་སློང་ལ་རག་ལས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་འདིའི་སྐྱེ་འགྲོ་ཀུན་གྱི་བདེ་ཐབས་སུ་རིགས་རྒས་དང་། ལྷ་གྲུབ། ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་མི་མཐུན་པ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་བསྐྱེར་ཏེ་ཆོས་དང་མ་འབྲེལ་བའི་མིའི་རིགས་ཀྱི་བཟང་སྤྱོད་གོང་མཐོར་གཏོང་རྒྱ་ནི་ད་ལྟའི་སྤྱི་ཚོགས་འདིའི་ནང་གལ་འགངས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཚུལ་དང་། འཛམ་གླིང་འདིའི་ནང་ཆོས་ལ་དོ་སྣང་དང་དད་མོས་མེད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་གྲངས་འགོར་ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་། མི་སྟེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ནི་བཟའ་བཏུང་མཉམ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་དང་འདྲ་བར་རེས་པར་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ཀྱི་སྦྱོར་ནས་འཚོ་དགོས་པས། རང་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་དེར་སྣང་སེམས་དང་གནོད་འཚེ་སྣང་ས་ཀྱི་སེམས་ཁུར་མཉམ་ལེན་གྱིས། བྱམས་པ་དང་བཅོ་བས་འཚོ་བའི་མི་སྟེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་བསྐྲུན་དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་ཟབ་མོ་དུས་ནས་དུས་སུ་གནང་ཡོད།

ནང་པའི་གཞུང་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་འཆད་པ་ནི། བཟང་ངན་དང་བློ་ངོར་གྱི་དབྱེ་བ་མ་ཕྱེ་བར་རང་རང་གི་རང་བཞིན་ནམ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གང་ཡིན་པ་དེ་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལ་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་ཚན་རིག་ཅེས་བྱ་ལ། ནང་པའི་གཞུང་གི་ཆོས་སྐད་ལྟར་ན་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཞེས་པ་དེ་ཡིན། སྤྱི་ར་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་

ཆུ་ལ་ལ་དབྱུང་བའི་གྲྭབ་དོན་དང་། ཞིབ་འཇུག་གི་དབྱུང་ཐབས་གཉིས་ཀ་ལ་བརྗོད་ཚོག་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་གང་ལ་དགྱོད་པའི་ཡུལ་དང་། དབྱུང་བའི་གྲྭབ་དོན་ཅམ་གྱི་སྟེང་ནས་མི་འཛིག་པར། ཇི་ལྟར་དགྱོད་པའི་ཐབས་ལམ་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་ཀྱང་འཛིག་དགོས་པར་དེང་རབས་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་པ་ཕལ་ཆེ་བས་བཤད།

གཞིའི་གནས་ཆུ་ལ་ལ་སྦུག་བསྡལ་མི་འདོད་པ་དང་། བདེ་བ་འདོད་པ་རང་གི་ངང་གིས་ཡོད་ལ། སྦུག་བསྡལ་ཞེས་པ་དེ་རྒྱུ་མེད་རྐྱེན་མེད་དུ་གྲྭབ་པཉམ་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ཞིག་མིན་པར་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་པ་ཚོགས་པས་བྱས་པ་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་དེ་དག་ཀྱང་བསྟུར་དུ་མེད་པའི་གཏན་དུ་བ་ཞིག་མིན་པས་བདེ་སྦུག་གཉིས་པོ་དེ་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པའི་ཆུ་ལ་སོགས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཆུ་ལ་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཆུ་ལ་དང་མཐུན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཅིག་ཡིན་ན་དེ་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཡང་དག་པ་ཞིག་དང་། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཆུ་ལ་མི་མཐུན་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཡིན་ན་དེ་ནི་ལྟ་གྲུབ་ཡང་དག་པ་ཞིག་མིན།

ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་ཅེས་པ་ནི་ཆོ་ག་བཏེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྱུང་ངམ་བཏེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གཞི་ལ་བཞག་པའི་ཐོག་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཆུ་ལ་ལམ་བདེན་དོན་ལ་དགྱོད་པའི་དབྱུད་ཐབས་དང་དེས་རྟེད་པའི་གྲྭབ་དོན་ཞིག་ལ་འཛིག་དགོས་ལ། བཏེན་ནས་འབྱུང་བའི་རྟེན་འབྱུང་ངམ་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བ་དང་བཏེན་ནས་བཏགས་པའི་རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བ་གཉིས་ནི་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་གཙོ་བོ་ཡིན། རྟེན་འབྱུང་གི་ལྟ་བ་འདིས་མཐའ་གཉིས་སེལ་བར་བྱེད་པར་མ་ཟད། བདེ་སྦུག་

རྣམས་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་བཟང་ངན་ཁོ་ན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་མིན་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་འཁྲུལ་སོ་བཟང་ངན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

སྤྱི་ར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དག་ལས་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་མི་འདྲ་བའི་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པ་དང་བསྟན་ཏེ་གསུངས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས། འདིར་བཤད་པའི་གནས་དུ་མ་ཞིག་དེང་དུས་ཚན་རིག་པས་བཤད་པ་དང་མཐུན་དགོས་པའི་ངེས་པ་མེད་ལ། ནང་པ་སྤྱི་འི་བཞེད་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དེ་བས་ཀྱང་མེད་མོད། གཅོ་བོར་ཚན་རིག་པས་ཉམས་ཞིབ་བྱ་ཡུལ་དང་། གྲུབ་མཐའ་གོང་འོག་གི་ཁྱད་པར་ཤེས་ཆེད་བཀོད་ཡོད། འདིར་བཤད་པའི་གནད་ཆེ་ཤོས་ནི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་ཡིན་ཞིང་། དེ་ལ་ནི་ནང་པའི་གཞུང་ལུགས་ཁག་ཏུ་འགྲེལ་བཤད་མཛེལ་ཕྱིན་པ་གནང་ཡོད། ཕྱི་གཟུགས་ཅན་ཀྱི་སྐོར་ལ་ནང་པའི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་ལས་དེང་དུས་ཚན་རིག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་ཚགས་པ་དང་རྒྱས་པ་ལྟ་བུ་ཡོད།

།གོང་ས་།སྐྱེས་མཚོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བསྒྲིག་པར་བཞེད་པའི་ཐུགས་འདུན་སྤ་མོ་ནས་ཡོད་ཐོག་ཕྱི་ཟླ་ ༢༠༡༠ ཟླའི་ཕྱི་ཟླ་དྲུག་པའི་ནང་རྒྱ་སྐྱེད་གོང་ཐུག་ཁྲིམ་སྟེར་ན་གཞོན་སློབ་ཐུག་རྣམས་གཅོས་དོན་གཉེར་ཅན་གསུང་ཚོས་གནང་སྐབས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བཀའ་བསྟན་གྱི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཚན་རིག་དང་། ལྟ་བྱུག ཉམས་ལེན་བཅས་སྟེ་ཚན་གསུམ་དུ་འདུ་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཀའ་སྩལ་ཅིང་། རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་གི་མཁན་པོ་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་སྒྲིག་འཛུགས་ཤིག་བཙུགས་ཏེ་རྩོམ་

སྒྲིག་མི་སྣ་དེག་བསྡུགས་ཀྱིས་ནང་ཚོས་ནས་བཤད་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྡ་གྲྭབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྡ་གྲྭབ་ཀུན་བཏུས་ཞེས་པ་ཞིག་གསར་སྒྲིག་གི་ཐུགས་འགན་ཆང་བཞེས་གནང་དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་གཟབ་ནན་ཕེབས་པ་དང་སྦྲགས། ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྡ་གྲྭབ་སྐོར་གྱི་བརྗོད་བྱ་དབྱེ་སྟངས་དང། བརྗོད་བྱའི་ཆང་གྲངས་བཅས་ལ་ལམ་སྟོན་གནང་བར། མཁན་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་དང། ཚོགས་མི་གསུང་སྦྱར་དགེ་བཤེས་རྡོ་རྗེ་དགྲ་འདུལ། ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ། དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང། རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་བཅས་ཀྱིས་བརྗོད་དོན་ས་བཅད་ཀྱི་རགས་ཟིན་ཐོག་མར་བསྒྲིགས་ཏེ་ཨགོང་ས་མཚོག་ལ་སྦྱན་བསྟར་ཞུས་པའི་ཕྱིར་ཕེབས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་གཞིར་བཟུང་ཐོག་རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ངོས་ནས་གཙན་ས་ཁག་ནས་དགེ་བཤེས་བདུན་ཐུ་སྐོར་དུག་འདེམས་ཀྱིས་ས་བཅད་བགོ་འགྲེམས་གནང་ཞིང། ཚོས་སྡེ་ཆེན་པོ་མེ་ར་ཐེག་ཆེན་གླིང་དུ་ཨགོང་ས་མཚོག་གི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཟུས་གནང་བའི་དགོངས་དོན་ལྟར་དགེ་བཤེས་རྣམ་པས་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གོང་གཟུང་རོ་ཅོག་ལས་བརྗོད་གཞི་བཅའ་ལ་བའི་ལུང་ཁུངས་ས་གོན་འཚོལ་སྤྱད་གནང་སྟེ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ནང་རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་དང་དབྱད་ཞིབ་པ་དགེ་བཤེས་བདུན་ཐུ་སྐོར་བཅས་ཚོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་དཀར་སྤྱངས་པར་ལྡན་འཛིན་ཀྱིས་རྩོམ་གཞིའི་ལུང་ཁུངས་ས་གོན་གྱི་ཐོག་བགྲོ་གླིང་གནང་།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ནང་ཨགོང་ས་ཨསྒྲས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་ཚོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་དབྱད་ཞིབ་པ་དགེ་བཤེས་རྣམ་པར་

ཚན་རིག་དང་ལྷ་བྱད་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་རྡོར་སྦྱིག་གི་ལས་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་གནང་ཞིང། ལོ་དེ་གཤེ་ཕྱི་རྒྱ ༥ ནང་གངས་ས་གསུམ་གྱི་གླ་ཚང་དྲུག་ནས་གུས་པ་རྡོར་སྦྱིག་པ་དྲུག་བདམས་བསྡུགས་ཀྱིས་རྒྱ་རམ་ས་ལའི་སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གླ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་དུ་འཛོམས་ཏེ་རྡོར་སྦྱིག་གི་ལས་རིམ་དབུ་འཛུགས་ཞུས་ཤིང། ལགོང་ས་ལས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་མཇལ་བཅར་ཞུས་པར། ཀུན་བཏུས་རྡོར་སྦྱིག་ཞུ་ཡིག་དང། ཚན་རིག་དང་ལྷ་བྱད་ཀྱི་དབྱེ་མཚམས། བརྗོད་གཞི་གནད་འགག་ཆེ་རིགས་སོགས་ཀྱི་ཐད་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་ཟབ་མོ་ཕེབས་པའི་དགོངས་དོན་ལྷར་སྤར་ཡོད་རྡོར་གཞིའི་ལུང་ཁུངས་ས་བོན་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཐོག་དུ་དུང་ལུང་ཁུངས་གསར་པ་འཚོལ་སྤྱད་དང། འབྲེལ་ཡོད་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་དག་ལ་རྒྱ་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་དགོངས་འགྲེལ་ཁག་གི་ས་ལྷེ་མིག་བྱས་ཏེ་ཞིབ་འཇུག་བཀྱིས་ཤིང། བརྗོད་གཞི་ཁག་ལ་གང་ཐུབ་ཀྱིས་ཁ་གསལ་གོ་བདེའི་འགྲེལ་བཤད་ཞིབ་མོར་བཀྱིས་ཏེ། ཚན་རིག་དང་ལྷ་བྱད་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་དེ་བ་ཀྱི་སྨོན་གཞི་ཐོག་མར་བསྟངས། གུས་ཅག་རྡོ་གླ་ཚང་ཕྱི་ནས་ས་ལས་ས་ཆར་སྨད་དགེ་བཤེས་བྱམས་པ་ཡེ་ཤེས་དང། ས་ཆེན་བྱེས་དགེ་བཤེས་ཡ་མ་བསོད་ནམས་གཉིས་དགེ་ལུགས་རྒྱུགས་སྨྲོད་ཆེན་མོའི་ཕྱག་ལས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དགོངས་ཞུས་ཀྱིས་རྡོར་སྦྱིག་གི་ཕྱག་ལས་ཐོག་མའི་རྒྱ་བ་གསུམ་ཅམ་ལས་གནང་རྒྱ་མ་བྱུང། ལོ་དེ་གཤེ་ཕྱི་རྒྱ ༡༣ ནང་ཚོས་སྡེ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྡན་འབྲས་དཀར་སྤྱངས་པར་གངས་ས་གསུམ་གྱི་དགེ་བཤེས་མཁས་དབང་སྡུམ་ཆུ་ཅམ་དང། རྡོར་སྦྱིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་དང་གུས་ཅག་རྡོར་སྦྱིག་པ་བཅས་ནས་དེ་བ་འདི་དག

གི་རགས་ཟིན་ཐོག་མའི་བརྗེད་གཞི་ཁག་ལ་བགྱི་གྲེང་གནང།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ཟླ་བ་ ༡ ནང་ཚོས་སྟེ་ཆེན་པོ་དབལ་ལྡན་འབྲས་དཀར་སྡུང་རས་བར། སེམས་དང་སྲོག་གི་ཚོགས་པས་གོ་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ། ཕྱི་ནོར་ལགོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོ་དབུ་བཞུགས་ཐོག ཚན་རིག་དང་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་བར་གྱི་མཁས་པའི་བགྱི་གྲེང་ཚོགས་ཆེན་ཆུགས་པའི་སྐབས་དང་སྟབས་བསྡུན། རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་གྲྭ་མཁན་རིན་པོ་ཆे་མཆོག་གིས་གཙོ་སྐྱོང་མཛད་དེ་གདན་སའི་གྲྭ་ཚང་དྲུག་ནས་དགྱེད་ཞིབ་པ་མཁས་དབང་དགེ་བཤེས་གསུམ་རེ་དང་། སྐུའི་གསུང་སྙན་གླིང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྒྲིན་པ། ལྷ་ཆ་མཐོ་སྟོབ་ཁང་གི་ངེས་སྟོན་པ་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་བསམ་གཏན། ཆུ་ས་དགེ་མཛོད་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་དགེ་བཤེས་ལྷག་ཏོར། ཨ་རི་ཨེ་མོ་རི་མཐོ་སྟོབ་ཁང་གི་སྟོབ་དཔོན་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་། དགེ་བཤེས་དགྲ་འདུལ་ཆོས་རྒྱལ་སོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་བཞུགས་པའི་མཁས་དབང་ཁག་ཅིག་དང་། གུས་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་བཅས་ནས་ལགོང་ས་ལྷུབས་མགོན་ཆེན་པོར་མཛལ་བཅར་ཞུས་ཐོག ལྷག་ཚང་ར་བ་སྟོད་པའི་གྲྭ་ཚང་དུ་ཉིན་གསུམ་གྱི་རིང་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་གཞི་བདོས་པའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་གི་སྐོར་གྱི་རགས་ཟིན་ཐ་མའི་བརྗེད་གཞི་ཁག་ལ་བགྱི་གྲེང་ཞིབ་རྒྱས་གནང།

ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་རྩོམ་སྒྲིག་བྱ་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ཁྲོད་གླང་རི་བ་མཁས་དབང་ཐུབ་བསྟན་སྒྲིན་པས་རྩ་བའི་སྒྲོམ་གཞིར་སྐབས་བསྟུན་གྱིས་བསྒྲར་བཅོས་དང་། དཀར་ཆག་ལེགས་བཟློགས་གནང་བ་ལགོང་ས་མཚོག་ལ་སྦྱན་བསྟར་ཞུས་པའི་ཕྱིར་ལེགས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློན་གཞིར་བཟུང་ཐོག་

རྡོར་སྦྱིག་ཞུས་པའི་སྔ་ཕྱི་འགས་ཟིན་རྣམས་མཁས་དབང་མང་དག་ཅིག་ལ་གཟིགས་ཞིབ་ཏུ་ཕྱལ་ཏེ། བགྲོ་གླེང་སྔ་ཕྱི་ར་ཚོགས་པའི་དགོངས་ཚུལ་ཁག་ལ་ཞིབ་དཔྱད་ཐོག་རྡོར་སྦྱིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་གྲྭ་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་དང། དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་སོགས་ཚོགས་མི་རྣམས་དང། རྡོར་སྦྱིག་སློབ་སྟོན་པ་སྒྲའི་གསུང་སྒྲུར་མཁས་དབང་ཐུབ་བསྟན་སྦྱིན་པ་ལའང་གྲོ་བསྟུར་ཡང་ཡང་ཞུས་ཏེ་ཞུན་ཐར་བཅད་ཅིང། ལྷག་པར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༣ ཕྱི་བླ་ ༤ ནང་སྟེ་ཧོར་ཅགོང་ས་ཅསྒྲས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་དབྱ་བཞུགས་ཐོག མཁས་དབང་ཟམ་གཏོང་རིན་པོ་ཆེ་དང། རྡོར་སྦྱིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་རྣམ་པ། ཟུར་ཉན་ལ་ཕེབས་པའི་མཁས་དབང་ཁག ཀུས་ཅག་རྡོར་སྦྱིག་པ་བཅས་བཞུགས་སྒར་རྒྱལ་བའི་གོ་བྱང་དུ་ལྷན་འཛོམས་ཐོག ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་གི་རྣམ་གཞག་སྐོར་གྱི་བརྗེད་དོན་ཁག་ཉིན་ལྟའི་རིང་ཞིབ་ཟླ་སྟན་སློན་དང་འབྲེལ་བགྲོ་གླེང་དབྱད་བསྟར་གནང་བར་ཅགོང་ས་ཅསྒྲས་མགོན་ཆེན་པོ་མཚོག་ནས་ཚན་རིག་གི་སྐོར་རྣམས། ༡ ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང། ༢ ཤེས་བྱེད་ཚུལ་རྣམ་གཞག ༣ ཐུགས་ཡུལ་ལ་རྟེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༤ ཐུགས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས། ༥ ཡུལ་འཇལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅས་དོན་ཚན་ཆེན་པོ་ལྟའི་ནང་དུ་བསྟན་ནས་འཆད་པའི་རིམ་པ་དེ་ལྟར་བྱས་ན་དེང་དུས་ཀྱི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ལ་འཇུག་བའི་བ་སོགས་དགེ་མཚན་དུ་མ་ཡོད་ཚུལ་གྱིས་མཚོན། དོན་ཚན་རེ་རེའི་ཐོག་ཞིབ་ཅིང་ཐུ་བའི་རྩ་ཆེའི་ལམ་སྟོན་བཀའ་སྩོན་པེཏས་བའི་དགོངས་དོན་ལྟར་མཐའ་མཇུག་གི་བཟོ་བཅོས་གང་དགོས་ཀྱིས་གཏན་འབེབས་ཞུས་ཤིང། ཀུན་ལས་

བཏུས་པའི་དེབ་འདི་གཉིས་གཙོ་བོར་དེང་རབས་ཀྱི་གཞོན་སྐྱེས་དང་ཚན་རིག་པ་
དང་ཉམས་ཞིབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་བསྒྲིགས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་འཛམ་གླིང་སྐད་
ཡིག་དུ་མའི་ཐོག་ཕན་སྒྲུར་ཞུ་གཏན་འཁེལ་ཡོད།

ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ཕྱི་བླ་ ༣ ཚེས་ ༡༧ ཉིན་རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་
ཆུང་དང་། དེབ་འདི་དབྱིན་ཡིག་ཐོག་ཕན་སྒྲུར་བ་གཉིས། གྱས་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་
བཅས་ལ་གོང་ས་ལ་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་མཇལ་བཅར་སྐབས། རྒྱས་པ་འདི་ནི་བཀའ་
བསྟན་གྱི་གཞུང་མང་པོ་བསྡུས་ཡོད་ཅིང་སྤྱས་དག་པོ་དང་ཞིབ་ཚགས་པོ་བྱུང་ཡོད།
ད་དུང་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་བཀའ་བསྟན་ལུང་ཁུངས་ཀྱི་
སྤྱོས་པ་མེད་ཅིང་ད་ལྟའི་དེབ་འདིའི་ནང་ནས་སྟེང་པོ་བསྡུས་ཏེ་འབྲིང་བ་ཞིག་དང་
བསྡུས་པ་ཞིག་སྟེ་རྒྱས་འབྲིང་བསྡུས་གསུམ་བྱུང་ན་ལེགས་ཞེས་ཅན་བཀའ་ལུང་
གསེར་གྱི་ཅོད་པན་སྤྱི་པོར་བཅེངས་པ་བཞིན། ལུང་ཁུངས་ཀྱི་སྤྱོས་པ་དོར་བའི་དེབ་
བསྡུས་པ་ཞིག་ཀྱང་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུ་བཞིན་པ་ལགས།

ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བརྗོད་བྱ་རྣམས་ཚན་རིག་གི་སྐོར་
དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་སྐོར་གཉིས་སུ་བསྡུས་ཤིང་། གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་
རིག་གི་སྐོར་ལ། རྗོད་བྱེད་སྐབས་བཅུ་གཉིས་དང་བརྗོད་བྱ་ ༡ ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ
གཞག་དང་། ༢ ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག ༣ བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༤
བློས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཐབས། ༥ ཡུལ་འཛིན་པ་པོའི་གང་ཟག་བཅས་དོན་ཚན་ཆེ
ཁག་ལྔར་བསྡུས་ཡོད། དེ་ཡང་པོད་དང་པོའི་བརྗོད་བྱ་ནི། འགོ་བརྗོད་དུ་ནང་པ
སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་དང་།

གཞུང་དངོས་གཞིའི་སྐབས་དང་པོ་སྤྱི་བཤད་ལ། ནང་པའི་གཞུང་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྤྱི་སྒྲོམ་མི་འདྲ་བར་གསུངས་པའི་ཚུལ་དང་། དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་དང་དཔྱོད་པའི་སྒོ། རིགས་ལམ་སྒྲོ་བའི་ཐབས། སྐབས་གཉིས་པ་ནས་དྲུག་པའི་བར་རྣམས་སུ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཕྱི་ནང་གི་གཟུགས། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གྱི་ཁྱད་པར། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས། ལྡན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཆོས། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས། མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ། གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག །སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག །རྗེས་ཆོས་དང་ལྡོག་ཆོས། འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བ། དགག་པ་དང་སྒྲུབ་པ། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ། དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་དུས་གསུམ་འཇོག་པའི་ཚུལ། དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ལས་བརྩམས་པའི་དཔྱད་པ། མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོ་འཇོག་ཚུལ། གཟུགས་ཅན་རྫས་བྱེད་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་རྣམ་གཞག མངོན་པའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འབྱུང་འཇིག་གི་སྐོར། དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པའི་མཁའ་རྡུལ་དང་གོ་ལའི་འཁོར་བསྒྲོད། ཨཱརྱ་བྷ་ཊའི་རྩིས་གཞུང་ཨཱརྱ་བྷ་ཊི་ཡམ་ལས་བཤད་པའི་གོ་ལའི་འཁོར་བསྒྲོད། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དང་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག །མདོ་སྡེ་དང་དུས་འཁོར་སྨན་གཞུང་བཅས་ནས་མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་གསུངས་པའི་ཚུལ། སྔགས་ཀྱི་གཞུང་ནས་གསུངས་པའི་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེའི་རྣམ་གཞག །ཞར་བྱུང་སྨན་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་རྩ་རླུང་དང་ཀླད་པའི་རྣམ་གཞག །ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་སོགས་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཞིབ་རྒྱས་སུ་བཀོད་ཡོད།

པོད་གཉིས་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི། གཙོ་བོ་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་སྐོར་ཡིན་ཞིང་། དེ་

ལའང་ནང་གསེས་ཡུལ་ཅན་བློའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་ཚུལ། དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་ གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་བློ་དང། ཚད་མ་དང་ཚད་མིན། འཇུལ་པ་དང་མ་འཇུལ་བའི་ཤེས་པ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་ཁྱད་པར། མངོན་པ་གོང་འོག ।གཞི་བསྡུ་ག། མདོ་དྲན་པ་ ཉེར་བཞག་ གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་གཞུང་སོགས་ནས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་ གཞག་ སེམས་བྱུང་རྣམས་ཀྱི་ཕྱས་བཏགས་ཀྱི་ཁྱད་པར། སེམས་བྱུང་གི་གྲངས་ ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྟོམས་པ། ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་སེམས་ ཕ་རགས་དང་། ཕྱགས་བློ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་ཕ་རགས་ཀྱི་རྣམ་ གཞག་ བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལས་སྣང་ཡུལ་དང་འཇུག་ཡུལ་སོགས་བློའི་ཡུལ་ ཀྱི་རྣམ་གཞག་ དབང་ཤེས་རྣམ་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་སྐོར། རྣམ་པ་འཛིན་ཚུལ་ ལ་གཟུང་འཛིན་གྱིས་མཉམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྩོད་ཚུལ། སེལ་འཇུག་དང་སྒྲུབ་འཇུག་ གི་རྣམ་གཞག ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དང་སྒྲུར་ནས་བློ་རིག་བདུན་གྱི་རྣམ་ གཞག ཐོས་ཡུལ་འཛིན་བའི་ཐབས་སུ་རིགས་པ་བཞི་དང། མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་ པའི་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་ཐབས་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག མཐའ་གཉིས་སུ་དོགས་ པའི་ཐེ་ཚོམ་སེལ་བའི་ཐབས་སྒྲུབ་ངག་གི་རྣམ་གཞག ཐུན་ངག་གི་ཤུགས་བསྟན་ བསྒྲུབ་བྱ་དང་དངོས་བསྟན་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ ཤེས་རབ་ཀྱི་འགྲོས། ཐོས་བསམ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་ཀུན་ཏུ་བྱེད་པ་དང་ཤེས་བཞིན་ བསྟེན་པ་གལ་ཆེ་ཚུལ། ཞི་ལྷག་གཉིས་སོགས་དབྱེད་འཛིན་གྱི་སྒོམ་ཀྱི་སྒོ་ནས་བློ་ ཐུང་བའི་ཐབས། ཡུལ་འཛིན་བ་ཡོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་སོགས་བཀོད་ཡོད་ལ།

དེ་དག་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་པཎ་ཎྜིཏ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་
མ་དང་གཏུགས་ཏེ་བཀའ་བསྟན་གྱི་གཞུང་ཚན་མི་འདྲ་བ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་ལྷག་
ནས་སྒོས་དོན་དང་འགྲེལ་བའི་ལུང་ལུགས་དགུ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་ལྷག་བཏུས་ཡོད།

སྤྱི་ར་བཀའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པའི་གཞུང་
ལའང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཚད་ལྡན་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མི་སྣང་ནའང། འདིར་ནི་རྒྱ་གོང་ཀྱི་
མཁས་པ་ཕལ་མོ་ཆེས་ཚད་ལྡན་གྱི་ལུགས་སུ་མཛད་པའི་ན་ལ ཐུའི་པཎ་གྲྭབ་བཅུ་
བདུན་གྱིས་མཚོན་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དག་གི་གཞུང་ཆེན་
རྣམས་ལ་ལུགས་བཅོལ་ཏེ། དེ་དག་གི་དཀའ་གནས་རྣམས་ལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་
མཁས་པའི་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་བཤད་རྣམས་དང་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་གཞུང་ཆེན་ཁག་
གི་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བདར་ཤ་བཅད་ཐོག ངག་ཀ་ཀཱ་ཏ་ཡང་ཆོག་སྤྱོར་གྱི་སྤྱོས
པ་བསྡུངས་ཏེ། སྒྲས་བཤ་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཁག་བདེ་ཟླག་ཏུ་ཏྲོག་ཆེད་གཞུང་ཚན་པ
སོ་སོའི་ཐད་དང་བརྗོད་དོན་ཆེ་ཁག་གི་དབྱར་མཚམས་སྤྱོར་དང་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་བཤད་པ
སོགས་ཀྱང་བཀོད་དེ་གོ་བདེར་བཀྲལ་ཡོད་ཅིང། ལྷག་ས་མཚོག་གི་གསུང་རྒྱོམ
ཁག་ལས་ཀྱང་གང་འཚམས་རེའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་ཏེ་སྒྲས་སྒྲས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཁག
གི་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་བཤད་པར་བསྟན་ཡོད། འདིར་བཀོད་པའི་འཕགས་ཡུལ་མཁས་པ
རྣམས་ཀྱི་གཞུང་ཆོག་དུ་མར་ཕྱོགས་ལ་ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་འདོད
ཚུལ་ཁག་དང། ལུ་སྟེགས་ཀྱི་མཁས་པའི་འདོད་ཚུལ་ཁག་ལ་དགག་གཞག་སྒྲས་དུ
མར་འབྱུང་ལ། ལུ་སྟེགས་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་དག་ཕལ་ཆེ་བ་སྒྲས་དེའི་ལུ་སྟེགས་ཀྱི
གྲུབ་མཐའ་སྣ་བའི་མཁས་པ་དག་གི་འདོད་ཚུལ་ཡིན་པ་ལས། དུས་ཕྱིས་ཀྱི་ལུ

སྟེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འདོད་པའི་ངེས་པ་མེ་སྟང།

༢ གཞུང་ཁུངས་འཇིན་སྐབས་རེ་ཟུང་མ་གཏོགས་པཱ་ཆེ་བ་སྟེ་དགེའི་བཀའ་བསྟན་དཔར་མ་གཞིར་བཟུང་ཞུས་ཡོད་པས། འདིར་རྩོམ་སྒྲིག་པས་མཚན་དུ་བཀོད་པའི་ཡོད་ཀྱི་ཞང་གྲངས་དང་ཤོག་གྲངས་སོགས་ནི་སྟེ་དགེའི་བཀའ་བསྟན་དཔར་མ་གཞིར་བཟུང་ཡིན། སྐབས་འགར་ལུང་ཚིག་རྣམས་ལས་ཡིག་ཆོར་ལྟ་བུར་འདུག་པ་རྣམས་སྟར་ཐང་དང་པེ་ཅིང་དཔར་མའི་བཀའ་བསྟན་གཉིས་དང། ཞོལ་བཀའ་འགྱུར་བཅས་ལ་ཕན་ཚུན་ཞིབ་བསྡུར་ཀྱིས་བཟོ་བཅོས་ཞུས་ཡོད།

༣ གཞུང་དངོས་གཞིའི་ཐད་དུ་ལུང་དྲངས་པ་ཁག་གི་ཚོགས་མཚ�་གསལ་པོར་དེས་ཆེད། ལུང་ཚིག་ཚོགས་བཅད་རྣམས་ཤོག་དོས་ཀྱི་དབུས་སུ་བཀོད་ཅིང། ཚོག་ལྡུག་ཡིག་ཕྲེང་ལྟ་ཡན་ལོངས་པ་རྣམས་ལ་ཤོག་དོས་ཀྱི་གཡོན་དུ་ཚེག་བར་གཉིས་རེའི་ས་མལ་སྟོང་ཆར་བཞག་ཡོད་ལ། ལུང་ཚིག་ཡིག་ཕྲེང་ལྟར་མ་ལོངས་པ་རྣམས་དེང་དུས་ཀྱི་ལུགས་དང་མཐུན་པར་ལུང་འདེན་གྱི་རྒྱས་ "....." འདིའི་བར་དུ་བཙུག་ཡོད།

༤ ལུང་ཁུངས་རྣམས་འཚོལ་བདེའི་སྐད་ལུང་ཚིག་གི་མཇུག་ཏུ་མཚན་རྒྱས་ཞང་གྲངས་བཀོད་དེ། གསལ་མཚན་དུ་དང་ཡོར་བཀའ་འགྱུར་གང་ཡིན་ལ། བཀའ། བསྟན་འགྱུར་གང་ཡིན་ལ། བསྟན། ཞེས་དང། དེ་རྟེས་དབྱ་མ་དང་སེམས་ཙམ་སོགས་ཚན་པ་གང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་དང། དེ་རྟེས་གླེགས་བམ་གྱི་ཀ་རྒྱས་གང་ཡིན་དང། དེ་རྟེས་ལེ་ཌཱཊ་རབ་བྱེད་སོགས་ཡོད་པའི་རིགས་ཡིན་ཚེ་ལེ་ཌ་སོགས་ཀྱི་གྲངས་དང། དེ་མེད་པར་བམ་གྲངས་ཡོད་ཚེ་དེ་ཉིད་དང། དེ་རྟེས་

ཚོགས་བཅད་ཡིན་ཚེ་ཕྱོགས་ཀྱི་གྲངས་དང་། དེ་རྟེས་ཤོག་གྲངས་དང་། དེ་རྟེས་མདུན་གཟིགས་ལ་ནས་ཡིག་དང་། རྒྱབ་གཟིགས་ལ་བ་ཡིག་བཅས་རིམ་བཞིན་བཀོད་ཡོད། ལྷང་ཚོག་སྔ་ཕྱི་གཉིས་གཞུང་གཅིག་པ་ཡིན་ཚེ། ཚོག་ཚོགས་སྐྱེང་ཚད་གོང་མཚུངས། ཞེས་བཀོད་ཡོད།

๙ དེང་དགེ་མཛོད་ཁང་མང་པོ་ཞིག་ལ་བསྟན་འགྱུར་དགེ་བསྡུར་མ་བཞུགས་སྣབས། ཐོག་པ་པོ་ཆེམས་ཀྱིས་འདིར་ཁྱངས་སུ་དབས་པའི་རྒྱ་གཞུང་ཆེམས་འཚོལ་བདེའི་སྒྲུག་བསྟན་འགྱུར་དགེ་བསྡུར་མའི་དེབ་ཨང་དང་ཤོག་གྲངས་བཅས་ཀྱང་བཀོད་ཡོད།

๑๐ དེབ་ཀྱི་མཏུག་ཏུ་དགྱེས་གཅིག་ལ་ལྷང་འཇེན་ཕྱག་དགེའི་མཚན་གཞུང་དང་དེ་དག་མཏོད་པ་པོའི་མཚན་དང་བཅས་པ་བཀོད་ཅིང་། སྒོག་དགོན་སོ་སོའི་མཚན་གྱི་རྟེས་སུ་ནམ་བྱོན་གྱི་དུས་རབས་གུག་རྒྱས་ ( ) འདིའི་ནང་བཞུག་ཡོད་ལ། བཀའ་བསྟན་ནང་མི་བཞུགས་ཀྱང་འདིར་ཁྱངས་སུ་དབས་པ་གཞན་རྒྱས་གཞུང་གཞན་ཞེས་མཏོད་པ་པོའི་མཚན་དང་བཅས་པ་བཀོད་ཡོད།

མཐའ་དོན་དུ། རང་ཅག་གོང་གྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གཞུང་གི་ཉིང་བཞུད་དུ་གྱུར་པ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲུབ་ཀྱན་ལས་བཏུས་པ་འདི་ཉིད་ནི། སྒྲི་ནོར་ཁགོང་ས་ཁ་སྐྱབས་མགོན་ཁ་རྒྱལ་བའི་དབང་གོ་སྐྱ་ཕྲེང་བཞུ་བཞི་པ་ཆེན་གོ་མཆོག་གི་ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོའི་རླབས་ཆེན་དགོངས་གཞི་དང་དུས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་འཚམ་པའི་ལམ་སྟོན་དང་། ལྷག་པར་ཡང་ཁ་མགོན་གོ་མཆོག་ནས་ཀྱན་ལས་བཏུས་པའི་གོང་གཉིས་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་ཆ་ཚང་སྟན་སྒྲོན་ཞུ་བའི་སྐལ་བཟང་སྙལ་ཐོག་འདིའི་བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་

གང་ཅིའི་ཐད་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་གནད་སྒྲིན་གནང་ཞིང་། དེབ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཕྱོགས་གྲྭང་ཏུ་མགོན་པོ་གང་གི་ས་འདི་ཉིད་རྩོམ་སྒྲིག་དགོས་པའི་ཐོག་མའི་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་དགོངས་བཞེས་གང་ཡིན་དང་། ཐོག་མར་ཚན་རིག་དང་ཕད་ཚུལ། ནང་པའི་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་སྟེ་ཚན་གསུམ་དུ་འབྱེད་ཚུལ། བཀའ་བསྟུ་རིམ་པ་གསུམ་རྗེ་ལྟར་མཛད་པའི་སྐོར། བཀའ་བསྟན་གོང་སྐད་དུ་བསྡུར་ཚུལ། དེབ་འདི་ཉིད་རྩོམ་སྒྲིག་གི་སྐོར་སོགས་དགོངས་ཚུལ་དང་ཐུགས་རེ་ལྟུག་པོར་སྟོན་པའི་ཆེད་རྩོམ་བརྩེ་བས་བཀའ་དྲིན་སྙལ་པར་མ་ཟད། ཐོག་མའི་དབུ་འབྱེད་ཀྱང་ལ་དཔེ་གསལ་སུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་བོའི་དབང་ཆེན་གནང་སྐབས་མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་འཕྲུངས་སྐར་གྱི་དུས་ཆེན་ཁྲུད་པར་ཅན་ཉིན་བཀའ་དྲིན་བསྐྱང་རྒྱའི་ཞལ་བཞེས་ཟབ་མོ་གནང་བས་མཚོན་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་བློ་ན་མེད་པའི་ཐུགས་ཁུར་རྒྱ་ཆེར་གནང་བའི་འོག་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། འདི་ལས་ཀ་མགོན་པོ་མཚོག་ནས་ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ཚ་ཆེའི་ལས་གཞི་འདི་ཉིད་བསྟན་འགྲོའི་བྱ་བ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་དགོངས་པའང་ཤེས་ནུས།

ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གོང་དང་གོ་གཉིས་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ལས་དོན་འདིའི་ཐོག ཐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྱ་ཚང་ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གི་མཁན་པོ་ས་རང་བྱས་ཁྲིམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་གི་ལས་རིམ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་གཟིགས་ཏོག་དང་། རྩོམ་འབྲིའི་བྱ་བ་མཇུག་མ་བསྒྲིལ་བར་བགྲོ་གླེང་གླེང་མ་ཚད་མའི་གཙོ་སྒྲོང་དང་མཐུན་འགྱུར། རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན་གྱིས་མཚོན་གང་ཅིའི་འགྲོ་ཁྲོན་གནང་བ་སོགས་ཐུགས་ཁུར་རྒྱ་ཆེ་གནང་ཞིང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་མཁས་དབང་

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མས་རྩོམ་གཞིའི་ལུང་ཁུངས་ས་བོན་འཚོལ་སྡུད་དང་། སྐབས་དུ་མར་བགྲོ་གྲེང་དགུད་བསྡུར་གནང་བ་དང་། མཁས་དབང་ཟམ་གཙོང་རིན་པོ་ཆེ་མཚོག་ནས་ན་ལེ ཆ་ཕྲའི་སྐར་ཁྲིས་རིག་པའི་མཁས་པ་ཡིན་ཏ་ཊའི་གཞུང་གི་ཁུངས་རྣམས་འཚོལ་སྒྲུབ་ལམ་སྟོན་གནང་བ། སྒྱའི་གསུང་སྒྲུར་གྱང་རི་བ་མཁས་དབང་ཐུབ་བསྟན་སྲུན་པ་མཚོག་གིས་བོད་འདི་དག་གི་དབྱར་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ཞིབ་རྒྱས་རྩོམ་འཛིན་གནང་བ་དང་འབྲེལ་དེང་རབས་ཀྱི་ལུགས་དང་བསྟུན་ཏེ། སྦྲོམ་གཞི་བསྒྲར་བཅོས་ཀྱིས་དཀར་ཚན་ལེགས་བསྒྲིགས་དང་། སྐབས་སོ་སོའི་དབྱ་དང་དེ་བཞིན་དུ་བརྗོད་དོན་ཆེ་ཁག་ཁག་ཅིག་གི་དབྱར་མཚམས་སྦྱོར་དང་ངོ་སྦྲོད་ཀྱི་བཤད་པ། ཚོག་དོན་ཁག་ལ་སྐབས་བསྟུན་སྟོན་འཕྲེ་དང་བསྒྲར་བཅོས། མཐའ་མའི་ཟིན་བྲིས་ལ་ཞུ་དག་དང་དེང་རབས་ཀྱི་སྲོལ་དང་བསྟུན་པའི་བར་གཞི་བསྒྲིགས་པ་སོགས་རོགས་དན་རྒྱ་ཆེར་གནང་བ་དང་། རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་སེར་སྣང་དགེ་བཤེས་ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལྷག་པར་བློ་གྲོང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་སོགས་ནས་ཞུ་དག་དང་སྐབས་བསྟུན་སྟོན་འཕྲེ་གང་དགོས་ཀྱི་དགོངས་འཆར་ལྟུག་པོར་གནང་བ་དང་། རྣམ་གྲྭ་དགེ་སློང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ་ནས་ཨགོང་ས་མཚོག་གི་གསུང་རྩོམ་ཁག་མཁོ་སྦྱོར་དང་། བཀྲ་གྲེང་སྤ་ཕྱི་འདས་ཟིན་དེབ་གཟུགས་དང་མཐའ་མའི་དེབ་གཟུགས་བཀོད་སྒྲིག་གིས་མཚོན་རོགས་འདེགས་མི་དམན་པ་གནང་བ། ལྷ་ཆ་མཐོ་སྒྲོབ་གསོ་བ་རིག་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་རགས་ཏོ་ཐྲོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ནས་སྨན་ཀྱི་རྒྱུད་བཞི་དང་སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོར་བྱང་བའི་ཁྱད་

པའི་རྣམ་གཞག་གི་ས་བོན་བྱིས་གནང་བ་དང་དབུས་སྨན་རྩེས་ཁང་ནས་དེར་ཞུ་དགེ་
གནང་བ། རྒྱལ་ལྷ་དཀར་པོ་བློ་བཟང་ཆོས་དར་ནས་ལློག་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་
འཚོལ་བདེའི་སྨད་བསྟན་འགྱུར་དགེ་བསྡུར་མའི་ཕོག་གྲངས་བཀོད་པ། ཤ་ས་བོད་ཀྱི་
དགེ་མཛོད་ཁང་དང་། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་དགེ་མཛོད། སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་
ཕན་བདེ་ལེགས་བཤད་གླིང་གི་དགེ་མཛོད་ཁང་། ས་རྡ་མཐོ་སྟོན་ཀྱི་དགེ་མཛོད་
བཅས་ནས་ཕྱག་དགེ་གཙོས་སྐབས་འཕྲལ་གཡར་པོ་གནང་བ།

ཁྱད་པར་དུ་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས་འཛམ་གླིང་སྐད་ཡིག་གཞན་གྱི་
ཐོག་ཕན་སྒྲུར་དང་བར་སྐྱོན་ཞུ་རྒྱུས་མཚོན་གང་ཅིར་ཐུགས་འགན་བཞེས་པ་དང་।
སྐུ་བཅར་རྣམ་རྒྱལ་གྲྭ་ཚང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ལས་ཁུངས་དང་གྱས་ཅག་རྩོམ་སྒྲིག་པ་
རྣམས་ཀྱི་སྟོད་ཅག་གོ་སྒྲིག་དང་འཚོ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་གནང་བ་བཅས་འབྲེལ་ཡོད་
རྣམ་པའི་ཕྱར་གྱུ་མཉམ་འདེགས་ཀྱི་ཐུགས་ཁུར་ཚད་མེད་ཐོབ་པའི་བཀའ་དྲིན་དང་।
ཀུས་པ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་རྣམས་ནས་ལོ་ངོ་གསུམ་གྱི་རིང་བལ་བ་ལྷུར་ལེན་བྱས་པའི་
འབྲས་བུར། ད་ལམ་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲྭ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་པོད་དང་པོ་གཉིས་
ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། ཀུས་ཚོའི་བློ་གྲོས་ཀྱི་བུ་གར་མ་ཕོང་བའི་ཚད་ལྷག་ནོར་
འཁྱལ་ཏེ་སྟེད་ཡོད་སྲིད་པར་བརྟེན་མཁས་དབང་རྣམ་པས་ཞེབ་གཟིགས་ཀྱིས་ད་དུང་
སྟྲུས་ཀ་ཏེ་ལེགས་ཏེ་མཐོར་གཏོང་རྒྱུར་དགོངས་འཚར་ལྷུག་སྟོལ་ཡོད་བའི་རེ་བ་ཞུ་
ཞིང་། ཐུན་མོང་བའི་རྣམ་དཀར་གྱི་བྱ་བ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷགོང་ས་ལྷ་སྐྱབས་
མགོན་ཆེན་པོའི་རྒྱབས་ཆེན་ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དགོངས་ཆ་ཙམ་སྐོང་ཐུབ་པ་དང་।
འཛམ་གླིང་ཁྱོན་གྱི་ཕྱོགས་དང་རིས་སུ་མ་མཆིས་པའི་དོན་གཉེར་ཅན་དགེ་གྲྭ་

གྲོས་ཀྱི་གན་མཛོད་བྱམས་བཙུའི་སྙིང་པོ་ཅན་གྱི་གཟེ་འོད་འབར་བའི་ཤེས་རིག་གི་ནོར་བུས་རབ་ཏུ་ཕྱུག་ཅིང། འཇིག་རྟེན་ཡངས་པའི་ཁྱོན་འདི་འཚེ་མེད་ཞེ་བདེའི་འོད་ལྡང་གིས་ཁྱབ་པའི་སྨོན་འདུན་བཅས། གྱས་པ་རྩོམ་སྒྲིག་པ་དགའ་ལྡན་ཤར་རྩེ་དགེ་བཤེས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས་དང། འབྲས་སྦྱངས་ཐོ་གསལ་གྲིང་དགེ་བཤེས་བཀ་དགེ་བདང་སངས་རྒྱས། དགའ་ལྡན་བྱང་རྩེ་དགེ་བཤེས་དཔྱི་ས་དྲུང་ཆེན་སྦྱལ་གྱུ། འབྲས་སྦྱངས་ཐོ་མང་དགེ་བཤེས་ཐོ་བཟང་མཁས་མཚོག་བཅས་སྦྱི་མཁྱེན་ནས་བོད་རང་བྱང་ ༡༥ ཤིང་རྟ་ལོའི་ས་གཏ་ཟླ་བའི་ཉ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༣ ལ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་རང་བའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་

དང་ལྡན་གྱི་ཀུན་བཏུས།

པོད་དང་པོ།

གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག

སྟོད་ཆ།

སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཚན་རིག་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར།

༧ སྒྲོ་བཞད།

འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང། མིའི་སྲོག་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཚད་མཐོན་པོར་སོན་པ་ལས་བྱིས་པའི་ཡི་གེ་གཞིར་བྱས་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཤིན་ཏུ་ལྷག་པོ་ཆེས་སྤྱ་ས་ནས་ཁྱབ་གྱིལ་དུ་གྱུར་ཡོད་པ་ནི། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཚན་རྣམ་པ་ཁག་དང། ལྷག་པར་གནའ་རྒྱས་དང་གནའ་ཤུལ་སྤོག་འདོན་གྱི་ལས་རིས་ཁྲོད་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་རྟོག་ཞིབ་བྱས་པའི་གྲྭབ་དོན་གྱི་སྟེང་ནས་དཔོག་ཐུབ། དེ་ལ་སྲོག་ཤེ་དང་ནང་གི་ཚོས་རྣམས་བྱང་ཆུལ་དང་འབྲེལ་བའི་དོགས་འདྲི། དཔེར་ན། འཇིག་རྟེན་འདི་གང་གིས་བྱས། གོ་ལའི་སྟེང་གི་གཟའ་སྐར་དེ་དག་སུས་བྱས། དེ་དག་གི་ནང་སེམས་ཅན་གཞན་ཡོད་དམ། སྲོག་ཆགས་སྲོ་དང་མིའི་རིགས་རྣམས་གང་ལས་བྱུང། ཤི་བའི་རྗེས་སུ་རྒྱུན་ལྡན་བུ་ཞིག་གནས་སམ། ཡང་ན་མར་མེ་ཤི་བ་བཞིན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རམ། ཞེས་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་པའི་སྐོར་གྱུར་ཀྱི་གནས་དུ་མ་ཞིག་ལ་དགྱོད་པ་ནི། འགྲོ་བ་མིའི་རྣམ་དགྱོད་ཀྱི་ནུས་པ་འགྲོ་བ་གཞན་

ལས་ཁྱད་དུ་འཕགས་པས། རང་བཞིན་གྱིས་བློ་ལ་འཛིན་པའི་རྟོག་དཔྱོད་དུ་སྣང་སྲིད། དོགས་འཏེ་དེ་རིགས་ནི་མིའི་སྲོ་ཚོགས་སྣ་ཚོགས་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཐུན་མོང་དུ་འཛིན་པའི་གནས་སུ་མཐོང་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཚད་མཐོན་པོར་སོན་པ་དག་ཀྱང། གཞི་ཙ་མི་ལ་རང་ཆས་སུ་ཡོད་པའི་རྣམ་དཔྱོད་ཀྱིས་ཀུན་ནས་བསླངས་པའི་གཞི་མའི་དོགས་འཏེ་གོང་དུ་བཀོད་པ་དེ་དག་ལྟ་བུས་སྒོ་ཕྱེ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཀྱང་སྨྲ་རིགས།

དེ་ཡང་གནའ་རབས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཆེ་གྲས་མང་ཙམ་ཞིག་བྱུང་བ་དེ་རྣམས་ལས། རིགས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་སྟེང་ལྟ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་ནས་དབྱད་པ་ཞིག་མོར་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དཔྱོད་པའི་སྒོ་དང་ཚུལ་ཉིད་ལའང་མཆོ་བས་བཏང་སྟེ་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་ཆེར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་ནི། གནའ་དུས་ཀྱི་གྲིས་(Greece) དང་། ཐོན་ཀྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཉིས་དམིགས་བསལ་ཆུ་ཚད་མཐོན་པོར་སོན་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཡིག་ཚ་དག་ལས་རྟོགས་ཤེས། དེ་ཡང་གནའ་དུས་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མའི་ལྟ་ཕྱོགས་ནང། དང་པོ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་རིག་པ་དང་མ་རིག་པའི་དབང་གིས་གནས་སྐབས་དང་ཕུགས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་འདྲེན་པ་དང། གཉིས་པ་ཕྱི་ནང་གི་ཚོས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་ནི་རང་རང་གི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་པའི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་འབབ་དགོས་པ་དང། གསུམ་པ་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ནི་འགྲོ་བ་མེའི་ཐྲོའི་ཕྱོད་ཡུལ་དུ་འགྱུར་ཐུབ་པ་དང། བཞི་པ་དེ་ལྟ་བུ་འོང་བཞིན་གཙོ་བོར་རྣམ་དཔྱོད་བེད་ཐུབ་དེ་འཐད་ལྡན་ཀྱི་རིགས་པའི་ལམ་ལུགས་ཀྱི་

རྟེས་སུ་འབྱང་བ་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་འདོད་པ་སོགས་ནི་ཐུན་མོང་གི་ལངས་ཕྱོགས་སུ་མཐོང་། འོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཚ་ནས་བརྒྱས་ནའང་། གནའ་དུས་ཀྱི་གླིས་དང་ལྷོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རིག་གཞུང་གཉིས་ཀྱི་ནང་དུ་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་བཤད་པ་གཏིང་ཟབ་ཐོན་པཉྚ་དང་དྲང་ཡངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་དེ་དག་གི་དབང་གིས་ཡིན་པར་འཛིག་རིགས་ཤེད། གནའ་དུས་ཀྱི་གླིས་འཁན་ཚིགས་རིག་པ་ནི། གཙོ་བོར་ཕྱི་ཡི་ལོའི་ལྷོན་གྱི་དུས་རབས་བཞི་པ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བའི་སློབ་དཔོན་ཨ་རིས་ཏོ་ཏལ་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་རྒྱས་ཐུན་ཁ་ལས་མཆེད་པར་གྲགས་ཤེད། འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་ནི། ཡོངས་གྲགས་ལ་ཕྱི་ལོའི་ལྷོན་གྱི་དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས་སུ་བྱུང་བའི་རིག་པ་ཅན་པའི་སློབ་དཔོན་གོ་ཏམ་མས་བརྩམས་པའི་«རིགས་པའི་མདོ་»ཞེས་བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་ལས། སྒྲུབ་ངག་ཡན་ལག་ལྔ་ལྡན་གྱི་རྩམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་མཆེད་པར་བཤད།

དེ་ལ་སྔ་དུས་ཀྱི་གླིས་འདི་དུས་སུ་ནི། རིགས་པས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཤེས་བྱའི་རྩམ་གཞག་ལ། གཏན་ཚིགས་རིག་པ་དང་། (logic) ཡུལ་གྱི་སྟོང་ལུགས་རིག་པ། (ontology) དངོས་ཁམས་རིག་པ། (physics) སྐྱེ་དངོས་རིག་པ། (biology) གཟུགས་འདས་རིག་པ། (metaphysics) བླང་དོར་རིག་པ། (ethics) སྲིད་དོན་རིག་པ། (politics) འབེལ་གཏམ་རིག་པ། (rhetoric) མཛེས་རྩོག་རིག་པ་ (aesthetics) ཞེས་སྟེ་ཚན་སོ་སོར་ཕྱེ་བ་བྱུང་ཡོད་མོད། དེང་རབས་ལྟར་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བྱུབ་རིག་པ་གཉིས་སྟེ་ཚན་སོ་སོར་འབྱེད་པའི་སྲོལ་མ་དར། དེ་བཞིན་དུ་གནའ་དུས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་གནས་ལ་བརྒྱས་ནའང་། སྲིད་རིག་པའི་སྟེ་ཚན་འབྱེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་མང་

དགེ་ཅིག་ཐོན་པ་ནི། དགེ་ར་ན། རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད་དེ། ༡ བཟོ་རིག་པ་དང་། ༢ གསོ་བ་རིག་པ། ༣ སྒྲ་རིག་པ། ༤ ཚད་མ་རིག་པ། ༥ སྨྲོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རིག་པ། ༦ བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་རིག་པ། ༧ ལས་རིག་པ། ༨ སྒྲེ་གནས་རིག་པ། ༩ དུས་རིག་པ། ༱༠ འཆི་བ་རིག་པ། ༱༱ དབང་པོ་རབ་འབྱེད་ཐ་གསུམ་ཤེས་པའི་ཤེས་རབ་རིག་པ། ༱༢ གཞན་གྱི་བསམ་པ་ཤེས་པའི་ཡིད་རིག་པ། ༱༣ ཁམས་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ལྔར་ཤེས་པའི་སྒྲེ་བ་རིག་པ། ༱༤ གཟུགས་སོགས་ཡུལ་ལྔ་སེམས་སུ་ཤེས་པ་ཡུལ་རིག་པ། ༱༥ སྤྱན་རིག་པ། ༱༦ རྣ་བ་ཐམས་ཅད་བཅུད་ཀྱིར་ཤེས་པའི་སྒྲན་རིག་པ། ༱༧ ཚོས་རིག་པ་དང་། ༱༨ གྲོལ་བཞམ་བྱང་ཆུབ་རིག་པ་བཅས་ཡོད་ཚུལ་བཤད་ལ། གཞན་ཡང་སྒྲེས་རབས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་དང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པའི་ཡིག་ཆ་ཁག་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་སོགས་སུ་འང་རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་འཇིན་ཅུང་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་།[1]

མདོར་བསྡུས་ན། ནང་པའི་གཞུང་དུ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལ། ༡ བཟོ་རིག་པ་དང་། ༢ གསོ་བ་རིག་པ། ༣ གཏན་ཚིགས་རིག་པ། ༤ སྒྲ་རིག་པ་དང་། ༥ ནང་དོན་རིག་པ་བཅས་ལྔ་དང་། དེའི་ཡན་ལག་ཏུ། ༡ སྙན་ངག ༢ མངོན་བརྗོད། ༣ སྡེབ་སྦྱོར། ༤ ཟློས་གར། ༥ སྐད་ཅོས་ཀྱི་རིག་པ་སྟེ་རིག་གནས་ཆུང་བ་ལྔ་བཅས་འབྱེད་པའི་སྒོལ་དེ་དར་ཁྱབ་བྱུང་། དེ་ལྟ་ནའང་ཚན་རིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུག་རིག་པ་ལས་ཐ་དད་པའི་སྡེ་ཚན་ལོགས་སུ་འཇིན་པའི་སྒྲོལ་མ་དང་བ་ནི་གནའ་དུས་ཀྱི་གྲོས་ལྟར་གནས།

དེས་ན་ནུབ་ཕྱོགས་སྒྲ་ཚོགས་ནང་དུའང་། དེང་རབས་ཀྱི་འགྱུར་བ་མ་ཐེབས་

1 རིག་གནས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་གྲངས་འཇིན་མི་འདྲ་བ་དེ་རྣམས། འདིར་གློང་རྫོལ་ངག་དབང་བློ་བཟང་གི་གསུང་འབུམ། དེ་ཡ། ཡོངས་དང་ལོ། ཤོག ༥༩ གསལ་བ་ལས་བཏུས།

པའི་སྤྱོན་དུ་ནི། དེང་ཚན་རིག་ཏུ་གྲགས་པ་དང་ལྡན་བྱུབ་རིག་པ་གཉིས་ཐ་མི་དང་པར་འདྲེས་ནས་གནས་པ་ལས། སྔ་ཚན་སོ་སོར་ཕྱེ་མེད་པར་མ་ཟད། སྐབས་མང་པོར་ཚན་རིག་དང་ལྡན་བྱུབ་རིག་པ་ཞེས་པའི་ཁྱད་སྐད་ཀྱི་ཐ་སྙད། སྒྲིག་ཤེན་ (science) དང་ཆོས་ལོ་སོ་ཕི་ (philosophy) གཉིས་པོ་ཁྱབ་མཉམ་དོན་གཅིག་ལྡ་བུར་བེད་སྤྱོད་པའི་སྒོལ་ཡང་ཆགས་པར་སྣང་། དེ་ལྡ་ནའང་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པ་ཡས་མས་སྒུ། གཞི་ནས་སྔ་དུས་རང་བྱུང་གི་ལྡ་བྱུབ་རིག་པ་སྟེ་ན་ཏ་རལ་ཆོ་ལོ་སོ་ཕི་ (natural philosophy) ཞེས་ཡོད་པ་དེ་རིམ་གྱིས་འགྱུར་ཏེ་རང་བྱུང་གི་ཚན་རིག་གམ་ན་ཏ་རལ་སྒྲིག་ཤེན་(natural science)ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་ཆགས་པར་བཤད།

སྤྱོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཁྲོད་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་ནི། ཚན་རིག་དང་ལྡ་བྱུབ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་སོ་སོར་གསལ་ཁ་ཕྱེ་མེད་པ་ནི་གནའ་དུས་ཀྱི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཞན་དང་མཚུངས་མོད། དེ་ལྡ་ནའང་སྟོང་བ་ཆུང་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དང་། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་པའི་ལམ་ལུགས་ལྟར་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རྒྱ་བར་འཛིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ་མཐའ་དག་མཐར་མཇོན་སྒྲུམ་གྱི་ཐྲོང་བ་ལ་གཏུག་གང་ཐུབ་བྱེད་པ་དང་། ལྟག་པར་ནང་སེམས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་དགྱོད་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐབས་སུ། ཚན་རིག་ལྟར་བྱུབ་ཟིན་གྱི་དོན་གཞི་ལ་བྱས་ཏེ། དེ་ཡོད་ན་དེ་འང་འབྱུང་རེས། འདི་ཁེགས་ན་དེ་འང་ཁེགས་དགོས་ཞེས་སོགས་ཀྱིས། དོན་གཞན་གསར་པ་སྒྲུབ་པའི་ཚོད་དཔག་གི་གཞི་ཡང་བཏིང་བ་སོགས་དངོས་སུ་ཚན་རིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་རྒྱང་མ་བཏགས་རྒྱང་། དོན་ལ་

དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་གོ་དོན་ཚང་བའི་ཆ་ཤས་མང་དག་ཅིག་ཡོད་པར་གྱུར་པོ། །

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག ལམ་བགྲོད་པའི་རིམ་པ། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ། ཞེས་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་སོ་སོ་དང་འབྲེལ་བའི་བཤད་པ་ཐ་དད་དུ་བྱེད་པའི་ཚེ། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་བའི་བཤད་པ་རྣམས་ནི། གཞིའི་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་ཉིད་དང་འབྲེལ་གྱི། གྱུར་མཐའ་སྣྲ་བ་ཞིག་གི་བློས་བཅོས་པ་དང། ཡང་ན་བློ་མཐུ་བོ་ཆེ་ཞིག་གིས་བཅོས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་པའི་ལངས་ཕྱོགས་ལྟར་ཡུལ་རང་གི་གནས་ཚུལ་ཉིད་དང་མཐུན་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པས། དེང་རབས་ཚན་རིག་གི་གོ་དོན་ལྟར་དབྱད་པ་འདྲུག་པའི་ཡུལ་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ཞིག་ནི་དོན་ལ་ངེས་པར་ཚང་ཡོད་པར་སྣྲ་ནུས་སོ། ། །

། ཚན་རིག་བང་ལྟ་གྲུབ་རིག་པ།

གྲྀ་ར་ཚན་རིག་སྟེ་སྒྲིགས་ཆ་ (science) ཞེས་པའི་ཞིན་སྒྲ་ཀྱི་ཚོགས་དེ་ནི། ལ་ཏིན་གྱི་ཚོགས་སྒྲིགས་ཤིས་ཞེས་པ། གོ་དོན་ལ་རིག་པཉམ་དེའི་རྟེན་དོན་ཞེས་ཡོད་པ་དེ་ལས་གྱུབ་པར་བཤད་ཅིང། དེ་ནི་ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་དུ་ཆ་ནས་བོད་སྐད་ལ་རིག་པ་ཞེས་བསྒྱར་བ་དེ་བང་དོན་མཚུངས། དཔེར་ན། གྲོས་པའི་མཁས་པ་ནུབ་ཕྱོགས་པའི་ཚན་རིག་གི་ཝེས་པོ་ལྟ་བུར་བཅིར་རྩང་བ་ཨ་རིས་ཏོ་ཏལ་གྱིས་སྒྲིགས་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ངེས་པ་སྟེར་ཁོས་པའི་རིག་པའི་གྱུབ་དོན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཏུ་ཡོད་པ་དང་རིགས་པའི་ལམ་ནས་བཤད་པ་བྱེད་དུ་ཡོད་པའི་གནས་དོན་ཞིག་ལ་བཞག

པར་སྣང་། དེ་ནི་གནའ་དུས་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཚད་མའི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་རྟེད་དོན་ལ་ཆ་ནས་རྟེས་བསྟད་པ་དང་འདྲའོ། ཁེད་རབས་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་སྟངས་ལྟར་སྒྲིས་ཆ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་སྒྲ་དོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན། འཚར་གཞི་དང་ལྡན་པའི་སྒོ་ནས་རིག་པའི་རྟེད་ཅིག་རྣམས་གྱང་བསྒྲིགས་ཏེ་བརྒྱ་ཕྲག་ཕུས་པའི་འགྲེལ་བརྗོད་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱིས་དོན་གཞན་དགོག་པའི་གཞིར་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་བྱ་བཞག་ཅིག་ལ་བཤད་པར་མངོན།[1] གོ་དོན་ཕྱི་མ་དེ་ལ་ཚ་ཤས་གལ་ཆེ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། ༡ སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་དོན་དེ་ལ་བརྒྱ་ཕྲག་ཕུས་པའི་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཕུས་པ་གཅིག་དང་། ༢ དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་འགྲེལ་བརྗོད་དེས་གཞི་བྱས་ཏེ་ད་ལྟ་ཐག་ཆོད་མ་ཟིན་པའི་གནད་དོན་གཞན་ལ་ཚོད་དཔག་བྱེད་པའི་ཆ རྒྱུན་སྟེར་ཕུས་པ་བཅས་ཚང་དགོས། དེ་ལྟར་རྒྱུན་གྱི་ལེད་ཕྱོད་ལ། སྒྲིས་ཆ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེར་སྒྲ་ཐོར་ཡང་ནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གོ་དོན་གཅིག་ཡོད་པ་ཡིན་དགོས་པ་གནད་ཆེ། དེ་ཡང་ཐ་སྙད་དེའི་དོན་སྒྲ་དོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྒྲིས་ཆ་ཞེས་པ་དེ་རིག་པའི་རྟེད་དོན་ཙམ་གྱི་སྟེང་ནས་མི་འཛིག་པར། གང་གིས་རྟེད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ཞེག་གི་སྟེང་ནས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དེ་འཛིག་དགོས་པས། མཐར་ཕུག་ན་ཚན་རིག་ཡིན་མིན་ནི་གང་ལ་དགྱེད་པའི་ཡུལ་དང་། དགྱེད་པའི་གྲྭབ་དོན་ཙམ་གྱི་སྟེང་ནས་མི་འཛིག་པར། ཇི་ལྟར་དགྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་དམིགས་བསལ་བ་ཞེག་གི་སྟེང་ནས་ཀྱང་འཛིག་དགོས་པར་དེང་རབས་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་པ་ཐལ་ཆེ་བས་བཤད།

1 དཔེར་ན་«ཨོ་ཀླུ་ཚྭ་ཨིན་གྲགས་ཚོག་མཛོད་ »(Oxford English Dictionary) ནང་། ཚན་རིག་ཅེས་པའི་ཨིན་གྲགས་ཀྱི་ཚོག་སྒྲིས་ཆ་ཞེས་གོ་དོན་མང་ཙམ་བཀོད་ཅིང་། ཕྱི་དོག་པའི་གོ་དོན་འདིར་དཔེ་ཟངས་པ་ལྟར་བཀོད་འདུག

འོ་ན་དེ་ལྟ་བུའི་དགྱེད་ཐབས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དགྱེད་པའི་ཚེ། ༡ ཉཚར་གཞི་དང་ལྡན་པའི་སྐོ་ནས་ཡུལ་ལ་ལྟ་རྟོག་གིས་འཇུག་པ་དང་། ༢ དེ་ལྟ་བུའི་ལྟ་རྟོག་གིས་མཐོང་བའི་དོན་དེར་བསམ་ཚོད་ཀྱིས་བཤད་པ་ཞིག་བཅལ་ཏེ་འཛིག་པ་དང་། ༣ དེ་གཞི་ལ་བྱས་ཏེ་ཚོད་ལྟའི་ལམ་ནས་བརྒྱ་པ་བྱེད་པ། ༤ དེ་དག་གི་ལམ་ནས་རྟེད་པའི་གྲྭབ་དོན་དེ་གཞིར་བཞག་སྟེ་བསྒྲར་དུ་གནང་དོན་གསར་པ་ཞིག་གི་སྐོར་ལ་བསམ་ཚོད་སྟོན་པ་དང་། ༥ དེ་ཡང་ར་འཕྲོད་མི་འཕྲོད་བརྒྱས་ཤིང་། ༦ དེའི་གྲྭབ་འབྲས་ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་ཀྱི་ཚོད་དཔག་དེར་བསྒྲར་བཅོས་དགོས་དེས་ལ་དེ་ལྟར་བཅོས་པ་བཅས་ནི། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་དགྱེད་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའི་གནས་ཡིན་པར་བཤད།

དེ་ཡང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དཔེ་ཞིག་བརྗོད་ན། གཱ་ལི་ལེ་ཨོའི་ (Galileo) དུས་ནས་ཀྱང་ཁྲོན་པ་ནས་ཆུ་ཡར་འཛེན་བྱེད་ཀྱི་འཕྲུལ་ཆས་བསྒྲ་དཀྱུས་མའི་གྲས་ཀྱི་སྒྲ་ཀུའི་ནང་ཆུ་འཛེན་ཤུགས་རྗེ་ཙམ་ཆེ་ཡང་། མཐོ་ཚད་ཕྱི་ཏ་ ༣༥ བཅུལ་མི་ཐུབ་པ་དངོས་མཐོང་གིས་བྱུབ་པའི་ཚོས་ཤིག་ཏུ་གནས་པ་ཡིན་ནའང་། དེར་འགྲེལ་བརྗོད་ཚད་ཐུབ་ཅིག་མ་བྱུང་ལ། གཱ་ལི་ལེ་ཨོ་འདས་རྗེས། དེའི་སློབ་མ་ཏོ་རི་ཅེ་ལྷིས་ (Torricelli) ཚན་རིག་གི་ཐོག་ནས་བསམ་ཚོད་ཅིག་བཀོད་པ་ནི། སའི་གོ་ལའི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ནས་རླུང་གིས་བསྐོར་ཏེ་ཡོད་པས། རླུང་གི་ལྷོད་ཀྱིས་ས་འོག་ཏུ་གནོན་ཤུགས་ཁེབས་པར་བརྟེན། ཆུ་བསྒ་ཀྱིས་ཡར་འཛེན་པ་ནི་སྒྲ་ཀུའི་ནང་གི་ཁོར་ཡུག་གི་རླུང་དེའི་ལྷོད་ཀྱིས་ཡར་འཛེན་པ་ཡིན་ལ། མཐོ་ཚད་ཕྱི་ཏ་ ༣༥ དེ་ནི་བསྒ་ཀྱི་སྟེང་དུ་རླུང་གི་ལྷོད་ཚད་ཀྱི་གནོན་ཤུགས་རྗེ་ཡོད་མཚོན་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་བསམ་ཚུལ་

བཏོན། བསམ་ཚོད་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་དེར་ཚོད་ལྟའི་ལམ་ནས་བརྟག་པ་བྱས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གོང་གི་བསམ་ཚོད་དེ་བདེན་པ་ཡིན་ན། ཁོར་ཡུག་བྱེ་བྲག་པ་དཔེར་ན། ཤེལ་གྱི་སྣུ་ཀུ་ལྟ་བུའི་ནང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོན་ཤུགས་ཀྱིས་དེའི་ནང་གི་དངུལ་ཆུ་དེ་མ་བོ་བར་འཛིན་ནུས་དགོས་པར་རྟོགས་ནས། དེ་གཞིར་བྱས་ཏེ་ཚོད་ལྟའི་བརྟག་པ་བྱས། དེ་ཡང་དངོས་པོ་རང་གི་འབྱུང་བའི་འཐེན་ཤུགས་ཀྱི་ལྷོད་ཚད་ཀྱི་སྟེང་ནས་བཤད་ན། དངུལ་ཆུ་ནི་ཆུ་ལས་ལྷག་བཅུ་བཞིས་ལྷི་ཞིང་། ཚོད་ལྟའི་སྐབས་སུ། ཁོན་པའི་དོད་དུ་དངུལ་ཆུས་བཀང་བའི་སྟོད་ཚས་ཤིག་བཞག བསྡུ་ཀྱི་དོད་ཤེལ་ཀྱི་སྣུ་ཀུ་མར་སྟེའི་བུ་ག་བཀག་པ་ཞིག་གིས་བྱས། ཤེལ་ཀྱི་སྣུ་ཀུ་དེ་དངུལ་ཆུས་བཀང་ཞིང་དེའི་ཡར་སྟེ་མཐེ་བོས་བཀབ་ནས་མགོ་མཇུག་བཏྲོག་སྟེ་དངུལ་ཆུས་བཀང་བའི་སྟོད་ཀྱི་ནང་དུ་བཞག་ནས་བརྟགས་པ་ན། ཤེལ་དམ་ནང་གི་དངུལ་ཆུ་དེ་ཨེན་ཆེ་ ༣༠ བར་མར་བབས་ཤིང་། དེ་ལས་དམའ་བར་མར་མ་བབས། དེ་ནི་ཕྱི་ཤ ༣ཅ དུམ་བུ་བཅུ་བཞིར་བགོས་པའི་ཚའི་ཚད་ཉིད་དུ་གནས་པས། གོང་གི་བསམ་ཚོད་ཀྱི་བཤད་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་པར་སྣུབ་ཐུབ་པ་བྱུང་། དེར་མ་ཟད་དངུལ་ཆུས་གང་བའི་སྟོད་དེ་ཉིད་གཟབ་གཟབ་ཀྱིས་རི་མཐོན་པོའི་རྩེར་ཁྲེར་ཏེ་བརྟགས་པ་ན། རི་མཐོ་སར་རྒྱུང་སྲབ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱུང་གི་ལྷོད་ཚད་ཡང་དུ་འགྲོ་བ་གྲུབ་པར་བརྟེན། ཤེལ་ཀྱི་སྣུ་ཀུའི་ནང་གི་དངུལ་ཆུ་དེ་སྟར་ལས་དམའ་རུ་འགྲོ་དགོས་པར་རིགས་པས་གྲུབ་པ་ལྟར་དེའི་ལཱན་ཏེ་ལྟར་གནས་པ་བྱུང་བས། སྟར་ཀྱི་བཤད་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་པ་བྱུང་བ་ལྟ་བུ་ལཱན།[1]

1 དཔེར་བརྗོད་འདིའི་གསལ་བཤད་དང་བཅས་པ་ནི། ཁན་ཏེ་ཡི་ལེ་ཀྱིས། «རང་བྱུང་ཚན་རིག་གི་ལྟ་བྱུབ་»ཅེས་པའི་དེབ། (Philosophy of Natural Science) ཤོག ९ ནང་དུ་བྱུང་བ་ལྟར་བགོད་ཡོད།

དེ་ལྟར་ན་ཚན་རིག་གི་བཤད་པའི་ཆ་ཤས་སུ། ༡ དངོས་མཐོང་གི་ཚོས་ཤེག་གི་འགྲེལ་བརྗོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་བཀོད་པའི་བསམ་ཚོད་དང་། ༢ བསམ་ཚོད་དེ་དོན་ལ་གནས་མིན་གྱི་ཚོད་ལྟའི་བརྒྱ་བ་དང་། ༣ དེ་ལྟར་ཚོད་ལྟའི་ལམ་ནས་ཆ་ཤས་བཀྲ་བའི་བྱུབ་དོན་དེ་དོན་ལ་གནས་མིན་ར་སྦྱོང་འཚེར་ངེས་ཀྱི་ཚད་འཛིན་བཅས་དགོས་པ་སྤྱི་འགྲོས་སུ་གནས་པར་བཤད། དེ་ཡང་དངོས་མཐོང་གི་ཚོས་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་དུ་བསམ་ཚོད་འཚོལ་བའི་སྐབས་སུ། སྐབས་འགར་དེའི་ཆ་ཤས་སུ་ལྷར་བྱུབ་ཟིན་ཀྱི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚོས་ཉིད་ལྟ་བའི་སྤྱི་ཁྲིམས་ཀྱི་རིགས་ཀྱང་དྲངས་པ་དང་། མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་བར་སྟྲུབ་པ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཚེ། ཐོག་གཉུ་བོར་གནས་པའི་སྒོ་ནས་དཔྱད་པ་ལ་འཛུག་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། དང་པོ་ཉིད་ནས་རང་གི་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་ཁས་ལེན་ཞིག་གཞི་བཞག་སྟེ། དེ་དང་གང་མཐུན་གྱི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་གྱི་འགྲེལ་བརྗོད་ཕྱིས་སུ་འཚོལ་བ་ལྟ་བྱུབ་མི་རྙེད། དེ་བཞིན་དུ་ལྷོན་དུ་ཐག་བཅད་ཟིན་པའི་དོན་གཅིག་ཡིད་ལ་བཅངས་ཏེ་དེའི་ཤེས་བྱེད་རྟེས་སུ་འཚོལ་བ་ལྟ་བྱུའང་མི་རྙེད་བར་བཤད། དེའི་ཕྱིར་ཚན་རིག་གི་དཔྱད་པའི་སྐབས་སུ་ནི། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་རྗེ་ལྟར་གནས་པ་དེ་ལྟར་ཚུར་གསལ་དུ་བཅུག་པའི་ཐབས་ལམ་རྩལ་འདོན་བྱེད་པ་ཡིན་པས། གལ་ཏེ་སྤར་རང་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཡིན་སྙམ་པའི་བསམ་ཚོད་ཅིག་ཡོད་ནའང། ཕྱིས་དེ་དང་འགལ་བའི་གནས་ཚུལ་དངོས་མཐོང་གིས་རྟེད་པའི་རིགས་བྱུང་ཚེ། སྤར་གྱི་ལྟ་ཕྱོགས་དེར་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་ཤིང་། དངོས་མཐོང་གིས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་གྱི་

གནས་ཆུལ་དེ་ཡུ་ཆུགས་ཀྱིས་ཆུལ་གཞན་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་མི་བྱེད་པ་དེ་ཚན་རིག་གི་དབྱུད་ཐབས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་གྲགས་སོ། །

ལྟ་གྱུར་ཀྱི་རིག་པ་ནི། གཞི་ཏང་ཚན་རིག་ལྟར་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཆུལ་ལ་དབྱུད་དེ་བདེན་པ་འཚོལ་བ་དེ་དམིགས་ཡུལ་དུ་འཇོག་མོད། ལྟ་གྱུར་རིག་པའི་ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་ནི། ཕྱི་ཐོག་ནས་བཤད་ན། དངོས་མཐོང་གི་ཚོར་བ་རྩལ་དུ་འདོན་པ་དེ་མིན་པར། རིགས་པའི་ལམ་ནས་གཞན་ལུགས་དཔག་པ་དང་། རང་ལུགས་བཞག་པ་དང་། ཆོད་པ་སྤང་བ་སོགས་ཀྱིས་རང་གི་འདོད་པ་ལ་ཁས་ལྷོངས་སྤ་ཕྱི་འགལ་བ་མེད་པར་བྱེད་པ་དང་། རིགས་པ་ཏེ་མ་མེད་པའི་ལམ་ནས་ཤེས་བྱེད་གང་ཐུབ་ཀྱིས་བཙལ་ཏེ། རང་གི་གྱུབ་མཐའི་ཐོག་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པ་ལ་འཇུག་པ་དེ་ཡིན་པར་མངོན། དེའི་ཕྱིར་ཚན་རིག་དང་ལྟ་གྱུར་རིག་པ་གཉིས། དབྱོད་ཐབས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྟེད་དོན་ནས་གྱུར་དོན་གྱི་སྟེང་ནས་ཀྱང་ཁྱད་པར་འཇོག་དགོས་པ་ནི། ཚན་རིག་གི་རྟེད་དོན་ནི་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་མཐུན་སྣང་དུ་གྱུར་དགོས་པས་ཡུལ་ཁྱབ་ཆེ་ལ། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་ལྟ་གྱུར་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་ལས་ཆ་ཤས་མང་དག་ཅིག་ནི་ལྟ་གྱུར་དེ་ཁས་ལེན་པའི་སྒྲིས་བུ་འབའ་ཞིག་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་གྱུར་པ་ལས། ལྟ་གྱུར་དེ་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་ལྟག་པར་དེ་ལ་ཆོལ་བའི་སྒྲིས་བུ་གཞན་མང་པོ་ཞིག་ལ་མཐུན་སྣང་དུ་མ་གྱུར་པས་ཁྱབ་ཆུང་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཅེས་ཀྱང་སྨྲ་རྩད་དོ། །

༢ ཚན་རིག་དང་བདེན་པའི་དོན།

ཀ ཧོ་ན་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་དོན་ལྟོག་བཤད་པ་ལྟར་ཀྱི་ཚན་རིག་གིས་

གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་ཡིན་ན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བདེན་པའི་དོན་ཡིན་པས།ཁྱབ་བམ། ཨ
དེ་བཞིན་དུ་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཚེ་རེས་པར་དུ་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་
གི་སྒྲུབ་ཐུབ་པ་ཞིག་དགོས་སམ་ཞེ་ན།

དེ་བ་དེ་གཉིས་ནི་གནད་ཅིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་
ལྟ་གྲུབ་སྒྲ་བའི་མཁས་པས་དབྱད་པ་ཞིག་མོར་བྱེད་འོས་པའི་གནས་སུཝང་གྱུར་ཡོད།
དེ་ལ་ཚན་རིག་གི་བཤད་པ་ནི། སྐབས་དུས་དེར་ཤེས་བྱ་གང་ཤེས་པའི་གནས་
རྣམས་གཞི་ལ་བྱས་ཏེ་གྲུབ་དོན་གསར་པ་ཞིག་གཏན་ལ་ཕབ་པ་གཙོ་ཆེ་བར་བརྟེན།
བཤད་པའི་རིགས་འགའ་ཞིག་གནས་སྐབས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་འོག་ལ་བདེན་པར་
བརྩི་མོད། ཕྱིས་གནས་དོན་གསར་པ་ཞིག་རྟེད་པའི་ཏྲེན་ཀྱིས། ལྷར་བདེན་པར་
བརྩིས་པའི་གནས་དེ་རྗེས་སུ་འཚོས་དགོས་པཝང་ཡོད་པ་ནི་ཚན་རིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ལ་
བརྟགས་ན་ཤེས་ཆུས། དེའི་ཕྱིར་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ཚན་རིག་གི་ལྟ་གྲུབ་སྒྲ་བའི་
མཁས་པ་ཀན་ཚོ་བྱེར་ནས་ཀྱང་། ཚན་རིག་གི་འགྲེལ་བརྗོད་ཡིན་ན། འགྲེལ་བརྗོད་དེ
ཉིད་ཀྱི་ནང་དུ། གལ་ཏེ་གནས་དེ་བདེན་པ་མིན་ན་གནས་སྐབས་ཇི་འདྲ་བ་ཞིག་གི
འོག་ཏུ་དེ་བདེན་པ་མིན་པར་སྟོན་དུ་རུང་བའི་བཤད་པ་ཞིག་ཡོད་དགོས་པར་བཤད།[1]
དེ་ཡང་དགེ་ར་ན། སྤ་དུས་ཀྱི་རྒྱུ་སྐར་རིག་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་སའི་གོ་ལ་འདི་མི་འགོར་
བར་ཉི་མོ་གས་དེའི་མཐའ་ལ་འགོར་བའི་འགྱུ་ཚུལ་བཤད་པ་དེ་ལ། འགལ་ཟླ་
དམིགས་པ་དང་། འགྲེལ་ཟླ་མ་དམིགས་པ་ལྟ་བུའི་སྟང་རྩང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
ཀྱིས་གཞོད་པ་སྟོན་ནུས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཟེར། དེ་བཞིན་དུ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་གི་

1 དཔེར་ན་ཀཱན་པོ་ཐེར(Karl Popper) ཀྱི་གསུང་ཆོས་«ཚན་རིག་གིས་གསར་དུ་རྟེད་ཚུལ་ཀྱི་རིགས་ལམ་ »(The Logic of Scientific Discovery) ཞེས་པའི་དེས་ཡོག ৩৫ ནང་དུ་བྱང་བ་ལ་གཟིགས།

ཀུན་ཏུམ་གྱི་མཁས་པ་ཧོ་ལེལ་གཟེངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་ཨ་རི་ཞི་ཚན་རིག་པ་རི་ཆཎ་ཕྱཱེན་མན་གྱིས་ཀྱང་། "ཚན་རིག་གི་གྲྭབ་དོན་ཐམས་ཅད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དེས་པ་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་མིན། " ཞེས་དང་། "ད་ལྟ་ང་ཚོས་ཚན་རིག་པས་ཤེས་པའི་དོན་ཞེས་བཤད་པ་རྣམས་ནི་དེས་པའི་རིམ་པ་མི་འདྲ་བ་ཅན་གྱི་འགྲེལ་བརྗོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་དག་ལས་ཁག་གཅིག་ནི་དེས་པ་མེད་པ་ཤུགས་ཆེ་བ་དང་། འགའ་ཤས་པལ་ཆེར་དེས་པ་ཡོད་པའི་རིགས་ཡིན་མོད། མཐར་ཐུག་གི་དེས་པ་ཡོད་པ་ནི་གཅིག་ཀྱང་མེད་དོ། ।"[1] ཞེས་ཀྱང་བཤད་པ་བྱས་ཡོད་པས། ཚན་རིག་གི་རྟེད་དོན་དང་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་གཉིས་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་དེ་ཅུང་རྟོག་དཔ་ཅན་ཞིག་ཏུ་མཐོང་། དེ་ལྟ་ནའང་སྤྱི་ར་ཚན་རིག་གི་གྲྭབ་དོན་མང་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། དངོས་མཐོང་གི་ཐོ་ང་བ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པའམ། མངོན་གྱུར་རམ་མངོན་གྱུར་གྱི་དོན་གཞིར་བྱས་པའི་ཅུང་ཟད་ལྷོག་གྱུར་གྱི་གནས་དོན་དང་འབྲེལ་བ་འབའ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་རྣམས་མངོན་གྱུར་གྱི་རིམ་པའི་སྟེང་དུ་ཐུག་ནས་བདེན་པའི་དོན་དུ་འཛིག་དགོས་སོ། །

གོང་གི་ཏེ་བ་གཉིས་པའི་ལན་ཇི་ལྟར་འདེབས་མིན་ནི། རང་དོས་ནས་གཞིའི་གནས་ལུགས་སྐོར་ལ་ལྟ་གྲྭ་ཀྱི་ཆ་ནས་ལངས་ཐུགས་ཇི་ལྟར་ཡོད་མིན་གྱིས་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་འདོར་སྟེ། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་ལྟ་གྲྭ་སྣ་བའི་ནང་དུ་འང་ལངས་ཐུགས་མི་མཐུན་པ་མང་པོ་ཡོད་པར་སྣང་། དེ་ཡང་དགེར་ན། འགའ་ཤས་ཀྱིས་ཡོད་

1 གོང་དུ་བཀོད་པའི་གཏམ་དེ་རི་ཆཎ་ཕྱཱེན་མན་(Richard Feynman) གྱི་གཏམ་བཤད་«ཚན་རིག་དེས་པ་མེད་པའི་སྐོར»ཞེས་པ་དེའི་གཏམ་བཤད་གསུམ་ཐུགས་བསྒྲིགས་ཀྱི་དེ་བ། «ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་»(The Meaning of it All) ཞེས་པའི་ཤོག ༢༧ དང་ ༢᐀ གྱི་ཕད་དུ་བྱང་།

པ་ཡིན་ཕྱིན་གཟུགས་ཅན་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཁས་ལེན་ཞིང་། དེ་ལྟ་ན་བདེན་པའི་དོན་ནི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་འབའ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བས། བདེན་པའི་དོན་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་སྟ་ཕྱི་ཙམ་མ་གཏོགས་ཚན་རིག་གི་གྲྭབ་དོན་དུ་འགྲུར་དགོས་ལ། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རིམ་པ་མཐོ་བའི་གནས་སྐབས་དཔེར་ན། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཆགས། གཙོ་བོར་སྐྱེས་བུའི་སེམས་ཀྱི་ཐོག་བའི་སྟེང་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་བཤད་པ་ཡིན་པས། མཐར་གཏུགས་ན་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་བཤད་པ་དེ་དག་ཀྱང་རིམ་པ་དམའ་བའི་གནས་སྐབས་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བའི་སྟེང་གི་བཤད་པར་འབབ་དགོས་པ་དང་། དེ་ཡང་མཐར་གཏུགས་ན་གཟུགས་ཅན་ཐ་མེའི་གནས་སྐབས་ཏེ་དངོས་ཁམས་རིག་པའི་བཤད་པའི་སྟེང་དུ་བསྒྲུར་དགོས་པར་ཡང་སྣྲ་བར་བྱེད།[1]

ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་ནི། མཐར་གཏུགས་ན་ཡོད་ཕྱིན་ཆད་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་སམ་དེའི་ཁྱད་པར་འབའ་ཞིག་ཏུ་རེས་མོད། དེ་ལྟ་ནའང་བདེན་པའི་དོན་མཐའ་དག་ཚན་རིག་གིས་འགྲུབ་པའི་རེས་པ་མེད་དེ། ཚན་རིག་གི་དཔྱད་པ་ནི་ཡུལ་ལ་དཔྱོད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་ཚད་ཀྱིས་གཞལ་བ་དང་། མཐུན་སྣང་དུ་གྱུར་པ་དང་། གནས་ཚུལ་བྱེ་བྲག་པ་མང་པོ་ལས་ཕྱོགས་བསྟོམས་ཀྱིས་སྤྱི་བཤད་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་ཡོད་པས། ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་རང་མཚན་བྱེ་བྲག་པའི་རིམ་པའི་སྟེང་གི་འགྲེལ་བཤད་མང་པོ་ཞིག་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་ནམ་ཡང་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་ནི་གལོལ་དུ་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཅེས་ཟེར་བཞང་ཡོད། ཡང་ཁ་

1 ལངས་ཕྱོགས་འདི་ལ་ reductionism སྟེ་ཚུར་བསྡུར་གྱི་ལྟ་བ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་། སྣ་དུས་ཚན་རིག་པའི་ནང་ལྟ་བ་དེ་འཛིན་མཁན་ཀིན་ཏུ་མང་པོ་བྱུང་མོད། འདོད་ཚུལ་འདིའི་ཐོག་ནས་སྒོག་ཅན་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཚན་རིག་གི་སྟེང་ནས་འགྲེལ་བཤད་བ་ཆེན་པོ་ཐུབ་པར་བཏེན། དེང་དུས་ཚུར་བསྡུར་གྱི་ལྟ་བའི་ལངས་ཕྱོགས་འདི་ལ་དགག་པ་བྱེད་མཁན་ཡང་རྡེ་མང་དུ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད།

ཅིག་གིས། བདེན་པའི་དོན་ཡིན་ཕྱིན་ཚན་རིག་གི་དབྱུང་བའི་ར་བའི་ནང་དུ་ཚུད་པས་ཁྱབ་པ་གཏན་ནས་མེད་དེ། ཚན་རིག་ནི་མངོན་གྱུར་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཐབས་ལམ་དེའི་ཐོག་ནས་དབྱུང་དུ་མི་རུང་བའི་མཐར་ཐུག་གི་བདེན་པའི་གནས་དོན་མང་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྨྲའོ། །

ཡང་གོང་གི་ཏི་བ་གཉིས་པ་དེའི་ཐོག་བཤད་སྐྱངས་གཞན་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་དབྱུང་ན། དེང་ཚན་རིག་གི་ངོ་བོ་དང་། བྱེད་ལས། དེའི་གྲྭབ་དོན་སོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་དབྱུང་ཞིབ་བྱེད་མཁན་གྱི་ནང་དུ། ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་གྲྭབ་པའི་དོན་རྣམས་ནི། ཐོ་གཟུ་བོར་གནས་པའི་ཐབས་ཚུལ་གྱིས་རང་བྱུང་གི་འཇིག་རྟེན་གྱི་སྟེང་། དངོས་མཐོང་གི་ཚོར་བ་གཞིར་བྱས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྟེན་ནས་རྟེན་དོན་ནས་རྟེན་དུ་རུང་བ་འབའ་ཞིག་ཏུ་དེས་ཤིང་། དེ་ཡང་རང་བྱུང་གི་ཁམས་སུ་ཡོད་ཕྱིན་ཆད་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་དངོས་སམ་དེའི་ཁྱད་ཆོས་གང་རུང་གིས་ཁྱབ་པས། ཚད་མས་བྱུབ་པའི་བདེན་པའི་དོན་ཡིན་ན་ཚན་རིག་གི་རྟེན་དོན་ཡིན་དགོས་ལ། ཚན་རིག་ནི་ཤེས་བྱའི་རིག་གནས་དུ་མ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་བདེན་པ་འཚོལ་བའི་ཐབས་ལམ་གཅིག་བུ་ཉིད་དུ་གནས་པས། རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཞན་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་མོ། །ཞེས་འདོད་པའི་རིགས་གཅིག་ཡོད་ལ།[1]

ཡང་ལངས་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ཅི་དེ་ལས་ལྟོག་སྟེ། ཚན་རིག་ལ་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐོན་བདེན་པར་གནས་པའི་གཟུར་གནས་ཀྱི་རིགས་

1 འདོད་ཚུལ་འདི་སྤྱི་ཚོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྐབས་བཅུ་དགུ་པའི་ཐུན་ཙམ་ཡོ་ཡུ་རོབ་ཁུལ་དུ་ཁྱབ་ཆེར་དར་བའི་ལྟ་བ་ཞིག་ཡིན་ཞིང། འདོད་ཚུལ་འདིས་ཀྱང་གོང་དུ་སྨོས་པའི་ཚུང་བསྡུར་གྱི་ལྟ་བ་འཛིན་པར་མཚུངས།

ཚུལ་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་པ་ནི་ཡིད་ཆེས་ཙམ་ཡིན་གྱི། གལ་ཏེ་དེ་ལྟ་བུའི་ཐབས་ཚུལ་ཡོད་ཚེ་ཚན་རིག་ལ་དུས་ནས་ཡང་ཆོར་བ་མི་སྲིད་པ་དང་། ཚན་རིག་ནང་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་མི་སྲིད་པ་དང་། ལྷག་པར་འོ་རྒྱས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་ཚན་རིག་གི་རྩ་བའི་འགྱུར་འགྲོས་(scientific revolution) དཔེར་ན། ཁོ་པེར་ནི་ཁན་གྱི་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་འོང་མི་སྲིད་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་དེ། ཚན་རིག་གི་རྟེད་དོན་ནི། རིག་གནས་གཞན་བཞིན་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་བྱེ་བྲག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་གྱི་ར་བ་དེའི་ནང་བདེན་མི་བདེན་དགྱོད་པ་ལས། ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བདེན་མི་བདེན་བཤད་དུ་མེད་པས། ཐབས་ཚུལ་རང་གི་སྟེང་ནས་བཤད་ན། རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་ཙམ་ལས། དེ་དག་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པར་སྨྲ་མི་ནུས་པ་སོགས་སུ་འདོད། ལངས་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་འདི་སྤྱི་ར་ཁས་ལེན་མཁན་ཉང་མོད། དེ་སྨྲ་བ་པོ་གྲགས་ཆེ་ཤོས་ནི་པོལ་ཟྭེ་ཡེར་ཨ་བེ་ན (Paul Feyerabend) བྱ་བའི་ཚན་རིག་གི་ལྟ་གྲུབ་སྨྲ་བའི་མཁས་པ་དེ་ཡིན་ཞིང། ཁོང་གི་དབྱུར་ཕྱོམ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་«ཐབས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཆོ་ལ་བ»ཞེས་པ་དེས་ཚན་རིག་གི་ལྟ་གྲུབ་ཀྱི་སྒོར་ལ་དོགས་པའི་གནས་ཤིན་ཏུ་མང་དག་ཅིག་བསྟངས་པ་དང། དེ་དག་ལ་མཁས་པ་གཞན་གྱིས་དགག་ལན་སྟེལ་བ་སོགས་བྱུང་ཡོད།[1]

གོང་དུ་སྨོས་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ཚན་རིག་གི་ངོ་བོ་དང་ཐབས་ཚུལ་འདི་རེད་ཅེས་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པས། དོགས་གནས་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ལ་

1 Against Method ཞེས་པའི་དེ་བ་འདི་ཕྱི་ཟླ་ *१९७५* ལོར་བར་དུ་བཤད་སྟེ་སྒྲིལ། ཅོས་པ་ཡོ་ཨོ་ལ་ཟྭེ་ཡེར་ཨ་ས་ཝེན་ཏྲི་ཨོ་ས་ཏེ་ཡི་རྒྱལ་པོ་ཨ་ལི་ཁ་ལས་ནི་ཨེ་ནན་ཏའི་མཐས་པ་ཕྱི་ས་ཨ་རི་ཨ་མཐོ་སྨོན་ཐོན་པའི་མཁས་པ་ཕྱི་ས་ཨ་རི་ཨ་མཐོ་སྨོན་ཅར་ཀཡ་ལེར་སྨོན་དགོས་ཆེན་མོའི་གོ་གནས་བློར་ལ་བའི་གྲགས་ཅན་གྱི་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན།

གཞིས་ཀས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཐད་མཐའ་ཚོད་པའི་བཤད་པ་བྱེད་མི་ནུས་ཀྱང་། གཞིས་ཀས་ཚན་རིག་གི་ལག་ལེན་གང་ཡིན་ལ་འདོད་པ་མ་ཐུན་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ཚན་རིག་ནི་དངོས་མཚོང་གི་ཆོས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་འཚོལ་བའི་ཐབས་ལམ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡང་ཐུན་مོང་དུ་ཁས་ལེན། དེའི་སྟེང་གི་ལོ་ *١٩٦٢* ལོར། ཐོ་མས་ཀུན་ (Thomas Kuhn) བྱ་བས«ཚན་རིག་ནང་རྩ་འགྱུར་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བའི་བཀོད་དབྱིས» (Structure of Scientific Revolutions) ཞེས་པའི་དེབ་བརྩམས་ཏེ། ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་ནང་རྩ་འགྱུར་ཇི་ལྟར་ཐེབས་ཚུལ་ནི། གཙོ་བོར་ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་ནང་ཡོངས་གྲགས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་གནས་མང་པོ་ཞིག་དང་འགལ་བར་སྣང་བ་དང་། མི་མཐུན་པའི་དཔེ་ཇི་མང་ཇི་མང་དུ་སོང་བ་བསགས་པ་ན། ནམ་ཞིག་རྩ་བའི་སྒྲོམ་རང་ལ་འགྱུར་བ་མ་བཏང་ན་འགལ་བའི་ཕུང་པོའི་ཁུར་གྱིས་ནོན་པར་འགྱུར་བར་མཐོང་བས། སྔར་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ་རྩ་འགྱུར་མི་གཏོང་ཀ་མེད་བྱུང་སྟེ་རྩ་བའི་སྒྲོམ་ལ་འགྱུར་བ་ཞེས་ཚུལ་བཤད། ཚུལ་དེ་ལ་གཞི་སྒྲོམ་གྱི་འཕོ་འགྱུར(paradgm shift) ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་བཏགས་པ་བྱུང་།[1] གང་ལྟར་ཡང་ཀུན་གྱི་དེབ་འདི་དང་། གོང་དུ་སྨོས་པའི་ཀན་ཕོ་ལྷེར་དང་། ཕོལ་ཆེ་ཡེར་ཙ་ཝེ་ཆུ་སོགས་ཀྱིས་དོགས་དཔྱོད་གཏིང་ཟབ་བསླངས་པ་སོགས་ཀྱིས་རིམ་པས་ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་ཇི་ལྟར་གཏན་ལ་འབེབས་ཚུལ་གྱི་རྒྱོར་ལ་གོ་བ་དམིགས་བསལ་སྟེར་ནུས་པ་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚན་རིག་གིས་རྟེད་པའི་

1 ཀུན་གྱི་སྒྲོམ་གཞི་སྒྲོམ་གྱི་འཕོ་འགྱུར་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་གསར་དུ་བྱས་སོད། དེའི་གཙང་དོན་མང་དག་ཅིག་རྩ་གྲུས་ཀྱི་ཚ་ནས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་ཁོ་ལེར་ནི་ཁས་ཀྱི་འགྱུར་བ་དེ་ཇི་ལྟར་བྱུང་བའི་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པའི་དེག «ཁོ་ལེར་ནི་ཁས་ཀྱི་ཏ་འགྱུར» (The Copernican Revolution) ཞེས་པ་ཞིག *١٥٤٣* ལོར་བརྩམས་ཏེ་སྒྲེལ་ཐེན་པ་དེའི་ནང་དུ་ཡང་འགྲུང།

གནས་དང་བདེན་པའི་དོན་གཉིས་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ལའང་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་ཟབ་ཏུ་འགྲོ་ཐུབ་པའང་བྱང་ཡོད་པ་འདི་ཨེས་དགོས་པ་གནད་ཆེ་བར་མཐོང་།

། སྒོམ་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཚུལ་ལུགས།

གལ་ཏེ་འགའ་ཞས་ཀྱི་བསམ་ཚོད་ལ་འོང་སྲིད་པ་ལྟར། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ནི་ཆོས་ཀྱི་རིང་ལུགས་ཤེག་ཡིན་པས། དེ་ནི་ཆེ་ཕྱི་མའི་བདེ་དོན་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་དེ་སྟྲུབ་པའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། དེ་དང་ཚན་རིག་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་དམིགས་བསལ་གནད་འགག་ཡོད་པ་ཞིག་འོང་བའི་གཞི་མེད་པས། ཆོས་ཆོས་ཀྱི་སར་དང་ཚན་རིག་ཚན་རིག་གི་སར་བཞག་ན་མི་ལེགས་སམ་ཞེ་ན།

དོགས་འདྲི་འདིའི་དོན་ལ་བརྟག་དགོས་པ་གནད་ཆེ་ཞིང་། དོགས་འདྲི་འདིའི་ལན་བྱེད་པ་ལའང་ཕྱོགས་མང་པོ་ཞིག་ནས་བསམ་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་། དེ་ལ་ཐོག་མར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ནི། བསྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཉིད་ནས་མི་འདོད་པའི་སྦྱིན་ཐ་ཡུལ་ཀྱི་གནས་ལུགས་མི་ཤེས་པའི་ཚོར་ལ་ཐུག་པ་དང་། མི་ཤེས་པའི་ཚོར་པ་དེ་འང་སྟོན་ལམ་འདེབས་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆོ་ག་སོགས་ཀྱིས་མི་ལྟོག་པར། མི་ཤེས་པའི་ལྟོག་ཕྱོགས་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་བསྒྲེད་དེ་ལྟོག་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དེ་འང་ཡུལ་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཕྱིན་ཅི་མ་ཡིག་པར་ཤེས་པ་ལས་བྱུང་བར་གསལ་བར་བཀའ་སྩལ་ཡོད། དེ་ལྟ་ན་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་ལྟར་ན། བཅིངས་ཀྱིལ་དང་གཏན་ཀྱི་བདེ་སྟྲུག་ཅེས་པ་ནི། ཡུལ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ལུགས་རིག་པ་དང་མ་རིག་པའི་སྟེང་ནས་

འཛིག་དགོས་པར་བྱུབ་པས། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་རྩ་བའི་ཀུན་སྟོང་དང་དེ་བསྡུན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་དེ་སྤྱིལ་བསྡུལ་གྱིས་དབེན་པའི་གཏན་ཁྱད་གྱི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་དེ་ཡིན་མོད། ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་ཚུལ་བཞིན་དུ་རིག་པའི་ཤེས་རབ་འཚོལ་བ་ནི་ལམ་འདིའི་ཆ་རྒྱན་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་གསལ་པོ་ཆགས་ཡོད། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱི་བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནའང། ནང་པ་སྨན་གྱིས་གསོ་བ་ལ་དཔེ་མཛད་དེ། ཐོག་མར་རང་ཉིད་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་མནར་བ་ཤེས་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་སྡུག་བསྔལ་དེ་ལ་མི་འདོད་པའི་ཐོ་སྐྱེས་པའི་ཏོག་དེའི་རྒྱུ་རྩད་བཅད་དེ་ངོས་འཛིན་དགོས་པ་དང་། དེ་ནས་སྡུག་བསྔལ་དེ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཡོད་མེད་བརྟགས་ཤིང་། ཡོད་པར་མཐོང་བ་ན་གྲོལ་བ་དེ་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལམ་བསྟེན་དགོས་པར་གསུངས་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་པ་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ་རྟག་མཚན་གཞག་མཛད་པ་ཉིད་ཡིན་པས། ཚན་རིག་གི་གཞི་མའི་ལྟ་ཕྱོགས་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པ་སྟོས་མ་དགོས།

ལྟག་པར་དུ་ནང་སེམས་ཀྱི་སྐོར་ལ། བློའི་རིགས་མི་འདྲ་བ་དང་། དེ་དག་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས། ནང་བན་ཚུན་གྱི་འབྲེལ་བ། ནང་གི་ཀུན་སྟོང་གི་ཁྱད་པར་ལས་བདེ་སྡུག་གི་ཐོང་བ་དང་ཕྱིའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་གཏོན་ཤུགས་ཐེབས་ཚུལ། བློ་སྦྱངས་པ་ལས་བློའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྟོན་པས་རང་གི་ཉམས་ཐོང་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པ་གཏིང་ཟབ་མཛད་ཡོད་པར་བརྟེན། དེང་དུས་ཀྱི་མཁས་པ་འགས་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ནི་སེམས་ཁམས་རིག་

པའི་ཚན་རིག་པ་ཐོག་མ་དེ་རེད་ཅེས་བརྗོད་མཁན་ཡང་ཡོད། དཔེར་ན། ཉིན་འཕྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པའི་ནང་། ཐ་མལ་པའི་སེམས་ཀྱི་འགྲོ་སྣང་ལ། ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་དེ་ལ་འདོད་པ་དང་། མི་འདོད་པ། ཇི་མི་སྣམ་པའི་བློས་རིམ་པ་བཞིན། ཡུལ་དེ་ལ་རྟེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། དེ་ལ་རྒྱབ་ཀྱིས་ཕྱོགས་པ་དང་། དེ་ལ་ཇི་མི་སྣམ་པའི་སྨོ་ནས་འཇུག་པ་དང་། དེས་གཞི་བྱས་ཏེ་ཡུལ་དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་། སྡང་བ་དང་། གཏི་མུག་པའི་བློ་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་དག་གིས་ཀུན་ནས་བསླང་རས་ཏེ་ཕན་པ་དང་གཏོང་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ལས་ལ་འཇུག་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར། རང་ཉིད་ལ་དམིགས་ཏེ་ངའི་སྣམ་པའི་བློ་སྟེ། གང་ལ་དམིགས་ནས་ངའི་སྣམ་དུ་འཛིན་སའི་ང་ཞེས་པ་ཞེག་སྟེང་གི་དཀྱིལ་དུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་རང་དབང་བ་ཞེག་ཡོད་པ་གཞིར་བྱས་ཏེ་འཛིན་ཚུལ་ཡོང་བ་དང། དེའི་དབང་གིས་དེ་ལྟ་བུའི་བདག་དེའི་བདེ་བའི་ཚ་ཆུན་དུ་གྱུར་པའི་གཉིན་དང་ལོངས་སྤྱོད་སོགས་ལ་སྲེད་ཅིང་ཆགས་པའི་བློ་དང། བདག་དེ་ལ་གཙོ་བ་བཞན་དེའི་བདེ་བ་སྐྱབ་པའི་གེགས་སུ་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་མི་འདོད་པ་སྡང་བའི་བློ་དང། བདག་དེར་དམིགས་བསལ་ཕན་གཙོ་བ་ཡང་བྱེད་པར་མ་མཐོང་བ་རྣམས་ལ་ཇི་མི་སྣམ་པར་འཇུག་པ་འོང་བས། མཐར་གཏུགས་ནི། རང་དང་ཕྱི་ནང་གི་ཚོས་ལ་བློས་ཇི་ལྟར་ཡང་ཚུལ་དང། དེ་གཞི་ལ་བཞག་པའི་འདོད་མི་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་ཚུལ་ལ་གཙོ་ཤུགས་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ་དང། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་བདེ་སྡུག་སོགས་ཚོར་བའི་ཉམས་ཐོང་ལ་འགྱུར་ཁྱད་བྱུང་བ་དང། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་ཇི་ལྟར་འགྱུར་མིན་སོགས་ཏེ། ཡུལ་ལ་ལྟ་ཚུལ་

དང་། སྒེར་གྱི་བསམ་བའི་འཁྲིར་ཕྱོགས། ནང་གི་སྒོང་ཚོར། ཕྱི་འི་ལུས་ངག་གི་བྱ་སྤྱོད་སོགས་ནི། ཕན་ཚུན་གཅིག་གཅིག་གི་རྒྱུན་དུ་འགྲོ་ཚུལ་གྱི་གནད་དེ་ལ་ཐུག་པར་སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས་གསལ་བར་བྱུང།

ལྷག་པར་དུ་སེམས་ལ་བརྟེན་པའི་སྦྱོག་བསྡལ་ཐ་རགས་སེལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བློའི་ཁྱད་པར་བྱེ་བྲག་པ་དག་ཕན་བདེ་སྟེར་བའི་བཟང་ཕྱོགས་སུ་བསྒྱུར་བ་སོགས་བློ་བཅོས་ཐབས་ཀྱི་ལམ་ནི་སྟོན་པའི་གསུང་དུ་མར་རྒལ་དུ་བཏོན་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པས་པས། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གཞིར་བྱས་པའི་བློ་བཅོས་ཐབས་ཀྱི་ལག་ལེན་དག་གི་སྤྱན་བསུ་ལྟ་བུར་ཡང་ངོས་འཛིན་ཚོ་དེ་ཡང་སྟོན་པའི་གསུང་དུ་རྒན་པ་དང་ཤེས་བཞིན་བསྟེན་པའི་ཚུལ། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་སྒྲུབ་ཚུལ། ཡིད་བྱེད་གོང་ནས་གོང་དུ་སྡེལ་ཚུལ། སེམས་རྣམ་རྟོག་གི་རྟེས་སུ་འཇུག་པ་ལས་བསྡམས་ཏེ་རྣལ་དུ་འཇོག་ཚུལ། ལྷག་མཐོང་གིས་ཡུལ་ཀྱི་གནས་ལུགས་རིག་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེད་ཚུལ། སྒོང་ཚོར་ལ་ཆ་བཞག་ན་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྗེའི་ནུས་པ་གོང་འཕེལ་དུ་གཏོང་ཚུལ། ཁོང་ཁྲོའི་གཉེན་པོ་བྱམས་པ་དང་། ཆགས་པའི་གཉེན་པོ་མི་སྡུག་པ། རྒྱུ་འཇོན་གྱི་གཉེན་པོ་མི་རྟག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་སོགས་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་གཏན་ལ་ཕབ་པས། དེང་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་ཚན་རིག་པ་ལྟོ་བུ། ཁྱད་པར་དུ་ལྷད་ཙའི་ཚན་རིག་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་ནད་བཅོས་ཀྱི་ཚན་རིག་པ་རྣམས་ནང་པའི་གཤུང་ནས་བཤད་པའི་སྒོམ་སྒྲུབ་བམ་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ཚུལ་རྣམས་ལ་དགེགས་བས་ལོ་ཕྱང་དང་དེ་འབྲེལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་པའང་ཡོང་བཞིན་པ་ནི། རིགས་པ་དང་ལྡན་པའི་གནས་ཤེག་ཡིན་པར་མཐོང།

གོང་གི་རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ལ་བསམས་ནས། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་ནང་ཡུ་རོབ་ཀྱི་ཤེས་ཡོན་ཅན་རྣམས་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དང་ཐོག་མར་ཐུང་སྐབས། འགའ་ཤས་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དེ་ནི་ཚོས་ལུགས་མིན་གྱི་སེམས་ཀྱི་ཚན་རིག་ཡིན་པར་བརྗོད་བཞིན་ལ། ལྷག་པར་ལྷ་གྲུབ་སྣ་བའི་མཁས་པ་ཕ্�ཅེ་ཆ་ནི་ཨེ་ཏ་ལོ་ཏ་ (Friedrich Nietzche) དང། ཤོ་པན་ཧཱུ་ཨེར་ (Schopenhauer) ལྷ་བུ་ཡང་རང་ངོས་ནས་ཤྱི་ར་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་ཕྱོགས་ལ་མི་དགའ་མོད། ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་ལ་བསྟན་པ་བྱེད་པཱན་ཡོད། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་སྟོད་ཀྱི་དངོས་ཁམས་རིག་པའི་མཁས་པ་ཨཱིན་ཏུ་གྲགས་ཅན་ཨལ་བེ་ཏ་ཨེ་ཨིན་སཏེ་ཨིན་ (Albert Einstein) གྱིས་ཀྱང། "གལ་ཏེ་ཚན་རིག་གི་དགོས་མཁོ་དང་བསྡུན་པའི་སྟེང་ནས་རང་ཚུགས་ཐུབ་པའི་ཚོས་ལུགས་ཤིག་ཡོད་ཚེ་དེ་ནི་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་དེ་ཡིན་དགོས་པེས།" ཞེས་དགོངས་འཆར་བཏོན་ཡོད་པར་ཡང་གྲགས་སོ། །

༤ བདལ་ཆ་ལེར་ཇི་རིང་ལུགས།

སྟོན་པ་ཆུ་བཏན་ལས་འདས་པའི་རྗེས། སྟོན་པའི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ནས་བཀའ་བསྩལ་རིམ་པ་ལྟ་ཕྱི་ར་མཇུག་དེ། སྟོན་པའི་གསུང་རྣམས་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་སྟེ་སྟོད་གསུམ་དུ་བསྡུས་ལ། ཐུང་དོར་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་གནས་སྟོན་པ་རྣམས་འདུལ་བའི་སྟེ་སྟོད་དང། ཏིང་ངེ་འཛིན་སྒོམ་སྒྲུབ་ཀྱི་གནས་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་རྣམས་མདོ་སྟེའི་སྟེ་སྟོད་དང། གནས་ལུགས་རིག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསླབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་རྣམས་མངོན་པའི་སྟེ་སྟོད་དུ་བསྡུས་པར་མཛད་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ལགས། དེ་

གསུམ་ལས་ཚན་རིག་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ནི་མངོན་པའི་སྟེ་སྣོད་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་མངོན་པའི་སྟེ་སྣོད་ཀྱི་གསུང་རབ་རྣམས་རྩ་བར་བཞག་སྟེ་ཕྱིས་ཀྱི་ནང་པའི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་ནས། ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་གཟུགས་དང། སེམས་དང། སེམས་བྱུང་དང། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང། འདུས་མ་བྱས་ཏེ་གཞི་ལྔའི་ནང་དུ་བསྡུས་ནས་བཤད་པ་དང། ཡང་གཟུགས་སོགས་ཡུལ་དྲུག་དང། མིག་སོགས་ཡིད་དང་བཅས་པའི་དབང་པོ་དྲུག་སྟེ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་དང། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་ཤེས་དྲུག་བཅས་བསྟན་ཏེ་སྟེ་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བསྡུས་ཏེ་བཤད་པ་བྱེད་པའི་མངོན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྒྱས་པར་སྟེལ་བ་སོགས་བྱུང།[1]

དེ་ལྟ་བུའི་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ། བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་གནད་དགེར་ན། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གྲངས་དང་ངོ་བོ། སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གྲངས་དང། དེ་དག་སོ་སོའི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས། བདེ་སྡུག་གི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་ཐོག་ཁྱད་པར། དེ་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་རྒྱུ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་གཞག་སོགས་རྩལ་དུ་བཏོན་པ་དེ་ཡིན་མོད། ཞར་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་བཤད་པཉང་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་དགེར་ན། ཆེ་བ་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་རིམ་ནས་ཆུང་བ་གཟུགས་ཅན་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྫལ་ཕྱ་མོའི་བར། ཐུན་ཀྱི་ཚོས་མངོན་པའི་ལྷོག་དགོན་རྣམས་ནས་དབྱུད་ཞིབ་དང་འབྲེལ་བའི་བཤད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་ཡོད་ལ། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་སྲོ་དང་ལྷག་པར་ཚོས་མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་སུ་

1 མངོན་པའི་སྟེ་སྣོད་བསྡུས་ཏེ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཀྱི་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་ཞེས་པའི་གཞུང་ཆེ་ཁག་བདུན་བྱས་ཅིང། དེ་ལྟ་ཉང་ནང་གསེས་ཀྱི་བདུན་པོ་གང་ཡིན་གྱི་ངོས་འཛིན་ལ་ཆོས་མངོན་པའི་ལུགས་རྣམས་བཞེད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་ཚུལ་སོགས། ཁོ་བོས་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཉེས་བཏུས་ཀྱི་པོད་ཕྲེང་ཁོངས། «མཛོད་འགྲེལ་མངོན་པའི་རྒྱན་»པར་དུ་བཏབ་པའི་སྟོན་གྲྭང་ངོ་སྤྲོད་དུ་རྒྱས་ཅགོད་ཡོད་པར་གཟིགས་འཚལ།

ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་མཛད་ཡོད་པ་ནི། བློགས་བམ་འདིར་བཏུས་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་གསལ་བར་མཁྱེན་དེས། སྒྲིར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཞུས་ན། ནང་པའི་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་ལུགས་ཆ་དང་པ་མང་ཙམ་བྱུང་མོད། དེང་མ་ཉམས་པར་གནས་པ་ནི་པ་ལི་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་གནས་བརྟན་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚོས་མངོན་པ་དང་། ལེགས་སྦྱར་ལས་བསྒྱུར་ཅིང་དེང་གཙོ་བོར་བོད་སྐད་དུ་བཞུགས་པའི་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྣྲ་བའི་ལུགས་ཀྱི་ཚོས་མངོན་པ་སྟེ་མངོན་པ་འོག་མར་གྲགས་པ་དང་། ཡང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལ་གཞི་བྱས་པའི་མངོན་པ་གོང་མའི་ལུགས་སུ་གྲགས་པ་བཅས་གསུམ་དུ་ཡོད།

དེ་ཡང་སྟོན་པས། "བསྟེགས་བཅད་བརྡར་བའི་གསེར་བཞིན་དུ།" ཞེས་སོགས་ཀྱིས། རང་གི་རྟེས་འཇུག་རྣམས་དང་པ་མིག་བཙུམས་ཀྱིས་མི་འཇུག་པར། རིགས་པས་བརྟགས་པའི་དོན་རང་གི་ཚྱོང་བ་ལ་སྦྱར་ཏེ་ར་སྒྲོད་འཕེར་དེས་ཀྱི་སྟེང་ནས་རྟེས་སུ་འཇུག་དགོས་ཚུལ་གསུངས་ཤིང་། དོན་དེ་ཚེད་དུ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་སྟེལ་བར་མཛད་པ་ལ་ནི། དེང་དཔལ་ན་ལེ་ཆྱའི་ལམ་ལུགས་སུ་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་གཙོ་བོར་དེས་པ་གཙོ་མེ་ཟ[1] རིང་ལུགས་འདིའི་སྟོལ་གཏོད་པ་པོ་ནི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་ཕེབས་པའི་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་གླུ་སྒྲུབ་ཡིན་པར་འཛིག་དགོས། མགོན་པོ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་གསུང་རྩོད་མེད་གལ་ཆེ་བ་མང་ཆེ་བ་ནི་དེང་གི་དུས་སུའང་

1 འདིར་དཔལ་ན་ལེ་ཆྱའི་རིང་ལུགས་སམ་ལམ་ལུགས་ཞེས་བཤད་པ་ནི། མཐའ་གཅིག་ཏུ་དཔལ་ན་ལེ་ཆྱར་དངོས་སུ་ཞུགས་ཀྱིས་བཅགས་པའི་མཁས་པ་འབའ་ཞིག་ལ་གོ་བ་མིན་པར། རིགས་པའི་ལམ་ལུགས་རྩལ་དུ་བཏོན་པའི་ལྟ་བྱད་ཀྱི་དཔྱད་པ་ཞིབ་མོའི་སྟེང་ནས་ཀུན་ཞིའི་གནས་ལུགས་གཤད་ལ་འབེལས་པའི་སྟོལ་ཞིག་ལ་བྱ་བས། དེང་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྒ་བས་བཤད་པ་ལྟར་ན་མགོན་པོ་གླུ་སྒྲུབ་ལྟ་བུ་ན་ལེ་ཆྱ་ཐུག་བཏབ་པའི་གོང་དུ་ཐྱོན་ནའང། དེ་དཔལ་ན་ལེ་ཆྱའི་རིང་ལུགས་སྟོལ་གཏོད་པ་པོར་འཛིག་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་པ་ཅིས་དགོས།

ལེགས་སྦྱར་གྱི་སྐད་ཧིད་དུ་མཛལ་དུ་ཡོད་ལ། དགེར་ན། «རྒྱ་བ་ཤེས་རབ»ཏུ་དུས་ལྷོས་བཅས་སུ་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་དང་། «ཙོད་བཟློག»ཏུ་ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་ཕན་ཚུན་ལྷོས་གྱུབ་ཏུ་ནན་གྱིས་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་བློ་གཏུ་བོར་གནས་པ་ཞིག་གིས་མཛལ་བའི་ཚེ། དངོས་འབྲེལ་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པ་པོའི་སློབ་དཔོན་ལ་དེང་རབས་ཀྱི་ལྟ་གྱུབ་སྦྱ་བ་དང་། ཚན་རིག་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ་དག་ལས་ལྟག་པའི་འདུ་ཤེས་དང་ཡིད་སྨོན་ངང་གིས་རྒྱ་ཐུབ་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་སྨོས་མི་དགོས། གང་ལྟར་ཡང་མགོན་པོ་གླུ་སྦྱོར་ཀྱིས་སྟོན་པས་གསུངས་པའི་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པ་དེ་ཧིད་རྒལ་བ་བཏོན་ཅིང་། ལྟག་པར་རྟེན་འབྱུང་གི་རིགས་པའི་གསང་ཚོགས་ཐ་མ་དག་ཀྱང་ཆེས་གསལ་བར་མཛད་པ་སོགས་ཀྱིས་ནང་པའི་ལྟ་བྱུས་ཐུ་ཙམ་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པའི་ཐབས་ཚུལ་དེ་ཤེས་ཏུ་ཕྱུག་པར་མཛད་པ། འཕགས་པ་གླུའི་རྟེས་འཇུག་ལས་བྱགས་ཆེ་ཞིང་དཔལ་ན་ལེ་ཐྭའི་རིང་ལུགས་ལ་མཛད་རྟེས་ཆེན་པོ་ཅན་ནི་འཕགས་པའི་དངོས་སློབ་འཕགས་པ་ལྟ་དང་། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་པ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་པའི་བུད་བྲྀ་ལི་ཏ། དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་ཕེབས་པའི་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད། དུས་རབས་བདུན་པ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པ། དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་ཕེབས་པའི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྟ་བཅས་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས།[1]

དཔལ་ན་ལེ་ཐྭའི་རིང་ལུགས་འཛིན་པའི་སློབ་དཔོན་གལ་ཆེ་ཤོས་གཞན་ནི། གོང་དུ་མཚན་སྨོས་ཟིན་པའི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་ཁོང་གི་སྐུ་མཆེད་སློབ་

1 སློབ་དཔོན་དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན། འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བ། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་དང་། ཙ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་བློན་གླུ་ཤི་ཏ། དབུ་མ་སྟོང་པོ་ཙ་འགྲེལ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། སྟོང་འཇུག་བཅས་མཛད་པ་པོ་ཡིན།

དགོན་དབྱིག་གཉན་གཉིས་ཡིན་པ་བསྟོན་དུ་མེད། ཁོང་གཉིས་ནི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཞི་པའི་ནང་དེང་པ་ཀེ་ལྷན་གྱི་ས་ཁུལ་པེ་ཥ་བར་དུ་གྲགས་པ་དེར་འཕྲུངས་པར་བཤད། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་སྒྲ་དང་ཁྱད་པར་རྣམ་འགྲོར་སྒྲ་དང་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཆུང་འཛིན་པས་པའི་གཞུང་མང་དག་ཅིག་བརྩམས་ཡོད་མོད། གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་ནི། ཐོགས་མེད་ཀྱི་«མདོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ»དང་། དབྱིག་གཉན་གྱི་«ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ།»ལྟག་པར་དབྱིག་གཉན་གྱི་«ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་»ཙ་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །གཞུང་དེ་དག་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཕྱིས་ཀྱི་འགྲེལ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ། སེམས་ཁམས་རིག་པའི་སྐོར་དང་། གཞན་ཡང་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམ་གཞག ལྷོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཚགས་རིམ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེར་སྟེལ་ཡོད་ཅིང་། བོད་དུའང་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པའི་སྒོལ་སྦ་ནས་ཚུགས་པ་བྱུང་།

གཞན་ཡང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ནང་། དཔལ་ན་ལེ་ཐྭའི་རིང་ལུགས་ལ་མཛད་རྟེས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ལ། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྔ་པའི་ནང་ཕེབས་པའི་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་བླང་དང་། དེའི་རྟེས་འབྲང་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་བྱོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་གཉིས་འཛོག་དགོས། ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་ནང་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་སྲོལ་བཏོད་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཡིན། དེ་ཡང་ཁོང་གཉིས་ཀྱིས་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲུབ་

མཐའ་ཆེན་མོ་རིག་པ་ཅན་པ་དང་དགྲོད་པ་བའི་ཚད་མ་རིག་པའི་འདོད་ཚུལ་དང་ཕན་ཚུན་དགག་སྒྲུབ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པ་ལས་ཚད་མ་རིག་པའི་ཆུ་ཚད་ཤིན་ཏུ་མཐོན་པོར་སོན་པར་མཛད། དེ་ལ་སྤྱི་རང་བའི་གཞུང་དུ་སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་མ་བྱོན་གོང་རིགས་པའི་ཐབས་ཚུལ་ཟབ་མོ་ཡོད་པ་ནི། ཕྱི་འོའི་དུས་རབས་དང་པོ་ཡས་མས་སྲུ་བྱང་བའི་«རྒྱལ་པོ་མི་ལི་ཐ་ཕྲས་ཞུས་པ»ཞེས་པའི་བསྟན་བཅོས་སྲུ་བཀོད་པའི་བདག་འགོག་གི་རིགས་པ་དང་།[1] ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི«རྩ་ཤེས»དང«རྩོད་བརྒྱ»སོགས་རིགས་ཚོགས་སྲུ་བཀོད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ལ་བརྟགས་ན་མཁྱེན་པར་རེས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཐོགས་མེད་ཀྱི«མདོན་པ་ཀུན་བཏུས»སྲུ་འབེལ་གཏམ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ཞེས་པའི་ལེ་ཌ་དང་། དབྱིག་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་རིགས་པའི་བསྟན་བཅོས་བརྩམས་ཡོད་པར་གྲགས་པ་སོགས་ལས་ཀྱང་རྟོགས་ནུས། དེ་ལྟ་ནའང་ནང་པ་རང་གི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཤུང་བཙུགས་པ་ནི་ཕྱོགས་བླང་ཆོས་བྱགས་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་རྩེ་ཐུན་མིན་དུ་གནས་པར་ལོ་རྒྱས་སྣ་བ་རྣམས་བཤད་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས།

ཚད་མ་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་ནི། ཕྱོགས་བླང་གི«ཚད་མ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ»ཥ་བ་དང་རང་འགྲེལ། «རིགས་པའི་སྒོ།» «དམིགས་པ་བརྟག་པ།» «གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ»སོགས་དང། ཆོས་བྱགས་ཀྱི«ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ» «རྣམ་ངེས» «རིགས་ཕེགས»བཅས་ལུས་ལྟ་བུ་གསུམ་དང། དེའི་

1 རྒྱལ་པོ་མི་ལི་ཐ་ཕྲས་ཞུས་པའམ«མི་ལི་ཐ་པཎ্ »བྱ་བའི་བསྟན་བཅོས་འདི་གོང་སྐད་དུ་མ་བསྒྱུར་མོད། གཞུང་འདི་ལེགས་སྦྱར་དང། པ་ལི། ཐ-ཀྱིའི་སྐད་དང། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་དེ་ལྟར་མཐའ་དུ་ཡོད། བསྟན་བཅོས་འདི་པ་ལི་མི་ལི་ཐ་ལ་ཕེན་ཕྱིན་ཀྱང་ཏུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྔོན་ལ་ཡོད་པས། ནུབ་ཕྱོགས་པའི་ལྟ་བྱག་མཁས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡིད་འཕྲོག་པ་བྱུང།

སྟེང་«གཏན་ཚོགས་ཞིགས་པ།» «འཇེལ་པ་བཏུག་པ།» «རྒྱུད་གཞན་བྱུབ་པ།» «རྩོད་པའི་རིགས་པ་»བཅས་འཕྲོས་པ་ཡན་ལག་ལྷ་བུ་བཞི་སྟེ་ཚད་མ་སྡེ་བདུན་དང། རྣམ་འགྲེལ་ལེ ཏུ་དང་པོའི་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡིན། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་ཚ་གཞུང་དེ་དག་དང། དེ་རྣམས་ལ་བརྟེན་པའི་འགྲེལ་པའི་བསྟན་བཅོས་མཁན་པོ་དཔེར་ན། ལྷ་དབང་བློ། ཤཱཀྱ་བློ། ཆོས་མཚོག དགེ་སྦྱངས། ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྦས་པ། ཡ་མ་རི། ཏ ཀ་རི་ས་གོགས་ཀྱིས་བཙལས་པ་རྣམས་བོད་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་ཅིང། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་སྒོམ་གཉེར་བོད་ཀྱི་བཤད་གྲྭ་ཁག་ལ་ཡོད་པ་ལྷ་བུ་གནའ་དུས་ཀྱི་རྒྱ་གར་ཕུད་པའི་འཇམ་གྲིང་ས་ཕྱོགས་གང་དུའང་བྱུང་མ་སྐྱོང་ལ། ཚད་མ་རིག་པའི་ཐོག་ལ་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དཔེར་ན། ཕྱ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེ་དང་འཇམ་མགོན་ས་པཎ་ལྷ་བུས་ཀྱང་རིགས་ལམ་གསར་པའི་སྒོ་ནས་མཛད་རྟེས་ཆེན་པོ་བཞུགས་ཡོད་པའང་ཤེས་དགོས། ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་དེ་དག་ཏུ། དེང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་སྤྱི་དང། ལྷག་པར་བློ་རིག་སྐོར་ཚན་རིག་པས་བཏུག་པ་བྱ་ཡུལ། དཔེར་ན། དབང་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང། སྐྱེ་ཚུལ། བྱེད་ལས། དབང་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་ཞུགས་ཚུལ། དབང་ཤེས་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་དེས་པ་འཛིན་ཚུལ། ཡིད་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས། དྲན་པའི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས། སྤྱི་འཛིན་གྱི་བློ་དང། ངོ་ཤེས་ཀྱི་བློ། འདུ་བློ་སྐྱེ་ཚུལ་སོགས་དོན་གནད་གལ་ཆེའི་རིགས་དེ་དག་ལ་རིགས་པ་གཞིར་བྱས་པའི་བཤད་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པོ་ཡོད་སྟབས། དེང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང། ཟླད་ཙཱའི་ཚན་རིག་པའི་བྱས་ནས་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་མཁས་པ་དང་པན་ཚུན་བློ་སྐྱེད་ལེན་རེས་བྱེད་པར་རྩོལ་བ་བྱེད་མཁན་འོང་

བའི་གནད་ཀྱང་དེ་ལ་ཐུག་གོ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་མཚན་སྟོས་པའི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོའི་ཡང་ཆེན་པོར་གྱུར་པ། དཔལ་མགོན་གླུ་སྒྲུབ་དང་འཕགས་པ་ལྷ་ཡན་སྲས་གཉིས། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་དབྱིག་གཉེན་སྐུ་མཆེད་གཉིས། རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་དང་ཚོས་ཀྱགས་གཉིས་བཅས་རྒྱ་ཆེ། དཔལ་ན་ལེ་ཐྭའི་ལུགས་ལ་སྐུ་ཏིན་ཥི་ཆེ་བར་བཏེག། བོད་དུ་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དེ་རྒྱ་ལ་འཛམ་གླིང་རྒྱན་རྒྱ་ཅེས་ཆེ་བསྟོད་དམིགས་བསལ་ཞུ་བའི་སྒོལ་ཡང་དར་བ་བྱུང་ངོ། །

གཞན་ཡང་ཕྱོན་ཀྱི་ཡིག་ཆ་དང་། གནའ་དུས་ཀྱི་ཁང་པའི་གྲང་རོ་དང་ཤྲལ་སོགས་སྟོག་འདོན་བྱས་པའི་གྲྭབ་དོན་ལྟར་ན། དཔལ་ན་ལེ་ཐྭར་ཆེས་སྦ་ཅམ་ནས་རྒྱ་སྐར་རིག་པའི་སྒོལ་དར་ཡོད་པར་སྣང་སྟེ། ན་ལེ་ཐྭ་དང་དུ་གོ་ལ་ཏོག་ཞིབ་ཀྱི་མཁར་ (astronomical observatory) ཡོད་ཚུལ་རྒྱའི་བཙུན་པ་ཐང་སན་ཙང་གི་ལམ་ཡིག་ལས་ཐོན་ལ། མཁར་དེའི་མིང་ལ་ཁ་གོ་ལ་ཞེས་གྲགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ལྷ་པ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་པའི་ནན་ལེ་ཐྭའི་མཁས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་ཅིས་དང་རྒྱ་སྐར་རིག་པ་བ་གྲགས་ཅན་ཨུཏ་རྦྷཊས་ཀྱང་ནན་ལེ་ཐྭར་རྒྱ་སྐར་སོགས་ལ་དབྱད་ཞིབ་མཛད་པ་སོགས་དེང་ལོ་རྒྱས་སྦྱ་བ་མང་པོ་ཞིག་གིས་བཤད། སློབ་དཔོན་དེའི་གཞུང་དུ་ཅིས་ཀྱི་རིག་པའི་ཚད་མཐོན་པོའི་གནས་མང་དག་ཅིག་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་གྱི་བཤད་པ་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པར་ཉི་ཟླ་གཉིས་དང་སའི་གོ་ལའི་བར་གཅིག་གིས་གཅིག་སྟེན་པའི་ཚེ་བྱུང་ཚུལ་དང་།

གཞན་ཡང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་པས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སའི་གོ་ལ་དེ་ཉིན་རེ་བཞིན་རང་ཉིད་འཁོར་ཐེངས་རེ་བྱས་ཏེ་ཉི་མར་སྐོར་བ་རྒྱུག་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཡོད་པར་གྲགས།[1]

དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་འབྲེལ་བའི་བསྟན་བཅོས་དཔེར་ན། འགྲེལ་ཆེན་«ཏྲི་མེད་འོད་»ལྟ་བུར། རྒྱུ་སྐར་རིག་པའི་གནས་གོ་ལའི་བཤོད་པ་དང། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་ཅིས་ཀྱིས་དགོག་ཚུལ། དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་ཧྲོག་གི་དུས་བཅི་ཚུལ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོ་ཐོ་འདོན་ཚུལ་སོགས་མང་དག་ཅིག་ཐོན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་དབྱིབས་ཚད་རིག་པའི་ (geometry) གནས། ཟུར་གསུམ་དང། གླུ་བཞི། ཟླུམ་པོ་སོགས་ཚད་ཀྱིས་འཛིལ་ཏེ་སྒྲུབ་ཚུལ་སོགས་ཀྱང་དཀྱིལ་འཁོར་འབྲི་བཞེངས་ཀྱི་ཐིག་ཙཱུའི་ལག་ལེན་ལ་ཉེ་བར་མཁོ་བ་རྣམས། དེང་རབས་ཀྱི་ཁང་པ་བཟོ་བཀོད་ཀྱི་རྩིས་ལྟར་ཚད་མཐོན་པོར་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པ་དཔོས་མཐོང་ལྟར་ལག། གཞན་ཡང་དཔལ་ན་ལེ ཆྭར་གསོ་བ་རིག་པ་སྨན་གྱི་དབྱད་ཞིབ་ཚད་མཐོན་པོ་ཡོད་པ་ནི། དེའི་མཁས་པའི་གཞུང་དཔེར་ན། ཟླུ་སྨྲུབ་ཀྱི་«སྨྱོར་བ་བརྒྱ་པ»སློབ་དཔོན་དཔལ་འབོའི་«སྨན་དབྱད་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོ་»དང། དེ་འབྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ཁག་ལ་བརྟག་ན་ཤེས་རེས། དེ་བཞིན་དུ་དཔལ་ནལེ ཆྭའི་སློབ་དཔོན་གྱིས་བཙུམས་པའི་སྒྲ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་བ། ཙཱ་ཆྭ་གོ་མིའི«ཙཱ་ཆྭ་བྱ་ཀ་ར་ཏ»དང། «ཡི་གེའི་མདོ།»སློབ་དཔོན་རྒྱལ་པོའི«ལུང་སྟོན་པ་ཀ་ལྷ་པ།»སློབ་

1 སློབ་དཔོན་འདིས་ཅིས་རིག་པའི་ཐོག་ཏུ་ཕྱི་རྒྱུ་རྣམ་ལྔ་ལྟར་ཡོད་ཚུལ་ཀྱི་བཤད་པ་མདོར་བསྡུས་ཤིག བལ་ཡུལ་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༥༨ཀ ལོར་བཙུམས་ཏེ་པར་དུ་བཏབ་པའི་དེབ«རྒྱ་གར་ཞེས་པའི་ངོ་མཚར་ཀྱི་བྱང་བ»ཞེས་པ། (Wonder That Was India) ཥོག ༩༥ཨ་ནས་དུ་འབྲང།

དགོན་ཁ་ནུ་བྷ་ཏི་«བཤད་སྒྲོད་པ་དབྱངས་ཅན་གྱི་མདོ»སོགས་མཛད་ཚེ། དཔལ་ནས་ལེ་ཆྱར་སྒྲ་རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་ཀྱང་གཏི་ཟབ་པོ་ཚུགས་ཡོད་པར་དགོས་ཤིང། མདོར་ན་སྟོན་གྱི་དཔལ་ན་ལེ་ཆྱའི། དེང་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྣ་བ་འགས་སྣས་པ་ལྟར། གནའ་དུས་ཀྱི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་ཆེས་མཐོའི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་གལ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པར་མ་ཟད། བསྟེ་གནས་དེར་དེང་རབས་ཀྱི་མཐོ་སློབ་ཁང་དང་མཚུངས་པར། ལྟ་གྲྭབ་དང་ཆོས་ལུགས་ཅམ་མིན་པར་ཤེས་བྱའི་གནས་མང་པོ་ཞིག་ལ་དབྱད་ཞིབ་བྱེད་པའི་སྲོལ་བརྒྱན་པོ་ཚུགས་ཡོད་པར་ངེས་ལ། སྟོན་གྱི་སློབ་གཉེར་གྱི་བསྟེ་གནས་ཆེན་པོ་འདིས་འཛམ་གླིང་གི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་མཛད་རྟེས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་བཞག་ཡོད་དོ། །

༤ ནང་པ་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་བར་གྱི་བཀོ་ཤྲེང།

དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་ནང་པའི་ལྟ་གྲྭབ་གཉིས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་ཆུལ་དུ་ཕན་ཚུན་ཟུང་པ་ཞེ། ཕལ་ཆེར་ཕྱི་ཚོའི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྨྲད་དམ་ཉི་ཤུ་པའི་སྟོད་དུ་འཛོག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཡུ་རོབ་ཀྱི་ལྟ་གྲྭབ་སྣ་བ་དག་ནང་པའི་རིང་ལུགས་ནང། ཆོས་ལུགས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བར་འཛིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་དང་བདག་རྐྱ་པའི་འདོད་ཆུལ་མེད་པར་མཐོང་བས་ཡིད་ཕྱོགས་ཏེ། ནང་པའི་རིང་ལུགས་འདི་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་ལྟ་ཆུལ་དང་ཕྱོགས་མཐུན་ཡོད་ཆུལ་སྣ་བ་བྱུང། དཔེར་ན། ཨེན་ཊེའི་མཁས་པ་ཨེ་ཕྲིན་ཨར་ནོ་ལྟ་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར། ཉི་ཏོང་དུ་ཏོ་ཀྱོ་མཐོ་སློབ་ཏུ་གཏམ་བཤད་བྱས་པའི་ནང། ནང་ཆོས་དང་ཚན་རིག་བར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་རྒྱས་པོ་བྱས་པ་ལས། དེ་དུས་ཀྱི་ནུབ་ཕྱོགས་པའི་

མཁས་པ་ཁག་ཅིག་གི་ལང་ས་ཕྱོགས་གང་འདྲ་ཡོད་མིན་ཚོད་དཔག་བྱེད་ནུས།[1] ལྷག་པར་སེ་ཏྲ་ལ་ཨིན་ཅིའི་མངའ་འོག་ཏུ་གནས་སྐབས། ཡུ་རོབ་ཀྱི་མི་རིགས་ནས་ནང་པའི་ཚོས་བླང་ཞུགས་ཏེ་མཁས་པའི་ཚད་ལོངས་མཁན་ཡང་འགའ་ཙམ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས། རིམ་པས་གནས་བརྟན་སྟེ་པའི་མཁས་པ་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ལྷ་བྲག་དང་ཚན་རིག་བར་བཅོ་ཟློང་གི་སྒོལ་དར་བ་བྱུང། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ལྔ་པའི་སྟོད་དུ་རྒྱའི་ནང་པའི་མཁས་པ་ཏཱ་ཡི་ཤུ་ཞེས་པས། ནང་པའི་སློབ་གཉེར་ལ་དེང་རབས་ཀྱི་བཅོས་བསྡུར་དགོས་པའི་གཏམ་བཤད་དང་དབྱད་ཅོམ་སྒྲིལ་ཅིང། དེ་དག་གི་ནང་ནང་ཚོས་དང་ཚན་རིག་གི་བར་མ་ཐུན་ཚུལ་དང། ལྷག་པར་ནང་ཚོས་ཀྱི་ནང་ཚན་རིག་གི་བར་ཤད་པ་ལས་གཏིང་ཟབ་པའི་མཐར་ཐུག་གི་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་བསྟན་ཡོད་པ། རིམ་པས་ཚན་རིག་ལ་ཕར་ཞབས་འདེགས་སུ་འགྱུར་ནུས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་གཏམ་བླེང་བ་སོགས་བྱུང།[2] དེ་བཞིན་དུ་ཉི་ཁོང་དུལང་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་ཉི་ལྔ་པའི་སྟོད་དུ་མཁས་པ་ཤ་ཀུ་ཤོ་ཙེན་ཞེས་པས་གཙོ་བོར་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ཏེ། དེའི་ཐད་ནས་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་མ་ཐུན་ཚུལ་གྱི་ལྷ་ཕྱོགས་སྒྲིལ་ཅིང།[3] དེའི་སྟོན་མ་གྲགས་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། དུས་རབས་ཉི་ལྔ་པའི་སྟོད་དུ་བྱང་ཨ་མེ་རི་ཀར་ནང་ཚོས་དང་ལྷག་པར་ཕན་བྱ་བའི་བསམ་གཏན་པའི་རིང་ལུགས་ཁྱབ་གདལ་དུ་སྒྲིལ་བའི་ཉི་ཁོང་གི་མཁས་པ་སུ་ཎ་ཀི་བྱ་བ་དེ་ཡིན།

1 ཚུལ་འདི་དེང་རབས་ཀྱི་བོད་རིག་པ་དང་ནང་བསྟན་རིག་པ་སྒྲ་བའི་ཨ་རིའི་མཁས་པ་ཏོ་ནལ་ལོ་ཟེ་ཡིས་བཙན་པའི་དེབ། «ནང་ཚོས་དང་ཚན་རིག» (Buddhism and Science) ཤོག ᠈᠓ ནང་དུ་བྱང་བ་ལས་འདིར་ཐུབས།

2 གོང་མཚན་པ། ཤོག ᠈᠒

3 གོང་མཚན་པ། ཤོག ᠓᠓

བོད་བརྒྱད་ནང་བསྡན་ནི། ནང་པའི་ནང་ནས་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་བཀོ་གླེང་བྱེད་མཁན་དུས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཕྱི་གྲས་ཤེག་ཡིན་པ་སྨོས་མ་དགོས་ལ། དེ་ནི་བོ་རྒྱུས་དང་ཆབ་སྲིད་སོགས་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། གཙོ་བོ་ནི་བོད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་རིག་གཞུང་བར་འབྲེལ་བ་དམིགས་བསལ་མ་བྱུང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡིན་པ་ཞུ་མ་དགོས། སྤྱི་ར་བཏང་བྱས་ན་ཕྱི་བོའི་དུས་རབས་བཅོ་བརྒྱད་པའི་ནང་། པཊ་ཆེན་སྒྲུ་ཕེང་གསུམ་པ་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཏིན་སྒོད་མཁྱེན་པ་དང་། དེ་དུས་ཨིན་ཌིའི་མི་རིགས་རྡེ་ཁོར་རྡེ་བོག་ལེ་དང་ཐུགས་ཁྲོགས་སུ་ཀྱར་པ་ལས། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་འཕྲལ་ཆས་ལ་ཐུགས་སྟང་དམིགས་བསལ་མཛད་དེ། ཉི་ཟླ་སོགས་ལ་ལྟ་བའི་རྒྱང་མཐོང་གི་ཤེལ་སྦྱང་སྐོར་བཀའ་བཀྲད་གནང་བ་སོགས་བྱུང་ཚུལ་ཐོན་མོད།[1] པཊ་ཆེན་མཆོག་ནས་ཚན་རིག་དང་ནང་ཆོས་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ལ་དགོངས་འཆར་སྟེལ་བའི་གསུང་རྩོམ་གང་ཡང་མ་མཛད། དེ་ལྟར་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་ནང་ནས་དེང་རབས་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱི་དང་། ལྟག་པར་ཚན་རིག་གི་སྐོར་ལ་ནང་པའི་ལྟ་བྱུག་དང་མ་ཐུན་མེ་མ་ཐུན་གྱི་དབྱེ་གཏམ་མཛད་མཁན་ཐོག་མ་ནི། དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་དབང་པོ་དགེ་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ཡིན་པ་བསྟོན་དུ་མེད། ཁོང་གིས་«གཏམ་རྒྱུད་གསེར་ཐང»ཀྱི་མཇུག་བསྡུའི་ལེ་ཌའི་ནང་།[2] ཚན་རིག་དང་ནང་ཆོས་བར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་མཛད་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་ཆོས་གྲོགས་རིགས་པ་སྣྲ་བ་རྣམས་ནས་

1 བཀའ་མོལ་འདི་སྐོར་གོག་ལེ་ཉིད་ནས་བྱིས་པའི་ཚུལ། ཀེ་ཏེ་ཏེ་ལཏ་སྟྲོར་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠ཆ ཞོར་པར་དུ་བཏབ་པ། «རྒྱ་ནག་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་མཚོ་ལམ།» (High Road to China) ཞེས་པའི་དེབ། ཤོག ༧༠༤ ནང་རྩར།

2 དབྱར་གཏམ་འདི་བཞིན། «གཏམ་རྒྱུད་གསེར་ཀྱི་ཐང་མ།» ལེ་ཌ་བཅུ་བདུན་པའི་སྨྲད་དུ་འབྲུང།

ཚན་རིག་ལ་དོ་སྣང་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེ་ཚུལ། ཚན་རིག་གི་རིགས་པ་གསར་པའི་ལམ་དེ་ནུབ་ཕྱོགས་པའི་ཡུལ་གྱ་ཁག་ལ་ཁྱབ་གཏལ་དུ་གྱུར་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱ་གར་དུ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་བ་མགོ་མཁྲེགས་ཀྱིས་བ་ཐུང་བ་དག་ཀྱང་རིགས་གསར་དེ་ཉིད་ཚད་མར་འཛིན་དགོས་པ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་མང་དག་ཅིག་བཀོད།

ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་ནང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གིས་གྲུབ་པར་གྲགས་པའི་དོན་དུ་གྱུར་པ་དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་ནས་དངོས་སུ་ངོས་བཟུང་སྟེ་དཔས་པ་ནི། འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཚུལ་དེ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་སོགས་ཀྱི་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་རྒྱུན་དང་ཚོགས་པ་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་པར་གསུངས་པ་དང་། མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དཀར་ནག་ལྷ་བུ་གཅིག་ལ་གཅིག་ལྟོས་ཀྱིས་འཇོག་པ་ལས་དངོས་པོ་ཡན་གར་བ་བདེན་པར་གྲུབ་པ་རིགས་པས་མི་འཐད་པར་བསྟན་པ་དང་། དབང་པོའི་ཤེས་པས་དོན་གྱི་རྣམ་ལྟན་དུ་སྐྱེས་ནས་ཡུལ་འཇོན་གྱི་སྟོན་པོ་ལྷ་བུ་རྣམ་མེད་རྟེན་ཆེར་དུ་མི་འཇོན་པ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་བོད་ཀྱི་རིགས་པ་སྣ་བ་ལ་ཆུང་ལྟར་གྲགས་པ་རྣམས་ཚན་རིག་གི་རྟེད་དོན་དང་ཆེས་མཚུངས་ཚུལ་གྱི་གཏམ་བཤད་མཛད་པ་བྱུང་། མདུག་ཏུ། “རིགས་གསར་གྱི་སྐོར་འདི་ལ་བསམ་པའི་འཕྲེར་སོ་གང་ཡིན་གྱི་དགེ་ཞིག་ཟུར་དུ་བྱེ་འདོད་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡང་། ཆེགས་ཆེ་ཏགས་པ་དང་ཀུན་གྱི་མོས་པ་ལོག་པས་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་སྙམ་ནས་ལུས།”[1] ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །

བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྟན་ལས་ཚན་རིག་དང་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་བར་གྱི་འབྲེལ་

1 དག་འདུན་ཆོས་འཕེལ་གྱི་གསུང་འབུམ། བོད་གསུམ་པ། «གཏམ་རྒྱུད་གསེར་གྱི་ཐང་མ།» ལེའུ་བཅུ་བདུན་པ། ཤོག ᠀᠂᠀

པའི་སྐོར་ལ་དབྱུང་ཞིབ་དང་བཤད་པ་རྒྱ་ཆེ་ཤོས་མཛད་མཁན་ནི། སྲི་ཧོར་ལགས་སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ཡིན་པ་དེང་འཛམ་གླིང་གི་ཁྲོན་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ལགས།[1] དེ་ཡང་ལགས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ཚན་རིག་གི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་དངོས་ཁམས་རིག་པའི་མཁས་པ་ཏེ་གི་ཏ་ཝོ་ཧོམ(David Bohm) དང། ཀྭན་ཏུམ་རིག་པའི་མཁས་པ་གོན་ལྷེ་ཚྭོ་སྐར། (Von Weizsacker) ས་མས་ཁམས་དང་གླང་ཙ་རིག་པའི་མཁས་པ་ཕ্�ས་ཁོ་ལ་ཨ་ལ་ (Francisco Varela) དང། རི་ཆརཏ་ཏེ་ཨི་ཏ་སོན། (Richard Davidson) དེ་བཞིན་དུ་ཚན་རིག་ལྟ་གྲབ་སྟ་བ་གྲགས་ཅན་ཀཱན་ཏོ་ཕ্ལེར་ (Karl Popper) སོགས་དང་ལོ་མང་བགྲོ་གླེང་གནང་བ་དང། ལྟག་པར་ས་མས་དང་སྲོག་ (Mind and Life) ཅེས་པ་ནང་ཆོས་དང་ཚན་རིག་གི་བར་ལ་བགྲོ་གླེང་དང་དེ་མཐུན་ཚན་རིག་གི་གནས་ལ་དབྱུང་ཞིབ་མཉམ་སྦྱོལ་འདོང་བའི་ཕྱིངས་ཆ་གསར་དུ་བཙུགས་པ་ལས།[2] ད་བར་དེ་བརྒྱུད་ནས་ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་དངོས་ཁམས་རིག་པ། རྒྱ་སྐར་དང་གོ་ལའི་རིག་པ། སྐྱ་དངོས་རིག་པ། ཟླུང་ཙ་རིག་པ། ས་མས་ཁམས་རིག་པ་སོགས་དང་བགྲོ་གླེང་རིམ་པས་བྱུང་བ་དང། ལྟག་པར་ས་མས་དང་སྲོག་གི་ཚོགས་པའི་ལས་འགྲུལ་

1 གོང་གི་ནང་པའི་མཁས་པའི་ནང་དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་ལ་ལྟ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་དང། ལགས་མ་མཆོག་དང་དཀོ་ཚོས་གཉིས་ནས་ཚན་རིག་དང་ནང་ཆོས་བར་མཐུན་ཕྱོགས་གྱི་སྐོར་ལ་དགོངས་ཚུལ་གང་ཡོད་གྱི་གཏམ་བཤད་རྒྱ་མ་ཅན་ཞིག་ཁོ་བོས་བྱས་ཡོད་པ། ཨ་རིའི་བོད་རིག་པའི་མཁས་པ་ཨེ་ལེན་ལྷ་ཕྲེས་ནས་ཕྱོགས་བསྟོགས་ཀྱི་ཁོ་ལྱས་པི་ཨ་མཐོ་སྨོན་དཔར་ཁང་ནས་བར་དུ་བཏབ་པའི་དེ་བ། «ནང་ཆོས་དང་ཚན་རིག |གཞི་གསར་པ་བཏིང་བ། »(Buddhism and Science: Breaking New Ground) ཞེས་པའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་གཟིགས་འཚལ།

2 ཁོ་བོས་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་དང་དེང་རབས་གྱི་ཚན་རིག་བར་གྱི་བཟོ་གླེང་དང། ཁྱད་པར་དུ་སེམས་དང་སྲོག་གི་ཚོགས་པའི་ལས་འགྲུལ་དང་ཤུགས་སྟོན་སྐོར་ལ་དབྱུང་ཆོས། «ནང་ཆོས་དང་ཚན་རིག་ བཟོ་གླེང་འདི་མཐའ་རྒྱ་ཅན་ཞིག་བར་བསྟོད་ཅུས།» ཞེས་པ་ཞིག་ཚན་རིག་ དང་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ལ་དཔེ་ཚན་གསུམ་ཀྱིས་དབྱེད་པའི་དུས་དེར་«ཛཡི་ཥོན་» (Zygon) ཞེས་པའི་ ༡༩༧༠ ཕྱི་རྒྱུ་བཅུ་གཉིས་པའི་ ཚན་པ་དེའི་ནང་པར་དུ་བཏབ་ཡོད།

ལ་བརྟེན་ནས། དེང་སེམས་ཁམས་རིག་པ་དང་། གླང་ཆ་རིག་པ། གསོ་བ་རིག་པའི་ཚན་རིག་པ་མང་དག་ཅིག་གཅིག་ནས་ནང་པའི་གཞུང་དུ་སེམས་ཀྱི་འགྲོ་སྟངས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་རྒྱས་པོ་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་བློ་སྦྱོང་བའི་ཐབས་ལམ། དཔེར་ན། དྲན་པ་ཉེར་བཞག་བསྟེན་ཚུལ། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་བསྒོམས་ཏེ་ཡིད་བྱེད་བསྟེན་ཚུལ། དེ་བཞིན་དུ་སྙིང་རྗེའི་བསམ་པ་སྦྱོང་ཚུལ་སོགས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་དོ་སྣང་བྱེད་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། མང་པོ་ཞིག་གིས་ནང་པའི་བཤད་པ་དེ་དག་ལས་བློ་སྒྲོད་ཟློས་ཏེ་སོ་སོའི་ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་གྱི་ཞིབ་འཇུག་གི་སྟེང་དུ་འཁྱེར་བ་སོགས་ཀྱི་སྲོལ་རིམ་པས་ཆགས་དང་འཆགས་བཞིན་པའང་དངོས་མཐོང་ལྟར་ལགས།

དེ་ཡང་ལགོང་ས་སྐྱེས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཚན་རིག་དང་ནང་པའི་ལྟ་གྲུབ་བར་བགྲོ་གླེང་ལ་འཇུག་པའི་མཛད་ཆེན་འདིའི་དམིགས་ཡུལ་ནི། གཅིག་ནས་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ལྟ་གྲུབ། ཁྱད་པར་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེད་དོན་ཟབ་མོ་གང་ཡོད་རྣམས་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་པ་དག་དང་པན་ཚུན་བགྲོ་གླེང་ཆུལ་བཞིན་བྱེད་ཐུབ་ཚེ། མཉམ་སྦྱོལ་གྱི་ནུས་པའི་ཐོག་ནས་ཤེས་བྱ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་འགྲོ་བ་སྤྱི་འི་བདེ་དོན་ལ་སྨན་པའི་ཞབས་འདེགས་རྣམས་པོ་ཆེའང་འགྲུབ་ཐུབ་པ་དང་། གཉིས་ནས་བགྲོ་གླེང་དེ་དག་གི་ཐོག་ནས། ནང་པ་རང་གི་གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྐོར་ལ་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་བྱུབ་དོན་ལས་ལེགས་ཆ་མང་པོ་ཞིག་ཚུར་ལེན་ཐུབ་པའང་ཧོང་བ་

བཅས་དགེ་གས་ཡུལ་གཙོ་བོ་གཉིས་སུ་གནས་པར་ཁོ་བོས་མཐོང།

གཞན་ཡང་ལ་གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ནང་པའི་ལྷ་གྲྭ་དང་ཚན་རིག་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་དེང་རབས་ཀྱི་ལྷ་ཕྱོགས་ཀྱི་བར་ཕན་ཚུན་མཐུན་ཕྱོགས་དང་འགལ་བ་གང་ཡོད་སྐོར་རྒྱུན་རིང་ཐུགས་གཞིག་གནང་བའི་བྱེད་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ། «རྟུལ་གཅིག་ནང་ལ་འཛིག་རྟེན»[1] ཞེས་པའི་ཕྱག་དེབ་བཀའ་རྩོམ་མཛད། བསྟན་བཅོས་དེའི་ནང་ཚན་རིག་དང་ནང་པའི་ལྷ་གྲྭ་གཉིས་ཀྱི་བར་གཞི་བཏོས་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་དགོངས་པའི་ཚེ་གཞི་མའི་ལྷ་སྟངས་དང། དངོས་མཐོང་གི་ཚོང་བ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་པ་རྩལ་འདོན་བྱེད་པ་མཐུན་ཚུལ་དང། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་མཐར་ཐུག་རྒྱུ་འབྲས་དང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་གཏུགས་ཚུལ་ལ་མཐུན་པ་སོགས་བསྟུན་ཤིང། དེ་རྗེས་རིམ་པ་བཞིན། ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྩོམ་བྱེད་རྟུལ་ཐུན་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་དེང་རབས་ཀྱི་དངོས་ཁམས་རིག་པའི་རྟུལ་ཐུན་གྱི་བཤད་པའི་བར་མཐུན་ཕྱོགས་དང་མི་མཐུན་ཕྱོགས། དེ་བཞིན་དུ་དེང་རབས་ཀྱི་ཀུན་ཏུས་རིག་པའི་དབྱུད་པ་ལས་རང་དོས་ནས་གྲྭ་པའི་བདེན་པའི་ཆོས་ཅན་གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐའ་ཆ་མེད་ཀྱི་རྟུལ་གཞག་ཏུ་མེད་པའི་བཤད་པ་དང། དཔལ་མགོན་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བར་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་སྐོར། དེ་ནས་དར་ཕྱིན་གྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྒྲ་

1 གསུང་རྩོམ་ Universe in a Single Atom དེ་དང་ཐོག་ཕིན་སྐད་ནང་ལྟར་རྩོམ་གནང་སྟེ་ཕྱི་ཟླ་ ༢༠༠༥ ནང་དགར་དུ་བསྐྱན། འདིའི་བོད་འགྱུར་བཞུགས་པ་འདི་ནང་པའི་ལྷ་གྲྭ་དང་ཚན་རིག་གི་དབྱེ་དོན་གཉིས་ཀྱི་བར་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ལ་དོ་སྣང་ཡོད་པ་ཀུན་ཀྱིས་མཇལ་དགོས་པའི་བསྟན་བཅོས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པས་དེར་གཟིགས་པར་མཛོད།

དངོས་རིག་པས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སྲོག་ལྡན་གྱི་དངོས་པོ་བྱང་རིམ་དང། དེ་དང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྷ་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲ་རྣམ་དུ་གྱུར་པའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་ལྷ་བའི་བར་འགལ་མི་འགལ་གྱི་དབྱེད་པ་སོགས་དང། གལ་ཆེ་ཤོས་ཤེག་ལ་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་ཐད་འཕགས་བོད་ཀྱི་ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་བཤད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་དེ། གཞི་དེའི་ནང་སྟོན་གྱི་ནང་པའི་སེམས་ཁམས་རིག་པ་ལས་དེང་རབས་ཀྱི་སེམས་ཁམས་རིག་པར་ཟློ་སྐྱེད་འབུལ་རྒྱའི་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས། གསུང་ཆོས་འདིས་འཛམ་གླིང་མཁས་པའི་མདུན་སར། ནང་ཆོས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གཉིས་བར་བགྲོ་གླིང་གཏིང་ཟབ་རྒྱུན་རིང་ཡོང་བའི་གཞི་རྟེན་རྒྱ་ཆེན་ཡོད་པ་གསལ་འདོན་ཐུབ་པ་བྱང་ཡོད།

དེ་ལྟར་ལགོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་དང་ནང་པའི་ལྷ་གྲུབ་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ལ་ལོ་མང་ཐུགས་གཞིག་དང་དེར་བཏེན་གསུང་བཤད་དང་དབྱད་ཆོས་གནང་བ་ལས། ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་རང་གི་ནང་དུའང་ཤུགས་རྒྱུན་ཐེབས་ཡོད་པ་ནི། དཔེར་ན། དེ་སྔ་སྐྱེ་དངོས་རིག་པའི་གཞི་མའི་ལྷ་ཕྱོགས་ལ། སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་བའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་རང་ཉིད་འཚོ་བ་དང། རང་གི་རིགས་རྒྱུད་སྲེལ་བ་ཉིད་ཡིན་པས། དེའི་ཚ་རྒྱན་དུ་རང་དོན་དང་ལེན་དང། དེར་བཏེན་གཞན་དང་འགྲན་སེམས་གཉིས་སེམས་ཀྱི་གཞི་རྩའི་འཁྲེར་སོ་ལ་ཡོད་པ་དང། ལྷ་བ་དེའི་ཐོག་ནས་མིས་མཚོན་པའི་སྲོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱ་སྤྱོད། དཔེར་ན། དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལྷ་བའི་འཕེལ་བཤད་ཀྱང་དེ་ཁོ་ནའི་སྟེང་ནས་བྱེད་སྲོལ་བཏུན་པོ་ཆགས་ཡོད་ནའང། ལགོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས།

སྤྱི་ར་དེང་རབས་ཀྱི་དངོས་ཁམས་རིག་པས་བཤད་པ་ལྟར། རང་དོན་དང་ལེན་དང། གཞན་དང་འགྲན་པ་གཉིས་སེམས་ལྟན་རྣམས་ཀྱི་རྒྱ་བའི་ཀུན་སྟོང་དུ་ཡོད་མོད། དེ་གཉིས་རྒྱང་པས་བཤད་པ་མ་ལོངས་ཤིང། གཞན་ལ་གཏུང་སེམས་གཞིར་བྱས་པའི་བརྩེ་སེམས་དང། དེར་བརྟེན་གཞན་དང་མཉམ་འབྲེལ་བྱེད་པའང་རྒྱ་བའི་ཀུན་སྟོང་དང་དེར་བརྟེན་པའི་བྱ་སྤྱོད་ལ་གནས་པ་ངེས་པར་དུ་འདོད་དགོས་པར་བསྟན་པས་པ་ལྟར། དེང་སྐྱེ་དངོས་རིག་པའི་སྤྲེ་ཚན་ནང་བསམ་བློ་གཏོང་སྟངས་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། དེ་ཡང་ཐོག་གས་གཅིག་ནས་སྐྱེ་དངོས་རིག་པའི་སྤྲེ་ཚན་ཉིད་ཀྱི་ནང་དུ་གས་བར་བརྗེའི་འགྱུར་བ་འགྲོ་བཞིན་པ་དང། ལྟག་པར་སྤྲོན་གྱི་ལྟ་ཐོག་གས་རྩེ་ཞེས་པ་དེའི་ཐོག་གི་ནང། བདེ་ཀུན་ཏུ་ཡོད་པ་ནི་ཁ་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་ཅིང་ཡ་ནི་ཁངས་མཐོང་གི་གནས་སུ་ཀྱུར་པས། གཞན་ལན་གྱི་ཐུགས་པ་དེ་རང་དོན་དང་ལེན་ཁོ་ནའི་ཀུན་སྟོང་གི་སྟེང་ནས་འགྲེལ་བཤད་པའི་རྒྱབ་ཏུ་ཐུབ་པའི་དཀའ་ངལ་རྒྱུན་དུ་འཕྲད་བཞིན་པ་དང། དེ་བཞིན་དུ་མེའི་ཐྲི་ཚོགས་ནང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐུགས་པ་གཏིང་ཟབ་པོ་ཚུགས་ཡོད་པ་དེ་འང། རང་དོན་དང་ལེན་དང། འགྲན་སེམས་འབབ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་བཤད་པས་མཐའ་མེ་འགྲོལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང། རིམ་པས་གཞན་ལ་བརྩེ་སེམས་ཀྱི་ཀུན་སྟོང་དང། གཞན་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ལ་གཞི་ནས་ཞིབ་འཇུག་ནས་ཏན་བྱེད་པའི་འགོ་ཚུགས་པ་སོགས་བྱུང་ཡོད།

གཞན་ཡང་གླད་ཙི་རིག་པའི་སྟེ་ཚན་ནང། གཅིག་ནས་གླད་པ་མཉེན་ཆ་དོད་པོ་ཡོད་པར(brain plasticity) ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་དང། གཉིས་ནས་གླད་པ་

བྱ་བ་ལ་འཇུག་བཞིན་པར་ལྷ་བའི་འཕྲལ་ཆས་ཀྱང་བཟོ་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱིས། དེང་ཆེད་དུ་ཟློ་སྒྲུབས་པ་ལས་གླུད་པའི་རིམ་པའི་སྟེང་དུ། གླུད་པའི་ནང་ཙ་ཕན་ཚུན་གྱི་མཐུད་ཁ་བརྟན་དུ་ཕྱིན་པ་དང་། མཐུད་ཁ་གསར་པ་བཟོས་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། གླུད་ཙ་གསར་དུ་གྲུབ་པཉང་བོང་བ་རྟོགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་པས། དེང་གླུད་ཙའི་ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་ནང་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཟློ་སྒྲོང་བའི་ཐབས་ལམ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པ་སོགས་ལ་དམིགས་བསལ་དབྱད་ཞིབ་བྱེད་པའི་སྲོལ་ཡང་དང་བ་སོགས་བྱུང་ཡོད། གཞན་ཡང་།།གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཚན་རིག་གི་ཤེས་བྱའི་ཐད་མཛད་རྟེས་ཆེས་ཆེ་བ་བཞུག་པ་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་འི་རང་བཞིན་གྱི་ངོས་འཛིན་དང་འབྲེལ་ཆེ་བསྟོད་ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་ཕུལ་ཡོད། དཔེར་ན། ཕྱི་པོ་ ༢༠༠༤ ནང་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་ཕ་ཤིང་ཏོན་དུ། གླུད་ཙ་དང་མེམས་ཁམས་རིག་པའི་ཚན་རིག་པ་གྲངས་ཁྲི་བཀྲལ་བའི་འདུས་ཚོགས་སུ། རྒྱལ་སྤྱི་འི་གླུད་ཙའི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་དབུ་འབྱེད་གསུང་བཤད།།གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་སྟོལ་བའི་སྟེངས་ཆ་ཕུལ་བ་དང་། ཕྱི་པོ་ ༢༠༢༢ ལོའི་ (Templeton Prize) ཏེམ་པལེ་ཏོན་གྱི་ཚན་རིག་ལ་ཞབས་ཞུའི་བྱ་དགའ་ཡང་།།གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་ཕུལ་བ་སོགས་བྱུང་ཡོད།

། ནང་པའི་གཞུང་ལུགས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག

།།གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས། བོད་ཀྱི་རིགས་པ་སྣ་བའི་འདུས་ཚོགས་སུ་སྐྲབས་མང་པོར། དགེ་འདུན་ཚོས་འཕེལ་ནས་«གཏམ་རྒྱུད་གསེར་ཕང»དུ་སྐུལ་མ་མཛད་པ་ལྟར། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ལ་དོ་སྣང་དང་སློབ་གཉེར་བྱེད་

དགོས་ཆུལ་བཀའ་སློབ་ནན་ཏན་གནང་ཡོད། དེ་ཡང་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་བརྟག་པ་བྱེད་པ་ནི་ཆེས་སྔ་མོ་ནས་ནང་པའི་མཁས་པའི་སྲོལ་དུ་ཡོད་ཅིང། དེར་བརྟེན་སྟོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་མང་དག་ཅིག་ཐོན་པ་དང། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྩ་བའི་རྩོམ་གཞི་རྡུལ་གྱི་གནས་ཆུལ་གང་ཡིན་དང། ཕ་མོ་བརྩམས་ཏེ་རགས་པ་གྲུབ་ཆུལ། སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཚགས་རིམ་དང། ལྷག་པར་ནང་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་གི་སྐོར་ལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་བཤད་པ་སྟེལ་ཡོད་པ་རྣམས། དོན་ལ་གནའ་དུས་ཀྱི་ཚན་རིག་ཏུ་འཇོག་དགོས་པས། ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྲོལ་འདི་ནང་པ་རང་གི་གོམས་གཤིས་དང་སྲོལ་རྒྱུན་ལ་ཡོད་ཆུལ་སོགས་ནི། ལྷག་ཅང་ས་སྐྱེས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་པའི་གཞི་ལ་གནས་པར་མཐོང། དེ་ཡང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་ཕྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་དང་འབྲེལ་བའི་གྲུབ་དོན་གྱི་གནས་མང་དག་ཅིག་ཆུང་ལེན་འོས་ལ། དེ་ལྟར་ཆུལ་བཞིན་ཏུ་ལེན་པ་ནི། དངོས་འབྲེལ་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གི་བཤད་པ་དེ་ཚ་ཚང་བར་བྱེད་པའི་ཚ་ཀྱེན་དུ་འགྱུར་གྱི། དེ་ལ་གཞོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་རྩ་བ་ནས་མི་འགྱུར་བར་དགོངས་པར་སྣང།

དལེར་ན། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་རྩོམ་བྱེད་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་སྐོར་ལ་ཚ་བཞག་ན། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ལ་ཆེ་མཆོང་གི་འཕྲལ་ཆས་ཡོད་པས། འཕྲལ་ཐབས་ཀྱིས་མིག་ཤེས་ཀྱི་ནུས་པ་ནམ་རྒྱུན་ལས་བརྒྱ་འགྱུར་སྟོང་འགྱུར་ལྔ་བཅུ་ཆེ་རུ་བཏང་སྟེ། དབང་ཤེས་དཀྱུས་མ་ལ་ཕྱོགས་ཏུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་ཚད་སྟང་ནུས་པ་

དང། དེ་བཞིན་ཏུ་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ལ་རྩེས་དེ་སྒོང་གཉིས་པ་ལྷ་བུར་གྱུར་པའི་ཐབས་ལམ་ཡོད་པ་དང། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་རིགས་ལམ་དམིགས་བསལ་ཡོད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེས་དཔག་གི་ནུས་པཉིང་ཤུགས་ཆེར་གཏོང་ཐུབ་པ་སོགས་ཀྱིས། གཟུགས་ཅན་གྱི་གནས་སྐབས་ཐུ་མོའི་ཁྱད་པར་དང་རྣམ་འགྱུར་མང་པོ་ཞིག་ཚད་འཛལ་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པ་རྣམས། ཐོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱལ་ཐུན་གྱི་ངོ་བོ་དང་རྣམ་འགྱུར་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ལ་ཇེས་པར་ཚུར་སྟོན་འོས་རིགས་དག་ཡོད་པ་ལ་རྣམ་དབྱེད་ཅན་སྤུས་རྩོད་ནུས།

དེ་བཞིན་དུ་དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའི་སྐོར་ལ། གཞུང་དུ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་ལ་བྱ་རྩོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཐུང་དུ་དགེར་ན། ས་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ཚད་ཆ་ཤས་བྱུག་ཐུ་རེ་ལྷར་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་འཇོག་པ་དང། ཡང་དེའི་ཆ་སྤུམ་བརྒྱ་རེ་ལྷར་ཕྱེ་ནས་ཆ་གཅིག་ལ་འཇོག་པ་སོགས་ཡོད་མོད། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ལ་ཚད་འཛལ་བྱེད་རྩིས་ཀྱི་རིག་པ་དང་འགྲེལ་ཆས་ཟབ་མོ་ཡོད་པའི་དབང་གིས། ཆུ་ཚོད་སྐར་མའི་དུས་བུ་བྱུག་ཐུར་ཕྱེ་བའི་ས་ཁེན་གྱི་དུས་ཡུན་ཡང། ཆ་ས་ཡར་ཕྱེ་བའི་དུས་ཀྱི་ཐུང་ཚད་ཀྱི་བཤད་པ་བྱེད་པ་སོགས་ཡོད་པ་ནི། རང་རེའི་གཞུང་དུ་འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མེ་ཐོད་པར་འཇིག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་པའི་སྐད་ཅིག་གི་དོན་དུ་ཚུར་བློངས་ན། མི་རྒྱ་པ་ཐུ་མོའི་གོ་བ་ལ་དམིགས་བསལ་ཤུགས་ཐོན་ཕེབས་ཐུབ་པ་རིགས་པས་གྲུབ།

དེ་བཞིན་དུ་རང་ཅག་གི་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་དུ་འཇིག་རྟེན་ཚགས་རིམ་དང། གོ་ལའི་བཀྲོད་པ་དང། དབྱར་དགུན་ཉི་མ་རིང་ཐུང་གི་བཤད་པ། ཉི་ཟླ་གཟའ་

འཛིན་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་ཡོད་པ་རྣམས། རེ་རབ་དབུས་ལ་ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་གི་ས་ཕྱི་བྱས་བའི་གཏན་འབེབས་ཀྱི་བཤད་པ་ཡིན་མོད། དངོས་མཐོང་གི་གནས་གང་ཡིན་ཡང་དེ་ཐམས་ཅད་དེང་རབས་ཀྱི་གོ་ལའི་རིག་པས་འགྲེལ་བཤད་དགོས་ཕྱིན་པ་བྱེད་ནུས་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། རེ་རབ་གཞིར་བྱས་ཀྱི་བཤད་པའི་གནས་མང་པོ་ཞིག་དེང་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་དངོས་མཐོང་དུ་གྱུར་པའི་གནད་དང་འགལ་བ་ཐོན་པས། ཆ་བའི་སྟོམ་གཞི་རང་ལ་འགྱུར་བ་མི་གཏོང་ཐབས་མེད་དུ་གྱུར་པའི་གནས་ཆགས་ཡོད། གཞན་ཡང་དེང་རབས་ཀྱི་གླང་ཆེའི་ཚན་རིག་གི་རྟེད་དོན་དུ་གླང་པའི་ཆ་ཤས་ལས། དཔེར་ན། ཐོང་ཚོར་དང། ཡུལ་ལ་སྣང་བ་འཛིན་བྱེད་པའི་བློ། ཡིད་ལ་བྱེད་པ། ཕྱོལ་བ་སོགས་མེམས་བྱང་སོ་སོའི་བྱེད་ལས་དང་དམིགས་བསལ་འབྲེལ་པ་ཡོད་པར་ངེས་པ་རྣམས། ནང་པའི་ཐོག་དང་མཇོན་པ་ནས་བཤད་པའི་མེམས་བྱང་གི་བཤད་པར་ཚུར་སྒྲར་ཐུབ་ན། དགེ་མཚན་ཡོད་པའང་ཞུ་མི་དགོས་པ་སོགས་ནི་དཔེ་མཚོན་ཙམ་མོ། །

འོ་ན་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལྟ་བུ་ནས་བཤད་པའི་སྟོང་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་བཤད་པ་ལ་ཚན་རིག་གི་གཞོད་པ་མཐོང་སྟེ་འགྱུར་བ་གཏོང་འོས་ན། ནང་པའི་གཞུང་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་གནས་གཞན་དཔེར་ན། སྒེ་བ་ལྟ་ཕྱི་ལྟ་བུ་དང། བྱམས་སྙིང་རྗེ་བསྒོམས་པས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་སྲིད་པ་དང། ཆགས་ལྡང་གི་ཉོན་མོངས་རྣམས་གཉེན་པོ་བསྟེན་པ་ལས་ཆ་བ་ནས་སྲང་ནུས་པ་སོགས་ཚན་རིག་གི་བཤད་པ་དང་འགལ་བར་སྟོང་སྲིད་ན་དེའི་ཚེ་གནས་དེ་དག་ཀྱང་བསྒྱུར་དགོས་སམ། དེ་ལྟ་ན་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྲོ་སྐྱོས་ཐམས་ཅད་ཞིག་པར་འགྱུར་བའི་ཉེན་

ཁལང་མེད་མི་སྲིད་པར་བརྟེན། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ལ་བསྡུན་གང་ཐུབ་བྱེད་པའི་ལངས་ཕྱོགས་འདི་བསྟན་པ་འཇིག་པའི་རྒྱུར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན།

འདིའི་ལན་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ལ། སྲོག་ཚན་རིག་གི་ངོ་བོ་དང་། དེའི་ཐབས་དང་རིགས་ཚུལ། ཚན་རིག་གི་ས་ཆོགས། ཚན་རིག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་དོན་དང་བདེན་པའི་དོན་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་སོགས་ལ་གོ་རྟོགས་རགས་ཙམ་ཞིག་ཆགས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་གནས་སུ་མཐོང་། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ཚེ་ཚན་རིག་དང་ནང་ཆོས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ལ་ལྟ་ཚུལ་ཕྱོགས་ལྟུང་ཅན། དགེར་ན། འགའ་ཤས་ཀྱིས་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ནི་གནའ་དུས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་པའི་ལྟ་གྲྭབ་དང་འདྲ་བས། ནང་པའི་ལྟ་གྲྭབ་ཀྱི་འགལ་ཟླ་ཡིན་པས་དེའི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་ལྷོན་གྱི་ཕྱི་རོལ་པའི་འདོད་ཚུལ་བཀག་པ་བཞིན་དུ་ནན་གྱིས་འགོག་དགོས་པར་འདོད་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་དེའི་ལྷོག་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐའ་ལ་ལྟུངས་ཏེ། ཚན་རིག་དང་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བཤད་པ་རྣམས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་མཐུན་པ་མ་ཟད། ནང་པའི་ལྟ་གྲྭབ་ཉིད་ཚན་རིག་ཡིན་ཞིང་། རིམ་པས་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ཏེ་སྐྱེ་བ་སྔ་ཕྱི་དང་ལས་འབྲས་སོགས་ནང་པའི་ལྟ་གྲྭབ་ཀྱི་གནད་རྣམས་ཚན་རིག་རང་གི་སྟེང་ནས་ར་སྒྲོད་འཕེར་བ་ཡོང་འགས་ཞེས་འདོད་པ་སོགས་ཡོད།

དོགས་གནས་འདིའི་སྟེང་དུ་ཐོག་མར་གལ་ཆེ་བའི་གནད་ནི། སྲོ་ནོར་ལ་གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་བཤད་པ་ལ། ༡ ཚན་རིག་ལྟ་བུའི་གཞིའི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཀྱི་བཤད་པ་དང་གཙོ་བོར་འབྲེལ་བའི་ཆ་གཅིག་དང་། ༢ གཞིའི་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་ལ་

གཙོ་བོར་དགྲོད་པའི་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་ཆ་གཅིག ། དེ་ལྟ་བུའི་གོང་གི་ཆ་ཤས་གཉིས་གཞི་ལ་བྱས་ཏེ་གནས་སྐབས་དང་མཐར་ཐུག་གི་བདེ་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཐབས་ལམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བཅས་གསུམ་དུ་དབྱེ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་པར་མཐོང། གལ་ཏེ་ནང་པའི་གཞུང་ནས་བྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་ལ་ཆ་ཤས་དེ་གསུམ་ཡོད་པར་འཛིན་ཐུབ་པ་བྱུང་ཚེ། ཆ་ཤས་དགེ་གས་བས་ལ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བའི་རིགས་ཚུལ་ཀྱིས་ཆ་ཤས་གཞན་དང་འབྲེལ་བའི་བཤད་པ་ལ་སྟེ་ར་གཅོད་སྒྲུབ་མི་འཇུག་པའི་ཚུལ་ངེས་ཐུབ་ལ། དེ་ནི་དབུ་མ་འཇུག་པར། "ཐ་སྙད་བདེན་ལ་རྣམ་པར་དབྱད་མི་བྱ། ।"[1] ཞེས་ཐ་སྙད་བདེན་པའི་དོན་ལ་དོན་དམ་དགྲོད་པའི་རིགས་པས་གཅོད་སྒྲུབ་བྱེད་ན་སྐབས་དོན་འཚོལ་བའི་ཉེས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ལགས། དེ་ཡང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་དགྲུབ་པ་ནི་ཐ་སྙད་བདེན་པའི་རིམ་པ་འབའ་ཞིག་དང་འབྲེལ་བའི་དགྲུབ་པ་དང། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་བཤད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་གྲགས་པ་དང། སྒྲ་དང་རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་ཡིན་པས། རིགས་ཚུལ་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་ཐུན་མོང་གི་མཐོང་ཚུལ་གཙོ་བོར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཚོས་ཉིད་གསལ་བར་བྱེད་པ་སོགས་དང་འབྲེལ་ཞིང། དེ་ལྟ་བུའི་དགྲུབ་པ་ནི་ལྟ་བྱུབ་རིགས་པའི་སྟོད་ཡུལ་མཐར་ཐུག་གི་བདེན་པའི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བའི་གོགས་སུ་འགྱུར་མོད་ཀྱི། མཐར་ཐུག་གི་བདེན་པའི་གནས་ལ་གཙོ་བོ་སྒྲུབ་བྱེད་ནུས་པར་ནི་མི་འཇོག ། དེ་བཞིན་དུ་ལེགས་ཉེས་ཟློང་དོར་གྱི་གནས་ལའང་ཚན་རིག་གི་

1 སྒྲོན་དགོས་ཟླ་བ་ཀྱགས་པ། ཕྲེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ལ། ས་མས་བསྟེད་ཏུག་པ། ཤྲཱི་ཀ ३८ ཥོག ३०५ བ། དཀེ་བསྟན་མ། ཅེག་৫০ ཥོག ৫৭३

རིགས་པས་གནོད་སྐྱབ་བྱེད་མི་ནུས་ཤིང། ལྷག་པར་ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཚན་རིག་གི་བཤད་པའི་ཐོག་ནས་ལེགས་ཉེས་གང་ཡང་བཙོད་དུ་མེད་པས། བདེན་པའི་དོན་ཡིན་ཕྱིན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་དངོས་མཚོང་གི་རིམ་པར་གནས་དགོས་པས་ཁྱབ་པ་མེད་པར་ཡང་ཤེས་ནུས་སོ། །

གཞན་ཡང་ནང་པའི་རིགས་པའི་གཞུང་ལུགས་སུ། རིགས་པས་མ་རྟེད་པ་དང་། མེད་པར་རྟེད་པ་དང་། ཡིན་པར་མ་རྟེད་པ་དང་། མིན་པར་རྟེད་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བར་གསུངས་པའང་སྐབས་འདིར་དྲན་དགོས་པ་གནད་ཆེ། དེ་ཡང་སྤྱི་མ་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱོ་བ་ལ། གནས་སྐབས་དེར་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བ་ལས་མ་དམིགས་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི། མ་དམིགས་པ་ཙམ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་སྣ་ནི་རིགས་པ་སྣ་བའི་ཚུལ་མ་ཡིན་ནོ། །དཔེར་ན། མཏུན་ཀྱི་གཞི་འདིར་གླང་ཆེན་ཡོད་ན་དམིགས་སུ་རུང་བས། འདིར་གླང་ཆེན་མེད་དེ། དེ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་མོད། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ། མཏུན་ཀྱི་གཞི་འདིར་ཤ་ཟ་མེད་དེ། དེ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་ན། སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། མཏུན་ཀྱི་གཞི་འདིར་ཤ་ཟ་ཡོད་ན་འང་དམིགས་སུ་རུང་བའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་མཏུན་ཀྱི་གཞིར་ཤ་ཟ་མ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས། གཞི་དེར་ཤ་ཟ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐོག་དོན་མཐུན་མེད་པ་ཙམ་སྐྱབ་ནུས་ཀྱི། གནས་སྐབས་དེར་མ་དམིགས་པས་མེད་པར་སྐྱབ་མི་ནུས། དེ་ལྟ་ན་སྐྱེ་བ་སྤ་ཕྱི་ལྟ་བུ་ལྟའི་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་བཤད་པ་བྱེད་དུ་མེད་པ་དང་། ལམ་དེའི་སྟེང་ནས་མི་རྟེད་པ་ཙམ་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཀྱིས། ཚན་རིག་གིས་དེ་མེད་པར་བསྐྱབས་པས་ཁྱབ་པ་

ཡོད་པར་སྣ་བ་ནི་ཚན་རིག་གི་རིགས་པའི་ས་ཚིགས་མ་ཤེས་པའི་གཏམ་དུ་འགྱུར་རོ། ། དེ་ལྟ་ནའང་དེང་རབས་ཀྱི་སྐྱེ་དངོས་རིག་པ་དང་གླང་ཙ་རིག་པ། ས་མས་ཁམས་རིག་པ་སོགས་ཀྱི་ཚན་རིག་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ཤེས་པ་གཟུགས་ཅན་དུ་སྣ་བའི་ལྟ་བ་བཟང་སྟེ། ཤེས་པ་ཡིན་ཕྱིན་མཐར་ཐུག་གླང་པའི་རྣམ་འགྱུར་འབའ་ཞིག་ཏུ་དེས་པར་འདོད་པའང་ཡོད་མོད། དེ་ནི་ལྟ་གྲུབ་ལ་བརྟེན་པའི་ལང་ཤོས་ཕྱོགས་ཡིན་གྱི། ཚན་རིག་གིས་གྲུབ་པའི་དོན་མིན་པའི་ཁྱད་པར་ཡང་ཤེས་དགོས་པ་གནད་ཆེ་བར་མཐོང། ། གང་ལྟར་ཡང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་ཁྱབ་ཆེར་དར་བ་ནས་བཟུང། གཅིག་ནས་ཐ་སྙད་བདེན་པའི་རིམ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ལ་སྤར་མ་ངེས་པའི་གནས་ཤིན་ཏུ་མང་དག་ཅིག་གསར་དུ་ཤེས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད་ཅིང། དེ་ལྟ་བུའི་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པའི་དོན་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་དོན་སྒྲུབ་པའི་ཆ་རྐྱེན་དུ་འགྱུར་བའི་འཕྲལ་ཆས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་གསར་དུ་བསྒྲུན་ཏེ། མི་འི་སྒྲོ་ཚོགས་ལ་གསར་བརྗེའི་ཤུགས་རྐྱེན་བས་མ་བརྗོད་ལས་འདས་པ་ཞེས་ཡོད། དེ་ཡང་རང་རེ་ཀུན་གྱི་རྒྱུན་སྲོད་ལས་དགེ་རེ་གཉིས་བཀོད་ན། གནམ་འཕྲད་གྱི་འཕྲལ་ཆས་རྣམས་ཚན་རིག་གི་ལམ་ནས་རྟེད་པའི་འབྱུང་བའི་འཛིན་ཤུགས་ཀྱི་ནུས་ཚད་ཤེས་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཡིན་པ་དང། ཚ་གྲང་ཏོག་ཞིབ་ཀྱི་འཕྲལ་ཆས་ཀྱང་འགོར་ཡུག་གི་ཆུང་གི་ལྷོད་ཚད་ཀྱི་གཙོན་ཤུགས་ཀྱི་སྐོར་ཤེས་པ་ལས་གྲུབ་པ་དང། ཆུང་འཕེན་ནི་དུས་རབས་བཅུ་དགུ་པའི་སྨད་དུ་ཁྲོག་དང་ངར་ལྷུགས་ཀྱི་ཆུབས་ཡོད་པ་རྟེད་པའི་གྲུབ་དོན་ལས་བྱུང་བ་སོགས་དང། དེ་བཞིན་དུ་ནད་གསོ་བའི་སྨན་དཔྱད་ཀྱི་ནང་ཚན་རིག་ཤེས་བྱ་ཡང་རྒྱས་ཕྱིན་པའི་ཆུན་གྱིས་བཅོས་ཐབས་དང་སྨན་གྱི་

རིགས་ཀྱང་གསར་པ་ཤེན་ཏུ་མང་པོ་རྟེད་པ་སོགས་བྱུང་ཡོད་པ་ནི་དེང་མཐོང་ཚོས་སུ་ཡོད་པ་ལྟར་ཡིན། ཚན་རིག་གི་གྲུབ་དོན་དེ་རྣམས་ཀྱིས་མི་འདེ་ནད་དང། དབྱལ་བ། ཚ་གྲང་གི་སྡུག་བསྔལ་སོགས་སེལ་བ་དང། བདེ་བ་སྐྱེས་པའི་མཐུན་རྐྱེན་སྟེང་བ་སོགས་ཀྱིས། ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཀྱི་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད་པར་བརྟེན། དེང་རབས་ཀྱི་སྲོ་ཚོགས་ནང་ཚན་རིག་ལ་བརྩི་མཐོང་ཆེན་པོ་ཆགས་པཱང་བྱུང།

དེ་ལྟ་ན་རང་ཅག་རྣམས་དེང་ཚན་རིག་གི་དུས་སྐབས་ཤིག་གི་ནང་གནས་ཡོད་ལ། ད་དུང་ཡང་ཚན་རིག་གི་སྟེ་ཚན་མང་པོ་དག་གི་ནང་ཤེས་བྱ་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་འཕྲལ་ཆས་ཡར་རྒྱས་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་འགྲོ་བ་འོང་ལ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ལྟར་མ་ངེས་པའི་གནས་ངེས་ཐུབ་པ་དང། ལྟར་ཤེས་ཟིན་ནཱང་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་གསལ་པོ་མེད་པ་རྣམས་ལ་འགྲེལ་བཤད་ངེས་པ་རྟེད་པ་ཐོབ་ཐུབ་པ་སོགས་འོང་བ་གདོན་མི་ཟ། མདོར་ན་དུས་རབས་གསར་པའི་མི་རབས་ནང། ཤེས་ཡོན་དང་གོ་རྟོགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཐུན། ཐུ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟེ། ཆེ་བ་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བྱུང་རིམ་ནས་ཆུང་བ་གཟུགས་ཅན་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཐུ་ཐབ་པའི་བར་ཐམས་ཅད། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་བཤད་པ་ཉིད་རྒྱལ་འདོན་དུ་བྱེད་ཀྱི། ཚོས་དང་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་ལྟ་བྱུག་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཙོར་འདོན་བྱེད་པ་མི་འདང་བ་ནི། བཟློག་ཏུ་མེད་པའི་དུས་ཀྱི་འགྱུར་བའི་འགྲོས་སུ་རེས་པས། ཐུ་ཚོགས་དང་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གང་དང་གང་ཡིན་རུང། ཚན་རིག་དང་མཉམ་བགྲོད་བྱེད་མ་ཐུབ་ཚེ་རིམ་པས་རྟེས་ལུས་སུ་འགྱུར་རྒྱ་ལས་ཐབས་གཞན་མེད་པ་ནི་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད། རྒྱ་མཚན་དེ་དག་ལ་དགོངས་ཏེ། ཐུ་ཚོར་ལ་གོང་ས་སྐྱབས་

མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བཀའ་སྩོལ་ལ་རྗེས་མང་པོར། ནང་པའི་ལྷ་གྲྭབ་སྒྲ་བ་རྣམས་ནས་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་དབྱངས་ཐབས་དང། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེང་པའི་གྲྭབ་དོན་དག་ལ་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་རྒྱས་མངའ་ལེགས་པོ་ཆགས་ཐུབ་པ་དགོས་པར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་བསྐྱལ་མ་གནང་བའང་ཐུགས་བརྩེ་ཆེན་པོས་སྟལ་བའི་གསུང་ཡིན་པའི་རེས་པ་ཐོབ་པ་འོང་ངོ། །

མཐའ་སྟོམ་དུ། ད་ལམ་གྱི་ནོར་ཅགོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་ཟླ་མེད་དང། དེ་འབྲེལ་བཀའ་ཁྲབ་ལམ་སྟོན་འོག «འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲྭབ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་» གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་གི་སྐོར་ལ། ༡ ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང། ༢ ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་གི་གྲེགས་བམ་གཉིས་པར་དུ་སྐྱོན་སྐྲབས། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་པོད་འདི་གཉིས་ཀློག་པ་པོ་བློ་གསལ་རིགས་པ་སྟེ་བ་རྣམས་ལ་ཆུང་ཟད་སྟན་ན་སྟམ་པས་ཀུན་ནས་བསླངས་ཏེ། ཀུན་བཏུས་ཀྱི་གཞུང་འདིའི་རྒྱབ་ལྟོངས་ཀྱི་ཚུལ་དུ། ཕྱི་ར་ཚན་རིག་ཅེས་པའི་ཆོག་གི་གོ་དོན་དང། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གི་ཕྱོད་ཡུལ་དང། ཐབས་ཚུལ་གྱི་རིགས་ལམ། ཚན་རིག་དང་ལྷ་གྲྭབ་རིག་པའི་ཁྱད་པར། ཚན་རིག་གི་རྟེད་དོན་དང་བདེན་པའི་གནས་དོན་བར་གྱི་འབྲེལ་བ། ལྷག་པར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་ཕྱི་དང་བྱེ་བྲག་དཔལ་ན་ལེ་ཆྱའི་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞི་མའི་ལྷ་ཕྱོགས་དང་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་གཉིས་བར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་དང། དེ་བཞིན་དུ་རིང་ལུགས་དེ་ལ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚན་རིག་གི་ཆ་རེས་པར་ཡོད་ཚུལ། གཞན་ཡང་ནང་ཚོས་དང་ཚན་རིག་གི་བར་བཟློ་

གླིང་རྗེ་ལྷར་བྱུང་བའི་ཚུལ་སོགས་ལས་བཙུམས་པའི་འབེལ་གཏམ་ཁག་ཅིག་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པ་འདི་ཡིན། བོད་ཀྱི་གདན་ས་ཆེན་པོ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་གི་ཡ་གྱལ་ཤར་ཙེ་ཐོས་བསམ་ནོར་བུའི་གླིང་དུ་འཕགས་བོད་ཀྱི་གཞུང་ཆེན་མོ་དག་ལ་ཐོས་བསམ་བཀྲིད་པའི་སྐལ་བཟང་བདག་གིར་བྱས་ཤིང། དེ་རྟེས་ཨིང་ལན་རྒྱ་ཁེམ་བྱིན་རྟེ་མཐོ་སློབ་ཁང་དུ་ཆུབ་ཕྱོགས་པའི་ལྷ་བྱུབ་ལའང་སློབ་གཉེར་བཀྲི་བའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་པ་དང། ལྷག་པར་འདས་པའི་ལོ་སྟོམ་ཆུ་ལ་ཉེ་བར་ལྷོང་སས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཨིན་སྐད་གསུང་ཞབས་ཞུས་ཏེ་ཚན་རིག་དང་ནང་ཆོས་ཀྱི་བཤོ་གླིང་དུ་མའི་ནང་དུའང་ཞུགས་པའི་སྐལ་བ་ཐོབ་པ། གླིང་རི་བ་ལྷ་རམས་ཐུབ་བསྟན་སྨྲིན་པས། སྨྲི་ལོ་ ༢༠༡༩ ཟླ་ཆེས་ལ་བྱིས་པ་དགེའོ། །

སྐབས་དང་པོ། གཞུང་གི་སྒྲོ་བཀོད།

༧ ཆང་པའི་གཞུང་ནས་གཞི་བཅོས་པའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྒྲོ་སྒྲོམ་མི་འདྲ་བར་གསུངས་པ།

དེ་ཡང་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གཞི་བཅོས་པའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། བདེ་བའི་སྒོ་མེ་འབྱུ་བའི་སྟེང་ནས་རྣམ་གཞག་མཛད་ཡོད་པ་ནི། བཤེར་ན། མངོན་པ་སྟེ་བཏུན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ལ་འཇུག་པ་བང་བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོ་ཆེན་མོ་ལྟ་བུར། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕུང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་སྟེང་ནས་རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དང་། ཚོར་བའི་ཕུང་པོ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཕུང་པོ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཕུང་པོ་བཅས་ལྔར་བསྡུས་ཏེ་ཕུང་པོ་ལྔའི་རྣམ་གཞག་གཏན

ལ་འདེབས་པར་མཛད།

ཡང་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཡུལ་དབང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གྱི་སྨོ་ནས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ན་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྨོ་ནས་གསུངས་ཏེ། ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་ར་རེག་བྱ་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་བཅས་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་དྲུག །མིག་གི་དབང་པོ་ནས་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་བར་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་དྲུག།མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བར་བརྟེན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དྲུག་བཅས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཛད། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ན་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བར་ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་དང་། མིག་གི་སྐྱེ་མཆེད་ནས་ཡིད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བར་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་སྟེ་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་མཛད་དོ། །འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ལས་ཆོས་ཀྱི་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་ལས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདུས་སོ། །

ཡང་བྱེ་བྲག་སྟོ་བའི་གཞུང་མདོར་བ་མཛོད་ལྔ་བྱང་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་རྣམ་གཞག་གསུངས་ཏེ། ༡ སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞི། ༢ གཙོ་བོ་སེམས་ཀྱི་གཞི། ༣ འཁོར་སེམས་བྱང་གི་གཞི། ༤ ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞི། ༥ འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞི་རྣམས་སུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་ཏེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། དེའི་ལྟར་ན་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྟ་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་སོགས་ཕྱི་དང་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཆོས་མཐའ་དག་སྣང་བ་གཟུགས་ཀྱི་གཞིར་འདུ་ལ། ནང་ཤེས་པའི་ཆོས་རྣམས་གཙོ་བོ་སེམས་དང་། འཁོར་སེམས་བྱང་གི་སྟེ་ཚན་གཉིས་སུ་འདུ་

ཞིང་། འད�་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་སྒྲ་གནས་འཇིག་གསུམ་སོགས་དང་། དུས་དང་། ཐོས་པ་སོགས་གཟུགས་ཤེས་གང་གི་འང་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པའི་འདུས་བྱས་རྣམས་ལྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞིར་འདུ། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་མ་བསྐྱེད་པའི་ཆོས་རྣམས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་གཞིར་བསྟུས་ཏེ་ཤེས་བྱ་མཐའ་དག་སྟེ་ཚན་ལྔར་ཕྱེ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྒོ་ལས་མཛད།

ཡང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་ནི། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་། ཤེས་བྱེད་ཚུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག ཆོས་ཡུལ་ལ་རྟེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཅས་གསུམ་དུ་མཛད་དེ་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། རྣམ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྐོར་ནས་ཡུལ་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དང་། དབྱེ་མའི་གཞུང་དུ་གཞི་བདེན་པ་གཉིས། ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་བུ་སྐུ་གཉིས་ཏེ་ཆོས་རྣམས་གཞི་དང་ལམ་དང་འབྲས་བུའི་སྐོར་ནས་རྣམ་པར་གཞག་པའི་ཚུལ་ཡང་མཛད་པ་སོགས་མདོར་ན་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་སུ་སྐབས་བབ་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་བསྟུན་ཏེ་ཆོས་རྣམས་རྣམ་པར་གཞག་པའི་སྟྲི་ཁི་སྒྲོམ་མི་འདྲ་བ་མཛད་ཡོད་པ་ཤེས་དགོས་སོ། །

ཀུན་བཏུས་ཀྱི་བོད་དང་པོ་གཉིས་འདིར་བརྗོད་བྱ་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག ।ཤེས་བྱེད་ཚུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག ।ཆོས་ཡུལ་ལ་རྟེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ཆོས་ཡུལ་འཇལ་བའི་ཐབས། ཡུལ་འཇལ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅས་རྩ་བའི་དོན་ཚན་ལྔའི་ནང་དུ་བསྟུས་ནས་བཤད་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ཀྱང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ཤིན་ཏུ་མང་པོ་བཞུགས་པ་རྣམས་ལས་

གཙོ་བོ་གང་དང་གང་ལས་བཏུས་ཤེ་ན། སྒྲོ་ར་མདོ་སྡུགས་ཀྱི་གཞུང་ཚད་ལྡན་གང་
དང་གང་ཡིན་རྒྱང་། རང་རང་གི་སྲོལ་འབྱེད་པ་པོའི་བཅུ་བྱས་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ
ལ་གཏུགས་ཤིང་། དེ་ཡང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་ལེགས་པར་གཏུགས་ཏེ། ཏི་མ་མེད
པའི་རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པ་ཞིག་དགོས་ལ། དེས་ན་འདིར་བཤད་པའི
གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི
བསྟན་བཅོས་དག་ལ་གཏུགས་ནས་འཆད་པའི་ཚུལ་ནི། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག
སྒྲོ་དང་། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྟུལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་པར
གཞག་པ་ནི་གཙོ་བོར་ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལ་བརྟེན་ཏེ། དེའང
མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་རྣམས་དང་། མངོན་པ
སྡེ་བཏུན་དང་བསྟན་བཅོས་བྱེ་བྲག་བཤད་མཚོ་ཆེན་མོ། དེའི་དགོངས་འགྲེལ་མངོན
པ་མཛོད་ལ་བརྟེན་པའི་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་རྣམས་ཁྲངས་སུ་བྱས་ཤིང་།[1] སྐབས
སྐབས་སུ་སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་གྱི་རྩོག་གེ་འབར་བའི་གཞུང་རྩ་འགྲེལ་ལའང
གཏུགས་ལ། ལྷག་པར་ཆ་མེད་ཀྱི་རྟུལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབྱེད་པའི་ཐད་དུ། མགོན་པོ་གླུ
སྒྲུབ་དང་། འཕགས་པ་ལྷ། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་འགོག
པའི་རིགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཉི་ཤུ་པར་རྟུལ་ཆ་མེད
འགོག་ཚུལ་གྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་གཙོ་བོར་བཏུས། སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འབྱུང
འཇིག་གི་རིམ་པ་དང་། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་དགའ་བོ་མངལ

1 མངོན་པ་གོང་མའི་ཁ་གཞུང་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་དང་། འོག་མའི་ཁ་གཞུང་དབྱིག་གཉེན་ཀྱི་མངོན་པ་མཛོད་ཀུན་ལ་ལས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་ཁ་ཡིན་ཏུ་མངར་པོ་བརྟེན་པ་ཡིན། གཞུང་ལུགས་དེ་གཉིས་ཀྱི་འཆད་ཟློན་ཡང་བོད་དུ་སྡེ་ཚོན་ཡིན་ཏུ་དར་ཡོད།

འཇུག་གི་མདོ་དང་། མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཚོས་སྐོར། སྨན་གཞུང་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན། ཙ་ན্ཌང་ཕེག་ལེའི་སྐོར་རྣམས་སྤྱགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དང་སྨན་གཞུང་རྣམས་ལས་བཏུས། ཟླུད་པའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་སྨན་གཞུང་ལ་བརྟེན།

ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག་ནི། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ས་སྡེ་སོགས་དང་། དེ་དག་ལ་བརྟེན་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། མངོན་པ་མཛོད་ཙ་འགྲེལ། ལྷག་པར་ཕྱོགས་བླང་ཆོས་གྲགས་རྟེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་གཙོ་བོར་བཏུས། སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི། མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་རྣམས་དང་། འཕགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་གཞུང་མངོན་པ་བསྡུས་པ་ཙ་འགྲེལ་དང་། གཞན་ཡང་མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག ཟློག་དགོས་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བ། ཟློག་དགོས་ཟླ་བས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལྷའི་རབ་བྱེད། ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཞི་བསྡུ་བ་སོགས་ལས་བཏུས། སེམས་ཕྱ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལས། ཁམས་གོང་འོག་ལ་བརྟེན་པའི་སེམས་ཕྱ་རགས་ནི། གཙོ་བོར་མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་རྣམས་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་གཞུང་རྣམས་ལ་བརྟེན་ཅིང་། སྤྱགས་བླ་མེད་ནས་བྱུང་བའི་སེམས་ཕྱ་རགས་དང་། ཟླུང་སེམས་ཁེམ་རིམ་དང་། འཆི་བའི་རིམ་པ་སོགས་ནི། གཙོ་བོར་གསང་བ་འདུས་པའི་ཚོས་སྐོར་རྣམས་དང་། དུས་འཁོར་གྱི་ཚོས་སྐོར་སོགས་ལའང་བརྟེན།

བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་རྣམས་ནང་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་ཙ་བར་བྱས་ཤིང་། ཟློག་དགོས་ཁོངས་མེད་རྟེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་

པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཀྱང་བཏུས། བློས་ཡུལ་འཛིན་བའི་ཐབས་ཀྱི་སྐབས་ལས། རིགས་པའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་ནི་མདོ་དང་སྒྲོན་དགོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉན་ས་སོགས་དང་། ཚད་མའི་གཞུང་རྣམས་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན། ཐོ་ཕྱོང་བའི་ཐབས་ཀྱི་ཐད་དུ་ནི། མདོ་ལྟ་དགོངས་འགྲེལ་དང་། མངོན་པ་གོང་འོག་དང་རྩལ་འབྱོར་ལྟོང་ཉིད་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། ལྷག་པར་རྒྱལ་སྲས་ཞི་བ་ལྷའི་ལྟོད་འདུག་དང་བསླབ་བཏུས་ཙཱ་འགྲེལ་དང་། དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སྒོམ་དགོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲཱ་ལའི་བསྟོམ་རིམ་སོགས་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན། ཡུལ་འཛིན་བ་པོའི་གང་ཟག་ནི་ཐུན་གྲོས་མི་ཟད་པས་བསྟན་པའི་མདོ་དང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་བསྡུ་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ཏེ་རྣམ་གཞག་བྱས་སོ། །

༢ གཞི་བཅོས་ཕོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཐབས་དང་བཟོད་པའི་སྒོ

༧) རིགས་པས་བསྡུད་པ་གལ་ཆེ་ཚུལ་དང་། ཆོས་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག

དེ་ལ་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་སྟེ་དང་ལྷག་པར་དཔལ་ན་ལེ་ཏྲའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱང་པོ་དང་། ཁམས་དང་། སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ཕྱི་དང་ནང་གི་བཅོས་ཕོའི་རྣམ་གཞག་སྒོ་མང་པོ་ཞིག་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད་པའི་ཚེ། མཁས་པ་དེ་དག་གིས་གསུང་རབ་ལས་གང་གསུངས་པ་སྣ་ཇི་བཞིན་དུ་བཟུང་སྟེ་སྨྲ་བ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་རྟོག་གེའི་ལུགས་བཞིན་རིགས་པ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་ཐོག་མར་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་གཞི་བཅོས་ཕོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ན། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་

འབེབས་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དང་དགྱེད་པའི་སྒོ་གང་ལ་མཛད་པའི་ཚུལ་ངེས་དགོས་པས་ཚུལ་འདི་འཆད་པ་ལ།

སྒྱེ་ར་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བླང་དོར་གྱི་འཇུག་ཚུལ་ནི། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་ལས།

དགེ་སློང་དག་གམ་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །
བསྲེགས་བཅད་བཙད་པའི་གསེར་བཞིན་དུ། །
ལེགས་པར་བརྟགས་ལ་ང་ཡི་བཀའ། །
བླང་བར་བྱ་ཡི་གྱས་ཕྱིར་མིན། །[1]

ཞེས་སྟོན་པས་རང་གི་རྗེས་འཇུག་རྣམས་ལ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ན་གསེར་ལ་བསྲེག་བཅད་བཙད་གསུམ་ཀྱིས་ལྷད་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་ལྟར་བཟློག་བྱའི་དོན་དེར་དགྱེད་པ་ཞིག་མོར་བྱས་ནས་གདེང་འགེལ་བ་བྱང་ན་ད་གཟོད་ཡིད་ཆེས་བྱ་རིགས་པ་ལས་དགྱེད་པ་གང་ཡང་མ་བྱས་པར་རང་གི་སྟོན་པས་གསུངས་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཡིད་ཆེས་བྱེད་མི་རིགས་པར་གསུངས། འདིས་ནི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དགྱེད་པ་ན་ཡང་དག་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཉིད་གཙོ་བོར་བསྟན་ཡོད།

དེ་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་སྒྲི་ དང་ལྷག་པར་དཔལ་ན་ལེ ཆ་ཐའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དོན་གང་ཞིག་ལ་དགྱེད་པ་ན་མངོན་སུམ་གྱི་ཚུལ་བ་ནི་རིགས་པ་དང་ལུང་ལས་

1 ལུང་འདི་བཀའ་འགྱུར་མདོ་སྡེའི་ཁོངས་མ་ཆེད་མོད། འགྱུར་ཐུང་མི་འདུ་བ། ''བསྲེགས་བཅད་བཙད་པའི་གསེར་བཞིན་དུ། །ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་ང་ཡི་བཀའ། །བླང་བར་བྱ་ཡི་མོས་པ་འམ། །གཞན་ཀྱིས་མཁས་པ་འཇུག་མི་བྱ། །''ཞེས་པ། དཔལ་སྟོན་མས་ཡོ་ཆེའི་རྒྱུད། ལེ ཌ་དང་པོ། སྲེ་དགེ་ བཀའ། རྒྱུ། ཀ ཨོཾ ३१६ དང། བསྡུར་མ། དེ། ། ३/५ ཨོཾ ४३३ གསལ། ལུང་འདི་དང་ཚ་འདྲ་བ་ཞིག་འབགས་པ་གནས་བརྟན་པའི་མདོ་ལུང་གཉིག་ལས་འགྲོས་པ་ཉན་ཡན་པས། ཕྱི་མ་ལས་འགྲོས་པ་ཡང་ཚུ་ཏར་ནི་ཀཱའི་ནང་ཚན་ཀླུལ་གྱི་མདོ་འགས་ཀླས་ཐུང་ཕྱི་མདོ་ཞེས་ནང་ཏུབང་འབྱུང།

ཀྱང་གལ་གནད་ཆེ་བར་བརྩི་ཞིང། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པ་ན་ལུང་ཙམ་ཁྱེད་སྙ་འཛིན་ན། ལུང་དེ་ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་གིས་ཚད་མར་སྒྲུབ་དགོས། དེ་ཡང་ལུང་གཞན་ཞིག་ལ་བརྟེན་དགོས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བས། མཐར་གཏུགས་ན་དེ་མ་མེད་པའི་རིགས་པ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱེད་དགོས་པར་བསྒྲུབས། དེ་ལྟ་བུའི་དེ་མ་མེད་པའི་རིགས་པཉིང་མཐར་ཐུག་པ་ཁོ་ན་ཚད་མ་ཞིག་ལ་གཏུག་དགོས་པར་བཞེད།

དེར་མ་ཟད་དཔལ་ན་ལེ ཐ་ལི་མ(ཁས་པ་བྱགས་ཆེ་བ་དག་གིས་མཛད་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལ་བརྟགས་ན། གཞུང་གློག་པ་པོ་རྣམས་དང་པོ་ནས་དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་ཙམ་གྱིས་གཞུང་དེར་མི་འཇུག་པར། གཞུང་གིས་གང་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་བའི་དོན་རྣམས་ལ་དཔྱད་པ་བྱས་ཏེ་དོན་འགྲུར་གྱི་ཕེ་ཚོམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ། བསྟན་བཅོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དངོས་ལ་འཇུག་དགོས་ཚུལ་གྱི་རིམ་པ་དང། བསྟན་བཅོས་དེ་དག་གིས་བཤད་ཐད་ཕབས་ཡན་ལག་ལྔའི་སྐོར་ནས་བརྗོད་དོན་གཏན་ལ་ཕབ་ན་ཉན་པ་པོའི་བློ་ལ་འཚར་བའི་ཡོད་ཚུལ་ཡང་གསུངས། བཤད་ཐབས་ཡན་ལག་ལྔ་ནི། ༡ ཐོག་མར་བསྟན་བཅོས་གང་དང་གང་ཡིན་ནའང་དེ་བཙུམས་པའི་དགོས་པ་དང། ༢ དེ་ནས་གཞུང་གི་བརྗོད་བྱའི་སྟེང་དོན་བློ་གཏི་པ་པོའི་ཐོ་ལ་བའི་ཐྲག་ཏུ་འཚར་བའི་ཆེད་དུ་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པའི་བསྡུས་དོན་དང། ༣ དེ་ནས་གཞུང་དངོས་གཞིའི་ཚོགས་དོན་དང། ༤ དཀའ་གནད་དང་དོགས་པའི་གནས་རྣམས་ལ་དཔྱོད་པའི་བཤད་ལན་དང། ༥ གཞུང་གི་སྐབས་སྤ་ཕྱིའི་འབྲེལ་ལེགས་པར་བཀོད་པའི་མཚམས་སྦྱར་བཅས་ཚང་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་གནས་ཡིན་པར་

གསུང་སྲོལ་བྱུང། དེ་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྣམ་བཤད་རིགས་པར།

མདོ་དོན་སྡུ་བ་དག་གིས་ནི། །
དགོས་པ་བསྡུས་པའི་དོན་བཅས་དང་། །
ཚིག་དོན་བཅས་དང་མཚམས་སྦྱར་བཅས། །
བརྒལ་ལན་བཅས་པར་བསྟན་པར་བྱ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

གཞན་ཡང་དཔལ་ན་ལེ་ཐྭའི་ལུགས་ལྟར་ན། དོན་གཉིར་ཅན་གྱི་སྒྲིས་བྱས་བསྟན་བཅོས་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། ཆོས་པ་པོ་སྟན་གྲགས་ཆེ་ཆུང་དང་། ཇོ་བྱེད་ཀྱི་ཚོག་སྟན་མི་སྟན་ཙམ་ལ་མི་ལྟ་བར་བརྩམས་པའི་གཞུང་དང་། གཞུང་དེའི་བརྗོད་བྱ་ལེགས་པོ་ཡོད་མེད་དང་། བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་མཚོན་ནས་ཚིག་ཟིན་གྱི་དོན་ལ་མི་ལྟ་བར་ངེས་དོན་ནམ་མཐར་ཐུག་གི་བརྗོད་དོན་ལ་ལྟ་དགོས་པ་དང་། དེའི་དོན་རྟོགས་པ་ནཱང་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཐོས་བསམ་གྱི་བློས་ངེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཡིད་མི་ཚོམ་པར། དོན་ལ་བསམ་པ་དང་སྒོམ་པ་ཟུང་འབྲེལ་དུ་བྱས་ཏེ་གཏིང་ཟབ་མོའི་གོ་རྟོགས་སྐྱེས་པ་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གསུངས། ཚུལ་འདི་ལ་སྟོན་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་རྟོན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཁྱིམ་བདག་ཏྲག་ཎུལ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པ་ལས། “དོན་ལ་རྟོན་གྱི་ཡི་གེ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། ཚོས་ལ་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་། ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་གྱི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅི་ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ३० བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་བ། ᲨᲚᲐ ཤོག ᲧᲥ

དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་མི་རྟོན་པ་དང་།"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

རྟོན་པ་ཞེས་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་དོན་དུ་གོ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་གང་ལ་རྟོན་པ་བཞི་ནི། ཆོས། དོན། ངེས་དོན། ཡེ་ཤེས་བཞི་ཡིན་ལ། གང་ལ་མི་རྟོན་པ་བཞི་ནི། གང་ཟག །ཚིག །དྲང་དོན། རྣམ་ཤེས་བཞིའོ། །རྟོན་མི་རྟོན་གྱི་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཆོས་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་ལ་རྟོག་དཔྱོད་མེད་པར་སྟོན་པ་པོའི་གང་ཟག་ཁོ་ན་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་བླང་དོར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། འདི་ནི་ཡང་དག་པར་བཤད་པས་བླང་བར་བྱ། འདི་ནི་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པར་བཤད་པས་བླང་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཆོས་ལ་བརྟགས་ནས་ཡིད་རྟོན་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

ཚིག་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ནི། གང་གིས་ཆོས་འཆད་པའམ་རྩོམ་པའམ་རྩོད་པ་ཡང་རུང་སྟེ། སྐད་དང་ཡི་གེ་དང་ཚིག་འབྲུ་ལེགས་པར་སྦྱར་བའམ་ལེགས་པར་མ་སྦྱར་བ་ཡང་རུང་སྟེ་དོན་ལེགས་པར་བཤད་པ་ནི་བླང་བར་བྱ་ལ། ཉེས་པར་བཤད་པ་ནི་སྐད་དང་ཡི་གེ་དང་ཚིག་འབྲུ་ལེགས་པར་སྦྱར་བ་ཡང་རུང་སྟེ་དོར་བར་བྱ་དགོས་པས་ཚིག་དོན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཚིག་ལ་ཡིད་མི་ཆེས་པར་དོན་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ཞིག་གོ །

དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་ཞེས་པ་ནི། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་ཡང་སྐབས་དེ་དང་དེའི་གདུལ་བྱའི་བློ་དང་འཚམ་པར་གསུངས་པ་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གནོད་པ་འབབ་པ་རྣམས་ནི་གདུལ་བྱ་དྲང་བའི་ཆེད་དུ་གསུངས་པར་ཤེས་ནས། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་མཐར་ཐུག་དངོས་པོའི་དེ་

1 སྡེ་དགེ བཀའ། དཀོན་བརྩེགས། ང་། ལེའུ་བཅུ་དགུ་པ། ཤོག ༡༢༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༣ ཤོག ༡༣༡

ཁོ་ན་ཉིད་གསུངས་པ་སྒྲ་ཏེ་བཞིན་པ་ལ་རིགས་པའི་གཞོན་པ་མི་འབབ་པ་རྣམས་ནི་ངེས་པའི་དོན་དུ་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ་ཞིག་སྟེ། འདི་ནི་སྒྲ་ཡི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཞིབ་ཏུ་ན་དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་རྣམ་པར་བཞག་པ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་རྟོན་པ་གསུམ་པ་འདིའི་ཞིབ་ཆ་སོ་སོར་འབྱེད་ཚུལ་ཤེས་དགོས་ཤིང། དཔེར་ན། སེམས་ཙམ་པས་རྫོད་བྱེད་ཚིག་སྒྲ་ཏེ་བཞིན་དུ་ཁས་ཟློང་དུ་རུང་མི་རུང་གི་སྒོ་ནས་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་པ་དང། དབུ་མ་པས་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་དྲང་དོན་དང། དོན་དམ་བདེན་པ་ངེས་དོན་དུ་འདོད་པས་དྲང་ངེས་ཀྱི་མདོའི་ཁྱད་པར་བརྗོད་བྱའི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ཅིང། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་པ་ཅི་བརྟག་དཔྱད་ཏེ་ཙམ་བྱས་ཀྱང་ཅི་ལས་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ཚུལ་གཞན་དུ་དྲང་དུ་མེད་པས་ངེས་དོན་དུ་འདོད་དོ། །

རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟེན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟེན་ཞེས་པ་ནི། ངེས་དོན་འཚོལ་བའི་སྐབས་སུ་མིག་གི་ཤེས་པ་སོགས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལ་འཇུག་པའི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཅི་ལྟར་སྣང་བ་ཙམ་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་བྱས་པར། དོན་གྱི་གནས་ལུགས་གཟིགས་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་སམ་དེའི་རྒྱུ་ར་གྱུར་པའི་ཅི་ཁོ་ན་ཉིད་དགོག་པར་བྱེད་པའི་རིགས་ཤེས་ལ་ཡིད་རྟེན་པར་བྱེད་པཙམ། ཡང་ན་ངེས་དོན་དེ་ཡང་གཉིས་སྣང་གི་སྟོས་པ་དང་བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་རིག་པ་དེ་ལ་གཙོ་བོར་མི་འཛིན་པར་གཉིས་སྣང་གི་སྟོས་པ་འགོག་པའི་མཉམ་གཞག་གི་བློས་གཟིགས་པ་ལྟར་དོན་ལ་གནས་པར་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་ནོ། །

དེ་དག་ཀྱང་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བྱང་བ་ལས།

ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་ནག་པོ་བསྟན་པ་དང་། ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ཡང་ དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། རབ་ཏུ་ཤེས་ནས་ཀྱང་རིགས་པ་ལ་ རྟོན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གནས་བརྟན་ནམ། ཤེས་པའི་གང་ཟག་གམ། དེ་ བཞིན་གཤེགས་པའམ། དགེ་འདུན་གྱིས་ཚོས་འདི་དག་བཤད་དོ་ཞེས་གང་ ཟག་ལ་རྟོན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རིགས་པ་ལ་རྟོན་གྱི་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་པ་དེ་ ནི་དེ་ཁོ་ནའི་དོན་ལས་མི་གཡོ་ཞིང་ཚོས་རྣམས་ལ་གཞན་གྱི་དྲིང་མི་འཛིག་པ་ ཡང་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་གང་ཟག་ལ་མི་རྟོན་ཚོས་ལ་རྟོན་ཆུལ་གསུངས། དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་གྱི་ ཏྲུ་ཙ་མ་ཞེག་ལ་ཐུང་བྱར་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ནག་པོ་བསྟན་པ་དང་། སྡུག་ བསྔལ་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྒོམ་ཆུལ་སྟོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་ཆེན་པོ་བསྟན་པ་ ཞེས་ཟེར་རོ། །

ཚོགས་ལ་མི་རྟོན་དོན་ལ་རྟོན་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་ དཔའ་ནི་དོན་འདོད་པའི་ཕྱིར་གཞན་ལས་ཚོས་ཉན་པར་བྱེད་ཀྱི། ཚོགས་འབྲེ་ལེགས་ པར་སྒྲུབ་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དོན་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཚོས་ཉན་ཀྱི། ཚོགས་ འབྲེ་འདོད་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་པས་ན། པཱ་པའི་སྐྱེད་ཀྱིས་ཚོས་སྟོན་ན་ཡང་བྱང་ཆུབ་ སེམས་དཔའ་དོན་ལ་རྟོན་པ་ནི་གུས་པར་བྱས་ཏེ་ཉན་པར་བྱེད་དོ། །"[2] ཞེས་གསུངས།

དྲང་དོན་ལ་མི་རྟོན་ངེས་དོན་ལ་རྟོན་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་དད་པ་ཞེན་ཅིང་དགའ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ལེཨུ་བཏུ་བདུན་པ། ཥོག ༧༦ ན། དམེ་བསྡུར་མ། ཅེས། ཥ་ཀ ཥོག ༥༥

2 ཥོང་མཚུངས། བྱང་མ། ཥོག ༧༦ ན། དམེ་བསྡུར་མ། ཅེས། ཥ་ཀ ཥོག ༥༥

བ་ཞེན་ཏེ། གསུང་ལ་གཅིག་ཏུ་ངེས་པར་མངོན་པར་དགའ་བ་དང་། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པའི་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་གྱི། ཕྱང་བའི་དོན་ལ་མ་ཡིན་ཏེ།
ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་རྟོན་ན་ཚོས་འདུལ་བ་འདི་ལས་མི་འཕྲོགས་པར་
འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་ཕྱང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ནི་སྒོ་སྒྲ་ཚོགས་ནས་ཞུགས་པའི་
དོན་གྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མ་ངེས་པས་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་
ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ངེས་པའི་དོན་གྱི་མདོ་སྡེ་ལ་ཡང་ངེས་པ་མེད་པར་
གྱུར་ན་ནི་དེ་ལྟ་ན་དེ་ཚོས་འདུལ་བ་འདི་ལས་འཕྲོགས་པར་འགྱུར་རོ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

རྣམ་ཤེས་ལ་མི་རྟོན་ཡེ་ཤེས་ལ་རྟོན་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སྟེང་བོ་ལྟ་བ་ཡིན་གྱི།
ཐོས་པ་དང་བསམས་པས་ཚོས་དང་དོན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་ལ་ནི་མ་ཡིན་
ནོ།ཿ །དེས་བསྟོམས་པའི་ཤེས་པས་ཤེས་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐོས་པ་
དང་བསམས་པས་དོན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་རྣམ་པར་ཤེས་པར་མི་ནུས་
པར་རིག་ནས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་པའི་ཚོས་མཚོག་ཏུ་ཟབ་པ་
དག་ཐོས་ན་ཡང་སྟོང་བར་མི་བྱེད་ཅིང་སྐྱེར་པ་མི་འདེབས་ཏེ།[2]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

།) གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་བང་བསྡུན་ནས་བཤད་པ་ལ་འཇུག་བཞོས་ཚུལ།

1 གོང་མཚུངས། བྱང་སེ། ཤོག ༢ ३৬ ནས། དཔེ་བསྡུར། དེབ། ཨ་३ ཤོག ১৭৫

2 གོང་མཚུངས། བྱང་སེ། ཤོག ༢ ३৬ ནས། དཔེ་བསྡུར། དེབ། ཨ་३ ཤོག ১৬০

ཡང་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དང་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ། དགྱོད་པའི་སྟོས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། བློས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་སྐབས་ཀྱི་གཞན་བྱ་དེའི་གནས་ཚུལ་དང་བསྟུན་པའི་སྟོས་ནས་འཇུག་དགོས་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་གཞན་བྱའི་ཆོས་རྣམས་འཛིན་པའི་ཚད་མའི་ངོ་བོ་དང་གྲངས་སོགས་ལ་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་ནང་གསེས་ཀྱི་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཀྱང། སྤྱི་བར་བློས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཚེ་ཡུལ་ལ་ངེས་པ་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱུད་ལམ་རིགས་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དུ་འདོད་པ་ནི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་སྲོལ་ལྟ་བུར་གནས། དེ་ཡང་མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལྟར་འཕད་པའི་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང། རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མ་དང། ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གི་ཚད་མས་མཚན་ཉིད་ལྔ་པོ་དག་གིས་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བ་དང། རྣ་ཤེས་ཀྱིས་སྒྲ་ཐོས་པ་སོགས་མཐོང་ཐོས་དྲན་རེག་གིས་ངེས་པ་དངོས་སུ་འཛིན་ནུས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚུལ་བའི་རིགས་གཅིག་དང། ཡང་དངོས་སུ་ཚུལ་བས་མ་གྲུབ་ནའང། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་གཞིར་བྱས་ཏེ་རིགས་པས་ངེས་པ་འཛིན་པ་དཔེར་ན། ཕ་རོའི་ལ་རྩེར་དུ་བ་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱིས་མེ་ཡོད་པར་དཔོག་པ་ལྟ་བུའི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་རིགས་ཤིག་དང། ཡང་གནས་སྐབས་དེར་མངོན་སུམ་གྱི་ཚུལ་བ་དང་དེ་གཞིར་བྱས་པའི་རྗེས་དཔག་གང་གིས་ཀྱང་ངེས་པ་འཛིན་མི་ནུས་ཀྱང། ཡིད་ཆེས་སྒྲུ་ཧོས་པའི་མི་གཞན་ཞིག་གི་སྒྲ་བརྗོད་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པ་འཛིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན།

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བཅུ་པ། ཤོག ༥༨ ནས། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢ ཤོག ༢༩༩

རང་གི་ཕ་མའི་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་སྐྱེས་ཚེས་གང་ཡིན་ལ་ངེས་པ་འཇུག་ནུས་པ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་བུའི་ངག་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་པའི་ཡིད་ཆེས་རྟེས་དཔག་སྟེ། ཡུལ་ལ་ངེས་པ་ཡང་དག་པ་འཇུག་པའི་བརྒྱུད་ལམ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་ཡོད་ཅིང་། དེའི་དང་པོ། རྒྱས་དང་ལྡན་གང་ལ་ཡང་མ་བརྟེན་པར་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་ཚོས་ལ་མངོན་གྱུར་དང་། གཉིས་པ། མངོན་དུ་མ་གྱུར་ཀྱང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔག་ནུས་པའི་ཚོས་ལ་ཐུང་ཟད་ལྷོག་གྱུར་དང་། གསུམ་པ། ཕྱོང་བ་དང་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རིགས་པ་གང་གིས་ཀྱང་དཔག་མི་ནུས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱི་ངག་ལས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཚོས་ལ་ཤེན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཅེས་བྱ་སྟེ་རྒྱས་པར་འོག་ཏུ་འཆད།

མདོར་བསྡུས་ན། དཔལ་ན་ལེ་ཐྭའི་མཁས་པའི་ལུགས་སོལ་ལ། གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ། གོང་དུ་སྨོས་པའི་ཚད་མའི་བརྒྱུད་ལམ་གསུམ་ལས། ལུང་ངམ་ངག་ཚད་མ་ལས་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་པའི་རྟེས་དཔག་གཅོ་ཚེ། དེ་ལྟ་བུའི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་ལས་མངོན་སུམ་གྱི་ཐོང་བའི་ཚད་མ་གཅོ་ཚེ་བར་གྱུར་པའི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་དུ་གནས་པ་ཤེས་དགོས་སོ། །

༣) རིགས་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་དཔྱོད་ཚུལ།

དཔལ་ན་ལེ་ཐྭའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་དང་དེ་དག་གི་གནས་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། དཔྱོད་པའི་སྒོ་གལ་ཆེ་བ་གཞན་ཞིག་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྟེ་སྟོང་དུ་རིགས་པ་བཞིར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན། དེ་ཡང་

དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་གང་ཡོད་པ་གཞིར་བཞག་ནས་ཆོས་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དམ་རང་བཞིན་ནས་ཆོས་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དང། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་དེ་གཞིར་བྱས་ནས། རང་རང་གི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གཤིས་དང་མཐུན་པའི་བྱ་བ་གང་དང་གང་བྱེད་པ་དང། དེའི་སྟེང་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་རྗེ་ལྟར་ལྟོས་པ་སྟེ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་འབྱེལ་བ་དང། ཆ་དང་ཆ་ཅན། བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་སོགས་སུ་འབྱེལ་བའི་ལྟོས་པའི་གཤིས་ཤུགས་རྒྱས་ལ། རིགས་པ་དེ་གསུམ་གཞིར་བྱས་ཏེ་དཔྱད་པ་བྱེད་སྐབས། འདི་ཡིན་པས་ན་འདི་ཡིན་དགོས། འདི་ཡོད་པས་ན་འདི་ཡོད་དགོས། འདི་མ་ཡིན་པས་ན་འདི་མ་ཡིན་དགོས། འདི་མེད་པས་ན་འདི་ཡང་མེད་དགོས། ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་གཏན་ཚིགས་བཀོད་དེ་བསྒྲུབ་བྱའི་དོན་རྣམས་བསྒྲུབ་ཏུ་རུང་བས། ཚུལ་དེ་ལ་འཐད་པའི་རིགས་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེས་ན་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་རྗེ་ལྟར་ཡོད་པ་དེའི་སྟེང་ནས་ཆོས་རང་རང་གི་རང་བཞིན་གང་ཡིན་པ་དང། རང་བཞིན་དེའི་སྟེང་ནས་བྱ་བ་གང་དང་གང་བྱེད་པ་དང། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཅིག་ལ་གཅིག་རྗེ་ལྟར་ལྟོས་ནས་ཡོད་པ་དང། དེ་ལྟར་ལྟོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་བཅས་རིགས་པ་བཞིར་འཇོག་པ་སྟེ་རྒྱས་པར་བློས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཐབས་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །

९) རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་ཀྱི་ཚུལ།

རིགས་པ་བཞིའི་ནང་གི་ལྟོས་པ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དོན། རྒྱུ་འབྲས་དང་རྟེན་འབྲེལ་ལྟོས་བྱེད་ཀྱི་ཚུལ་འདི་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལ་ཤིན་ཏུ་གཙོགས་ཆེན་པོར་འཛིན་དགོས་པའི་གནས་ཤིག་སྟེ། རྒྱ་ཆེ་ས་སྡོད་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བྱུང་རིམ་ནས། ཆུང་ས་གནས་སྐབས་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་གི་བྱུང་བ། དལེར་ན།

ཡུལ་དུས་བྱེ་བྲག་པ་ཞེག་ལ་ཚར་བཅས་པ་ལྟ་བུ་ཚུན་ཚད་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ལམ་འདི་ཁོ་ནའི་ཐོག་ནས་གསལ་བཤད་བྱེད་པ་དང། དེ་བཞིན་དུ་ནང་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ལ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཁོར་ཚུལ་ནས། འཁོར་བར་འཁོར་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་རྣམས་རིམ་གྱིས་བརྗོག་སྟེ་ལེགས་པའི་མཚོག་ཐོབ་པའང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་འབའ་ཞིག་གི་ལམ་ནས་སྒྲུབ་ཚུལ་སྟོ་བ་ནི། ལོ་རྒྱུས་དང་དངོས་ཡོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་གང་ནས་བཤད་ཀྱང་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ཚུལ་དེ་སངས་རྒྱས་པའི་ལྟ་བྱུབ་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་གལ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། སྟོན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ལྷ་ར་ཏྲ་སིར་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་ལས་བརྩམས་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་ན། འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་དང། དེའི་རྒྱུ་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་ཀུན་འབྱུང་དང། འབྲས་བུ་སྡུག་བསྔལ་ལས་གྲོལ་བའི་ཞི་བཞམ་འགོག་པ་དང། དེ་འཐོབ་པའི་རྒྱུ་ལམ་གྱི་བདེན་པ་བཅས་བདེ་སྡུག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཚན་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་སྒོ་ནས་བདེན་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་རྣམས་གསལ་བར་མཛད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་སྡུག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་དེ་རྒྱས་པར་སྟོན་པ་ན། རྟེན་འབྲེལ་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུངས་པར་མ་ཟད། དེ་ཡང་ཡན་ལག་སྔ་མ་སྔ་མ་ལས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་དང། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བ་སྔ་མ་སྔ་མ་ལ་རག་ལས་པ་དང། ཡང་སྔ་མ་སྔ་མ་འགག་པས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འགག་པ་དང། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འགག་པ་སྔ་མ་སྔ་མ་འགག་པ་ལ་རག་ལས་པ་བཅས་ལུགས་འབྱུང་དང་ལུགས་ལྟོག་གི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསུངས་པས། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྟེས་སུ་འཇུག་ལྟོག་གི་གནས་ལུགས་དེ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་སྟོན་པར་མཛད། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་

འདས་ཀྱི་རྟེས་འཇུག་རྣམས་ཀྱང་སྟོན་པས་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་གཅིགས་ཆེན་པོར་འཛིན་པས།

ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་ལས་བྱུང་། །དེ་རྒྱུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས། །
རྒྱུ་ལ་འགོག་པ་གང་ཡིན་པ། །དགེ་སྦྱོང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་གསུངས། ।[1]

ཞེས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་སྟོང་པོའི་མདོའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་འདི། གཙུག་ལག་ཁང་གི་སྒོ་དང་གཏུང་མའི་སྟེང་དུ་འགོད་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྱོལ་ཆེས་སྤ་མོ་ཞིག་ནས་དར་བ། དེང་གནའ་ཇས་དང་གནའ་ཤུལ་རྗོག་ཞིབ་པའི་བྱུབ་དོན་ལས་གསལ་བར་རྗོགས་ནུས་པ་ཞིག་གོ །

འོ་ན་མདོ་ལས་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་འདི་ཇི་ལྟར་གསུངས་ཤེ་ན། སྣ་ལྷའི་ལྟང་པའི་མདོ་ལས།

དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ས་བོན་ལས་སྨྱ་ཀྱ། སྨྱ་ཀྱ་ལས་འདབ་མ། འདབ་མ་ལས་སྟོང་བུ། སྟོང་བུ་ལས་སྦྱ་བུ། སྦྱ་བུ་ལས་སྟེང་པོ། སྟེང་པོ་ལས་མེ་ཏོག|མེ་ཏོག་ལས་འབྲས་བུའོ། །ས་བོན་མེད་ན་སྨྱ་ཀྱ་མི་འབྱུང་སྟེ། མེ་ཏོག་མེད་ན་འབྲས་བུའི་བར་དུ་ཡང་མི་འབྱུང་ངོ། །ས་བོན་ཡོད་ན་སྨྱ་ཀྱ་མངོན་པར་འགྱུར་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་མེ་ཏོག་ཡོད་ན་འབྲས་བུའི་བར་དུ་མངོན་པར་འགྱུར་བར་འགྱུར་རོ། ། ।[2]

1 ལུང་འདིའི་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་ཞིག ཕལཀས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས། ཚོས་གང་རྒྱུ་བྱུང་དེ་དག་གི །རྒྱུ་ངང་དེ་འགོག་གང་ཡིན་པཝང། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་བཀའ་སྩལ་ཏེ། ।དགེ་སྦྱོང་ཆེན་པོས་དེ་སྐད་གསུངས། ।ཞེས་འབྱུང་། སྒེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཚ། ཨོག ༢༥༥ བཤ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༥༨ ཨོག ३९३

2 སྒེ་དགེ བཀའ། མདོ་སྡེ། ཚ། ཨོག ११२ᵇ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༥༨ ཨོག ३१५

ཞེས་དང་། ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

ཕྱི་རོལ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྣམ་དང་འབྲེལ་པ་རྗེ་ལྟར་བལྟ་ཞེ་ན། ཁམས་དྲུག་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁམས་དྲུག་པོ་གང་དག་འདུས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། ནམ་མཁའ་དང་། དུས་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་འདུས་པ་ལས་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་རྣམ་དང་འབྲེལ་བར་བལྟའོ། །"[1]

ཞེས་ཕྱིའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་སྒྲ་གྱ་ལྟ་བུ་རྒྱ་དང་རྣམ་དང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དེ་བཞིན་དུ་ནང་གི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཡང་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིར་འབྱུང་སྟེ།"[2] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནང་གི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚོས་འདུ་བྱེད་དང་སེམས་པ་སོགས་ཀྱང་ཕྱིའི་རྟེན་འབྲེལ་བཞིན་དུ་རྒྱ་དང་རྣམ་ལས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་དེར་ཞེབ་ཏུ་བརྟགས་པའི་ཚེ་རྒྱ་རྣམས། ༡ གཡོ་བ་མེད་པའི་རྣྲེན་དང་། ༢ མི་རྟག་པའི་རྣྲེན་དང་། ༣ ནུས་པའི་རྣྲེན་གསུམ་དུ་འདུ་བར་གསུངས། རྣྲེན་གསུམ་གྱི་ཚུལ་འདི་སྟོང་བ་ཆུང་བྱང་རིམ་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས་དེར་བཤད་པར་བྱའོ། །

ཕྱི་ར་རྒྱ་ལ་ནང་གསེས་དངོས་རྒྱ་དང་བརྒྱད་རྒྱ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། ཉེར་ལེན་དང་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྣྲེན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་ཚུལ་ཡོད་ལ། རྒྱའི་རྣམ་དབྱེ་དེ་དག་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་འཆད་པའི་ཚེ་ངོ་བོ་དང་། རྒྱ་འབྲས། བྱེད་ལས་སོགས་གནས་མང་པོ་ཞིག་ལ་དཔྱོད་པའི་སྒྲས་ཤིན་ཏུ་གནད་

1 གོང་མཚན་དམ། སྣ་ལྷའི་ལྷར་བཤད་མདོ། ཤོག ༢༢᳘ ཀ། དམེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥᳘ ཤོག ᳘᳘᳘

2 གོང་མཚན་དམ། སྣ་ལྷའི་ལྷར་བཤད་མདོ། ཤོག ᳘᳘᳘ ཀ། དམེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳘᳘᳘ ཤོག ᳘᳘᳘

ཆེ་བའི་དོན་ཞིག་ཡིན། རྒྱུ་ལའང་ནང་གསེས་གཙོ་ཆེ་ཆུང་། དུས་ཀྱི་ཆ་ནས་འབྲས་བུ་དང་ཉེ་རིང་། འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་གང་དང་གང་གི་ལག་རྗེས་ཡིན་མིན་སོགས་ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་འཆད།

མདོར་བསྡུས་ན། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལ། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོའི་རྦོའི་གཡོ་བ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལས་གྱུབ་པའང་ཁས་མི་ལེན་པ་དང་། རྒྱུ་རྟག་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་རིགས་པ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རིགས་མཐུན་པ་དགོས་པ་དང་། རྒྱུའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྒོལ་ཡིན་གྱི་དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་འབྲེལ་པའང་རང་ཚས་སུ་གྱུབ་པའི་གཤེས་ཡིན་པ་དང་། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་སོགས་ནི། རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་འདི་ནི། ནང་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་ཁ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐུན་མོང་དུ་ཁས་ལེན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་ཡིན་ལ། རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དོན་དང་ལྡོས་པའི་དོན་ལ། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་ལྡོས་ཚུལ་ལས་ཐ་ཆ་ཤས་ལ་ལྡོས་པ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་ཐ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་གོ་དོན་བཅས་དབྱུ་མ་པའི་གཞུང་དུ་བྱུང་བ་ནི་ལྡ་གྲུབ་ཀྱི་ཐད་དུ་འཆད་དོ། །

༤) འགལ་འཕྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་རིགས་པས་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་ཚུལ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པ་བཞིའི་སྐབས་འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་ལྡོས་པའི་དུས་མི་མཉམ་པའི་ལྡོས་ཚུལ་དང་། ཆ་དང་ཆ་

ཅན་དང་། ཚོགས་པ་དང་དེའི་ཚ་ཤས་སུ་བྱུང་བའི་ཡན་ལག་སོགས་ཕན་ཚུན་དུས་མཉམ་པའི་ལྷོས་པ་སྟེ་ལྷོས་ཚུལ་གྱི་རིགས་གཉིས་ཡོད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་དེ་ལ་སྔོན་གྱི་རིགས་པ་སྣྲ་བའི་གཞུང་དུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་མཛད། འབྲེལ་པ་དེ་གཉིས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་དང། བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང། དང་པོས་རྒྱུ་འབྲས་སྤྱི་གྱི་བའི་འབྲེལ་པ་དང། གྱི་མས་དུས་མཉམ་པའི་ལྷོས་གྲུབ་ཀྱི་འབྲེལ་པ་སྟོན་མོ། །གྱི་མ་དེ་ལའང་ནང་གསེས་རིགས་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ། དགེར་ན། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ཡན་ལག་ལྟ་བུ་ཚོགས་པ་དང་ཚ་ཤས་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་དང། ཡང་ཤུག་པ་ཤིང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པ་ལྟ་བུ་ཁྱབ་བྱ་ཁྱབ་བྱེད་བར་གྱི་འབྲེལ་པ། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་ཁྱབ་མཉམ་དོན་གཅིག་པའི་ཚོས་ཀྱི་བར་གྱི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་མོ།།

བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཚོས་ཆུམས་ནི་སྒྲ་དང་རྟོག་པའི་སྐོ་ནས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པ་ལས་དོན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་དུ་མེད། དེ་ཡང་བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་ནུས་པ་ནི། གཙོ་བོ་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལ་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་རང་ཚས་སུ་ཡོད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པས། འབྲེལ་པའི་ཚུལ་འདི་སྟོན་ཀྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རིགས་པ་སྣྲ་བ་ཆུམས་ཀྱིས་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་རིགས་པའི་ལམ་ནས་ཞིབ་མོར་བརྟགས་ཏེ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཤེན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་གནས་ཤིག་ཏུ་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་ཚོས་ཆུམས་ལ་ནང་པན་ཚུན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པའི་རིགས་ཤིག་ཡོད་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ནང་པན་ཚུན་འགལ་བར་གྱུར་པའི་རིགས་ཤིག

ཀྱང་ཡོད་པ་ངེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ། དགེར་ན། བྱས་པའི་རྒྱས་ཀྱིས་མི་རྒྱ་བར་སྣྲོན་ནུས་པ་དེ་ཡང། རྒྱ་མི་རྒྱ་པན་ཚུན་སྦྱངས་པའི་དངོས་འགལ་དུ་གནས་པ་དང། རྒྱས་དེའི་དགེ་བྱའི་ཚོས་རྒྱ་པ་ལ་རྒྱས་བྱས་པ་དེ་ཁེགས་པས། བྱས་པ་ཡིན་ན་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས།ཁྱབ་པ་གྱུར་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གཞི་གང་ཞིག་ལ་གྲང་རེག་གི་འབྲས་བུ་སྤྱ་ལོང་བར་བྱེད་པ་སོགས་མེད་པར་སྣྲོན་པ་ལ་གཞི་དེར་མེ་སྟོངས་ལྟན་ཡོད་པ་རྒྱས་སུ་བཀོད་པའི་ཚེ། དེ་ལྟ་བུའི་གྲང་རེག་གི་འབྲས་བུ་འགོག་ནུས་པ་ནི། དེའི་རྒྱུ་གྲང་རེག་དང་མེ་སྟོངས་ཚེན་གཉིས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་པར་ཤེས་སོ། །སྣྲོན་བྱེད་འདི་རིགས་ལ་ཚད་མའི་གཞུང་དུ། འགལ་ཟླ་དམིགས་པའི་རྒྱས་ཞེས་བཤད་ལ། དེས་ན་གཞིའི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྒྲུབས་སུ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་སྣྲོན་དགོས་ཤིང། དེའི་ཚེ་རྒྱས་དང་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་འགལ་བ་ངེས་པ་དང། རྗེས་དཔག་གིས་སྒྲོ་འདོགས་ལ་གཞོན་པའི་ཚུལ་སོགས་འགལ་བའི་རྟགས་གཞན་ཁོང་དུ་མ་ཚུད་ན་མི་རྟོགས་པས་དེ་དག་ཤེས་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །འགལ་འཇྲེལ་གྱི་རྟགས་གཞན་ཞིབ་པར་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་གོང་དུ་དཔལ་ན་ལེ ཐྭའི་བཞེད་སྲོལ་ནི་རིགས་པ་རྩལ་འདོན་གྱི་ལུགས་ཡིན་པ་དང། དེ་ཡང་ཚོས་ཉིད་དང། ལྟོས་པ། བྱ་བ་བྱེད་པ་སོགས་དངོས་པོའི་གཤིས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྟགས་གཞིར་བྱས་ཏེ། འཐད་སྣྲོན་གྱི་རིགས་པ་ལ་བཏེན་ནས་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་རྟགས་རྗེས་དཔག་གིས་དཔོག་དགོས་ཚུལ་དང། དངོས་པོ་སྟོངས་ཞུགས་ཀྱི་རིགས་པས་རྗེ་ཙམ་ཞིག་འགོག་ནུས་མི་ནུས་ཀྱི་

མཚ�་ངོས་ཟིན་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ། འདི་ལ་བསམས་ཏེ་ནང་པའི་རིགས་པ་ཐུན་བ་རྣམས་ཀྱིས་རིགས་པ་དེས་ཡོད་པར་མ་བསྒྲུབས་པ་དང་། མེད་པར་བསྒྲུབས་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་ཚད་མ་དེས་དོན་དེ་མ་རྟེད་པ་དང་། དོན་དེ་མེད་པར་རྟེད་པ་གཉིས། རིགས་པ་དེས་ཡིན་པར་མ་བསྒྲུབས་པ་དང་། མིན་པར་བསྒྲུབས་པ་གཉིས། ཚད་མ་དེས་ཡིན་པར་མ་རྟོགས་པ་དང་། དེས་མིན་པར་རྟོགས་པ་གཉིས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི། རིགས་ལམ་ཐ་མོའི་ཐུ་རིས་འབྱེད་ཀུས་པའི་རྣམ་དཔྱོད་བཀྲ་བའི་བཤད་པ་ཡིན་པར་གོ་ཀུས་སོ། །

ཀ ཞར་ཕྱིར་བསྟན་གྱའི་རིགས་ལམ་གྱི་རྩོར་མདོ་ཙམ་བཤད་པ།

ཐུ་བཤད།

གོང་དུ་བཀོད་པའི་རིགས་པས་དགག་སྒྲུབ་རྗེ་ལྟར་བྱ་བའི་གནད་རྣམས་དང་། ལྟག་པར་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་དཔལ་ལྟན་ཚོས་གྲགས་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་སོགས་སྟེ་བདུན་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་རྟོག་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་གནད་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་རྟེས་དཔག་གི་རྟེན་གཏན་ཚིགས་དང་། གཞན་གྱི་འདོད་པ་ལ་ནང་འགལ་སྟོན་པའི་སྲུན་འབྱིན་ནས་ཐལ་འགྱུར་སོགས་ཀྱི་གནད་རྣམས་གཞིར་བྱས་ཏེ། དེ་དག་ལས་དང་པོ་པས་རིགས་ལམ་ལ་བློ་སྦྱོང་ཚུལ་གྱི་ལམ་དུ་བསྟེགས་པའི་རིགས་ཚུལ་བསྟན་གྱིས་བ་བོད་ཀྱི་རིགས་པ་སྒྲ་བ་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་དར་ཡོད་པ་འདིར་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་མདོ་ཙམ་བརྗོད་ན། དེ་ཡང་བསྟན་གྱིས་བ་རིགས་ཚུལ་འདི་ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་

བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་བཀའ་གཏམས་པའི་སྨོན་དཔོན་ཚད་མ་རིག་པའི་གནས་ལ་ཤེན་ཏུ་མཁས་པ་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་ཕྱ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེས་གཞུང་ཚད་མ་བསྟན་པ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲུན་སེལ་རྩ་འགྲེལ་དང། ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲུན་སེལ་རྣམས་བཅུམས་ཏེ་བོད་རང་གི་ཚད་མའི་སྲོལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་བཏོད་པ་ལས་བྱུང། སྨོན་དཔོན་ཕྱ་པའི་གཞུང་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཚད་མ་རིག་པའི་བརྗོད་དོན་ཚད་མ་དང་གཞལ་བྱ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན། གཅིག་དང་ཐ་དད། སྒྲ་དང་བྱེ་བྲག ཤེས་དང་ཕྱོགས་པ། འགལ་བ་དང་འབྲེལ་པ། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ། མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་སོགས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཏུས་ཏེ་དེ་དག་དགག་བཞག་སྟོང་གསུམ་གྱི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པར་མཛད། གཞན་ཡང་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲུན་སེལ་སོགས་ཀྱིས་ལས་དང་པོ་པས་སྟོང་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་བློ་རྟགས་ཀྱི་གཞུང་སོགས་ཀྱང་སྟེལ་བར་མཛད་པ་ལས་དེང་གི་དུས་སུའང་བོད་ཀྱི་སྨོན་གཉིར་གྱི་བསྟེ་གནས་རྣམས་སུ་དང་པོར་བློ་རྟགས་བསྟུས་གསུམ་ལ་སྟོང་བར་མཛད་པའི་སྲོལ་རྒྱུན་མ་ཉམས་པར་གནས།

ཕྱ་པའི་ཚད་མ་བསྟུས་པ་ལ་བརྒྱན་ནས་བྱུང་བའི་བསྟུས་གྲྭའི་གཞུང་འགེལ་རིམ་གྱི་ཐོག་ནས་བསྟུས་གཞུང་གི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཅི་རིགས་བྱུང་བ་ནི་ཚད་བསྟུས་དང། བསྟུས་གཞུང། བསྟུས་སྟོ་བ། བསྟུས་གྲྭ། བསྟུས་པ་སོགས་ལྟ་བུའོ། །

ཚད་མ་བསྟུས་པའི་གཞུང་དུ་གསལ་བར་བཤད་པའི་གནད་རྣམས་བསྟུས་ཚན་བཅོ་བརྒྱད་དུ་འདུས་པར་ཡོངས་སུ་གྲགས་ལ། དེ་དག་སྤྲོས་དུ་བཀོད་ན།

ཁ་དོག་དཀར་དམར་རྫས་ཚོས་ལྟོག་ཚོས་གཉིས། །འགལ་དང་མི་འགལ་སྟྲི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས། །

འདྲེལ་དང་མ་འདྲེལ་ཐ་དད་ཐ་མིན་གཉིས། །རྟེས་སུ་འཇོ་ལྡོག་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་
གཉིས། །

སྤྱ་བཅོན་བར་བཅོན་ཕྱི་བཅོན་མཚན་མཚོན་གཉིས། །རྒྱས་མང་བས་ལ་མང་དགག་
པ་ཕར་ཚུར་གཉིས། །

དངོས་འགལ་བརྒྱུད་འགལ་ཁྱབ་མཉམ་རྣམ་པ་གཉིས། །ཡིན་གྱུར་མིན་གྱུར་ཡིན་
ལོག་མིན་ལོག་གཉིས། །

ཡོད་རྟོགས་མེད་རྟོགས་རྒྱ་རྟོགས་དངོས་རྟོགས་གཉིས། །

ཞེས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དུས་ཕྱིས་བསྡུས་ཚན་གྱི་གྲངས་བཅུ་ཚུལ་ལ་ཉེར་
གཅིག་དང་། ཉེར་ལྔ། ཉེར་བདུན་སོགས་གྲངས་མི་འདྲ་བ་འདྲེན་ཚུལ་ཡང་ཡོད་པ་
ཤེས་དགོས།

རིགས་ལམ་སྦྱོང་བའི་ཚུལ།

བསྡུས་ཚན་རྣམས་ལ། ༡ གཞན་ལུགས་དགག་པ་དང་། ༢ རང་ལུགས་བཞག་
པ། ༣ དེ་ལ་ཆོད་པ་སྤོང་བ་སྟེ་དགག་གཞག་སྤོང་གསུམ་གྱི་སྐོན་གཏན་ལ་ཕབ་པ་
སྤྱི་འགྲོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ཅིང་། ཚུལ་འདི་ནི་རིགས་པ་ལ་བློ་རྒྱས་པའི་ཐབས་ལམ་
གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན། དེ་ཡང་ཐོག་མར་དོན་གང་ཞིག་ལ་དཔྱད་པ་བྱེད་པའི་ཚེ།
གཞན་གྱི་འདོད་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་བཀོད་ནས་དེ་དག་འགོག་པར་
བྱེད་པ་དང་། དེ་རྟེས་རང་ལུགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་རྣམས་བཤད་དགོས། དེ་ལ་གཞན་
གྱིས་སྐྱོན་བརྗོད་པ་བྱུང་ཚེ་དེ་དག་ལ་ལན་འདེབས་པའི་སྐྱོན་སྤོང་གྱི་བྱ་བར་འཇུག

དགོས་པ་བཅས་སོ། །དེ་ལྟར་དགག་བཞག་སྤོང་གསུམ་གྱི་སྨོ་ནས་དབྱུད་པ་ལ་ འཇུག་པའི་ཚེ་སྐབས་བབས་ཀྱི་གནད་དོན་གང་དང་གང་ཡིན་རྩད། དེ་དག་གི་གོ་ དོན་དགོས་ཕྱིན་པ་ཤེས་ནུས་པས། བསྡུས་བྱའི་རིགས་ལམ་གྱི་ཚུལ་འདི་ནི་དབྱུད་ པ་ལ་འཇུག་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེའོ། །

དེ་ཡང་བསྡུས་བྱའི་རིགས་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ། ངག་དོན་ལ་ཆ་ཤས་གཅོ་ བོ་གསུམ་སྟེ། ༡ ཏྲགས་དང་། ༢ གསལ་བ་དང་། ༣ ཚོད་གཞི་བཅས་གསུམ་དུ་བྱེ་སྟེ་ ཐལ་འགྱུར་གྱི་ཚུལ་དུ་སྦྱོར་བ་བཀོད་པའི་སྨོ་ནས་དགག་སྒྲུབ་བྱས་པས། སྤ་ཏོལ་གྱི་ ཏོལ་གཉིས་བར་གྱི་བཟོ་གླེང་དེ་དོན་གྱི་གནད་ལ་ཁེལ་བ་ཞིག་འོང་། ཏྲགས་གསལ་ ཚོད་གཞི་གསུམ་ཞེས་པ་ནི། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏྲག་ པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྒྲ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཚོད་ གཞི་དང་། མ་བྱས་པ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་གསལ་བཞམ་ཐལ་ཚོས། ཏྲག་པ་ཐལ་འགྱུར་ དེའི་ཏྲགས་ཡིན་ནོ། །ཚོད་གཞི་སྒྲ་གསལ་བ་མ་བྱས་པ་དང་ཚོགས་པ་སྟེ། སྒྲ་མ་བྱས་ པ་ཡིན་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་དམ་བཅའ་དང་། ཏྲག་པ་ཡིན་ན་མ་བྱས་པ་ཡིན་པས་ ཁྱབ་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་དངོས་ཁྱབ་ཡིན་ལ། གསལ་བ་མ་བྱས་པ་དེའི་ལོག་ཕྱོགས་ བྱས་པ་དེ་ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཚོས་ལོག་དང་། ཏྲགས་ཏྲག་པའི་ལོག་ཕྱོགས་མི་ཏྲག་པ་དེ་ ཐལ་འགྱུར་དེའི་ཏྲགས་ལོག་ཡིན་ཚུལ་སོགས་གཞན་ལ་རིགས་བསྟོའོ། །ཏྲགས་ གསལ་ཚོད་གཞི་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་འདི་གཏན་ཚིགས་རིག་པ་དང་འབྲེལ་ཆ་བས་ གཤམ་དུ་བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཐབས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཐུང་ཞིབ་ཏུ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་རྒྱས་གསལ་ཡོངས་གཞི་རྣམས་ཀྱི་རེ་ཤུ་མིག

ཚོས་ཅན།	གསལ་བ།	རྒྱས།	དམ་བཅའ།	ཚོས་ལོག	རྒྱས་ལོག
སྒྲ	མ་བྱས་པ	རྒྱ་པ	སྒྲ་མ་བྱས་པ	བྱས་པ	མི་རྒྱ་པ

རྒྱས་གསལ་ལ་ལན་འདེབས་པ་ནི། སྒྲིང་ཐལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ལན་ལ་ ༡ འདོད། ཅེས་པ་དང་། ༢ ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་རྒྱུ་མཚན་འདི་བའི་ཚུལ་གྱིས་རེ་ཞིག་མི་འདོད་པའི་ལན་འདེབས་པ་གཉིས་དང་། རྒྱས་དང་འབྲེལ་བ་ལ་ ༣ རྒྱས་མ་བྱུས། ཅེས་པ་དང་། ༤ ཁྱབ་པ་མ་བྱུང་ངམ་མ་ངེས་ཞེས་པ་གཉིས་བཅས་བཞིར་གནས་ལ། དེའི་སྟེང་དུ་སྐབས་འགར་ཐལ་བ་སོགས་ལ་ ༥ ཐེ་ཚོམ་ཟ། ཞེས་པའི་ལན་དང་། བཀོད་པའི་རྒྱས་དེ་ཐལ་ཚོས་དང་འགལ་བར་མཐོང་ན་ལན་ལ། ༦ ཁྱབ་པ་འགལ། ཞེས་ཀྱང་སྟྲ་དགོས་པས་ལན་འདེབས་ཚུལ་ལ་གཅོ་བོ་བྱུག་ཏུ་ངེས་སོ། །

དེ་དག་ལས། འདོད་ཅེས་པ་ནི། ཚོས་ཅན་དེ་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པར་འདོད་ཅེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། སྒྲ་མི་རྒྱ་པ་ཡིན་པར་འདོད་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ། ཅིའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ནི། བཀོད་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་འབབ་ཅིང་། རང་གིས་ཀྱང་ཁས་མ་བླངས་ན། རེ་ཞིག་རྒྱུ་མཚན་འདི་བའི་ཚུལ་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟྲ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། སྒྲ་རྒྱ་པ་ཡིན་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱས་མ་བྱུས། ཅེས་པ་ནི། ཚོས་ཅན་དེ་རྒྱས་དེ་ཡིན་པར་མ་བྱས་ཅེས་པ་ལྟར་ཁས་མི་ལེན་ཞེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྒྱ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ།

སྒྲ་ནས་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པར་རྟགས་མ་གྱུབ། ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ། ཁྱབ་པ་ཁ་བྱང་། ཞེས་པ་ནི། རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་ཡིན་དགོས་པའི་ཁྱབ་པ་མེད་ཅེས་པ་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཡིན་ན་རྟག་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ། གལ་ཏེ། རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་དགོས་པར་ཁས་ལེན་ན་འགལ་ཁྱབ་ཀྱི་ལན་འདེབས་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་ཚོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལ། མཉན་བྱ་ཡིན་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཅེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུ། ཡང་རྩོད་གཞི་དེའི་སྟེང་དུ་གསལ་བ་དེ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་ལན་འདེབས་པ་ནི། དཔེར་ན། མདུན་ཀྱི་གཞི་འདིར་ཚོས་ཅན། ཤ་ཟ་ཡོད་པར་ཐལ། ཞེས་བཀོད་པའི་ཐལ་བ་ལ། གསལ་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞེས་ལན་འདེབས་པ་ལྟ་བུའོ།།

རྟགས་གསལ་ལ་ལམ་འདེབས་ཚུལ།

༡ འདོད།	ཚོས་ཅན་དེ་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་དོན།
༢ ཅིའི་ཕྱིར།	རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཞེས་རེ་ཞིག་འདྲི་བའི་ཚིག་ཡིན།
༣ རྟགས་མ་གྱུབ།	ཚོས་ཅན་དེ་རྟགས་དེ་ཡིན་པར་ཁས་མི་ལེན་པའི་དོན།
༤ ཁྱབ་པ་མ་བྱུང་།	རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་དོན།
༥ འགལ་ཁྱབ།	རྟགས་དེ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་དོན།
༦ ཐེ་ཚོམ་ཟ།	དམ་བཅའ་དང་རྟགས་སོགས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་དོན།

སྔོན་ཀྱི་འཕགས་ཡུལ་ཀྱི་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ནི་ཏེ་བའི་ལན་ལ་སྟོན་པ། ༡ མགོ་

གཅིག་ཏུ་ལུང་བསྟན་པ་དང། ། རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་ལུང་བསྟན་པ་དང། ། དྲྭས་ནས་ལུང་
བསྟན་པ་དང། ། གཞན་པར་ལུང་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ལན་བཅས་བཞི་གསུངས་ཏེ།
སྨོན་དགོས་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

མགོ་གཅིག་དང་ནི་རྣམ་ཕྱེ་དང། །དྲྭ་དང་གཞན་པར་ལུང་བསྟན་པ། །[1]

ཞེས་སོ། །

དེ་དག་དགེ་རང་བཟློག་ན། གཟུགས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་འདྲི་བ་
ན།། ཡིན་ཞེས་མགོ་གཅིག་ཏུ་ལན་འདེབས་པ་དང། མི་རྟག་པ་ཐམས་ཅད་གཟུགས་
ཡིན་ནམ་ཞེས་འདྲི་བ་ན། ཐོག་མར་རེག་ཅན་རྣམས་གཟུགས་ཡིན་གྱི་སྲོང་ཚོར་ཅན་
རྣམས་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་ཕྱེ་ལན་འདེབས་པ་དང། ཤེང་འདི་རིང་པོ་ཡིན་
ནམ་ཐུང་བ་ཡིན་ཞེས་འདྲི་བ་ན། གང་ལ་ལྷོས་ཏེ་འདི་ཞེས་དྲྭ་ནས་ལན་འདེབས་པ་
སྟེ།། གལ་ཏེ་དེ་ལས་ཐུང་བ་རྣམས་ལ་ལྷོས་ཏེའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ནི་རིང་བ་ཡིན་ཞེས་དང།
འོན་ཏེ་དེ་ལས་རིང་བ་རྣམས་ལ་ལྷོས་ཏེའོ་ཞེས་ཟེར་ན་ནི་ཐུང་བ་ཡིན་ཞེས་ལན་
འདེབས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་སྐྱབས་རེར་དྲྭ་བ་འགལ་ཞིག་ལ་དགག་བྱ་དང་དགོས་པའི་
དབང་གིས་གནས་སྐབས་ལན་མི་འདེབས་པ་ལྟ་བུའི་གཞན་པའི་ལན་འདེབས་ཚུལ་
རྣམས་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

བསྡུས་བྱའི་རིགས་ལམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་མཐའ་གཅོད་པའི་
ཐབས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་སྒ་གསུམ་སྒ་བཞིར་གྲགས་པའི་ཚུལ་དེ་ཡིན་ལ། སྒ
གསུམ་སྒ་བཞི་ཞེས་པའི་ནང། ༡ སྒ་གསུམ་དང། ༢ སྒ་བཞི། ༣ འགལ་བ། ༤ དོན་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཀུ ཀནས་ལྟ་བ། ཕྲིན་ཀ ༢༢ ཤོག ༡༧ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᐧᐧ/᐀ ཤོག ᐧᐧ

གཅིག་བཅས་བཞི་ཡོད། ཆུ་གསུམ་ཆུ་བཞིའི་ཚུལ་དེ་ནི་ཚོས་གཉིས་ཀྱི་བར་ཁྲུད་པར་གང་ཡོད་མིན་མཐའ་གཅོད་པའི་ཐབས་སྟབས་བདེ་ལ་ཟླད་དུ་བྱང་བ་ཞིག་སྟེ། དགེར་ན། མི་དང་བོད་མི་ལྟ་བུ་ལ་ཆུ་གསུམ་ཡོད་དེ། ༡ བོད་ཐུག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཆུ་དང་། ༢ བོད་མི་ཡིན་ན་མི་ཡིན་པས་ཁྱབ་མེད། མི་ཡིན་ན་བོད་པ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པས། མི་ཡིན་ལ་བོད་མི་མ་ཡིན་པའི་ཆུ་ནི་རྒྱ་གར་བ་ལྟ་བུ། ༣ ཁྱི་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆུ་ཡིན་ནོ། །

ཤིང་བཟོ་བ་དང་། བོད་མི་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་ཆུ་བཞི་ཡོད་དེ། ༡ བོད་པའི་ཤིང་བཟོ་བ་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཆུ། ༢ རྒྱ་གར་ཤིང་བཟོ་བ་དེ་དང་པོ་ཡིན་ལ་གཉིས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆུ། ༣ བོད་ཐུག་བྱིས་པ་དེ་གཉིས་པ་ཡིན་ལ་དང་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཆུ། ༤ ཁྱི་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆུ་ཡིན་ནོ། །

འགལ་བ་ནི། རྩ་དང་བ་ལང་གཉིས་ལྟ་བུ་དང་། དཀར་པོ་དང་དམར་པོ་གཉིས་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱ་མི་རྒྱ་གཉིས་ལྟ་བུ་ཐ་དད་ཅིང་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཚོས་ནམས་ཡིན་ལ། དེ་ནམས་ལ་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་དགེ་མཚོན་གཅིག་ཀྱང་འཛིག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དོན་གཅིག་ཅེས་པ་ནི། ཚོས་གཉིས་ཕན་ཚུན་གཞི་མཐུན་སྲིད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་པའི་རིགས་དགེར་ན། བྱས་པ་དང་མི་རྒྱ་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་དང་། མེ་དང་ཚ་ཞེང་སྲེག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ་ནམས་སོ། །བསྟན་བྱའི་གཞུང་དུ་དོན་གཅིག་ལ་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ཚང་བ་ཞིག་དགོས་པར་བཤད་དེ། ཕན་ཚུན་གཅིག་ཡིན་ཅིག་ཤོས་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཡིན་མཉམ་ཁྱབ་གཉིས། ཕན་ཚུན་གཅིག་མ་ཡིན་ན་

ཅིག་ཤོས་མ་ཡིན་པས་བྱེད་པའི་མིན་བྱེད་མཉམ་གཞིས། ཕན་ཚུན་གཅིག་ཡོད་ན་ཅིག་ཤོས་ཡོད་པས་བྱེད་པའི་ཡོད་བྱེད་མཉམ་གཞིས། ཕན་ཚུན་གཅིག་མེད་ན་ཅིག་ཤོས་མེད་པས་བྱེད་པའི་མེད་བྱེད་མཉམ་གཞིས་བཅས་སོ། །

མྱ་ཀསྱམ་མྱ་བཞི་འགལ་བ་དོན་གཅིག

མྱ་ཀསྱམ དཀར་པོ་དང་རས་དཀར་པོའི་ཁ་དོག	༡ ཆུ་གར་ཀྱི་རས་དཀར་པོའི་ཁ་དོག ༢ གངས་རི་དཀར་པོའི་ཁ་དོག ༣ རས་དམར་པོའི་ཁ་དོག
མྱ་བཞི རས་ཀྱི་ཁ་དོག་དང་དཀར་པོ	༡ རས་དཀར་པོའི་ཁ་དོག ༢ རས་དམར་པོའི་ཁ་དོག ༣ གངས་རི་ དཀར་པོའི་ཁ་དོག ༤ ས་ནག་པོའི་ཁ་དོག
འགལ་བ དཀར་པོ་དང་ནག་པོ	དཀར་པོ་དང་ནག་པོ་གཞིས་ཐ་དད་ཅིང། དེ་གཞིས་ཀ་ཡིན་པ་མེད་པའོ། །
དོན་གཅིག ཁ་དོག་དང་མདོག་ཏུ་རུང་བ	ཁ་དོག་དང་མདོག་ཏུ་རུང་བ་གཞིས་མིང་སོ་སོ་བ་མ་གཏོགས་དོན་ལ་ གཅིག་པ་ཡིན་ནོ། །

མདོར་ན་བོད་ཀྱི་སྟོན་དཔོན་ལྷ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་རྒྱས་སྲོལ་གསར་དུ་བཏོད་པའི་བསྟན་བྱའི་རིགས་ལམ་དེ་ནི་ཤེས་བྱའི་གནས་ལ་འཇུག་པའི་རིགས་པའི་སྒོ་མོ་ཡངས་པོར་འབྱེད་པའི་ཐབས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡིན་པས། སྲོལ་རྒྱན་ཀྱི་རིག་པའི་གནས་ཅམ་དུ་མ་ཟད། དེང་རབས་ཀྱི་རིག་པའི་གནས་གཞན་ལའང་སྒྲུར་དུ་རུང་བའི་རིགས་ཚུལ་རྣམ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པས། འདིར་དོ་སྟོད་ཅམ་བཀོད་པ་ཡིན་ལ།

ཞིབ་ཏུ་སྦྱོང་འདོད་པ་རྣམས་བསྡུས་བྱའི་གཞུང་ཉིད་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །[1]

1 ཁགོང་ས་མཚོག་གི་ནང་ཚོས་ངོ་སྦྱོང་བྱེད་གསུམ་པའི་ནང་། "རྒྱས་གསལ་ལ་གཏོང་བའི་རིགས་ལམ་ནི། བློ་ཐོས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེད་གོང་ནས་གོང་དུ་སྐྱེལ་ཞིང་། རིག་པ་སྟུར་ཡོ་ཡོང་བའི་ཐབས་ལམ་ཞིག་ཡིན། ཤེས་བྱའི་སྟེ་ཚན་གང་དང་གང་ཞིག་ཡིན་ཡང་དེ་དག་མཐའ་ཚོད་པ་ཤེས་རྒྱུ་དང་། རང་གི་བསམ་བློ་གྲུང་ཤ་དོད་ཏུ་འགྲོ་བ་བཅས་ལ་ལྟད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད། དེས་ན་རིགས་ལམ་གྱི་ཐོག་ནས་འདི་ཡིན་ན་དེ་ཡིན་པས་ལྟད་པ་དང་། དེ་ཡིན་ན་འདི་ཡིན་དགོས་ཞེས་པའི་རྒྱ་གསུམ་རྒྱ་བཞི་དང་འགལ་བ་དོན་གཅིག་གི་སྐོར་རྣམས་སྦྱོར་ཚན་ཚང་མའི་ནང་འགྲོ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡོང་ཞིང་། དེ་ལྟར་བྱང་ན་སྦྱོར་ཚན་དེ་ཞིབ་ཚགས་ཤེས་རྒྱུ་སོགས་ལ་ལྟད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད།" ཅེས་བཀའ་སྩལ།

སྒྲབས་གཉིས་པ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག

༡ གཏན་ལ་དབབ་བྱ་གཞིའི་རྣམ་གཞག་སྒྲིར་བཤད་པ།

དེ་ལ་སྟོན་གྱི་ནང་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ་གཞུང་གི་སྤྱི་སྒྲོམ་སྣ་ཚོགས་མཛད་པ་རྣམས་ལ་སྒྲབས་སུ་བབ་པའི་བརྗོད་བྱ་དེ་ཉིད་གཞུང་གློག་པ་པོའི་བློ་ངོར་འཆར་ཚུལ་གྱི་ཐབས་ལམ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་ཚོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རེ་སྣང་ལ། འདིར་ནི་འཆད་ཚུལ་དེ་དག་གི་ལེགས་པའི་ཆ་བྱང་པའི་སྐོན་ནས་དེང་དུས་ཀྱི་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་བློ་ངོར་འཆར་བའི་ཁྱད་ཚོས་གཙོར་འདོན་བྱས་ནས། ༡ ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག ༢ ཡུལ་ཅན་བློའི་རྣམ་གཞག ༣ བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ། ༤ བློས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཐབས། ༥ ཡུལ་འཛིན་པ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་བཅས་རྩ་བའི་སྟེ་ཚན་ལྔར་བྱེ་སྟེ་བཤད་པ་ལ། ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཏུ་ཡུལ་དངོས་པོ་སོ་སོའི་རང་བཞིན། ཤེས་བྱེད་བློའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་སྒྲོང་ཚོར་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་དང་དབྱེ་བ། བློ་ཡུལ་ལ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་དུ་སེལ་བ་དང་སྒྲུབ་པ་གང་གི་སྒོ་ནས་འཇུག་མིན་དང་ཤེས་པ་རྣམ་པ་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས། བློས་ཡུལ་འཛིན་པའི་ཐབས་བཤད་པར་སྲུན་འབྱིན་དང་སྒྲུབ་དག་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་སྐོར་དང་ཞར་བྱུང་བློ་སྟྲོང་བའི་རིམ་པ། ཡུལ་འཛིན་པ་པོའི་རྣམ་གཞག་ཏུ་ཕྱི་ནང་གི་གྲྭབ་མཐའ་སྟྲ་བས་གང་ཟག་ངོས་

འཛིན་ཚུལ་རྣམས་འཚད་དོ། །

དང་པོ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་བཤད་པ་ལ། སྒྲིར་ཡོད་མེད་ནི་བློ་ཚད་མ་ཞིག་གིས་གྲུབ་ན་ཡོད་པ་དང་། དེས་མ་གྲུབ་ན་མེད་པར་འཇོག་དགོས། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཚད་མས་གྲུབ་པས་ཡོད་པ་དང་། རི་བོང་གི་རྭ་ལྟ་བུ་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པས་མེད་པར་འཇོག་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དངལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་དུ།

དེ་ལ་དམིགས་རྣང་རྣམས་ཀྱི་ནི། །ཡོད་པར་དམིགས་པ་ལས་གཞན་མིན། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་འཇོག ཡོད་པ་དང་། གཞི་གྲུབ། ཡུལ། ཤེས་བྱ། གཞལ་བྱ། ཆོས་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། ཚད་མས་གྲུབ་པ། གཞི་གྲུབ་ཀྱི་ངོ་བོ། བློས་རིག་པར་བྱ་བ། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོ། ཐུགས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱ་རྒྱུ་བ། ཤེས་བྱའི་ངོ་བོ། ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། གཞལ་བྱའི་ངོ་བོ། རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པ། ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོར་འཇོག

ཤེས་བྱ་ཡུལ་ལ་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དང་སྐྱེ་མཆེད་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སོགས་ནང་པའི་གཞུང་གི་སྐབས་སོ་སོར་ངོ་བོ་དང་། ཁྱད་པར། དགོས་པ། རིགས་སོགས་ཀྱི་སྨོན་ནས་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བསྡུ་བྱེད་ཚུལ་སྟོ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་ཅིང་།

1 སྒེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅ། གཞན་དོན་ལེ་ཌུ། ཕྱི་གཅ ༢༨༠ ཤོག ༢༠༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ཁ ᲔᲨ ཤོག ᲧᲫᲧ

སྐབས་འགར་ཚད་མའི་གཞུང་གི་ཚིག་ཅིག་བྱ། དོན་བྱེད་ཕྱོགས་པ་ཡོད་པའི་དོན་ཏུ་བཞག་པའང་ཡོངས་ཀྱི། དཔེར་ན། རྣམ་འགྲེལ་དུ། "འཇིག་ལ་འབྱམས་བང་ཡོད་ཕྱིད་བཞིན། །" ཞེས་ཡོད་པ་སྐྱ་འཇིག་པར་སྐྱེ་བ་ལ་ཕྱིད་ཀྱི་ཁ་ཅིག་ལ། "ཡོད་པ་ཕྱིད་ཀྱི་མཚན་ཕྱིད་ནི་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་པ་ཡིན་ལ། " ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། དེ་དག་ནི་དོན་རང་མཚན་ཀྱིས་ཡོད་པའི་དོན་ལ་དགོངས་པར་ཤེས་དགོས།

རིགས་སོ་སོར་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི། རྒྱུ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་བྱས་ཤིང་འགྱུར་ལྡོག་ཡོད་པའི་རིགས་ཤིག་དང་། རྒྱུ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པ་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པའི་རིགས་བཅས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ཞིང་། དེའི་དང་པོ་རྣམས་མི་རྟག་པཉམ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་དང་། གཉིས་པ་རྣམས་རྟག་པཉམ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་སུ་འཇོག་ལ། དེ་ཡང་རིགས་དང་པོར་གཏོགས་པ་རྣམས་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་པས་དངོས་པོ་དང་། རང་གི་རྒྱུ་རྒྱུན་ལས་སྐྱེས་པས་བྱས་པ། རྒྱུ་རྒྱུན་རྣམས་འདུས་ཤིང་ཕྱད་ནས་བྱས་པས་འདུས་བྱས། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་གྱུར་པས་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་དངོས་པོ། བྱས་པ། འདུས་བྱས། མི་རྟག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག །དོན་བྱེད་ནུས་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་དང་། སྐྱེ་བ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་དང་། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་རྒྱུང་བ་འདུས་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། སྐད་ཅིག་མ་མི་རྟག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

འདུས་བྱས་མི་རྟག་པའི་ཆོས་ལའང་ནང་གསེས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན། ༡ མིག་གིས་མཐོང་རྒྱུ་དང་ལག་པས་རེག་རྒྱུ་ཡོད་པ་ལྟ་བུའི་ཐོགས་རེག་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རིགས་དང་། ༢ གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ནང་ཐོང་བ་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པའི་རིགས། ༣ ཡང་གཟུགས་ཤེས་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཡང་། དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་ཚ་ལ་བཏགས་པ། དབེར་ན། དུས་ལྟ་བུའི་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་བཅས་གསུམ་དུ་འཇོག་པ་ནི། ཐོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྨྲྭ་ཐོལ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཡོད།

གཉིས་པ་རྒྱུ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་མ་བྱས་པ་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པའི་རིགས་རྣམས་

ལ་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་པའི་དོན་མི་བྱེད་པས་དངོས་མེད་དང་། རང་གི་རྒྱུ་རྐྱེན་ལས་མ་སྐྱེས་པས་མ་བྱས་པ། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་མི་རྟེན་བས་འདུས་མ་བྱས། སྣང་ཅིག་སྣང་ཅིག་གིས་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཚོས་ཡིན་པས་རྒྱུ་པ་སོགས་སུ་ཐ་སྙད་འདོགས་པར་མཛད། དེ་ལྟར་ན། དངོས་མེད་ཀྱི་ཚོས། མ་བྱས་པའི་ཚོས། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས། རྒྱ་པ་རྣམས་དོན་གཅིག།དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་དངོས་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་མ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་དང་། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་མི་རྟེན་བ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། ཚོས་དང་སྣང་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་པ་རྒྱ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ།། །རྒྱ་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་རྒྱ་པ་དང་། རེས་འགའ་བའི་རྒྱ་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ཅིང་། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་དུས་གཏན་དུ་གནས་པའི་རྒྱ་པ་ཡིན་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་རྒྱ་པ་དང་། བྱམ་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་བྱམ་པ་ཡོད་པའི་ཚེ་ཡོད་ཅིང་། དེ་མེད་པའི་ཚེ་མེད་པས། སྐབས་རེར་མེད་ལ་སྐབས་རེར་ཡོད་པས་རེས་འགའ་བའི་རྒྱ་པར་འཇོག་གོ། །

༢ གཟུགས་ཅན་ཕྱི་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ།

གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས་འཇོག་དགོས་ལ། ཕྱི་ར་ནང་པའི་གཞུང་མང་པོར་གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོའམ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དོན་སྟོན་པ་ན། གཟུགས་སུ་རུང་བ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དགེ་བར། སྟོག་དགོན་རྒྱ་བ་གྲགས་པའི་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས།

གཟུགས་ནི་གཟུགས་རུང་མཚན་ཉིད་ཅན། །[1]

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱ་བཀའ་འགྱུར། ཐུགས་བསྟན་ཏཱིཀ ཡ་ཤི ཡ། ནི་ཤ་ཀ ཤ། ནི ། ད་ཤེ་བསྡུར་མ། ཅེས། ཨ་ཤི ཡ ཤ།

ཞེས་སོ། །

གཟུགས་སུ་རུང་བ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ཐོག་དགོན་དཀྱིག་གཉན་གྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "གཟུགས་སུ་རུང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཙོ་བོར་བྱར་རུང་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་སྟེ།"[1] ཞེས་གསུངས་ལ། གཙོ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཡང་། དཔེར་ན། མེ་ཏོག་གི་འདབ་མ་གསར་པ་ཞིག་ལ་ལག་པས་རེག་པ་ཙམ་གྱིས་ལག་པས་རེག་སའི་གཞི་ལ་ཆུང་བའི་རྣམ་པ་ནག་པོ་ཆགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན། གཙོ་བ་བྱེད་པའི་དོན་འགྲུར་བ་སྐྱེད་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "གཟུགས་ཀྱི་གཙོ་བ་གང་ཞེ་ན། ཡོངས་སུ་འགྲུར་བ་བསྐྱེད་པའོ། །"[2] ཞེས་གསུངས། དེའི་གོ་དོན་ནི། གཟུགས་ཅན་ནང་བཅུ་ཆུང་ཐུང་བ་ལས་སྦ་མ་དང་ཕྱི་མ་རྣམ་པར་འགྲུར་བ་མི་འདྲ་བ་སྐྱེད་པས་གཙོ་བ་ཡིན་ཞེས་ཟེར།

དེ་ལྟར་མངོན་པ་མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཙོ་བ་བྱར་རུང་བ་གཟུགས་སུ་རུང་བའི་དོན་དུ་བཞག་པ་ལ། སྐྱོན་སྤོང་མཛད་པའི་སྒྲས་སུ་དོགས་པ་གསུམ་བཀོད་ནས་ལན་འདེབས་པར་མཛད་དེ། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སུ་རུང་བའི་དོན་གཙོ་བ་བྱར་རུང་ལ་བྱེད་ན། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འགྲུར་ཏེ། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཙོ་བ་བྱར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། དེའི་ལན་དུ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་པུར་གནས་པ་ལ་གཙོ་བ་བྱར་མི་ནུས་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་དང་ཚོགས་ན་གཙོ་བ་བྱར་རུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ལན་མཛད།

སྐྱོན་སྤོང་གཉིས་པ་ནི། འོན་འདས་པའི་གཟུགས་དང་མ་འོངས་པའི་གཟུགས་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཀུ ཀནས་དང་གོ། ཤོག ३९ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲜᲚ ཤོག ᲜᲚ

2 གོང་མཚན་ངེས། ཤོག ३९ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲜᲚ ཤོག ᲜᲚ

གཉིས་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཏོད་པ་བྱར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། ལན་དུ། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་གཟུགས་གཉིས་ཀྱང་གཟུགས་སུ་ཡོད་ཟིན་པ་དང་། ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ད་ལྟའི་གཟུགས་དང་རིགས་མཐུན་པས་གཟུགས་སུ་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། ནགས་ཚལ་ལྟ་བུ་ཤིང་འགའ་ཞིག་བུད་ཤིང་གི་རིགས་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་བུད་ཤིང་ཞེས་བཟློད་ཞེས་གསུངས།

སྐྱོན་སྤོང་གསུམ་པ་ནི། འོན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཏོད་པ་བྱར་རུང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལ། ལན་དུ། དེའི་རྟེན་རིག་བྱེད་གཟུགས་སུ་ཡོད་པས་གཟུགས་སུ་བཞག་སྟེ། དཔེར་ན། ཤིང་ལྷོན་པ་གཡོས་པ་ན་དེའི་གྲིབ་མ་གཡོ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་སྐྱོན་སྤོང་མཛད་དེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

འོ་ན་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། གཟུགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་གཟུགས་གཅིག་བུ་ལོགས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་པ་ནི་མེད་པ་ཉིད་དོ། །འདུས་པ་ལ་གནས་པ་དེ་ལ་ནི་གཟུགས་སུ་རུང་བ་ཉིད་དོ། །འོ་ན་ནི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་གཟུགས་སུ་ཡོད་ཟིན་པ་དང་། གཟུགས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་ཡིན་ཏེ་བུད་ཤིང་བཞིན་ནོ། །འོ་ན་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གཟུགས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ལ་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་གཟུགས་སུ་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཤིང་ལྷོན་པ་

གཡོས་པས་གྲིབ་མ་གཡོ་བ་བཞིན་ནོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཛིག་པ་ན། གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལའང་ནང་གསེས་གཟུགས་སུ་ཡོད་ཚུལ་རིགས་གཉིས་ཏེ། ཐོགས་རིག་ཅན་གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་རིགས་གཅིག་དང་། ཡིད་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཡུལ་ཆ་དང་བཅས་པར་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་བཀླ་བར་འཛིན་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་རིགས་ཤིག་བཅས་གཉིས་གསུངས། དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས།

གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། རིག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་དང་། ཡུལ་དབྱེད་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའོ། །རིག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་གང་ཞེ་ན། ལག་པའི་འདུས་ཏེ་རིག་པས་རིག་ན་གཟུགས་སུ་རྙེད་པ་དང་། གོང་བའི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་དང་། དབྱུག་པའི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་དང་། མཚོན་ཆའི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་དང་། གྲང་བ་དང་། ཚ་བ་དང་། བཀྲེས་པ་དང་། སྐོམ་པ་དང་། སྣང་བྱ་དང་། ཀ་སྣང་དང་། ཆུང་དང་། ཉི་མ་དང་། ཟླ་གསལ་གྱི་འདུས་ཏེ་རིག་པས་རིག་ན་གཟུགས་སུ་རྙེད་བའོ། །[2] ཞེས་དང་།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "ཡུལ་དབྱེད་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ཡུལ་ལ་གཟུགས་འདི་དང་འདི་འོ། །གཟུགས་འདི་ལྟ་བུ་དང་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་མཉམ་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ३१ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེར། ཤ།ཤ ཤོག ཤ།ཤ

2 སྡེ་དགེ། བསྟན། སེམས་ཙམ། ཅི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ཅ५ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེར། ཤ།ཨ ཤོག ११५

པར་གཞག་པའམ། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ཡིད་རྟོག་པ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པས་བཀྲ་བར་འཛིན་པའོ། །”[1] ཞེས་གསུངས། འདིར་ཀུན་བཏུས་སུ་མཉམ་པར་བཞག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། མི་སྡུག་པ་སྒོམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལྟ་བུ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་སེམས་དང་། མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་བློ་ནི་འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་འཛིན་པའི་ཞེན་ཡུལ་ལ་མ་འཁྲུལ་བའི་ཡིད་བློ་རྟོག་པ་སྟེ་ཕྱི་རོལ་ཡུལ་ལ་འཕྲོ་བའི་རྟོག་པ་རྣམས་ལ་བྱ་སྟེ། གོང་དུ་དྲངས་པའི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་དོན་འགྲེལ་བའི་ཚེ། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་ཀྱིས་ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། “གང་ཡུལ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་ལའོ། །འདི་དང་འདིའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀེང་རུས་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་དངོས་པོ་དང་འདྲ་བའི་གཟུགས་བརྙན་ནོ། །འདི་ལྟ་བུ་དང་འདི་ལྟ་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གོ། །བཀྲ་བར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལྟར་འདུ་ཤེས་པའོ། །”[2] ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

གོང་དུ་དྲངས་པའི་ནང་པའི་མངོན་པ་བའི་སློབ་དཔོན་སྐུ་མཆེད་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་དུ་གཟུགས་སུ་རུང་བའམ་གཟུགས་སུ་ཡོད་པའི་དོན་འཛོག་ཚུལ་ལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་བྱུང་མོད། སྤྱིར་གཟུགས་ལ་ནང་གསེས་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་དང་། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་གཉིས་ཡོད་པར་བཞེད་པ་ལ་དགོངས་པ་མཐུན། དེའི་དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དང་། སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་ཐོགས་རེག་ཅན་གྱི་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་

1 གོང་མཚུངས། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༡༨

2 གོང་མཚུངས། མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ། ཤོག ༣ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༩༥༩

ལ་ཐོགས་བཅས་ཡིན་པ་དང་། ཐོགས་མེད་ཡིན་པ་བཅས་རིགས་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ནང་གི་གཟུགས་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་བྱགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན། ནང་པའི་གཞུང་དུ་སྤྱི་བ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཚད་པའི་སྐབས། གཟུགས་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་གཉིས་ཀྱི་བར་ཁྱད་པར་ཕྱེ་དགོས་ཏེ། གཟུགས་ཞེས་པ་ནི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་སྤྱི་ལ་ཁྱབ་པའི་རིགས་ཀྱི་མིང་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་ནི་དེའི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་གི་ཤེས་པའི་གཟུང་བྱར་གྱུར་པའི་དབྱིས་དང་ཁ་དོག་གི་གཟུགས་རྣམས་ལ་གོ་དགོས། དེ་ལྟར་ན། སྒྲ་དང་། དྲི། རོ། རེག་བྱ་རྣམས་གཟུགས་ཡིན་གྱི། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་མིན་པའི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་དགོས།

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་མདོར་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་འབྱུང་བ་ལྟར་ན། ནང་པའི་གཞུང་ནས་གཟུགས་སུ་རུང་བ་གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་གཟུགས་དང་། ཐོགས་རེག་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་འབྱེད་དགོས་ཏེ། གཞུང་དེ་ལས་རེག་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་ཐོགས་རེག་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན་དུ་འཇོག་དགོས་ཤིང་། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་ཡུལ་དབྱུང་པས་གཟུགས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་པའི་ནང་ཚན་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཐོགས་རེག་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཡིན་མི་དགོས་པས། དེ་དག་གཟུགས་སུ་འཇོག་ཀྱང་ཐོགས་རེག་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་སུ་འཇོག་མི་དགོས་སོ། །

ཡང་གཟུགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། སྤྱི་འི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་གསུམ་ཡང་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་

བ་ལས།

གཟུགས་ཀྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དང་བ་དང་། དང་བའི་ གཟུང་བ་དང་། ཡིད་ཀྱི་གཟུང་བའོ། །དེ་ལ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུར་བྱས་པ་ མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟའི་རྟེན་གྱི་ གཟུགས་དང་བ་རྣམ་པ་ལྟ་ནི་གཟུགས་དང་བ་ཞེས་བྱའོ། །མཚུངས་པའི་ གཟུགས་དང་བ་ལྟ་པོ་དག་གི་ཡུལ་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་ལྟ་པོ་དག་ནི་ དང་བས་གཟུང་བའི་གཟུགས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་བཅས་ པའི་གཟུགས་དང་བ་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་དང་ཡུལ་མཚུངས་པའི་ ཕྱིར་མཚུངས་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བ་གང་དག་ ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་རིམ་གྱིས་རང་གི་རྒྱུན་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་ དང་མཚུངས་པ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་སྟོང་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་ བརྙན་གྱི་གཟུགས་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྟོང་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་ཞེས་བྱའོ། །སྟོང་པའི་མཚན་ ཉིད་ཀྱང་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། གཟུགས་ཐམས་ཅད་ནི་ཡུལ་མནན་ ཏེ་གནས་པ་དང་། ཡུལ་ལས་རྒྱུ་ཏུ་རུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པའི་མཚན་ ཉིད་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །དང་བས་གཟུགས་དང་དང་བའི་གཟུང་བའི་གཟུགས་ འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་དང་ལྡན་པ་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་ ཡིན་ནོ། །ལག་པའི་འདུས་ཏེ་རིག་པ་གོང་བ་དང་དབྱུག་པ་དང་མཚོན་ཆ་དང་ ཐྲང་བ་དང་དྲོ་བ་དང་བཏེས་པ་དང་སྐོམ་པ་དང་ཀ་སྦྱང་དང་སྦྱང་བྱ་མཚུ་རིངས་ དང་ཆུང་དང་ཉི་མ་དང་ཟླཏ་ས་ཐུལ་གྱི་འདུས་ཏེ་རིག་པའི་རིག་པ་དག་གིས་རིག་

པར་བྱར་རུང་བ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ནི་སྟོང་ཉིད་མཚན་ཉིད་གསུམ་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

འདིར་རང་གི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གསུངས་པ་ནི། གཟུགས་རང་གི་ངོ་བོའི་ཁྱད་པར་ལ། དང་བའི་གཟུགས་ཀྱི་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་དང། དང་བས་གཟུང་བའི་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང། ཡིད་ཀྱིས་གཟུང་བའི་གཟུགས་ཀྱི་ཡིད་ཤེས་འབའ་ཞིག་གི་སྟོང་ཡུལ་ཉིང་འཛིན་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་བརྟེན་ལྔ་བུ་ལ་བྱ་ཞིང། སྟོའི་མཚན་ཉིད་གསུངས་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་རིགས་མང་པོར་ཐུན་མོང་དུ་ཁྱབ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་ལ་དགོངས་ཏེ། ཡུལ་མཁན་ཏེ་གནས་པ་ཞེས་གཟུགས་ཅན་གྱི་རིགས་དུ་མ་ཞིག་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་མཁན་ཏེ་གནས་པ་དང། འཕེལ་བ་དང་འགྲིབ་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་པ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དང། རིག་པ་དག་གིས་རིག་པར་བྱར་རུང་བ་ཞེས་པ་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་མང་པོ་ཞིག་ཕྱི་ནང་གི་རིག་བྱའི་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པ་ལ་གོ་དགོས་སོ། །

སྟོ་ར་གཟུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ནི། གཞུང་ལས་སྒོ་ལྔའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིའི་གཟུགས་དང། དབང་པོ་ལྔ་ལྟའི་ནང་གི་གཟུགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བཤད་ཡོད་ཀྱང། འདིར་ནི་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས་འབྱུང་བ་ལྔར་གཟུགས་ལ་སྟེ་ཚན་བཞིར་བྱས་ཏེ་རིམ་པ་བཞིན། ༡ ཕྱིའི་གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྔ་དང།

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཞེ། བམ་པོ་ཉིར་གཉིས་པ། ཤོག ༢༠རེ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣'ཅ ཤོག ཅ་ཁ

། ནང་གི་གཟུགས་ཏེ་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ། ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས། ། དེ་དག་གི་རྒྱུ་གྱུར་བའི་འབྱུང་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་བཅས་བཞིའི་སྒོ་ནས་ གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་དབྱེ་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

། གཟུགས་སོགས་ངོས་ལྡན་བཤད་པ།

གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡན་གྱི། སྒོ་ལྔའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ འཇོག་སྟེ། དེ་ཡང་མིག་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དང་། རྣ་བའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་། སྣའི་ཤེས་ པའི་ཡུལ་དང་། ལྕེའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དང་། ལུས་ཀྱི་ཤེས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ གཟུགས་རྣམས་ལ་རིམ་པ་བཞིན་གཟུགས་དང་སྒྲ་དང་དྲི་དང་རོ་དང་རེག་བྱའི་སྐྱེ་ མཆེད་དུ་འཇོག །དེ་ཡང་མདོར་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "གཟུགས་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུ་བྱས་པ། མིག་གི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་དོན་གང་ཡིན་པ་ ཁྱེ།" ཞེས་དང་། "སྒྲ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུ་བྱས་པ། རྣ་བའི་ དབང་པོའི་གཟུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་ཁྱེ།" ཞེས་དང་། "དྲི་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་ པོ་བཞི་དག་རྒྱུ་བྱས་པ། སྣའི་དབང་པོའི་གཟུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་ཁྱེ།" ཞེས་ དང་། "རོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུ་བྱས་པ། ལྕེའི་དབང་པོའི་གཟུང་ བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་ཁྱེ།" ཞེས་དང་། "རེག་བྱའི་ཕྱོགས་གཅིག་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུ་བྱས་པ། ལུས་ཀྱི་དབང་པོས་གཟུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་ཁྱེ།"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། ། མིག་གི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཞེས་པ་མེ་ལོང་ལ་བྱད་ བཞིན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ་ལྟར། རྟེན་མིག་དབང་ལ་གཟུགས་ཤར་བའི་སྒོ་ནས་

1 ཕྱེ་དགེ་བསྟན། ཝེམས་ཅན། དེ། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ཅ༧ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ། ཤ/ ཤོག །ཁ།

མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་པས་མིག་གི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཞེས་བྱའོ། །

༧) གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད།

གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་ཏེ་དེའི་གཟུང་བྱ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ། དཔེར་ན། སྟོན་པོ་དང་སེར་པོ་ལྟ་བུ། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་དབྱེ་ན། ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་གཉིས་ཡོད་དེ། སྟོན་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་སོགས་པའི་མདོག་ལ་ཁ་དོག་དང་། རིང་ཐུང་དང་བྱུ་བཞི་ལ་སོགས་པའི་བཟོ་ལྟ་ལ་དབྱིབས་སུ་གསུངས། དཔེར་ན། ཁང་པ་ཞིག་ལ་མཚོན་ན་དེའི་མདོག་དཀར་པོ་དང་སེར་པོ་ལ་ཁ་དོག་དང་། དེའི་ཆེ་ཆུང་དང་མཐོ་དམའ་ལ་དབྱིབས་སུ་འཛིག་པ་བཞིན་ནོ། །ཁ་དོག་ལ་དབྱེ་ན། ཚ་བའི་ཁ་དོག་དང་། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་གཉིས། ཚ་བའི་མདོག་ཏུ་རྒྱང་བ་ཚ་བའི་ཁ་དོག་གི་ངོ་བོ། དབྱེ་ན་སྟོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི། འདི་བཞི་ལ་ཚ་བའི་ཁ་དོག་ཅེས་བརྗོད་པ་ནི། འདི་བཞི་ནང་ཕན་ཚུན་འདུས་པ་ལས་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་འབྱུང་བས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད། དཔེར་ན། སེར་པོ་དང་འདུས་པའི་སྟོན་པོ་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ཁ་དོག་ལྟང་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་ཚ་བ་ཞེས་པ་སྒྲབས་འདིར་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་ཀྱི་ཚ་བཉམ་དེའི་རྒྱུ་ལ་གོ་དགོས། ཡང་ན་འབྲས་བུའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་ཚ་བར་གྱུར་པའི་འབྱུང་བཞིའི་ཁ་དོག་བཞི་དང་མཐུན་པས་ཚ་བའི་ཁ་དོག་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད།

ཡན་ལག་གི་མདོག་ཏུ་རྒྱང་བ་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དབྱེ་ན། ༡ ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྣང་བ། ༢ ཟུན་པ། ༣ ཐྲིན། ༤ དུ་བ། ༥ རྡུལ། ༦ གྲིབ་མ། ༧ ཁུག་རྫ། ༨ ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཁ་དོག་དང་བརྒྱད། ཚ་བའི་ཁ་དོག་བཞི་པོ་

ཤས་ཆེ་ཆུང་གི་བྱེ་བྲག་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་རྣམས་འབྱུང་བས་ཡན་ལག་ཅེས་བྱ་ལ། ཡན་ལག་ནི་བྱེ་བྲག་གི་དོན་ཡིན་པ་སྟོན་པའོན་གང་སྟེལ་གྱི་མཇོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྟེས་འབྲང་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "རྒྱ་བའི་ཁ་དོག་བཞི་དང་། དེ་དག་ཤས་ཆེ་བ་དང་། ཤས་ཆུང་བ་དང་འགྲེལ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་སྟོན་ལ་སོགས་པ་བརྒྱད་དོ། ।"[1] ཞེས་འབྱུང་།

ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ལ་དེ་བརྒྱད་པོ་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་ཀྱང་མངོན་པའི་གཞུང་ལས་བརྒྱད་དུ་བཤད་པ་ནི། སྟོན་དང་། དུ་བ་དང་། རྡུལ་དང་། ཁུག་རྒྱ་བཞི་པོ་སྐྱ་མའི་རྫ་གླང་བཞིན་དུ་ཐག་རིང་པོ་ནས་བལྟས་ན་ཅིག་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་། འཁྲིས་ནས་བལྟས་ན་མི་མཐོང་བས་དེ་དག་མེད་དོ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་བརྗོག་པའི་ཚེད་དང་། སྣང་བ་དང་། ཐུན་མ་དང་། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཁ་དོག་བཞི་ཡང་སྣང་བ་སོགས་རང་གང་དུ་ཡོད་པའི་གཞི་དེ་ལས་ལོག་ས་ལ་མེད་དོ་སྙམ་པའི་ལོག་རྟོག་བརྗོག་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན་ཏེ། སྟོན་དགོན་རྒྱ་བའི་ཐལ་གྱིས་པའི་བཤད་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཤེ་ལྟར་འདི་ལ་ཁ་དོག་ལྟར་ཀུ་ལ་སོགས་པ་མ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྟོན་ལ་སོགས་པ་ཡང་བཤྱོད་པར་མི་བྱའོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་རྣམ་པར་ཉམས་པར་བྱེད་པ་དག་གིས་མ་དབྱུད་དོ། ।འདི་སྐད་དུ་བཤད་པར་ནི་ནུས་ཏེ་སྟོན་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་སྟོན་པོ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཐུ། གནས་བདང་པོ། ཤོག ༩᳚ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡᳚᳚ ཤོག ᱶᱶ

ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ཡང་སྒྲ་མའི་གཟུགས་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་ཝོགས་ཤིག་ཏུ་བཤད་དོ། །འདི་ལྟར་དེ་དག་ཐག་རིང་པོ་ནས་ནི་ཚིག་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ལ་བསྟེན་ན་ནི་མི་སྣང་སྟེ། ལ་ལ་འདི་སྣམ་དུ་ཅུང་ཟད་མེད་དོ་སྙམ་དུ་སེམས་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཅི་འདི་ཡོད་པ་ཞིག་གམ་འོན་ཏེ་འཕྲལ་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་སྙམ་དུ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བར་གྱུར་ན་མི་རྟོང་བས། དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དགག་པའི་ཕྱིར་སྒྲོན་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་བཤད་དེ་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་ཁྱད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་དག་ཡོད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དབྱིབས་སུ་རྟེད་བ་དབྱིབས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་ན། ༡ རིང་པོ་དང་། ༢ ཐུང་ངུ། ༣ ལྟམ་པ། ༤ ཟླུམ་པོ། ༥ མཐོན་པོ། ༦ དམའ་བ། ༧ ཕྱ་ལེ་བ། ༨ ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་བརྒྱད། དེ་དག་ལས་ལྟམ་པ་ནི་གྲུ་བཞི་དང་། ཟླུམ་པོ་ནི་གོར་གོར་རམ་རེལ་རེལ་པོའི་དབྱིབས་སོ། །ཕྱ་ལེ་བ་ནི་དབྱིབས་མཉམ་པའམ་ངོས་ཡངས་པ་དང་། ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་མི་མཉམ་པའམ་ངོས་དོག་པ་ལྟ་བུ་ལ་འཇུག་སྟེ། མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས།"དེ་ལ་ཕྱ་ལེ་བ་ནི་དབྱིབས་མཉམ་པའོ། །ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་དབྱིབས་མི་མཉམ་པའོ། །"[2] ཞེས་འབྱུང་།

དེ་ལྟར་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲོ་མཆན་ཀྱི་དབྱེ་བའི་གྲངས་རྣམས་བསྟོམས་ན་ཉུ་ཡོད་དེ། མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས།

ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲོ་མཆན་དེ་ཉིད། རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཐོན་པོ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། མདོ་ན་པ། ཀུ ཁནས་དང་པོ། ཨོཾ ༢༧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠ ཨོཾ ༥༧

2 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། མདོ་ན་པ། ཀུ ཁནས་དང་པོ། ཨོཾ ༣༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢/༥ ཨོཾ ༢/༩

དང་། སེར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། རིང་པོ་དང་། ཐུང་ཐུ་དང་། ལྷམ་པ་དང་། ཆུམ་པོ་དང་། མཐོན་པོ་དང་། དམའ་བ་དང་། ཕ་ལེ་བ་དང་། ཕ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། སྦྱིན་དང་། དུ་བ་དང་། རྟལ་དང་། ཁུག་རྩ་དང་། གྲིབ་མ་དང་། ཉི་མ་དང་། སྣང་བ་དང་། ཟུན་པའོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་ལ། ལྷང་ཀུ་དང་ནག་པོ་ལ་སོགས་པའང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན་པས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཉི་ཚུ་པོ་གང་རུང་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །

ཀུན་བཏུས་སུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཉེར་ལྔར་གསུངས་པ་ནི། ཁ་དོག་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་སྟོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི་དང་། ཁ་དོག་གི་བཀོད་པ་དང་ཇི་ལྟར་གནས་པའི་དབྱིབས་ཀྱི་སྒོ་ནས་རིང་པོ་དང་། ཐུང་ཐུ་དང་། ལྷམ་པ་དང་། ཆུམ་པོ་དང་། རྟལ་ཐུ་མོ་དང་། རགས་པ་དང་། ཕ་ལེ་བ་དང་། ཕ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། མཐོན་པོ་དང་། དམའ་བ་སྟེ་བཅུ་དང་། ཕན་གནོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་གྲིབ་མ་དང་། ཉི་མ་དང་། སྣང་བ་དང་། ཟུན་པ་དང་། སྦྱིན་དང་། དུ་བ་དང་། རྟལ་དང་། ཁུག་རྩ་བཅས་བརྒྱད་དུ་འཇོག་པའི་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་མིག་ཤེས་ཀྱིས་པ་གཞི་ལ་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་དགོས་པའི་རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་མངོན་པར་སྐྱབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་དང་། ཀུན་སློང་གོ་བར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དང་། རྒྱན་གྱི་སྒོ་ནས་ནམ་མཁའ་ཁ་དོག་གཅིག་པ་རྣམས་འཇོག་སྟེ། སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས། "སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་ཙཱ་ལྔ་ནི་མཚན་ཉིད་དང་། གནས་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ३० ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲚ ཤོག ᲫᲜ

པ་དང་། ཚན་གཅོད་དང་། བྱེད་པའི་རྟེན་དང་། བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྒྱན་དང་ཆོས་པ་དྲྭག་གིས་རྣམ་པར་གཞག་པར་རིག་པར་བྱའོ། །བཞི་དང་། བཅུ་དང་། བརྒྱད་དང་། གཅིག་དང་། གཅིག་དང་། གཅིག་གོ་རིམས་བཞིན་ནོ། །"[1] ཞེས་འབྱུང་བོ། །

མདོར་བར་སྒྲབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། མིག་ཤེས་ཀྱིས་ཕ་རོའི་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་རེས་པར་དགོས་པའི་ཐོགས་རེག་དང་བྲལ་བའི་བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱེ་སེང་བ་ཞིག་གོ། །ཆོས་མཁའ་ཁ་དོག་གཅིག་པ་ཞེས་པ་ནི། ཐག་རིང་པོ་ཆོས་མིག་ཤེས་ལ་བར་སྣང་གི་ཆོས་མཁའི་ཁ་དོག་ཥོ་བས་ངས་སོགས་སུ་གཅིག་ཏུ་སྣང་བའི་གཟུགས་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་གཟུགས་ནི། ནང་གི་ཀུན་སློང་རིག་པར་བྱེད་པའི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན། དཁའ་བས་གང་མོ་དགོད་པའི་གདོང་གི་ཆོས་འགྱུར་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚོས་མདོར་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས། "དེ་ལ་མདོར་བར་སྒྲབས་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལས་གཞན་པ་ཟློག་པར་བྱེད་པའི་རིག་བྱ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱོགས་གང་ཡིན་པའོ། །ཆོས་མཁའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གང་སྟེང་ནས་ཕྱོན་པོར་སྣང་བའོ། །"[2] ཞེས་འབྱུང།

ཡང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཆ་བའི་དབྱེ་བ་གསུམ་དང་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་སྒྲུབ་ཅུ་སོ་གཉིས་ཡོད་པར་སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་དམིགས་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་གང་བསྟན་དུ་ཡོད་ཅིང་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པའོ། །དེ་ཡང་རྣམ་པ་དུ་མ་ཡོད་དོ། །མདོར་ན་ཁ་དོག

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ३ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ३८ ཤོག ८८१

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ३ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ३८ ཤོག ८८१

དང་དབྱིབས་དང་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་དོ། །ཁ་དོག་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། སྤོན་པོ་
དང་། ཝེར་པོ་དང་། དམར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་། གྲིབ་མ་དང་། ཉི་མ་དང་།
སྣང་བ་དང་། ཆུན་པ་དང་། སྨིན་དང་། དུ་བ་དང་། རྡུལ་དང་། ཁུག་རྟ་དང་། ནམ་
མཁའ་ཁ་དོག་གཅིག་པའོ། །དབྱིབས་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རིང་པོ་དང་། ཐུང་
དུ་དང་། ལྷུམ་པ་དང་། ཟླུམ་པོ་དང་། རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང་། རགས་པ་དང་། ཕྱ་ལེ་བ་
དང་། ཕྱ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། མཐོན་པོ་དང་། དམའ་བའོ། །རྣམ་པར་རིག་བྱེད་
གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ལེན་པ་དང་། འཛིག་པ་དང་། བསྐྱེད་པ་དང་། བརྒྱང་བ་
དང་། འཁྱེང་བ་དང་། འདུག་པ་དང་། ཉལ་བ་དང་། འཕྲོ་བ་དང་། ཕྲོག་པ་དང་། དེ་
ལ་སོགས་པའོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །

༢) སྒྲའི་སྐྱེ་མཚན།

སྒྲའི་སྐྱེ་མཚན་བཅད་པ་ལ། ཆ་བའི་ཤེས་པའི་ཕྱོད་ཡུལ་ཏེ་དེའི་མཉན་བྱ་ལ་
སྒྲ་ཞེས་བྱ། དེས་ན། ཆུ་སྒྲ་དང་གྲོང་བུའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། སྒྲ་ལ་དབྱེ་ན། ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་
ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་བཞི། མ་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་བཞི་སྟེ་བརྒྱད་ཡོད་པ་
ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "སྒྲ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། །ཟིན་པ་དང་མ་ཟིན་པའི་
འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་སེམས་ཅན་དང་། སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་
སྟེ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །དེ་ཡང་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་ཡིད་དུ་མི་འོང་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་རྣམ་པ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅན། ཙི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༩ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲨ ཤོག ᲬᲫᲩ

བརྒྱད་དུ་འགྱུར་རོ། །"[1] ཞེས་སོ། །

ཐེག་པའི་འབྲུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་བཞི་ནི། ཐེག་པའི་འབྲུང་བ་ལས་གྱུར་པ་སེམས་ཅན་དུ་སྐྱོན་པ་སྣྱན་པའི་སྒྲ་དང་མི་སྣྱན་པའི་སྒྲ་གཉིས་དང། ཐེག་པའི་འབྲུང་བ་ལས་གྱུར་པ་སེམས་ཅན་དུ་མི་སྐྱོན་པ་སྣྱན་པའི་སྒྲ་དང་མི་སྣྱན་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ཡང་རིམ་པ་བཞིན། སྐྱེས་བུས་གླུ་སྣྱན་པོ་ལེན་པའི་སྒྲ་དང། མིས་ཚོགས་ཙུབ་སྒྲ་བའི་སྒྲ་དང། བྱ་ཁ་བྱུག་གི་དབྱངས་དང། ཁང་ཚུང་རྡེག་པའི་སྒྲ་ཀུམས་ལྟ་བུའོ། །མ་ཐེག་པའི་འབྲུང་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་བཞི་ནི། མ་ཐེག་པའི་འབྲུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་དུ་སྐྱོན་པ་སྣྱན་པའི་སྒྲ་དང་མི་སྣྱན་པའི་སྒྲ་གཉིས་དང། མ་ཐེག་པའི་འབྲུང་བ་ལས་གྱུར་པའི་སེམས་ཅན་དུ་མི་སྐྱོན་པ་སྣྱན་པའི་སྒྲ་དང་མི་སྣྱན་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ཡང་རིམ་པ་བཞིན། བཆུན་འཕྲིན་གྱི་ཚོགས་སྣྱན་པོ་དང། བཆུན་འཕྲིན་གྱི་ཚོགས་ཙུབ་པོ་དང། པི་ཆང་གི་སྒྲ་དང། བྲག་རལ་བའི་སྒྲ་ཀུམས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་ལ་ཐེག་པའི་འབྲུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ལག་པ་དང་དག་གི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །མ་ཐེག་པའི་འབྲུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཆུང་དང། ནགས་ཚལ་དང། ཆུའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །སེམས་ཅན་དུ་སྐྱོན་པ་ནི་དག་གི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའོ། །གཞན་ནི་སེམས་ཅན་དུ་སྐྱོན་པ་མ་ཡིན་པའོ། །"[2] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཐེག་མ་ཐེག་གྱི་དོན་ནི། སྒྲ་དེའི་རྒྱུ་འབྲུང་བ་ཤེས་རྒྱུད་ཀྱིས་ཐེག་མ་ཐེག་ལ་བྱེད་དེ། ཐོག་དགོན་ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ལས། "ཐེག་པ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ ཁནས་དང་པོ། ཤོག ३०པ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲫᲚ ᲨᲗᲐ ᲫᲚᲧ

2 གོང་མཚན་ངམ། ཤོག३० པ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲫᲚ ᲨᲗᲐ ᲫᲚᲧ

ཞེས་བྱ་བའི་དོན་གང་ཞེ་ན། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུ་དངོས་པོར་གཟུང་བ་སྟེ་ཕན་པ་དང་གཞོན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཕན་ཚུན་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་འཇིག་རྟེན་ན་གང་སེམས་ཡོད་པ་དེ་ཟིན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །སེམས་ཅན་དུ་སྟོན་མི་སྟོན་ནི་དོན་སྟོན་མི་སྟོན་ལ་བྱེད་དོ། །

ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས་ནི་སྒྲ་ལ་ཕན་གཞོན་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡིད་འོང་སོགས་གསུམ་དང་། རྒྱུའི་སྒོ་ནས་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་གསུམ་དང་། བཤད་ཅིང་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་སོགས་གསུམ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཕགས་པ་དང་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་གཉིས་དང་བཅུ་གཅིག་ཏུའང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

> སྒྲ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུ་བྱས་པ། ཆ་བའི་དབང་པོའི་གཟུང་བའི་དོན་གང་ཡིན་པ་སྟེ། ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་། གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཟིན་པ་མ་ཡིན་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་དང་། དེ་གཉིས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པ་དང་། བྱུབ་པས་བསྟན་པ་དང་། ཀུན་བརྫུགས་པ་དང་། འཕགས་པས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་དང་། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་བཏགས་པའོ། །[2]

ཞེས་སོ། །

དེ་དག་ལས་ཟིན་པ་དང་མ་ཟིན་པའི་འབྱུང་བ་གཉིས་ཀ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲ་ནི་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་སེམས་ཙམ་སི། ཤོག ༧ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་ཏ། ༢༢ ཤོག ༥༠

2 སྒེ་དགེ་བསྟན་སེམས་ཙམ་ཅི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ༩༧ ཏ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་ཏ། ༢༧ ཤོག ༢༢

ལག་པ་དང་རྐང་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་ཞིང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲགས་པའི་ཐ་སྙད་ནི། འཇིག་རྟེན་ན་ཀ་བ་དང་བུམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཐ་སྙད་རྣམས་ལྟ་བུ། བྱུབ་པས་བསྟན་པའི་ཐ་སྙད་ནི། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་པའི་བྱུབ་མཐའི་ཐ་སྙད་ལྟ་བུ། ཀུན་བརྟགས་པའི་ཐ་སྙད་ནི། སྒྲ་རྟག་པའོ་ཞེས་པ་དང་སྐྱེ་བ་སྤ་ཕྱི་མེད་དོ་ཞེས་པའི་སྒྲོ་སྐུར་གྱི་ཐ་སྙད་རྣམས་ལྟ་བུ། འཕགས་པས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ནི། མཐོང་བ་ལ་མཐོང་ངོ་། །ཐོས་པ་ལ་ཐོས་སོ། །རྟོགས་པ་ལ་རྟོགས་སོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ། །མ་མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་ངོ་། །མ་ཐོས་པ་ལ་མ་ཐོས་སོ། །མ་རྟོགས་པ་ལ་མ་རྟོགས་སོ། །རྣམ་པར་མ་ཤེས་པ་ལ་མ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྨྲ་བའི་འཕགས་པའི་ཐ་སྙད་བརྫུད་ལ་བྱ་ཞིང་། འཕགས་པ་མ་ཡིན་པས་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ནི། མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་ངོ་། །ཐོས་པ་ལ་མ་ཐོས་སོ། །རྟོགས་པ་ལ་མ་རྟོགས་སོ། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པར་མ་ཤེས་སོ། །མ་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་ངོ་། །མ་ཐོས་པ་ལ་ཐོས་སོ། །མ་རྟོགས་པ་ལ་རྟོགས་སོ། །རྣམ་པར་མ་ཤེས་པ་ལ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲ་བའི་འཕགས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་བརྫུད་ལ་བྱ་སྟེ། མདོ་རང་འགྲེལ་ལས།

> མདོ་ལས་ཐ་སྙད་བཅུ་དྲུག་གསུངས་པ་ལ་མ་མཐོང་བ་ལ་མཐོང་ཞེས་སྨྲས་པ་
> དང་། མ་ཐོས་པ་དང་། མ་རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་མ་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་
> སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་
> པའི་བར་ལ་རྣམ་པར་མ་ཤེས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དང་བརྫུད་པོ་འདི་ནི་འཕགས་པ་མ་
> ཡིན་པའི་ཐ་སྙད་དག་ཡིན་ནོ། །མཐོང་བ་ལ་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནས་རྣམ་པར་

ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བའི་བར་དང་། མ་མཐོང་བ་ལ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྨྲ་བ་ནས་རྣམ་པར་མ་ཤེས་སོ་ཞེས་སྨྲ་བའི་བར་བརྒྱད་པོ་འདི་ནི་འཕགས་པའི་ཐ་སྙད་དག་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། རྟོགས་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཅི་ཞེ་ན། མིག་རྣ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་དང་། ཁམས་ཀྱི་ཉམས་སུ་བྱེད་གང་དེས། ཁམས་ཐོས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཤྲོགས་པ་ཡིན་ཏེ་གོ་རིམས་བཤད། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མཐོང་བ་ཞེས་བཤད་དོ། ཁྱོ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐོས་པ་ཞེས་བཤད་དོ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བཤད་དོ། ཁྱོ་དང་ལྷེ་དང་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཉམས་སུ་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཤྲོགས་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ཞར་ཕྱུང་ཟོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པ།

རྟོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པ་ལ། རྟོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་ནི་རང་གི་བརྟོད་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པའི་སྒྲ་བྱེ་བྲག་པ་ཞེག་སྟེ། དེ་ཡང་བརྡའི་དབང་གིས་རང་གི་བརྟོད་བྱ་གོ་བར་བྱེད་པའི་མཉན་བྱ་རྟོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བུམ་པ་ཞེས་བརྟོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། རྟོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲའི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལ། ངོ་བོའི་སྤྲོ་ནས་དབྱེ་བ། བརྟོད་བྱའི་སྤྲོ་ནས་དབྱེ་བ། རྟོད་ཚུལ་གྱི་སྤྲོ་ནས་དབྱེ་བ། རྣམ་གཅོད་ཀྱི་སྤྲོ་ནས་དབྱེ་ཚུལ་དང་བཞི། དང་

1 སྐེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ་ཀུ ཀན་པ་བཞི་པ། ཨོ་ཁ ༢༥༤ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲫᲔ ཨོ་ཁ ༥ᲐᲔ

པོ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་ཡོད། དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པ་ མིང་དང་། དེའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པ་ཚིག །གང་ཡང་མི་སྟོན་པའི་སྒྲ་ཡི་གེ་སྟེ། དཔེར་ན། ཁང་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པའི་མིང་དང་། ཁང་པ་དཀར་པོ་ཞེས་པ་ ལྟ་བུ་དེའི་ཁྱད་པར་སྟོན་པའི་ཚིག་དང་། ཀ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གང་ཡང་མི་སྟོན་པའི་ཡི་གེ་ ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གི་ཚུལ་ནི་སློབ་དཔོན་ཡོན་ཏན་བདེ་ཀྱི་ཕྱང་པོ་ལྟའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་ པ་ལས།

མིང་གི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་བླ་དྭགས་སོ། །འདི་ ལྟ་སྟེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཚིག་གི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚིག་བླ་དྭགས་སོ། །འདི་ལྟ་སྟེ་ཀྱེ་མ་འདུ་བྱེད་མི་རྟག་སྟེ་ཞེས་བྱ་ བ་ལ་སོགས་པའོ། །རྡེ་ཅམ་གྱིས་བཟློད་པར་འདོད་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ པ་སྟེ། གང་གིས་བྱེད་པ་དང་ཡོན་ཏན་དང་། དུས་ཀྱི་འཕྲེལ་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་ ཏོགས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། འདི་ལྟ་སྟེ་བུམ་པ་བྱས་ཞེས་བྱ་བའི་ ངག་འདིས་ནི་བྱེད་པའི་འཕྲེལ་པའི་ཁྱད་པར་ཏོགས་པར་བྱེད་དོ། །ལྟ་སྟྲི་ན་ནག་ པོ་དཀར་པོ་སྟོ་བསངས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་འཕྲེལ་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །ལྟ་ ཟླ་ན་འཚེད་དོ་འཚེད་པར་འགྱུར་རོ། །བཅོས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་དུས་ཀྱི་ འཕྲེལ་པའི་ཁྱད་པར་ཏོགས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་རང་གི་མཚན་ཉིད་མངོན་པར་ བཟློད་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། བྱེད་པ་དང་ཡོན་ཏན་དང་དུས་ཀྱི་འཕྲེལ་པའི་ཁྱད་པར་ བཟློད་པའི་ཚིག་ཅེས་བྱའོ། །ཡི་གེའི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། ཡི་གེ་རྣམས་ཏེ་དེ་གཉིས་ ཀ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། གཉིས་ཀ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་

ཉིད་དང་ལྡན་པར་རོ། །གསལ་བར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མངོན་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །[1]

ཞེས་ཞེབ་ཏུ་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཙམ་སྟོན་པའི་སྒྲ་དེ་མིང་གི་ངོ་བོ་དང། དབྱེ་ན། དངོས་མིང་དང། བཏགས་མིང་གཉིས། ཡང་ན་ཐོག་མ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པའི་མིང་འདོད་རྒྱལ་བ་དང། རྗེས་སུ་གྲུབ་པའི་མིང་གཉིས། དངོས་མིང་དང་མིང་གཙོ་བོ་དང་འདོད་རྒྱལ་གྱི་མིང་རྣམས་དོན་འཛིན་ལ། བཏགས་མིང་དང་མིང་ཕལ་པ་དང་རྗེས་བྱུབ་ཀྱི་མིང་རྣམས་ཀྱང་དོན་འཛིན། །དགོས་པ་དང་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་མེད་ཅི་ལྟར་ཡང། དོན་དེ་ལ་ཐོག་མར་བརྡ་སྦྱར་བའི་མིང་ནི་དངོས་མིང་སྟེ། དཔེར་ན། ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་ལ་མེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དེ་དང་འབྲེ་བཅས་འབྲེལ་པ་གང་རུང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་གཞི་དེ་ལ་ཕྱིས་བརྡ་སྦྱར་བའི་མིང་ལ་བཏགས་མིང་ཞེས་བྱ། དབྱེ་ན། འབྲེལ་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་བཏགས་མིང་དང། འབྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་བཏགས་མིང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དེ་བྱང་འབྲེལ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང། བདག་གཅིག་འབྲེལ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་གཉིས། དེ་བྱང་འབྲེལ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ནི། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ཉི་མ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ནི། ཚོགས་པའི་མིང་ཡ་གྱལ་ལ་བཏགས་པ་ཚོས་ཅན་ལ་བསྒྲུབ་བྱའི་མིང་གིས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་འདི་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་ནི། མི་ཁ་ཆེ་སྨ་ཉག་ལ་སེང་གེ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཤི། ཤོག ༢༩ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲫ ཤོག ᲫᲬᲫ

ཐོ་ནི་འཁྱལ་པ་མེད་འདུག་པ། །རྒྱུ་ཏུ་དངོས་བང་སྟོང་འདོགས་ལ། །
ས་ཁ་གེ་བྱམ་ཟེའི་ཁྲེ་ཎ་ལ། །དེ་ལྟར་བརྗོད་པཱའི་འཁོར་ཡོད། །
དོན་མེད་ན་ཡང་འགྲོ་བ་ཡི་ས། །གང་ལ་གྲགས་པས་སྒྲ་བཀོད་པ། །
དེ་ལ་དེ་དངོས་དེ་མཚུངས་ཕྱིར། །འཁྱལ་རྟོག་ཅན་གཞན་ཕལ་པ་ཡིན། །[1]

ཞེས་སེང་གེ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དེ་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་རྒྱུ་ཏུ་དངོས་མེད་དང་། བྱམ་ཟེའི་ཁྲེ་ཎ་ལ་བཏགས་མེད་དུ་བརྗོད་པཱའི་ཁྲེན་ན་ཡོད་ཅིང་། ཕྱི་རོལ་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལྟར་བཏང་སྲུང་སའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་དོན་གཞན་མེད་ན་ཡང་འཇིག་ཁྲེན་ན་གང་ལ་ཐོག་མར་གྲགས་པས་བཀོད་པའི་མེད་དེ་དོན་དེ་ལ་དངོས་མེད་དང་། དངོས་མེད་དུ་འཇུག་པའི་དོན་དེ་དང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་འཁྱལ་རྟོག་ཅན་ཏེ་རྟེས་བྱུབ་ཏུ་འཇུག་པའི་མེད་དེ་གཞི་དེ་ལ་ཕལ་པ་བཏགས་མེད་ཡིན་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་ཆོས་སྟྲུ་ན་ནས་སྟོན་པའི་སྒྲ་དེ་ཚིག་གི་ངོ་བོ་དང་། དཔེར་ན། ཀྱེ་མ་འདུས་བྱས་རྣམས་མི་རྟག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ། མེད་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ཏུ་ཁ་ཅིག་ཀྱང་པའི་སྐད་ཀྱི་གདངས་དེ་ཡི་གེའི་ངོ་བོ་ཡིན། ཡི་གེའི་ངོ་བོ་སྐད་གདངས་ཉིད་ལ་འདོད་ཅིང་། བྲེས་པའི་ཡི་གེའི་གཟུགས་ནི་ཡི་གེ་དངོས་མ་ཡིན་ནོ། །ཡི་གེ་ལ་དབྱེ་ན། དབྱངས་དང་། གསལ་བྱེད་གཉིས་སོ། །

འདིར་སྒྲའི་སྐྱེ་མཚན་དང་འབྱེལ་བའི་དོགས་པའི་གནད་ཅིག་ནི། ནང་པའི་གཞུང་དུ་སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་མེད་པར་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྤྱིར་འདུས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཚད་མ། མདོར་སྒྲས་ལེའུ། ཐུགས་ཀ ३८-३९ ཤོག ११९ བ། དང་བསྟུར་མ། དེབ ९९ ཤོག ५१९

བྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟས་རྒྱུན་གྱི་ཐོག་མ་འདིའི་ཞེས་འཇོག་མི་ནུས་པར་འོག་ཏུ་ འཚད་པར་འགྱུར་བ་ལྟར། སྒྲ་ལའང་རྟས་རྒྱུན་ཞིག་ནི་འཇོག་དགོས་པ་གཟུགས་ སོགས་གཞན་དང་འདྲ་ཞིང། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ནི་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཚ་ཤས་སུ་ལྟན་པའི་ འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་སུ་འདས་པས་རྒྱུན་ཅན་ཡིན་དགོས། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་རྒྱུན་ ཅན་མིན་ན་སྒྲ་ལ་དུས་མཉམས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཙམ་ལས་མེད་པར་འགྱུར་བས་ རྒྱ་ཆེས་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པ་སོགས་སུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟ་ནའང་སྒྲ་ལ་རིགས་ འདྲའི་རྒྱུན་མི་འཇོག་པར་གཞུང་དུ་མ་ནས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། ཚོས་མངོན་པ་ ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས། “སྒྲ་ནི་རྒྱུན་ཆད་པའི་ཕྱིར་ཡུལ་གཞན་དག་ཏུ་ གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འབྱུང་བའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡུལ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་ཀྱི་ འདི་ལྟ་སྟེ་རང་གི་ཡུལ་ན་འདུག་ཅིང་ཐང་ཅིག་འབྱུང་སྟེ།”[1] ཞེས་དང། དེ་བཞིན་དུ་ ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

> གཅོད་བྱེད་གཅད་པར་བྱ་བ་ཉིད། །ཕྱི་རོལ་གྱི་ནི་ཁམས་བཞི་ཡིན། །
> དེ་བཞིན་བསྟེག་བྱ་འཇལ་བྱེད་པའོ། །[2]
> ཞེས་དང། དེའི་ཐད་ཀྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང།
> “ཇི་ལྟར་གཅོད་བྱེད་གཅད་པར་བྱ་བ་ཉིད་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཁམས་བཞི་ཡིན་པ་ལྟར་ དེ་བཞིན་བསྟེག་བྱ་འཇལ་བར་བྱེད་པའོ། །དེ་དག་ཉིད་བསྟེག་པར་བྱ་བ་ཡིན་ ལ། དེ་དག་ཉིད་འཇལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དབང་པོ་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དང་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། ཞེམས་ཅན། ཕི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཨོཾ ༢༢ ཨ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༧ ཨོཾ ཁ་༥ཀ

2 སྟེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ ཀན་པ་དང་པོ། ཐུཾ། ༣༧ ཨོཾ ཀ ཨ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣᲼ ཨོཾ ༧

བའི་ཕྱིར་འོད་བཞིན་ནོ། །སྒྲ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཚད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལྟར་སྒྲ་ལ་རིགས་འདྲ་བའི་རྒྱུན་མེད་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟགས་ན། པལ་ཆེར་འདི་ལྟར་དགོངས་པར་སྣང་སྟེ། གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཞན་རྣམས་ནི་རང་གི་རིགས་མ་ཐུན་གྱི་རྒྱལ་ཐུན་བས་གཞན་ཏེ་རགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཚོགས་པ་འགྲུབ་ལ། དེ་དག་རང་གི་སྐད་ཅིག་ཕྱ་མ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མའི་ངོ་བོར་གྱུར་ཏེ་རིགས་འདྲའི་རྒྱུན་འཛིན་བྱེད་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་དེ་ཉིད་ཐུ་མོ་བས་གཞན་ཏེ་རགས་པའི་གནས་སྐབས་བར་བོར་ཚོད་ཆེ་རུ་འགྱོ་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ཞིང། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད་ནི། རང་ཉིད་ཅོས་བྱེད་ཀྱི་རིགས་མ་ཐུན་གྱི་རྒྱལ་བས་གཞན་ཏོ། སྒྲ་རང་ཉིད་ཀྱི་བོར་ཚོད་ཆེ་རུ་མི་འགྱོ་ཞིང། སྒྲ་ཆེ་ཆུང་ཡང་རང་ཉིད་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཆུང་གི་ཆགས་ཆེ་ཆུང་ལས་གྲུབ་ཀྱི། སྒྲ་རང་ཉིད་ཀྱི་བོར་ཚོད་ཆེ་ཆུང་གི་ཐ་སྙད་མེད་པར་དགོངས་སམ་བརྟག གང་ལྟར་ཡང་སྒྲ་ནི་ཆགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པས། དཔེར་ན། རྒྱ་མཚོའི་ཆགས་རྣམས་ཐ་མལ་པའི་སྣང་ངོར་ཆགས་ལ་ཕྱི་མའི་ངོ་བོར་འཕོ་བ་ལྟ་བུར་ཡོད་མོད། དོན་ལ་ཆགས་ལ་ཤ་ཀ་ས་ཀྱིས་ཆགས་ཕྱི་མ་གསར་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ལས་ཆགས་ལ་མ་དེ་ཉིད་ཕྱི་མའི་ངོ་བོར་སོང་སྟེ་མཐར་མཚོ་ཁར་སྐྱེས་པ་དེ་འདྲ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཁར་ཐ་ལྟ་བུའི་སྒྲ་ཤ་ཀ་ཞེག་བྱུང་བ་ན། སྒྲ་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ཤ་ཀ་ཆེ་ཆུང་ལས་སྒྲ་དེ་ཡུན་རིང་ཐུང་ཇི་ལྟར་གནས་པ་འོང་ཞིང། སྒྲ་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་ནི་རྣམས་ནི་སྐད་ཅིག་ལ་ལ་ལ་མའི་ཤ་ཀ་ཀྱིས་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མདོར་བསྡུ་བ། ཀུ་ གནས་བདང་པོ། ཤོག ༥༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ/ཅ ཤོག ７０ར

རང་གི་བརྒྱུད་ལམ་གྱི་ཆུང་གི་འདར་ཤུགས་ལས་སྐྱེ་བ་ནི། གོང་དུ་ཆགས་ཀྱི་དགེ་བཀོད་པ་ལས་དགོས་གྲུས་སོ་སྣམ་བས་བརྟག་པར་བྱའོ། །

༣) ཏིའི་སྐྱེ་མཚན།

ཏིའི་སྐྱེ་མཚན་བཤད་པ་ལ། སྣ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོང་ཡུལ་ཏེ་དེའི་བསྟན་བྱ་ལ་ཏིའི་སྐྱེ་མཚན་ཅེས་བྱ། དགེར་ན། ཅོན་དན་དང་གྱང་གྱམ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱ་བྱ། ཏེ་ལ་དབྱེ་ན། ཏེ་ཞིམ་པ་དང་། ང་བ་གཉིས་དང་། དེ་རེ་རེ་ལའང་མཉམ་པ་དང་མི་མཉམ་པ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བས་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "ཏིའ་རྣམ་བཞི། །ཏིའ་ཞིམ་པ་དང་། ཏིའ་ང་བ་རྣམ་པ་གཉིས། ཏིའ་མཉམ་པ་དང་། མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་རོ། །"[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་མཉམ་པ་ནི་ཏིའ་ཞིམ་པ་དང་ང་བ་ཅི་རིགས་ཤས་ཆུང་བ་དང་། མི་མཉམ་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཅི་རིགས་ཤས་ཆེ་བ་ལ་བཤད་དོ། །

ཡང་མཛོད་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་ནི། ཏི་ལ་དབྱེ་བ་བྱུག་ཏུའང་གསུངས་པའི་ཚུལ་ཡོད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། "ཏི་ཞིམ་པ་དང་། ཏི་ང་བ་དང་། ཏི་མཉམ་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་། སྔར་བ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཕྱིར་བ་ལས་བྱུང་བའོ། །"[2] ཞེས་འབྱུང་། ཕྱི་མ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞི་ཡང་། ཆོས་མཛོད་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས། "དེ་ལ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཏི་ནི། ཅོན་དན་ལ་སོགས་པའི་ཏིའོ། །སྔར་བ་ལས་བྱུང་བ་ནི། བདུག་ཐོས་སྔར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཏིའོ། །ཕྱིར་བ་ལས་བྱུང་བའི་ཏི་ནི། ཤིང་ཏོག་སྨིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཏིའོ། །"[3] ཞེས་གསུངས། གཞན་ཡང་ལྷོན་བཤད་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ३० བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཅ/৫ ཤོག ཅ/৫

2 ཕྱེ་བཤེ་བསྟན། ཞེམས་ཅན། བི། ཀུན་ལས་བཏུས་བང་པོ། ཤོག ৬৬ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཅ/৬ ཤོག ৭৪৪

3 ཕྱེ་བཤེ་བསྟན། ཞེམས་ཅན། ཡི། བམ་པོ་བང་པོ། ཤོག ৬ ཧ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཅ/৬ ཤོག ৫৬৪

སའི་རྩ་ལག་གི་ཕྱང་པོ་ལྟའི་བསལ་བ་ལས།

དེ་ལ་ཕྱི་ན་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་གཞག་གོ །དེ་ལ་དྲི་ཞིམ་པ་ནི་དབང་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་ཕན་བར་བྱེད་པ་སྟེ། ཐུ་རྩི་དང་ཙན་དན་དང་གུར་ཀུམ་ལ་སོགས་པའི་དྲིའོ །དྲི་མི་ཞིམ་པ་ནི་དབང་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་གནོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ངན་སྲུགས་ལ་སོགས་པའི་དྲིའོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་དབང་པོ་ལྟ་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་ཕན་པར་ཡང་མི་བྱེད་གནོད་པར་ཡང་མི་བྱེད་པ་སྟེ། དྲི་ཞིམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་དྲི་མི་ཞིམ་པ་ཡང་མ་ཡིན་པའོ། །དེ་ཡང་དུང་བོར་དང་ཉ་ཕྱི་ལ་སོགས་པའི་དྲིའོ། །དྲི་ཞིམ་པ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་སྦྱར་བ་དང་སྨིན་པའོ། །དེ་ལ་ཙན་དན་དང་གུར་ཀུམ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའོ། །བདུག་པའི་རིལ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་སྦྱར་བའོ། །ཞ་ཟའི་འབྲས་བུ་སྨིན་པ་ལ་སོགས་པའི་དྲི་ནི་སྨིན་པའོ། །དྲི་མི་ཞིམ་པ་ལ་ཡང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང་སྦྱར་བ་དང་སྨིན་པ་ཡོད་པར་ཅི་རིགས་པར་སྦྱར་རོ། །[1]

ཞེས་དབང་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་ཕན་པ་དང། གནོད་པ་དང། ཕན་གནོད་གང་ཡང་མི་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དྲི་ཞིམ་པ་དང། མི་ཞིམ་པ་དང། ཞིམ་མི་ཞིམ་གང་ཡང་མིན་པའི་དབྱེ་ཚུལ་གཞན་ཡང་གསུངས་སོ། །

༥) རོའི་སྐྱེ་མཆེད།

རོའི་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། ལྟེ་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོང་ཡུལ་ཏེ་དེའི་ཚོང་བྱ་ལ་རོའི་སྐྱེ་

1 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། མི། ཤོག ३৫ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲨ ཤོག ᲨᲬᲫ

མཆེད་ཅེས་བྱ། དགེར་ན། བུ་རམ་གྱི་རོ་ལྡུ་བུའོ། །རོ་ལ་དབྱེ་ན་དྲུག་སྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "རོ་ནི་ཆུམ་པ་དྲུག །མངར་བ་དང་། སྐྱུར་བ་དང་། ལན་ཚྭ་དང་། ཚ་བ་དང་། ཁ་བ་དང་། བསྐ་བའི་བྱེ་བྲག་གིས་སོ། །"[1] ཞེས་དང་། དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་ཡང་། ཕུང་པོ་ལྔའི་བཤད་པ་ལས། "དེ་ལ་མངར་བ་ནི། ཀ་ར་དང་། བུ་རམ་དང་། ཐྲྀང ཆེ་ལ་སོགས་པའོ། ।སྐྱུར་བ་ནི་ཚ་དང་སྐྱུར་ཆེ་ལ་སོགས་པའོ། ।ལན་ཚྭ་ནི་བྱོ་བ་སྟེ་ ལན་ཚྭ་ཆུམ་པ་ལྔའོ། ।ཁ་བ་ནི་མཁྲིས་པ་དང་། ཏིག་ཏ་ལ་སོགས་པའོ། ।ཚ་བ་ནི་པི་པི་ ལིང་དང་། ཀ་ལེ་ཧཱ་ལ་ཏང་ཐ་ལ་སོགས་པའོ། ।བསྐ་བ་ནི་ཨ་རྒ་ར་དང་བ་རྒ་ར་ལ་ སོགས་པའོ། །"[2] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས་ནི། "རོ་ནི་ཆུམ་དྲུག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ གཞིའི་རིགས་དྲུག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་སྐད་བཤད་ཀྱི་རོ་དྲུག་ཕན་ཚུན་ཐུང་བའི་ ཁྱད་པར་ལས་ནི་རོའི་ཆུམ་པ་རབ་ཏུ་མང་པོར་འགྱུར་ཏེ།"[3] ཞེས་རོ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་ མངར་བའི་མངར་བ་སོགས་དྲུག་དྲུག་བྱེ་བས་སོ་དྲུག་ཡོད་པ་དང་། སོ་དྲུག་པོ་རེ་རེ་ ལ་སྒྱེས་ཚེ་ལྷེ་ཤེས་ལ་ཕན་པའི་རོ་དང་། འཇུ་བར་མཛོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཚེ་ལུས་ ཤེས་ལ་མི་གཏོད་པའི་རོ་དང་། ཞུ་ཞིན་པའི་ཚེ་ལུས་སེམས་ལ་ཕན་འདོགས་པའི་རོ་ ལྷ་གསུམ་རེ་ཕྱེ་བས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཀྱང་བཤད་དོ།།

ཡང་མཛོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "དེ་ཡང་ཁ་བ་དང་། སྐྱུར་བ་དང་། ཚ་བ་དང་། བསྐ་བ་དང་། ལན་ཚྭ་དང་། མངར་བ་དང་། ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་

1 ལྷ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཀུ ཁྱགས་དང་པོ། ཤོག ༣༠ ཨ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ/৫ ཤོག ཀ/৫

2 ལྷ་དགེ་བསྟན་སེམས་ཅན། ཤི། ཤོག ৮০ ཁ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ/ཀ/ ཤོག ཀ/ཀ/০

3 ལྷ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཀུ ཁྱགས་དང་པོ། ཤོག ৪৯ ཁ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ১০ ཤོག ৫৫

དང། དེ་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པ་དང། སྤྱར་བ་ལས་བྱུང་བ་དང། གྱུར་པ་ལས་བྱུང་བའོ། །"[1] ཞེས་རོ་བཅུ་གཉིས་སུ་གསུངས། བཅུ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཚུལ་ཡང་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་དང་པོ་དྲུག །ཕན་གནོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་སོགས་གསུམ། རྟེན་གྱི་སྒོ་ནས་ཐ་མ་གསུམ་སྟེ་བཅུ་གཉིས་སུ་འཛིག །ཐ་མ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞི་ནི། ཞ་ར་རའི་རོ་ལྟ་བུ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་རོ་དང། ཐུག་པའི་རོ་ལྟ་བུ་སྤྱར་བྱུང་དང། ཞ་ལ་སྨིན་པའི་རོ་ལྟ་བུ་གྱུར་པ་ལས་བྱུང་བའི་རོའོ། །

གཞན་ཡང་འཕགས་ཡུལ་གྱི་སློན་གཞུང་དུ་རོ་དྲུག་པོ་སོ་སོའི་གྲྭ་ཚུལ་དང་བྱེད་ལས་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་བྱུང་སྟེ། ཟློ་བ་དཔོན་ཟླ་བ་ལ་དཀའ་བའི་སློན་དཔྱད་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟེང་པོའི་རྣམ་འགྲེལ་བློ་ཟེར་ལས།

ས་ཆུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། ས་ཆུ་ཞེས་པ་ས་དང་ཆུའི་འབྱུང་བ་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ནི། རོ་མངར་བ་འབྱུང་ལ། མེ་ས་ཞེས་བྱ་བ་མེ་དང་ས་པའི་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ནི་སྐྱུར་བ་འབྱུང་དོ། །ཆུ་དང་མེ་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་བ་ཆུ་དང་མེའི་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ནི་ལན་ཚྭའི་རོ་འབྱུང་དོ། །མཁའ་རླུང་ཞེས་བྱ་བ་ནམ་མཁའ་དང་རླུང་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ནི་རོ་ཁ་བ་འབྱུང་དོ། །མེ་རླུང་ཞེས་བྱ་བ་མེ་དང་རླུང་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ནི་རོ་ཚ་བ་འབྱུང་དོ། །ས་རླུང་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་བ་ས་དང་རླུང་གི་ཤས་ཆེ་བ་ལས་ནི་རོ་བསྐ་བ་འབྱུང་དོ། །དེ་ལྟ་ན་གཉིས་གཉིས་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཤས་ཆེ་ཞེས་སྨོས་པས་ན་རོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་ཡིན་པར་སྟོན་ཏོ། །[2]

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ৩৬ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ১৮ ཤོག ১২২

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་གསོ་རིག ཀོ ལེའུ་བཅུ་པ། ཤོག ১২২ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ১১২ ཤོག ২১৬

ཞེས་དང་།

རོ་དྲུག་གི་བྱེད་ལས་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལས།

མངར་བ་ནི་ཆུང་དང་མཁྲིས་པ་སེལ་ཞིང་བད་ཀན་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སྐྱུར་བ་ནི་ཆུང་སེལ་ཞིང་བད་ཀན་དང་མཁྲིས་པ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ལན་ཚྭ་ནི་ཆུང་སེལ་ཞིང་བད་ཀན་དང་མཁྲིས་པ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཚ་བ་ནི་བད་ཀན་སེལ་ཞིང་ཆུང་དང་མཁྲིས་པ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་བ་ནི་བད་ཀན་དང་མཁྲིས་པ་སེལ་ཞིང་ཆུང་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །བསྐ་བ་ནི་བད་ཀན་དང་མཁྲིས་པ་སེལ་ཞིང་ཆུང་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ།ཞ། [1]

ཞེས་འབྱུང་བོ། །

༤) རིག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད།

རིག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་བཤད་པ་ལ། ལུས་ཤེས་ཀྱི་སྦྱོང་ཡུལ་ཏེ་ལུས་ཤེས་ཀྱི་རིག་བྱ་ལ་རིག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་བྱ། དཔེར་ན། འབྱུང་བ་བཞི་ལྟ་བུའོ། །རིག་བྱ་ལ་ཆ་བའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཟློག་དགོས་ཀྱི་ཕྱད་ཙམ་ཡོད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ཏུ་བཤད་པ་ལས། "རིག་བྱ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། འབྱུང་བ་རྣམས་དང། དེ་དག་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་སོ། །"[2] ཞེས་རྒྱུའི་རིག་བྱ་འབྱུང་བ་དང། འབྲས་བུའི་རིག་བྱ་འབྱུང་གྱུར་གཉིས་སུ་གསུངས། སྤ་མ་འོག་ཏུ་འཆད་ཅིང། ཕྱི་མ་འབྱུང་གྱུར་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་ར་འབྱུང་གྱུར་ཅེས་པ་རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པའམ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་

1 གོང་མཚུངས། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༧༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༧༧ཨ ཤོག ཨ་ཨ

2 སྡེ་དགེ བསྟན། སེམས་ཙམ། ཤི བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ཨ་ཨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཀ་ཀ ཤོག ཡ་ཅ

འབྱུང་གྱུར་ཅེས་བརྗོད།

འབྱུང་གྱུར་ལ། ༡ འབྱུང་བ་རྒྱུར་བྱས་པའི་འབྱུང་གྱུར་དང་། ༢ རང་གི་ཐ་སྙད་མཐར་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འབྱུང་གྱུར། ༣ འབྱུང་བ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྣང་བའི་འབྱུང་གྱུར་དང་གསུམ་ཡོད་པར་ཀུན་བཏུས་འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་ལས་གསུངས་ལ། དེ་དག་ལས་དང་པོ་ནི་འབྱུང་བཞིས་རྒྱུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་འབྲས་བུའི་གཟུགས་བུམ་པ་དང་ཀ་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ཐ་སྙད་མཐར་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་འབྱུང་གྱུར་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་འབྱུང་བ་ཡོད་ན་གཟུགས་སུ་གདགས་པ་ཡོད་ལ། དེ་ཡོད་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཏུ་གདགས་པ་འབྱུང་བས་ན་རྡུལ་ཕན་གྱི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མཐར་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་དགོས་པས་འབྱུང་གྱུར་ཅེས་བརྗོད་ཅེང་། བུམ་པ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་ཚོགས་པའི་འབྱུང་གྱུར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་མངོན་པར་སྐྲས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་ཟློས་པ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་གཉིས་འབྱུང་གྱུར་ཏུ་འཇོག་ཚུལ་ཡང་སྤྱ་མ་དང་འདྲའོ། །གསུམ་པ་འབྱུང་བ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྣང་བའི་འབྱུང་གྱུར་ནི། དགེར་ནི། དབང་འབྱོར་བའི་གཟུགས་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ་ལས།

ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་སྟོམས་པར་འཛིན་པའི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་སྟོམས་པར་འཛིན་པ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དང་རིགས་མཐུན་པའི་གཟུགས་བརྟན་ལ་དམིགས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འབྱུང་བ་

ཆེན་པོ་རྣམས་རྒྱུར་བྱས་པ་ཞེས་བྱའི། དེ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྐྱེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་དབང་འབྱོར་བའི་གཟུགས་དེ་ཡུལ་ཅན་ཏིང་འཛིན་གྱིས་འབྱུང་བ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ལས་སྣང་བས་ན་འབྱུང་གྱུར་ཅེས་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཚ་ནས་བཞག་པའི་འབྱུང་གྱུར་མ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

འབྱུང་གྱུར་གྱི་རིགས་བྱ་ལ་བདུན་ཡོད་པ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "འཇམ་པ་ཉིད་དང་། རྩུབ་པ་ཉིད་དང་། ལྷུ་བ་ཉིད་དང་། ཡང་བ་ཉིད་དང་། གྲང་བ་དང་། བཏྱེས་པ་དང་། སྐྱོམ་པའོ། །"[2] ཞེས་འབྱུང་། དེ་བདུན་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་། ཡོན་ཏན་འོད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལྟའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ལས། "འཇམ་པ་ནི་མཉེན་ཞིང་མནན་པར་འོས་པ་སྟེ། པཱས་པས་བསལ་བ་ལ་ཤུད་ནས་དེ་ཏྲོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྩུབ་པ་ནི་རྩད་རྩད་པོ་སྟེ། རིགས་བྱ་ཅམ་དུ་ཟད་ཅིང་བཟུང་བས་རིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ལྷུ་བ་དང་ཡང་བ་ནི་སྲང་གིས་བཅལ་བས་དེ་ཏྲོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གྲང་བ་ནི་ཆུང་གི་འདུས་ཏེ་རིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ནི་ཏོ་བ་འདོད་པར་བྱེད་པའོ། །བཏྱེས་པ་ནི་ཟ་འདོད་པའོ། །སྐྱོམ་པ་ནི་འཕྱང་འདོད་པའོ། །"[3] ཞེས་འབྱུང་།

འབྱུང་གྱུར་གྱི་རིགས་བྱ་བདུན་པོ་འདི་རྣམས། ཆ་བའི་ཚ་ནས་འབྱུང་བཞིའི་རིགས་བྱའི་ཁྱད་པར་ལ་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་འབྱུང་བའི་རིགས་བྱ་ལས་ངོ་བོ་རྒྱུར་དུ་མེད་པ་དང་། རིགས་བྱ་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན་འཇམ་རྩུབ་བར་མ་གསུམ་དུ་འདུ་བར་གསུངས་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་མདོ་ཅམ། ཞི། བམ་པོ་བྱུག་པ། ༥༣ ཨ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠ ཤོག ༡༥༥

2 སྒེ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཀུ ཁན་པར་ངང་གོ། ཤོག ༣༠ ཨ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༤ ཤོག ༢༧

3 སྒེ་དགེ་བསྟན་མདོ་ཅམ། ཤི། ཤོག ༧ ཨ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢ ཤོག ༧༥

སོ། །འབྱུང་གྱུར་གྱི་རིགས་བྱ་བདུན་རང་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ལས་བྱུང་ཚུལ་ནི། ཕུང་པོ་ལྷའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས།

འཇམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་གནས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་དེ། ཆུ་དང་མེའི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་ན་ནི་འཇམ་པ་ཉིད་དེ། ས་དང་རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་རྡུབ་པ་ཉིད་དོ། །ས་དང་ཆུའི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་ལྷོ་བ་ཉིད་དོ། །མེ་དང་རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་ཡང་བ་ཉིད་དོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཤི་བའི་ལུས་ལ་ལྷོ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བའོ། །ཆུའི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་གྲང་བའོ། །རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་བཏགས་པའོ། །མེའི་ཁམས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བ་ནི་སྐོམ་པའོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས།

འཇམ་པ་ཉིད་དང་། རྡུབ་པ་ཉིད་དང་། ཡང་བ་ཉིད་དང་། ལྷོ་བ་ཉིད་དང་། མཉན་པ་ཉིད་དང་། ལྷོད་པ་ཉིད་དང་། ལྷོད་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། གྲང་བ་དང་། བཏགས་པ་དང་། སྐོམ་པ་དང་། ཚིམ་པ་དང་། ཉམ་ཡོད་པ་དང་། ཉམ་ཆུང་བ་དང་། བརྒྱལ་བ་དང་། གཡའ་བ་དང་། འཕྲེད་པ་དང་། ནི་བ་དང་། ཀུ་བ་དང་། འཆི་བ་དང་། ངལ་བ་དང་། ངལ་སོས་པ་དང་། སྲུངས་ཆེ་བའོ། །[2]

ཞེས་འབྱུང་གྱུར་གྱི་རིགས་བྱ་ལ་ཉེར་གཉིས་གསུངས་པ་ཡང་། རིགས་བྱ་བདུན་གྱི་ནང་དུ་ཅི་རིགས་པར་འདུས་པ་ཡིན་ཏེ། མཉན་པ་ནི་ནེམ་ནེམ་པོར་སྦྱང་བ་སྲིན་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཤི བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢༠༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢ᲘᲘ ཤོག ᲧᲫᲘ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། དི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ᲫᲘ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲘᲬ ཤོག ᲨᲨᲨ

བལ་གྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། ལྷོ་བ་ནི་བཅོར་ན་སྒ་བ་མ་ཡིན་པ་བལ་གྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་དག་ནི་འཇམ་པ་དང་ཡང་བ་ཅི་རིགས་སུ་འདུས། ལྷོ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་བཅོར་ན་ཞུམ་པར་མི་འགྱུར་བ་ལྟར་ཏང་ཏོའི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། ཚོམ་པ་ནི་བཟའ་བཏུང་གིས་ཚོམ་པའི་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་དང་། ཁམས་སྟོམས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། ཉམ་ཡོད་པ་ནི་ལུས་ཚོ་ཞིང་སྟོབས་རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། ཉམ་ཆུང་བ་ནི་ལུས་རིད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་བཞི་རྩྭ་པ་དང་ལྷི་བ་ཅི་རིགས་སུ་འདུས། བརྒྱལ་བ་ནི་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གི་རྒྱུ་བ་རགས་པ་འགགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྡུན་པ་ལས་བྱུང་བའི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་རྩྭ་པ་དང་འཇམ་པ་ཅི་རིགས་སུ་འདུས། གཡའ་བ་ནི་ཁྲག་ལ་གཏོད་པས་སེམས་ལ་མི་བཟོད་པ་སྟྲེད་པར་བྱེད་པ་ལྟར་ཀྱིས་ལྟར་ལ་བརྡར་བའི་སྒྲ་ལས་ལུས་ཀྱི་སྐྱེ་གཡའ་བའི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་ནི་རྩྭ་པར་འདུས། འགྲེད་པ་ནི་ཆུ་དང་ས་འདུས་པ་ལས་རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་འགྲེད་པ་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནི་ལྷི་བར་འདུས། ན་བ་ནི་མགོ་བོའི་ཟུག་གཟེར་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་རྩྭ་པར་འདུས། ཏཱ་བའི་རེག་བྱ་ནི་ལུས་པོ་ལྷི་བ་དེ་ཡིན་པས་ལྷི་བར་འདུས། འཆི་བའི་རེག་བྱ་ནི་གནད་གཅོད་པའི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་དང་། ངལ་བ་ནི་ལུས་ཐང་ཆད་ནས་ལུས་ལས་སུ་མི་རུང་བའི་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་རྩྭ་པ་དང་ལྷི་བ་ཅི་རིགས་སུ་འདུས། ངལ་སོས་པ་ནི་ངལ་བ་དང་བྲལ་བ་ལུས་ལས་སུ་རུང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཡང་བར་འདུས། སྡུངས་ཆེ་བ་ནི་ལུས་སྟོབས་བཟང་ཞིང་མདངས་བཟང་བའི་སྐབས་ཀྱི་རེག་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ཡང་བ་དང་ལྷི་བ་ཅི་རིགས་

སྣ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས།

གཞན་ནས་བརྒྱལ་བ་དང་། ཉམས་ཡོད་པ་དང་ཉམ་ཆུང་བ་ལ་སོགས་པ་རེག་བྱའི་བྱེ་བྲག་སྟོས་པ་རྣམས་ཀྱང་འདི་དག་གི་ནང་དུ་འདུས་པས་ལོགས་ཤིག་ཏུ་མ་བརྗོད་དོ། །བརྒྱལ་བ་ནི་འཇམ་པ་ཉིད་ལས་གྱུད་ན་མེད་དོ། །ཉམ་ཡོད་པ་ནི་ཆུ་བ་པ་དང་ལྷུ་བ་ཉིད་ལས་ལོགས་ཤིག་ན་མེད་དེ། དེ་ལྟར་གཞན་ནས་རེག་བྱའི་བྱེ་བྲག་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱང་འདི་དག་གི་ནང་དུ་མཐུན་མཐུན་དུ་བསྡུ་བར་བྱའོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བྱངས་པའི་སྟོན་གྱི་མདོན་པའི་གཞུང་ལུགས་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་རྣམས་མདོར་བསྡུས་ན། མདོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཉི་ཤུ་དང་། སྒྲ་ལ་བརྒྱད། དེ་ལ་བཞི། རོ་ལ་དྲུག་རེག་བྱ་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་གྱུར་བདུན་ཏེ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ལ། མདོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་དུ་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་ཉེར་ལྔ་དང་། སྒྲ་ལ་བཅུ་གཅིག ཏུ་ལ་དྲུག ।རོ་ལ་བཅུ་གཉིས། རེག་བྱ་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་གྱུར་ཉེར་གཉིས་ཏེ་ཉེར་དྲུག་ཏུ་གསུངས་སོ། །

༥ མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་བཤད་པ།

མིག་སོགས་དབང་པོ་རྣམས་ནི། རང་རང་གི་དབང་རྟེན་ཁོག་པ་ལ་བརྟེན་པ།

1 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར་ཅི་ བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༢༠༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ཀ ཤོག ༥ཁ

འོད་ལྡན་ཤེན་ཏུ་དང་བས་དུས་བྱང་གཙོད་པ་དང་སྒང་ལ་འཛལ་བ་སོགས་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ནང་གི་གཟུགས་སུ་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་གསུངས། དེས་ན་དེ་དག་ནི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དང་བའི་ངོ་བོ་རང་འབྲས་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མེ་ལོང་ལ་གཟུགས་བརྙན་ཤར་བ་བཞིན་དུ། མིག་གི་དབང་པོར་ཡང་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ཤར་ཏེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེའོ། །དེས་ན་རང་འབྲས་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་བྱེད་པའི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དང་བ་མིག་གི་དབང་པོའི་ངོ་བོ་དང། དེས་རྣ་བའི་དབང་པོ་སོགས་བཞིའི་ངོ་བོ་འཛིག་ཚུལ་ཡང་ཤེས་སོ། །དེ་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས།

> མིག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བའོ། །རྣ་བའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བའོ། །སྣའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། སྣའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བའོ། །ལྕེའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། ལྕེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བའོ། །ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པ། ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་གཟུགས་དང་བའོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་བློ་ཁ་ཀ ཀོག ᠀᠄᠅ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། ཅེག ᠈᠅ ཀོག ᠈᠅᠇᠅

མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྔ་པོ་རེ་རེ་ལའང་རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་གཉིས་རེ་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་ལ་ལྔ་བཞིན་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་མིག་དབང་དེ་རྟེན་བཅས་དང་། གཉིད་ལོག་པ་དང་མིག་བཙུམས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐྱབས་ཀྱི་མིག་དབང་དེ་དེ་མཚུངས་ཡིན་མོ། །དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་གང་སྲེལ་གྱི་ཚོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་མཚན་ཉིད་རྟེས་འབྲང་ལས།

དེ་ལ་མིག་གི་དབང་པོའི་རྫུལ་ཕ་རབ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་འབྱུང་བ་ལ། རེས་འགའ་ནི་ཐམས་ཅད་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་དག་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཚེ་ཕྱད་པར་འདོད་པས་འཛིན་པར་འདོད་པའི་དངོས་པོ་ལ་ལྟ་བ་ནས་སྟེ། དེའི་ཚེ་ཐམས་ཅད་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ། །རེས་འགའ་ནི་དེ་དང་མཚུངས་པ་དག་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཚེ་གཉིད་ལོག་པ་དང་། མིག་བཙུམས་པར་གྱུར་པ་ནའོ། །རེས་འགའ་ནི་ཁ་ཅིག་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཚེ་ཕྱད་པར་ཀུན་ལ་ལྟ་བ་ནས་སྟེ། དེའི་ཚེ་ཁ་ཅིག་བརྟེན་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་དེ་དང་མཚུངས་པ་དག་གོ། །[1]

ཞེས་མིག་དབང་ལ་རྟེན་བཅས་དང་དེ་མཚུངས་ཀྱི་དབྱེ་བ་འཛིག་ཚུལ་འདིས་དབང་པོ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་ཡང་རིགས་འགྱེའོ། །

དབང་པོ་ལྔའི་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་དབྱིས་སོགས་ནི་སའི་རྩ་ལག་གི་ཕྱང་པོ་ལྔའི་བཤད་པ་ལས་གསལ་བར་གསུངས་པ་འདིར་བཀོད་ན། དེ་ཉིད་ལས།

མིག་གི་དབང་པོའི་ཡུལ་ནི་སྟོན་པོ་དང་། ས་ར་པོ་དང་། དཀར་པོ་དང་། དམར་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཐུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ৫৫ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ১৭ ཤོག ৪২৩

པོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། དགེ་རུ་ནི། མེ་ལོང་དང་ཤེལ་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་ གཟུགས་དང་ཞིང་གསལ་བས་གཟུགས་བརྙན་སྣང་བ་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། མིག་ གི་དབང་པོ་ཡང་གཟུགས་དང་ཞིང་གསལ་བ་སྟེ། གཟུགས་དང་ཐད་པར་གྱུར་ པ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་འབྱུང་བར་གྱུར་ནས་གཟུགས་ཀྱི་རང་ བཞིན་རྗེ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་དེ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ནར་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་ བའི་རྒྱུ་བྱེད་དེ། དེ་བས་ན་གཟུགས་དང་བ་ཞེས་བྱའོ། །མིག་གི་དབང་པོའི་ རྟེན་ཐུ་ཐ་རབ་ནི་མིག་གི་སྲིན་ཀྱི་ནང་ན་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་ཁ་འདྲས་ལྟར་གནས་ ས།། །སྐྱེས་པ། དེ་ལྟར་ན་དང་བའི་སྒྲ་སྟོས་པས་ཚོགས་པོད་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲ་སྟོས་པ་ ཏེ་དགོས། སྐྱེས་པ། གཟུགས་ཀྱི་སྒྲ་མ་སྟོས་པར་དང་བ་འབབ་ཞིག་སྟོས་པ་ན་ ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་དང་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་དང་བཅོ་ ཞེས་བཤད་པ་དེ་མིག་གི་དབང་པོ་ཡིན་ནོ་སྟེམ་དུ་ཡིད་གོལ་བར་འགྱུར་བས་ གཟུགས་ཀྱི་སྒྲ་སྟོས་ཏེ། དད་པ་དང་བ་ཡིན་ཡང་སེམས་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་ བཞིན་མ་ཡིན་ལ། མིག་གི་དབང་པོ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་ཡིན་ ནོ།། །དང་བའི་རང་བཞིན་ཡང་ཡིན་པས་སོ། །སྐྱེས་པ། ཁོ་ན་གཟུགས་ཞེས་སྟོས་ པས་ཚོགས་པོད། དང་བའི་སྒྲ་སྟོས་ཏེ་དགོས། ལན་དུ་གཟུགས་འབབ་ཞིག་སྟོས་ ལ་དང་བ་མ་སྟོས་ན་ཇོ་དང་ཤེང་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཀྱང་མིག་གི་དབང་པོ་ ཡིན་ནོ་སྟེམ་དུ་ཡིད་གོལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། ཡིང་ཏོག་གིས་ཁེབས་པ་དང་ དགྱེས་ལོང་དག་ལ་ཡང་མིག་གི་དབང་པོ་ཡོད་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བས་ན་དང་ བའི་སྒྲ་སྟོས་ཏེ། ཇོ་དང་ཤེང་ལ་སོགས་པ་དང་ཡིང་ཏོག་གིས་ཁེབས་པ་དང་ དགྱེས་ལོང་ལ་སོགས་པ་ལ་གཟུགས་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་དང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་

མིག་གི་དབང་པོ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྣྲས་པ། དེ་ལྟར་ན། གཟུགས་དང་བ་ཞེས་སྨོས་པས་ཚོག་མོད་ཡུལ་ཁ་དོག་ཅེས་སྨོས་པའི་སྒྲ་ཇི་དགོས། ལན་དུ་དེ་ཡང་དགོས་པ་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིར་ཡུལ་ཁ་དོག་ཅེས་མི་བརྗོད་དུ་མི་རུང་སྟེ། གཟུགས་དང་བ་འབའ་ཞིག་སྨོས་ལ་ཡུལ་ཁ་དོག་མ་སྨོས་ན། རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ཡང་གཟུགས་དང་བ་ཡིན་པས་དེ་མིག་གི་དབང་པོ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཡིད་གོལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། མེ་ལོང་དང་། ཤེལ་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་གཟུགས་དང་བ་ཡིན་པས། དེ་དག་མིག་གི་དབང་པོ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཡིད་གོལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་གཟུགས་དང་བ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཡུལ་ཁ་དོག་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བས་ན་གང་ཡུལ་ཁ་དོག་ཀྱང་ཡིན་གཟུགས་ཀྱང་ཡིན་དང་བ་ཡང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མིག་གི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །

དེ་བཞིན་དུ་རྣ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྷག་མ་ལ་ཡང་སོ་སོར་ཅི་རིགས་པར་སྦྱར་ཞིང་བཤད་དོ། །རྣ་བའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྣ་བའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་དྲིས་ཏེ། རྣ་བའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཞེས་དྲིས་པའི་དོན་ཏོ། །དེའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཡུལ་སྒྲ་གཟུགས་དང་བཅོ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། རྣ་བའི་དབང་པོའི་ཡུལ་ནི་སྒྲ་སྟྲན་པ་དང་། མི་སྟྲན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ་དེའི་གཟུགས་ཀྱང་ཤེལ་དང་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པ་དང་འདྲ་བ་དང་ཞིང་གསལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་གསལ་བའི་མཐུས་རྣ་བའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ། །དེའི་རྟེན་ལ་ཐུན་ནི་གྲོ་གཱ་ཏ་ཆུས་པའི་མདུད་པ་འདྲ་བར་རྣ་བའི་ནང་ན་གནས་སོ། །

སྣེའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྣེའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་དྲིས་ཏེ། དེ་ཡང་སྣེའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཞེས་དྲིས་པའི་དོན་ཏོ། །དེའི་ལན་དུ་ཡུལ་དྲི་གཟུགས་དང་བཅོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་ཏེ། སྣེའི་དབང་པོའི་ཡུལ་ནི་དྲི་ཞིས་པ་དང་། མི་ཞིས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། དེལང་ཤེལ་དང་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པ་ལྟར་གཟུགས་དང་ཞིང་གསལ་བ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་ན་སྣེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ། །དེའི་རྟེན་ལྷན་ནི་མིག་སྨན་བསྐྱེ་བའི་ལྷུགས་ཐུར་ལྟར་མཚུལ་བའི་ནང་ཐོག་ཐག་གནས་སོ། །

ལྷེའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལྷེའི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་དྲིས་ཏེ། ལྷེའི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཞེས་དྲིས་པའི་དོན་ཏོ། །དེའི་ལན་དུ་ཡུལ་རོ་གཟུགས་དང་བཅོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་ཏེ། ལྷེའི་དབང་པོའི་ཡུལ་ནི་རོ་མངར་བ་དང་སྐྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། དེལང་མེ་ལོང་དང་ཤེལ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དང་ཞིང་གསལ་བ་སྟེ། དེའི་རྒྱས་ན་ལྷེའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ། །ལྷེའི་དབང་པོའི་རྟེན་ལྷན་ནི་ཟླ་བ་ཕྱེད་པ་འདྲ་བར་ལྷེའི་དབུས་ཐོག་ཐག་སྐྱེའི་ཁྲོན་ཙམ་ཞིག་དབང་པོས་མ་ཁྱབ་པར་གནས་ཏེ། དེལང་དབང་པོས་ཁྱབ་ན་ནི་སྣོད་རྒྱས་རྒྱན་དུ་འཛིག་པས་སྟེང་པོའི་ཕྱིར་ཡི་གཉན་པར་འགྱུར་རོ། །

ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་དྲིས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཞེས་དྲིས་པའི་དོན་ཏོ། །དེའི་ལན་དུ། ཡུལ་རེག་བྱ་གཟུགས་དང་བཅོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་ཏེ། ལུས་ཀྱི་

དབང་པོའི་ཡུལ་ནི་འཛིན་པ་དང། རྫུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་རེག་བྱ་ཡིན་ལ། དེའང་ཤེས་དང་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་གཟུགས་དང་ཞིང་གསལ་བ་སྟེ། དེའི་རྒྱུས་ནི་ལུས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ། །དེའི་རྟགས་ཐུན་ནི་པགས་པཉམ་ཀོ་བ་བཞིན་དུ་ལུས་ཐོག་ཐག་ཕྱིན་པར་གནས་སོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

གཞུང་འདིར་དབང་པོ་ལྔའི་དབྱེབས་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་ཟར་མའི་མེ་ཏོག་དང། ཁོ་ག་ནུས་ཏེ་མདུད་པ་དང། མིག་སྨན་གྱི་ཐུར་མ་གཤིབས་པ་དང། ཆུ་བ་ཕྱེད་པ་དང། པགས་པ་ལྔ་བུ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

༤ ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་བཤད་པ།

སྤྱི་ར་གཟུགས་ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང། ཡིད་ཤེས་འབའ་ཞིག་གི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་གཉིས་ལས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ནི་ཕྱི་མ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དགེར་ན། རྡུལ་གྱི་གོང་བུ་ལྟ་བུའི་རགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ལ་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་ཚེ་མཐར་ཐུག་པར་གྱུར་ཏེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་ཀྱང་དེ་དག་གཟུགས་མིན་པར་མི་འགྱུར་ཞིང། དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་རྣམས་ནི་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྟ་དང་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་གང་ཡང་མིན་པས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་འཇོག་དགོས་སོ། །དེས་ན་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་ཞིང་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སུ་རུང་བ་དེ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་

1 སྟེ་དགེ བསྟན་འགྱུར་མ། ཤི། ཨོཾ ཨ་ཀ ཏ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཀ་ཀ ཨོཾ ཀ་ཁ ཨ

གཟུགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ཞེས་པས་སྟོན་ལྟེའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་གཅོད་ཅིང་། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྟ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བའི་གཟུགས་ཡིན་ཡང་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་མ་ཡིན་པས་དེ་གཅོད་པའི་ཕྱིར་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་མ་ཡིན་པ་ཞེས་སྨོས་སོ། །ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་ཞིང་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་མ་ཡིན་པ་ཞེག་དགོས་པ་ཡང་། སྟོན་དགོན་དབྱིག་གཞན་གྱི་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་ལས། "ཡིད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་ནི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ནི་ཡིད་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་ཡུལ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་རྟེན་ནི་མ་ཡིན་གོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟོན་དགོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་དེ་ལ་ལྟར་གསུངས་ཏེ། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྟར་བལྟ་སྟེ། བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་པ་དང་། མངོན་པར་སྐྲས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་དག་པར་ཟློས་པ་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཀུན་བཏགས་པ་དང་། དབང་འབྱོར་བའོ། །"[2] ཞེས་སོ། །དེ་ཡང་རྒྱུ་བ་དང་སེམས་པ་དང་ཏིང་འཛིན་གསུམ་གྱིས་ཕྱེ་སྟེ། དང་པོ་གཉིས་རྒྱུ་བ་དང་། གསུམ་པ་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ཏིང་འཛིན་གྱི་སྟོམ་གྱིས་ཕྱེ་བའོ། །

དེ་རྣམས་ལས། ༡ བསྡུས་པ་ལས་ཀྱང་པའི་གཟུགས་ནི། གཟུགས་རགས་པ་གསོལ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བོ། །དེ་ཡང་རགས་པའི་གཟུགས་ལ་ཚ་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་ཚེ་ཕྲ་བར་ཀྱང་ཏེ་མཐར་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་

1 ལྷོ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅམ་ཤི ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ३৬ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৮৩ ཤོག ৫১

2 ལྷོ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅམ་རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ৩৩ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৬ ཤོག ৭৪৪

གྱུར་པའི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་ཅིག་ལ་འཇོག་བསྟན་པའི་གོང་བུ་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་ཆ་དང་ཆར་ཕྱེ་བ་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐར་གྱུར་པས་ན་བསྟན་པ་ལས་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད།

২ མངོན་པར་སྐྱེས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་པ་ནི། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱེ་སེང་སེང་པོར་སྣང་བ་ལྟ་བུ། མིག་ཤེས་ཀྱིས་པ་རིའི་གཟུགས་མཐོང་བ་ལ་ངེས་པར་དགོས་པའི་བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱ་སེང་བ་དེ་སྒྲིར་མངོན་པར་སྐྱེས་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་འཇོག་ཀྱང། སྐྱེས་འདིར་ནི་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་བར་སྣང་སྐྱ་སེང་བ་སྣང་བ་དེ་ཡིན། མིག་ཤེས་ལ་སྣང་བའི་བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱ་སེང་བ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་མཆེད་ཡིན་ནོ། །

৩ ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ནི། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པས་བསྟན་པ་དང། སྡོམ་པ་མ་ཡིན་པ་དང། བར་མས་བསྟན་པའི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་གིས་རང་ཀུན་ནས་སློང་བའི་ཀུན་སློང་གཞན་གྱི་བློ་ཡུལ་དུ་རིག་པར་མི་བྱེད་པས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་ལ། སོ་སོར་ཐར་པའི་སྡོམ་པ་དེ་སློབ་དཔོན་གྱི་དྲུང་ནས་ཚོ་གས་ཡང་དག་པར་བླང་བས་ན་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལས་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཞེས་བྱོགས་གཅིག་གི་ཚ་ནས་བཏགས། ཡང་ན་ཡང་དག་པར་བླང་བ་ལས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་སོགས་སྒྲ་སྒྲ་དགོས་པར་གསུངས་སོ། །

৪ ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ནི། མི་ལྟག་པ་སློས་པའི་ཡིད་བྱེད་ལ་ས་གཞི་ཀེང་རུས་

ཀྱིས་ཁྱབ་པ་གསལ་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུ་དང་། ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་ལམ་གྱི་རྒྱུ་བྱང་ངང་ཁང་པ་སོགས་ཡུལ་ལྟ་གསལ་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་མི་སྡུག་པ་སྦོམ་པའི་ཡིད་བྱེད་ལ་ས་གཞི་ཀེང་རུས་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་སྣང་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་ས་གཞིར་ཀེང་རུས་ཀྱིས་མ་ཁྱབ་པ་དང་། རྣམ་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལ་རྒྱུ་གསོག་སུ་སྣང་བ་ཙམ་ལས་རྣམ་ལམ་ན་རྒྱུ་གསོག་མ་གྲུབ་པས་དེ་ལྟར་སྣང་བ་རྣམས་ལ་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་ཞེས་བརྗོད།

৭ དབང་འབྱོར་བའི་གཟུགས་ནི། ཟད་པར་མེ་དང་ཆུའི་ཉིང་འཛིན་སོགས་ལ་མེ་དང་ཆུ་སོགས་གསལ་བར་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ཉིང་འཛིན་ལ་དབང་ཐོབ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མེ་དང་ཆུས་ཁྱབ་པ་དང་མེ་དང་ཆུ་སོགས་སུ་བསྒྱུར་བའི་གཟུགས་ཡིན་པས་དབང་འབྱོར་བའི་གཟུགས་ཞེས་བྱ། དེ་ལྟར་ཡང་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ལས།

མངོན་པར་བསྟན་པ་ཅན་ནི་རྫུ་ལྷ་ལྟ་རབ་ཀྱི་གཟུགས་སོ། །མངོན་པར་གསལ་བ་ཅན་ནི་དེ་ཉིད་དེ་དེ་ལས་གཞན་པ་ཐོགས་པར་བྱེད་པའི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་བའོ། །ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ཅན་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་སོ།། །ཡོངས་སུ་བཏགས་པ་ཅན་ནི་གཟུགས་བརྟན་གྱི་གཟུགས་སོ། །དབང་འབྱོར་བ་ཅན་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ལ་བསམ་གཏན་པའི་སྟོད་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་གང་ཡིན་པའོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཡི། ཀུན་ནས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ༡༩༦ ནི། དགེ་བསྟན་མཛོད། ཤ།ཁ ཤོག ༡༩ཀ།

དེ་ལ་སྤྱི་ར་སྟོན་གྱི་ནང་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཞེས་པ་ཡིད་ཤེས་ཁོ་ནའི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་གཟུགས་ཤིག་ལ་འཛིན་པར་མཐུན་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ནང་གསེས་ལྟ་འཛིན་མེད་དང། ལྟ་བོ་དེ་དག་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་མེད་མི་མཐུན་པ་ཡོད་དེ། བྱ་བྲག་སྨྲ་བའི་ལུགས་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལས་གཞན་མ་བཤད་དེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

གཟུགས་ནི་དབང་པོ་ལྟ་དང་དོན། །ལྟ་དང་རྣམ་རིག་བྱེད་མིན་ཉིད། ।[1]

ཅེས་དབང་པོ་ལྟ་དང། དོན་ལྟ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་བཅས་གཟུགས་ཕུང་ལ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའི་བཅུ་གཅིག་པ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ལས་གཞན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ཤིག་མ་བཤད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་མངོན་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྟེས་འབྲང་ལས་ཀྱང།

རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དོན་ལྟའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པས་དབང་པོ་ལྟའི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཡོཔས་ཤེས་ཏུ་བསྟན་ཏོ། ।ཉིད་ཀྱི་སྒྲ་ནི་ངེས་པར་གཟུང་བའི་དོན་ཏེ། རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་པ་ལས་གཞན་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྟན་པའི་གཟུགས་མདོ་སྡེ་པ་ལ་སོགས་པས་ཀུན་བརྟགས་པ་རྣམ་པར་གཅད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། ।[2]

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཀུ གནས་བདང་གོ། ཕྲ་ཀা৫ ཤོག ২ ན། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ৩৮৫ ཤོག ৫

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཐུ། གནས་བདང་གོ། ཤོག ২৮ ན། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ১৭ ཤོག ৬২

ཞེས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་རྣམ་པར་རིག་མེད་ཀྱི་གཟུགས་ཁོ་ནར་བཤད། དེ་ལྟ་ནའང་སྟོབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་མཛོད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ན། རྣམ་པར་རིག་མེད་ཀྱི་གཟུགས་དེ་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པར་མི་བཞེད་པར་སྣང་སྟེ། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

> མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ན་རེ་ཡང་རྫས་སུ་མེད་དེ། ཁས་བླངས་ནས་མི་བྱེད་པ་ཙམ་གྱི་ཕྱིར་དང་། འདས་པའི་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་ལ་ཡང་བཏེན་ནས་འདོགས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་དག་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་རྗེར་རོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྣ་བ་རྣམས་ན་རེ་ཡོད་དོ་ཞེས་རྗེར་རོ། །རྡོ་ལྟར་ཤེས་ཤེ་ན། རྣམ་གསུམ་དྲི་མེད་གཟུགས་གསུངས་དང་། །འཕེལ་དང་མ་བྱས་ལམ་སོགས་ཕྱིར། །[1]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

མདོ་སྡེ་པའི་འདོད་ཚུལ་འདི་ཀོ་རེ་ཡའི་སྟོབ་དཔོན་ཤེན་ཚེགས་གྲི་འཕགས་པ་དགོངས་པ་རེས་པར་འགྲེལ་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

> གཟུགས་རྣམ་པ་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྟེ་བའི་གཞུང་གིས་རྣམ་པ་བརྒྱད་ལས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ནི་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་སོ། །སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་བསྡུས་པར་བཤད་དེ། དེའི་གཞུང་གིས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ནི་གཟུགས་ལས་རྣམ་པར་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མདོན་པ་ཀ ཀུ ཁནས་བཞི་པ། ཤོག ༡༥ཆ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲐᲚ ཤོག ᲔᲬᲘ

རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ན་བསྡུས་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །མདོ་སྡེ་པའི་གཞུང་གི་ས་ནི་བསྟན་བཅོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བྱེད་པ་ལས་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་ནི་གཟུགས་ཀྱང་མ་ཡིན་སེམས་ཀྱང་མ་ཡིན་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་སྨྲོན་ཏེ།[1]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བོ། །

སེམས་ཙམ་པས་ནི་ཡང་དག་པར་བློངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོམ་པ་དག་སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དང་དེའི་ས་བོན་ཅི་རིགས་ལ་བྱེད་པ་ལས། གཟུགས་མཚན་ཉིད་པར་མི་འདོད་པའི་ཚུལ་སྨོས་དགོས་དབྱིག་གཉན་གྱི་ལས་བྱུས་པའི་རབ་བྱེད་ལས་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། "གལ་ཏེ་སེམས་པ་ཁོ་ན་ལུས་ཀྱི་ལས་སུ་འགྱུར་ན། སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པ་དག་དང་། སེམས་མེད་པ་དག་ལ་སེམས་པ་དེ་མེད་ན། སྟོམ་པ་དང་སྟོམ་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཇི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། སེམས་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་བག་ཚགས་མ་བཅོས་པའི་ཕྱིར་སྟོམ་པ་དང་སྟོམ་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །"[2] ཞེས་འབྱུང་།

སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་ནི། "གང་ཞིག་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཞིག་ཟེ་ལམ་ན་ཡོད་དེ།"[3] ཞེས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ཟེ་ལམ་གྱི་རྒྱང་སོགས་གསལ་བར་སྟང་བ་ལྟ་བུའི་ཀུན་བཏགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་རྒྱུད་པ། ཤོག ༧༠༦ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༤ ཤོག ཅ་༤

2 སྟེ་དགེ་བསྟན་སེམས་ཙམ། ཕི ཤོག ༧ཅ་ཅ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་༡ ཤོག ཆ་༤

3 སྟེ་དགེ་བསྟན་དབུ་མ། ལ། སེམས་བསྐྱེད་རྒྱུད་པ། ཤོག ༩༦༥ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦༠ ཤོག ཨ་༠༤

མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་གསུངས་ཤིང་། གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པའི་ཕྱང་པོ་ལྟའི་རབ་བྱེད་དུ། “རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་གང་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གྱུར་པ་བསྟན་དུ་མེད་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པ་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྟེ། ཕྱོགས་པ་དང་། ཕྱོགས་མ་ཡིན་པ་དང་། བར་མས་བསྡུས་པ་དག་ཀ་དང་མི་དག་པའི་རྒྱུན་གྱི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའོ། །”[1] ཞེས་རྣམ་པར་རིག་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་གཟུགས་ཕྱོགས་པ་དང་ཕྱོགས་མིན་སོགས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་གསུངས་ཤིང་། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་གཞན་གསུམ་ཡང་གཟུགས་མཚན་ཉིད་པར་བཞེད་སྟངས་ངོ་། །

༤ རྒྱ་འཕྲུང་བ་བཤད་པ།

དེ་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་མང་པོར་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པ་ན། མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། “གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་གང་ཡིན་པ་ཅི་ཡང་རུང་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་དང་། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་རྒྱུར་བྱས་པའོ། །”[2] ཞེས་གཟུགས་ལ་རྒྱ་འབྱུང་བ་དང་། དེ་རྒྱུར་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བའི་འབྱུང་གྱུར་བཅས་རིགས་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་ཅན་ཐམས་ཅད་དེ་གཉིས་སུ་འདུས་པར་བཞེད་པས། རྒྱའི་གཟུགས་དེ་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། དེ་དག་འདུས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སམ་འབྱུང་གྱུར་གྱི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཡ། ཤོག ༢༩༢ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༡༥༩ཨ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཤོག ༩༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ/ ཤོག ༢༥

གཟུགས་ལ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡ་དང་མེག་སོགས་དབང་པོ་ལྡ་སོགས་ཡོད་པར་གསུངས།

དེ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་ཐུ་མོ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་གྲུབ་པ་དང་། རྡུལ་ཕྲན་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལས་གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ནི་དཔལ་ན་ལེ ཆྭའི་སྟོན་དགོན་རྣམས་ཀྱིས་ཐུན་མོང་དུ་བཞེད་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་གྲུབ་ཚུལ་གྱི་གནད་འདི་ཤེས་པ་ལ། རྒྱ་འབྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བས་འདིར་འབྱུང་བའི་སྐོར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ།

དེ་ཡང་སྤྱི་ར་འབྱུང་བས་འབྱུང་གྱུར་གྱི་རྒྱ་བྱེད་ཚུལ་ལ། ༡ སྐྱེད་པའི་རྒྱ་དང་། ༢ བཏེན་པའི་རྒྱ། ༣ གནས་པའི་རྒྱ། ༤ རྟོན་པའི་རྒྱ། ༥ འཕེལ་བའི་རྒྱ་བཅས་རྒྱ་བྱེད་ཚུལ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། དཔེར་ན། ས་བོན་མེད་ན་སྨྱ་ཀུ་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན། རྒྱ་འབྱུང་བ་རྣམས་མེད་ན་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སམ་འབྱུང་གྱུར་མི་འབྱུང་བས་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་དང་། ཕོར་བ་མེད་ན་དེ་ལ་བཏེན་པའི་ཟས་གནས་མི་ཐུབ་པ་བཞིན། འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་མ་བཏེན་པར་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་དག་ལོགས་ཤིག་ཏུ་གནས་པའི་མཐུ་མེད་པས་བཏེན་པའི་རྒྱ་དང་། ཤིང་བཅད་ན་གྲིབ་མ་མེད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན། འབྱུང་བ་རྣམས་ཉམས་ན་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱང་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་གནས་པའི་རྒྱ་དང་། ཆུན་པོ་འཁར་བ་ལ་བཏེན་ནས་འགྲོ་བ་བཞིན། རང་འབྲས་འབྱུང་གྱུར་རྣམས་སྐད་ཅིག་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྐྱེ་བས་རྟོན་པའི་རྒྱ་དང་། འབྱུང་བ་རྣམས་འཕེལ་ན་འབྲས་བུའི་གཟུགས་ཀྱང་འཕེལ་

བས་འཚེལ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྟོབ་དཔོན་སའི་རྒྱ་ལག་གི་ཕུང་པོ་ལྟའི་བཤད་པ་ལས།

དེ་ལས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་གི་རྒྱུ་རྣམ་པ་ལྟས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ལས་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་དེ། རྒྱུ་རྣམ་པ་ལྟ་ནི་སྐྱེད་པ་དང་། བརྟེན་པ་དང་། གནས་པ་དང་། རྟོན་པ་དང་། འཚེལ་བའོ། །དེ་ལ་ས་བོན་མེད་ན་མྱ་ཀུ་མི་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་མེད་ན་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་མི་སྐྱེ་བས་ན་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ། །འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ལ་མ་བརྟེན་པར་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་དག་པོགས་ཤིག་ཏུ་གནས་པའི་མཐུ་མེད་དེ། དེ་བས་ན་བརྟེན་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ། །ཤིང་བཅད་ན་གྲིབ་མ་མེད་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དག་ཉམས་སམ་སྨྲད་ཟས་ན་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱང་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་ན་གནས་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ། །འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་དགེར་ན་ཆགས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་འགྲོ་བ་དང་འདྲ་བར་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱུན་གྱིས་སྐྱེ་བ་དང་། རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱུན་ཀྱང་རྒྱུན་མི་འཆད་པར་སྐྱེ་བར་བྱེད་པས་ན་རྟོན་པའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ། །འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་བརྟས་ཤིང་སྲོན་ན་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་ཀྱང་བརྟས་པར་འགྱུར་བས་ན་འཚེལ་བའི་རྒྱུ་བྱེད་དོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

འབྱུང་བ་ཞེས་པའི་སྒྲ་བཤད་ལ། མངོན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྟེས་

1 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར། ཤེས་རབ་ཙམ། མི། ཨོག ३५ ཁ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲫ ཨོག ᲫᲨᲧ

འབྱང་ལས། "འབྱུང་བ་ཉིད་ནི་གཟུགས་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མངོན་པར་འགྱུར་བ་ལ་དེ་དང་དེ་དག་གི་རྣམ་པར་འབྱུང་བས་ན་འབྱུང་བ་དག་གོ །" ཞེས་དང། "ཡང་ན་འབྱུང་བ་ཉིད་འབྱུང་བའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་མཆེད་པར་བྱེད་པས་ན་འབྱུང་བ་དག་སྟེ། དངོས་པོའི་ཡོད་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བ་རྒྱས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། ।"[1] ཞེས་འབྲས་བུའི་གཟུགས་སྣ་ཚོགས"འགྱུར་བ་ན་སྣ་བ་སོགས་དེ་དང་དེའི་རྣམ་པར་འབྱུང་བས་ན་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའམ། ཡང་ན་འབྱུང་བ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་ཕྱི་མ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བ་མཆེད་པ་སྟེ་རྒྱས་པར་བྱེད་པས་ན་འབྱུང་བ་ཞེས་ངེས་ཚིག་གམ་སྒྲ་བཤད་མི་འདྲ་བ་གཉིས་གསུངས།

འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞིའི་ནང་ནས་རིམ་བཞིན་ས་སོགས་ཤས་ཆེ་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང། ལྷུད་པ་དང། སྟོན་པ་དང། གལ་བའི་བྱ་བ་ཤས་ཆེ་བས་ན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཕུང་པོ་ལྔའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ལས། "ཡང་ན་ས་དང། ཆུ་དང། མེ་དང། རླུང་གི་ཕུང་པོ་དེ་དག་གི་ཤས་ཆེ་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང། ལྷུད་པ་དང། སྟོན་པར་བྱེད་པ་དང། གལ་བའི་སྒྲབས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་ཆེན་པོར་གནས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། ।"[2] ཞེས་དང། ཡང་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་དོན་གཞན་ཞིག་ནི། ཐོ་བརྟན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ལས། "འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆེན་པོ་ནི་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་ཡིན་པས་གཏོས་ཆེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲ་བ་ལ་སོགས་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཐུ། གནས་དང་པོ། ཤོག ३९ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ১৭ ཤོག ১৪

2 སྟེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཕི། ཤོག ৩ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ৩৩ ཤོག ৫৩৫

པ་ཡོད་པའི་སྒྲིར་རམ། གནས་པ་ཐ་བྱུ་ཆེ་བའི་སྒྲིར་ཆེན་པོའོ། །"[1] ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །གང་ལྟར་ཡང་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རགས་པ་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྟ་ལྟ་བྱའི་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་ཞེས་པ་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་བརྟེན་པ་དང་། ལྷུད་པ་དང་། སྨིན་པ་དང་། གཡོ་བར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་ཅན་གྱི་ཆ་ནས་འཇོག་དགོས་པར་མངོན།

འབྱུང་བ་དེ་རྣམས་ལ་ཁམས་ཞེས་སྨོས་པ་ནི། ས་སོགས་འདུས་པའི་ཁམས་ཀྱིས་སྣ་བ་སོགས་རང་གི་རང་བཞིན་དུ་འཛིན་པ་དང་རང་གིས་རྩོམ་གཞི་བྱས་ཏེ་མི་གཅིག་སོགས་སྐྱེད་པས་ན་ཁམས་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཞན་གྱི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས།

རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་སྒྲིར་ཁམས་དག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྲ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་མི་ཁ་ལ་སོགས་པ་རྡེ་ས་སྲུ་འཛིན་པའི་སྒྲིར་ཁམས་དག་ཡིན་ནོ། །ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་ནི་རང་དང་སྦྱི་འི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་སྒྲིར་རམ་དེ་དག་ལ་ལྷོས་ནས་རིགས་ཀྱི་དོན་ནི་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །ཁམས་དྲུག་བསྡུན་པ་ལ་ནི་ཡང་སྲིད་པའི་ས་བོན་གྱི་དོན་ནི་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ་སྲིད་པ་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲིར་རོ། །[2]

ཞེས་གསུངས།

1 སྒྲ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅིན་ཕེ་བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ༡༥༢ བ་ དང་། བསྡུད་ལྟ་ཀ ཏེ་ཀ ༢།། ཤོག ༥༩།

2 སྒྲ་དགེ་བསྟན་མདོན་པ། ཀུ ཁམས་དང་པོ། ཤོག ༩། བ་ དང་། བསྡུད་ལྟ་ཀ ཏེ་ཀ ༡༠ ཤོག ༦།

དེ་ལྟར་ཁམས་ཀྱི་དོན་ནི་རང་བཞིན་དང་རྒྱུ་གཉིས་ཀར་འཇུག་གོ།

འབྱུང་བ་ལ་ནང་གསེས་སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་མ་བསྡུས་པ་ཕྱིའི་འབྱུང་བ་དང་། སྐྱེས་བུའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ནང་གི་འབྱུང་བ་གཉིས། དེ་རེ་རེ་ལའང་འབྱུང་བཞི་ཕ་རགས་གཉིས་གཉིས་ཡོད་ལ། འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་གྲགས་པའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་དང་། གཞུང་ནས་བཤད་པའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རླུང་གྱུར་པའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་འབྱུང་བཞི་ཞེས་སྡ་མ་ལ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་ཙམ་དང་། ཕྱི་མ་ལ་སའི་ཁམས། ཆུའི་ཁམས་ཞེས་སོགས་ཁམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྣ་ར་ཏེ་གསུངས་པཱའང་ཡོད། དཔེར་ན། མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ།

ས་ལ་སོགས་པ་དང་། ས་འི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་ལ་བྱེ་བྲག་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཞི་ཐ་སྙད་དུ། །ཁ་དོག་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད། །འདི་ལྟར་ས་སྟོན་པ་ན་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ས་ལ་ཇི་ལྟ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ཆུ་མེ་ཡང་ངོ་། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཉིད་ལ་བརྗོད་དོ། །རླུང་ཚོགས་ཁམས་ཉིད་ཡིན། རླུང་གི་ཁམས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་ལ་འཇིག་རྟེན་ན་ཆུང་ཞེས་འདོགས་སོ། །དེ་དང་འདྲ་བའང་ཡིན། ཇི་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆུང་ལ་ཡང་ཆུང་སྟོན་པོ་ཆུང་ཆུམ་པོའི་ཞེས་བརྗོད་དོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ས་ཆུ་མེ་ཆུང་སྟོས་པས་དེ་དག་ནང་ཕན་ཚུན་དང་། མིག་སོགས་འབྲས་བུའི་གཟུགས་ལས་ཁྱད་པར་འབྱེད་ཅིང་། ཁམས་སྟོས་པས་འཇིག་རྟེན་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པོ། ཀོ་གཟུགས་དང་པོ། ཀོ་ཀ ཨ། ནས་བསྡུར་མ། དེ་ཀ ༢/ཇ ཀོ་ཀ ༢/ཇ

ལ་གྲགས་པ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་འབྱུང་བར་འདོད་པ་བསལ་ནས། བསྟན་བཅོས་ལ་གྲགས་པ་རེག་བྱའི་ཁྱད་པར་ཉིད་འབྱུང་བར་སྟོན་པའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཐ་སྙད་དུ་སའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་ས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི། དགེར་ན། ས་སྟོན་པོ་དང་གྲུ་བཞི་ལ་སོགས་པར་གྲགས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འབྱུང་བ་ལ་ངོ་བོའི་སྟོ་ནས་དབྱེ་ན། ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་འབྱུང་བ་བཞི་ཡོད་ཅིང། འབྲས་བུའི་གཟུགས་ལ་བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུལ་བཞིར་ངེས་པས་འབྱུང་བ་བཞིར་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ཏེ། འབྱུང་བ་བཞི་པོ་འདི་ཙམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་བྱ་བ་བརྟེན་པ་དང་། སྲུང་པ་དང་། སྨིན་པ་དང་། སྐྱོང་པ་བཅས་རྣོན་གྱས་པར་བྱེད་ནུས་པ་དང་། དེ་དག་ལས་གང་རུང་ཞིག་མ་ཚང་ན་འབྱུང་བཞིའི་བྱ་བ་མི་རྣོན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

གཞན་དག་ན་རེ། བཞི་ལས་ཉུང་ན་བྱ་བ་མ་ཚང་ལ། བཞི་ལས་མང་ན་བྱ་བ་མེད་དོ། །དགེར་ན། ཁྲི་གྲྭ་བཞི་པ་ལ་ཤུང་པ་བཞི་ཁོ་ན་ཡོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འབྱུང་བའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྲས་པ། འབྲི་བར་བྱེད། འཕེལ་བར་བྱེད། གཙོད་པར་བྱེད། ཕན་པར་བྱེད། ངོ་བོ་ལ་འབྱུང་འཇིག་དང་བཅས་པ་ནི་འབྱུང་བའི་དོན་ཡིན་ལ། ངོ་བོ་དང་རྣམ་པ་དང་བོངས་ཚད་དག་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པ་དང། བྱ་བ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པ་ནི་ཆེན་པོའི་དོན་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་དང།

1 བྷི་མ། བམ་པོ་བཏུ་དང་ཉིར་བཏུན་པ། ཤོག ৫২৫ ཏྲའི་ལོ་ཐ་བ་ཟླ་བཐང་ཚོས་འཕགས་སམ་ཐ་ཕྱན་ཕྱོན་དགོན་ཆེན་པོས་རྒྱ་ཡིག་ནས་བསྒྱུར།

མཇོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྟོས་འབྱང་དུ། "གང་ཡང་རྩང་བ་ཞིག་མ་ཚང་ན་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་སྟྲེད་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་མ་ཚང་བ་དང་ལྡན་མ་མེད་པར་བཞི་ཉིད་ཡིན་པོ་ཞེས་བཤད་དོ། ।"[1] ཞེས་དང། དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱ་བཀ་ཏུ་བཤད་པ་ལས་ཀྱང། "དེ་དག་ནི་བཞི་ཁོ་ན་སྟེ། མི་ནུས་པ་དང་མི་དགོས་པ་ཉིད་དུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མང་བཉམ་ཉུང་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འབྱུང་བའི་བྱ་བ་ནི་བརྟེན་པ་དང། སྲུང་པ་དང། སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང། སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དེ། དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་དང། བྱ་བ་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་འབྱུང་བ་དག་ནི་བཞི་ཁོ་ནའོ། །"[2] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འབྱུང་བ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་ནི། ས྄ོ་བ་དགོན་དབྱིག་གཉན་གྱི་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་སོགས་ལས། ས྄ེ་བ་དང། གཤེར་བ་དང། ཚ་བ་དང། ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་རླུངས་རིམ་བཞིན་འབྱུང་བ་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞིའི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་གསུངས་ཤིང། དང་པོ་གསུམ་ལ་རེ་རེ་ལས་མ་སྟོས་ལ། རླུང་ལ་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཞེས་གཉིས་སྟོས་པ་ནི། འབྱུང་གྱུར་ཀྱི་ཡང་བ་དེ་རླུང་ཡིན་པ་བསལ་བའི་ཆེད་གཡོ་བ་ཞེས་སྟོས་ལ། སེམས་བྱུང་སེམས་པ་དེ་རླུང་ཡིན་པ་བསལ་ཆེད་ཡང་བ་ཞེས་སྟོས་པར་གསུངས་ཏེ། ཕུང་པོ་ལྔའི་བཤད་པ་ལས།

འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སའི་ཁམས་གང་ཞེ་ན་སྲ་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟོས་ཏེ། སའི་ཁམས་གང་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཞེས་དྲིས་པའི་ཐ་ཚིག་གོ། གང་སྲ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཐ། གནས་དང་པོ། ཤོག ३९ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ১৭ ཤོག ১৩

2 སྒེ་དགེ་བསྟན་ཅོས་ཀྱི། ཅི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ৭৫২ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ৩১৩ ཤོག ৫৯৫

བ་དང། མཁྲང་བ་དང། ཕྱི་བ་ནི་སའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཆུའི་ཁམས་
གང་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཆུའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཞེས་རྒྱས་པའི·
དོན་ཏོ། །གཤེར་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གཤེར་བ་དང་སྙུམ་པ་དང་བརླན·
པ་ནི་ཆུའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །མེའི་ཁམས་གང་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ། མེའི·
ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཞེས་རྒྱས་པའོ། །ཚ་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང·
ཚ་བ་དང། རྩོ་བ་དང་ཚོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་མེའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །རླུང·
གི་ཁམས་གང་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེ་ན་ཞེས·
རྒྱས་པའོ། །ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཉིད་ནི་རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་བ་ནི·
འགྱུལ་བར་བྱེད་པའོ། །གཡོ་བ་ནི་དངོས་པོའི་རྒྱུན་ཡུལ་གཞན་དུ་ཕྱིན་ཅིང་སྐྱེ·
བར་བྱེད་པའོ། །བཏགས་བས་ས་དང་ཆུ་དང་མེའི་གསུམ་ལ་མཚན་ཉིད་རེ་རེ·
བསྟན་ལ། རླུང་གི་ཁམས་ལ་ནི་ཡང་བ་དང་གཡོ་བ་སྟེ། ཅིའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད·
གཉིས་སུ་བཤད། ལན་དུ་གལ་ཏེ་ཡང་བ་འབའ་ཞིག་སྟོས་ལ། གཡོ་བ་མ་སྟོས·
ན་ནི་རླུང་བྱས་པའི་གཟུགས་ལུས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་ལ་ཡང་འཇམ་པ་དང།
རྩུབ་པ་དང། ཕྱི་བ་དང། ཡང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པ·
སྟེ། རླུང་གི་ཁམས་སུ་འགྱུར་དུ་དོགས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་གཡོ་བ·
འབའ་ཞིག་སྟོས་ཀྱི་ཡང་བ་མ་སྟོས་ན་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་བཤད·
པའི་སྒྲབས་སུ་སེམས་པ་གང་ཞེ་ན། གང་སེམས་གཡོ་བའོ་ཞེས་འབྱུང་བའི·
སེམས་པ་དེ་རླུང་གི་ཁམས་སུ་འགྱུར་དུ་དོགས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས·
ན་གང་ཡང་བ་དང་གཡོ་བའི་ཚོས་གཉིས་གང་ཡོད་པ་དེ་ནི་རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི·

མཚན་ཉིད་དོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་རྒྱུ་འབྱུང་བ་བཞི་སོ་སོའི་ངོ་བོ་བྱེད་ལས་དང་བཅས་པ་རེ་ཞིག་མིག་ཏུ་བཀོད་ན།

མིང་།	ངོ་བོ།	བྱེད་ལས
༡ ས་འི་འབྱུང་བ།	ས་བ།	བཏེན་པར་བྱེད་པ།
༢ ཆུའི་འབྱུང་བ།	གཙེར་བ།	སྡུད་པར་བྱེད་པ།
༣ མེའི་འབྱུང་བ།	དྲོ་བ།	སྨིན་པར་བྱེད་པ།
༤ རླུང་གི་འབྱུང་བ།	ཡང་ཞིང་གཡོ་བ།	འགེལ་བར་བྱེད་པ།

འབྱུང་བ་བཞིའི་ཐ་རགས་ཀྱི་ཚུལ་ནི། གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལས་སྔ་མ་སྔ་མ་རགས་པར་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་གསུངས་ཏེ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟན་ཏོ། “ས་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རགས་པ་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་སའི་ཁམས་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ནི་རྟེན་གྱི་དོན་གྱིས་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། ।ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་རྣམས་ཀྱི་ལས་ནི་རྟེན་པ་དང་། འགར་བ་དང་། གཡོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། ।”[2] ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

འབྱུང་བཞིའི་བྱེད་ལས་ཀྱང་སའི་རྩ་ལག་གི་ཐུང་པོ་ལྟའི་བཤད་པ་ལས།

འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིའི་མཚན་ཉིད་བཤད་ནས་ལས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་

1 སྒྲ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅན། སི། ཤོག ३५ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ᲫᲨᲫ ཤོག ᲫᲨ५९

2 སྒྲ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཅན། ཞི། བམ་པོ་དྲུག་པ། ཤོག ५३ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ᲫᲨ९ ཤོག ११९

ལས་ནི་བརྟན་པ་དང་། ལྷུད་པ་དང་། སྨིན་པ་དང་། འཚེལ་བར་བྱེད་པའོ། །སའི་ཁམས་ཀྱི་ལས་ནི་བརྟན་པར་བྱེད་པའོ། །ཆུའི་ཁམས་ཀྱི་ལས་ནི་ལྷུད་པར་བྱེད་པའོ། །མེའི་ཁམས་ཀྱི་ལས་ནི་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། །རླུང་གི་ཁམས་ཀྱི་ལས་ནི་འཚེལ་བར་བྱེད་པའོ། །འོ་ན་ཁམས་ཀྱི་དོན་ཅི། ཁམས་ཀྱི་དོན་ནི་འཇོན་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏོ་སྟེ། རྒྱུ་བྱས་པའི་གཟུགས་བཅུ་གཅིག་འཇོན་པས་ན། སའི་ཁམས་ཆུའི་ཁམས་མེའི་ཁམས་རླུང་གི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །[1]

ཞེས་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །

མདོར་ན་ངོ་བོ་དང་བྱེད་ལས་བསྟོམས་ནས་བཤད་ན། སྲ་ཞིང་འཛས་པ་ལ་ས་དང་། བརླན་ཞིང་གཤེར་བ་ལ་ཆུ་དང་། ཚ་ཞིང་སྲེག་པ་ལ་མེ་དང་། ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ལ་རླུང་ཞེས་བྱའོ། །

མདོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལྔ་བྱས། འབྱུང་བ་བཞི་རེ་རེའི་ཚོགས་པ་ན་འབྱུང་བ་གཞན་མ་ཚང་བ་མེད་པར་ཡོད་ཀྱང་མཐུ་ཆེ་བ་དང་ཤས་ཆེ་བ་ནི་མངོན་དུ་འགྱུར་ལ་གཞན་རྣམས་ནི་མི་མངོན་པའི་ཚུལ་དུ་གནས་པར་བཤད་དེ། དཔེར་ན། ས་རྡོ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལའང། འདུས་པ་དང། སྐྱེས་པ་དང། གཡོ་བ་ཡོད་པས་ཆུ་མེ་ཏྲུར་གསུམ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་ཆུ་ལ་ལའང་ཤིང་འདེགས་པ་དང་མེ་ཏོག་སྨིན་པ་དང་གཡོ་བ་ཡོད་པ་དང། མེ་ལ་ལའང་མེ་ལྷུ་འདེགས་པ་དང་དེ་འདུས་པ་དང་གཡོ་བ་ཡོད་པ་དང། རླུང་ལ་ལའང་འདེགས་པ་དང་གྲང་བ་དང་དྲོ་བའི་རེག་བྱ་ཡོད་པས་འབྱུང་བ་གཞན་གསུམ་གསུམ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཡོད་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མདོ་ཅི། ཤོག ३५ ཀ། དགེ་བསྟུར་མ། དེབ། ᲨᲨ ཤོག ᲨᲬᲠ

པར་འདོད། དེ་ལྟར་གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་ཀའི་བྱེད་ལས་ཚང་བར་ཡོད་པས་འབྱུང་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་བྱེད་ལས་གང་ཨུས་ཆེ་བ་དེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་དེའི་ཚ་ནས་འབྱུང་བ་དེ་དང་དེའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་ནི། མེ་དམར་འབར་བའི་སྐྲབས་སུ་འབྱུང་བ་གཞན་གསུམ་ཡོད་ཀྱང་མེ་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་མེ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་ནི་བྱ་བ་ལ་ལྷོས་ནས་བཞག་པའོ། །དེ་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་རྣམ་ཏུ་མི་འབྲལ་བར་ཇི་ལྟར་མངོན་ཞེ་ན། སྐྱེས་པ། རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་བྱེད་ལས་དག་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་སྲ་བའི་ཚོགས་པ་ན་སའི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཡོད་པར་གྱུར་ལ། ཚོགས་པ་འདི་ལ་གལ་ཏེ་ཆུའི་ཁམས་མེད་ན། གསེར་དང་དངུལ་དང་ཞེ་ཉ་ལ་སོགས་པ་ཞུ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཆུ་མེད་ན་དེ་དག་འགྲེས་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་མེའི་ཁམས་མེད་ན། རྩོ་བ་ལ་སོགས་པས་བསྡུན་པ་ན་མེ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། ཡང་མེ་མེད་ན་སྨིན་པར་འགྱུར་བ་མེད་པས་དེ་དག་རྒྱལ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཆུང་གི་ཁམས་མེད་ན་གཡོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཆུང་མེད་ན་རླུང་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཤེར་བའི་ཚོགས་པ་ན་ཆུའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཡོད་པར་གྱུར་ལ། ཚོགས་པ་དེ་ལ་གལ་ཏེ་སའི་ཁམས་མེད་ན། ཏ་ཙང་གྲང་བའི་གནས་སྐབས་ན་འཁྱགས་རྒྱས་ཆགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །ཡང་ས་མེད་ན་གྲུ་ལ་སོགས་པ་ཕྱིང་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་མེའི་ཁམས་མེད་ན་ཏོ་བར་འགྱུར་བའི་དུས་མེད་

པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་མེ་མེད་ནི་རྒྱལ་པར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཆུང་གི་ཁམས་
མེད་ན་གཡོ་བ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་ཆུང་མེད་ན་རླུང་པ་མེད་པར་འགྱུར་
རོ། ། དེ་བའི་ཚོགས་པ་ན་མེའི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའི་
ཕྱིར་ཡོད་པར་གྱུར་ལ། ཚོགས་པ་དེ་ལ་སའི་ཁམས་མེད་ན་སྲོན་མེ་ལ་སོགས་
པའི་མེ་ལྷུ་བཏོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། ।ཡང་ས་མེད་ན་དངོས་པོ་འཛིན་པར་མི་
འགྱུར་རོ། ।གལ་ཏེ་ཆུའི་ཁམས་མེད་ན་རླུན་མི་རྒྱུ་བར་འགྱུར་རོ། ।ཡང་ཆུ་མེད་
ན་མེ་ལྷུ་ཚོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། ।གལ་ཏེ་ཆུང་གི་ཁམས་མེད་ན་གཡོ་བ་མེད་
པར་འགྱུར་རོ། ।ཡང་ཆུང་མེད་ན་རླུས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ।གཡོ་བའི་
ཚོགས་པ་ན་ཆུང་གི་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཡོད་
པར་གྱུར་ལ། ཚོགས་པ་དེ་ན་སའི་ཁམས་མེད་ན་རྩེག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྲེན་པ་
ལ་རེག་པའི་ཚེ་ལྟོག་པར་མི་འགྱུར་རོ། ।ཡང་ས་མེད་ན་དངོས་པོ་འཛིན་པར་མི་
འགྱུར་རོ། ।གལ་ཏེ་ཆུའི་ཁམས་མེད་ན་ཆུང་གང་མོ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ।ཡང་
ཆུ་མེད་ན་དེ་དག་འགྲེས་པར་འགྱུར་རོ། ।གལ་ཏེ་མེའི་ཁམས་མེད་ན་དྲོ་བའི་
ཆུང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ।ཡང་མེ་མེད་ན་དེ་རྒྱལ་པར་འགྱུར་རོ། ।[1]

ཞེས་སོ། ।

དེ་ལྟར་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་བཤད་པ་བཞིན། བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་
བསགས་རྒྱལ་ཐ་རབ་གཅིག་ལའང་འབྱུང་བ་བཞི་དང་གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱའི་རྫས་
བཞི་སྟེ་རྒྱལ་རྫས་བརྒྱད་ཚང་དགོས་ལ་རྒྱལ་རྫས་དེ་དག་ཀྱང་ས་དང་ཆུ་མཚན་ཉིད་

1 ཐེག་མ། བམ་པོ་བརྒྱད་པོ་གཅིག་པ། ཤོག ༡༥༨

པ་སོགས་ཡིན་ཞེར། མདོ་སྡེ་པས་བེམ་པོ་རྣམས་རྫུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་སུ་འདོད་ཀྱང་རྫུལ་རྫས་བརྒྱད་ཅེས་པའི་རྫས་དེ་ཀུས་པའམ་ས་བོན་ལྟ་བུ་ཞིག་སྟེ། གང་སྣང་བ་ན་མངོན་དུ་གྱུར་པ་དང་མི་སྣང་བ་ན་ས་བོན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཡོད་ཀྱི། ངེས་པར་མངོན་གྱུར་དུ་ཡོད་མི་དགོས་པས། གཟུགས་ཅན་རྣམས་ལ་ས་ཆུ་སོགས་ཀུས་པའམ་ས་བོན་གྱི་སྒོ་ནས་ཚང་བར་ཡོད་ཀྱང་ས་ཆུ་སོགས་མཚན་ཉིད་པ་ངེས་པར་ཡོད་མི་དགོས་ཞེར། དེ་ཡང་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་དོན་གསལ་ལས། "གཞན་དག་ན་རེ་དེ་དག་ལ་དེ་དག་ས་བོན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡོད་ཀྱི་ཞེས་ཞེར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ཏེ། ས་བོན་གྱི་སྒོ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཀུས་པའི་སྒོ་ནས་ཏེ། མཐུའི་སྒོ་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །རང་གི་ངོ་བོར་ནི་མ་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫས་སུ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །"[1] ཞེས་འབྱུང་།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་རྣེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་ནི། གང་མཐུ་ཆེ་ཞིང་ཤས་ཆེ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་འབྱུང་བ་དེ་དང་དེ་ཞེས་དངོས་སུ་མིང་གིས་སྨོས་ལ། ཤས་ཆུང་ཞིང་མཐུ་ཆུང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་ཁམས་ཞེས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། བས་གས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་ཡོད་ནའང་འབྱུང་བ་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མི་དགོས་པར་བཤད་དེ། སའི་དངོས་གཞི་ལས།

དེ་ལ་གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཁམས་ཡོད་དོ། ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཤིང་སྐམ་པོ་གཙོས་པ་ལས་མེ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། གྲུ གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༢༢ ཨ བ། དབེ་བསྡུར་མ། དེག ༡༠ ཤོག ༩ཨ/༠

འབྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྟོ་བརྡབས་པ་ལས་མེ་འབྱུང་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྷུགས་དང་དཏུལ་དང་གསེར་ལ་སོགས་པ་མེ་འཇེབས་པས་བསྲེགས་ནས་བཟློག་ནས་བཟློ་ཕོར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆུ་ཤེལ་ལས་ཆུ་འབྱུང་བ་དང་།"[1] ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཕུང་པོ་ལྷའི་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་།

དགེར་ན་ས་གང་ན་ཡོད་པ་ན་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་ཡང་ཡོད། ཆུ་གང་ན་ཡོད་པ་ན་ས་དང་མེ་དང་རླུང་ཡང་ཡོད་པ་ལས་དེ་ན་གང་མ་ཐུ་ཆེ་ཞིང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་ནི་ས་ཞེས་དངོས་སུ་མིང་གིས་སྨོས་ལ། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་ལྟ་བུ་ཤས་ཆུང་ཞིང་མ་ཐུ་ཆུང་བར་གནས་པ་ལ་ནི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །དེ་འང་དགེར་ན་ཕྱི་ཕུལ་གང་དང་ལན་ཚུ་ཕུལ་གང་བསྲེས་པ་ལས་ལན་ཚུ་མ་ཐུ་ཆེ་ཞིང་ཤས་ཆེ་བར་གྱུར་པས་ལན་ཚུ་ཁ་ཞིང་དངོས་སུ་མིང་གིས་འབྱེན་ཀྱང་ཕྱི་དེ་ན་ཁམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཡོད་དོ། །[2]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

རིགས་པས་བརྟགས་ན་ཡང་གཅིག་གང་ན་ཡོད་པ་ན་ཀུན་ཡོད་པར་མངོན་ཏེ། རྟོ་བ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་འབྱར་ཞིང་སོ་སོར་མ་གྲེས་པས་ན་སའི་ཁམས་ལ་ཆུའི་ཁམས་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །རྟོ་དང་ཤིང་ལ་སོགས་པ་གཡོ་ཞིང་འགྲུལ་བས་ན་རླུང་གི་ཁམས་ཡོད་དོ། །རྟོ་གཉིས་པན་ཚུན་དུ་ཕྱད་པ་ལས་མེ་སྐྱེ་འབྱུང་བས་ན་མེའི་ཁམས་ཡོད་དོ། །ཆུའི་ཁམས་ལ་ཡང་གྲུ་དང་འདབ་མ་ལ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཚིག་ བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༢༥ ཀ། དགེ་བསྟུན་མ། དེག ཨ་ཤོག ཨ་༣༧

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཚིག ས། ཤོག ༣༧ ཁ། དགེ་བསྟུན་མ། དེག ཨ་ཨ་ ཤོག ཨ་༦༠

སོགས་པ་འཇོན་ཅིང་རྟེན་བྱེད་པས་ན་ཚུའི་ཁམས་ལ་ཡང་སའི་ཁམས་ཡོད་
པར་མངོན་ནོ། །ཚུའི་ནང་དུ་ཤིང་གི་འདབ་མ་དང་རྩ་ལྟུང་བ་འདྲལ་ཞིང་ཚུ་ཏོན་
པོ་དག་ཀྱང་དམིགས་པས་ན་ཚུའི་ནང་ན་མེ་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །ཐུར་དུ་འབབ་
ཅིང་གཡོ་བས་ན་རླུང་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །ཆུང་གི་ཁམས་ལ་ཡང་འདབ་མ་དང་
རྩ་འཇོན་ཅིང་འདེགས་པས་ན་སའི་ཁམས་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །ཆུང་ཏོ་བ་དག
ཀྱང་དམིགས་ལ་རྫས་བཆུན་པ་རྣམས་ཆུང་ལ་ཕྱར་ན་སྐམ་པར་འགྱུར་བས
མེའི་ཁམས་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །ཚུ་བ་མ་དང་ཆུང་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཤིང་འགྱུར
ཞིང་འབྱུང་བས་ན། ཚུའི་ཁམས་ཀྱང་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །མེའི་ཁམས་ལ་ཡང
མེ་ལྷུ་གཅིག་གིས་གཅིག་འཇོན་པ་དང་། མེ་ལྷུས་འདབ་མ་དང་རྩ་ལ་སོགས་པ
འདེགས་ཤིང་འཇོན་པས་ན་སའི་ཁམས་ཡོད་པར་ཡང་མངོན་ནོ། །མེ་ལྷུ་རྣམས
ཀྱང་སོ་སོར་མི་འགྲེས་པར་གཅིག་ཏུ་འབར་བས་ན་ཚུའི་ཁམས་ཡོད་པར
མངོན་ནོ། །འགྱལ་ཞིང་གཡོ་བས་ན་རླུང་གི་ཁམས་ཀྱང་ཡོད་པར་མངོན་ནོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

གཞན་ཡང་གཟུགས་འདུས་པ་ལ་འབྱུང་བ་ས་སོགས་མཚན་ཉིད་པ་གཅིག
དང་ལྡན་པ་ནས་བཞི་དང་ལྡན་པའི་བར་དང་། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་གཅིག་བུ་དང
ལྡན་པ་ནས་གཟུགས་སྣ་ཏེ་ཇོ་རེག་བྱ་ལྡ་དང་ལྡན་པའི་བར་ཡོད་པར་བཤད་དེ།
མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "འདུས་པ་གང་ལས་འབྱུང་བ་གང་དམིགས་པ་དེ་ནི་དེ་ན
ཡོད་དོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །འབྱུང་བ་གཅིག་ལས་གྱུར་པའི་འདུས་པ་ཡང་ཡོད

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མདོ། ཤི། ཤོག ३४ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲨ ཤོག ᲨᲬᲩ

འབྱུང་བ་གཉིས་ལས་གྱུར་པ་ཡོད་པ་ནས། འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །"[1] ཞེས་དང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་དོན་གསལ་ལས་ཀྱང་།

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་སེམས་པར་བྱེད་པ་དག་ནི་བསགས་པར་གནས་པ་དག་ལ་ འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་བ་ལས་གྱུར་པ་རྣམས་འགས་པར་བརྗོད་དོ། །རི་ལྟར་ཞེ་ན། སྐྱེས་པ། འདུས་པ་ལས་འབྱུང་བ་གཅིག་ལས་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ བོང་རྫོ་གོ་སྐྲམས་པ་ལྟ་བུའོ། །འབྱུང་བ་གཉིས་ལས་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཏེ་ཉིད་ གསེར་བ་ལྟ་བུའོ། །འབྱུང་བ་གསུམ་ལས་གྱུར་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཏེ་ཉིད་རྡོ་བ་ལྟ་ བུའོ། །འབྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ལས་གྱུར་པའི་བར་ཡང་ཡོད་དེ། བོང་རྫོ་གསེར་ བ་དང་རྡོ་བ་དེ་ཉིད་འགྲོ་བའི་གནས་སྐབས་ནའོ། །རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་ལ་ ཡང་འདུས་པ་གང་ལ་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་གང་ཞེག་དམིགས་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ ཡོད་དོ་ཞེས་བྱ་བར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། འདུས་པ་ལ་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་ གཅིག་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་འོད་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུར་བྱས་པའི་ གཟུགས་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཆུང་སྦྲ་དང་ཏི་དང་བཅས་ པ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་གསུམ་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ དུ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་གཟུགས་དང་ཏི་དང་རིག་བྱའི་ཁྱད་པར་གྱིས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ བའི་ཕྱིར་ཏེ། འདི་ལ་རིག་བྱའི་ཁྱད་པར་ནི་ཡང་བ་ཉིད་ཡིན་པར་རིག་པར་ བྱའོ། །རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་བཞི་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ་ཨ་གা་ རྱའི་ལྷོང་བུ་ལྟ་བུའོ། །རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་ལྔ་དང་ལྡན་པ་ཡང་ཡོད་དེ། འདི་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅན། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ༢༢ ཤ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༢༧ ཚོག ༩ཁ

ལྷ་སྟེ་དེ་ཉིད་སྒྲ་དང་བཅས་པ་ལྷ་བུའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ལྷ་བུ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པར་བྱའོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དབུ་མའི་གཞུང་དུའང་གཟུགས་འདུས་པ་རྣམས་ལ་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་བཤད་དེ། དེ་ཡང་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར།

འབྱུང་བ་རྣམས་ཀུང་བདག་བཞིན་བརྫུན། །ས་ཆུ་མེ་དང་རླུང་རྣམས་ནི། །
རེ་རེའང་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་མེད། །གང་གསུམ་མེད་པར་རེ་རེ་མེད། །
གཅིག་མེད་པར་ཡང་གསུམ་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་གསུམ་མེད་རེ་རེ་མེད། །
གཅིག་མེད་པར་ཡང་གསུམ་མེད་ན། །སོ་སོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །
ཇི་ལྟར་འདུས་པ་སྐྱེད་པར་འགྱུར། །[2]

ཞེས་འབྱུང་བ་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་རྫུན་པར་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ༑ ས་སོགས་འབྱུང་བ་རེ་རེའི་ཚོགས་པ་ནའང་འབྱུང་བ་གཞན་གསུམ་གྱི་ཁམས་ངེས་པར་ཡོད་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་རེ་རེ་ལས་མེད་པའམ་བཞི་ག་མ་ཚང་ན་གཟུགས་འདུས་པ་འགྲུབ་མི་ནུས་པར་གསུངས་སོ། །སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་།

དེའི་ཕྱིར་ནུར་ནུར་པོའི་འོག་ཏུ་ལྟུང་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། སའི་ཁམས་ཀྱིས་ནི་བཟུང་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཆུའི་ཁམས་མེད་ན་ནི་དེའི་ཆེ་གོང་བུའི་ངོ་བོར་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོན་པ། གུ གནས་གཉིས་པ། ཤོག༢༢༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠ ཤོག ༣༧༨

2 སྡེ་དགེ བསྟན། སྐྱེས་རབས་དང་སྤྲིངས་ཡིག གེ ལེའུ་དང་པོ། ཤློ་ཀ ༡༨-༡༥ ཤོག ༡༡༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༨ ཤོག ༢༩༥

མི་འགྱུར་བ་ཞེག་ན། ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་བསྡུས་པས་ན་གོང་བུའི་ངོ་བོར་འགྱུར་ཀྱི་བྱེ་མ་ལྟར་ཏུལ་ཐ་རབ་རེ་རེ་ནས་འཕོར་བའི་ངོ་བོར་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་མེའི་ཁམས་མེད་པར་གྱུར་ན་ནི། དེའི་ཚེ་ནུར་ནུར་གོ་འདྲལ་བར་འགྱུར་བ་ཞེག་ན། མེའི་ཁམས་ཀྱིས་སྣོམ་པས་ན་དེ་འདྲལ་བར་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཆུང་གི་ཁམས་མེད་པར་གྱུར་ན་ནི་ནུར་ནུར་གོ་དེ་འཕེལ་བ་དང་། རླུང་པ་དང་ཡང་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཞེག་ན། ཆུང་གི་ཁམས་ཀྱིས་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་ཡང་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་ནི་འབྱུང་བ་བཞི་དང་འབྱུང་བ་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། གཟུགས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་ཀའི་བྱེད་ལས་ཚང་བར་ཡོད་པས་འབྱུང་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། མངོན་པ་གོང་མ་དང་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ནི། འབྱུང་བཞི་དང་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས་ལ་ཁྱད་པར་ཕྱེ་ནས། བསགས་པའི་གཟུགས་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བཞིའི་ཁམས་ཚང་བར་ཡོད་ནས་འབྱུང་བཞི་མཚན་ཉིད་པ་ཡོད་མི་དགོས་པར་བཤད་ལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་འདུས་པར་རྡུལ་ཕྲན་དང་། རྡུལ་ཕྲན་བདུན་འདུས་པར་ལྷགས་རྡུལ། ལྷགས་རྡུལ་བདུན་འདུས་པའི་གོང་བུ་དེ། ཆུ་རྡུལ་གཅིག་དང་བོངས་ཚོད་མཉམ་པ་སྟེ། དེ་ཆུའི་ཆུང་མཐར་འཛོག་པས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་ཆུའི་ཕ་ཆུའི་ས་བོན་ནས་ཏུས་པ་ཡིན་ཀྱི་ཆུ་མ་ཡིན་པར་བཞེད་དོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་བཅུ་མ་ཡ་རབ་ཕྱེད་གཉིས་པ་ཤོག ༥༢ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༨༠ ཤོག ༧༠༥༥

ཡང་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་རྣམས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ཏེ་གནས་པའི་ཚུལ་ནི། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྤྱད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལས། "མཁའ་ལ་རླུང་བརྟེན་དེ་ལ་ཆུ་ཡི་ཕུང་པོ་བརྟེན། །དེ་ལ་ས་ཆེན་འདི་བརྟེན་དེ་ལ་འཕྲོ་བ་བརྟེན། །"[1] ཅེས་དང་། ཚོས་མངོན་པའི་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཡང་དུ་མདོ་ཐང་པ་ལས་ཀྱང་། "བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་། ཀྱེ་གཾ་ཏ་མ་ས་ཅེ་ལ་བརྟེན་ལགས། ཀྱེ་བྱམ་ཟེ་ས་ནི་ཆུ་ལ་བརྟེན་ཏོ། །ཀྱེ་གཾ་ཏ་མ་ཆུ་ཅེ་ལ་བརྟེན་ལགས། བྱམ་ཟེ་ཆུ་ནི་རླུང་ལ་བརྟེན་ཏོ། །ཀྱེ་གཾ་ཏ་མ་རླུང་ནི་ཅེ་ལ་བརྟེན་ལགས། བྱམ་ཟེ་རླུང་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་ཏོ། །ཀྱེ་གཾ་ཏ་མ་ནམ་མཁའ་ཅེ་ལ་བརྟེན་ལགས། བྱམ་ཟེ་ཏ་ཅང་ཐལ་ཏེ་བྱམ་ཟེ་ནམ་མཁའ་ནི་རྟེན་མེད་བར་སྣང་བ་མེད་པ་དམིགས་པ་མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱས་པར་གསུངས་ཏེ།"[2] ཞེས་སོགས་འབྱུང་ལ།

ཡང་གྲྭབ་མཐའ་སྟླ་བ་ཁ་ཅིག་གིས་སྲན་མའི་དབྱིངས་རྒྱུམ་པ་དང་ཚེར་མ་རྣོ་བ་སོགས་རྒྱ་མེད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པར་འདོད་པ་འགོག་སྐབས། ཐོག་དགོས་འཕགས་པ་ལྷའི་འཁྱལ་པ་བཏོག་པའི་རིགས་པ་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་པ་ལས།

གལ་ཏེ་ནམ་མཁའ་རྟེན་མེད་ལ། །སྲན་དང་ཚེར་སོགས་ཡོད་ན་ནི། །
རྒྱ་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་མཐོང་ན། །དེ་དག་ས་སོགས་བརྟེན་ནས་སྐྱེ། །
ཆུ་ཡང་གྲྭན་དུ་ཐུར་འབབ་ཅིང་། །ཉི་མ་ཕྱོགས་བཞིར་འཛིན་ཞིང་། །
རྒྱ་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་བདེན་ན། །ཆུ་ནི་ས་ཡི་ཤུགས་ཀྱིས་འབབ། །[3]

1 སྒེ་དགེ་བཀྲས་ཤེས་རབ་སྟླ་ཚོགས། ཀ་ཤོག ༢༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣᳇ ཤོག ༢᳇

2 སྒེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་དང་གོ། ཤོག ༢༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤᳇ ཤོག ༣᳇

3 སྒེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཚ། ཤོག ᳇᳇ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳇᳇ ཤོག ᳇᳇

ཅེས་སྦྱན་མ་ཟླུམ་པ་སོགས་མ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་ཞིང་། ཆུ་ཐུང་དུ་འབབ་པ་ཡང་མའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཡིན་པས་རྒྱ་མེད་ལས་བྱུང་བ་མིན་པར་གསུངས་སོ། །

ཡང་དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་སོགས་ལས་འབྱུང་བ་ལ་མ་ཚུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་བཅས་ལྔ་གསུངས་པ་དང་། སྨན་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཕྱི་འབྱུང་བ་ཤིང་མ་ཚུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་བཅས་བྱུག་དང་། དེ་དག་གིས་མེམས་ཅན་གྱི་ནད་རྣམས་སྐྱེད་པར་བཤད་དེ། འབྱུང་བ་ཤིང་གི་དུག་རྩ་རྒྱས་ལ་ཞུགས་པས་རེངས་ཤིང་འགྱེམས་པའི་ནད་དང་། འབྱུང་བ་མའི་དུག་ཤ་དང་རྩུས་པར་ཞུགས་པས་ལྷུ་ཞིང་འཕེབས་པའི་ནད་དང་། འབྱུང་བ་ཆུའི་དུག་ཁྲག་དང་ཆུ་མེར་ལ་ཞུགས་པས་གྲང་བའི་ནད་དང་། འབྱུང་བ་མེའི་དུག་དྲོད་ལ་ཞུགས་པས་ཚ་བའི་ནད་དང་། འབྱུང་བ་རླུང་གི་དུག་དབུགས་ལ་ཞུགས་པས་རླུང་ནད་དང་། འབྱུང་བ་ནམ་མཁའི་དུག་སེམས་ལ་ཞུགས་པས་རང་སྣང་འཁྱལ་བའི་རྣམ་རྟོག་གི་ནད་རྣམས་སྐྱེད་པར་བཤད་པ་སོགས་ཡོད་པས་འབྱུང་བའི་ངོ་བོ་དང་རྣམ་གྲངས་འཇོག་ཚུལ་ལ་གཞུང་དུ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པཱའང་ཅེས་དགོས།

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གསང་སྦྱགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་གསང་བ་འདུས་པ་ལྟ་བུར། ཕྱིའི་འབྱུང་བའི་ནང་གསེས་ཕ་རགས་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ནང་གི་འབྱུང་བ་ས་ཚུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་བཅས་ལྔའི་རྣམ་གཞན་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། ལྷག་པར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་དུ་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ཆེས་གསལ་བར་ཕྱི་ནང་གི་འབྱུང་བའི་བར་གྱི་འབྲེལ་པའི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་མང་པོ་བར་མ་ཟད། ཕྱིའི་ཉི་ཟླའི་འཁོར་བཞིན་གསེས་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་འགྱུར་བ་སྟེ་དང་ལྷག་པར་དབུགས་འབྱུང་རྩ་བ་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོན་པས་ཀྱིས་ནང་གི་འབྱུང་བ་ལ་དབང་

བསྒྲུར་བ་ལས་ཕྱི་འི་འབྱུང་བ་ལའང་དབང་བསྒྲུར་བ་འོང་ཚུལ་སོགས་གསུངས་པས། གསང་སྦྱགས་བློ་མེད་ཀྱི་བཤད་པ་ལྟར་ན། སེམས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་ལས་ལུས་ལ་ཚུར་འཕོ་འགྱུར་འགྲོ་བ་འདི་སྟྲིར་ནང་གི་འབྱུང་བ་ཐ་མོ་དང། ལྟག་པར་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པའི་རླུང་གི་སྟེང་ནས་བཤད་ཚུལ་ཞེག་ཀྱང་ཡོད་པ་སོགས་སྦྱགས་ཏེ་ཀུན་དུ་ཕྱི་ནང་གི་འབྱུང་བའི་སྒོར་ལ་བཤད་ཚུལ་ཟབ་པར་འབྱུང་བོ། །

༢ ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་བཤད་པ།

འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་ལ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་དང། གཟུགས་ཅན་མ་ཡིན་པ་ཤེས་པ་དང། གཟུགས་ཤེས་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཡང་དེ་གཉིས་གང་རུང་གི་ཚ་ལ་བཏགས་པ་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་ལས། གསུམ་པ་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་བཤད་པ་ནི། གཟུགས་ཤེས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་དེ། ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། སེམས་དང་མཚུངས་པར་ལྟན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡིན་པས་ན་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཅེས་བརྗོད། མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པའི་སྐྱེ་འཇིག་གནས་གསུམ་དང། དུས་དང། ལོ་དང། ཟླ་བ་དང། ཞག་དང། གང་ཟག་དང། བག་ཚགས་དང། དངོས་པོ་དང། མི་རྟག་པ་དང། བུམ་པས་ཚུ་སྐྱོར་བ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་དང། ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལྟ་བུ་རྣམས་སོ། །

བུམ་པའི་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་ལྟ་བུ་ནི། དཔེར་ན། བུམ་པ་སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དང། བུམ་པ་རང་དུས་སུ་གནས་པ་དང། བུམ་པ་རང་དུས་ལས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྡོད་པ་རྣམས་བུམ་པ་དང་རྒྱུ་ཚོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་

འབྲས་བུ་ཡིན་པས་འདུས་བྱས་ནི་ཡིན་ལ། དེ་དག་གཟུགས་ཡིན་ན་བུམ་པའི་ གཟུགས་ལས་གཞན་པའི་གཟུགས་ཡིན་ཚུལ་མེད་ལ། བུམ་པའི་གཟུགས་ནི་མིན་ ཞིང་ཤེས་པ་ཡང་མིན་པས། བུམ་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷན་མིན་འདུ་ བྱེད་དུ་འཇོག་དགོས་སོ། །དུས་དང་ལོ་ཟླ་སོགས་འོག་ཏु་འཚད་ཅིང་། གང་ཟག་ནི་ ཕུང་པོ་ལྷའམ་བཞི་ལ་བཏགས་པའི་ཚ་ནས་བཞག་པའི་ཆོས་ཡིན་ཞིང་། གང་དུ་ གདགས་པའི་གཞི་ལ་གཟུགས་ཤེས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་གསུམ་ཡོད་པས་གཟུགས་ ཤེས་གང་རུང་དུ་འཇོག་དཀའ་བས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ལས་འོས་མེད་ལ། དེ་ཡང་ འོག་ཏु་འཚད། བག་ཚགས་ཀྱང་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། མི་ཞིག་ ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པས་རྟོགས་རྗེས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་འགགས་ཀྱང་སེམས་སྟེང་དུ་མི་དེ་ ཏན་པའི་ཏན་ཤེས་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཞིག་བཞག་ཡོད་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་བག་ཚགས་ཟེར། བག་ཚགས་དེ་གཟུགས་མ་ཡིན་ལ། འཇོག་བྱེད་ཤེས་པས་བཞག་པའི་ནུས་པ་ཅམ་ ལས་ཤེས་པའང་མ་ཡིན་ཞིང་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འཇོག་ དགོས། བྱས་པ་དང་། མི་རྟག་པ། དངོས་པོ་རྣམས་ལ་གཟུགས་ཤེས་ལྷན་མིན་འདུ་ བྱེད་གསུམ་རེ་ཡོད་མོད། རང་ལྷོག་ནས་གཟུགས་ཤེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་ བྱས་ཡིན་པས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་འཇོག་དགོས། གཞན་ཡང་ཤིང་མཁན་གྱིས་ ཤིང་གཅོད་པ། རྒྱུ་འབྲས་སྔ་ཕྱི་འབྲེང་བའི་རིམ་པ། མི་ལ་ཡོན་ཏན་ལྷན་པའི་ཚ་ལྟ་ བུ་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ཤེས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་ པ་རྣམས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་གོ། །

ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ། བྱ་བྲག་སྣ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ ༧ ཐོབ་པ་དང། ༨

མ་ཐོབ་པ་དང་། ༣ སྒྲུབ་མཁན་དང་། ༤ འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་དང་། ༥ འདུ་ཤེས་མེད་
པའི་སྨྲྀས་འཇུག་དང་། ༦ འགོག་པའི་སྨྲྀས་འཇུག་དང་། ༷ ལྷོག་དང་། ༸-᳸᳹
འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲུ་གནས་ཏ་འཇིག་བཞི་དང་། ᳺ᳻ མིང་གི་ཚོགས་དང་།
᳼᳽ ཚིག་གི་ཚོགས་དང་། ᳾᳿ ཡི་གེའི་ཚོགས་དང་བཅས་བཅུ་བཞི་ཡོད་པར་བཤད
པ་ནི། ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

མི་ལྟན་པ་ཡི་འདུ་བྱེད་རྣམས། །ཐོབ་དང་མ་ཐོབ་སྒྲུབ་མཁན་དང། །
འདུ་ཤེས་མེད་སྨྲྀས་འཇུག་པ་དང། །ལྷོག་དང་མཚན་ཉིད་རྣམས་དང་ནི། །
མིང་གི་ཚོགས་ལ་སོགས་པ་ཡང། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་དག་ལས་ཐོབ་པ་ནི། འཐོབ་བྱའི་ཚོས་དེ་རྒྱུད་ལ་ལྟན་བྱེད་ཀྱི་རྫས་ཤིག་ལ་
བཤད་ཅིང། དེ་ཡང་ཁྱད་པོ་སྟོན་བྱེད་ཀྱི་ཐག་པ་ཁྱད་པོ་ལས་ཡོག་སུ་ཡོད་པ་ལྟར
འཐོབ་བྱའི་ཚོས་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཟུར་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་ཞིག་གོ །དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་སྨྲའི
ལུགས་འདིར་གྲུབ་མཐའ་གོང་མ་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བར་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ལྟག་མ
རྣམས་ཀྱང་ཚོས་གཞན་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་གི་ངོ་བོ་ཟུར་དུ
གཟུང་དུ་ཡོད་པར་འདོད་དོ། །མ་ཐོབ་པ་ནི། མ་ཐོབ་པའི་ཚོས་དེ་མི་ལྟན་པར་བྱེད
པའི་རྫས་ཤིག་ལ་འདོད། སྒྲུབ་མཁན་ནི། སེམས་ཅན་རྣམས་སྟྲོད་པ་དང་བསམ་པ
དང་རང་བཞིན་འདུ་བར་བྱེད་པའི་རྫས་སོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད
པར་སྐྱེས་པའི་ལྷའི་རྒྱུད་ལ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རྣམས་རེ་ཞིག་འགོག་པར་བྱེད

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཀུ ཁྲག་ལ་ཁཱུ་ཀ ३५ ཨོཾ ५ ནཱ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ᳺ᳻᳼ ཨོཾ ᳾᳿

པའི་རྟས་ཤེགས་གོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་རྒྱུ་རྒྱུར་ཅིང་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་མ་ལངས་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་འགོག་པར་བྱེད་པའི་རྟས་སོ། །འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ནི། འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཕྱ་ཤོས་སྲིད་རྩེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་རེ་ཞིག་འགོག་པའི་རྟས་ཤེགས་གོ། །

སྲོག་ནི། སྐྱེས་བུཉམ་གྱང་ཟག་རྣམས་ཀྱི་ཚེ་ལ་བྱེད་ཅིང། དེ་ཡང་རྗོད་དང་རྣམ་ཤེས་ཅི་རིགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་བཤད་དོ། །དེ་ཡང་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

> སྲོག་ནི་ཚེ་ཡིན་རྗོད་དང་ནི། །རྣམ་ཤེས་རྟེན་གང་ཡིན་པ་འོ། །[1]
>
> ཞེས་དང།

ཚེ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚོས་དེ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མི་ཤེས་པས། རྗོད་དང་ནི། །རྣམ་ཤེས་རྟེན་གང་ཡིན་པ་འོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདི་སྐད་དུ། ཚེ་དང་རྗོད་དང་རྣམ་ཤེས་འདི་ས། །གང་ཚེ་ལུས་ནི་འདོར་བྱེད་ཅིང། །བོར་ནས་དེ་ཚེ་འདུག་པ་ནི། །སེམས་མེད་རྡོ་ལྟར་ཤིང་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་དེ་བས་ན་རྗོད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་ཚོས་གནས་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཚེ་ཡིན་ནོ། །[2]

ཞེས་སོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཀུ་གནས་གཉིས་པ། ཕྱོགས་ ༥༤ གོག ༤ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ཀ/ ༥ གོག ༢༨

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཀུ་གནས་གཉིས་པ། གོག ཀ/ ༤ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ཀ/ ༥ གོག ༢༥༤

སྟོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལ་སྨོག་དང་ཚེ་ལ་ཁྱད་པར་བཞེད་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ཚོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

ཁ་ཅིག་ན་རེ། འདིའི་ཕྱིར་འཚོ་བ་ནི་སྨོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། འདིའི་ཕྱིར་འཆི་བ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། གཞན་བར་བྱ་བ་ནི་སྨོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། གཏུང་བར་བྱ་བ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། སྐྱེར་རྩང་བའི་ཚོས་ནི་སྨོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། སྐྱེར་མེ་རྩང་བའི་ཚོས་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། རེ་ཞིག་གནས་པ་ནི་སྨོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། རིས་མཐུན་པར་གནས་པ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། བརྟན་པ་དང་བཅས་པ་ནི་སྨོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། དེ་དང་མཚུངས་པ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། བསྒོམས་པའི་འབྲས་བུ་ནི་སྨོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཟག་པ་མེད་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྨོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། རིག་པའི་འབྲས་བུ་ནི་སྨོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། མ་རིག་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ལས་གསར་པའི་འབྲས་བུ་ནི་སྨོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། ལས་རྙིང་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། འབྲས་བུ་སྨྱོན་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྨོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་

ལ། འབྲས་བུ་མི་སྤྱི་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉེ་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྲོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་ལ། རིང་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ན་རེ། མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཐོང་བར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་སྲོག་གི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱ་ལ། སྐྱེས་ནས་ཐོང་བར་འགྱུར་བ་དང་ལན་གྲངས་གཞན་ལ་ཐོང་བར་འགྱུར་བ་དང་ཐོང་བར་མ་དེས་པའི་ལས་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ནི་ཚེའི་འདུ་བྱེད་ཅེས་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དག་ནི་སྲོག་གི་འདུ་བྱེད་དང་ཚེའི་འདུ་བྱེད་དག་གི་ཁྱད་པར་ཞེས་བྱའོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མདོ་སྡེ་པ་དག་ན་རེ། ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་སྲོག་ལ་བརྟེན་པར་འདོད་ན་སྲོག་ཀྱང་རྟེན་མེད་པར་གནས་མི་ནུས་པས་གང་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན། གལ་ཏེ་སྲོག་ཀྱང་ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན་ཚེ་མ་ལོག་པར་གཞན་མི་ལྟོག་ལ། གཞན་མ་ལོག་པར་ཚེ་མི་ལྟོག་པས་རྒྱ་ཏུ་ལྟོག་པ་མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་བས་ཕན་ཚུན་བརྟེན་པར་མི་རུང་ཞེས་བཀག་གོ། །དེ་སྐད་དུ་ཡང་མདོ་རང་འགྲེལ་ལས། “ཏ་ནི་ཚེ་དེའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཕྱོད་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དག་ཉིད་ཡིན་ནོ། ། འོ་ན་ནི་ཕན་ཚུན་ལྟོས་ཏེ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ་དག་ལས་གང་གི་དབང་གིས་ན་གཞན་དག་ལྟོག་པར་འགྱུར་བ་གང་ཞིག་སྔར་ལྟོག་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱ་ཏུ་ལྟོག་པ་

1 ཐེག་མ། བམ་པོ་བཏུ་དང་ཉེར་དྲུག ཤོག ১৩৮

མེད་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་རོ། །"[1] ཞེས་བྱེ་སྨྲའི་འདོད་པ་ལ་མདོ་སྡེ་པའི་ཕྱོགས་བཟློང་ནས་སྐྱོན་བརྗོད་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་ལ། མདོ་སྡེ་པ་རང་གི་ལུགས་ལ་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "འོ་ན་དེ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ཁམས་གསུམ་པའི་ལས་ཀྱིས་རིས་མཐུན་པ་གནས་པའི་དུས་ཀྱིས་འཕེན་པ་ཡིན་ཏེ། དུས་འདི་སྲིད་ཅིག་ཏུ་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་རྗེ་སྲིད་དུ་ལས་ཀྱི་རིས་མཐུན་པ་འཕངས་པ་དེ་སྲིད་དུ་དེ་གནས་པ་དེ་ལ་ཚེ་ཞེས་བྱ་སྟེ།"[2] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ས་བོན་དང་བཅས་པ་རིས་མཐུན་པར་གནས་པ་ལ་སྲོག་གི་དབང་པོར་གཏགས་སོ་ཞེས་འདོད་དོ། །

ཡང་སྲོག་རྟྭང་ལ་འདོད་པའི་ལུགས་ཀྱང་ཡོད་པ་ནི། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "སྲོག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ལུས་དང་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་རྟྭང་ཡིན་ཏེ།"[3] ཞེས་དང་། ཤཱཀྱ་རྒྱལ་པོའི་རྣམ་འགྲེལ་འགྲེལ་བ་ཤཱད་ལས་ཀྱང་། "སྲོག་ནི་དབུགས་འབྱུང་བའོ། །སོགས་པའི་སྒྲས་ནི་དབུགས་རྟེན་པ་ལ་སོགས་པ་གཟུང་རོ། །"[4] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟན་པ་ལས་ནི། "དེ་ལ་སྲོག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན་སྲོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་དེ་དང་དེར་ལུས་མངོན་པར་གྲུབ་པ་གནས་པའི་དུས་ངེས་པ་འཕངས་པ་ནི་ཚེ་དང་སྲོག་དང་སྲོག་གི་དབང་པོ་ཞེས་བྱའོ། །"[5] ཞེས་དང་། འོག་ཏུ་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བ་ལྟར་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཀུན་ཞེས་རིས་མཐུན་པར་གནས་པ་ལ་སྲོག་ཅེས་བཏགས་པར་གསུངས།

1 སྒྲ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཀུ་གནས་གཉིས་པ། ཤོག་ཨ་༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་ཕ ཤོག་༧༥༥

2 སྒྲ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཀུ་གནས་གཉིས་པ། ཤོག་ཨ་ཕ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་ཕ ཤོག་ ༧༥༨

3 སྒྲ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཀུ་གནས་བཞི་པ། ཤོག་ ༩༠༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་ཕ ཤོག་ ༥༠༠

4 སྒྲ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཉེ། ལེའུ་དང་པོ། བམ་པོ། ༣༣ ཤོག་ ༧༥ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཕ་ ཤོག་ ९९

5 སྒྲ་དགེ་བསྟན་སེམས་ཅམ། ཞི། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག་ ༢༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་ཅ ཤོག་ ५३

དེས་ན་གཞུང་དེ་དག་ཏུ་ཚེ་སྲོག་ནི་དོད་བང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བང། ལུས་བང་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་པའི་རླུང་ངམ་ཡང་ན་འཚོ་གནས་ཀྱི་རླུན་ནས་རྣམ་ཤེས་རིས་མ་ཐུན་གནས་པ་ལ་འཛིག་པ་བཅས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བ། །

འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བཞི་ནི། ཆོས་དེ་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ལ། སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་སྐྱེ་བ་དང། གནས་པར་བྱེད་པའི་གནས་པ་དང། རྒྱུན་པར་བྱེད་པའི་རྒ་བ་དང། འཇིག་པར་བྱེད་པའི་མི་རྟག་པ་བཅས་བཞི་པོ་ནི་གང་མཚོན་རྒྱུའི་འདུས་བྱས་དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་ཞིང་རང་གི་ངོ་བོ་འདུས་བྱས་དེ་ལས་ཐ་རྙེད་ཏུ་གཟུང་ཏུ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་འདོད་དོ། །

མིང་ཚིག་ཡི་གེའི་ཚོགས་གསུམ་ལས། མིང་ནི་གོང་ཏུ་རྟོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་དོན་གྱི་ངོ་བོ་ཅམ་སྟོན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། གཟུགས་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཚོག་ནི་དོན་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་སྦྱར་ནས་སྟོན་པ་སྟེ། དཔེར་ན། གཟུགས་མི་རྟག་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ། ཡི་གེ་ནི་མིང་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་སྟེ། དཔེར་ན། ཀ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚོགས་ནི་དེ་དག་འདུས་པ་ལ་བྱེད། བྱ་སྒྲས་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཏུ་འདོད་ཚུལ་ནི། མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་དག་ནི་དག་གི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། དག་ནི[1]སྒྲ་ཡིན་ན་སྒྲ་ཅམ་ཀྱིས་ནི་དོན་གང་དག་གོ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། དག་ནི་མིང་ལ་འཇུག་ལ་མིང་གིས་ནི་དོན་ཇོད་པར་བྱེད་དོ། །"[2] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དག་གིས་བྱམ་པ་ཞེས་བཇོད་པ་ན་དོན་བྱམ་པ་ཡིད་ལ་

1 པེ་ཅིན་དང་སྐྱར་ཐང་དཔར་མ་ལྟར་བཅོས།

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། མདོར་བསྡུ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཥོག ༡༩ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་ཏ། ཥ/ཤ ཥོག ཨ/ཀ

ཤར་བའི་ཚ་མིང་དུ་བཞག་ནས་དེས་དོན་གོ་བར་བྱེད་ཀྱི། ངག་ཅམ་གྱིས་དོན་གོ་བར་བྱེད་མི་ཐུབ་སྟེ། དཔེར་ན། བ་ལང་གི་ངག་གིས་དོན་གོ་མི་ཐུབ་པ་བཞིན་ཞེར་རོ། །དེས་ན་བྱེ་བྲག་སྣ་བས་མིང་ཚིག་ཡི་གེ་གསུམ་དང་དེའི་ཚོགས་གསུམ་ཀ་རྟོག་ངོར་ཤར་བའི་སྒྲ་ཕྱི་འི་ཕྱེང་བ་ལ་འདོད་པས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དང། མདོ་སྡེ་པས་ངག་གི་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲ་རང་མཚན་ལ་འདོད་པས་གཟུགས་སུ་འདོད་དོ། །

མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལྟ་བུའི་མདོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་དུ་ནི། ལྔར་ཀྱི་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་བཅུ་བཞིའི་སྟེང་དུ། ༡ འཇུག་པ་དང། ༢ སོ་སོར་རིས་པ་དང། ༣ འབྱོར་འཕེལ་བ་དང། ༤ མཚོགས་པ་དང། ༥ གོ་རིམས་དང། ༦ དུས་དང། ༧ ཡུལ་དང། ༨ གྲངས་དང། ༩ ཚོགས་པ་སྟེ་དགུ་བསྡོན་ནས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཀུ་ཀ་གསུམ་དུ་བཤད་ཅིང། མ་ཐོབ་པ་སོ་སྐྱེ་དང། སྐལ་མཉམ་རིས་མ་ཐུན་ཀྱི་མིང་གིས་བསྡོན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ཚོས་གཞན་ཀྱི་ཚ་ལ་བཏགས་པ་ཅམ་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས།

ས་མས་དང་ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་གང་ཞེ་ན། ཐོབ་པ་དང། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང། འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་དང། སྲོག་གི་དབང་པོ་དང། རིས་མཐུན་པ་དང། སྐྱེ་བ་དང། རྒ་བ་དང། གནས་པ་དང། མི་རྟག་པ་ཉིད་དང། མིང་གི་ཚོགས་དང། ཚིག་གི་ཚོགས་དང། ཡི་གེའི་ཚོགས་དང། སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཉིད་དང། འཇུག་པ་དང། སོ་སོར་རིས་པ་དང། འབྱོར་འཕེལ་བ་དང། མཚོགས་པ་དང། གོ་རིམས་

དང། དུས་དང། ཡུལ་དང། གང་ས་དང། ཚོགས་པའོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་གསུམ་འཛིན་པའི་ཚུལ་ཡང། ཚོས་གང་ཡང་རྒྱང་བ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་ཐོབ་པ་དང། ཤེས་རིག་འགགས་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང། འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་དང། འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་གསུམ། ཚེ་གནས་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་སྲོག་གི་དབང་པོ་དང། འཇུ་བའི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་རིས་མཐུན་པ་དང། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་སྐྱེ་བ་ཆ་བ་གནས་པ་མི་རྟག་པ་དང་བཞི། ཐ་སྙད་ཀྱི་ཆ་ལ་བཏགས་པ་མིང་གི་ཚོགས་དང། ཚིག་གི་ཚོགས་དང། ཡི་གེའི་ཚོགས་དང་གསུམ། འཕགས་པའི་ལམ་མ་ཐོབ་པའི་ཆ་ལ་བཏགས་པའི་སོ་སོ་སྐྱེ་བོ་དང། རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་འཇུག་པ་དང། སོ་སོར་རིས་པ་དང། འབྲོར་འབྲེལ་པ་དང། མཇུག་པ་དང། གོ་རིམས་དང། དུས་དང། ཡུལ་དང། གང་ས་དང། ཚོགས་པ་དང་དགུ་འཇོག་པ་ནི། མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་ཞེས་ཏུ་གསུངས་པ་འདིར་བཀོད་ན། དེ་ཉིད་ལས།

འཐོབ་པ་གང་ཞེ་ན། དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་འཕེལ་བ་དང། འགྲིབ་པ་ལ་འཐོབ་པ་དང་ཆུད་པ་ལྷན་པ་ཞེས་གཤགས་སོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། དགེ་རྒྱས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། སྟེང་མའི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་འབྱུང་བའི་འདུ་ཤེས་སྟོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སེམས་དང་སེམས་ལས་

1 སྡེ་དགེ བསྟན་སེམས་ཅན། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཚོག ཁ། དས་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲪ ཚོག ᲨᲩᲮ

བྱང་བའི་ཚོས་བཏུན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་འགོག་པ་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་
སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཞེས་གྲངས་སོ། །འགོག་པའི་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་
གང་ཞེ་ན། ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྒྲུ་མཚན་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། སྲིད་པའི་
རྩེ་མོ་ལས་གྱེན་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཞི་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྤོན་དུ་བཏང་བའི་
ཡིད་ལ་བྱེད་པས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་བཏུན་པ་མ་ཡིན་པ་
རྣམས་དང་། བཏུན་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་འགོག་པ་ལ། འགོག་པའི་སྟོམས་
པར་འཇུག་པ་ཞེས་གྲངས་སོ། །འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་
འདུ་ཤེས་མེད་པའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་སྐྱེས་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་
བའི་ཚོས་བཏུན་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་འགོག་པ་ལ་འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་ཞེས་
གྲངས་སོ། །སྲོག་གི་དབང་པོ་གང་ཞེ་ན། རིས་མཐུན་པར་སྟོན་གྱི་ལས་ཀྱིས་
འཕངས་པའི་གནས་པའི་དུས་དེས་པ་ལ། ཚེ་ཞེས་གྲངས་སོ། །རིས་མཐུན་པ་
གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་གྱི་རིགས་དེ་དང་དེར་སེམས་ཅན་དེ་དང་དེ་དག་གི་
ལུས་འདྲ་བ་ལ་རིས་མཐུན་པ་ཞེས་གྲངས་སོ། །སྐྱེ་བ་གང་ཞེ་ན། རིས་མཐུན
པར་འདུ་བྱེད་རྣམས་མ་བྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སྐྱེ་བ་ཞེས་གྲངས་སོ། །ཆུ་བ
གང་ཞེ་ན། རིས་མཐུན་པར་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་ཆུ་བ
ཞེས་གྲངས་སོ། །གནས་པ་གང་ཞེ་ན། རིས་མཐུན་པར་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི
རྒྱུན་མི་འཇིག་པ་ལ་གནས་པ་ཞེས་གྲངས་སོ། །མི་རྟག་པ་ཉིད་གང་ཞེ་ན།
རིས་མཐུན་པར་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུན་འཇིག་པ་ལ་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཅེས
གྲངས་སོ། །མིང་གི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཚིག་བླ
དྭགས་ལ་མིང་གི་ཚོགས་ཞེས་གྲངས་སོ། །ཚིག་གི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། ཚོས

རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚིག་བློ་དཔྱད་ལ་ཚིག་གི་ཚོགས་ཞེས་གྲངས་སོ། །ཡི་གེའི་ཚོགས་གང་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་གའི་གནས་ཡི་གེ་རྣམས་ལ་ཡི་གེའི་ཚོགས་ཞེས་གྲངས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྗེད་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཡང་དག་པར་བརྗེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡི་གེ་ནི་རྣམ་གྲངས་སུ་གཏོགས་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སོ་སོའི་སྒྲ་བོ་ཉིད་གང་ཞེ་ན། འཕགས་པའི་ཚོས་རྣམས་མ་ཐོབ་པ་ལ་སོ་སོའི་སྒྲ་བོ་ཞེས་གྲངས་སོ། །འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པ་ལ་འཇུག་པ་ཞེས་གྲངས་སོ། །སོ་སོར་ངེས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཐ་དད་པ་ལ་སོ་སོར་ངེས་པ་ཞེས་གྲངས་སོ། །འགྲོར་འབྱེལ་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་ལ་འགྲོར་འབྱེལ་པ་ཞེས་གྲངས་སོ། །མཉྱོགས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཐུར་བར་བྱུང་བ་ལ་མཉྱོགས་པ་ཞེས་གྲངས་སོ། །གོ་རིམས་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རེ་རེ་ནས་འབྱུང་བ་ལ་གོ་རིམས་ཞེས་གྲངས་སོ། །དུས་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བ་ལ་དུས་ཞེས་གྲངས་སོ། །ཡུལ་གང་ཞེ་ན། ཨར་དང་། ལྷོ་དང་། ནུབ་དང་། བྱང་དང་། འོག་དང་། སྟེང་དང་། ཕྱོགས་བཅུ་ཐམས་ཅད་ན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་ཉིད་ལ་ཡུལ་ཞེས་གྲངས་སོ། །གྲངས་གང་ཞེ་ན། འདུ་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་སོ་སོ་ཐ་དད་པ་ལ་གྲངས་ཞེས་གྲངས་སོ། །ཚོགས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་རྒྱུན་འདུས་པ་ལ་ཚོགས་པ་ཞེས་གྲངས་སོ། །[1]

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཨོཾ ༥༨ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཨ་ཨ ཨོཾ ༧ ཟ།

ཞེས་སོ། །

དེ་དག་གིས་མཚོན་ནས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་གཞན་དག་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་དགོས་ཏེ། ཉེར་གསུམ་པོ་དེ་དག་གྲངས་ངེས་པ་ཅན་མིན་པར་འགྱེལ་པ་དག་ལས་བཤད་དོ། །སེམས་ཙམ་པ་སོགས་ཀྱིས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་ཅེས་པ་གཟུགས་དང་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གསུམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་ཅིང་། བྱེ་སྨྲའི་འདོད་པ་ལྟར་ན་གང་གས་གཞི་གཟུགས་སེམས་སོགས་ལས་ཛོས་ཐ་དད་མ་ཡིན་ལ། གཟུགས་སེམས་སོགས་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་ཤིག་ལ་འདོད་དོ། །ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་དེ་དག་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པ་གོང་དུ་དངོས་མ་ཐག་པའི་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ལུང་དེ་དང་། ཕུང་པོ་ལྷའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས་ཀྱང་། "སེམས་དང་མི་ལྷན་པའི་འདུ་བྱེད་རྣམས་གང་ཞེ་ན། གང་དག་གཟུགས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་གནས་སྐབས་ལ་གང་གས་པ་སྟེ་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་མི་གང་གས་སོ། །"[1] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

༢ རྫུ་བང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

རྫུ་བཀའ་པ།

གོང་དུ་བཤད་པའི་གཟུགས་ཤེས་ལྷན་མིན་འདུ་བྱེད་རྣམས་ཏེ་འདུས་བྱས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན་རང་གི་རྫུ་ཀྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་དགོས་པས་འདིར་རྫུ་དང་འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་འཆད་པ་ལ། རང་གི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་བྱེད་རྫུའི་དོན་ཡིན་ཞིང་།

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཤི ཤོག ᠈᠑ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། ཏེ། ᠈᠓᠓ ཤོག ᠑᠓

དེ་ཡང་རྒྱ་གར་ཡོད་ན་འབྲས་བུ་གང་འབྱུང་བའི་འབྱུང་སའི་གཞི་དེ་ལ་དེའི་རྒྱ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གང་ཡོད་ཉིད་ནཱ་ཧ་ཀ་ཐམ་ཟེ་བཱ་ཧ། ।གང་འགྱུར་ན་ཡང་རྣམ་འགྱུར་བ། ।
དེ་ནི་དེ་རྒྱ་ར་ཏ་ཏ་ཡཱ་ཏ། ।[1]

ཅེས་སོ། ।

ཐུན་རྒྱ་ཞེས་པའི་སྒྲ་སྦྱར་བ་ལ་ནི་གཞུང་ལས་དུ་མར་སྣང་སྟེ། དཔེར་ན། ༡ ཏཱ་ཐ་གཤེམ་ཚོགས་ནས་རྣམ་ཤེས་སྟེད་པ་ལྟ་བུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དང་། ༢ ཟས་བཞེས་ལུས་འཚོ་བ་ལྟ་བུ་གནས་པའི་རྒྱ་དང་། ༣ ས་ཁྲེན་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་བཁྲེན་པའི་རྒྱ་དང་། ༤ སྨྲོན་མེས་གཟུགས་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། ༥ མེས་བུད་ཤིང་འགྱུར་བར་བྱེད་པ་དང་། མཁར་པས་གསེར་རྡུང་བའི་སྒོ་ནས་སྒྲུར་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་སྒྲུར་བའི་རྒྱ་དང་། ༦ སྨན་གྱིས་ནད་འགོག་པ་ལྟ་བུ་འགོག་པའི་རྒྱ་དང་། ༧ ཡང་དེས་ནད་མེད་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་། ༨ དངོས་རྒྱ་ལྟ་བུ་ཉེ་བའི་རྒྱ་དང་། ༩ བརྒྱད་རྒྱ་ལྟ་བུ་རིང་བའི་རྒྱ། ༱༠ དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་འབྱུང་བ་དང་སྒྲུབ་ངག་གི་སྒོ་ནས་གཞན་གྱི་བསམ་དོན་གོ་བ་ལྟ་བུའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་སོགས་སུ་ཡོད། དེ་ཡང་སྟོན་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱ་མཚན་གྱི་དོན་ལ་འཇུག་མོད། ཤྲཱཝས་འགར་རྒྱ་གཅིག་ཉིད་ཤེས་བྱེད་དང་སྟོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་གཉིས་ཀར་འཇོག་པཱའི་ཡང་དེ། དཔེར་ན། དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་དུ་སྟུམ་ཟད་པ་མར་མེ་ཤི་བའི་སྟོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་

1 ཐེ་བཙེ་བསྟན། ཚད་མ་ཀླུབ་པའི་ལེའུ། ཤྲཱི་ཀ ༡༥༣ ཤོག ༢༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་ནི ཤ་ཤ ཤོག ༥ཀ

གཉིས་ཀར་འཇོག་པ་ལྟ་བུའོ། །

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གཉིས་གསུངས་པ་ལས། ཚོས་དེའི་རྒྱུ་ཞེས་པ་ནི་ཚོས་དེའི་སྐྱེད་བྱེད་གཙོ་བོ་སྟེ་ཉེར་ལེན་དང་། རྐྱེན་ཞེས་པ་རྒྱུ་དེས་རང་འབྲས་དེ་སྐྱེད་པའི་གྲོགས་བྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ལ་གོ་དགོས་པའི་སྐབས་ཀྱང་ཡོད་དེ། སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲཱི་ལའི་འཕགས་པ་སྙ་ལྷའི་ལྷང་པའི་མདོ་སྡེའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ་ལས། “འདི་ལ་རྒྱུ་ནི་ལེན་པའི་རྒྱུ་སྟེ། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྐྱེན་རྣམས་ནི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུར་འདོད་དེ། ཐུན་མོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །”[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེས་ན་གཞི་དེའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་དོན་མི་གཅིག་ཀྱང་། ཕྱི་ར་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འཇོག་རྒྱང་དོ། །

རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱི་དབྱེ་བ་ལ། དགེ་ར་ན། བྱེ་སྨྲའི་ལུགས་ལ་རྒྱུ་ལ་དྲུག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། རྐྱེན་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་དང་། དམིགས་རྐྱེན་དང་། བདག་རྐྱེན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་བཅས་བཞིར་དབྱེ་བ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞུང་རྣམས་ལས་མང་དུ་བྱུང་མོད། རྒྱུ་དྲུག་གི་བཤད་པ་དེ་ནི་བྱེ་སྨྲའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་སྲོལ་ཞིག་ཡིན་པས་འོག་ཏུ་ལྟ་བྱ་གྱི་སྐབས་སུ་འཆད་ལ། རྐྱེན་བཞིའི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་གཙོ་བོར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་དང་འགྲེལ་ཆེ་བས་འོག་ཏུ་ཡུལ་ཅན་ཟློའི་རྣམ་གཞག་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །

ཕྱི་ར་རྒྱུའི་དབྱེ་བ་ལ། དུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དངོས་རྒྱུ་དང་། བརྒྱད་རྒྱུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། སྐྱེད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ཉེར་ལེན་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་ཡོད། དེ་ཡང་དངོས་རྒྱུའི་ངོ་བོ་ནི། རང་འབྲས་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་བྱ་ཞིང་། དགེ་ར་ན། མེ་དེ་

1 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར་རྒྱ་ཆེ། ཕྱི་གཡུ ༧༥༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ཨ་ཝ ཤོག ༩༠༣

རང་འབྲས་དུ་བའི་དངོས་རྫུ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་དུ་བ་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་རྫུ་གཞན་མ་བརྫུད་པར་རང་འབྲས་དུ་བ་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པས་སོ། །དེས་དངོས་པོ་གཞན་ལ་ཡང་རིགས་འགྱེལ། །བརྫུད་རྫུའི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་འབྲས་བུ་བརྫུད་ནས་སྐྱེད་བྱེད་དོ། །དཔེར་ན། བུད་ཤིང་དེ་རང་འབྲས་དུ་བའི་བརྫུད་རྫུ་ཡིན་ཏེ། བུད་ཤིང་དེས་རང་འབྲས་དུ་བ་དངོས་སུ་སྐྱེད་མི་ནུས་པར་བར་དུ་མེ་བརྫུད་ནས་དུ་བ་བསྐྱེད་པས་སོ། །

ཉེར་ལེན་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་ཉེར་འབྲས་རང་གི་ཟས་རྫུན་དུ་གཅོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་དོ། །ཡང་ན་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཅོ་བོ་ངོ་བོ་སྐྱེད་བྱེད་ལ་འཇོག་དཔེར་ན། འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་དེ་རང་འབྲས་སུ་གྱུར་ཉེར་ལེན་དང་། འཇིམ་པ་དེ་རང་འབྲས་ཟ་བུས་གྱི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཉེར་ལེན་འགྱུར་བ་མེད་པར་ནི། །ཉེར་ལེན་ཅན་དག་འགྱུར་བར་ནི། །
བྱེད་པར་མི་ནུས་དཔེར་འཇིམ་པ། །འགྱུར་བ་མེད་པར་བུམ་སོགས་བཞིན། །[1]
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་གྱི་ངོ་བོ་ནི། རང་གི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་རང་གི་ཟས་རྫུན་མ་ཡིན་པར་གཅོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད་དོ། །ཡང་ན་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཅོ་བོ་ཁྱད་པར་སྐྱེད་བྱེད་ལ་འཇོག །དཔེར་ན། ཆུ་ལུད་དེ་སྨུ་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ས་བོན་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྨུ་གྱི་རྒྱུ་བྱེད་པས་སྨུ་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་ཀླུབ་པའི་ལེའུ། ཐུགས་ ༦༧ ཤོག ༧༠༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ཤ ཤོག ༥༠༥

དེ་རྒྱུ་ལྟོན་ཅིག་བྱེད་པ་ལས། །སྲེ་བའི་འབྲས་བུ་ལྟོན་ཅིག་གནས། །
མེ་དང་ཟངས་མའི་ཞུ་ཁྲིད་བཞིན། །[1]

ཞེས་ད་ལྟའི་ལུས་དང་ཤེས་པ་གཉིས་རང་རང་གི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱིས་བན་ཚུན་ལྟོན་ཅིག་བྱེད་རྒྱན་བྱས་ནས་གནས་སྐབས་ལྟོན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ནི། དགེ་ན། རྒྱུ་ཚོགས་པ་མེ་དང་ཟངས་སྐད་ཅིག་སྤྲ་མ་ལས་སྲེ་བའི་ཟངས་ཞུ་བ་དང་མེ་གཉིས་བན་ཚུན་ཉེར་ལེན་མིན་ཡང་ལྟོན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། ། ། །

དེ་ལྟར་ཉེར་ལེན་གྱིས་རང་འབྲས་དེ་སྲེ་བ་ལ་ལྟོན་ཅིག་བྱེད་རྒྱན་གྱིས་གོགས་བྱེད་ལ། དེ་གཉིས་ལ་རང་གི་འབྲས་བུ་ཟློས་རྒྱུན་དུ་སྲེ་མི་སྲེ་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཉེར་ལེན་གྱིས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དང་། ལྟོན་ཅིག་བྱེད་རྒྱན་གྱིས་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུ་བྱེད་པ་ནི། དགེ་ན། ནས་ཀྱི་ས་བོན་གྱིས་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པ་དང་། དེ་བཞིན་འབྲས་ཀྱི་ས་བོན་གྱིས་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་ནས་ཀྱི་མྱུ་གུའི་རྒྱུ་མི་བྱེད་པས་ས་བོན་དེ་དག་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་དང་། ཆུ་ལུང་ནི་དེ་གཉིས་གའི་རྒྱུ་བྱེད་པས་ན་ཐུན་མོང་བའི་རྒྱུར་འཇོག་པ་ལྟ་བུ། ཡང་ཉེར་ལེན་གྱིས་གཅོ་བོ་ངོ་བོ་སྲེ་བར་བྱེད་པ་དང་། ལྟོན་ཅིག་བྱེད་རྒྱན་གྱིས་གཅོ་བོ་ཁྱད་པར་སྲེ་བར་ཡང་བྱེད་དེ། དགེ་ན། ནས་ཀྱི་མྱུ་གུ་དང་འབྲས་ཀྱི་མྱུ་གུ་སོགས་མྱུ་གུ་གང་ཞིག་སྲེ་མིན་གཅོ་བོ་ཉེར་ལེན་གྱིས་བྱེད་པ་དང་། མྱུ་གུ་དེ་ཆེ་ཆུང་དང་ཡག་ཉེས་རྣམས་གཅོ་བོ་ལྟོན་ཅིག་བྱེད་རྒྱན་གྱིས་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ། །

1 གོང་མཚན་དེས། ཚད་མ་གྲགས་པའི་ལེའུ། སྒོ་གཅིག ༥་རྒ་ཤོག ༡༠ཅ་ པ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ་ཕ ཅ་ཤོག ཅ་ཅ

འོ་ན་དངོས་པོ་གང་དང་གང་གི་རྒྱུར་འགྱུར་ཚུལ་རྗེ་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན། འབྲས་བུ་དེ་དང་དེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་དང་ནམ་ལྟན་པ་ནས་དེའི་རྒྱུར་འཛིག་དགོས་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

སྒྲ་གྱི་སྐྱེད་ལ་ས་ལ་སོགས། །རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་གྱུར་ནས་ནི། །
རྒྱ་ཡིན་དེ་ལེགས་བྱས་པ་ན། །དེ་ཡི་ཁྱད་པར་མཐོང་ཕྱིར་རོ། ।[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དཔེར་ན། དགེ་དུས་ཀྱི་ཞིང་ལྟ་བུ་སྒྲ་གྱི་སྐྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ན། དེའི་ཚེ་སྒྲ་གྱི་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ནི། ཞིང་དེ་ལྟག་པར་ཟོ་བ་ལ་སོགས་པ་ལེགས་པར་བྱས་པ་ན། དེའི་འབྲས་བུ་སྟོན་ཐོག་ལ་སོགས་པ་ཁྱད་པར་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་གཉིས་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། སྒྲ་གྱི་སྐྱེ་བ་ལ་རང་གི་ཉེར་ལེན་ས་བོན་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་ཆུ་ལུང་སོགས་རྒྱུ་རྒྱུན་དུ་མ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་དགོས་ལ། ས་བོན་རྒྱང་བས་སྒྲ་གྱི་སྐྱེད་མི་ནུས་ཤིང་། ས་བོན་མེད་པར་ཆུ་ལུང་རྒྱང་བས་ཀྱང་སྒྲ་གྱི་སྐྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་འདྲས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་གཞན་རྣམས་ལའང་སྦྱར་དགོས་པ་ནི། བརྒྱད་སྟོང་པ་ལས།

རིགས་ཀྱི་བུ་འདི་ལྟ་སྟེ་དཔེར་ན། ཤི་ཞང་གི་སྦྲ་བྱུང་བ་ཡང་གང་ནས་ཀྱང་མ་
འོངས་འགགས་པ་ཡང་གང་དུ་ཡང་མི་འགྲོ་གང་དུ་ཡང་མི་འགོ་སྟེ། རྒྱ་དང་རྒྱན་
ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རྒྱ་ལ་རགས་ལས་པ་རྒྱན་ལ་རགས་ལས་པ། འདི་

1 གོང་མཚན་ངས། ཚད་མ་གྲགས་པའི་ལེའུ། སྒོ་གཅིག ३४ ཤོག १०९ ནা དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৫৩ ཤོག ५०३

ལྟ་སྟེ། པི་ཞང་གི་ཁོག་པ་ལ་བརྟེན་པགས་པ་ལ་བརྟེན་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ཡུ་བ་ལ་
བརྟེན། ཤེད་བུ་ལ་བརྟེན་རྒྱུད་རྟེན་ལ་བརྟེན་མི་དེ་ལས་སྐྱེས་པའི་རྩོལ་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་འདི་ལྟར་པི་ཞང་དེ་ལས་སྣ་འབྱུང་སྟེ། ཞེས་པ་ནས། དེ་བཞིན་དུ
རིགས་ཀྱི་བུ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་སྐུ་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་པ
ཡང་རྒྱུ་ལ་རག་ལས་པ་རྒྱུན་ལ་རག་ལས་པ་དགེ་བའི་རྩ་བའི་སྨོན་བ་དུ་མས
ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་གཅིག་གིས་མ་ཡིན་རྒྱུན་གཅིག་གིས་མ་ཡིན
དགེ་བའི་རྩ་བ་གཅིག་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་རྒྱུ་མེད
པ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་དང་རྒྱུན་མང་པོ་ཚོགས་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ།[1]
ཞེས་འབྱུང་། དེ་བཞིན་སྨོན་བ་དགོན་ལྟ་དབང་བློའི་རྣམ་འགྲེལ་དཀའ་འགྲེལ
ལས།

དངོས་པོ་གཅིག་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་ཡིན་ཞེ
ན། དུ་མ་ནི་རྒྱུ་དུ་མ་ལས་ཡིན་ནོ་ཞེས་རང་གི་སྡེ་པའི་ཡིན་ནོ། །དེ་དེ་ལྟར་ནི
ཡིན་ན། གཅིག་ལས་གཅིག་ནི་ཅིར་མི་རུང། །འོན་ཀྱང། ཚོགས་པ་དག་ལས
ཐམས་ཅད་འབྱུང། །ཚོགས་པ་གཅིག་ལས་ཚོགས་པ་ཅིག་ཤོས་འབྱུང་བར
འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །[2]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

འབྲས་བུ་བཤད་པ།

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་བརྒྱུད་སྟོང་པ། ཀ ལེའུ་སོ་གཅིག་པ། ཤོག ༢᳘᳘ ཨ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣༣ ཤོག ᳘᳘᳘
2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཆད་མ། ཆེ། ལེའུ་གསུམ་པ། བམ་པོ། ༣᳘ ཤོག ᳘᳘᳘ ཨ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳘᳘ ཤོག ᳘᳘᳘

འབྲས་བུ་བཤད་པ་ནི། རང་རྒྱུས་བསྒྲིད་བྱ་འབྲས་བུའི་ངོ་བོ་ཡིན། དགེར་ན། ས་བོན་གྱི་འབྲས་བུར་སྨྱ་གུ་དང་། མེའི་འབྲས་བུར་དུ་བ་འཛིག་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་དགལ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

མེ་ཡི་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྟེ། །འབྲས་བུའི་ཆོས་ཀྱི་རྟེས་འཇུག་ཕྱིར། །
དེ་མེད་པར་ནི་དེ་ཡོད་ན། །རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་ལས་འདས་འགྱུར། ।[1]

ཞེས་དུ་བ་དེ་མེ་ལ་ལྟོས་ཤིང་མེ་ཕན་བྱེད་དུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྟེས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ན་མེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་མེ་ཕན་བྱེད་དུ་མེད་པར་དུ་བ་བྱུང་ན་རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་ལས་འདས་པར་འགྱུར་བས་འབྲས་བུ་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་གསུངས།

འབྲས་བུ་ལ་དབྱེ་ན། དུས་ཀྱི་སྐོ་ནས་དངོས་འབྲས་དང་། བརྒྱུད་འབྲས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། རྒྱན་གྱི་སྐོ་ནས་ཉེར་འབྲས་དང་། ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལས། དང་པོ་དངོས་འབྲས་བཤད་པ་ལ། དངོས་སུ་བསྒྲིད་བྱ་དངོས་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དགེར་ན། དུ་བ་དེ་མེའི་དངོས་འབྲས་ཡིན་ཏེ། མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་ན་བར་དུ་འབྲས་བུ་གཞན་གྱིས་མ་ཚོད་པར་དངོས་སུ་བསྒྲིད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་དངོས་འབྲས་ཞེས་བརྗོད་དོ། ।བརྒྱུད་ནས་བསྒྲིད་བྱ་བརྒྱུད་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དགེར་ན། དུ་བ་དེ་བུད་ཤིང་གི་བརྒྱུད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། བུད་ཤིང་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་ན་བར་དུ་འབྲས་བུ་གཞན་མེ་བརྒྱུད་ནས་བསྒྲིད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་བརྒྱུད་འབྲས་ཞེས་བརྗོད་དོ། ।རང་གི་ཐུས་རྒྱན་དུ་གཅོ་བོར་བསྒྲིད་བྱ་ཉེར་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དགེར་ན། ཐ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཆད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེགས། ཐྲི་ཀ ३৬ ཤོག ৫৬ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེན། ৫৩ ཤོག ৩৩'৯

བྱམ་དེ་རང་རྒྱུ་འཇིམ་པའི་ཉེར་འབྲས་ཡིན་ཏེ། ཉེར་ལེན་འཇིམ་པའི་ངོ་བོ་གྱུར་ནས་རྒྱུན་གྱི་མ་ཤ་བྱམ་གྱི་ངོ་བོར་སོང་བས་ཉེར་འབྲས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །རང་གི་ཤས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པར་གཙོ་བོར་བསྟེད་བྱ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། ཤ་བྱམ་དེ་རང་རྒྱུ་ཤ་མཁན་གྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། ཤ་མཁན་གྱི་ངོ་བོ་གྱུར་ནས་ཤ་བྱམ་གྱི་ངོ་བོར་མ་སོང་བར་རང་འབྲས་ཤ་བྱམ་འབྱུང་བས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཞེས་བརྗོད། མདོར་ན། བལ་དང་སྐྱུད་པ་ལས་སྨྲས་བྱ་དང་། འཇིམ་པ་ལས་ཤ་བྱམ་སོགས་དང་། གསེར་ལས་གསེར་བྱམ་སོགས་དང་། ས་བོན་ལས་མྱུ་གུ་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་རང་གི་ཉེར་ལེན་ལས་བྱུང་བའི་ཉེར་འབྲས་དང་། འཕགས་མཁན་དང་ཤ་མཁན་དང་གསེར་མཁར་དང་ས་བོན་འདེ་བས་པ་པོ་འམ་ཆུ་ལྱད་སོགས་ལས་རིམ་བཞིན་དེ་རྣམས་འབྱུང་བ་ནི། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཡིན་ནོ། །

འོན་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡོད་ཅེ་ན། སྟྲི་ར་དེ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། བྱམ་པ་དེ་རང་གི་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་དང་། རང་གི་འབྲས་བུའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་སྤྲ་ཏེ་དེ་རང་གི་སྤྲ་ལོག་ཀྱི་མཚན་མོའི་འབྲས་བུ་དང་། རང་གི་ཕྱི་ལོག་ཀྱི་ཕྱི་ཏེའི་རྒྱུ་ཡིན་པ་སོགས་འདུས་བྱས་ཀུན་ལ་འད�། །

། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་བཞད་པ།

སྟྲི་ར་ཤེས་བྱ་ཡུལ་ལ་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་བྱས་ཤེང་འགྱུར་ལྟོག་ཡོད་པའི་རིགས་ཤིག་དང་། རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་འདུས་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་འགྱུར་ལྟོག་མེད་པའི་རིགས་བཅས་གཉིས་སུ་ཡོད་པར་སྤར་བ་ཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེའི་དང་པོ་རྣམས་

འདུས་བྱས་དང། གཉིས་པ་རྣམས་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་མི་རྟག་པ་དེ་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་དང། རྒྱ་པ་དོན་གཅིག་གོ། །

འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཚོས་ལ་མངོན་པ་འོག་མ་མཛོད་ལྔ་བུ་ལས། ༢ ནམ་མཁའ་དང། ༣ སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང། ༤ སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ་དང་གསུམ་གསུངས་ལ། བྱ་བྱག་སྟྭ་བས་སྒྲིབ་པ་དང་བལ་བ་གཟུགས་ཅན་གྱི་གོ་འབྱེད་པ་ལ་ནམ་མཁའ་ཟེར། དེ་ནི་གཟུགས་ཅན་གཞན་ལ་ཕར་མི་སྒྲིབ་པར་མ་ཟད་གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་ཚུར་མི་སྒྲིབ་པའི་རྒྱ་རྫས་ཤེག་ལ་འདོད་པ་དང། ཁམས་བྱུག་གི་ནང་ཚན་ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་སྣང་མྱོན་གང་རུང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་འདོད། མདོ་སྡེ་པ་ཡན་ཀྱིས་ནི་ནམ་མཁའ་ཞེས་པ་ཐོགས་རེག་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་ལ་འདོད་དོ། །སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་རང་གི་ངོས་སྐལ་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་བཀག་པ་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་འགོག་དང། དཔེར་ན། ལམ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེ་སྡང་གཏན་ནས་ཟད་པ་ལྟ་བུ། རྒྱུན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་ཚོས་མ་འོངས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ལ་གཏན་དུ་གེགས་བྱེད་པའི་ཚ་ལ་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པར་འཇོག །དཔེར་ན། ལམ་བསྒོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེ་སྡང་ལྟ་བུ་གཏན་ནས་ཟད་པ་མིན་ཡང་ཞེ་སྡང་མངོན་གྱུར་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུན་ཚང་བ་མི་སྲིད་པར་སོང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་འགོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལྟར་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

འདུས་མ་བྱས་རྣམ་གསུམ་ཡང་སྟེ། །ནམ་མཁའ་དང་ནི་འགོག་པ་གཉིས། །

དེ་ལ་ནམ་མཁའི་སྒྲིབ་པའོ། །སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་གང་། །

བྱལ་བའོ་སོ་སོ་སོ་སོ་ཡིན། །སྐྱེ་ལ་གཏན་དུ་གེགས་བྱེད་པ། །

འགོག་གཞན་སོ་སོར་བརྟགས་མིན་པས། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ཡང་ནམ་མཁའི་གོ་འབྱེད་ཅིང་ཆུང་གི་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། བརྟགས་འགོག་གི་གཞི་ནི་རང་གི་དགག་བྱ་ཟག་བཅས་འགོག་པ་དང་། བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པས་ནི་རང་གི་དགག་བྱ་སྐྱེ་ལ་ལ་གེགས་བྱེད་པས་དེ་གསུམ་བྱེ་སྨོས་འདུས་མ་བྱས་རྫས་བྱུང་ཁྱད་པར་བར་འདོད་དོ། །

སྨོན་དཔོན་དབྱིག་གཉན་གྱིས་ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད་དུ་ནི། ༧ འདུས་མ་བྱས་ལ་ནམ་མཁའ། ༨ སོ་སོར་བརྟགས་འགོག། །༩ བརྟགས་མིན་གྱི་འགོག་པ། ༡༠ དེ་བཞིན་ཉིད་དང་བཞིར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

འདུས་མ་བྱས་གང་ཞེ་ན། ནམ་མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པའི་

འགོག་པ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཉིད་དོ། །དེ་ལ་

ནམ་མཁའ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་ཀྱི་གོ་འབྱེད་པའོ། །སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་

པའི་འགོག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་འགོག་པ་ལ་བྱལ་བ་མ་ཡིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་ཉོན་

མོངས་པའི་གཉེན་པོ་མེད་པར་ཕུང་པོ་རྣམས་གཏན་དུ་མི་སྐྱེ་བའོ། །སོ་སོར་

བརྟགས་པའི་འགོག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་འགོག་པ་དེ་ནི་བྱལ་བ་སྟེ། དེ་ནི་གང་

ཉོན་མོངས་པའི་གཉེན་པོས་ཕུང་པོ་རྣམས་གཏན་དུ་མི་སྐྱེ་བའོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་

གང་ཞེ་ན། གང་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་དང་། ཚོས་བདག་མེད་པ་ཉིད་དོ། །[2]

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ་གཤས་བདང་ལོ། ཕྱི་གཅ ༥༨ ཤོག ༣ ན། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ ᲨᲫ ཤོག Ძ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅམ། ཤི ཤོག ᲨᲬ ན། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ ᲨᲨ ཤོག ᲫᲫ

ཞེས་སོ། །

མདོར་བ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས་ནི། ༡ དགེ་བའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ༢ མི་དགེ་
བའི་དེ་བཞིན་ཉིད། ༣ ལུང་མ་བསྟན་གྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གསུམ་དང་། ༤ ནམ་མཁའ། ༥
སོ་སོར་བརྟགས་འགྲོག ༦ བརྟགས་མེད་གྱི་འགྲོག་པ། ༧ མི་གཡོ་བ། ༨ འདུ་ཤེས་
དང་ཚོར་བ་འགྲོག་པ་བཅས་འདུས་མ་བྱས་ལ་བརྒྱད་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ཡང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་དངོས་པོ་བརྒྱད་དེ། ཆོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན
ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་མི་དགེ་བ་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ
བཞིན་ཉིད་དང་། ནམ་མཁའ་དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པས་འགྲོག་པ
དང་། སོ་སོར་བརྟགས་པས་འགྲོག་པ་དང་། མི་གཡོ་བ་དང་། འདུ་ཤེས་དང
ཚོར་བ་འགྲོག་པའོ། །ཆོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། བདག
མེད་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང། སྟོང་པ་ཉིད་དང། མཚན་མ་མེད་པ་དང། ཡང་དག
པའི་མཐའ་དང་དོན་དམ་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱང་དེ་ཡིན་ནོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དེ
བཞིན་ཉིད་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར
རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་ཞེ་ན། ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་རྒྱུ་བའི
ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་མཚན་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། མཚན་མ་ཉེ་བར་ཞི་བའི
ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཡང་དག་པའི་མཐའ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཕྱིན་ཅི་ལོག་མེད་པའི
དམིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། འཕགས
པའི་ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས
ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས

ཅང་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚོས་དགེ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བ་
བཞིན་དུ་ཚོས་མི་དགེ་བ་རྣམས་དང་། ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་
ཉིད་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ནམ་མཁའ་གང་ཞེ་ན། གཟུགས་མེད་ཅིང་
བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གོ་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སོ་སོར་བརྟགས་པ་མ་ཡིན་པས་
འགོག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་འགོག་ལ་བྱལ་བ་མ་ཡིན་པའོ། །སོ་སོར་བརྟགས་
པས་འགོག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་འགོག་ལ་དེ་ནི་བྱལ་བའོ། །མི་གཡོ་བ་གང་ཞེ་ན།
དགེ་རྒྱས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ་གོང་མའི་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་
བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་འགོག་པའོ། །འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་གང་ཞེ་
ན།ཅི་ཡང་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། སྲིད་པའི་རྩེ་མོ་
ལས་གྱེན་དུ་བསྐྱོད་པ་ཞེ་བར་གནས་པའི་འདུ་ཤེས་སྲོན་དུ་བཏང་བའི་ཡིད་ལ་
བྱེད་པས། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཚོས་བརྟན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་།
བརྟན་པ་དེ་དག་ལས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་འགོག་པའོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་གསུམ་ནི་ཚོས་ཉིད་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་
ཚོས་ཅན་རྟེན་ཐ་དད་པས་ཕྱེ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་པ་དང་དེའི་གནས་ཚོར་བ་གཉིས་
ལས་དང་པོ་ཟད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་སོ་སོར་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་དང་། ཚོར་
བ་ལའང་ལུས་སེམས་འགྲུར་བར་བྱེད་པའི་བདེ་སྡུག་དང་། མི་བྱེད་པའི་བཏང་སྙོམས་
གཉིས་ལས་དང་པོ་ཟད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་གཡོ་བ་དང་། གཉིས་པ་ཟད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ནས་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་བཞག་གོ། །

1 སྲེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། དི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ། ཨོཾ ༥༣ བ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲨ ཨོཾ ᲫᲩᲥ

མི་གཡོ་བ་ནི། འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་གྱིས་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་མན་ཆད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ལ། བསམ་གཏན་བཞི་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བའི་དགག་བྱ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་འགོག་པའི་ཆ་ཞིག་ལ་འཇོག །དེའང་སྟོན་བརྒྱད་ཀྱིས་མི་གཡོ་ཞིང་། ཁྱད་པར་དུ་བདེ་སྡུག་གིས་མི་གཡོ་བས་མི་གཡོ་བ་ཞེས་བྱ། འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པ་ཞེས་པ་ནི། ཅི་ཡང་མེད་མན་ཆད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་ཞིང་། སྲིད་རྩེའི་སེམས་ལ་བརྟེན་ནས་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་ཆ་ཞིག་ལ་འཇོག་གོ། །སྤར་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་འགོག་པའི་སྟོམས་འཇུག་ལྟན་མེན་འདུ་བྱེད་དུ་བཤད་པ་ནི་མ་ཡིན་དགག་གི་ཆ་དང་འདིར་འདུ་ཤེས་དང་ཚོར་བ་བཀག་པའི་མེད་དགག་གི་ཆ་ལ་བཤད་དོ། །

གཞན་ཡང་ནང་པའི་ཚད་མ་པའི་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་ན། རྟོག་ངོ་འབའ་ཞིག་གི་ངོས་ནས་འཇོག་དགོས་པའི་ཚོས་དཔེར་ན། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན། གཞི་མཐུན་དང་སྤྱི། མཚན་ཉིད་དང་མཚོན་བྱ། གཅིག་དང་ཐ་དད། བསྒྲུབ་བྱ་དང་སྒྲུབ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་འི་ཆ་རྣམས་ཀུན་བཏགས་དང་འདུས་མ་བྱས་སུ་འཇོག་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་རྣམ་གཞག་དང་། །ཐ་དད་ཐ་དད་མིན་ཅི་འདྲ། །
དེ་ཉིད་དོན་ནི་མ་བརྟགས་པར། །འཇིག་རྟེན་ཇི་ལྟར་གྲགས་དེ་ལ། །
དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པ་ཀུན་བཞག་པ། །
དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་ཕྱིར། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་ཡིན། །[1]

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཤྲཱི་ཀ ༡༨-༡༩ ཨོཾ ཁ ། དགེ་བསྟུར་མ། དེག ཨོཾ ཀ་ཀ

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་འདུས་མ་བྱས་ལ་གོང་དུ་མངོན་པ་ཀུན་བཏུས་སུ་བཤད་པའི་འདུས་མ་བྱས་བརྒྱད་པོ་གང་རྩང་ཡིན་མི་དགོས་པའང་ཤེས་དགོས་སོ། །

༧༠ གཞལ་བྱའི་རྣམ་གཞག་གཞན་བཤད་པ།

༧) མཚན་མཆོག་གཞི་གསུམ་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་གོང་དུ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་དྲངས་པ་ལྟར། རིགས་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ནས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་འཚོལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲུབས་སུ། དམ་པའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་གཞལ་བྱའི་ཡུལ་གཞི་གཅིག་ཉིད་ལ། ཀུན་རྫོབ་བམ་ཐ་སྙད་ཀྱི་བདེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན། བསྟན་བྱ་དང་སྟྲོན་བྱེད། མཚོན་བྱ་དང་མཚན་ཉིད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད་པ་རྣམས། ཐོག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས། ཐོན་གྱི་གཞུང་རྣམས་སྔའང་དེ་རྣམས་ཐོག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚུལ་གྱི་སྒྲུབས་སུ་བཤད་ཀྱང། འདིར་ནི་གཙོ་བོ་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་འཇུག་པ་བདེ་བའི་ཆེད་དུ་ཤེས་བྱ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གི་སྒྲུབས་སུ་འཆད་དོ། ། དེ་ལ་ཐོག་མར་མཚན་མཆོག་བཤད་པ་ལ། འཕགས་པ་བྱམས་པའི་མདོ་སྡེའི་རྒྱན་ལས།

སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ། །ཕན་གདགས་ཕྱིར་ནི་མཚན་གཞི་དང་། ། མཚན་ཉིད་དང་ནི་མཆོག་པ་དག །རབ་ཏུ་དབྱེ་བས་ཡང་དག་བཤད། །[1]

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཕི། ཝེའུ་བཏུ་གཉིས་པ། ཕྲིན་ཀ ༣༥ ཨོཾ། ༧༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠ ཨོཾ། ༡༣༩

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་དུ་ཡོད་པ་ལས། དེ་དག་ནི་རིམ་པ་བཞིན། ༡ གང་མཚོན་པར་བྱ་བ་མཚོན་བྱ་དང་། ༢ གང་གིས་མཚོན་པར་བྱེད་པ་མཚན་ཉིད། ༣ གང་དུ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་གཞི་མཚན་གཞི་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་མཚན་གཞི། ཤེས་བྱ་མཚོན་བྱ། ཐོག་ཡལ་དུ་བྱར་རྩང་བ་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་བུམ་པ་ཐོག་ཡལ་དུ་བྱར་རྩང་བ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བུམ་པ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་ཤེས་ཐུབ་པ་སྟེ་ཐོག་ངེས་པ་ཡིན་ཕྱིར། ཤེས་ཐུབ་ཀྱི། ཤེས་ཐུབ་ཀྱི། ཤེས་ཐུབ་ཀྱི། ཐ་ཡ

ཕྱི་ར་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་འཇུག་ཡུལ་ལ་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་དེ། ༡ མེའི་ཚ་བ་ལྟ་བུ་རང་ཉིད་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་མཚོན་པ་མེའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ༢ མི་རྒྱག་པ་ལྟ་བུ་མེ་དང་མེ་མ་ཡིན་པའི་འདུས་བྱས་གཉིས་ཀ་ལ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་མེའི་ཕྱི་འི་མཚན་ཉིད། ༣ དངོས་པོ་གཅིག་ལ་ཡང་བོག་ས་ལ་ལྟོས་ནས་ལྟོག་པ་དུ་མ་དང་ལྡན་པའི་ལྟོག་ཆ་ནི་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་མཚན་ཉིད། ཀ ཀཻ་བོར་དོན་ལ་མ་ཁྱབ་ཁྱབ་ཆེས་གཅོད་པ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད། ཤ ཐོ་ངོར་དོགས་པ་སེལ་བའི་ཕྱི་ར་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་པ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཡོད། དེ་དག་ལས་འདིར་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་སྒྲིགས་སུ་བཤད་པར་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། གཅོ་བོ་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞིང། དེ་ལྟ་བུའི་མཚན་ཉིད་དེ་ལ་ལོག་རྟོག་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡོད་པར་ཤེས་དགོས།[1]

རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་སྐྱོན་གསུམ་དང་བྲལ་བ་ཞིག

1 རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཚན་མཚོན་གཞི་གསུམ་ཀྱི་འཇོག་ཚུལ་དང། མཚོན་བྱ་ལ་བཏགས་ཡོད་ཚོས་གསུམ་ཚང་དགོས་པ་དང། མཚན་ཉིད་ལ་ཟས་ཡོད་ཚོས་གསུམ་ཚང་དགོས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་སྣྲུབ་ཅེད་དང་བཅས་པ་ལྟ་བས་ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲུན་སེལ་བ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་འཇོག་པའི་སྒྲིགས་སུ་འགྱུར། ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲུན་སེལ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༢༣-༣༢ བར།

དགོས་ཏེ། ༢ མ་ཁྱབ་པའི་སྒྲོན་དང་། ༣ ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྒྲོན། ༤ མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་སྒྲོན་བཅས་སོ། །དེ་ཡང་དགེར་ན། ཤུག་པའི་ཡལ་གা་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ་དེ་ལྟོན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ན། དེ་ནི་ལྟོན་ཤིང་གི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་དག་ལ་མ་ཁྱབ་པས་ཁྱབ་ཆུང་བ་སྟེ་མ་ཁྱབ་པའི་སྒྲོན་ཞུགས་ཤིང་། ཡང་སལས་སྐྱེས་པ་དེ་ལྟོན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ན། དེ་ནི་ལྟོན་ཤིང་ཅམ་དུ་མ་ཟད་སྐྱེ་དངོས་མཐའ་དག་ལ་ཁྱབ་པས་ན། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ཁྱབ་ཆེས་པའི་སྒྲོན་ཞུགས། ཡང་ལྟོ་ལྷོར་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྒྲོར་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་ལྟོན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ན། མཚན་ཉིད་དེ་ནི་ལྟོན་ཤིང་གི་མཚན་གཞི་ལྷུང་སྡོང་གི་སྟེང་དུ་མ་གྲུབ་པས། མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པའི་སྒྲོན་ཞུགས་པས། དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་ལྟོན་ཤིང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་རོ། །

སྤྱི་ར་མཚན་ཉིད་འཇོག་ཚུལ་ལ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྐོན་ལས་འཇོག་ཚུལ་དང་། བྱེད་ལས་དང་ངོ་བོ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་འཇོག་ཚུལ་སོགས་ཡོད་པ་ལས། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆ་ནས་དོན་དེ་གོ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ནི། གཏུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ཀ་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། རང་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །བྱེད་ལས་དང་ངོ་བོ་གཉིས་ཀའི་ཆ་ནས་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པ་ནི། ཆ་ཞིང་སྲེག་པ་མེའི་མཚན་ཉིད་དང་། གསལ་ཞིང་རིག་པ་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་ཡང་རིམ་བཞིན་ཆ་བ་མེའི་ངོ་བོ་དང་སྲེག་པ་མེའི་བྱེད་ལས་ཡིན་ཞིང་། གསལ་བ་ཤེས་པའི་ངོ་བོ་དང་རིག་པ་ཤེས་པའི་བྱེད་ལས་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །

བཏགས་ཡོད་ཚོས་གསུམ་ཚང་བ་མཚོན་བྱའི་ངོ་བོ་ཡིན། ཚོས་གསུམ་ནི། ༢

རང་ཉིད་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ། ༢ རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ། ༣ རང་གི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་གང་གི་ཙང་མཚོན་བྱ་མི་བྱེད་པའོ། །རྟག་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། ཆོས་གསུམ་ནི། ༡ རང་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། ༢ རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ། ༣ རང་གི་མཚོན་བྱ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལས་གཞན་གང་གི་ཙང་མཚན་ཉིད་མི་བྱེད་པའོ། །དེ་ཡང་རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་ཅེས་པ་ནི། རང་གི་མཚན་གཞིར་གང་བཟུང་བ་དེ་རང་ཉིད་ཡིན་པའི་དོན་ལ་བྱ། དེས་ན་མཚོན་བྱ། རྣམ་པར་གཞག་བྱ། བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་རྣམས་དོན་གཅིག །མཚན་ཉིད། རྣམ་པར་འཇོག་བྱེད། རྟས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན།

མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་གཞི་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། རང་ཉིད་ངོས་གཟུང་བ་ལ་ཐ་སྙད་ཤེས་པ་ལ་ལྷོས་མི་དགོས་པས་རྟས་ཡོད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དོན་བྱེད་ནུས་པ་རང་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། རང་གི་མཚོན་བྱ་དངོས་པོ་ལས་གཞན་པའི་མཚན་ཉིད་མི་བྱེད་པ། མཚན་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ་བཅས་ཆོས་གསུམ་ཚང་ཞིང་། ཡང་མཚོན་བྱ་དངོས་པོ་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། རང་ཉིད་ངོས་གཟུང་བ་ཐ་སྙད་གཞན་ལ་ལྷོས་པས་བཏགས་ཡོད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དངོས་པོ་རང་ཉིད་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ་དང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་དོན་བྱེད་ནུས་པ་ལས་གཞན་གྱི་མཚོན་བྱ་མི་བྱེད་པ། རང་གི་མཚན་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ་བཅས་ཆོས་གསུམ་ཚང་ངོ་། །དེས་ན་དོན་བྱེད་ནུས་པ་དེ་དངོས་པོའི་མཚོན་བྱེད་དམ་མཚན་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་དེ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་པར་བྱ་བའམ་མཚོན་རྒྱུ་དང་། བུམ་པ་དེ་དོན་

བྱེད་ནུས་པས་ཆོས་གང་ཞིག་དངོས་པོ་ཡིན་པར་མཚོན་སའི་གཞི་ཡིན་པས་མཚན་གཞི་ཡིན་ནོ། །དོན་བྱེད་ནུས་པ་དང་དངོས་པོ་གཉིས་ལ་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས་དང་། མིན་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས། ཡོད་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས་དང་། མེད་ཁྱབ་མཉམ་གཉིས་ཏེ། ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་བཅུ་རྩང་བ་བཞིན་དུ། མཚན་མཚོན་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། ། སྤྱི་མཚོན་བྱ་དེ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་ཚད་མས་ངེས་པ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པས། མཚན་མཚོན་གཉིས་ལ་ཚད་མས་ངེས་པའི་རིམ་པ་ཡོད་དོ། །

༢) གཅིག་དང་ཐ་དད་བཤད་པ།

གཅིག་དང་ཐ་དད་བཤད་པ་ནི། སྤྱི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་སུ་འདུ་ལ། སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་པ་ནི་རྟོག་པ་ལ་འཛིན་ཚུལ་སོ་སོར་མེད་པ་དང་། སྒྲས་བརྗོད་ཚུལ་སོ་སོར་མེད་པ་ལ་བྱེད། དཔེར་ན། ཀ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཚོགས་ཟིན་ལ་ཀ་བ་ལས་གཞན་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་མ་བརྗོད་པ་དང་། ཀ་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་ཀ་བ་ལས་གཞན་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་མི་འཛིན་བས་ཀ་བ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་ཡིན། ས། ཚུ། མེ། ཆུང་སོགས་སོ་སོ་ནས་གཅིག་ཡིན་ཚུལ་ཡང་དེ་དང་འད�། །རི་བོང་རྭ་ལྟ་བུ་སྒྲས་བརྗོད་ཚུལ་དང་རྟོག་པ་ལ་འཛིན་ཚུལ་སོ་སོར་མེད་ཀྱང་ཆོས་མ་ཡིན་པས་གཅིག་མིན་ནོ། །

སོ་སོ་བའི་ཆོས་དེ། ཐ་དད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ། །སོ་སོ་བ་ཡིན་ཚུལ་ཡང་རྟོག་པ་ལ་འཛིན་ཚུལ་དང་སྒྲས་བརྗོད་ཚུལ་སོ་སོར་ཡོད་པ་ལ་བྱེད། དཔེར་ན། ས་དང་ཆུ་གཉིས་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་

གཉིས་ལྡན་བྱང་རོ་གོ་གཅིག་ཡིན་ཡང་། རྟོག་པའི་རང་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་སྤྱི་སོ་སོར་འཛིན་ཞིང་། དངོས་མིང་ཐ་དད་ཀྱིས་སོ་སོར་གོ་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་སོ་སོ་བ་ཞེས་ཟེར། དེས་ན་སྤྱི་ར་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཅེས་པ་ནི། སྒྲ་དང་རྟོག་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇོག་དགོས་པས། ལྷོག་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ལ་བྱ་དགོས་སོ། །

ཚད་མའི་གཞུང་ལས་གཞན་ཡང་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་། ཟས་གཅིག་དང་ཐ་དད། དེ་བཞིན་ཏུ་ལྷོག་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་འབྱུང་བས། ངོ་བོ་གཅིག་པའི་དོན་ནི། ངོ་བོ་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སོ། །དཔེར་ན། ཤེས་བྱ་དང་ཡོད་པ་གཉིས་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བྱ་དང་། ཀ་བ་དང་ཤེས་བྱ་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་དེ་དང་ངོ་བོ་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དེ། ཆོས་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །ངོ་བོ་གཅིག་པ། རང་བཞིན་གཅིག་པ། བདག་ཉིད་གཅིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ། ། ཀ་བ་དེ་ཉིད་ཤེས་བྱ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། ཀ་བ་རང་ཉིད་གྲུབ་ཙམ་ནས་ཤེས་བྱའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་པས་ཡིན་ནོ། །དོན་གཅིག་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་དགོས་ལ། ཆོས་དེའི་བྱེ་བྲག་ལའང་ཆོས་དེ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་པ་ཡིན་དགོས་སོ། །མེད་པ་རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་མེད་པས་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མི་འཇོག །

ངོ་བོ་སོ་སོ་བའི་ཆོས། ངོ་བོ་ཐ་དད་ཀྱི་དོན་ཡིན། དཔེར་ན། ས་དང་ཆུ་གཉིས་དང་། ཀ་བ་དང་བུམ་པ་གཉིས་ལྟ་བུ། འདུས་མ་བྱས་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་མི་བཞེད་པའང་ཡོད། ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་རྟོག་པར་འཆར་ཚུལ་དང་སྒྲས་བརྗོད་ཚུལ་སོ་སོར་ཡོད་དགོས་པ་མ་ཟད་བན་ཚུན་གཅིག་གཅིག་གི་རང་བཞིན་དུ་མ་གྲུབ་པ་ཞིག་དགོས་

སོ། །དེས་ན་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་ཐ་དད་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། ཐ་དད་ཡིན་པ་ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་མི་དགོས་པ་ནི། དཔེར་ན་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུའོ། །

ངོ་བོ་སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པར་སྐྱེས་པའི་ཚོས། རྫས་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། འདུས་བྱས་སུ་གྱུར་པའི་ངོ་བོ་གཅིག་དང་རྫས་གཅིག་གཉིས་དོན་གཅིག ।དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་གསེར་གྱི་ཀ་བ་གཉིས་དང་། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་གཉིས་ལྟ་བུའོ། ।དེ་དག་རང་སྟོང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་སོ་སོར་མི་སྟོང་བའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་ན་རྫས་གཅིག་ཡིན་ནོ། ।འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་འཇོག་ཀྱང་རྫས་གཅིག་གཞན་ཏུ་མེད་པས་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན་རྫས་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་ཀྱང་། རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་དགོས་སོ། །

སྒྲོ་ར་རྫས་གཅིག་དང་། གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་དང་། གྲུབ་བདེ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ རྫས་གཅིག་དང་། གྲུབ་བདེ་གཅིག་པ་རྣམས་ལ་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ། རྫས་གཅིག་གི་དོན་ སྤར་ལྟར་ཡིན་ལ། གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་གི་དོན་ནི། རྫས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་ལ། སྒྲ་ འགག་གནས་གསུམ་དུས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་པའོ། ।དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་ཀ་བའི་ཚོགས་ པའི་རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ལྟ་བུའོ། ।དེས་ན་རྫས་གཅིག་ཡིན་ན་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་ཡིན་ མི་དགོས་ཏེ། དེ་རིང་གི་བྱམ་པ་དང་བྱམ་པ་གཉིས་རྫས་གཅིག་ཡིན་ཡང་སྒྲ་འགག་ གནས་གསུམ་དུས་མི་མཉམ་པས་གྲུབ་བདེ་རྫས་གཅིག་མིན་ནོ། །གྲུབ་བདེ་དབྱེར་ མེད་ཀྱི་རྫས་གཅིག་གི་དོན་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་ཕྱིར་བདངས་པོ་མཐོང་བ་ཡིས། ।ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་མཐོང་བ་ཉིད། ।[1]

1 སྡེ་དགེ བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེགས། ཐུཿ ཅ་ ཤོག ཁ་ བ། བསྟན་མ། ཏེ། ཁ་ ཤོག ཅ་ཟ

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྐྱེ་འཁོག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་ཞིང་ཅིག་ཤོས་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་ཅིག་ཤོས་སྣང་དགོས་པཉྫ་ཡིན་ལ་རྟས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་པའོ། །དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་ཀ་བ་མི་རྟག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཀ་བ་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལ་ཀ་བ་མི་རྟག་པ་སྣང་དགོས་ལ། ཀ་བ་མི་རྟག་པ་སྣང་བའི་རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལཉང་ཀ་བ་སྣང་དགོས་ཤིང་། དེ་གཉིས་སྐྱེ་འཁོག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་དང་རྟས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་པས་གྲུབ་བའི་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྟས་གཅིག་ཡིན་ནོ། །གྲུབ་བའི་རྟས་གཅིག་ཡིན་ལ་གྲུབ་བའི་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྟས་གཅིག་མིན་པ་ནི། དཔེར་ན། བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ཚོགས་པའི་རྩྭང་རྡུལ་གཉིས་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་གཉིས་རྟས་ས་ས་ཝར་མེད་ཀྱང་བུམ་པ་སྣང་བའི་མངོན་སུམ་ལ་བུམ་པའི་ཚོགས་པའི་རྩྭང་རྡུལ་སྣང་མི་དགོས་པས་གྲུབ་བའི་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྟས་གཅིག་མིན་ནོ། །གྲུབ་བའི་གཅིག་པ་ཞེས་པ་ནི། སྐྱེ་འཁོག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་པ་ལ་བྱེད། གྲུབ་བའི་གཅིག་ཡིན་ལ་གྲུབ་བའི་རྟས་གཅིག་མིན་པ་ནི། དཔེར་ན། བུམ་པའི་ཚོགས་པ་ན་ཡོད་པའི་རྡུལ་རྟས་བརྒྱད་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་དག་སྐྱེ་འཁོག་གནས་གསུམ་དུས་མཉམ་ཡིན་པས་གྲུབ་བའི་གཅིག་པ་ཡིན་ཡང་རྟས་ས་ས་བ་ཡིན་པས་རྟས་གཅིག་མིན་ནོ། །

རང་གི་ཉེར་ལེན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཐ་དད་པའི་འདུས་བྱས་དེ་རྟས་རིགས་གཅིག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། ཉེར་ལེན་ནས་འབྱུང་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ནས་འབྱུ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལྟ་བུ། རྟས་རིགས་གཅིག་མི་གཅིག་ཅེས་པའི་རྟས་ནི་ཉེར་ལེན་ནམ་རྟས་རྒྱུན་སྤྱ་མ་ལ་བྱེད་དེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཐ་དད་རྒྱུ་ཐ་དད་ལས་ཡིན། ।[1]

ཞེས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་སློབ་དཔོན་ཤཱཀྱ་ཆོས་འཕེལ་གྱི་འགྲེལ་བར། "དེ་བས་ན་རིགས་མཐུན་པ་དང་རིགས་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུན་ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་ཉེ་བར་ལེན་པས་བྱས་པ་ཉིད་ཡིན་ནོ། ।"[2] ཞེས་གསུངས། རྫས་རིགས་གཅིག་ཡིན་པ་ལ་རྫས་གཅིག་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ཉེར་ལེན་ནས་རྟོག་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ནས་འབྲུ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལྟ་བུ་རྫས་རིགས་གཅིག་ཡིན་ཡང་དངོས་མིང་ཐ་དད་ཀྱིས་ས་སོར་ས་ཚོ་བྱ་ཡིན་པས་གཅིག་མིན་པར་མ་ཟད། མིག་ཤེས་ལ་གོ་ས་ས་ས་ས་ར་ལས་རྫས་གཅིག་ཀྱང་མིན་ནོ། ।

ངོ་བོ་ས་ས་ས་བར་སྐྱེས་པའི་འདུས་བྱས་དེ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། འདུས་བྱས་སུ་ཀྱང་པའི་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་རྫས་ཐ་དད་གཉིས་དོན་གཅིག དཔེར་ན། ཀ་བ་དང་བྱས་པ་གཉིས་ལྟ་བུ། དེ་གཉིས་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་སྣང་བའི་ཚེ་ངོ་བོ་ས་ས་ར་སྣང་བའི་འདུས་བྱས་ཡིན་པས་རྫས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་གོ ।

དེ་ལྟར་གཅིག་དང་ཐ་དད་དང་། ངོ་བོ་གཅིག་དང་ཐ་དད། ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའི་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཚུལ་འདི་དག་ནི་རིགས་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གང་ཕྱི་རང་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས། ।རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱི་རབ ।
མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། ।ལྷོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན། ।

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ་ཅེ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཤློཀ ༧༥༩ ཨོག ༧༢༥ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༤᳀ ཨོག ༥᳀᳀

2 སྒེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ་ཅེ། ལེའུ་གསུམ་པ། བམ་གོ ᳀᳀ ཨོག ᳀᳀᳀ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ᳀᳀ ཨོག ᳀᳀᳀

དེ་ཕྱིར་གང་དང་གང་ལས་དོན། །ལྷོ་གཡ་དེ་ཡི་རྒྱུ་ཅན་གྱི། །
རིགས་དབྱེ་དེ་ཡི་ཁྱད་པར་གྱིས། །རྟོགས་འགྱུར་བ་དག་རབ་ཏུ་བྱེད། །
དེ་ཕྱིར་ཁྱད་པར་གང་ཞེག་ཚོས། །གང་གིས་གོ་བར་འགྱུར་བ་དེ། །
དེ་ལས་གཞན་གྱིས་ནུས་མ་ཡིན། །དེས་ན་ཐ་དད་རྣམ་པར་གནས། །[1]

ཞེས་དང་ངས་པོ་རྣམས་རང་རང་གི་ངོ་བོ་གཞན་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པ་ཡིན་པས་རིགས་མ་ཐུན་རིགས་མི་མ་ཐུན་ཀུན་ལས་ལོག་པར་གནས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་གཞི་སྣ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་རིགས་མ་ཐུན་གྱི་དངོས་པོ་བྱས་པ་ལས་ལོག་པ་དང་རིགས་མི་མ་ཐུན་ནམ་མཁའ་སོགས་ལས་ལོག་པའི་ལྷོ་ག་པ་དུ་མ་ཞིག་དབྱེར་རུང་ཞིང་། སྒྲའི་བྱས་མི་རྟག་ལྷོ་ག་པ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་གཞི་ནི་སྒྲ་ཡིན་ལ། དེའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་ལྷོ་ག་པ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། སྒྲ་དེ་ཉིད་མ་བྱས་པ་དང་རྟག་པ་སོགས་ལོག་ས་ཐ་དད་ལས་ལོག་པར་རང་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཡིན། དེ་ཉིད་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྒྲ་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོ་ག་པ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྒྲ་དེ་ཉིད་སྒྲ་མ་ཡིན་པ་དང་མ་བྱས་པ་རྟག་པ་སོགས་རིགས་མི་མ་ཐུན་ཐམས་ཅད་ལས་ལོག་པར་གནས་པས་སྒྲ་ལ་ལོག་པ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་ལྷོ་ག་པ་དུ་མ་ཁྱད་ཆོས་སུ་ཡོད་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷོ་ག་པའི་ཁྱད་པར་གང་ཞིག་བྱས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའི་མིང་གིས་བྱས་པ་གོ་བ་ལས་མི་རྟག་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བར་མི་ནུས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་ལྷོ་ག་པའི་ཆོས་གཞན་རྣམས་ལ་ཡང་མཚུངས་པས། སྒྲའི་སྟེང་གི་བྱས་མི་རྟག་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་དེ་དག་ངོ་བོ་གཅིག

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ་ཅེ། རང་དོན་ལེགས། ཐོག་ཀ ᠀᠑-᠒᠒ ཤོག ᠓᠓ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᠓᠓ ཤོག ᠒᠓᠓

ཡིན་ཡང་སྒྲ་རྟོག་གི་ཡུལ་དུ་ཐ་དད་དུ་གནས་པར་གསུངས་སོ། །

ཞར་བྱུང་ཡིན་ལོག་མིན་ལོག་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པས་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་རྣམས་ལ་ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་རྣམས་ལ་ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མེད་དོ། །གཞི་ལ་སྒྲ་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག ।དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་དངོས་པོ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན། དེ་བཞིན་དུ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། བུམ་པ་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་ཅིང་། བུམ་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དང་། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག ।བུམ་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་བརྗོད་ཚོ་ཆ་རྣམས་དང་། བུམ་པ་ཡིན་པ་གཉིས་དོན་གཅིག བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་གྲངས་རྗེ་ཅམ་བརྗོད་ཀྱང་། རྒྱ་བའི་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་གཅིག་བུ་དང་དོན་གཅིག་ཡིན། མདོར་ན། ཚོས་དེ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་གཉིས་གསུམ་བཞི་ལྔ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་ཚོ་ཆ་གང་ཡིན་ཚོས་དེ་ཡིན་པ་དང་། ཡ་གང་ཡིན་ཚོས་དེ་མིན་པར་འཇོག་པ་དང་། མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཆ་དང་ཡ་གང་ཡིན་ཡང་རང་ཡིན་པར་འཇོག་གོ། ། འདི་ནི་སྒྲ་ར་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་ཆེ་ཞིང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

དེ་ལའང་གཞན་ལས་ཕྱོགས་པ་དང་། ।གཞན་ལས་ལོག་པ།[1]

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཕྱི་གཅ ༦༧ ཤོག ཁ༢ ནི། དགེ་བསྟན་མ། དེ། ཤོག ཁ༢ ཤོག ཁ༢༥

ཞེས་སོགས་གཞན་མེ་ལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པའི་སྐབས་དུ་མར་འབྱུང་ངོ་།།

༣) སྒྲོ་བང་བྱེ་བྲག་བཤད་པ།

སྒྲོ་ར་སྒྲ་ཞེས་པ་གསལ་བ་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་མེད་དང་། སྒྲ་འི་ངོ་བོ་གང་ཡིན། སྒྲ་དང་རང་གང་ལ་ཁྱབ་པའི་གསལ་བའི་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་སོགས་ནི། ཐོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་རིགས་པ་སྟེ་བ་རྣམས་བརྟག་པ་ཞིབ་མོར་བགྱིད་པའི་གནད་ཅིག་ཡིན་པས། དེ་དག་གི་ཚུལ་ནི་ལྷ་གྲུབ་འཆད་པའི་སྐབས་ཕྱོགས་བླང་དང་ཆོས་གྲགས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་གཞན་མེ་ལ་དང་བརྟ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་ལ། འདིར་ནི་ལས་དང་པོ་བས་རིགས་ལམ་ལ་ཐུག་ཐོ་ཕར་གཅོ་བོར་དམིགས་ཏེ། ཐོག་དཔོན་ཕྱི་པའི་བསྟན་གཞུང་ལས་བྱུང་བ་ལྟར་གྱི་སྒྲ་དང་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་མདོར་བསྟན་ཅིག་བཤད་ན། རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚོས་སྒྲ་འི་ངོ་བོ་ཡིན། རང་གི་གསལ་བ་ཞེས་པ་རང་གི་བྱེ་བྲག་ལ་གོ་དགོས། མཚན་གཞི་ནི། ཀ་བ། དངོས་པོ། ཤེས་བྱ། ཡོད་པ། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པར་སྨྲང་བ་ལྟ་བུ། ཀ་བ་དེ་ཉིད་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ནི། ཅ་ཆུན་ཀྱི་ཀ་བ། ཤུག་པའི་ཀ་བ། རྟོའི་ཀ་བ་རྣམས་ཀ་བའི་གསལ་བཞམ་བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ། ཀ་བས་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པ་ཡིན་པས་ན་ཀ་བ་དེ་ཉིད་རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱའོ། །གཞི་ལ་སྦྱར་ན། ཀ་བའི་སྒྲ་འི་ངོ་བོ་ནི། ཀ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚོས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། མི་རྟག་པ། གཟུགས། ཤེས་བྱ་ལྟ་བུའོ། །

སྒྲ་ལ་སྦྱས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྐོར་ནས་དབྱེ་ན། རིགས་སྒྲ། ཚོགས་སྒྲ། དོན་སྒྲ་

དང་གསུམ་ཡོད། རིགས་སྤྱི་འདི་བོ་ནི། རང་གི་རིགས་ཅན་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་བའི་ཚོས་སོ། །མཚན་གཞི་ནི། ཀ་བ། མི། ཡོད་པ། དངོས་པོ་ལྟ་བུ། རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་བ་དང་། རང་གི་རིགས་ཅན་ལ་རྟེས་སུ་འཇུག་བ་གཉིས་དོན་འདྲ་བས་རིགས་སྤྱི་དང་སྤྱི་གཉིས་དོན་གཅིག་ཡིན་ནོ། །

རང་གི་ཆ་ཤས་དུ་མ་འདུས་པའི་གཟུགས་རགས་པ་ཚོགས་སྤྱི་འདི་བོ་ཡིན། ཚོགས་སྤྱི་དང་གཟུགས་རགས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག།མཚན་གཞི་ནི། བུམ་པ། ལྷོན་ཤིང་། ཆུ་གླུང་ལྟ་བུ། བུམ་པ་དེ་ཉིད་རང་གི་ཆ་ཤས་མཆུ་ཞབས་ལྟོ་བ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཚོགས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་གོང་བུ་ཡིན་པས་ན་ཚོགས་སྤྱི་ཡིན་ནོ། །

དོན་སྤྱི་འདི་བོ་ནི། གཞི་ཤིང་ལྟ་བུར་མཚོན་ན། ཤིང་འཛིན་པའི་རྩྭ་པ་ལ་ཤིང་དང་གཅིག་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་གཅིག་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྣང་ཚ་དེ། ཤིང་གི་དོན་སྤྱི་འདི་བོ་ཡིན། དེ་ཡང་ཤིང་གི་དོན་གྱི་རྣམ་པ་སྤྱི་ཙམ་རྩྭ་བོར་ཤར་བའི་ཚ་ཡིན་པས་ན་དོན་སྤྱི་ཞེས་བྱ། དཔེར་ན། གནས་གཞན་ན་འདུག་བཞིན་དུ་རང་གི་སྟོད་གནས་ཀྱི་བཀོད་པ་ཡིད་ལ་ཤར་བའི་ཚ་ལྟ་བུ།

ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་གི་རིགས་ཡོད་པའི་ཚོས་བྱ་བྲག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། མཚན་གཞི་ནི། རྟག་པ། མི་རྟག་པ། ས། ཆུ། མེ། ཆུང་ལྟ་བུའོ། །ཆུ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཆུ་རང་ཉིད་ལ་ཁྱབ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་རང་གི་རིགས་དངོས་པོ་ལྟ་བུ་ཡོད་ལ། ཆུ་ལ་དངོས་པོས་ཁྱབ་པས་ན་དངོས་པོ་ཁྱབ་བྱེད་དང་། ཆུ་ཁྱབ་བྱ་ཡིན་པ་དང་། དངོས་པོ་དེ་ཆུ་རང་གི་རིགས་དང་ཆུ་རང་ཉིད་དངོས་པོའི་རིགས་ཅན་ཡིན་ནོ། །ཡང་ཚོས་དེའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་འགྱོ་བ་ལ་ཁྱད་ཚོས་གསུམ་ཚང་དགོས་ཏེ། ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཀ་བ་ལྟ་བུ

ལ་སྣྲ་ར་ན། ཀ་བ་ཤེས་བྱ་ཡིན། ཀ་བ་ཤེས་བྱ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འཇེལ། ཀ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་ཤེས་བྱ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཡོད་པས་ན་ཀ་བ་ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱེ་བྲག་ཀུན་ལ་རིགས་འད�། ། སྒྲོ་ཡིན་ལ་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པ་ནི། ཤེས་བྱ་ལྟ་བུ། བྱེ་བྲག་ཡིན་ལ་སྒྲོ་མ་ཡིན་པ་ནི། ཀ་བུམ་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་ཀ་བ་ལྟ་བུ། གཉིས་པོ་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་རི་བོང་རྭ་ལྟ་བུ། བུམ་པ་དེ་ཉིད་གསེར་བུམ་གྱི་སྒྲོ་དང། དངོས་པོའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པས་སྒྲོ་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཀ་ཡིན་ལ། ཡང་བུམ་པའི་སྒྲོ་ལ་གཟུགས་དང་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲོ་ལ་དངོས་པོ། དངོས་པོའི་སྒྲོ་ལ་ཡོད་པ་ལྟ་བུ་འཛིག་པ་སོགས་ཁྱབ་ཆེ་བ་སྒྲོ་དང་ཁྱབ་ཆུང་བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་འཇོག་གོ། །

९) ཟས་ལྷོག་གི་རྣམ་གཞག

སྒྲོ་ར་འབཅགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་ཚད་མའི་གཞུང་དུ་ཟས་ཆོས་ཞེས་པ་ནི། གཙོ་བོར་དོན་རང་མཚན་གྱི་ཆོས་དང། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་ལྷོག་ཆོས་ཞེས་པ་ནི། སྒ་ང་ཏ་ཏ་ཡས་རང་མ་ཡིན་སེལ་བའི་སྒོ་ནས་བཞག་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་སྟེང་ནས་འཇོག་ལ། ཡང་ཟས་ཞེས་པ་ཟས་ཡོད་ལ་གོ་བ་དང། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་ལྷོག་ཆོས་ཞེས་པ་བཏགས་ཡོད་ལ་གོ་བ་སོགས་ཡོད་མོད། སྐོབ་དཔོན་ཐྭ་བའི་བསྟན་གཞུང་དུ་བྱང་བའི་ཟས་ཆོས་དང་ལྷོག་ཆོས་ཞེས་པ་ནི། ཟས་ལྷོག་བཏུད་ཅེས་པའི་རྣམ་གཞག་མཛད་པ་དེ་ལ་གོ་དགོས། དེ་དག་ལས་རེ་ཟུང་མཚོན་ཙམ་འཆད་པར། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། བུམ་པ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་དང། བུམ་པ་བུམ་པ་ཡིན་པ་དང། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་བུམ་པ་མིན་པས། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ་ཡིན། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་མ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྷོག་པ་ཟས་ཆོས་དང་མི་འགལ་བ་ཞེས་པའི་ཟས་

ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ཚང་ལ། ཁྱད་ཆོས་དེ་དག་ལྟ་བུ་མ་ཚང་བ་དགེར་ན། མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ་ལ་སྦྱོར་ཤེས་བྱ་ཡིན་པ་དང་། རང་ལྟོག་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡོད་པས་མཚན་ཉིད་རང་ལྟོག་ནས་མཆོན་བྱ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་དང་། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པ་མཚན་ཉིད་མིན་པས། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་མ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟོག་པ་རང་མ་ཡིན་པའི་ལྟོག་ཆོས་དང་མི་འགལ་བ་ཞེས་པའི་རང་མ་ཡིན་པའི་ལྟོག་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་བཞི་ཚང་ངོ་། །དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་ལྟོག་དང་གཞི་ལྟོག་གི་རྣམ་དབྱེ་བློ་ངོར་འཛིན་བདེ་བ་སོགས་ཀྱི་ཆེད་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་རིགས་ལམ་གྱི་འཕྲལ་གསར་པ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བས་འདིར་འགོ་སྨོས་པ་ཅམ་ལས་ཚུལ་འདི་ཞིབ་པར་རྟོགས་འདོད་པ་རྣམས་བསྟུས་གཞུང་ཉིད་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༤) འགལ་བ་དང་འཇོལ་བའི་རྣམ་གཞག

འགལ་བ་བཤད་པ།

འགལ་བ་བཤད་པ་ལ། ཐ་དད་ཅིང་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཆོས་འགལ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན། དབྱེ་ན། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གཉིས་སུ་ཡོད། དེ་ནི་སྨོས་དགོས་ཀ་མ་ལ་ཤྭ་ལའི་དབུ་མ་སྣང་བ་ལས། "འདི་ལྟར་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་འགལ་བ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་

1 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར་མ། ས། ཚོག ༢ ཅ། བ། དགེ་བསྡུར་མ། ཏེ། ཚ ཚོག ༢༢༢ཇ

ལྟ་བུའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོའང་རིམ་པ་བཞིན་དུ། དབུ་མ་སྟང་བ་ལས། "དེ་ལ་རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་གང་ཞིག་གང་ཡོད་པས་དེས་པར་མེད་པ་དེ་གཉིས་ནི་འགལ་བ་དང་པོར་རྟམ་པར་གཞག་སྟེ། དཔེར་ན། གང་བ་དང་ཚ་བའི་རེག་པ་ལྟ་བུའོ། །"[1] ཞེས་གཞོན་བྱ་རྒྱ་མ་ཚང་བ་མེད་པར་འབྱུང་བ་ལ་གཞོན་བྱེད་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་རྒྱུན་མེད་པར་བྱེད་པས་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་འཇོག་པར་གསུངས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། "གང་ལ་གང་ཞིག་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་གང་རྟམ་པར་གཅད་པ་མེད་ན་མེད་པ་དེ་གཉིས་ནི་དེ་ལ་འགལ་བ་གཉིས་པར་རྟམ་པར་གཞག་སྟེ། དཔེར་ན། ཚོས་ཅན་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་དངོས་པོ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དག་ལྟ་བུའོ། །"[2] ཞེས་དངོས་འགལ་ལམ་པན་ཚུན་སྟངས་ཏེ་གནས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགལ་བའི་ངོ་བོ་གསལ་བར་གསུངས།

དང་པོ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ནི་ནུས་པ་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་འགྲོགས་སུ་མི་རུང་བའི་དངོས་པོ་ལ་བྱ་ཞིང། མཚན་གཞི་ནི། ཚ་གང་གཉིས་ལྟ་བུ་དངོས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང། དུ་བ་དང་ཏུ་འཕྱར་བ་དང་གང་རེག་ལྟ་བུ་བརྒྱད་ནས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་འཇོག།དུ་བ་དང་ཏུ་འཕྱར་བ་དེས་གང་རེག་ལ་དངོས་སུ་གཞོད་མི་ནུས་ཀྱང་བརྒྱད་ནས་གཞོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གང་ལ་དུ་བ་ཏུ་ཏུ་འཕྱར་བ་ཡོད་པ་དེར་མེ་ཡོད་དགོས་ལ་མེས་གང་རེག་དངོས་སུ་སེལ་ནུས་པས་དུ་བ་ཡང་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་ནོ། །

ཧོ་ན་དངོས་སུ་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཚ་རེག་དང་གང་རེག་ལ་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ༡༦༥ ལ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༣ ཤོག ༢༢༢༥

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ༡༦༥ ལ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥༣ ཤོག ༢༢༢༥

གང་འཛིན་ཅེ་ན། ཚ་རིག་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཚ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཚ་ཅན་ཚ་རིག་དང། གང་རིག་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཚ་ཤས་སུ་ལྡན་པའི་ཚ་ཅན་གང་རིག་གཉིས་དངོས་སུ་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཆོས་མཆོག་གི་རིགས་ཐེགས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་ལས། "བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུན་གཉིས་འགལ་བ་ཡིན་གྱི། སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་ནི་འགལ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

སྔོན་སྨན་གཉིས་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་ཚུལ་དང། ཚ་གང་གཉིས་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་ཡིན་ཚུལ་མི་འདྲ་སྟེ། སྔོན་སྨན་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྔོན་བ་སྐྱེས་པ་དང་སྨན་པ་འགགས་པ་དུས་མཉམ་པའི་སྐོན་ནས་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། གཞི་དེར་སྔོན་བ་སྐྱེ་བ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དང། རང་གི་བསལ་བྱའི་སྨན་པ་འགགས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་དུས་མཉམ། གཞི་དེར་སྔོན་བ་སྐྱེས་ཟིན་པ་དང་རང་གི་བསལ་བྱའི་སྨན་པའི་རྒྱུན་འགགས་ཟིན་པ་དུས་མཉམ་ཡིན་པའི་སྐོན་ནས། དེ་གཉིས་རྒྱུན་ནུས་པ་མཚུངས་པ་ཅན་དུ་གཞི་གཅིག་ལ་འཕྲོགས་སུ་མེ་རུང་བ་ཡིན་ནོ། །ཚ་གང་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ཚ་རིག་གི་ས་གང་རིག་ལ་གཅོད་པའི་གཅོད་བྱ་ལྷོ་གཅན་དུས་སྣུར་ན་སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་ལྷོ་གཅན་སྟེ། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཚ་གང་གཉིས་ཕྲད། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གང་རིག་ནུས་མེད་དུ་བྱས། སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་གང་རིག་གི་རྒྱུན་ལྷོ་གཅན་ནོ། །སྣུར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་ཡང་སྐད་ཅིག་མང་པོའི་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ནུས་པ་རེ་ཚེ་དང་གཅོད་བྱ་ནུས་པ་རེ་ཆུང་དུ་འགྱོ་བ་སྲིད་པ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཚད་མ། ཤེ་ཨོཾ ༣/༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་བུ། ༧༠༥ ཨོཾ ༩༠ཀ

ནི། ཆོས་མཆོག་གི་ཚད་མ་རྣམ་དེས་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་འཐད་ལྟར་ལས། “དེས་ན་གང་ཞིག་གང་གིས་ཐོག་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ལྟར་སྣང་ན་སྐད་ཅིག་མ་གསུམ་པ་ལ་དེ་ཐོག་པར་བྱེད་དོ། །”[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལ། འདིའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་མི་བྱེད་པར་སྐད་ཅིག་དུ་མ་ཚོགས་པའི་རྒྱུན་བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བྱེད་དེ། རྣམ་དེས་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་འཐད་ལྟར་དེ་ཉིད་ལས། “དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་འགལ་བ་སྐད་ཅིག་མའི་ཡུལ་ཅན་ནི་མ་ཡིན་གྱི། འོན་ཀྱང་རྒྱུན་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ།”[2] ཞེས་འབྱུང་བ། །

ཡང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་དབྱེ་ན། གཟུགས་སུ་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། ཤེས་པར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། ཚ་གྲང་གཉིས་དང་། སྣང་སྲུན་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། ཞེ་སྡང་དང་བྱམས་པ་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །

ལྷན་ཅིག་ཏु་གནས་མི་སྲིད་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཡིན་མི་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན། ས་གོན་དང་དེའི་འབྲས་བུ་ཐུ་གུ་གཉིས་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པས་ལྷན་ཅིག་ཏु་གནས་མི་སྲིད་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ཕན་གཏགས་བྱ་འདོད་གས་བྱེད་ཡིན་གྱི་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་མིན་པས་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མིན་ནོ། །དེས་ན་ཚ་གྲང་ལྟ་བུ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་གཉིས་རྒྱུན་གཞོད་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ།། །ཡང་ཉི་ཁྲི་ལས། “རབ་འབྱོར་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་མཇོན་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ་རྡོ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ༤༠༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ཅ ཤོག ༧༤ཆ ༣

2 གོང་མཚན་དེས། ཤོག ༤༠༥ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ཅ ཤོག ༧༤ཆ ཅ

པར་འཛིར་བའི་ཚེ། སྲུན་པའི་གནས་མེད་དོ། །"[1] ཞེས་སྦྱོང་སྲུན་གཉིས་ལྷན་ཅིག་མི་འགལ་གྱི་དཔེར་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་ཚུལ་འདི་ཡུལ་ཅན་ཐོག་རིགས་འགའ་ཞིག་ཐོག་རིགས་གཞན་དང་གཅོད་བྱ་གཅོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་ཚུལ་ཤེས་པ་ལ་གལ་ཆེ་བས་འོག་ཏུ་ཡང་བཤད་པར་བྱའོ། །

ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ནི། ཐོག་འཕྲལ་ཏུ་གཞི་དེ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གྲུབ་ཅིག་ཤོས་དེ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་གཅོད་དགོས་པ་ལ་བྱ་ཞེང། དཔེར་ན། ཡོད་པ་དང་མེད་པ། རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ། བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ། གཅིག་དང་དུ་མ། བྱམ་པ་དང་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ། མེ་ཡོད་པ་དང་མེ་མེད་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཡོད་མེད་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། གཞི་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཚེ་མེད་པ་ཡིན་པ་ཁེགས་ཤེང། བྱམ་པ་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཤེས་པའི་ཚེ་ཡོད་པ་ཡིན་པར་ཤུགས་ལ་གོ་བས་གཞི་བྱམ་པའི་སྟེང་དུ་ཡོད་མེད་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའམ་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པའི་ཐོག་དེས་ནམ་མཁའ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའམ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་ནས་ལུས་ལ། དེ་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་རྣམ་པར་བཅད་པའམ་མི་རྟག་པ་མ་ཡིན་པར་རྟོགས་པའི་ཐོག་དེས་རྟག་པ་ཡིན་པ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པའམ་རྟོགས་ལུས་པ་ཡིན་པས་ན་རྣམ་བཅད་ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འགལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །

ཡང་འགལ་བ་ལ་དངོས་འགལ་དང་བརྒྱུད་འགལ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི་ཀ་བྱམ་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །རྟག་པ་དང་དངོས་པོ་

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་ཕེ་ཁྲི་ཀ་ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༧༥༩ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༧ ཤོག ༩༠༧

གཉིས་ལྡུ་བུ་དངོས་འགལ་མེན་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་མེད་པས་དོན་སྟེང་ནས་གཉིས་མ་ཡིན་གྱི་ཕུང་སུམ་མེད་ཀྱང་། གཞི་འགལ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་རྟམ་བཅད་ལ་ཞེགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཅིག་ཤོས་ཡོངས་གཅོད་ལ་རྟོགས་པའི་སྒོ་ནས་བློ་ངོར་ཕུང་སུམ་གྱི་དོགས་པ་ཟློག་ནུས་པ་དེ་མ་ཡིན་པས་དངོས་འགལ་གྱི་དོན་མ་ཚང་ངོ། །

འབྲེལ་པ་བཤད་པ།

སྒྲོ་ར་འབྲེལ་པ་ལ་བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ཡན་ལག་ལྔ་བུ་ཚོགས་པ་དང་ཆ་ཤས་བར་གྱི་འབྲེལ་པ་དང་། ཡང་ལུག་པ་དང་ཤིང་ལྔ་ཁྲུབ་བྱ་ཁྲུབ་བྱེད་བར་གྱི་འབྲེལ་པ། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྔ་བྱ་ཁྲུབ་མཉམ་དོན་གཅིག་པའི་ཆོས་ཀྱི་བར་གྱི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་སོགས་ཡོད་ཅིང་། དོན་གཅིག་དང་། སྒྲོ་བྱེ་བྲག་དང་། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན། ཆོགས་པ་དང་ཚོགས་པ་ཅན། ཆ་དང་ཆ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་པ་རྣམས་ནི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་ཡིན་ལ། ཆོས་གང་དང་གང་རྒྱུ་འབྲས་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་ནི་དེ་བྱང་འབྲེལ་ཡིན་ནོ། །

ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་ཐ་དད་གང་ཞིག ।ཆོས་དེ་ལྟོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལྟོག་དགོས་པ་དེ་འབྲེལ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དབྱེ་ན། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་དང་། དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་པ་གཉིས། ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་སྟོ་ནས་ཐ་དད། ཆོས་དེ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པ་ཆོས་དེ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རང་བཞིན་ལ་ཡང་མེད་མི་འགྱུར། །ཡོད་པ་ཙམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན། །
དེ་མེད་ན་ནི་ཡོད་པའི་བདག ། མེད་འགྱུར་ཐ་དད་མེད་ཕྱིར་རོ། །[1]

ཞེས་བྱས་པ་དེ་ཡོད་ཙམ་དང་རང་ཚས་སུ་འབྲེལ་བའི་མི་རྟག་པའི་ངོ་བོ་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལྟོག་པར་འགྱུར་བས། བྱས་པ་དེ་མི་རྟག་པ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ།

ཁྱོད་ཆོས་དེ་དང་བདག་ཉིད་ཐ་དད་པའི་སྐོ་ནས་འབྲེལ་བ་གང་ཞིག། ཆོས་དེ་མེད་ན་ཁྱོད་མེད་དགོས་པ་ཆོས་དེ་དང་དེ་བྱང་འབྲེལ་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དེ་ནི་སྣ་ལྷའི་ལྟང་པའི་མདོ་ལས། "འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ལ། འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་བ་སྟེ།"[2] ཞེས་དང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྟེས་སུ་འཇོག་དང་ལྟོག་པ་ལས། །གང་ཞིག་གང་གི་རྟེས་འཇོག་མཚོད། །
དེ་ཡི་རང་བཞིན་དེ་རྒྱུ་ཅན། །དེ་ཕྱིར་མི་མཐུན་ལས་མི་འགྱུར། །[3]

ཞེས་ཆོས་གང་ཞིག་རང་ལས་དོན་གཞན་སྤྱ་མ་དེ་པན་ཏེད་དུ་ཡོད་ན་སྐྱེ་བའི་རྟེས་སུ་འཇོག་པ་དང་། མེད་ན་མི་སྐྱེ་བའི་ལྟོག་པའི་ཚུལ་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་ཕྱི་མ་གང་ཞིག་སྤྱ་མ་གང་གི་རྟེས་སུ་འཇོག་པར་མཚོད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རང་བཞིན་ཅན་ནི་རྒྱུ་ཅན་ནམ་འབྲས་བུ་ཡིན་ལ། དུ་བ་ལྟ་བུ་ཡང་དེ་འདྲའི་སྐོ་ནས་མེ་ལ་རྟེས་སུ་འཇོག་ལྟོག་ངེས་པ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུ་ལས་མི་འགྱུར་ལ། རྒྱུ་མེད་ལས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཚད་མ། རང་དོན་ལེའུ། ཐུཿ ཤོག ཅ། ནས་བསྡུར་མ། དེག ཅ་ཤ ཤོག ཅ་ཤ

2 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཚ། ཤོག ༡༡ཅ། ནས་བསྡུར་མ། དེག ཅ། ཤོག ༣༡ཅ

3 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཚད་མ། རང་དོན་ལེའུ། ཐུཿ ཤོག ཅ། ནས་བསྡུར་མ། དེག ཅ་ཤ ཤོག ཅ་ཤ

ཀྱང་མི་འབྱུང་བས་ན་མེའི་འབྲས་བུར་དེས་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

༸) བགགས་པ་དང་སྐྱོན་པའི་རྣམ་གཞག

བགགས་པ་དང་སྐྱོན་པ་བཤད་པ་ནི། དེ་ཡང་སྟོན་ཚོས་གང་དང་གང་ཡིན་རྒྱང། རང་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ཞེག་འཛིན་གྱི། རང་ཉིད་ལ་རང་མ་ཡིན་ལས་ལྡོག་པའི་ངོ་བོ་རེ་ཡོད་པར་འཛིན་དགོས་པས། རང་གི་ལྡོག་ཕྱོགས་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་ལྡོག་པ་དང་ལྡན་པར་རིགས་པས་གྲུབ་བོ། ।དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་ཚོས་བྱེ་བྲག་པ་བྱམ་པ། ཀ་བ། ཤིང། མེ་ཏོག་ལྟ་བུ་རྣམས་ནི་རང་གི་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་གཅོ་ཆེར་སྐྱོན་པའི་ཚོས་སུ་བྱ་དགོས། དེ་ལྟ་བུའི་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་ཆ་དགེར་ན་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་འོག་པ་དང་། ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་ལས་འོག་པ་ལྟ་བུ་ནི། ཚོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ལྡོག་ཕྱོགས་བཀག་པའི་ཆ་ནས་འཛིན་པས་དགག་པའི་ཚོས་སུ་བྱ་དགོས། དེ་ཡང་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། དགག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རྣལ་མ་གོ་ཞེས་པ་ལྟར། རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱམ་པ་དང་། ཀ་བ་ལ་གོ་དགོས་ཀྱང་། མ་ཡིན་པ་དེ་གཉིས་བྱམ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་ཀ་བ་མ་ཡིན་པ་བཀག་པའི་ཆ་ནས་དགག་པར་འཛིན་གོ། ।དེ་བཞིན་བྱམ་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་བྱམ་པ་བཅད་ལྡོག་ནས་འཛིན་པ་མ་གཏོགས་རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོ་ནས་བཞག་ཏུ་མེད་ལ། བྱམ་པ་ལྟ་བུ་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་ལྡོས་མི་དགོས་པར་རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོ་ནས་འཛིན་ནུས་པས། བྱམ་པ་མེད་པ་དགག་པ་དང་བྱམ་པ་སྐྱེས་པར་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ།། །

དེ་ལ་ཐོག་མར་དགག་སྐྱེས་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཆད་པ་ལ། རང་དངོས་སུ་རྟོགས་

པའི་བློས་རང་གི་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཚེས། དགག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དགག་པ་དང་། སེལ་བ། གཞན་སེལ་རྣམས་དོན་གཅིག་དམིགས་བྱ། བློས་པ་མེད་པ། ཀ་བ་མ་ཡིན་པ། མི་མེད་པའི་ཁང་པ། བདག་མེད་པ་ལྟ་བུ། དེ་ལ་བློས་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་རྟོགས་ཚུལ་ཡང་བློ་ལ་རྣམ་པ་འཛིན་པ་ན་དགག་བྱ་བཅད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ལ་བྱེད་དེ། དམིགས་ན་བློ་མེད་ཅེས་བརྗོད་ན་དགག་བྱ་བློ་ཡུལ་པ་བློ་ཡུལ་དུ་ཤར་ནས་དེ་མེད་ཙམ་མམ། དེ་ཁོགས་པའི་སྒོ་ནས་ངེས་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །

རང་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་བློས་རང་གི་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཚེས། སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དམིགས་ན། ཀ་བ། གཟུགས། ཤེས་པ། བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཀ་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། རང་ཉིད་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་བློས་དགག་བྱ་གང་ཡང་དངོས་སུ་བཅད་ནས་རྟོགས་པ་མ་ཡིན་པར། ཀ་བ་དེ་རང་གི་གཟུང་བྱར་བསྒྲུབས་ནས་བཟུང་བ་ཡིན་པས་སྒྲུབ་པར་འཇོག་གོ། །

བྱེ་བྲག་ཏུ་དགག་པའི་རྣམ་དབྱེ་ཐུང་ཟད་ཕྱི་སྟེ་བཤད་པ་ལ། དགག་པ་ལ་དབྱེ་ན། མེད་དགག་དང་། མ་ཡིན་དགག་གཉིས་སུ་ཡོད། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དགག་བྱ་བཀག་པའི་ཤུལ་ལ་ཚོས་གཞན་མི་འཕེན་པ་དང་། འཕེན་པའི་སྒོ་ནས་ཏེ། སྤ་མ་ལ་མེད་དགག་དང་། ཕྱི་མ་ལ་མ་ཡིན་དགག་ཅེས་རེར། དེ་ཡང་སྒོ་བ་དགོན་གྱུ་སྒྲུབ་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་བརྡུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གཞུང་ཚོག་ལེགས་ལྡན་གྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མར་དྲངས་པ་ལས།

འདི་ནི་ཡོངས་ཉིད་འགོག་པ་སྟེ། །མེད་ཉིད་ཡོངས་སུ་འཇོན་པ་མིན། །

ནགས་པོ་མིན་ཞེས་སྨྲས་པ་ན། ।དཀར་པོ་ཡིན་ཞེས་མ་བརྗོད་བཞིན། ।[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགེ་བ། གཞི་དེ་ནགས་པོ་མིན་ཞེས་སྨྲས་པ་ན་ནགས་པོ་ མིན་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་པ་ལས། དེ་ལས་གཞན་དཀར་པོ་ཡིན་པར་མི་སྟོན་པ་བཞིན་ ཏུ། གཞི་དེ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་ཅེས་སྨྲས་པས་ཀྱང་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་བཀག་ པ་ཙམ་མམ་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ཙམ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་ ཡོད་པར་སྨྲྭ་པ་སོགས་མིན་ལ། གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སྨྲས་པས་དགག་བྱ་དེ་བཀག་ཙམ་ ལས་གཞན་ཞིག་སྟོན་ན། རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པ་དེ་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་འགྱུར་བར་ གསུངས་པ་འདིས། དགག་པ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཤེས་ནུས། དེ་ལྟར་དགག་པ་ཐམས་ ཅད་མེད་དགག་དང་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་སུ་འདུ་བཞིན། ཞི་བ་འཚོའི་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ ན་ཉིད་བསྟན་པ་ལས།

འདི་ལྟར་སེལ་བ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། ।མ་ཡིན་དགག་དང་མེད་པ་པོ། ।[2]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། ।

དེས་ན་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག་ དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་བློ་ངོར་མི་འཕེན་པ། མེད་དགག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དགེ་བ་ནི། གཞན་འདིར་གླང་ཆེན་མེད་པ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་གཞན་འདིར་གླང་ཆེན་ཡོད་ མེད་དྲིས་པ་ན། གླང་ཆེན་མེད་ཅེས་བརྗོད་པས་གཞན་དེར་གླང་ཆེན་ཡོད་པ་བཀག་ ཙམ་ལས། གླང་ཆེན་ལས་གཞན་སྐྱ་སོགས་ཡོད་མེད་གང་ཡང་བློ་ངོར་མི་འཕེན་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་དཀྱུ་མ། ཚ། རས་ཕྱེད་ལྟ་བ་ཟོག ཅ། ནས་བསྡུར་མ། དེག ༤བ་ ཟོག ༧༠༣༩

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཇ། ཉི་ཤུ་པ་སྒྲོངས་བཤད་པའི་ལེའུ། ཐོག ༧༣ཅ ཟོག ༣བ་ ག། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༧༠བ་ ཟོག ཅ९

པས་མེད་དགག་ཏུ་འཇོག་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཐོགས་རེག་བཀག་ཅམ་གྱི་ནམ་མཁའ་ཡང་རང་གི་དངོས་མིང་ལ་དགག་ཚོག་སྒྲ་རང་མེད་ཀྱང་། ཟློ་ཌོར་འཛར་བའི་ཚེ་དགག་བྱ་ཐོགས་རེག་བཀག་པ་ཅམ་ལས་གཞན་མི་འཛར་བས་མེད་དགག་ཏུ་འཇོག་གོ། །དེ་ཡང་ཏོག་གེ་འབར་བ་ལས། “མེད་པར་དགག་པ་ནི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྒྲུབ་པར་མི་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན། བྲམ་ཟེས་ཚང་བཏུང་བར་མི་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཅམ་ཞིག་འགོག་པར་ཟད་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་པའི་བཏུང་བ་བཏུང་ངོ་ཞེའམ་མི་བཏུང་ངོ་ཞེས་མི་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །”[1] ཞེས་དཔེ་དང་བཅས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

མེད་དགག་ལ་དབྱེ་ན། ༡ རང་གི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྤྱིད་པའི་མེད་དགག་དང་། ༢ རང་གི་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱིད་པའི་མེད་དགག་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ནི། ཀ་བ་མེད་པ། ཁང་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དང་པོའི་དགག་བྱ་ཀ་བ་ཡོད་པ་དང་། གཉིས་པའི་དགག་བྱ་ཁང་པ་ཡོད་པ་གཉིས་ཤེས་བྱ་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱིད་པའི་མེད་དགག་ནི། རི་བོང་རྭ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེའི་དགག་བྱ་རི་བོང་རྭ་ཡོད་པ་ཤེས་བྱ་ལ་མི་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཟློག་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག་ དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་ཚོས་གཞན་འཕེན་པ། མ་ཡིན་དགག་གི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ནི་རང་དངོས་སུ་ཟློག་པའི་ཟློས་དགག་བྱ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་དངོས་སུ་བཀག་པའི་ཤུལ་དུ་བུམ་པ་འཕེན་པའམ་ཟློག་པས་ན་མ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཝི་ཌཱ་ཀཱསུམ་པ། བམ་པོ་ཀཱསུམ་པ། ཟ ཨོ་ཀ ५९ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། ཏེག ५१ ཨོ་ཀ ७५०

ཡིན་དགག་ཏུ་འཇོག་གོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བར། "མ་ཡིན་པར་དགག་པ་ནི་ དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དགག་པས་དེ་དང་འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ ཉིད་སྲུབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དཔེར་ན་འདི་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཀག་པས། བྲམ་ཟེ་དེ་ འདྲ་བ་དེ་ལས་གཞན་པ་བྲམ་ཟེ་མ་ཡིན་པ་དཀའ་ཐུབ་དང་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་ དམན་པའི་དམངས་རིགས་ཡིན་པར་སྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །"[1] ཞེས་དེས་དང་བཅས་པ་ གསུངས་སོ། །

མ་ཡིན་དགག་ལ་ཚོས་གཞན་འཕེན་ཚུལ་གྱི་སྐོར་ནས་དབྱེ་ན། ༡ ཚོས་གཞན་ དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང་། ༢ ཤུགས་ལ་འཕེན་པ། ༣ དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་ འཕེན་པ། ༤ སྐབས་སྟོངས་ཀྱིས་འཕེན་པ་དང་བཞི་ཡོད། རི་མེད་པའི་ཐང་ཞེས་པས་ ཚོས་གཞན་དངོས་སུ་འཕེན། ལྟས་སྨྲིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་ཞེས་པས་ཚོས་ གཞན་ཤུགས་ལ་འཕེན། ལྟས་སྨྲིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་རིང་པ་མ་ཡིན་པ་ ཡོད་ཅེས་པས་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀར་འཕེན། མི་ཞིག་རྒྱལ་རིགས་དང་བྲམ་ཟེའི་ རིགས་གང་རུང་དུ་ངེས་པ་ལ་དེ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་མིན་ཞེས་བརྗོད་པས་སྐབས་སྟོངས་ ཀྱིས་འཕེན་པ་ལྟ་བུ། དེའི་ཚུལ་ཡང་དང་པོ་རི་མེད་པའི་ཐང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱེས་རང་ གི་དགག་བྱ་རི་ཡོད་པ་ཚོགས་ཟིན་ལ་བཀག་ནས་ཐང་དངོས་སུ་སྟོན་པ་དང་། གཉིས་པ་ ལྟས་སྨྲིན་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱེས་རང་གི་དགག་བྱ་ཉིན་པར་ ཟས་ཟ་བ་ཚོགས་ཟིན་ལ་བཀག་ནས་ཚོན་པོ་ཞེས་པས་ཟས་ཟ་བར་ཤེས་ལ། ཟས་ཟ་ དུས་ལ་ཉིན་མཚན་གཉིས་སུ་དེས་པས་ཉིན་པར་མི་ཟ་ཞེས་པས་མཚན་མོར་ཟ་བ་

1 གོང་མཚན་རྣམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༥ཅ བ། དང་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༡ ཤོག ༧ཅ

ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་དང་། གསུམ་པ་ལྷས་སྦྱིན་ཚོན་པོ་ཉིན་བར་ཟས་མི་ཟ་བ་ལུས་རིད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཉིན་བར་ཟ་བ་བཀག་ནས་མཚན་མོ་ཟ་བ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་དང་། རིད་པ་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་དངོས་སུ་སྟོན་ལ། བཞི་པ་མི་ཞིག་རྒྱལ་རིགས་དང་བྲམ་ཟེའི་རིགས་གང་རུང་དུ་འདས་པ་ལ་དེ་བྲམ་ཟེའི་རིགས་མིན་ཞེས་བརྗོད་ན་སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱལ་རིགས་ཡིན་པར་གོ་བར་འཇོག་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་སྦྱན་རས་གཟིགས་བཏུལ་ཞུགས་ཀྱི་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེའི་འགྲེལ་བཤད་དུ་བྱང་པ་ལས།

དགག་པ་དོན་གྱིས་བསྟན་པ་དང། །ཚིག་གཅིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང། །
དེ་ལྟར་རང་ཚིག་མི་སྟོན་པ། །མ་ཡིན་གཞན་པ་གཞན་ཡིན་གོ། ।[1]

ཞེས་འབྱུང་ལ། དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པ་ཞིག་སློབ་དཔོན་ན་རི་རྡན་ཤའི་ལྷོག་པ་བསྟན་པ་བསྟན་པའི་ཚིག་ལེ་ཤུར་བྱས་པ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་སྟེ།

དོན་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་པ་དང། །ཚིག་གཅིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང། །
དེ་དང་ལྟར་བའི་དགག་པ་དང། །རང་གི་ཚིག་གིས་མི་སྟོན་པའོ། ।[2]

ཞེས་སོ། །

དོན་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་ཅེས་པས་རང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་པའི་ལྷལ་དུ་ཚོས་གཞན་སྒྲུབ་པ་ལྟགས་ལ་འཕེན་པའི་མ་ཡིན་དགག་དང། ཚིག་གཅིག་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེས་པས་དེ་ལྟར་བཀག་ལྷལ་དུ་ཚོས་གཞན་དངོས་སུ་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཕ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་ཡོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ། བམ་པོ། ཥ། ཨོཾ་ ཆ ཨ། ཏ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ། ཁ། ཨོཾ་ ༧༠༧།
2 སྒེ་དགེ་བསྟན། ཤྲཱ་རི་ཕ། ཤ། ཨོཾ་ ཤ།ཁ ཨ། ཏ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ། ༧༠ཅ། ཨོཾ་ ༧ཥ།ཁ

འཕེན་པ་དང། དེ་དང་ལྡན་པའི་དགེ་བ་ཞེས་པས་དེ་ལྟར་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་དངོས་ཤུགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཕེན་པ་དང། རང་གི་ཚིག་གིས་མི་སྟོན་པ་ཞེས་པས་དེ་ལྟར་བཀག་ཤུལ་དུ་ཆོས་གཞན་སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་འཕེན་པ་བཅས་མ་ཡིན་དགེ་གི་དབྱེ་བ་བཞི་བསྟན་ཏོ། །

གཞན་ཡང་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྒྱུད་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ལས།

ཡོད་པ་དགེ་འགོག་པ་དང། །གཞན་པ་ཉིད་དང་འདྲ་བ་དང། །
སྨོད་དང་ཕྱང་དང་བྲལ་དོན་དང། །གཉིས་པོ་དག་ལ་འདི་ཡོད་དོ། །[1]

ཞེས་དགག་པའི་དབྱེ་བ་བདུན་གསུངས་ལ། དེ་དག་གི་དང་པོ་མེད་དགག་དང། ལྷག་མ་རྣམས་མ་ཡིན་དགག་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལས་དང་པོ་མེད་པའི་དགག་པ་ནི། མི་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་མི་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་དགག་སྒྲས་ས་ཕྱོགས་དེར་མི་ཡོད་པ་བཀག་ཅམ་མམ་མི་མེད་པ་ཅམ་ལས་གཞན་མི་སྟོན་ནོ། །གཉིས་པ་གཞན་པའི་དགག་པ་ནི། མི་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་དགག་སྒྲས་ཉིན་མོ་ཟ་བ་བཀག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཉིན་མོ་ཟ་བ་ལས་གཞན་མཚན་མོ་ཟ་བ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་འདྲ་བའི་དགག་པ་ནི། ལྷ་མ་ཡིན་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་དགག་སྒྲས་ལྷ་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་མི་སྟོན་པར་དགག་བྱ་ལྷ་དང་འདྲ་བའི་གང་ཟག་ཅིག་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །བཞི་པ་སྨད་པའི་དགག་པ་ནི། མི་ངན་པ་ལ་ཁོ་མི་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚེ། སྒྲ་དེས་མི་ཡིན་པ་བཀག་ཅམ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། མདོ་འགྲེལ། ཚ། མ་རིག་པའི་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། ཨོཾ ཀ་ ཁ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེག ༥༥ ཨོཾ ཀ་ ३০

མིན་པར་མི་དེ་དམན་པར་སྟོན་ནོ། །ལྟ་བ་ཉིང་བའི་དགག་པ་ནི། མི་དེའི་མགོ་ལ་སྐྲ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་དགག་སྒྲས་མི་དེའི་མགོ་ལ་སྐྲ་མེད་ཙམ་མི་སྟོན་པར་སྐྲ་ཉིང་བར་སྟོན་ནོ། །དྲུག་པ་བྱས་བའི་དགག་པ་ནི། གོས་དང་བྱས་བའི་སྐྱེས་བུ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་དགག་སྒྲས་གོས་དང་བྱས་ཙམ་མི་སྟོན་པར་གོས་མེད་པའི་སྐྱེས་བུ་སྟོན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆུ་མེད་པའི་དགོན་པ་ལྟ་བུཞང་དེ་དང་འད�། །བདུན་པ་གཉིན་པོའི་དགག་པ་ནི། ཆགས་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེ་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཆགས་པ་མེད་ཙམ་མི་སྟོན་པར་ཆགས་པའི་འགལ་ཟླར་གྱུར་པའི་གཉིན་པོ་ཆགས་པ་མེད་པའི་དགེ་ཙ་སྟོན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་མ་རིག་པ་དང་། བསོད་ནམས་མེད་པ་ལྟ་བུ་ལའང་རིགས་བསྟོའོ། །

ཡང་རང་གི་དངོས་མེད་ལ་དགག་སྒྲ་སྟྲ་ཆུལ་མི་འདྲ་བའི་དབང་གིས་རྒྱས་པར་ཕྱེ་ན་བཅོ་ལྔ་འབྱེད་ཆུལ་ཡང་ཡོད་པ་ནི། ལྷོག་པ་བསྡུས་པ་བསྟན་པའི་ཚིག་ལེ་ཤུར་བྱས་པ་ལས།

མེད་དང་གཞན་དང་འདྲ་བ་དང་། །དམན་དང་ཞུམ་དང་ཞན་པ་དང་། །
ཕྱ་དང་ཉུང་དང་མྱུར་བ་དང་། །ཆུང་དང་ལྷག་མ་མེད་པ་དང་། །
འགའ་ལས་མཐའ་དག་མ་ཡིན་དང་། །མི་མཐུན་གཉིས་པོ་བྱལ་བ་ཡིས། །
རྣམ་གྲངས་བཅོ་ལྔར་བཤད་པ་ཡིན། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དགག་པ་བཅོ་ལྔ་བརྗོད་བྱར་བྱེད་པའི་དགག་སྒྲ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་ ༧ མེད་པ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། མི་མེད་པའི་ས་ཕྱོགས་སུ་མི་མེད་

1 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར་གཞི ཕྱི་ཀ ༥-༥ ཤོག ༢༥༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༧༠৫ ཤོག ༧ᵃ-᳘ᵇ

ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་ས་ཕྱོགས་དེར་མི་ཡོད་པ་བཀག་ཅམ་ལས་གཞན་མི་སྟོན་ནོ། ། ২ གཞན་པ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། མི་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ཟས་མི་ཟ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་ཉིན་མོ་ཟ་བ་བཀག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་དེ་ལས་གཞན་མཚན་མོ་ཟ་བ་ཤུགས་ལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ২ འདི་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། ལྷ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་ལྷ་བཀག་ཅམ་ཀྱི་མེད་དགག་མི་སྟོན་པར་ལྷ་དང་འདྲ་བའི་གང་ཟག་ཅིག་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ৩ དམན་པ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། མི་ངན་པ་ལ་ཁོ་མི་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་མི་ཡིན་པ་བཀག་ཅམ་མིན་པར་མི་དེ་དམན་པར་སྟོན་ནོ། ། ৪ ཞུམ་པ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། ས་མས་མེད་པའི་གཉིད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་གཉིད་ལོག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ས་མས་ཡུལ་ལ་འཛིན་པ་ཤུགས་ཆེ་བ་བཀག་ནས་འཛིན་པ་ཞན་པ་སྟོན་ནོ། །

৫ ཞན་པ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། རྒྱ་མཚོག་པས་པོར་འགྲོ་མི་ནུས་པ་ལ་རྒྱ་མི་འགྲོ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་རྒྱ་འགྲོ་བ་བཀག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ཞན་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ৬ ཐུ་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྟོམས་འཇུག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་འདུ་ཤེས་གཏན་མེད་དུ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་པར་འདུ་ཤེས་རགས་པ་བཀག་ནས་འདུ་ཤེས་ཐ་བ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། ། ৭ ཉུང་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། ཤྲི་བ་བྱ་འགྲོ་འདུག་གི་བྱ་བ་ཉུང་བ་ལ་འགྲོ་འདུག་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་འགྲོ་འདུག་གི་བྱ་བ་བཀག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་འགྲོ་འདུག་གི་བྱ་བ་ཉུང་བར་སྟོན་ནོ། ། ৮ ཐུར་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། ཤྲི་བ་བྱ་ཞིག་གནས་དེར་ཡུན་རིང་པོར་མི་སྡོད་པར་ཐུར་དུ་འགྲོ་བ་ལ་གནས་དེར་མི་སྡོད་ཅེས་

བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་སྐྱེས་བུ་དེ་གནས་དེར་སྤྲོད་པ་བཀག་ཅམ་སྟོན་པ་མིན་
པར་སྤྲོད་ཡུན་ཐུང་བ་སྟོན་མོ། ། ༡༠ ཚུར་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། སྐྱེས་བུ་གཟུགས་
ཚུར་བ་ལ་གཟུགས་མེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་སྐྱེས་བུ་དེ་ལ་གཟུགས་
གཏན་ནས་མེད་པ་མི་སྟོན་པར་གཟུགས་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་བཀག་ནས་གཟུགས་ཚུར
བར་སྟོན་པ་ཡིན་མོ། །

།།ལྷག་མ་མེད་པ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། གོས་གཅིག་མ་གཏོགས་ལྷག་མ
མེད་པའི་མི་ཞིག་ལ་གཞན་གྱིས་གོས་བསྐྱར་པ་ན་ང་ལ་གོས་མེད་ཅེས་བརྗོད་པའི
སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་མི་དེ་ལ་གོས་གཏན་མེད་དུ་མི་སྟོན་པར་གོས་ལྷག་མ་མེད་པར
སྟོན་མོ། ། ༡༢ འགའ་ལས་མཐའ་དག་མ་ཡིན་པ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། བྱད་མེད
མཐའ་དག་ལ་བུ་མི་འབྱུང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་བྱད་མེད་འགའ་ཞིག
ལ་བུ་འབྱུང་བ་ཡོད་ཀྱང་དེ་མི་འགོག་པར་བྱད་མེད་མཐའ་དག་ལ་བུ་དེས་པར་འབྱུང
མི་དགོས་པ་སྟོན་མོ། ། ༡༣ མི་མཐུན་པ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། མི་མཛའ་བ་ཞེས
བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་མཛའ་བ་བཀག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་མཛའ་བའི་མི
མཐུན་ཕྱོགས་སྟོན་མོ། ། ༡༤ གཅིན་པོ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། སྡང་བ་དེ་མྱུན་པའི
གཅིན་པོ་ཡིན་པ་སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་མྱུན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྒ
དེས་སྡང་བ་དེ་མྱུན་པ་མིན་ཅམ་མི་སྟོན་པར་མྱུན་པའི་འགལ་ཟླའི་གཅིན་པོར་ཀྱུར
པའི་སྡང་བ་སྟོན་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདོད་ཆགས་མེད་པ་དང་། ཞེ་སྡང་མེད་པ། གཏི
མུག་མེད་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དག་ཀྱང་གཅིན་པོ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ཡིན་མོ། ། ༡༥ བྱལ
བ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ནི། གོས་དང་བྱལ་བའི་སྐྱེས་བུ་ལ་གོས་མེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྒྲ

ལྟ་བུ་སྟེ། སྒྲ་དེས་གོས་མེད་ཅམ་མི་སྟོན་པར་གོས་མེད་པའི་སྐྱེས་བུ་སྟོན་གོ། ཁེ་བཞིན་དུ་ཚུ་མེད་པའི་དགོན་པ་དང། མི་མེད་པའི་ཁང་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་དག་ཀྱང་བླལ་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ཡིན་གོ། ཁེ་དག་ལས་དང་པོ་མེད་དགག་དང། ལྷག་མ་བཅུ་བཞི་མ་ཡིན་དགག་ཏུ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ཡིན་གོ། །

ཡང་དགག་པ་བཅོ་ལྔ་པོ་བསྡུས་ན་བརྒྱད་དུ་བསྡུ་ཚུལ་ནས་གཉིས་སུ་བསྡུ་ཚུལ་བར་བཤད་དེ། བརྒྱད་དུ་བསྡུ་ཚུལ་ནི། ལྷོག་པ་བསྡུས་པ་ལས།

ཞུམ་དང་ཞན་པ་དམན་པར་ཏེ། །ཐུ་བ་ལ་སོགས་བྱག་གཅིག་ཏུ། །
སྒྲུར་བས་དགག་པའི་རྣམ་གྲངས་བརྒྱད། །[1]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཞུམ་པའི་དགག་པ་དང་ཞན་པའི་དགག་པ་གཉིས་དམན་པའི་དགག་པར་འདུ་བས་དེ་གཉིས་ལ་དམན་པའི་དགག་པ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་ལ། ཐུ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱག་ཐུ་བའི་དགག་པར་འདུ་བས་ཐུ་བའི་དགག་པ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པས་བརྒྱད་དེ། དེ་ཡང་ ༡ མེད་པར་དགག་པ་དང། ༢ གཞན་པར་དགག་པ་དང། ༣ འདྲ་བར་དགག་པ་དང། ༤ དམན་པར་དགག་པ་དང། ༥ ཐུ་བའི་དགག་པ་དང། ༦ མི་མཐུན་པར་དགག་པ་དང། ༧ གཉིས་པོའི་དགག་པ་དང། ༨ བྱལ་བའི་དགག་པ་བཅས་སོ། །ཞུམ་པའི་དགག་པ་དང་ཞན་པའི་དགག་པ་གཉིས་དམན་པའི་དགག་པར་འདུ་ཚུལ་ནི། དེ་གསུམ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་དགག་པར་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་གོ། །ཐུ་བ་ལ་སོགས་པ་བྱག་ཐུ་བའི་དགག་པར་འདུ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི། དེ་རྣམས་རགས་པའི་ཕྱོགས་དགག་པར་མཚུངས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་གོ། །

1 གོང་མཚུངས། ཕྱོགས ༨-༢ ཤོག ༩༥༧ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༧༠৫ ཤོག ༧༢'৫০

བདུན་དུ་བསྡུ་ཚུལ་ནི། ལྷོག་པ་བསྡུས་པ་ལས།

མི་མཐུན་གཉེན་པོར་སྦྱར་བས་བདུན། །[1]

ཞེས་པ་ལྟར་བརྒྱད་དུ་བསྡུས་པའི་ནང་ནས་མི་མཐུན་པ་གཉེན་པོའི་དགག་པར་བསྡུས་ནས་བདུན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

དྲུག་ཏུ་བསྡུ་ཚུལ་ནི། ལྷོག་པ་བསྡུས་པ་ལས།

དམན་དང་ཚུང་བ་ཞུམ་པ་རྣམ། །དགག་པའི་རྣམ་གྲངས་རྣམ་པ་དྲུག །[2]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དགག་པ་བདུན་དུ་བསྡུས་པའི་ནང་ནས་དམན་པར་དགག་པ་དང་ཕྱ་བར་དགག་པ་གཉིས་ཞུམ་པར་དགག་པའི་ནང་དུ་བསྡུས་ནས། ༡ མེད་པར་དགག་པ་དང་། ༢ གཞན་པར་དགག་པ་དང་། ༣ འཇུ་བར་དགག་པ་དང་། ༤ ཞུམ་པའི་དགག་པ་དང་། ༥ གཉེན་པོའི་དགག་པ་དང་། ༦ བྱལ་བའི་དགག་པ་བཅས་དྲུག་ཏུ་བྱེད་དོ། །

ལྔར་བསྡུ་ཚུལ་ནི། ལྷོག་པ་བསྡུས་པ་ལས།

དོན་གྱིས་གོ་བར་བྱེད་པ་དང་། །ཚིག་གཅིག་རྣམ་པར་སྣྲོག་པ་དང་། །

དེ་ལྟར་རང་ཚིག་མི་སྟོན་པ། །དེ་ལས་གཞན་པ་གཞན་ཡིན་ནོ། །[3]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ༡ མེད་པར་དགག་པ་དང་། ༢ རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ལྷལ་དུ་ཚོས་གཞན་སྣྲོག་པ་དང་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ༣ ལྷག་ལ་འཛིན་པ་དང་། ༤

1 གོང་མཚུངས། ཕྱོགས་ ༢ ཤོག ༢༥༧ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠৫ ཤོག ༧ᵃ'৫০

2 གོང་མ་མཚུངས། ཕྱོགས་ ༢ ཤོག ༢৫৭ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠৫ ཤོག ༧ᵃ'৫০

3 གོང་མཚུངས། ཕྱོགས་ ༤ ཤོག ༢৫৭ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠৫ ཤོག ༧ᵃ'৫০

དངོས་ཀྱིས་གཞིས་ཀར་འཕེན་པ་དང། ༥ སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་འཕེན་པ་དང་ལྡན། །

བཞིར་བསྡུ་ཚུལ་ནི། ལྷོ་གཡ་བསྡུས་པ་ལས།

ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་འགོག་པ་དང། །རང་གི་གཞི་ལས་ཞུམ་པ་དང། །

གཞན་དང་འགལ་བ་རྣམ་པ་བཞི། །[1]

ཞེས་པ་ལྟར། ༡ ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་འགོག་པའི་དགག་པ་དང། ༢ ཞུམ་པའི་ དགག་པ་དང། ༣ གཞན་པའི་དགག་པ་དང། ༤ འགལ་བའི་དགག་པ་དང་ བཞིའོ། །མེད་དགག་རྣམས་དང་པོ་ཡིན་ལ། དེའི་མཚན་གཞི་ནི་སྒྲ་རྟག་པར་མེད་པ་ལྟ་ བུ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་རྟག་པ་ནི་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པའམ་སྒྲོ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། སྒྲ་རྟག་པར་ མེད་པ་ནི་དེ་འགོག་པའི་དགག་པ་ཡིན་པས་ན་ཀུན་ཏུ་བརྟགས་པ་འགོག་པའི་དགག་ པ་ཞེས་བྱའོ། །དེས་མེད་དགག་ཐམས་ཅད་ལ་རིགས་འདྲ། དམན་པར་དགག་པ་ནས་ འགའ་ལས་མཐའ་དག་མ་ཡིན་པར་དགག་པའི་བར་གྱི་དགག་པ་རྣམས་གཞིས་པ་ ཡིན་ལ། དེ་དག་རང་རང་གི་དགག་བྱ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཕྱོགས་སོགས་ཆེ་བཞམ་རགས་པ་ འགོག་པར་མཚུངས་པས་ན་ཞུམ་པའི་དགག་པ་ཞེས་བཤད། མི་ཚོན་པོ་ཉིན་པར་ ཟས་མི་ཟ་བ་ལྟ་བུ་ནི་གསུམ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་བརྗོད་པའི་སྒྲས་ཉིན་མོ་ཟ་བ་ལས་ གཞན་མཚན་མོ་ཟ་བ་སྟོན་པས་ན་གཞན་པའི་དགག་པ་ཞེས་བཤད། མ་རིག་པ་དང། ཆགས་མེད། ལྡང་མེད། གཏི་མུག་མེད་པ་ལྟ་བུ་རྣམས་བཞི་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རང་ བརྗོད་པའི་སྒྲ་རྣམས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ཏེ་འགལ་བ་སྟོན་པའི་དགག་སྒྲ་ཡིན་ པས་ན་འགལ་བའི་དགག་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །

1 གོང་མཚན་རྣམ་ཕྱེ་ཀ ཤ ཤོག ༢༥༧ ནས། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༠ཅ ཤོག ༧ཅ'༥༠

གསུམ་དུ་བསྡུ་ཚུལ་ནི། ལྷོ་གཡ་བསྡུས་པ་ལས།

མེད་པ་དང་ནི་གཞན་པ་དང། །གཉིས་པོའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་གསུམ། ། [1]

ཞེས་པ་ལྟར། ༡ མེད་པའི་དགག་པ་དང། ༢ གཞན་པའི་དགག་པ་དང། ༣ གཉིས་པོའི་དགག་པ་དང་གསུམ་མོ། །

གཉིས་སུ་བསྡུ་ཚུལ་ནི། ལྷོ་གཡ་བསྡུས་པ་ལས།

དགག་པའི་རྣམ་གྲངས་ཏི་སྟེང་པ། །མེད་དང་མ་ཡིན་གཉིས་སུ་འདུ། ། [2]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ༡ མེད་དགག་དང། ༢ མ་ཡིན་དགག་གཉིས་སོ། ། དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་མཚན་གཞི་ནི་སྤང་བ་ཤཱཀ་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་ནང་པའི་གཞུང་སྲོལ་དང་ལྷག་པར་དབུ་ཚད་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་དུ་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱལ་དུ་བཏོན་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ནི། སྲོད་བློ་ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཤེས་པ་དང། ཁྱད་པར་སྒྲ་རྟོག་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་རྣམ་པས་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་མ་འདྲེས་པར་ཤེས་པ་དང། དེ་བཞིན་དུ་རིགས་པའི་དགག་སྒྲུབ་བྱེད་པའི་ཚེ། སྒྲབས་བསྡུན་དགག་ཚུལ་གྱི་རྣམ་དབྱེ་དང་རིགས་པས་འགོག་པའི་དགག་མཚམས་ངེས་པ་སོགས་གནད་མང་པོ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ཆ་བས་གཞུང་རྣམས་ལས་དགག་པའི་རྣམ་དབྱེ་གལ་གནད་ཆ་བར་བརྟེས་ཏེ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་རོ། །

1 གོང་མཚན་ངེས། ཕྱོགས་ ༧༠--༧༧ ཤོག ༩༥༧ ནི། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༧༠৫ ཤོག ༧ཨ་༥༠

2 གོང་མཚན་ངེས། ཕྱོགས་ ༧༧ ཤོག ༩༥༧ ནི། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༧༠৫ ཤོག ༧ཨ་༥༠

༢) གཞལ་ཐུབ་གནས་གསུམ།

གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་བར་ཁད་པ་ནི། ཕྱི་དང་ནང་གི་དངོས་པོ་གང་ཡིན་རུང་། གཞལ་བྱའི་གནས་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན། མངོན་སུམ་གྱིས་འདས་པ་འཇིན་ཀུས་པའི་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་རིགས་ཤེས་དང་། མངོན་སུམ་གྱིས་འདས་པ་འཇིན་མི་ཤེས་ཤིང་རྒྱུ་མཚན་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེས་སུ་དཔོག་དགོས་པའི་རིགས་ཤེས་བཅས་གཉིས་སུ་གནས་ལ། ཕྱི་མ་ལའང་དངོས་སྟོབས་རྟེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པ་དང་། ལུང་ཚད་མ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟེས་སུ་དཔོག་དགོས་པའང་ཡོད་པ་ནི། ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ་གནས་ཚུལ་གསུམ་དུ་རེས་པའི་དབང་གིས་ཡིན། འདི་དག་ནང་པའི་གཞུང་དུ་ཆེས་སྤྱ་མོ་ཞིག་ནས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ་ལས།

འདུ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རྣམ་ཅིག་པ་ཉིད་དང་། འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་ཡོད་པ་ཉིད་དང་། ལས་དགེ་བ་དང་། མི་དགེ་བ་ཚུད་མི་ཟ་བ་དེ་ལ་གནས་པའི་མི་རྣག་པར་རིགས་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་སྣ་ཚོགས་ལས་སྣ་ཚོགས་ལ་གནས་པ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཅན་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་བ་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་ལ་གནས་པ་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། གང་གིས་མངོན་སུམ་དུ་མ་གྱུར་པ་ལ་རྟེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་དང་།[1]

ཞེས་གཟུགས་སོགས་ཚུར་མཐོང་གི་སྐྱེ་བོས་མྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་ཀུས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟེང་གི་རྣམ་ཅིག་ལ་འགྱུར་བའི་མི་རྣག་པ་སོགས། ཁྱད་གཞི་གཟུགས་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཅ། ལེའུ་བཅུ་པ། ཤོག ༥༧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩ཀ ཤོག ༢༩༠

སོགས་བཞིན་དུ་ཚོར་སྤྲོབས་ཀྱིས་ངེས་མི་ནུས་པར་ཇེས་དཔག་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལས། "ཆོས་གང་དག་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་བར་ཚད་བྱེད་པ་མེད་ན་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། ཡུལ་རྡུག་དང་ཡིད་ལྟ་བུའོ། །"[1] ཞེས་ཡུལ་གང་དང་གང་ཡིན་རུང་། རང་ཉིད་མངོན་དུ་འགྱུར་བ་ལ་བར་ཚད་བྱེད་པ་མེད་ན་མངོན་སུམ་དུ་དམིགས་ནུས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལྟར་པལ་པའི་མངོན་སུམ་ཀྱིས་དམིགས་ནུས་པའི་གཞལ་བྱའི་གནས་རྣམས་ལ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་མངོན་སུམ་ཀྱིས་དམིགས་མི་ནུས་ཀྱང་མངོན་སུམ་ཀྱིས་བྱས་པའི་དོན་གཞི་ལ་བྱས་ཏེ་དངོས་པོ་སྤྲོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་གིས་ངེས་ནུས་པའི་རིགས་རྣམས་ལ་ཆུང་ཟད་ལྷོག་གྱུར་དང་། གནས་སྐབས་དངོས་སྤྲོབས་ཀྱི་རིགས་པས་ཀྱང་དཔག་ཏུ་མེད་ཅིང་གཞན་གྱི་དག་སྨྲོས་ཡང་དག་ཅམ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པའི་རིགས་རྣམས་ལ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ཅེས་གཞུང་ལས་ཐ་སྙད་མཛད། དེ་ལ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ནི།

མངོན་སུམ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པ་ལས། ।གཞལ་བྱ་གཞན་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། ।[2]

ཞེས་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་ལ། མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་དང་། ལྷོག་གྱུར་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པར་གསུངས་ལ། དེའི་ཕྱི་མ་ལྷོག་གྱུར་ལའང་གོང་དུ་སྨོས་པ་ལྟར་ཆུང་ཟད་ལྷོག་གྱུར་དང་། ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་གཉིས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་གཞལ་བྱའི་གནས་ལ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཁ། གནས་དགུ་པ། ཤོག ༡༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ᲨᲡ ཤོག ᲨᲡᲬ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅ། མངོན་སུམ་ལེའུ། ཐྲི་ཀ ᲬᲩ ཤོག ᲨᲨᲨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲡ ཤོག ᲫᲩᲨ

གསུམ་དུ་གྱངས་འགས་པར་གསུངས་སོ། །

དང་པོ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་བཤད་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་ནི། ཐ་མལ་པའི་མིག་ཤེས་སོགས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་དང་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྫོང་སྟོབས་ཀྱིས་རྟོགས་ནུས་པའི་ཡུལ་ལ་བྱ་ཞིང། དཔེར་ན། རང་ཅག་གིས་མངོན་སུམ་གྱི་རྫོང་བས་རྟོགས་ནུས་པའི་གཟུགས་སྣྲ་ཏེ་རེ་བུ་སོགས་ཕྱི་འི་ཡུལ་དང། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་དང་སེམས་ཀྱི་འཛིན་སྟོང་རགས་པ་སོགས་ནང་གི་ཡུལ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །

གཉིས་པ་ཐུང་ཟད་ལྟོག་གྱུར་བཤད་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་ནི། ཕལ་པས་རྫོང་སྟོབས་ཀྱིས་དེས་མི་ནུས་པར་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟེས་སུ་དཔག་པའི་སྟོ་ནས་དེས་དགོས་པའི་ཡུལ་ལ་བྱ་ཞིང། དཔེར་ན། གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཚོས་ལྟ་བུ་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཡང། ཁྱད་གཞི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཚོས་ལྟ་བུ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་གྱུབ་ལ། དེ་དག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་ཚོས་ཅན་དུ་གྱུབ་པ་ནི། རྒྱུ་རྒྱན་ལ་ལྟོས་པའི་གཞན་དབང་ཅན་ཡིན་པ་དང། རང་ཉིད་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་ལྟོས་མི་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དཔོག་ནུས་ཀྱི། ཁྱད་གཞི་གཟུགས་སོགས་འཇལ་བའི་མངོན་སུམ་དེས་འགྲུབ་མི་ནུས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་དཔེར་ན། འགྲོ་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོས་ཕ་རིའི་ལ་རྩེར་དུ་བ་ཐོ་ཕྱུར་རེ་བ་མཐོང་བ་ན། དུ་བ་དེ་མཐོང་བས་རྒྱན་བྱས་ཏེ་དེར་མེ་ཡོད་པར་དཔོག་ནུས་པ་ནི། མེ་དང་དུ་བ་གཉིས་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་སྟར་རིན་པ་དང། སྐྱབས་དེར་གཞི་དེར་དུ་བ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བའི་དབང་གིས་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་མཚན་མོའི་དུས་སུ་ནི། མེ་ཡོད་ན་རྒྱང་ནས་མངོན་སུམ་ལ་སྣང་དུ་རུང་ལ། དུ་བ་ཡོད་

ན་སྣང་དུ་མི་རུང་བས། དེའི་ཚེ་མེ་མེད་པ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་དུ་བ་མེད་པར་དགོཔ་ནུས། གནས་སྐབས་དེ་གཉིས་སུ་རིམ་པ་བཞིན། གང་ཟག་དེས་མེ་ཡོད་པ་དང་། དུ་བ་མེད་པ་གཉིས་མངོན་སུམ་གྱི་ཐོང་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་མི་ནུས་པ་ནི་ཡུལ་དེ་གཉིས་གང་ཟག་དེ་ལ་གནས་སྐབས་དེར་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་བཤད་པ་ལ། དེའི་ངོ་བོ་ནི། མངོན་སུམ་དང་དངོས་པོ་སྟོབས་ཞུགས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་གིས་ངེས་མི་ནུས་ཤིང་དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཡུལ་ལ་བྱ་ཞིང་། དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དག་ཅེས་པ་ནི། ལུང་ངམ་དག་དེས་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་དོན་བསྟན་པ་ལ་མངོན་སུམ་ཚད་མས་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། ཆུང་ཟད་ལྷོག་གྱུར་གྱི་དོན་བསྟན་པ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྟེས་དཔག་གིས་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། མ་མཐོང་བའི་དོན་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་བསྟན་པ་ལ་རང་ཚོག་སྦ་ཕྱི་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གནོད་པ་མེད་པ་ལ་བྱ།

དེ་ཡང་ནང་པ་རང་གི་ལུགས་བཞིན་དཔེར་བརྗོད་ན། ལྷོ་ར་རྒྱ་ལས་བསགས་པ་ལས་འབྲས་བུ་རིགས་མ་ཐུན་པ་འབྱུང་བ་ཅམ་ཞིག་ནི། རྒྱ་རིགས་མ་ཐུན་པ་ལས་འབྲས་བུ་རིགས་མ་ཐུན་པ་འབྱུང་བའི་ རྒྱ་འབྲས་ལྷོ་འི་འགྲོས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་ནུས་མོད། འབྲས་བུའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཐུ་ཞིང་ཐུ་བ་རྣམས་ཀྱི་ ཁུ་ལས་བྱེ་བྲག་པ་གང་དང་གང་གིས་བྱས་པ་སོགས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བའི་ལས་འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་ཡིན་པས། དེ་ནི་རེ་ཞིག་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པས་དབྱུད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་

དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལ་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་པ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་གྱུར་ལ། འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་བཏང་ནས། འདས་པའི་བྱང་བ་མང་པོ་ལོ་རྒྱས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་པ་དང་། རང་གི་སྐྱེས་ཚེས་གང་ཡིན་པ་མ་ལྟ་བུ་ཆ་འཇོག་ཐུབ་པའི་གང་ཟག་གཞན་ཞིག་གི་ཟེར་སྨྲས་ལས་རྟོགས་དགོས་པ་ལྟར། གནས་སྐབས་དམིགས་བསལ་ལ་འགལ་ཞིག་ལ་སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ལུང་ཚད་མར་བཟུང་སྟེ་སྨྲྭ་དགོས་པཡང་ཡོད་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྟེས་དཔག་རང་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ལ། །ལུང་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བཤད། །
དེས་བྱབ་དེ་ནི་ལེགས་པར་གྲུབ། །དེ་ཚེ་བསྟན་བཅོས་ལྟོས་མ་ཡིན། །[1]

ཞེས་སྐབས་བཅ་ཀྱི་གནས་དེ་དངོས་སྟོབས་རྟེས་དཔག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ན། དངོས་སྟོབས་ཀྱི་རྟེས་དཔག་གིས་བྱབ་པས་དེའི་ཚེ་ལུང་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་ཤིང་། ཡང་སྐབས་ཀྱི་གཞལ་བྱ་དེ་གནས་གསུམ་པ་སྟེ་ཤིན་ཏུ་ལྷོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཞིག་ཡིན་ན། གཞུང་དེ་ཉིད་དུ།

གནས་གསུམ་པར་ནི་འཕོ་བ་ན། །བསྟན་བཅོས་ལེན་པར་རིགས་ལྟར་ཡིན། །[2]

ཞེས་གཞལ་བྱ་ཤིན་ལྷོག་གི་གནས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚེ་ལུང་ལ་ལྟོས་པ་རིགས་པ་དང་ལྟར་བའི་སྲོལ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟ་ནའང་ལུང་ཚད་མར་འཇོག་པའི་ཚུལ་ནི། དཔེར་ན། ཐྲི་ན་པ་བཏང་བ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ་ཅེ། གཞན་དོན་ལེའུ། ཐྲི་ཀ ༥༠ ཨོག ༡༥༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤ་ཨོག ཡ་ཨ་ཡ

2 གོང་མཚན་ངེས། གཞན་དོན་ལེའུ། ཐྲི་ཀ ཡ་ཨ ཨོག ༡༥༧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཤ་ཨོག ཡ་ཨ་ཡ

ལས་ལོངས་སྤྱོད་འབྱུང་སྟེ། ལུང་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལུང་དང་ཉིད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཀོད་པའི་དོན་མིན་གྱི། གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དགག་པའི་ལུང་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་སྐོན་རས་བདེ་བཟློད་བྱ་ལ་མི་བསླུ་བར་བསྒྲུབ་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འཇིག་པ་དང་ནི་རྟེས་མཐུན་ཐབས། །སྐྱེས་བུའི་དོན་ནི་རྟོད་བྱེད་བཅུ། །[1]

ཅེས་པས་སྐབས་སུ་བབ་པའི་སྤྱོ་ར་བའི་ཚོས་ཅན་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

མཐོང་དང་མ་མཐོང་དངོས་པོ་ཡི། །དོན་དེ་དག་ལ་མངོན་སུམ་དང་། །

རྟེས་སུ་དཔག་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་། །གཞོན་མེད་འདི་ཡི་མི་བསླུ་བའོ། །[2]

ཞེས་པས་སྤྱོ་ར་བ་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱས་པོས་འཇོན་པར་མཛད་དོ། །

སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ཡང་གསུང་བ་པོ་སྟོན་པ་དེ་ས་གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་མཐོང་བ་མངོན་གྱུར་དང་བདེན་བཞི་ལྟ་བུ་ཐུང་ཟད་ཕྲོགས་གྱུར་གྱི་གནས་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་རྣམས་དབྱུད་པ་གསུམ་གྱིས་དགག་པའི་སྐོན་རས་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་བསླུ་བར་གྱུབ་པ་དབེར་བཀོད་ནས་སྟོན་པ་དེས་གསུངས་པའི་ཤེན་ཕྱོགས་སྟོན་པའི་གསུང་རྣམས་ཀྱང་རང་གི་བརྗོད་བྱ་ལ་མི་བསླུ་བར་ཤུགས་ཀྱིས་སྒྲུབ་ཆུལ་གསུངས་ཏེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

ཡིད་ཆེས་ཚོགས་ནི་མི་བསླུ་བའི། །སྒྲོ་ལས་རྟེས་སུ་དཔག་པ་ཉིད། །[3]

1 སྒེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། རང་དོན་ལེའུ། ཕྱོགས་ ༢༧༨ ཤོག ༧༥༢ ཀ། དགེ་བསྟུར་མ། དེ། ཤ་ ཤོག ཅ།།

2 གོང་མཚན་ངེས། རང་དོན་ལེའུ། ཕྱོགས་ ༢༧ཤ་ ཤོག ༧༥༢ ཀ། དགེ་བསྟུར་མ། དེ། ཤ་ ཤོག ཅ།།

3 གོང་མཚན་ངེས། རང་དོན་ལེའུ། ཕྱོགས་ ༢༧༨ཤོག ༧༥༢ ཀ། དགེ་བསྟུར་མ། དེ། ཤ་ ཤོག ཅ།།

ཅེས་དང་། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ལྷའི་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་ལྷོག་གྱུར་ལ། །གང་ཞིག་ཐེ་ཚོམ་རྒྱུ་འགྱུར་བ། །
དེ་ཡིས་སྟོང་པ་ཉིད་བསྟེན་ཏེ། །འདི་ཉིད་ཁོ་ནར་ཡིད་ཆེས་བྱ། །[1]
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

རྒྱོ་བ་པ་ཉིད་གཟིགས་ལམ་གསུངས་པ། །འབྲས་མེད་ཕྱིར་ན་བརྟན་མི་གསུང་།།
ཐུགས་བརྩེ་ལྡན་ཕྱིར་རྩོམ་ཀུན་ཡང་། །གཞན་གྱི་དོན་དུ་སྟོར་ཕྱིར་རོ། །[2]

ཞེས་གསུང་བ་ཁོ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ནི། སེམས་ཅན་ལ་གཅིག་ཏུ་བརྩེ་བའི་ བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་པ་དང་། དེས་ཤིན་ལྷོག་སོགས་སྟོན་པའི་ཆ་ལ་བརྟན་གསུང་ དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པས་ཀྱང་སྟོན་པའི་གསུང་ཚད་མར་སྣྲོན་པ་སོགས་བྱུང་ བས་ནང་པའི་ལུགས་ལ་གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་ལུང་ཚད་མར་བྱེད་པ་ཁས་ལེན་ ཡང་། ལུང་ཚད་མར་འགྲོ་ཚུལ་དེ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ལུང་གི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་ དང་རིགས་པས་མི་གཏོད་པ་དང་། ལུང་ཚིག་ལ་ནང་འགལ་མེད་པ་དང་། གསུང་བ་ ཁོར་དགོས་དམིགས་གཞན་མེད་པ་སོགས་ཆ་རྒྱུན་མང་ཁོ་ཞིག་ཚང་དགོས་པའི་ གནད་འདི་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེའོ།། །།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་དཀྱུ་མ། ཚ། རབ་ཏུ་རིང་བཅུ་གཉིས་པ། ཕྱི་ཀ ༥ ཤོག ༢ཁ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༤ᵓ ཤོག ༡༠༥

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལེའུ། ཕྱི་ཀ ༢ཅ༦ ཤོག ༢༢ཁ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༤ᵓ ཤོག ༥༢ཁ

སྐབས་གསུམ་པ། འཕ�་དོན་དུས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

༡ དུས་ཀྱི་ངོ་བོ།

དུས་བཤད་པ་ནི། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པའི་ལྷན་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་གཞིའི་ནང་ནས་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་དུས་ཀྱི་རྒྱོར་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྤྱི་ངང་འཛིན་ཡུལ་གྱི་ལྟ་བྱེད་སྣ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་བདོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་ཚེ། དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པ་དེ་གནད་ཆེན་པོར་བརྟེ་བར་མཐུན་ཡང་དུས་ཀྱི་ངོ་བོ་འཇོག་ཚུལ་ལ་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་ཡོད། དཔེར་ན། ཕྱོན་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲྭབ་མཐའ་སྣ་བ་བྱེ་བྲག་པ་ལྟ་བུར་ཚ་བཞག་ན། ཤེས་བྱ་ཚོགས་གྲི་དོན་དྲུག་ལས་ཕ་ལ་མ་ཁྱབ་པ་དང། ཁྱབ་པའི་ཕ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ནས་དུས་དང། བདག་དང། ཕྱོགས་དང། ནམ་མཁའ་བཞི་ནི་ཁྱབ་པའི་ཕ་དང། མ་སྒྲོས་པ་དང། རྟག་པའི་ཕ་སུ་འདོད་ལ། དེ་ཡང།

དུས་ཀྱིས་འབྱུང་བ་སྟོན་པར་བྱེད། །དུས་ཀྱིས་སྒྲུབ་བྱ་ལྟ་ཤུད་པར་བྱེད། །
དུས་ཀྱིས་གཉིད་ལོག་ཤད་པར་བྱེད། །དུས་ལས་འདའ་བར་ཤེས་ཏུ་དཀའ།[1]

---

1 རྒྱ་བྲག་པའི་གཞུང་འདི་ཀ་མ་ལ་ཀྱི་འཕེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དུ་དཔས་པ་ལྟར་འདིར་བགོད། སྡེ་དགེ་ བསྟན། ཚད་མ། ཏེ། བརྟག་པ་རྒྱ་གར། ཨོཾ། ༡༥༩ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠᎓ ཨོཾ། ༥༠

ཞེས་དུས་ཞེས་པ་དུས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པ། བྱ་བ་ཀུན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་རྟག་པའི་ཕྱས་ཤིག་ཏུ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་སྐད་ཅིག་དང། ཉིན་མཚན་དང། ཚུ་ཚོད་ལ་སོགས་པས་གསལ་བཤམ་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སྨྲའོ། །

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གྲྭབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་ལས་བྱེ་བྲག་སྨྲ་བས་ནི། དུས་གསུམ་པོ་དེ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རྟག་པ་མ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ནའང་དུས་ནི་དུས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་རྣས་སུ་ཡོད་པར་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་ཡོད་པས་དུས་གསུམ་ཡོད་པ་དང། དུས་གསུམ་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྣས་སུ་གྱུར་པར་འདོད། རྣས་སུ་ཡོད་ཚུལ་ཡང། ཕྱིར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་ཆོས་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་ངོ་བོ་རྒྱུར་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་ཞེག་བདེན་ཏུ་ཡོད་ཀ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཆོས་གཞན་གྱི་ཚ་ལ་བཏགས་ཅམ་གྱི་དོན་འཇོག་མི་ཤེས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྣས་སུ་གྱུར་པར་འདོད། བྱེ་བྲག་ཏུ་དུས་གསུམ་པོ་ཡང་གཞན་གྱི་ཚ་ལ་བཏགས་པ་མིན་པར་རང་གི་ངོ་བོ་རྒྱུར་དུ་གཟུང་དུ་ཡོད་པ་དང། སྒྱ་གུ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དུས་གསུམ་གསུམ་དུ་འཇོག་ཅིང། སྒྱ་གུ་མ་ཁོངས་པ་དང་སྒྱ་གུ་འདས་པའི་དུས་སུ་ཡང་སྒྱ་གུ་ཡོད་པར་འདོད་པས་དུས་གསུམ་རྣས་སུ་གྱུར་པར་སྨྲ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེས་ན་དུས་གསུམ་རྣས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བས་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྨྲ་བ་ཞེས་བྱ། དེའི་དོན་ཡང་དུས་གསུམ་ནི་རང་ཉིད་གཞི་གང་ལ་འཇོག་པའི་རྣས་གྱུར་ཀྱི་དངོས་པོ་དེའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་འདོད་པའི་དོན་ཏེ། དགེར་ན། སྒྱ་གུ་ལ་རང་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་

དུས་གསུམ་ཡོད་ཅིང། སྒྲ་གྱ་ནི་སྤྱི་དང་དེར་གྱུར་པའི་དུས་གསུམ་ནི་སྒྲ་གྱའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །བྱམ་པ་ལྟ་བུ་བྱམ་པའི་འདས་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡོད་ཚུལ་དང། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བྱམ་པ་བྱམ་པར་འཇོག་ཚུལ་ནི། གང་ཟག་འགལ་ཞིག་གིས་བྱམ་པ་ལ་ལྟ་བར་རྟོམ་པའི་ཚེ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་དང་དེའི་ཡུལ་བྱམ་པ་གཉིས་ཀ་སྟེ་བཞིན་པ་ཡིན་པས་མ་འོངས་པ་དང། བྱམ་པ་དེ་མཐོང་བཞིན་པའི་དུས་སུ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་དང་དེའི་ཡུལ་བྱམ་པ་གཉིས་ཀ་ཐ་དང། མཐོང་ནས་རྒྱབ་ཏུ་ཕྱོགས་མ་ཐག་ཏུ་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་བྱམ་པ་མཐོང་བའི་མིག་དབང་དང་དེའི་ཡུལ་བྱམ་པ་གཉིས་ཀ་འདས་པར་འཇོག་པས། བྱམ་པ་བྱམ་པའི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡོད་པར་གསུངས་ཀྱི། དེ་རིང་གི་བྱམ་པ་ཁ་སང་དང་སང་ཉིན་ཡོད་པར་གསུངས་པ་མིན་ལ། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བྱམ་པ་གཉིས་ཀྱང་རིམ་བཞིན་བྱམ་པར་ཡོད་ཟིན་པ་དང། ཡོད་པར་འགྱུར་བ་དང། ད་ལྟའི་བྱམ་པ་དང་རིགས་མ་ཐུན་པས་བྱམ་པར་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། ཤིང་འགལ་ཞིག་བྱད་ཤིང་གི་རིགས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱད་ཤིང་ཞིག་བཞིན་དང་ཀུ་མ་ལས་བྱུང་བའི་ཧོ་མ་དང་རིགས་མ་ཐུན་པས་མི་འཇོ་བ་བཞོན་མའི་ལུས་ལ་གནས་པ་ལའང་ཧོ་མ་ཞེས་བཏོད་པ་བཞིན་ཡིན་པར་འདོད། དེ་ལྟར་ཡང་མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས།

ཅི་འདས་པ་དང། མ་ཧོངས་པའི་དངོས་པོ་རྣམ་སུ་ཡོད་དམ། ཧོན་ཏེ་མེད། གལ་ཏེ་ཡོད་ན་ནི་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འདུ་བྱེད་རྣམས་རྟག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །ཧོན་ཏེ་མེད་ན་ནི་ཇི་ལྟར་ན་དེ་དང་ངམ། དེས་ལྟན་པའམ་བྲལ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྣྲ་བ་རྣམས་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དང་ལྟན་པའི་

ཕྱིར་འདུས་བྱས་རྣམས་རྟག་པ་ཉིད་དུ་དམ་མི་འཚལ། །དུས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་ཡོད་
པར་ནི་གསལ་བར་དམ་འཚལ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གསུངས་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་
འདས་ཀྱིས་དགེ་སློང་དག་གལ་ཏེ་འདས་པའི་གཟུགས་ཤིག་ཡོད་པར་མ་གྱུར་
ན་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཐོས་པ་དང་ལྡན་པ་འདས་པའི་གཟུགས་ལ་མི་ལྟ་བར་
ཡང་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། གང་གི་ཕྱིར་འདས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པ་དེའི་ཕྱིར་
འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ཐོས་པ་དང་ལྡན་པ་འདས་པའི་གཟུགས་ལ་མི་ལྟ་བ་ཡིན་
ནོ། །གལ་ཏེ་མ་འོངས་པའི་གཟུགས་ཤིག་ཡོད་པར་མ་གྱུར་ན་འཕགས་པ་ཉན་
ཐོས་ཐོས་པ་དང་ལྡན་པ་མ་འོངས་པའི་གཟུགས་ལ་མངོན་པར་དགའ་བ་མེད་
པར་ཡང་མི་འགྱུར་བ་ཞིག་ན། གང་གི་ཕྱིར་མ་འོངས་པའི་གཟུགས་ཡོད་པ་
ཞེས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །གཉིས་ཕྱིར། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་གཉིས་ལ་
བརྟེན་ནས་སྐྱེའོ་ཞེས་གསུངས་པ། གཉིས་གང་ཞེ་ན། མིག་དང་གཟུགས་རྣམས་
ནས་ཡིད་དང་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་བར་ཡིན་ཏེ། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དག་མེད་
ན་དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །རེ་
ཞིག་ལུང་ལས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ཡོད་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །རིགས་
པས་ཀྱང་། ཡུལ་ཡོད་ཕྱིར། ཡུལ་ཡོད་ན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་གྱི་
མེད་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་མེད་ན་ནི་དམིགས་
པ་མེད་པའི་རྣམ་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་དམིགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཉིད་དུ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །འབྲས་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འདས་པ་ཞིག་མེད་ན་
ཚེ་ཕྱི་མ་ལ་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་འབྲས་བུར་ཡང་རྗེ་ལྟར་འགྱུར་ཏེ།

འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་ཚེ་ནི་དཔལ་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་རྒྱུ་ནི་མེད་དོ། །དེ་ལྟ་བས་ན་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྣ་བ་རྣམས་ནི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ཡོད་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྣ་བ་ཡིན་ལན་ཚད་གཏོན་མི་ཟ་བར་འདི་ཁས་བླང་བར་བྱ་དགོས་སོ་ཞེས་གྲགས་ཏེ། འདི་ལྟར། དེ་ཡོད་སྣ་བའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད། །ཡོད་པར་སྣ་བར་འདོད། གང་དག་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྣ་བ་དེ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་ཡོད་པར་སྣ་བ་ཡིན་ཏེ། གང་དག་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དང་འབྲས་བུ་མ་བསྐྱེད་པའི་ལས་འདས་པ་གང་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་ཡོད། མ་འོངས་པ་དང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཟིན་པའི་འདས་པ་གང་ཡིན་པ་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་མེད་དོ་ཞེས་རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སྣ་བ་དེ་དག་ནི་རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སྣ་བ་དག་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་སྨྲྭ་བ་བྱེད་དང་བཅས་པ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་འདས་མ་འོངས་ཟློས་སུ་ཡོད་ན་འདུས་བྱས་རྣམས་རྒྱུ་པར་ཐལ་བར་འགྱུར་ཞེས་ཆོད་པའི་ལན་དུ། དེ་དག་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་སོགས་བཞི་དང་ལྡན་པས་རྒྱ་པར་མི་འདོད་པ་དང་། དུས་རྣམས་རྒྱ་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ལ་དམིགས་པའི་རྣམ་ཤེས་ད་ལྟ་བ་ལ་ཡུལ་ཡོད་པ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཡུལ་དང་དབང་པོ་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བ་དང་། འདས་པའི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ད་ལྟ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཡོད་པས་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་རྣམ་པ་ཡོད་པར་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྣ་བདུན་ཀྱི་ནང་ཚན་རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སྣ་བའི་སྟེ་པ་ལས་གཞན་ཀྱིས་འདོད་ཅིང་། རྣམ་པར་བྱེ་སྟེ་སྣ་བའི་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མདོར་བསྡུ་བ། ཀུ ཁནས་ལྡན་པ། ཤོག ༢༣༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཅ/৫ ཤོག ৫৫৬

སྡེ་པས་ནི་ད་ལྟ་བ་དང་འབྲས་བུ་མ་སྐྱེས་པའི་འདས་པ་རྣམས་རྫས་བྱེད་དང་། མ་འོངས་པ་དང་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་ཟིན་འདས་པ་རྣམས་རྫས་སུ་མེད་དོ་ཞེས་ཁྱད་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲའོ། །

མཇོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་མཚན་ཉིད་རྟེས་འབྲང་ལས་ཀྱང་། "དུས་གསུམ་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣང་དེས་པར་བཀོད་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྣས་དུས་གསུམ་བརྗོད་དོ། །སྡེ་པ་གཞན་འབྲས་བུ་མ་སྐྱེས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་སྨྲ་བ་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེ་སྨྲ་བའོ། །མདོ་སྡེ་པ་རྣམས་ནི་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཙམ་སྨྲ་བའོ། །"[1] ཞེས་འབྱུང་དོ། །

༢ དུས་སྟོས་གྲུབ་དང་བཏགས་ཡོད་ཀྱི་ཚོས་སྒྲུབ་པ།

སྤྱི་ར་དུས་ཞེས་པ་གཟུགས་ཤེས་གང་རུང་གི་ཚ་ལ་བཏགས་ཤིང་། འདུས་བྱས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པའི་འགྱུར་ལྡོག་གི་རང་བཞིན་ཅན་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་མ་བྱུང་བ་དང་། བྱུང་ལ་མ་འགགས་པ་དང་། བྱུང་ནས་འགགས་པའི་གནས་སྐབས་གསུམ་ལ་བཏགས་པའི་ཚ་ནས་བཞག་པ་ཙམ་ཞིག་ལས། དུས་ཞེས་པའི་རྫས་ཡོད་ཀྱི་དངོས་པོ་ཡན་གང་བ་ཞིག་ལ་མི་འཇོག་ཅིང་། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྐབས་ལ་དུས་ཞེས་པ་ཡང་། དུས་ཅན་གྱི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ཚོས་རྣམས། འོངས་པ་དང་། འགྲོ་བ་དང་། འགྲོ་བར་འགྱུར་བས་སམ། ཡང་ན་མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟ་བས་ན་དེ་ལྟར་དུ་བཏགས་པར་གསུངས། དེ་ཡང་མངོན་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མདོན་པ། ཐུ། གནས་ལྟ་པ། ཨོཾ།།།ཟ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢། ཨོཾ། །།ཥ།

ཐེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་དང་། ལྷར་ཐང་ཝེ་ཅིང་དཔར་མར་བཞུགས་པའི་ལུང་ཚིག་རྣམས་ཐུང་ཟད་མི་མཐུན་ཡང་འདིར་ཕྱི་མ་གཉིས་ལྟར་བཀོད་ཡོད།

པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པར། "དུས་གང་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱུན་དུ་ལྡན་པ་ལ་དུས་ཞེས་གྲངས་སོ། །"[1] ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་དབུས་མཐའ་རྣམ་འགྲེལ་བུ། "འབྲས་བུ་རྒྱུ་རྣམས་སྤྱོད་ཟིན་དང་། །དེ་བཞིན་མ་སྤྱད་གཞན་ཡིན་ནོ། །"[2] ཞེས་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ཀྱི་དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ་ལས། "གཞན་གང་ཞེ་ན། དུས་གསུམ་སོ། །ཅི་རིགས་སུ་སྤྱར་ཏེ། འབྲས་བུ་དང་རྒྱུ་སྤྱད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་འདས་པའི་དུས་སོ། །འབྲས་བུ་དང་རྒྱུ་མ་སྤྱད་པའི་ཕྱིར་མ་འོངས་པའི་དུས་སོ། །རྒྱུ་སྤྱད་པ་ལ་འབྲས་བུ་མ་སྤྱད་པའི་ཕྱིར་ད་ལྟར་འབྱུང་བའི་དུས་སུ་རིག་པར་བྱའོ། །"[3] ཞེས་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བའི་དུས་གསུམ་གྱི། རིམ་པ་བཞིན་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་བྱུང་ཟིན་དང་། འབྱུང་འགྱུར་དང་། གཞན་སྟེ་འབྱུང་བཞིན་པ་གསུམ་ལ་འཇོག་པར་ཤེན་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

སློབ་དཔོན་གླུ་སྦྱིན་རྡེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་ནི། ཕྱི་ར་དུས་ཞེས་པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལྟོས་ཤིང་བྱེད་པའི་ཚོས་ཤིག་ཏུ་འཇོག་པ་ལས། དུས་ཞེས་པ་དུས་ཅན་གྱི་ཚོས་ལ་མ་ལྟོས་པའི་རང་མཚན་པ་ཞིག་ཡོད་པར་མི་བཞེད། དེ་ལྟ་ནའང་འཇིག་རྟེན་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས། གནས་སྐབས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཐུན་མོང་གི་དུས་ལྟ་བུ་འཇོག་ཀྱས་པ་ནི། དཔེར་ན། མེ་དུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། མེ་དུ་གཉིས་ཀ་ལྟན་པའི་ཚ་ཅན་གྱི་དུས་ཤིག་གཞི་ལ་བཟུང་སྟེ་དེ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅེས་ཀ་ཅི། ཀུན་ལས་བཏུས་བདང་གོ། ཤོག ༥༣ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ/ ཤོག ཀ/༦

2 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅེས་ཀ་ཅི། ཝེ་ཌུ་གསུམ་པ། ཤོག ཁ་ཅ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ/ ཤོག ཕ٥١

3 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅེས་ཀ་ཅི། ཝེ་ཌུ་གསུམ་པ། ཕྲོ་ཀ ཕ٥ ཤོག ཀ་ཁ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ/ ཤོག ٣٤

གཞིས་རྒྱུ་འབྲས་སྒྱ་འཇེལ་བར་བྱ་དགོས་ཀྱི། མེ་དུ་སོ་སོའི་དུས་བྱེ་བྲག་པ་ལ་ལྟོས་ནས་འཛིག་མི་ནུས་ཏེ། རྒྱུ་མེའི་རང་དུས་སྒྱ་འབྲས་བུ་དུ་བ་མ་གྱུར་ལ། འབྲས་བུ་དུ་བའི་དུས་སུ་ནི་རང་རྒྱུ་མེ་འགག་ཟིན་པས། དེ་ལྟ་བུའི་མེ་དུའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་འཇེལ་པ་དེ་མེ་དུ་སོ་སོའི་དུས་སུ་འཛིག་མི་ནུས་སོ། །རིགས་པ་འདི་དུས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་གཞན་ལའང་མཚུངས། དེ་ལྟ་ན། ལོ་དང་། ཟླ་བ། ཞག ཚུ་ཚོད། སྐར་མ། སྐད་ཅིག་སོགས་ནི་དུས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་དུ་མ་བསྡུས་ཏེ་འཛིག་པ་ལས། རང་ངོས་ནས་ལོ་ཟླ་ཞག་གསུམ་དང་། སྐར་མ་དང་སྐད་ཅིག་སོགས་འཛིག་མི་ནུས་སོ། །

མགོན་པོ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དུས་གསུམ་རེ་རེ་ནས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་ན་དུས་ཕན་ཚུན་འཚོལ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། ཙཱ་ཀ་ཥེས་རབ་ལས།

ད་ལྟར་བྱུང་དང་མ་འོངས་པ། །གལ་ཏེ་འདས་ལ་ལྟོས་གྱུར་ན། ། ད་ལྟར་བྱུང་དང་མ་འོངས་པ། ། འདས་པའི་དུས་ན་ཡོད་པར་འགྱུར། ། [1]

ཞེས་གལ་ཏེ་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་ཞེས་པའི་དུས་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡོད་ན། དེ་ལྟ་བུའི་དུས་གཞིས་འདས་པའི་དུས་ལ་ལྟོས་པ་ཞེག་གམ་མ་ལྟོས་པ་ཞེག་ཡིན། གལ་ཏེ་འདས་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཞེག་ཡིན་ན་དེ་གཞིས་དུས་འདས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་པར་ཐལ་ཏེ། རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚོས་ལ་གང་ཞིག་གང་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་བུ་ལ་ནི་ལྟོས་གཞི་དང་ལྟོས་ཚོས་གཞིས་དུས་མཉམ་དུ་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། གལ་ཏེ་དུས་དེ་གཞིས་འདས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་པར་འདོད་ན་ནི། ད་ལྟར་ལས་འདས་པའི་ཆ་ནས་དུས་འདས་པ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཙ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཅུ་པ། ཕྱོགས་ ཀ ཡོད་ ༢༢ ནི། དགེ་བསྟུར་མ། དེ་ཏ། ཡོད་ ༥ཀ་ ཡོད་ ༩ཀ་

དང་། དཔལ་མ་ཐོབ་པའི་ཚ་ནས་མ་འོངས་པར་འཇོག་དགོས་པའི་ཕྱིར་མི་འཐད་པར་གསུངས། དེ་ལྟར་དེ་གཉིས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཡོད་ན་དེ་གཉིས་འདས་པ་ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་པར་འགྱུར་བ་དང་། གལ་ཏེ་དུས་དེ་གཉིས་ཐ་སྙད་ཙམ་དུ་འདས་པ་ལ་མི་ལྟོས་ན་ནི། རྒྱ་བ་ཤེས་རབ་ལས།

འདས་པ་ལའི་མ་ལྟོས་པར། །དེ་གཉིས་གྲུབ་པ་ཡོད་མ་ཡིན། །
དེ་ཕྱིར་ཏ་ལྟར་བྱུང་བ་དང། །མ་འོངས་དུས་ཀྱང་ཡོད་མ་ཡིན། །[1]

ཞེས་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་གལ་ཏེ་འདས་པ་ལ་མ་ལྟོས་ན་དེ་གཉིས་ཡོད་པར་འཇོག་མི་ནུས་ལ། རིགས་པ་འདིས་རིམ་པ་བཞིན། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ད་ལྟ་བ་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པ་དང་། འདས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་གཉིས་ཀྱང་མ་འོངས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་གྲུབ་པས། དུས་གསུམ་པོ་རྣམས་ཕན་ཚུན་ཤེན་ཏུ་ལྟོས་པ་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས་ཀྱང་།

མ་འོངས་བྱུམ་ལ་དཔལ་བའི། །བྱུམ་ཡོད་མ་ཡིན་འདས་པ་མེད། །
གང་ཕྱིར་དེ་གཉིས་མ་འོངས་པ། །དེ་ཕྱིར་མ་འོངས་ཡོད་མ་ཡིན། །[2]

ཞེས་སོགས་དང་། དེའི་ཐད་ཀྱི་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་།

དུས་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་ཉིད་དུ་གནས་ཏེ། གཉིས་གཉིས་ལ་

1 གོང་མཚན་དམ། རབ་བྱེད། ༡༥ ཕྱོགས་ ༣ ཤོག ༡༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥᳘ ཤོག ᳘᳘

2 སྟེ་དགེ་ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅུ་གཉིག་པ། ཕྱོགས་ ᳘ ཤོག ᳘᳘ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳘᳘᳘ ᳘᳘᳘ ᳘᳘᳘

མ་ལྟོས་པར་རེ་རེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གཉིས་ལ་མ་ལྟོས་
པར་ནི་མ་འོངས་པའི་དུས་རྒྱམ་པར་གཞག་པར་མི་རུས་ཏེ། མ་འོངས་པ་ནི་མ་
འོངས་པ་ལས་ཡིན་ལ་མ་འོངས་པའི་རང་གི་ངོ་བོས་དེ་གང་དུ་མ་འོངས་པ་
འདས་པ་དང་ད་ལྟར་གྱི་དུས་གཉིས་པོ་དེར་གདོན་མི་ཟ་བར་འགྱུར་དགོས་
སོ། །དེ་མེད་ན་ནི་གང་དུ་མ་འོངས་པ་ལས་འདི་མ་འོངས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར། དུས་
གཞན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱམ་པར་གཞག་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །[1]

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

༣ དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ།

འདུས་བྱས་རྒྱམས་རང་རང་གི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་
མི་སྡོད་པར། མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟ་བ་དང། ད་ལྟ་བ་ནས་འདས་པའི་ངོ་བོར་འགྱུར
ཞིང། དེ་ལྟར་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་དེ་དང་དེ་ལ་རིམ་བཞིན་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟ
བ་དང་འདས་པར་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། ལྷོ་ནི་ཤིང་ལྟ་བ་རང་གི་རྒྱུའི་དུས་སུ་མ་སྐྱེས
པའི་གནས་སྐབས་ན་མ་འོངས་པ་དང། སྐྱེས་པ་ནས་མཐར་སྐམ་པོའི་ངོ་བོར་མ་གྱུར
པའི་བར་ད་ལྟ་བ་དང། དེ་ནས་ལྷོ་ནི་ཤིང་དེ་སྐམ་སྟེ་ངོ་བོ་འགགས་པ་ན་འདས་པར
འཇོག་པ་ལྟ་བུའོ། །

ནང་པའི་གྲྭབ་མཐའ་སྨྲ་བ་སོ་སོས་དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་ནི། བྱེ་བྲག་སྨྲ
བའི་ལུགས་ལ་དུས་གསུམ་འཇོག་ཚུལ་སྒོམ་དགོས་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཅུང
ཟད་ཡོད་པ་གྲགས་ཆེ་ཞིང། དེ་དག་ལས་གཙོ་བོ་ནི་བཅུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཡ། རབ་ཏུ་བཏང་བཅུ་གཉིག་པ། ཤོག ༡༥༧ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༥༠ ཤོག ༡ཅ㇔㇔㇕

ལུགས་དེ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དེའི་ལྟར་ན་བྱ་བ་མ་སྒྲུབ་པ་དང། བྱ་བ་སྒྲུབ་ལ་མ་འགཱགས་པ་དང། བྱ་བ་ཞིག་པའི་སྨོན་རྣམ་བཞིན་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་དང་འདས་པར་འཛིན། ཞིང་ཁར་ས་བོན་བཏབ་ནས་སྲུ་གུ་མ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲབས་སྲུ་གུ་མ་འོངས་པ་དང། སྒྲུབ་ནས་མ་ཞིག་པའི་བར་སྲུ་གུ་ད་ལྟ་བ་དང། ཞིག་པའི་ཚེ་སྲུ་གུ་འདས་པར་འཛིན་ཅིང། མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟ་བར་འགྱུར་བ་དང། ད་ལྟ་བ་ནས་འདས་པར་འགྱུར་བར་འདོད་དོ། །

བྱེ་སྨྲའི་སྨོན་དགོན་བཞིའི་འདོད་ཚུལ་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

རྣམ་བཞི་དངོས་དང་མཚན་ཉིད་དང། །གནས་སྐབས་གཞན་གཞན་འགྱུར་ཞེས་བྱ།[1]

ཞེས་ ༧ དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་དང། ༨ མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་དང། ༩ གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་དང། ༡༠ གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་བཅས་བཞིར་གསུངས་སོ། །

དང་པོ་དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྨྲ་བ་ནི་བཅུན་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ཀྱི་ལུགས་ཡིན། དེའི་ལུགས་ལ་དུས་གསུམ་པོ་དེ་ཤེས་པ་དང་བཟློད་པ་འཇུག་པའི་ཁྱད་པར་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་དད་དེ། སྲུ་གུ་ལྟ་བུ་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟར་བ་དང་ད་ལྟར་བ་ནས་འདས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ། ཟས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་ཡང་དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བཞེད། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་པ་ནི། བཅུན་པ་ཆོས་སྐྱོབ་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ་ཆོས་

དུས་རྣམས་སུ་འཇུག་པ་ན་དངོས་པོ་གཞན་དུ་འགྱུར་གྱི་ཟས་གཞན་དུ་འགྱུར་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཀུ ཀནས་ལྟ་བ། ཕྱི་ཀ ༢༨ ཨོ་ཀ ༡༨ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཀ ᳚᳚᳚ ཨོ་ཀ ᳚᳚᳚

བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དགེར་ན། གསེར་གྱི་སྟོད་བཅོམ་ནས་གཞན་དུ་བྱེད་པ་ན། དབྱིབས་གཞན་དུ་འགྱུར་གྱི་ཁ་དོག་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་པ་དང། ཡང་དགེར་ན། ཧོ་མ་ཞོ་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ན་རོ་དང་མཐུ་དང་སྟོན་པར་བྱེད་པ་དག་ཡོངས་སུ་འདོར་གྱི་ཁ་དོག་ནི་མ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཀྱང་མ་ཁོངས་པའི་དུས་ནས་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་སུ་ཁོངས་པ་ན་མ་ཁོངས་པའི་དངོས་པོ་འདོར་གྱི་རྫས་ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ནས་འདས་པའི་དུས་སུ་འགྲོ་བ་ན་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་འདོར་གྱི། རྫས་ཀྱི་དངོས་པོ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རེ་ཞེས་གྲགས་སོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང།

གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྣང་བ་ནི་བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན། དེའི་ལུགས་ལ་དུས་གསུམ་པོ་དེ་མཚན་ཉིད་འདྲུག་པ་ཐོབ་པ་ལ་ལྟོས་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། སྔ་གྱ་ལྟ་བུ་གཅིག་ལ་ཡང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་གསུམ་ག་དང་ལྡན་ཡང་གང་གི་མཚན་ཉིད་ཀས་ཆེ་བའི་སྒོ་ནས་འདས་པ་ལ་སོགས་པར་འཇུག་པར་བཞེད། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་པ་ནི་བཙུན་པ་དབྱངས་སྒྲོགས་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ་ཆོས་དུས་རྣམས་སུ་འདྲུག་པ་ན་འདས་པ་ནི་འདས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་ལ་མ་ཁོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དག་ནི་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་

1 གོང་མཚན་ཉིད། ཤོག ༢༦ པ། དགེ་བསྟན་མ། དེག ཀ/ཅ ཤོག ༥༥

ནོ།། །མ་འོངས་པ་ནི་མ་འོངས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་ལ་འདས་པ་ད་ལྟར་བྱུང་བ་དག་ནི་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ཡང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དག་དང་མི་ལྡན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དགེ་རབ་ནས་བྱུ་བྱད་མེད་དག་ཅིག་ལ་ཚགས་པ་ལྟག་མ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་རྡོ་རྗེ་ཟླག་གོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

གསུམ་པ་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྣྲ་བ་ནི་བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ཀྱི་ལུགས་ཡིན་ལ། དེའི་བཞེད་ཚུལ་ནི་གོང་དུཔང་ཐུང་ཟད་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར། དུས་གསུམ་པོ་དེ་གནས་སྐབས་ཐ་དད་ལ་ལྟོས་ནས་མཚན་ཉིད་གང་གཙོ་ཆེ་བའི་སྒོ་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་དེ། ལྷ་ཀུ་ལྟ་བུ་མ་འོངས་པ་ནས་ད་ལྟར་བ་དང་ད་ལྟར་བ་ནས་འདས་པར་འཇུག་པའི་ཚེ་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་མ་འོངས་པ་དང་། བྱ་བ་བྱས་ལ་མ་འཁགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ད་ལྟར་བ། བྱ་བ་བྱས་ནས་འཁགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་འདས་པ་ཞེས་བཏོན་པས་མིང་ཅམ་ཞིག་གཞན་དུ་འགྱུར་གྱི་རང་མཚན་གྱི་ངོ་རྩམ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བཞེད། དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

གནས་སྐབས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་པ་ནི་བཙུན་པ་དབྱིག་བཤེས་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ་ཚོས་དུས་རྣམས་སུ་འཇུག་པ་ན་གནས་སྐབས་དང་གནས་སྐབས་སུ་ཕྱིན་ནས་གནས་སྐབས་གཞན་གྱི་སྒོ་ནས་གཞན་དང་གཞན་ཞེས་སྟོན་གྱི་ངོ་རྩམ་

1 གོང་མཚན་ཉིད། ཤོག ༢༦ པ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ཀ/ཅ ཤོག ༥༥

གཞན་གྱི་སྨོ་ནས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དགེར་ན་རེ་ལུ་གཅིག་གཅིག་གི་ཤོད་མིག་ཏུ་ གཞག་ན་གཅིག་ཅེས་བྱ། བརྒྱའི་ཤོད་མིག་ཏུ་གཞག་ན་བརྒྱ། སྟོང་གི་ཤོད་ མིག་ཏུ་གཞག་ན་སྟོང་ཞེས་བྱ་བ་བཞིན་མི་ཞེས་ཟེར་རེ་ཞེས་གྲགས་གོ།[1]

ཞེས་སོ། །

བཞི་པ་གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་སྣྲ་བ་ནི་བཙན་པ་སངས་རྒྱས་ལྷའི་ ལུགས་ཡིན། དེའི་ལུགས་ལ་དུས་གསུམ་པོ་དེ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ལ་ལྷོས་ནས་ཐ་སྙད་བྱེད་ དེ། དངོས་པོ་གཅིག་ཉིད་དུས་རྣམས་སུ་འཇུག་པ་ན་སྔ་མ་འདས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་ གཉིས་ལ་ལྷོས་ནས་མ་འོངས་པ་དང། ཕྱི་མ་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པ་གཉིས་ལ་ལྷོས་ ནས་འདས་པ་དང་སྔ་མ་འདས་པ་དང་ཕྱི་མ་མ་འོངས་པ་གཉིས་ལ་ལྷོས་ནས་ད་ལྟ་ བར་འཇོག་གོ་ཞེས་བཞེད། དེ་ལྟར་ཡང་མཁྱོད་རང་འགྲེལ་ལས།

གཞན་དང་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་བཙན་པ་སངས་རྒྱས་ལྷ་ཡིན་ཏེ། དེ་ན་རེ་ ཆོས་དུས་རྣམས་སུ་འཇུག་པ་ན་སྔ་མ་དང་ཕྱི་མ་ལ་ལྷོས་ནས་གཞན་དང་གཞན་ ཞེས་བརྗོད་དེ། དགེར་ན། བུད་མེད་གཅིག་ལ་མ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། བུ་མོ་ཞེས་ཀྱང་ བྱ་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་ཞེས་གྲགས་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་བཞི་པོ་དེ་དག་ནི་ཐམས་ ཅད་ཡོད་པར་སྣྲ་བ་དག་ཡིན་གོ། །[2]

ཞེས་དགེ་དང་བཅས་པ་གསུངས་སོ། །

གང་ལྟར་ཡང་བྱ་སྣྲའི་ལུགས་འདིར་དུས་དང་འདུས་བྱས་དོན་གཅིག་ཏུ་

1 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ༢༩༠ ན། དགེ་བསྟན་མ། དེག ཀ/ཤ ཤོག ༥༥༥

2 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ༢༩༠ ན། དགེ་བསྟན་མ། དེག ཀ/ཤ ཤོག ༥༥ཤ

འདོད་པར་བར་ཁཱད་དེ། མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས། "དེ་དག་ཉིད་དུས་གཏམ་གཞི་དང་། །འོས་པར་འབྱུང་བ་གཞི་དང་བཅས། །དེ་དག་ཉིད་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་སོ། །སོང་བ་དང་འགྲོ་བ་དང་འགྲོ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རམ། མི་རྟག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཟ་བའི་ཕྱིར་དུས་རྣམས་སོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

ནང་པའི་གྲྭབ་མཆན་སྨྲ་བ་མདོ་སྡེ་པ་དང་། སེམས་ཙམ་པ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཚུལ་འདྲ་ལ། དེ་ཡང་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ལ་རྟག་པ་དང་མེད་དགག་གིས་ཁྱབ་པ་དང་། ད་ལྟ་བ་དང་དངོས་པོ་དོན་གཅིག་ཏུ་འདོད་དེ། སྒྲ་གྱ་ལྟ་བུའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཞེག་པ་ན། སྒྲ་གྱའི་ཚ་ཁས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཐམས་ཅད་ནི་འགག་པ་ལ། དངོས་པོ་གཞན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་ཅིང་དེ་འདྲའི་འདས་པ་ནི་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པས་དངོས་པོ་མ་ཡིན་ལ། སྒྲ་གྱ་མ་འོངས་པ་ཡང་། རྒྱ་རྒྱན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པའི་ཚ་དེ་མ་གཏོགས་དེ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མཚན་གཞིར་མི་རྟེད་པས། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

མེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། །དངོས་པོ་མིན་ཞེས་བྱ་བར་ཡང་ཡིན། །[2]

ཞེས་པས་ཞིག་པ་དང་འདས་པ་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །དུས་ལ་ལྟན་མིན་འདུ་བྱེད་ཡིན་དགོས་པས་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ད་ལྟར་བ་ཡིན་ཡང་ད་ལྟ་བའི་དུས་མ་ཡིན། འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་རྟག་པ་ཡིན་ཡང་འདས་པའི་དུས་དང་མ་

1 གོང་མཚན་པ། གནས་བདང་པོ། ཤོག ३८ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲥᲔ ཤོག ᲥᲗ

2 སྡེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཅང་དོན་ལེ་ཕུ། ཐ།ཁ ཤᲨᲗ ཤོག ᲗᲝᲧ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲧᲨ ཤོག ᲧᲫ

འོངས་པའི་དུས་དངོས་པོ་དང་ལྡན་མེན་འདུ་བྱེད་དུ་འཇོག་པ་དང་། ཡང་བྱམ་པའི་འདས་པ་བྱམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་མ་འོངས་པ་དང་། བྱམ་པའི་མ་འོངས་པ་བྱམ་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ་འདས་པ་ཡིན་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་བྱེད་དགོས།

ལུགས་དེ་དག་གི་ལྟར་ན། སྤྱི་ར་ཞིག་ཟིན་པ། འདས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། འདས་པ་དང་། འགགས་པ། ཞིག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག །དགེར་ན། བྱམ་པའི་འབྲས་བུའི་དུས་སུ་བྱམ་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ། སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ། ད་ལྟ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ད་ལྟ་བ་དང་། དངོས་པོ། འདུས་བྱས་རྣམས་དོན་གཅིག །དགེར་ན། བྱམ་པ་ལྟ་བུ། རང་གི་དགག་བྱའི་དངོས་པོ་དེ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པ། མ་འོངས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན། དགེར་ན། བྱམ་པའི་རྒྱུའི་དུས་སུ་བྱམ་པ་མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། སྒྲ་གུ་ལ་མཚོན་ན་རྒྱ་རྒྱན་ལས་སྐྱེས་ཟིན་པའི་སྒྲ་གུ་དུས་གཉིས་པར་ཞིག་པའི་དུས་ནི་སྒྲ་གུའི་འདས་པའི་དུས་དང་། སྤྱི་ར་སྒྲ་གུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་དགུན་དུས་ཀྱི་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ཞིང་ལྟ་བུའི་ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྒྱ་རྒྱན་མ་ཚང་བའི་དབང་གིས་ཡུལ་དེར་སྒྲ་གུ་རེ་ཞིག་མ་སྐྱེས་པའི་དུས་ནི་སྒྲ་གུའི་མ་འོངས་པའི་དུས་དང་། སྒྲ་གུ་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པའི་སྒྲ་གུ་རང་གི་གྲུབ་པའི་དུས་ནི་སྒྲ་གུའི་ད་ལྟར་བའི་དུས་སོ། །དེས་ན་ཚོས་དེའི་འདས་མ་འོངས་ཀྱི་དུས་གཉིས་ནི་ཚོས་དེའི་ད་ལྟར་གྱི་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་འཇོག་གོ། །དེ་ཡང་མདོར་བ་ཀུན་བཏུས་ལས། "རྗེ་ལྟར་ན་འདས་པ་ཡིན། འདས་པ་རྣམས་ནི་དུ་ཞིག ཅིའི་ཕྱིར་འདས་པར་བརྗོག་ཅེ་ན། བྱང་ལ་འགགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སྦྱོང་ཟིན་པ་དང་།" ཞེས་དང་། "རྗེ་ལྟར་ན་མ་འོངས་པ་ཡིན། མ་འོངས་པ་རྣམས་ནི་དུ་ཞིག ཅིའི་ཕྱིར་མ་འོངས་

པར་བརྟག་ཅེ་ན། རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་མ་བྱུང་བ་དང། རང་གི་མཚན་ཉིད་མ་ཐོབ་པ་དང། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མ་སྤྱད་པ་དང།" ཞེས་དང། "ཇི་ལྟར་ན་དཔལ་བྱང་བ་ཡིན། དཔལ་བྱང་བ་རྣམས་ནི་དུ་ཞེག །ཅིའི་ཕྱིར་དཔལ་བྱང་བར་བརྟག་ཅེ་ན། བྱང་ལ་མ་འགགས་པའི་མཚན་ཉིད་དང། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་སྤྱད་ཟིན་པ་དང། སྤྱད་མ་ཟིན་པ་དང།"[1] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྐོན་དགོན་དཔལ་ལྡན་ཆུ་བ་གྲགས་པ་ལྟ་བུ་ནི། རང་སྟེ་མདོ་སྟེ་པ་དང། ས་མས་ཙམ་པ། དབུ་མ་རང་རྒྱུད་པ་རྣམས་དང་མི་འདྲ་བར་དུས་གསུམ་གা་དངོས་པོ་དང། འདས་མ་འོངས་གཉིས་མེད་དགག་ཏུ་མི་འདོད་པར་མ་ཡིན་དགག་གི་ཚོས་སུ་བཞེད་ཅིང། དེ་ལྟར་དུས་གསུམ་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་ནའང། སྒྱ་གྱ་མ་འོངས་པ་དང། སྒྱ་གྱ་འདས་པའི་དུས་ན་སྒྱ་གྱ་ཡོད་པར་ཁས་མི་ལེན་པས་བྱེ་བྲག་སྟྲ་བ་དང་ཡང་མི་འདྲའོ། །ལུགས་འདི་ལྟར་ན། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་ཞིག་ཟིན་པའི་ཚ། འདས་པའི་ངོ་བོ་དང། དཔེར་ན། སྒྱ་གྱ་ཞིག་པ་ལྟ་བུ། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་རང་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱུན་མ་ཚང་བས་མ་སྐྱེས་པའི་ཚ། མ་འོངས་པའི་ངོ་བོ་དང། དཔེར་ན། སྒྱ་གྱའི་རྒྱུའི་དུས་སུ་སྒྱ་གྱ་མ་སྐྱེས་པ་ལྟ་བུ། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་པའི་ཚ་དང་དངོས་པོ་གཞན་མ་འོངས་པའི་ཚ་གང་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ད་ལྟ་བའི་ངོ་བོ་དང། དཔེར་ན། སྒྱ་གྱ་ལྟ་བུའོ། །སྒྱ་གྱ་ལ་མཚོན་ན། སྒྱ་གྱ་རང་ཉིད་ནི་ད་ལྟ་བ་དང། དེ་ཞིག་པ་འདས་པ་དང། ཕྱི་རོལ་རྒྱ་ཡོད་ཀྱང་སྣབས་འགར་རྒྱུ་རྒྱུན་མ་ཚང་བས་སྒྱ་གྱ་མ་སྐྱེས་པ་མ་འོངས་པར་འཇོག་གོ། །

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་བཅོས་ཅིམ་ཅི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ་ཚོག ༨༠ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༣༨ ཚོག ༧༥༥

དེ་ལྟར་ན་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་ནི། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་འགགས་པའི་ཚ་ནས་འདས་པ་དང་། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་རང་སྟེང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་རྒྱན་མ་ཚང་བའི་ཚ་ནས་མ་འོངས་པར་འཇོག་ཅིང་། དཔྱ་བ་ནི། དངོས་པོ་གཞན་ཞིག་འགགས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་སྐོ་ནས་འཇོག་མི་དགོས་པར། དངོས་པོ་རང་ཉིད་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་པ་ཞིག་ལ་འཇོག་པས་དུས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ད་ལྟ་བ་གཅོ་བོ་དང་། གཞན་གཉིས་ཕལ་པར་འཇོག ཇི་ཡང་དགེ་རབ། སྒྲ་གྲ་མ་འོངས་པ་དང་། སྒྲ་གྲ་ད་ལྟ་བ། སྒྲ་གྲ་འདས་པ་ཞེས་དུས་གསུམ་དུ་འཇོག་པའི་གཞི་ནི་སྒྲ་གྲ་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། སྒྲ་གྲ་མ་འོངས་པ་ཞེས་པའི་གང་དུ་མ་འོངས་པ་ནི། སྒྲ་གྲ་ད་ལྟ་བའི་དུས་དང་། སྒྲ་གྲ་འདས་པ་ཞེས་པའི་གང་ལས་འདས་པ་ནི། སྒྲ་གྲ་ད་ལྟ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་སྒྲ་གྲ་ད་ལྟ་བ་དུས་གསུམ་གྱི་གཅོ་བོར་འཇོག་གོ།

དེ་ཡང་འཕགས་པ་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། "དུས་གསུམ་རབ་ཏུ་ཤེས་ཏེ། གསུམ་གང་ཞེ་ན། འདས་པའི་དུས་དང་། མ་འོངས་པའི་དུས་དང་། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་ཏེ། དེ་དག་ནི་དུས་གསུམ་རྣམས་ཞེས་བྱའོ། །འདུ་བྱེད་གང་ལ་ལ་འགགས་པ་དེ་ནི་འདས་པའི་དུས་ཞེས་བྱའོ། །འདུ་བྱེད་གང་ལ་ལ་མ་འོངས་ཤིང་མ་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་མ་འོངས་པའི་དུས་ཞེས་བྱའོ། །འདུ་བྱེད་གང་ལ་ལ་ད་ལྟར་བྱུང་བ་ད་ལྟར་དུ་གྱུར་པ་དེ་ནི་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་ཞེས་བྱའོ། །"[1] ཞེས་དང་། དབུ་མ་བཞི་བཏུ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "དེ་ལྟར་མ་འོངས་པ་ནི་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དུས་སུ་མ་ཕྱིན་པའོ། །འདས་པ་ནི་དེ་ཉིད་ལས་འདས་པའོ། །ད་ལྟར་བྱུང་བ་ནི་སྐྱེས་ལ་མ་འགགས་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་དཀོན་བཅུགས། ཅ། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ᲨᲫᲮᲤ ལ། དགེ་བསྡུར་མ། ཇ། ཤོག ᲩᲧᲥ

པའོ། །ད་ལྟར་བ་ནི་ད་ལྟར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་གཙོ་བོ་ཡིན་གྱི། དེར་མ་འོངས་པ་དང་བཅས་པ་དག་གིས་མ་འོངས་པ་དང་འདས་པའི་དུས་གཉིས་རྒྱས་པར་འཇུག་པ་ནི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཞིག་པ་དངོས་པོར་སྣྲོན་ཚུལ་ཐུང་ཟད་རྒྱས་པར་ལྟ་བྱ་བཀྲི་ཀྱི་རྒྱས་གཞུག་སྣང་འཚད་དོ། །

མདོར་བསྡུས་ན། མགོན་པོ་གླུ་སྣྲོན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན། དུས་གསུམ་ནི་གཞི་ཆོས་ཅན་སྟུ་གུ་ལྟ་བུ་གཅིག་གི་སྟེང་ནས། སྟུ་གུ་སྐྱེས་ལ་མ་འགག་པ་ནི་སྟུ་གུ་དེའི་གནས་སྐབས་ཤིག་ཏུ་འཇོག་ལ། གནས་སྐབས་དེ་ལ་སྟུ་གུ་ད་ལྟ་བ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། སྟུ་གུ་དེ་འབྱུང་འགྱུར་གྱི་གནས་སྐབས་ནི་ཆོས་ཅན་སྟུ་གུ་དེར་ལྟོས་པའི་དུས་མ་འོངས་པ་དང་། སྟུ་གུ་སྐྱེས་ལ་འགག་པ་ནི་སྟུ་གུ་དེའི་དུས་འདས་པ་ཞེས་གཞི་ཆོས་ཅན་གཅིག་གི་གནས་སྐབས་ཐ་དད་ཀྱི་ཆ་ནས་དུས་གསུམ་དུ་འཇོག་གོ། །དེས་ན་འདས་མ་འོངས་ད་ལྟ་བ་ཞེས་པ་ལྟོས་ས་སོ་སོ་ལ་ལྟོས་ནས་རྟོག་པས་བཏགས་ཤིང་གྲགས་པའི་སྒོ་ནས་འཇོག་པ་ལས་གཞན་དུས་གསུམ་རང་མཚན་པ་ཞིག་གཞན་ཏུ་མེད་ཅིང་། གཞི་གཅིག་ལ་ལྟོས་ཏེ་བོ་དང་། ཟླ་བ། ཞག ।ཚུ་ཚོད། སྐར་མ། སྐར་ཚ་བཅས་བཅུས་པ་ན། འདི་ཕན་ཚད་འདས་པ་དང་། འདི་ཚུན་ཚད་མ་འོངས་པ་ཡིན་ཞེས་བསལ་བའི་ཤུལ་ན་ད་ལྟ་བ་ཟེར་བ་ཞིག་འཇོག་དགོས། །

༥ དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ལས་བཅོམས་པའི་བཟུང་བ།

དུས་ཀྱི་ཐུང་བ་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། བྱ་རྩོལ་གས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་བཅུ་མ། ཡ། རབ་ཏུ་བཅུ་གཉིས་པ། ཚོགས་ ᲨᲐᲨ ། བ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲧᲠ ཚོགས་ ᲨᲐᲧᲧ ।

གཉིས་ཡོད་པར་ནང་བའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་ལ། དེ་གཉིས་ལས་དང་པོ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ནི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་དུས་ཀྱི་ནང་ནས་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བྱ་ཞིང། དེའི་ཡུན་ཚད་ལ་ནང་བའི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དེ། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་ཙ་འགྲེལ་དུ། གཟུགས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐའ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་དང། མིང་གི་ཐུང་བའི་མཐའ་ནི་ཡི་གེ་དང། དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐའ་ཆ་མེད་ནི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་འཇོག་ཅིང། དེའི་ཡུན་ཚད་ནི། སྒྲེས་བུ་སྟོན་པས་ལྷན་གཅིག་གིས་སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་ཆ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྷར་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་འཇོག་ཅིང། དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཁྲུ་ལ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག །དེ་འདའི་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཐང་ཅིག་དང། ཐང་ཅིག་སུམ་ཅུ་ལ་ཡུད་ཙམ་གཅིག །ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག །ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པར་གསུངས་ཏེ། ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཁྲུ་ལ། །དེ་ཡི་སྐད་ཅིག་དེ་དག་ཀྱང། །
དྲུག་ཅུ་ལ་ནི་ཐང་ཅིག་གོ །ཡུད་ཙམ་ཉིན་ཞག་བླ་གསུམ་ནི། །
གོང་ནས་གོང་དུ་སུམ་ཅུར་འགྱུར། །[1]

ཞེས་དང། དེའི་ཐད་ཀྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

གཟུགས་འཕྲིན་པའི་མཐའ་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་ཏོ། །དུས་ཀྱི་མཐའ་ནི་སྐད་ཅིག་མའོ། །མིང་གི་མཐའ་ནི་ཡི་གེ་སྟེ། དགེར་ན་བལ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཀུ ཀན་གསུམ་པ། ཕྲོག ༡༡-༡༥ ཤོག ᲘᲘ ན། དགེ་བསྟར་མ། དེ་ཏ། ᲨᲔ ཤོག ᲐᲐ

སྐད་ཅིག་མའི་ཚད་ཏེ་ཙམ་ཞེ་ན། རྒྱུན་རྣམས་ཆོགས་ན་ཏེ་སྲིད་དུ་ཆོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཐོབ་པའམ། ཆོས་འགྲོ་བ་ན་ཏེ་སྲིད་དུ་རྒྱལ་ཕ་རབ་ནས་རྒྱལ་ཕ་རབ་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ནོ། །ཆོས་མངོན་པ་བ་རྣམས་ན་རེ། སྒྲེས་བུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ས་གོལ་གཏོགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཐུ་ཙ་ལྡ་འདའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་གྲགས་པས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་ཏེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

རྟུལ་གཅིག་བསྟེས་དུས་ཆུང་བཡི། །མཐར་ཐུག་དུས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་འདོད། །[2]

ཅེས་རྟུལ་ལྡ་རབ་གཅིག་གི་གོ་ས་འཕོས་པའམ་སྟེང་འོག་བསྡུར་བའི་ཡུན་ཚད་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་གསུངས་པ་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ་ལས། "སྐད་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་དུས་འགྲིན་པའི་མཐར་ཐུག་པར་གྱུར་པ་ལ་བྱ་ལ། སྒྲེས་བུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པས་ས་གོལ་གཏོགས་པ་ཙམ་གྱིས་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཐུ་ཙ་ལྡ་འདའ་སྟེ། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུ་སྐད་ཅིག་གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ནོ། །"[3] ཞེས་བྱ་ཐུན་གོགས་ཀྱི་ཐུང་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་ཆ་དྲུག་ཐུ་རེ་ལྡར་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་གསུངས་སོ། །

སློབ་དཔོན་ཆོས་བཤེས་ཀྱི་ཕར་ཕྱིན་འགྲེལ་བཤད་ཚོགས་གསལ་ལས་ནི།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མདོན་པ། ཀུ་གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༧༥༠ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ/৫ ཤོག ༣༧

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། མདོན་སུམ་ལེ་ཌ། ཐྲི་ཀ ༠৫৫ ཤོག ༧ཨ། ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৫ཨ། ཤོག ৫ཨ/০ དགེ་བསྡུར་མར་ཚུད་པ་ཡི། །ཞེས་འབྱུང་ཡང་འགྲེལ་པ་ཁག་དང་བསྡུན་ནི་ཆུང་བ་ཞེས་པ་ཡིན་པར་སྟང་བས་བཅོས།

3 སྡེ་དགེ་བསྟན། དབུ་མ། ཡ། རབ་ཏུ་དང་པོ། ཤོག ཨ༥ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༦০ ཤོག ༧০ཨ৫

འདིར་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་ཇི་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་མྱུར་དུ་འགྲོ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་གཅིག་ལ་ཡང་དེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་འགག་ཅེས་བྱྱོན་པའི་མཐའ་ལས་བསྟན་ཏེ། དེའི་ཡུན་ལ་ཡང་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་སྲེམ་བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་རྩ་བརྒྱད་འགྲོ་བར་འདོད་དེ།[1]

ཞེས་སྒྲུས་བྱ་སྟོན་པས་དང་ལྡན་པས་སེ་གོལ་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་ཚ་སྲེམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བའི་ཚ་གཅིག་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མར་ཉན་ཐོས་སྟེ་བའི་ལྷག་པས་གསུངས་པར་བཤད། ཡང་གཞུང་འགའ་ཞིག་ཏུ་དགེར་ན། ཆུའི་ཚུ་བུར་དང་། རི་གཟར་གྱི་རྩབ་ཚུ་ལྟར་སྦྱིག་བསྟལ་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་ཡང་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྟོད་པར་འགྲོ་བ། སེ་གོལ་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་སྐད་ཅིག་མ་སྲེམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྟ་འདའ་བའི་ཚུལ་བསམས་ནས་ཡིད་བརྟན་དུ་རྩང་བ་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་བརྗོས་དགོས་པར་གསུངས་པ་ལྟར། སེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་ཡུན་ལ་ཚ་སྲེམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཚ་གཅིག་པོ་དེ་ལས་ཐུང་བའི་དུས་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། དགེར་ན། ནམ་མཁའ་ལྟེང་གི་ཤུགས་ལས་ཀྱང་མཏོགས་པའི་ཤིང་རྟའི་འཕོར་ལོ་གཅིག་འཕོར་བའི་ཡུན་ལ་སྣུལ་གདུག་པ་ཅན་ཀྱིས་བསྐོར་བ་བདུན་ཐུབ་པའི་སྐོར་བ་གཅིག་གི་སྐད་ཅིག་དེའི་ཡུན་ལ་འཕགས་པ་ཀུན་དགའ་བོས་ཚོས་བཅུ་བཤད་ཅིང་

1 ལྷ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཕྱི་མ། སྐབས་བདུན་པ། ཤོག ༡༥ ན། དགེ་བསྟར་མ། དེབ། ༥༨ ཤོག ༥༧༨

དོན་གོ་བར་བྱེད་ཐུབ་པ་དང། དེས་ཆོས་གཅིག་བཤད་པའི་སྐད་ཅིག་དེའི་ཡུན་ལ་ཤྲ་རིའི་བུས་ཆོས་སྟོང་བཤད་ཅིང་དོན་গོ་བར་བྱེད་ཐུབ་པ་དང། སྐད་ཅིག་དེའི་ཡུན་ལ་མོང་གལ་གྱི་བུས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཐག་བརྒྱད་ཕྱི་འདའ་ནུས་པ་དང། དེས་ཁམས་གཅིག་འདའ་བའི་སྐད་ཅིག་དེའི་ཡུན་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་གསང་གསུམ་གྱི་བཀོད་པ་མཐའ་བློན་པ་སྟོན་ཐུབ་པར་མངོ་ཤལ་པོ་ཆེ་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་བློ་སྦྱོང་ཀྱིས་མངོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པར་མངོ་སྡེ་ཤལ་པོ་ཆེ་བྱང་པ་ལས།

> དེ་ལ་མི་ལ་ལ་ཞེག་ལྷུགས་ཀྱི་ཤེང་རྩ་འཕང་ལོ་ཅི་བས་སྟོང་ཡོད་པ། ནམ་མཁའ་ལྟོང་གི་ཤུགས་པས་བྱག་པའི་རྩ་མགྱོགས་པས། ཞེས་པ་ནས། སྐད་ཅིག་གང་གི་ས་ལྟར་ཀུན་ཏུ་ལན་ཅིག་འཕོར་བའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ། དགེ་སློང་ཀུན་དགའ་བོས་ཆོས་རྣམ་པ་བཅུ་པར་དེ་དོན་ཀྱང་གོ་བར་བྱེད། སྐད་ཅིག་གང་གི་ཀུན་དགའ་བོས་ཆོས་རྣམ་པ་གཅིག་པར་བཤད་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ། དགེ་སློང་ཤྲ་ར་ཏ་ཏི་བུས་ཆོས་རྣམ་པ་སྟོང་བཤད་དེ་དོན་ཀྱང་གོ་བར་བྱེད། སྐད་ཅིག་གང་གི་ཤྲ་ར་ཏ་ཏི་བུས་ཆོས་རྣམ་པ་གཅིག་པར་བཤད་པའི་སྐད་ཅིག་དེ་ལ། དགེ་སློང་མོང་གལ་གྱི་བུས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཐག་བརྒྱད་ཕྱི་ཤེན་ཏུ་འདས།[1]

ཞེས་སོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་གྱི་བམ་པོ་ལྷ་པ་ཤོག་ཁ་༢༧༦ ནི་དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༥༠ ཤོག ༥༥

གཉིས་པ་བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ནི། བྱ་བ་ཞིག་བརྟམས་ནས་མ་རྟོགས་བར་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་བྱ་ཞིང་། དེ་ལ་རིང་ཐུང་སྦྱ་ཚོགས་ཤིག་ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ཟླ་བ་གཅིག་ལྟ་བུ་ཚེས་གཅིག་ནས་ཚེས་སྲུས་ཐུ་མ་རྟོགས་བར་གྱི་ཡུན་ཚད་ཅན་དང་། ཡང་སྐྱེས་བུས་ས་གོལ་གཏོགས་པ་ལྟ་བུ་དུས་ཡུན་ཐུང་དུ་ཙམ་ཞིག་ལས་མེད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞུང་རྣམས་ལས་གསུངས་ཚུལ་ཡང་དུ་མ་ཡོད་དེ། འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས།

མིག་ནི་འབྱེད་འཇུམ་བཅུ་ལ་ནི། །སྐད་ཅིག་ཙམ་དུ་རབ་ཏུ་བརྟགས། ।[1]

ཞེས་མིག་འཇུམ་བཅུ་ལ་བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་རྟོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱུད་ལས།

མིག་འཇུམ་མིག་ནི་བཅུམས་པ་སྟེ། །མིག་འཇུམ་དྲུག་ལ་ཆ་ཤས་ནི། །
གཅིག་ཅེས་བྱ་བར་བརྟོད་པ་ཡིན། །ཡུད་ཙམ་དྲུག་ནི་སྐད་ཅིག་སྟེ། །
སྐད་ཅིག་དྲུག་ནི་ཐང་ཅིག་ཡིན། །ཐང་ཅིག་དྲུག་ནི་ཚྭང་ཟད་ཡིན། ।[2]

ཞེས་མིག་འཇུམ་ཐེངས་དྲུག་ལ་ཆ་ཤས་གཅིག་ཅེས་བྱ་བར་བརྟོད་ལ། ཡུད་ཙམ་དྲུག་ལ་བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་། དེ་དྲུག་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། དེ་དྲུག་ལ་ཚྭང་ཟད་དུ་བཞག་པ་དང་། ཟླ་སྦྱོང་ཀྱི་རིམ་པ་ལས།

སྐད་ཅིག་སེ་གོལ་གཏོགས་པར་བཤད། །ཐང་ཅིག་ཡུངས་ཀར་བསྐོར་བ་དང་། ।

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ལེའུ་བཅོ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༠༧ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡ ཤོག ༦༢༨

2 སྟེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཁ། རིམ་པར་རྫོ་བ་ཉིར་དྲུག་པ། ཤོག ༦๙ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ๓/๑ ཤོག ๗๕๑

ཡུད་ཙམ་དབུགས་རྒྱབ་འབྱུང་བ་ཙམ། ।[1]

ཞེས་སྒྲེས་བུ་སྟོན་པས་ལྷན་གྱིས་མེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་དུས་ལ་བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དང་། ཡུངས་ཀར་བསྐོར་བའི་དུས་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། དབུགས་འབྱུང་རྒྱབ་ཙམ་གྱི་ཡུན་ལ་ཡུད་ཙམ་དུ་བཤད་པ་སོགས་དུ་མ་གསུངས། བྱ་རྟོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་སྟྲི་ར་བྱ་བ་རིང་ཐུང་དུ་མའི་དབང་གིས་ཚད་མ་ངེས་ཀྱང་། ཐུང་མཐའ་ནི་མེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པ་དང་། མིག་འབྱེད་འཛུམ་གཅིག་དང་། ཅ་ཐུང་གཅིག་བརྟོད་པ་དང་། གང་ཟག་ཕལ་པའི་བྱ་བ་ཐུང་ཤེས་ཀྱི་ཡུན་སོགས་ལ་འཇོག་དགོས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་གི་གོ་ས་འཕོས་པ་དང་། ཕྲ་རབ་གཅིག་སྟེང་འོག་བསྡུར་བ་དང་། མེ་གོལ་གཏོགས་པའི་ཡུན་ཚད་གཅིག་ལ་ཆ་རེ་ལྟར་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་ལ་འཇོག་པ་རྣམས་བྱུབ་མཐའ་གོང་འོག་ཐུན་མོང་བའོ། །

དེ་ལྟ་ན་སྟྲི་ར་ནང་པའི་གཞུང་དུ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ཡོངས་གྲགས་སུ་སྒྲེས་བུས་མེ་གོལ་གཅིག་གཏོགས་པའི་དུས་ཡུན་ལྟ་བུ་ལ་བྱ་རྟོགས་ཀྱི་ཐུང་མཐར་བྱས་ནས་དེ་ལ་ཆ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་གཉིས་སུ་གསུངས་མོད། འོན་ཀྱང་དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་ལ་དེས་མ་ངེས་པ་ནི་གོང་དུ་མདོ་ཀུན་བཏུས་སུ་ཏྲངས་པའི་མདོ་སྡེ་ཕལ་པོ་ཆེར་གསུངས་པ་ལས་ཤེས་ནུས་པ་ལྟར་ཡིན་གོ། །དེས་ན་ཞིབ་ཏུ་བརྟགས་ཚེ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་ཕྱིན་དེ་ལས་ཐུང་བའི་དུས་ཀྱི་ཆ་ཞིག་མེད་མི་དགོས་པ་དང་དུས་ཀུན་གྱི་ ཐུང་མཐའ་ཡང་ཡིན་མི་དགོས་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུད་འགྲེལ་བཀའ་ཏེ། རིམ་པ་གཉིས་པ། ཐོག་ཀ ༩ཅ ནས་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༧ ཨོག ༢ཅ

པར་སྣང་བོ། །དེ་ལྟ་ནའང་རང་སྟེ་ཉན་ཐོས་སྟེ་པ་རྣམས་ནི། གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཀྱི་རྫ་བའི་རྩོམ་གཞིར་གྱུར་པའི་ རྟལ་ཕྱ་རབ་རྣམས་ཆ་མེད་དུ་འདོད་པ་བཞིན་དུ། གཟུགས་ཅན་མེན་པའི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་སུ་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་དུས་སྔ་ཕྱི་ཕར་ཕྱེ་བའི་དུས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ཀྱང། རང་ཉིད་ལ་ནང་གསེས་སྐད་ཅིག་སྔ་ཕྱི་ཆ་གསོལ་དུ་མེད་པས་དུས་ཆ་མེད་དུ་སྣོལ། ཁབུ་སེམས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་སྣ་ཚན་རྣམས་ཀྱིས་ཆ་མེད་མི་བཞེད་པས། དེ་དག་གི་ལུགས་ལའང་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་དང་རྟལ་ཕྱ་རབ་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་མཐར་འཇོག་དགོས་མོད། ཐུང་ མཐའ་དང་ཆུང་མཐའ་ཟེར་དོན་ནི་དེ་ལས་ཕྱ་བའི་ཆ་འབྱེད་རྫུ་མེད་པ་ལ་བྱེད་ན་ཆ་ མེད་དུ་ཇི་ལྟར་མི་འགྱུར་བ་དང་། ཆ་མྱེ་ནས་མཐར་ཐུག་རྫུ་མེད་ན་ཐུང་མཐའ་དང་ ཆུང་མཐར་འཇོག་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་པ་ལ་མཁས་པ་རྣམས་ལན་འདེབས་ཚུལ་མི་ འདྲ་བ་ཡོད་པར་མངོན། དཔེར་ན། མགོན་པོ་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་རིན་ཆེན་ཕྲེང་བར།

ཇི་ལྟར་སྐད་ཅིག་མཐའ་ཡོད་པ། །དེ་བཞིན་ཐོག་མ་དབུས་བརྟག་གོ། །
དེ་ལྟར་སྐད་ཅིག་གསུམ་བདག་ཕྱིར། །འཇིག་རྟེན་སྐད་ཅིག་གནས་པ་མེན། །[1]

ཞེས་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ལྟ་བུའང་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་ཆ་དང་ལྡན་ པས་ཆ་མེད་མ་ཡིན་པར་སྒྲུབ་པ་ལྟ་བུར་བརྟགས་ན། དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའི་ཚད་ཇི་ཙམ་ ཞིག་ངོས་བཟུང་ནའང་། དེ་ལ་དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གི་ངོ་བོ་འཇོག་ཕྱིན། རང་བཞིན་ ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྐད་ཅིག་ནི་འཇོག་ཏུ་མེད་པས། དུས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་དེར་རྟོག་པས་ བརྟགས་པའི་ཚེ། དེ་ལ་ཐོག་མ་དང་ཕྱི་མ་དང་དབུས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་ཡོད་པར་རེས་པར་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་སྐྱེས་རབས་གེ ལེའུ་དང་གོ། ཤྲཱི་ཀ ༦༥ ཤོག ༢༠༥ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ༥༧ ཤོག ནཿ

ཁས་ལེན་དགོས་པར་འགྱུར་བར་བཞེད་པར་སྟོང། དེས་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་ལ་རྟོག་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་རྡུལ་ཆ་མེད་འཛིག་མི་ནུས་པ་བཞིན་དུ། དུས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་དུས་སྐད་ཅིག་ཆ་མེད་ཀྱང་མི་བཞེད་པར་དབུ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་མཐུན་དོ།། །

༤ མི་རྟག་པ་ཕྱི་མོ་འཛིག་ཚུལ།

གཞི་ར་རྟག་མི་རྟག་ཅེས་པ་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་མི་འགྲོའི་སྟེང་ནས་འཛིག་ཅིང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་ལ་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་བ་ཡང་རྒྱུ་རྐྱེན་གྱིས་ཡིན། རྒྱ་དང་རྐྱེན་ཡོད་ན་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་རྒྱ་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་རྐྱེན་མེད་ན་འགྱུར་ལྡོག་འགྲོ་རྒྱ་མེད། དེ་ཡང་རྒྱ་རྐྱེན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་བའི་ཚོས་ཤེག་ཡིན་ཕྱིན་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་ལ། འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་འདི་དག་ཀྱང་གཙོ་བོར་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་བྱས་པས་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པར་དུས་ཀུན་ཏུ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་སྟེ། དཔེར་ན། ལྷོན་ཤིང་གི་ལོ་མ་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ནས་དགུན་དུས་སུ་ས་ལ་ལྷུང་པ་འདི་དགུན་དུས་ཀྱི་གྲང་བའི་རེག་བྱ་སྟེབས་ནས་གློ་བུར་དུ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཞིག་མིན་པར་ཞག་དང་བདུན་ཕྲག་རེ་རེའི་ནང་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ནས་མཐར་ས་ལ་ལྷུང་པ་ཞིག་ཡིན། ཉིན་མང་པོའི་ནང་གི་འགྱུར་ལྡོག་དེ་ཡང་ཤིང་ལོ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཙམ་ཉིད་ནས་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་པས་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་ཤིང་ལོ་དེ་ཉིད་གྱིས་ཙམ་ཉིད་ནས་འགྱུར་བའི་རང་བཞིན་ཅན་དུ་གྱུར་མེད་ན། འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཤིང་གི་ལོ་མ་ཞིག་སྟོན་ཁའི་དུས་སུ་ཁ་དོག་མེར་པོ་ཆགས་ཤིང་དགུན་དུས་སུ་ས་ལ་ལྷུང་པ་རྣམས་ཡོང་མི་ཐུབ། དེས་ན་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འགྱུར་བ་འགྲོ་བ་

རྣམས་མེག་གེས་མི་མཐོང་ཡང་དོན་ལ་འགྲུར་བ་འགྲོ་བཞིན་ཡོད། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གི་ས་ལྟར་མོ་དེ་མེད་ན་འགྲུར་བ་རགས་པ་དེ་དག་ཡོང་མི་ཐུབ་བོ། །

མི་རྒྱ་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ། བྱ་བྲག་སྟླ་བས་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲུ་གནས་འཇིག་གསུམ་གྱིས་གཟུགས་ཕུང་ལྔ་བཅིག་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པ་ནི། རང་ཉིད་སྒྲུ་བ་སོགས་ཡིན་པས་མི་མཚོན་གྱི་རང་ཉིད་སྒྲུང་བྱེད་སོགས་དོན་གཞན་ཡོད་པས་འདུས་བྱས་སུ་མཚོན་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི་སྒྲུ་བའི་བྱ་བ་སོགས་ལ་མི་འདོད་ཀྱི། སྒྲུང་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་། གནས་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་། འཇིག་པར་བྱེད་པ་པོའི་རྣམ་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་འདོད་ཅིང་། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་མཚན་ཉིད་བཞི་དུས་གཅིག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་གཞི་དེ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་དང་པོ་སྒྲུ་བའི་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་གནས་པའི་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་ཆུ་བ་དང་། དེ་ནས་འཇིག་པའི་བྱ་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པར་འདོད་དོ། །མཚན་ཉིད་སྒྲུ་གནས་ཆུ་འཇིག་བཞི་ཡང་སྒྲུ་བའི་བྱ་བ་སོགས་ལ་མི་འདོད་པར་འདུས་བྱས་དེ་དང་དེ་སྒྲུང་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་། གནས་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་། ཆ་ཕྲད་པར་བྱེད་པ་པོ་དང་། འཇིག་པར་བྱེད་པ་པོའི་རྣམ་དོན་གཞན་ཞིག་ལ་འཛིག་ཅིང་། དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཞེས་བྱ་བ་ཆུ་དང་ཆུན་འདུས་པས་བྱས་པ་ཞེས་བྱེད་པོ་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་བ་ལ་བསམ་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། “དེ་ལ་སྒྲ་བས་ནི་ཚོས་དེ་སྒྲུང་པར་བྱེད་དོ། །གནས་པས་ནི་གནས་པར་བྱེད་དོ། །ཆུ་བས་ནི་ཆ་ཕྲད་པར་བྱེད་དོ། །མི་རྒྱ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འཇིག་པར་བྱེད་དོ། །”[1] ཞེས་དང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བར་ཤད་དོན་

1 སྡེ་དགེ བསྟན་མཛོད་པ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༥༠ དང་བསྡུར་མ། དེ་ཏ། ཀ/ཅ ཤོག ༩༠༠

གསལ་ལས། "འདིར་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམ་གཞན་གྱི་ངོ་བོ་དག་ཡིན་པར་འདོད་པས།"[1] ཞེས་གསུངས། དེས་ན་དུས་ཤིན་ཏུ་ཐུང་བའི་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་འདི་དག་མི་འཇོག་སྟེ། མཇུག་རང་འགྲེལ་ལས། "བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་དེ་འདུས་བྱས་ཉིད་དང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་བཞེད་ནས། གསུམ་པོ་འདི་དག་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པར་ཟད་ཀྱི་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་ལ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །སྐད་ཅིག་མ་ལ་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་མི་མངོན་ནོ།།"[2] ཞེས་འབྱུང་བ་བཞིན་ནོ། །

ནང་པའི་གྲྭབ་མཐའ་སྣྲ་བ་མདོ་སྡེ་པས་ནི། འདུས་བྱས་རྣམས་སྐད་ཅིག་དང་པོར་སྐྱེས། བར་དུ་གནས། དེ་ནས་འཇིག་རྟུ་དང་ཐུད་ནས་འཇིག་པ་དེ་འདྲ་མིན་པར། སྐད་ཅིག་དང་པོ་གྲུབ་ཙམ་ཉིད་ནས་རང་ཉིད་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྡོད་པའི་རང་བཞིན་དུ་གྲུབ་ཟིན་པ་དང། སྐད་ཅིག་དང་པོ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་མི་སྡོད་པ་ནི། སྐད་ཅིག་དང་པོ་རང་དུས་སུ་མི་སྡོད་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་པས་སྐད་ཅིག་གཉིས་པའི་དུས་སུ་མ་བསྡད་པ་དེ་བྱུང་བ་ཡིན། དེས་ན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་དེ་ཉིད་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་རང་དུས་སུ་མི་སྡོད་པའི་བདག་ཉིད་དེ་རང་སྐྱེ་བ་ཟེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ལས་གྲུབ་པ་ཡིན་པར་འདོད། དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་བྱ་བ་དང། འཇིག་པའི་བྱ་བ་དང། གནས་པའི་བྱ་བ་ལ་འདོད་ཅིང། དེ་ཡང་སྒྱ་གུ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། སྒྱ་གུ་ལྟ་བུ་སྡོན་མེད་གསར་དུ་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་དང། སྐད་ཅིག་སྔ་མའི་རྒྱུན་གནས་པ་ནི་གནས་པ་དང།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ་ གནས་གཉིས་པ། ཤོག ᲨᲧᲧ པ། དབུ་བསྡུར་མ། དེ། ᲧᲠ ཤོག ᲜᲫᲧ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ་ གནས་གཉིས་པ། ཤོག ᲧᲨ པ། དབུ་བསྡུར་མ། དེ། ᲫᲫ ཤོག ᲩᲠᲩ

སྐད་ཅིག་སྟ་མ་ལས་ཕྱི་མ་མཚན་ཉིད་མི་འདྲ་བ་ནི་འཇིག་པའམ་རྒྱ་བ་ཡིན་ལ། མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་གྱུར་ཅིང་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཚོས་དེ་དང་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འདོད་ལ། དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས། "དཔེར་ན་མདོ་སྡེ་པ་དག་ན་རེ། རྒྱ་དང་རྒྱན་སོ་སོར་འེས་པའི་མཐུ་བསྟེད་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱན་ལ་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་གང་མ་བྱུང་བ་ལས་བྱུང་བ་དེ་ནི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་མ་སྟ་མ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་གནས་པ་ནི་གནས་པ་ཡིན་ལ། སྐད་ཅིག་མ་སྟ་མ་དང་མི་འདྲ་བར་རྒས་ཤིང་བ་ནི་འཇིག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་རེ།"[1] ཞེས་གསུངས།

དེ་བཞིན་དུ་འདུས་བྱས་གང་ཡིན་ན་ཡང་རང་ཉིད་གྱུར་ཙམ་ནས་འཇིག་པར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། དཔལ་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། "མི་རྟག་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་གང་ཕྱིས་འགྱུར་པར་འགྱུར་བ་གཞན་ནི་འགལ་ཡང་མེད་དེ། དངོས་པོ་སྐད་ཅིག་མར་གནས་པའི་ཚོས་ཅན་དེ་ཁོ་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །"[2] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟ་ན་མདོ་སྡེ་པ་དག་བྱེ་སྨྲ་དང་མི་འདྲ་བར་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའི་ཡུན་ཚད་ལས་མེད་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཡིན་ནའང་མཚན་ཉིད་གསུམ་ཚང་བར་འདོད་དེ། མཇོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ་ལས། "གཞན་དག་ན་རེ་ནི་སྒྲ་དང་མེ་ལྟེའི་སྐད་ཅིག་མ་ཐ་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་རང་གནས་པ་གང་ཡིན་པའི་གནས་པ་ཡོད་ལ། དེའི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཉིད་ནི་སྐད་ཅིག་མ་སྟ་མ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་པས་དེ་དག་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་གོ་ཞེས་རེར་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་དབྱུ་མ། རི་ཀུ་གསུམ་པ། ཨོཾ ཀ་ ། ནས་བསྟུར་མ། དེག ५५ ཨོཾ ११ །

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ལེ་ཌ་གཉིས་པ། ཨོཾ ११ ། ནས་བསྟུར་མ། དེག ८ ཨོཾ ४५५

རོ། །”[1]ཞེས་འབྱུང་བའི་གཞན་དག་ཅེས་པ་དེ་མདོ་སྡེ་པ་ལ་བྱ་དགོས་སོ། །

སེམས་ཙམ་པ་དང་དབུ་མ་པ་གཉིས་ཀྱང་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་གནས་འཇིག་གསུམ་བྱ་བ་ལ་འདོད་པ་དང་། དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པ་མདོ་སྡེ་པ་དང་མཐུངས། དེ་ཡང་གཞི་བསྡུ་བ་ལས།

དེ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པ་དང་གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བའོ། །མཚན་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀྱང་འདུ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཚེ་རབས་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུན་དང་། སྐད་ཅིག་པ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱུན་ནོ༑ །དེ་ལ་རྒྱུན་སྔ་མ་ཤོས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་རིས་དེ་དང་དེར་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་བའོ། །ཐ་མར་འཆི་བ་ནི་འཇིག་པའོ། །ཐོག་མ་དང་ཐ་མའི་བར་གཞོན་ནུ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་རྣམས་སུ་ནི་གནས་པ་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྟེ༑ ཚེའི་ཚད་ཇི་ཙམ་པར་གནས་པས་ན་གནས་པའོ། །གནས་སྐབས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མའི་བྱེ་བྲག་ཡོད་པས་ན་གཞན་དུ་འགྱུར་བའོ། །དེ་ནས་རྒྱུན་ཕྱི་མ་ཤོས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་འདུ་བྱེད་རྣམས་སར་པ་སར་པ་སྐྱེ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་སྐྱེ་བའོ། །སྐྱེ་བའི་སྐད་ཅིག་པ་དེ་ལས་ལྷག་པར་མི་གནས་པ་ནི་འཇིག་པའོ། །སྐྱེ་བའི་སྐད་ཅིག་པ་ཙམ་ལ་གནས་པ་ནི་གནས་པའོ། །གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་གཉིས་ཏེ༑ ཐ་དད་པའི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཐ་དད་པར་འགྱུར་བའི་གཞན་དུ་འགྱུར་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། མདོན་པ། གུ གནས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༨༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠ ཤོག ༣༥༠

བཤོ། །དེ་ལ་ཐ་དད་པའི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་འདུ་བྱེད་རྒྱུན་འཇུག་པར་འཇིག་པ་
གང་ཡིན་པའོ། །ཐ་དད་པར་འགྱུར་བའི་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ནི་རྒྱུན་མི་འཇུག་པར་
འཇུག་པ་གང་ཡིན་པའོ། །གཞན་དུ་འགྱུར་བའི་ལུས་ནི་གནས་པ་ལས་ལོག་གས་
ཤིག་ན་མེད་དེ་དེ་བས་ན་འདི་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ནས་མཚན་ཉིད་གཅིག་
ཏུ་འདོགས་སོ། །[1]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། ।

དེ་ལ་མི་རྟག་པའི་ངོ་བོ་ནི། སྐད་ཅིག་མའོ། ।མི་རྟག་པའི་ངོ་བོར་བཞག་པའི་
སྐད་ཅིག་མ་ནི་རང་གྱུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པ་ཡིན་གྱི་ཡུད་ཙམ་
ཞིག་ལས་མི་སྟོད་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་ངོན་མིན་ནོ། ।དེ་ལ་ཡུན་རིང་ཐུང་སྣ་ཚོགས་
ཡོད་དེ། དཔེར་ན། ལོ་གཅིག་ལ་མཚོན་ན། རང་གྱུབ་དུས་དེ་ལ་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ཡོད་
ཅིང་། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་འདས་པའི་ཚེ་ལོ་དེ་མི་སྟོད་པ་ཡིན། ཡང་རང་གྱུབ་པའི་དུས་
ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པ་དེ་ཉིན་ཞག་གཅིག་དང་ཚོགས་ན་རང་གྱུབ་དུས་དེ་
ཚུ་ཚོད་ཉིར་བཞིའི་ཡུན་ཚད་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ། དུས་ཀྱི་ཐུང་བ་སྐར་ཚ་གཅིག་གི་ཡུན་
ཚད་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་དང་ཚོགས་ན་སྐར་ཚ་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ། ।

འོ་ན་དུས་རབས་གཅིག་ལྟ་བུ་མི་ལོ་བཏྲུ་ཐུག་གཅིག་མ་ཇོགས་ཀྱི་བར་དུ་
གནས་སམ་མི་གནས། མི་གནས་ན་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་མ་ཇོགས་ཀྱི་བར་དུ་ལོ་གནས་
པ་དང་འགལ་ལ། གནས་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལས་མི་གནས་པའི་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་
དང་འགལ་ལོ་སྙམ་ན། དེ་ནི་རྒྱུན་འཇོག་ཚུལ་ཇི་བཞིན་མི་ཤེས་པའི་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ།

1 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར་ཅིན་ཏན་ཕ། བསམ་གཏན་ལྷ་བ། ཤོག ᲨᲨᲾᲫ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ᲨᲮ ཤོག ᲨᲨᲫᲫ

དབྱུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

ཇི་ལྟར་རྒྱུན་ལ་བལྟ་ཞེས་ན། །རྒྱུ་པས་ཡོད་ཅེས་བྱར་འགྱུར་བ། ।[1]

ཞེས་རྒྱུན་ལ་བལྟ་ཞེས་པ་སྟེ་དེ་ཚ་བཅས་སུ་འཇོག་ཚུལ་མི་ཤེས་ན་རྒྱུ་པར་འཁྱལ་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་ལོ་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཚ་ཅན་ཡིན་ཞིང་། ཚ་དང་ཚ་ཅན་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པས། དེའི་ཚ་ཤས་ཟླ་བ་དང་བོ་འཇིག་པས་ཚ་ཅན་ལོ་འཇིག་པ་སོགས་འདུས་བྱས་ཀུན་ལ་འདྲ། འོན་ཀྱང་ལོའི་ཚ་ཤས་ཟླ་བ་གཅིག་འཇིག་པ་ན་ཚ་ཅན་ལོ་འཇིག་པ་ཡིན་ཡང་ཞིག་པ་མིན། མི་སྟོང་པ་ཡིན་ཡང་མ་བསྟང་པ་མིན་པའི་ཁྱད་པར་རྣམས་འབྱེད་དགོས། །

སྟྲི་ར་མི་རྟག་པ་ལ་རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་མི་རྟག་པ་གཉིས་སུ་བྱ་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་ཟླ་ཆུ་ཕན་ཚུན་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ལས། "མི་རྟག་པ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རྒྱུན་གྱིས་མི་རྟག་པ་དང་། སྐད་ཅིག་གིས་མི་རྟག་པ་སྟེ།"[2] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། དེ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་ཕྲ་བའི་མི་རྟག་པ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། ལྟས་བྱིན་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན། ལྟས་བྱིན་ཤེ་བའི་འོག་ཏུ་མི་སྟོང་པ་ནི་གནག་ཟོས་ཀྱང་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ནུས་པས་ཤེན་ཏུ་རགས་ལ། དེ་ལས་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ཀྱི་ལྟས་བྱིན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་མི་སྟོང་པ་ཕྲ་ཞིང་། དེ་ལས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་དུས་ཉིད་ནས་འཇིག་པ་ཕྲ་བས། མི་རྟག་པ་ཕྲ་མོ་ཇོག་པས་པ་ལ་སྟྲི་ར་རགས་པའི་མི་རྟག་པ་ལ་སྟོན་དུ་གོ་བ་ཆགས་པ་དགོས་སོ། །

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་དབྱུ་མ་ཚ། རབ་ཏུ་རྒྱ་བ་ཁ་ཁ། ཕྱོགས ༢༢ ཤོག ༡༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤᳀ ཤོག ༡༧༥

2 སྟེ་དགེ་བསྟན། མདོན་པ། ཐུ། བཅོ་བརྒྱད་པ་མེ་ཏོག་གི་ཚོགས་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༢༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༣ ཤོག ༥᳀

ཡང་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་ཐུ་བའི་མི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་མེད་ན། རྒྱུན་གྱིས་མི་རྣམ་པ་འཇོག་མི་ཤེས་ལ། སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་གིས་འཇིག་པའི་ཐུ་བའི་མི་རྣམ་པ་དེ་ཡང་གློ་བུར་བའི་རྒྱུ་ཀུན་གཞན་ཞིག་གཞན་ཞིག་གམ། ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ཞིག་གིས་འཇིག་པ་མིན་པར་རང་སྟེང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བསྟེད་པ་ཡིན་ནོ། །

རྒྱུན་གྱིས་མི་རྣམ་པ་ནི། ཐུང་པོ་ལྟའི་བཤད་པ་ལས།

> རྒྱུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐུང་པོ་ལྟ་པོ་སྐྱེས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ། མ་ཤི་བའི་བར་དུ་སྐད་ཅིག་མའི་མཚན་ཉིད་བྱེད་མ་ཚད་པ་ལ་རྒྱུན་ཞེས་བྱའོ། །འཇིག་པ་ནི་རིས་མཐུན་པའི་ཐུང་པོ་ལྟའི་སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱུན་ཚད་ནས་སྐད་ཅིག་མ་སྟ་མའི་རྗེས་སུ་ཕྱི་མ་མི་འབྱང་བ་བྱུང་སྟེ། རིས་མི་མཐུན་པའི་སྐད་ཅིག་མའི་གཞན་སྐྱེས་པ་ལ་འཇིག་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལ་མི་རྣམ་པ་ཞེས་གདགས་སོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་འོ་དགུ་བ་ཆུང་སྟེབས་པའི་མི་ཏྲས་འགོགས་དེ་གློ་བུར་དུ་ཏྲས་འགོགས་ཚགས་པ་མིན་པར། ཐོག་མར་མངལ་ན་གནས། དེ་ནས་བཙོས་པ་དང་། བྱིས་པའི་དུས་སོགས་ནས་ཏྲན་པོའི་བར་རིམ་བཞིན་འགོ་འགྱུར་ཕྱིན་ཏེ་མཐར་ཏྲས་འགོགས་ཚགས་པ་ལྟ་བུ། དེ་ཡང་ཐོག་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས།

> དུས་བཏུད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། མངལ་ན་གནས་པའི་དུས་དང་། བཙོས་པའི་དུས་དང་། བྱིས་པའི་དུས་དང་། གཞོན་ནུའི་དུས་དང་། ལང་ཚོའི་དུས་དང་།

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། སི། ཤོག ༡༡ བ། དགེ་བསྟུན་མ། དེ་བ། ཤ་ཤ ཤོག ༡༥༧

དར་ལ་བབ་པའི་དུས་དང་། ཆུས་པའི་དུས་དང་། འགོགས་པའི་དུས་སོ། །དེ་ལ་ མངལ་ན་གནས་པའི་དུས་ནི་མེར་མེར་པོ་ལ་སོགས་པའོ། །བཙས་པའི་དུས་ནི་ དེ་ཡན་ཆད་དང་། འགོགས་པའི་དུས་མན་ཆད་དོ། །བྱིས་པའི་དུས་ནི་འཚོ་བ་ དང་རྩེ་མོ་ནུས་པ་མན་ཆད་དོ། །བྱིས་པ་གཞོན་ནུའི་དུས་ནི་དེ་ནུས་པ་ཡིན་ ནོ། །ལང་ཚོའི་དུས་ནི་འདོད་པ་སྤྱོད་ནུས་པ་ནས་ལོ་སྒྲུམ་ཐུ་མན་ཆད་དོ། །དར་ ལ་བབ་པའི་དུས་ནི་ལོ་ལྔ་བཅུ་མན་ཆད་དོ། །ཆུས་པའི་དུས་ནི་ལོ་བདུན་ཐུ་མན་ ཆད་དོ། །དེ་ཡན་ཆད་ནི་འགོགས་པའི་དུས་སོ། ། [1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཕ་བའི་མི་རྣམ་པ་ལ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། བུ་རྫོགས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ ཨ་གཉིས་ཡོད་པ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་ཅིང་། ཕྱི་ར་མི་རྣམ་པ་དེ་གཞི་རགས་པ་མར་མེ་ སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ལྟ་བུ་དང་སྨྲ་རྣམ་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ན་རགས་པའི་མི་རྣམ་པར་ འགྱུར་ལ། གཞི་ཕ་བ་དང་སྨྲ་རྣམ་རྣམས་ལས་ངེས་དགོས་ན་ཕ་བའི་མི་རྣམ་པར་ འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། རང་བྱུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་ཕྱོད་པ་དེ་ཚེས་ གཅིག་དང་ཚོགས་ན་རང་བྱུབ་དུས་དེ། ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུའི་ཡུན་ཚད་དུ་འགྱུར་ལ། དུས་ཀྱི་ཕྱང་པའི་མཐར་ཕྱག་པ་དང་ཚོགས་ན་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའི་ཡུན་ཚད་དུ་ འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་རང་བྱུབ་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་ཕྱོད་པ་དེ་ལ་ ཕ་རགས་གཉིས་ཡོད།

འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པའི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཚིགས་ཅོག ཕ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༢༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣'༢ ཤོག ༣'༢༥

བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་ཅིང་། རང་གྱུར་པའི་དུས་ལས་དུས་གཉིས་པར་མི་སྟོད་པ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ནི།[1] ནམ་མཁའི་མདོག་གིས་འདུལ་བའི་བཟོད་པའི་མདོ་ལས། "ཚོས་འདི་དག་ནི་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ལ་སྲེས་ནས་སྐད་ཅིག་མ་འདི་ཉིད་ལ་འཇིག་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་གནས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་དང་། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་འཇིག་པའི། །རང་གི་ངོ་བོས་རྗེས་འཇུག་ཉིད། །[2]

ཅེས་བྱས་པ་རང་གྱུར་ཙམ་ནས་འཇིག་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་རང་ཚས་སུ་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་ནི། བྱས་པ་འཇིག་པར་བསྟེད་པ་ནི་རང་ཡོད་ཙམ་དུ་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ལས་རྒྱུ་གཞན་མེད་པར་རང་སྐྱེད་པའི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་འཇིག་པར་ཡང་བསྐྱེད་པར་གསུངས། སྟོན་པ་འགོད་ན། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། རང་གྱུར་ཙམ་ནས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཞེས་པའོ། །

ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

གལ་ཏེ་རྒྱུ་དེས་འཇིག་པ་གཞན། །བསྐྱེད་པས་དེ་ནི་འཇིག་འགྱུར་ན། །[3]

ཞེས་གལ་ཏེ་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལས་བྱམ་པ་རང་གྱུར་ཙམ་ནས་འཇིག་པ་ངང་གིས་གྱུར་པ་མིན་པར་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་པ་དོན་གཞན་ཞིག་བསྐྱེད་པས་བྱམ་པ་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ན་ཞེས་ཕྱོགས་སྔའི་འདོད་པ་བཀོད་ནས། དེ་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཁ་ ཤོག ༧༥༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨བ་ ཤོག ३৬১

2 སྟེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅ། རང་དོན་ལེའུ། ཕྲོག ༧৫৫ ཤོག ༧০३ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৫ཨ་ ཤོག ৯১৬

3 གོང་མཚན་དེས། གཞན་དོན་ལེའུ། ཕྲོག ३১३ ཤོག ༧৫০ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৫ཨ་ ཤོག ৫৫৫

མི་འཐད་པའི་ཚུལ་ཡང་། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ནི་བདག་ཉིད་གྲུབ་གྱུར་ན། །བདག་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་པ་གང་། །
བདག་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་མིན་ན། །དེ་ཡིས་ལྟོས་བྱ་གང་ཅི་ཞིག །
ལྟོས་མེད་དངོས་པོ་ནམ་ཡང་ནི། །དེ་ལྟ་མིན་པར་ཅི་ལྟར་འགྱུར། །[1]

ཞེས་གཟུགས་སོགས་འདུས་བྱས་རྣམས་རང་ཉིད་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྲུབ་པས་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་འདོད་པའི་ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་དེས། གཟུགས་སོགས་འཇིག་པའི་བདག་ཉིད་ལ་ཕན་འདོགས་པ་དང་། གནོད་པ་གང་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་། ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་དེས་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་འཇིག་པ་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་པ་མིན་ན། ཕྱིས་འབྱུང་གི་འཇིག་རྒྱུ་དང་། གཟུགས་སོགས་འཇིག་པ་གཉིས་ལྟོས་བྱ་ལྟོས་བྱེད་དུ་མི་འཐད་པར་གསུངས་སོ། །

འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྒྲུབ་པ་འདི་ནང་པའི་གཞུང་སྤྱི་དང་། ཁྱད་པར་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གཙོ་ཆེ་བར་མཛད་སྣང་ལ། དེ་ལ་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ནི་འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྒྲུབ་པ་དེ་ཡིན་པས་འདིར་ནི་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་རགས་ཙམ་སྨྲས་པ་ལས། ཞིབ་ཏུ་ཤེས་འདོད་པ་རྣམས། གཙོ་བོར་སློབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཉིད་ཀྱི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་དོན་ལེ་ཚན་ཨིའི་སྐབས་སུ་ཡོད་པའི་སྐབས་ཁ་ཅིག་བལྟ་བར་བྱའོ།

རྒྱུ་མེད་ཕྱིར་ན་འཇིག་པ་ཉིད། །ཅེས་པའི་ཐད་ཀྱི་རྩ་འགྲེལ་དང་། ལྷག་པར་ཚད་མ་རྣམ་ངེས་རང་དོན་ལེ་ཚན། "ཡང་ན་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་

1 གོང་མཚུངས། གཞན་དོན་ལེ་ཚན། ཤློཀ ༢༨༣-༢༨༤ ཤོག ༡༥༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༠ ཤོག ༥༩༩

མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཉིད་སྟྲུབ་པའི་ཕྱིར་སྒྲོན་མེད་དོ། །"[1] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་འདུས་བྱས་ངོས་གཟུང་བ་དང་། དེ་མི་རྟག་པར་སྟྲུབ་པ། འཇིག་པ་ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ། དེ་ལྟ་ནའང་འཇིག་པ་རྒྱུ་མེད་དུ་མི་ཐལ་བ་དང་། དེས་ན་འཇིག་པ་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་སོགས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ལས་ཤེས་ནུས། གཞུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱབ་རྟེན་དུ་ཞེ་བ་འཚོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ་དང་། དེའི་དཀའ་འགྲེལ་ཀ་མ་ལ་ཤྲཱ་ལས་མཛད་པ་ལས་ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པ་བརྟན་པའི་དངོས་པོ་བརྟག་པ་དང་། ཚོས་མཚོག་གི་སྐད་ཅིག་མ་གྱུར་པ་དང་། དེའི་འགྲེལ་པ་བྱམ་ཟེ་ཆུ་ཏི་གུམ་པས་མཛད་པ་སོགས་ཀྱང་ཡོད་པས་གཞུང་དེ་རྣམས་ལས་ནང་པའི་རིགས་པ་སྟྲུ་བ་རྣམས་ནས་འདུས་བྱས་སྐད་ཅིག་མར་སྟྲུབ་པའི་རིགས་པའི་གནད་ཕྱ་ཞིང་ཞིབ་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པར་མཛད་དོ།། །།

1 སྡེ་དགེ བསྟན་ཚད་མ། ཅང་དོན་ལེའུ། ཤོག ᠀᠀᠅ ཨ། དང་བསྟུར་མ། དེག ᠅᠀ ཤོག ᠆᠀᠀

སྐབས་བཞི་པ། གཟུགས་ཅན་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱོགས་རྣམ་གཞག

༧ སྒྲོ་བཤད།

སྤྱི་ར་གཟུགས་ཕྱ་རགས་ཞེས་པ་ནི། བོངས་ཚོད་ཆེ་ཆུང་དང་དབང་པོ་ལ་སྣང་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འབྱེད་ཀྱི། མི་རྒྱུ་བ་ཕྱ་རགས་ལྟར་རྟོགས་དཀའ་སྟབས་སྒོ་ནས་འབྱེད་པ་མིན། གཟུགས་རགས་པ་ལ་ཆེ་བ་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ས་གཞི་ལྟ་བུ་དང་ཆུང་བ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་སོགས་ཆེ་ཆུང་སྟ་ཚོགས་ཡོད། གཟུགས་ཕྱ་མོ་ལའང་ནང་གསེས་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས་ཐམས་ཅད་ལས་ཕྱ་བ་ནི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་བོ། །དེ་ཡང་བསགས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཀྱི་ཚ་ཤས་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་གཤི་རྒྱལ་རྩས་ཡོད་པར་རིགས་པས་བསྟན་པ་སོགས་ལས། ཕྱི་ནང་གི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་བློས་ཚ་ཤས་ཕྱེ་སྟེ་རྣམ་པར་བརྟགས་ན་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱ་མོ་བསགས་པ་ལས་རགས་པའི་གནས་སྐབས་བྱུབ་པ་སོགས་ནི། ཕྱི་དོན་འདོད་པའི་སྟོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་སྤྱི་མཐུན་དུ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་མོད། དེ་ལྟ་བུའི་རགས་པ་རྩོམ་བྱེད་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་གནས་ལུགས་གང་ཡིན་དང། ཕྱ་མོ་བསགས་པ་ལས་རགས་པ་བྱུབ་ཚུལ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་རྣམས་དབང་པོའི་

ཤེས་པར་སྣང་མི་སྣང་དང་། ཆ་དང་བཅས་མ་བཅས་སོགས་ལ་ནི། སྟོན་གྱི་མཁས་པ་
རྣམས་བཞེད་པ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་ངོ་། །དེ་ཡང་རགས་པའི་ཚོས་རྣམས་ཐུ་མོ་བས་གས་
པཉམ་འདུས་པ་ལས་གྱུབ་པའི་ཚུལ་འདི་ནི། སྒྲིར་སྟོན་གྱི་རྒྱ་གར་གྱི་ཕྱི་ནང་གཉིས་
ཀའི་གྱུབ་མཐའ་སྒྲ་བ་མང་པོ་ཞིག་གི་སྒྲི་མཐུན་གྱི་ལྟ་ཚུལ་དུ་གནས་ལ། དེ་ཡང་ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། རྒྱ་གར་གྱི་ལྟ་གྱུབ་སྒྲ་བའི་ནང་ནས་རྟལ་ཐུན་གྱི་སློབ་ལ་
ཆེས་སྤྱ་མོ་ནས་བཤད་པ་རྒྱས་ཤོས་བྱེད་མཁན་ནི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་མུ་སྟེགས་པའི་
གྱུབ་མཐའ་སྒྲ་བ་ཆེ་གྲས་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་པ་གཉིས་ཡིན་པར་གྲགས་སོ། །

། གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐའ་རྒྱལ་ཐུ་བཅ་འཛོག་ཚུལ།

མུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་པས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚོག་གི་དོན་
བྱེ་ཏུ་འདུས་པར་འདོད་ཅིང་། ཚོག་དོན་བྱེ་བྲག་ནི། ། རྡུལ་དང་། ། ཡོན་ཏན་དང་། ། ལས་
དང་། ། སྤྱི་དང་། ། བྱེ་བྲག་དང་། ། འདུ་བ་བཅས་སོ། །དང་པོ་རྡུལ་ནི། རང་
རྒྱ་ཐུབ་པས་གཞན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་
པས་རྡུལ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། རྡུལ་དེ་ནི་བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ། འདུ་
བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་བཅས་ཁྱད་ཚོས་གསུམ་དང་ལྡན་ནོ། །བྱ་བ་དང་ལྡན་པ་ནི་འགྱུལ་
བསྐྱོད་ཡོད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་ནི་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་མང་པོ་ཡོད་པ། འདུ་བའི་
རྒྱ་ཡིན་པ་ནི་དངོས་པོ་ཕན་ཚུན་འཕྲད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའོ། །རྡུལ་ལ་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་
བ་མ་ཡིན་པའི་རྡུལ་དང་ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བའི་རྡུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འབྱུང་
བ་བཞི་དང་ཡིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་དུས་ཕྱོགས་ནམ་མཁའ་དང་བཞིའོ། །ཡང་
རྡུལ་ལ་རྟག་པའི་རྡུལ་དང་མི་རྟག་པའི་རྡུལ་གཉིས་ལས་བདག་ དུས། ཕྱོགས། ནམ་

མཁའ་བཞི་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་པའི་རྟག་པའི་རྫས་ཡིན་ལ། འབྱུང་བཞི་ལ་རགས་པ་དང་རྒྱལ་ཕ་རབ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་མི་རྟག་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་རྟག་རྫས་སུ་འཇོག་སྟེ། དེ་མི་རྟག་པ་ཡིན་ན་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕན་ཡོད་དགོས་པ་ལ་མེད་པས་སོ། །དེ་ལས་ལྷོག་སྟེ་རྒྱལ་ཕན་གྱིས་བརྩམས་པའི་རགས་པ་རྣམས་ནི་མི་རྟག་པར་འདོད་དོ། །

འཇིག་རྟེན་སྣ་མ་སྟོང་པའི་ཚེ་འབྱུང་བཞིའི་རྒྱལ་ཕ་རབ་རྣམས་མི་འཇིག་པར་གནས་དགོས་ལ། གལ་ཏེ་དེའི་ཚེ་རགས་པ་མེད་པ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་ཕ་རབ་རྣམས་ཀྱང་མེད་པར་གྱུར་ན་རགས་པ་རྣམས་སླར་ཡང་རྩོམ་པའི་ཚེ་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེའི་ཚེ་རྒྱལ་ཕ་རབ་རྣམས་ཡོད་ལ་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པས་རྟག་པ་ཡིན་ཞིང་། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་པོར་ཆགས་པའི་ཚེ་ནམ་མཁར་འབྱུང་བཞིའི་རྒྱལ་ཕ་རབ་རྟག་ཅིང་ཆ་ཤས་མེད་པ་ཕྱོགས་སོ་སོར་གནས་པ་ལས་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོས་འགྲོ་བ་རྣམས་འབྲེན་པར་འདོད་པའི་དབང་གིས་སྟོང་བ་ཉིད་རྣམས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བས་རྩ་བའི་རྒྱུ་མཐར་ཐུག་རྒྱལ་ཕན་ཆ་མེད་རྟག་པ་ཞིག་འདོད། ཚུལ་འདི་སྟོབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

> རྒྱལ་ཕ་རབ་རྣམས་ནི་རྟག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། རགས་པ་བྱུང་བ་ལས་མ་བོན་ཏྲི་ཏོ་
> བོར་ཉེ་བར་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་རྣམས་མེད་ན་ནི་རགས་པ་རྣམས་མ་
> བོན་མེད་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་གང་ལས་བསྐལ་པ་དང་པོར་
> རགས་པ་རྣམས[1]འབྱུང་བར་གྱུར་པ་འཇིག་པའི་དུས་ན་ཡན་ལག་ཅན་ཀྱི་རྫས་

1 སྟོང་ཕང་དང་པེ་ཅིན་དཔར་མ་ལྟར་བཅོས་ཡོད།

ཐམས་ཅད་འཕོར་ཞིང་རྒྱལ་ཐུ་རབ་ཙམ་ཞིག་ལུས་པ་ན་རགས་པ་རྣམས་སྤྱིད་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གང་དག་གལ་ཏེ་གནས་སྐབས་དེར་རགས་པ་རྣམས་བཞིན་དུ་རྒྱལ་ཐུ་རབ་རྣམས་ཀྱང་མེད་པར་འགྱུར་ན་ནི་དེའི་ཚེ་རགས་པ་རྣམས་རྒྱུ་མེད་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱལ་ཐུ་རབ་རྣམས་ཡོད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱང་རྟག་པ་ཞེག་སྟེ། ཡོད་ལ་རྒྱུ་དང་མི་ལྡན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲཱི་ལའི་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། “ས་ལ་སོགས་པ་རྒྱལ་ཐུ་རབ་ཀྱི་བདག་ཉིད་རྣམས་ནི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་ཐུ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་སོགས་པས་བཙུམས་པ་ནི་མི་རྟག་པ་སྟེ། རྒྱུ་དང་ལྡན་པ་ནི་མི་རྟག་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་རིགས་པས་སོ། །”[2] ཞེས་འབྱུང་།

གྲྭ་མཐའ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་ལ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་དེའི་རྒྱལ་ཐུ་རབ་རྣམས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་བཞི་ལྡན་དང་། གསུམ་ལྡན་དང་། གཉིས་ལྡན་དང་། གཅིག་ལྡན་དུ་ཁས་ལེན་ཏེ། ས་དང་ས་རྒྱལ་ལ་གཟུགས་ཏྲི་རོ་རེག་བྱ་བཞི་དང་ལྡན་པ་དང་། ཆུ་དང་ཆུ་རྒྱལ་ལ་ཏྲི་མེད་པས་ལྡོག་མ་གསུམ་ལྡན་དང་། མེ་དང་མེ་རྒྱལ་ལ་རོ་ཏྲི་གཉིས་མེད་པས་ལྡོག་མ་གཉིས་ལྡན་དང་། རླུང་དང་རླུང་རྒྱལ་ནི་རེག་པ་ཙམ་དང་ལྡན་པས་ཡོན་ཏན་གཅིག་ལྡན་དུ་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བར། “ས་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་དཀྱུ་མ། ཡ། རབ་ཏྲེད་དགུ་པ། ཨོཾ། ༡༥༦ བ། དགེ་བསྡུར་མ། ཏེ། ༨༠ ཨོཾ། ༡༦ཀ

2 སྒེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཏེ། བཅོ་ལྔ་པ་རྣམ་ཀྱི་ཚིགས་གཅིད་བཏུག་པ། ཨོཾ། ༢༥ཀ་ བ། དགེ་བསྡུར་མ། ཏེ། ༡༠ཀ་ ཨོཾ། ༨༨ཤ

དང། ཚུ་དང། མེ་དང། ཆུང་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱུ་བ་སྟེ། བྱང་ས་ཏེ་ལྷ་བ་བཞིན་དུ་ཡོན་ཏན་བཞི་དང། ཡོན་ཏན་གསུམ་དང། ཡོན་ཏན་གཉིས་དང། ཡོན་ཏན་གཅིག་དང་ལྡན་པ་ནི།"[1] ཞེས་དང། ཡང་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས། "གཟུགས་དང། རྩ་དང། ཏི་དང། རེག་བྱ་དང་ལྡན་པ་ནི་ས་སྲོ། །གཟུགས་དང། རྩ་དང། རེག་བྱ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཆུ་སྟེ། གཡེར་བ་དང་ཆགས་པ་ཉིད་དོ། །མེ་ནི་གཟུགས་དང་རེག་བྱ་དང་ལྡན་པའོ། །ཆུང་ནི་རེག་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ།"[2] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

ནང་པའི་གཞུང་དུ་ནི། མངོན་པ་སྡེ་བདུན་ལས་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་འབྱུང་བར་གསུངས་ཤིང། ཕྱི་ཝོའི་དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས་སུ་བྱོན་པའི་མངོན་པའི་སློབ་དཔོན་ཚོས་ཀྱི་དཔལ་ལམ་རྒྱམ་ཕྱིའི་ཚོས་མངོན་པའི་སྙིང་པོ་དང།[3] ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་མངོན་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེན་མོ་བྱ་བྲག་བཤད་མཚོར་རྒྱལ་ཕན་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་དེ། བྱ་བྲག་བཤད་མཚོ་ཆེན་མོའི་གཙང་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་ཀྱིས་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ཙ་འགྲེལ་བརྙམས་ལ། ཕྱིས་ཀྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཡོད་སྨྲའི་ལུགས་ཀྱི་མངོན་པའི་གཞུང་ལུགས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་དབྱིག་གཉེན་ཀྱི་གཞུང་འདི་ཙ་བར་མཛད་པའི་སྒོལ་དར་བ་ལྟར་བོད་དུའང་ཙ་འགྲེལ་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་པའི་འཐགས་ཡུལ་གྱི་མཁས་པའི་འགྲེལ་པ་འགྲེལ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་བཅུས། དབུ་མ། ཏེ། ལེའུ་བདུན་པ། ཨོཾ ༢༩༢ ཨཱ་ དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ།༥༥ ཨོཾ ༥༥০

2 ཞོང་མཚུངས། ཨོཾ ༢৯ཀ ཨཱ་ དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཨོཾ ༥৫ཀ

3 མངོན་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆེས་སྦ་བ་འདི་བསྟན་འགྱུར་དུ་ཕི་བཞུགས་ཀྱང་ཆུ་ནགས་གི་སྐད་དུ་བསྒྱུར་ཡོད།

བཤད་དང་བཅས་པ་མང་དག་ཅིག་བསྡུར་ཏེ་འཚད་ཉན་གྱི་སྲོལ་དང། ལུགས་འདི་ལ་ མངོན་པ་འོག་མ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་ཚགས་པ་གོང་དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལ་ཐོག་མར་མངོན་པ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་རྒྱལ་ཕ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཇི་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ས་ཆུ་མེ་རླུང་སྟེ་འབྱུང་བ་བཞི་དང་གཟུགས་ཏྲི་རེག་བྱ་སྟེ་འབྱུང་གྱུར་བཞི་བཅས་རྒྱལ་རྩས་བརྒྱད་འདུས་པའི་སྟེང་ནས་གཟུགས་ཅན་རྣམས་གྲུབ་པ་དང། དེའི་སྟེང་ནས་གཟུགས་ཅན་ཕ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་བྱེད་ཅིང། ཆ་ཅན་གྱི་གཟུགས་ཅན་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཆ་སོ་སོར་ཕྱེ་ན་མཐར་རྡུལ་ཕ་རན་ཀྱི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་དང། ཡང་རྡུལ་ཕ་རན་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་བར་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པར་འཛིན་ལ། རྡུལ་ཕ་རན་ནི་རྡུལ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་ཕ་ཤས་ཤེས་ཀྱི་ནང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱོགས་ཆ་དང་ཆ་ཤས་འབྱེད་རྒྱུ་མེད་པས་ཆ་མེད་དུ་གསུངས།

སྒྲིར་རྩས་རྡུལ་ཕ་རན་དང། བསགས་རྡུལ་ཕ་རན་གཉིས་བཤད་ཅིང། དང་པོ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཚུད་མཐའ་དང། གཉིས་པ་ནི། འདུས་པའི་ཚུད་མཐར་འཛིན་ལ། རྩས་རྡུལ་ཕ་རན་ཆ་མེད་དང། བསགས་རྡུལ་ཕ་རན་ཆ་བཅས་ཡིན། ཐོག་མར་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གནས་ཤིང། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞོམ་མི་ནུས་པར་མ་ཟད། ཐོག་ཀྱང་ཆ་ཤས་སོ་སོར་འབྱེད་མི་ནུས་ཤིང་གཟུགས་ཀྱི་ཚུད་མཐར་གྱུར་པའི་ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་དེ། རྩས་རྡུལ་ཕ་རན་ཀྱི་ངོ་བོ་དང། གཟུགས་ཅན་གཞན་གྱིས་གཞོམ་མི་ནུས་ཤིང། དེ་ལས་ཆ་ཕ་བའི་བསགས་པའི་གཟུགས་གཞན་མེད་པའི་རྡུལ་དེ་བསགས་རྡུལ་ཕ་རན་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན། དཔེར་ན། ས་ཆུ་མེ་རླུང་

སྟེ་འབྱུང་བཞིའི་རྒྱལ་ཆ་མེད་བཞི་དང་། གཟུགས་དེ་རིག་བྱ་སྟེ་འབྱུང་གྱུར་གྱི་རྒྱལ་ཆ་མེད་བཞི་བཅས་ཕྱས་རྒྱལ་ཆ་མེད་བརྒྱད་རེ་རེ་བ་ལྟ་བུ་ཕྱས་རྒྱལ་ཕ་རབ་དང་། དེ་བརྒྱད་འདུས་བའི་ཚུང་མཐའི་རྒྱལ་ལྟ་བུ་བསགས་རྒྱལ་ཕ་རབ་ཡིན་ནོ། །ཕྱས་རྒྱལ་ལ་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར་གཉིས་ཡོད་པ་ཕྱས་རྒྱལ་ལ་བརྒྱད་བཤད་པས་གྲུབ་བོ། །དེ་སྐད་དུ་ཚོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

རྒྱལ་ཕ་རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕའི་གཟུགས་ཡིན་པར་རིག་པར་བྱ་སྟེ། བཅད་པ་དང་། གཞིག་པ་དང་། འཕེགས་སུ་མི་རུང་བ་དང་། ལེན་པ་དང་གཏོང་བ་དང་། བཞོན་པ་དང་། གཙོན་པ་དང་། འཆང་བ་དང་། འཕེན་དུ་མེད་པ་དང་། རིང་བ་དང་ཐུང་བ་དང་། ལྷམ་པ་དང་ཟླུམ་པོ་དང་། ཐུ་ལེ་བ་དང་ཐུ་ལེ་བ་མ་ཡིན་པ་དང་། མཐོ་བ་དང་དམའ་བ་དག་མ་ཡིན་ཞིང་། ཆ་ཤས་མེད་པ་དང་། བཤིག་ཏུ་མི་རུང་བ་དང་། མཐོང་དུ་མེད་པ་དང་། ཐོས་སུ་མེད་པ་དང་། བསྲེག་པ་དང་། ཐུགས་དུ་མེད་པ་དང་། རེག་ཏུ་མེད་པས། དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་ཕ་རབ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕའི་གཟུགས་ཡིན་པ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །རྒྱལ་ཕ་རབ་བདུན་ལ་ནི་རྒྱལ་ཕན་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ཏོ། ། དེ་ནི་མིག་དང་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གཟུང་བར་བྱ་བའི་གཟུགས་ཀྱི་ནང་ནས་ཤིན་ཏུ་ཕ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་དང་། མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཤད་མཚན་ཉིད་རྟེས་འབྲང་ལས་ཀྱང་།

རྒྱལ་ཕ་རབ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ཕྱས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕ་རབ་དང་། བསགས་པའི་རྒྱལ་ཕ་རབ་བོ། ། དེ་ལ་ཕྱས་ཀྱི་རྒྱལ་ཕ་རབ་ནི་ཐམས་ཅད་པས་ཕ་བ་ཐོགས་པ་

1 བྱིས་མ། བམ་པོ་བརྒྱད་པོ་དྲུག་པ། ཤོག་ཅ།ཅ

དང་བཅས་པའི་གཟུགས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ། གང་ཞིག་གཟུགས་གཞན་ནས་བློས་ཀྱང་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་མི་ནུས་པའོ། །དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། དེ་ཚ་ཤས་མེད་པས་དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་མཐའ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྣོད་ཅིག་མ་ཕྱེད་མེད་པས་སྣོད་ཅིག་མ་དུས་ཀྱི་མཐའ་ཉིད་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །འདུས་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་གང་ལས་ཆེས་ཕྲ་བའི་འདུས་པ་གཞན་མེད་པ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་སྟེ།གཟུགས་གཞན་ཀྱིས་གཞོམ་པར་མི་ནུས་པ་གང་ཡིན་པའོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

སློབ་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཤོགས་ཀྱིས་མདོན་པ་གོང་མའི་གཞུང་རྒྱའི་ལུ་དུ། རྡུལ་ཕྲ་རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྗེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པ། རྗེ་ཙམ་བཤེག་ཀྱང་ཐུག་པ་མེད་ཅིང་རགས་པའི་གཟུགས་ལ་བློས་རྗེ་ཙམ་དབྱེ་བར་ནུས་ཀྱི་བར་དུ་ཆ་ཤས་སུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆུང་མཐའ་ཡིད་ངོར་སྣང་བའི་ཆ་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཤེག་ལ་འདོད་དེ། ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་ལས། “རྡུལ་ཕྲ་རབ་བསགས་པ་ནི་གཟུགས་འདུས་པའོ་ཞེས་གང་བརྗོད་པ་དེ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལྷས་མེད་པར་རིག་པར་བྱའོ། །བློས་མཐར་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ། རིལ་པོའི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་གཞིག་པ་དང་། གཟུགས་ལ་རྫས་སུ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་མེད་པར་འཇུག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །”[2] ཞེས་དང་། ཚོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་། “བཤིག་ན་སུ་ཐུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །བློས་མཐར་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ནས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་བཞག་ཅེས་བྱ་བ་ནི། བློས་རྗེ་ཙམ་དུ་ཆ་ཤས་ཀྱིས་

1 ཕྱེ་དགེ་བསྟན་མངོན་པ། ཞུ། གཤས་གཉིས་པ། ཤོག ༡༦༧ ནི། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༤༧ ཤོག ༣༩ཧ

2 ཕྱེ་དགེ་བསྟན་མེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཤོག ཀ་ཀ་ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ཨ ཤོག ༡ཧ

བཅིག་པའི་མཐར་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་ནུས་པ་དེ་ཙམ་དུ་རྒྱལ་པོ་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འཇོག་པར་བྱེད་པའོ། །"[1] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

རྒྱལ་པོ་རབ་ལ་དབྱིངས་ཡོད་མེད་ནི། བྱམ་པ་ལྟ་བུའི་ཚོགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམས་ཕན་ཚུན་རྫས་ཐ་དད་ཡིན་ཡང། ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབྱིངས་རྒྱུམ་པོ་ཡིན་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གི་དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ་ལས། "རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམས་ནི་རྫས་གཞན་ཡིན་དུ་ཞིན་ཀྱང་རྒྱུམ་པོ་ལ་ནི་དབྱེ་བ་མེད་དོ། །"[2] ཞེས་དང། སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྟའི་དམིགས་བརྟག་འགྲེལ་བཤད་ལས། "གང་གི་ཕྱིར་བྱམ་པ་དང། ཁམ་པོར་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམས་རྫས་གཞན་ཉིད་ཡིན་དུ་ཞིན་ཀྱང་རྒྱུམ་པོ་ལ་ཐ་དད་མེད་པ་དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམས་ལ་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་མེད་དོ། །"[3] ཞེས་སོ། །

རྒྱལ་པོ་རབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལ། གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྟུ་བ་ལས། "མདོར་བསྡུ་ན་རྒྱལ་པོ་རབ་ནི་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་དེ་མིག་ལ་སོགས་པ་དབང་པོའི་རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམ་པ་ལྔ་དང། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམ་པ་ལྔ་དང་ས་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམ་པ་བཞི་དང། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་དུ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་རྫས་སུ་ཡོད་པའི་རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམ་པ་གཅིག་གོ། །"[4] ཞེས་མིག་གི་དབང་པོའི་རྒྱལ་པོ་རབ་ནས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་སུ་གཏོགས་པའི་རྒྱལ་པོ་རབ་ཀྱི་བར་རྒྱལ་པོ་རབ་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པ་དང་དེ་དག་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པི། བམ་པོ་བཞི་པ། ཤོག ३९ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲫᲨ ཤོག ᲨᲐᲫᲩ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅེ། ཤོག ᲩᲬ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲫᲫ ཤོག ᲫᲩᲩ

3 སྡེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཞེ། ཤོག ᲨᲩᲨ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲦᲨ ཤོག ᲫᲩᲩ

4 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཏེ། བམ་པོ་དྲུག་པ། ཤོག ᲤᲦ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲫᲫ ཤོག ᲨᲨᲫ

གཟུགས་སུ་འདུས་པར་བཤད།

སློབ་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ནི། གཟུགས་ཅན་རྣམས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་དང་། གཟུགས་དྲི་ར་རེག་བྱ་བཞིའི་རྫུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པ་ལས་བྱུས་པར་མ་ཟད། རྩོམ་གཞིའི་རྫུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀྱང་ཡན་གར་བར་མི་གནས་པར་རྫུལ་རྫས་བརྒྱད་འདུས་དང་། རྫས་ཡོད་དུ་གསུངས་ཏེ། རྒྱགས་གེ་འབར་བ་ལས། "འདི་ལྟར་རྫུལ་ཕྲ་རབ་ནི་རྫས་བརྒྱད་འདུས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས། དེ་ཡང་རྫས་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་ལ།"[1] ཞེས་གསུངས་སོ། །

སློབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ་དང་ཟླ་བ་གྲགས་པ་སོགས་ཀྱི་དབུ་མའི་གཞུང་དུ་ནི། རྫུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རང་གི་གོ་སར་རྫུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་འབྱུང་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པས་ཐོགས་བཅས་ཡིན་ལ། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཞེག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་རགས་པ་རྣམས་དང་འདྲ་བར་རྟག་པར་ནམ་ཡང་ཁས་ལེན་མི་རུང་བ་དང་། བརྟེན་ནས་བཏགས་པ་ཙམ་གྱི་བཏགས་ཡོད་དང་རྫུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་འདུས་ཏེ། དཔེར་ན། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པར།

ཐོགས་ལྡན་དངོས་པོ་རྟག་པ་ནི། ।གང་དུའང་སྣང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ।
དེས་ན་ནམ་ཡང་སངས་རྒྱས་རྣམས། ।རྫུལ་ཕན་རྟག་པ་ཉིད་མི་གསུང་།[2]
ཞེས་དང་། བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་ཡང་།

འདི་ལས་ཀྱང་རྫུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་རྟག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར། ཐོགས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་དབྱུ་མ། རྡ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༠༥ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༥༧༠

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་དབྱུ་མ། ཚ། རབ་ཏུ་དབྱེ་བ། ཕྱོགས་ ༧৫ ཤོག ༧৭ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ཀ ཤོག ༡༠ཁ

ལྷན་དངོས་པོ་རྣག་པ་ནི། །གང་དུ་སྣང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །འདི་ནི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་ལ་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་གཞན་གྱིས་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་གྱིས་འཇུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ཡིན་ལ་ཐོགས་པའི་བྱམ་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལྟར་རྣག་པ་ཉིད་དུ་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་རྣག་པ་ཉིད་མེད་དོ། །གང་གི་ཕྱིར་རྣག་པ་ཉིད་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། དེས་ན་ནམ་ཡང་སངས་རྒྱས་རྣམས། །རྒྱལ་ཕྱན་རྣག་པ་ཉིད་མི་གསུང་། །གང་ཞིག་ཕྱིན་ཅི་མ་འོག་པར་གཟིགས་པ་དེས་ནི་དོན་གང་ཞིག་རྗེ་ལྟར་གནས་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་དེས་པར་བྱ་བ་ཞིག་གོ །རྟོས་བརྒྱད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་མི་རྣག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དེ་ཡོད་པ་ཉིད་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་བརྟགས་པར་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། རྟོས་བརྒྱད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱམ་པ་ལྟར་བརྟགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །[1]

ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

༣ ཕྱ་རབ་བསྒགས་པ་ལས་རགས་པ་གྲུབ་ཚུལ།

མདོར་བ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་རགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་བསྒགས་པ་ལས་གྲུབ་པར་གསུངས་ཚུལ་ནི། གཟུགས་ཀྱི་ཚུང་མཐའ་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་དང་། མིང་གི་ཐུང་མཐའ་ཡི་གེ །དུས་ཀྱི་ཐུང་མཐའ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ནས་འགོ་རྩོམ་ཞིང་། རྒྱལ་ཕྱ་རབ་བདུན་འདུས་པ་རྒྱལ་ཕྱན་གཅིག་གི་ཚད། རྒྱལ་ཕྱན་བདུན་ལ་ལྷག་རྒྱལ་གཅིག །ལྷག་རྒྱལ་བདུན་ལ་ཆུ་རྒྱལ་གཅིག །ཆུ་རྒྱལ་བདུན་ལ་རི་གོང་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་བཅུ་མ། ཡ། རབ་ཏུ་དཔྱད་པ། ཤོག ༡༥ ཁ། དང་བསྟུར་མ། དེབ། བསྟུར་མ། ༦༠ ཤོག ༢༨༥

གི་རྒྱལ་གཅིག །རི་བོང་གི་རྒྱལ་བདུན་ལ་ལུགས་རྒྱལ་གཅིག །ལུགས་རྒྱལ་བདུན་ལ་གླང་
རྒྱལ་གཅིག །གླང་རྒྱལ་བདུན་འདུས་པ་ནི་ཉི་ཟླར་གྱི་རྒྱལ་གཅིག་གི་ཚད་ཡིན། ཉི་ཟླར
གྱི་རྒྱལ་ལྷན་དེ་མེག་གིས་མཐོང་ཐུབ་ཅིང་། དེའི་སྤུ་རོལ་གྱི་རྒྱལ་ལྷན་རྣམས་མེག
གིས་ཐད་ཀར་མཐོང་མི་ཐུབ་པར་བཤད་དོ། །མདོར་ན་གཟུགས་ཅན་རྣམས་རྩོམ
གཞི་རྒྱལ་ཆ་མེད་བསགས་པཉམ་འདུས་པ་ལས་གྲུབ་པར་བྱེ་སྨྲ་དང་མདོ་སྡེ་པའི
མཁས་པ་རྣམས་འདོད་དེ། སྟོབ་དཔོན་དགེ་སྦྱངས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་ལས།

པན་ཚུན་བདག་ཉིད་མ་རེག་པ། །ཆ་ཤས་མེད་པར་རྣམ་གནས་ཏེ། །
དེ་ཕྱིར་ས་ཡི་དཀྱིལ་འཁོར་སོགས། །བསགས་པ་ལས་ནི་བྱུང་བ་ཡིན། །[1]
ཞེས་དང་། མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

གཟུགས་མིང་དུས་མཐའ་རྒྱལ་ཡིག་དང་། །སྐད་ཅིག་གཟུགས་འཕྲིན་པའི
མཐའི་རྒྱལ་བར་ཡིན་ནོ། །དུས་ཀྱི་མཐའི་སྐད་ཅིག་མའོ། །མིང་གི་མཐའ
ནི་ཡི་གེ་སྟེ། ཞེས་དང་། དེ་ལ། ཐ་རབ་རྒྱལ་དང་ནི། །རྒྱལ་ལྷན་དང་ནི་དེ་བཞིན
དུ། །ལྷག་ཆུ་རི་བོང་ལུགས་དང་གླང་། །ཉི་ཟླར་རྒྱལ་དང་སྲོ་མ་དང་། །དེ་ལས
བྱུང་དང་དེ་བཞིན་དུ། །སོར་ཚོགས་ཞེས་བྱ་གོང་བདུན་འགྱུར། །རྒྱལ་ཐ་རབ་ལ
སོགས་པ་འདི་དག་ནི་གོང་ནས་གོང་དུ་བདུན་འགྱུར་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ།[2]

ཞེས་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་དང་འཇིག་རྟེན་བཞག
པ་ལས་ཆུང་མི་འདྲ་བར་གསུངས་ཚུལ་འཇལ་བྱེད་ཚད་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་དོ། །དེ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཚད་མ། ཞི། ཐུཾ་ཀ ༥༨ ཨོཾ་ཀ ༡༥༧ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེས། ༡༠༨ ཨོཾ་ཀ ༥༧ཀ

2 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཀུ ཀན་ས་གསུམ་པ། ཨོཾ་ཀ ༡༥ཀ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེས། ཀ/ཤ ཨོཾ་ཀ ༣༧

དག་ལས་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་ནི། རི་བོང་གི་རྒྱལ་གཅིག་ཚ་ཤས་ ༡༩༠༧ ལ་བགོས་པའི་ཚ་གཅིག་དེ་ཡིན་པ་དང་། ཤའི་མིག་གིས་མཐོང་ཐུབ་པའི་རྒྱལ་ཕྱན་ལ་ཉེ་ཟེར་གྱི་རྒྱལ་དུ་འཇོག་པ་ལྟ་བུ་གཞན་ལའང་ཤེས་དགོས་སོ། །

མངོན་པ་འོག་མ་ལས་སྟྲི་ར་བུམ་པ་ལྟ་བུའི་བསགས་པའི་གཟུགས་ཤིག་འགྲུབ་པའི་ཚེ་ངེས་པར་ས་ཚུ་མེ་རླུང་བཅུ་གཟུགས་ཏི་ཏ་ར་ཅེག་བྱའི་རྒྱལ་རྒྱས་བརྒྱད་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་དགོས་པས། དེ་གང་རུང་ཞིག་མ་ཚང་བར་སྟྲི་བ་མེད་པར་བཤད་དེ། དཔེར་ན་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། "འདི་སྐད་བཅུ་རྒྱས་བརྒྱད་སྟྲི་བོ། །གང་ཡང་རུང་བ་ཞིག་མ་ཚང་བ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ།"[1] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུ། དབང་པོ་རྣམས་ནི་ཕྱིའི་རྒྱལ་རྒྱས་ལས་རྒྱས་གཞན་ཡིན་པར་བརྗེན། དབང་པོ་གང་ཞིག་གསར་དུ་འགྲུབ་པ་ལ་རྒྱལ་རྒྱས་བརྒྱད་ཀྱི་སྟེང་དབང་པོའི་རྒྱལ་ཆོགས་དགོས་པས། ལུས་དབང་ལྟ་བུ་འགྲུབ་པ་ན། ལུས་དབང་གི་རྒྱལ་བསྟན་པའི་རྒྱས་དགུ་དང་། མིག་དབང་ལྟ་བུ་འགྲུབ་པའི་ཚེ་མིག་དབང་གི་རྒྱལ་བསྟན་པས་རྒྱས་བཅུ། དེ་བཞིན་ནོ་བའི་དབང་པོ། སྙའི་དབང་པོ། ལྷོའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱང་རང་རང་གི་རྒྱལ་བསྟན་ན་བཅུ་རེ་བཅུ་རེ་དང་ལྟན་ཅིག་པར་སྟྲི་བར་བཤད་དེ། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

འདོད་ན་དབང་པོ་མེད་པ་དང་། །སྒྲ་མེད་ཕ་རབ་རྒྱལ་རྒྱས་བརྒྱད། །
ལུས་དབང་ལྟན་ལ་རྒྱས་དགུ་འོ། །དབང་པོ་གཞན་ལྟན་རྒྱས་བཅུ་འོ། །[2]

1 ཕྱེ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཆ། གནས་གཏེས་པ། ཤོག ༧༦༧ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༣༩ཀ

2 ཕྱེ་དགེ་བསྟན་མཛོད་པ། ཀ། གནས་གཏེས་པ། ཕྲིན་ཡིག ༥༥ ཤོག ༩ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢ཀ ཤོག ༧༠

ཞེས་སོ། །

དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་རིམ་པ་བཞིན་བརྗོད་ན། སྒྲ་དང་མི་ལྡན་པའི་ཕྱོགས་བྱམ་པའི་ཚོགས་པའི་བསགས་རྒྱལ་ཕ་རབ་རྣམས་ནི་རྫས་རྒྱལ་བརྒྱད་ཚོགས་པ་དང་། མའི་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་མིང་གཟུགས་བྱུབ་ལ་མིག་སོགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་མ་བྱུབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལུས་དབང་གི་བསགས་རྒྱལ་ཕ་རབ་རྣམས་རྒྱལ་རྫས་དགུ་ཚོགས་པ་དང་། རང་ཅག་གི་མིག་དབང་དང་། ནད་དབང་། ལྷ་དབང་། ལྷུ་དབང་རྣམས་ཀྱི་བསགས་རྒྱལ་ཕ་རབ་རྣམས་ནི་རྒྱལ་རྫས་བཅུ་ཚོགས་པའི་བསགས་རྒྱལ་ཕ་རབ་ཡིན་པར་འདོད། །

དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་དང་བཅས་པའི་བསགས་རྒྱལ་ཕ་རབ་ཀྱང་། དབང་པོ་དང་མ་བཅས་ན་རྒྱལ་རྫས་བརྒྱད་ཀྱི་སྟེང་སྒྲ་རྒྱལ་བསྟན་པས་དགུ ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་བཅས་ན་རྒྱལ་རྫས་བཅུ། དེའི་སྟེང་ལྷུ་དབང་སོགས་གང་རུང་ཞིག་དང་ལྡན་ན་བཅུ་གཅིག་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་གསུངས་ཏེ། དགེར་ན་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྟེས་འབྲང་ལས།

> རྒྱལ་ཕ་རབ་དེ་དག་སྒྲ་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཏུ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱས་པར་འབྱུང་སྟེ། དེ་ལ་དབང་པོ་མེད་པ་ནི་རྫས་དགུ་བའོ། །ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་ནི་རྫས་བཅུ་བའོ། །དབང་པོ་གཞན་དང་ལྡན་པ་ནི་རྫས་བཅུ་གཅིག་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་རེས་འགའ་སྒྲ་མེད་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ནི་འབྱུང་བ་བརྟེགས་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ན་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རྟག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །[1]

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཐུ། གནས་གཏེར་པ། ཨོཾ ༧༢༧ བ། དགེ་བསྡུར་བ། དེབ། ༡༧ ཨོཾ ༣༣༠

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་གི་མཚན་གཞི་རིམ་བཞིན་བརྗོད་ན། ཆུ་སྦྲ་དང་རླུང་སྦྲ་དང་བཅས་པའི་བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་རྡུལ་རྫས་དགུ་ཚོགས་པའི་བདག་ཉིད་དང་། སྐྱེས་བུས་ལག་པ་བརྡབས་པའི་སྒྲའི་བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་ལུས་དབང་གི་རྡུལ་རྫས་བསྣན་པས་བཅུའི་བདག་ཉིད་དང་། སྐྱེས་བུས་ལྕེ་ཀན་བརྡབས་པའི་སྒྲའི་བསགས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་ལུས་དབང་དང་ལྕེ་དབང་གི་རྡུལ་རྫས་གཉིས་ཀ་བསྣན་པས་རྡུལ་རྫས་བཅུ་གཅིག་དང་ལྡན་པར་འདོད།[1]

གལ་ཏེ་རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་བརྒྱད་ལྡན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེ་བར་བཤད་པ་དེ། སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྫས་ལ་འདོད་ན་འབྱུང་བ་བཞི་ནི་རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྫས་སུ་འདུ་བས་རྫས་བཞི་བགྲངས་པས་ཆོག་པས་བརྒྱད་བགྲངས་པ་མངས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་ལ། སྤྱིར་རྫས་ཙམ་ལ་འདོད་ན་དབྱིབས་དང་ལྡི་ཡང་ལ་སོགས་པའི་རྫས་དུ་མ་ཡོད་པས་གྲངས་ཉུངས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེས་དོགས་པ་བསླངས་པ་ལ། ལན་དུ་སྐབས་འདིར་སྒྲ་དང་དབང་པོའི་རྫས་རྡུལ་མ་གཏོགས་པའི་རྫས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་བརྒྱད་འཇོག་པ་ནི་རྟེན་འབྱུང་བའི་རིགས་ཀྱི་རྫས་དང་། བརྟེན་པ་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་ངོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། གཟུགས་ཅན་མཐའ་དག་གི་རྫས་རྡུལ་གང་ཡོད་སྐབས་འདིར་བགྲངས་པ་མིན་ནོ་ཞེས་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་བཀོད་དེ།

འདིར་ཅུང་ཟད་ཅིག་ནི་རྫས་ཁོ་ན་ལ་རྫས་སུ་གཟུང་སྟེ། རྟེན་དུ་གྱུར་པ་གང་

1 ལྒོང་ས་མཆོག་གི་གསུང་རྩོམ་དུ། མངོན་པ་མཛོད་དུ། གླང་རྡུལ་བདུན་ལ་ཉི་ཟེར་གྱི་རྡུལ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་ནས་རྡུལ་ཕྲན་བདུན་ལ་ལྕགས་རྡུལ་གཅིག་དང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་ལ་རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་ཏུ་བརྩིས་པའི་དེ་འདྲའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་ཕྲ་བའི་མཐར་ཐུག་ཏུ་བྱས་པའི་འགྲེལ་བཤད་དེ་ནི། དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་པའི་འགྲེལ་བཤད་དང་བསྡུར་ན་ཤིན་ཏུ་རགས་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་གཟུགས་ཅན་རྣམས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཅས་འབྱུང་བ་བཞི་དང་། གཟུགས་དྲི་རོ་རེག་བྱ་བཅས་སྐྱེ་མཆེད་བཞི་སྟེ། རྡུལ་རྫས་བརྒྱད་ལྡན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་པ་དེ་ཡང་སྐབས་དེར་གྲགས་ཆོད་དང་བསྟུན་ནས་རགས་བཤད་ཙམ་ཡིན་སྙམ། ཞེས་འབྱུང་།

ཡིན་པའོ། །འདིར་ཆུང་ཟད་ཅིག་ནི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་རྫས་ལ་རྫས་སུ་གཟུང་སྟེ་རྟེན་ཅན་དུ་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པའོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་འགྱུར་བའི་རྫས་རྣམས་མང་པོར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་རྣམས་རེ་རེ་ཞིང་འགྱུར་བ་བཞི་ཚན་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ནི་རིགས་ལ་རྫས་སུ་གཟུང་སྟེ། འགྱུར་བ་བཞི་པོ་གཞན་དག་ཀྱང་རིགས་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

མདོར་པ་གོང་མའི་གཞུང་དུ་ནི། བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་འདོད་པ་ལྟར་ཐུལ་ཐ་རབ་ཚ་མེད་དང་དེ་བས་གས་པའི་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུབ་པའི་གཟུགས་ནི་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། རྡུལ་ཐ་རབ་དུ་མ་བས་གས་པ་ནས་གཟུགས་འདུས་པའི་འགོ་རྩོམ་པས་བས་གས་པ་དང་འདུས་པ་གཉིས་ལའང་ཁྱད་པར་མེད་པར་གསུངས་ཏེ། མདོར་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "རྡུལ་ཐ་རབ་བས་གས་པ་ནི་གཟུགས་འདུས་པའོ། །"[2] ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་གཟུགས་འདུས་པ་ལ་དབྱེ་ན་བཅུ་བཞི་བཤད་དེ། ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་དང་། གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྟ་དང་། མིག་གི་དབང་པོ་ནས་ལྷས་ཀྱི་དབང་པོའི་བར་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལྟ་སྟེ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་རྣམས་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་སའི་དངོས་གཞི་ལས། "གཟུགས་འདུས་པ་དེ་དག་ཀྱང་མདོར་བསྡུ་ན་རྫས་རྣམ་པ་བཅུ་བཞི་ཡོད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། གཟུགས་དང་། སྒྲ་དང་། དྲི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་རྣམས་དང་། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོའི་གཟུགས་ཅན་ལྟ་སྟེ། ཡིད་ཀྱི་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་མདོར་བ། ཀུ གནས་གཉིས་པ། ཤོག ৮৩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৫ ཤོག ৭৭৫

2 སྟེ་དགེ་བསྟན་སེམས་ཙམ། དི། ཀུན་ལས་བཏུས་གཉིས་པ། ཤོག ৩৩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৬ ཤོག ৭৫৬

སྦྱོང་ཡུལ་གྱི་གཟུགས་ཉིད་མ་གཏོགས་སོ། །"[1] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

སྟོན་དགོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ནི། བསགས་པ་དང་འདུས་པ་གཉིས་ལ་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་བཞིད་པར་མངོན་ཏེ། རྒྱལ་ཐ་རབ་རྣམ་རིགས་མཐུན་པ་དུ་མ་གཞི་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའི་ཚོགས་པ་ལ་བསགས་པ་དང་། རྣམ་རིགས་མི་མཐུན་པའི་རྒྱལ་ཐ་རབ་རྟེན་གཞི་ཐ་དད་པ་དུ་མ་ཐོགས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་ལ་འདུས་པར་འཇོག་སྟེ། དཔེར་ན། བུམ་པ་ལྟ་བུ་རང་གི་ཆོས་གཞིར་གྱུར་པའི་རྣམ་རིགས་མཐུན་པའི་རྒྱལ་ཐ་རབ་དུ་མ་འདབ་འབྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཚོགས་པས་ན་བསགས་པ་དང་། ཐུང་པོ་ཆེ་དང་རྒྱ་དང་ཤིང་རྒྱ་སོགས་པ་ཚོགས་པའི་དམག་དང་། ཤིང་སྟྲེར་པ་དང་སེང་ལྷོང་ལ་སོགས་པ་ཚོགས་པའི་ནགས་ཚལ་ལྟ་བུ་རྟེན་གཞི་ཐ་དད་པའི་ཤིང་རིགས་དུ་མ་ཚོགས་པས་འདུས་པར་འཇོག་གོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

བསགས་པ་དང་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་གཉིས་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། རྒྱལ་ཐ་རབ་རིགས་མཐུན་པ་དག་གཞི་གཅིག་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཚོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཐུང་པོ་ཆེ་དང་། རྒ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཤྲེར་པ་དང་། སེང་ལྷོང་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་རིགས་མི་མཐུན་པ་གཞི་ཐ་དད་པ་འདུས་པ་ལ་དམག་དང་ནགས་ཚལ་ལ་སོགས་པར་གདགས་པ་ནི་འདུས་པ་ཞེས་བྱའོ། །[2]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

མངོར་བསྡུས་ན། སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཚིག་ཅིག་ བམ་པོ་གསུམ་པ། ཥོག ༩༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥'༩ ཥོག ༥'༣༣

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་བཅུ་མ། ཏཱ་ཡཱ་ལ། ཥོག ༩༧༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཥོག ༥༧༩

གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་རྒ་བའི་རྩོམ་གཞི་ཕྱ་མོ་བས་གས་པ་ལས་རགས་པའི་ གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྣམས་བྱུབ་པ་དང། དེ་ལྟ་བུའི་རྒ་བའི་རྩོམ་ གཞི་ཡང་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་བཞིའི་ཁམས་ཏེ། འབྱུང་བཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་འཇོག་པ་ དང། དེ་ཡང་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཚོགས་པ་ལས་རྡུལ་ཕན་བྱུབ་པ་དང། རྡུལ་ཕན་དུ་མ་ ཚོགས་པ་ལས་གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ བཞེད་པ་མཐུན་པར་སྟོང་ངོ། །

གཞན་ཡང་གཟུགས་ཅན་རགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རྒ་བའི་རྩོམ་གཞི་ རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལས་བྱུབ་ཅིང། རྩོམ་གཞིའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་དག་ཀྱང་རྒྱུ་མེད་ལས་བྱུང་ བ་ཞིག་མིན་པར་རྟོས་རྒྱན་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པས་ན། འབྲས་བུ་ གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་དེའི་ཐོག་མའི་རྒྱུ་ནི་འདིའོ་ཞེས་སྨོས་ཀྱང་ངོས་འཛིན་བྱེད་ དཀའ་བ་ཞིག་སྟེ། དབུ་མ་བཞི་བཤད་པར།

གང་ཚེ་འབྲས་བུ་གཅིག་གི་ཡང། །ཐོག་མའི་རྒྱུ་ནི་སྟོང་མིན་པ། ། [1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ངོ། །

ཇ ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་ཡོད་མེད་ལ་དཔྱད་པ།

ཐུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང། དབྱིངས་རྒྱུམ་པོ་ཡིན་པ་དང། རྡུལ་ ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་ཀྱིས་རགས་པ་རྩོམ་པའི་ཚེ་ཕན་ཚུན་མ་རེག་པ་སོགས་འདོད་པའི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཚ། རབ་བྱེད་བཏུན་པ། ཕྱི་གཡ ༧༠ ཤོག ༡ བ། དགེ་བསྟུར་མ། དེག ༥༥ ཤོག ཨ'༥༥

ཚུལ་བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པར་གསུངས་ཏེ། "རྒྱ་དང་ཆུམ་པོ་ཉིད་དང་ཕྱོགས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣལ་ཕྱ་རབ་ཀྱི་རྫས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །"[1] ཞེས་དང། ལྷོག་དགོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཕྱིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྒྲུར་དུའང། "གཞན་ཡང་ཆུ་སྟེགས་བྱེད་བྱེ་བྲག་པ་གང་དག་འདི་དག་ཅེས་འཇིག་རྟེན་འདི་ཞིག་པ་དང། ས་དང་ཆུ་དང་མེ་དང་རླུང་གི་རྣལ་ཕྱ་རབ་རྣམས་ཕྱོགས་ཆ་མེད་ཅིང་རྒྱུ་པ་དག་སོ་སོ་ན་འགོད་པ་ལས།"[2] ཞེས་འབྱུང། གཞན་ཡང་དེ་དག་གི་ལུགས་ལ་རྣལ་ཕྱ་རབ་ཆ་མེད་ཀྱིས་རགས་པ་རྩོམ་པའི་ཚེ་ཕན་ཚུན་མ་རེག་པར་འདོད་ཚུལ་ནི། རྩོག་གེ་འབར་བར། "དེ་དག་ནི་མི་རེག་པར་རིགས་མཐུན་པ་ལ་ལྷོས་ནས་རང་དང་མཐུན་པ་དང་མཐུན་པ་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་རྩོམ་པར་བྱེད་དོ། །"[3] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

རང་སྟེ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྣྲ་བས་ནི། རྩོམ་གཞིའི་རྣལ་ཕྱ་རབ་དེ་དག་ཆ་ཤས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཕན་ཚུན་རེག་པ་ནི་མེད་ཀྱི། རྣལ་ཕྱ་རབ་ཆ་མེད་པ་གཅིག་ལ་དུ་མས་བསྐོར་བའི་བར་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་རེག་ན་ནི་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རེག་ན་ཕན་ཚུན་འཇོས་པར་འགྱུར་ལ། ཕྱོགས་རེ་རེས་རེག་ན་ཆ་བཅས་སུ་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འདུག་པ་དང། ཡང་གལ་ཏེ་བསགས་པའི་གཟུགས་འདི་དག་གི་རྣལ་ཕྱ་རབ་རྣམས་ཕན་ཚུན་མ་རེག་ཞིག་པར་མི་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ། ཆུང་གིས་བཟུང་བ་དང། རྫས་ཀྱི་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བས་མི་འཐོར་བར་གྱུར་པར་བཤད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་ལས།

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་དབྱུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དགུ་པ། ཤོག ༧༥༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༧༢৫৫

2 སྟེ་དགེ་བསྟན་དབྱུ་མ། ཚ། ཤོག ༣༤ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৫'' ཤོག ༤༤༣

3 སྟེ་དགེ་བསྟན་དབྱུ་མ། ཏ། ལེཥ་བདུན་པ། ཤོག ༢৯༢ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৫৫ ཤོག ৫৫০

དེ་ཕྱིར་ཕྱོགས་ཆའི་ཁྱད་པར་གྱི། །དེ་ནི་མངོས་ཡོངས་བསྟོར་བར། །
བཟློད་པར་ཟད་ཀྱི་རྒྱལ་རྣམས་ནི། །ཆ་ཤས་བཅས་པའི་བདག་ཉིད་མིན། །[1]

ཞེས་དང་།

བན་ཚུན་དུ་ནི་བན་འདོགས་པའི། །བྱེ་བྲག་གིས་ནི་བརྒྱས་པ་བཞིན། །
རྟོ་ཇེ་ལ་སོགས་རྒྱལ་ཕན་རྣམས། །དེ་དག་ཚད་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །
ཇི་ལྟར་ལྟགས་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་ནི། །འཇེ་སྦྱོལ་ལ་སོགས་འཛིན་པ་བཞིན། །
ཕ་རོལ་ཀྱི་མཐུ་ཡིས་བན་ཚུན་དུ། །རྒྱལ་ཕན་ཁ་ཅིག་སྲིད་འགྱུར་གྱི། །
གཞན་དག་ནུས་པ་སྟོབས་ཆུང་བོ། །[2]

ཞེས་གསུངས་ཤིང་། མཇོད་རང་འགྲེལ་དུ་འང་། "ཅི་རྒྱལ་ཕ་རབ་རྣམས་བན་ཚུན་རེག་གམ་འོན་ཏེ་མི་རེག་ཅེ་ན། ཁ་ཆེ་བ་རྣམས་ན་རེ་མི་རེག་གོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རེ་ཞིག་གལ་ཏེ་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རེག་པར་འགྱུར་ན་ནི་ཕ་རོལ་རྣམས་འཇེས་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་གིས་རེག་ན་ནི་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་དག་ཏུ་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་ཞིག་ན་རྒྱལ་ཕ་རབ་རྣམས་ནི་ཆ་ཤས་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །" ཞེས་དང་། "ཇི་ལྟར་བསགས་པ་ལ་བརྒྱབ་ན་ཞིག་པར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། ཆུང་གི་ཁམས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །"[3] ཞེས་སོགས་ཞིབ་ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

མདོ་སྡེ་པའི་སློབ་དཔོན་བཅུན་པས་རྒྱལ་ཕ་རབ་རྣམས་བན་ཚུན་རེག་ན་ཆ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཚད་མ། ཐུཿཀ ༥༨ ཨོཾ། ༡༥༧ ན། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠༨ ཨོཾ། ༥༧རྒ

2 གོང་མཆུངས། ཐུཿཀ ༥ཀ-༥༥ ཨོཾ། ༡༥༧༠ ན། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༠༨ ཨོཾ། ༥༧ཁ

3 སྡེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ ཁཾ་ལས་བདང་པོ། ཨོཾ། ༥༥ ཏ། དཀའ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ཤ ཨོཾ། ༢༢ཁ

བཅས་སུ་འགྱུར་ཞིང། བར་ཡོད་ན་ཉིན་མོ་སྟང་བ་དང་མཚན་མོ་ཟུན་པའི་རྒྱལ་བར་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བས། བར་མེད་ཀྱང་མ་རིག་པར་འདོད་ཚུལ་མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས། "བཙུན་པ་ན་རེ་ནི་རིག་པ་ནི་མེད་ཀྱི་འདབ་ཆགས་པ་ལ་རིག་གོ་སྟེམ་དུ་འདུ་ཤེས་པར་ཟད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ།"[1] ཞེས་དང། ཟློན་དགོན་ཀ་མ་ལ་ཎྱ་ལའི་དབུ་མའི་རྒྱན་གྱི་དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང། "གཞན་དག་ན་རེ་རིག་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་བར་དང་བཅས་པ་དག་ཀྱང་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འདབ་ཆགས་པ་ཁོ་ནར་གནས་སོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་བཙུན་པ་ན་རེ། རྒྱལ་རྣམས་མི་རིག་ཀྱང་བར་མེད་པས་རིག་པར་འདུ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའོ། །"[2] ཞེས་སོགས་འབྱུང།

རྒྱལ་ཕྱ་རབ་པན་ཚུན་ཕྱད་པ་མེད་ན། ཚ་རིག་གིས་གྲང་རིག་དང་སྟང་བས་ཟུན་པ་ལ་གནོད་པར་མི་འགྱུར་རོ་སྟེམ་ན། ཚ་རིག་དང་སྟང་བའི་རྒྱལ་རྣམས་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་གྲང་རིག་དང་ཟུན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱལ་གྱི་འགྲོས་འགག་པ་ལ། གྲང་རིག་དང་ཟུན་པ་ལ་གནོད་པའི་ཐ་སྟེད་བྱས་པ་ཙམ་ལས། དེ་དག་གི་ཚོགས་པའི་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་རྣམས་པན་ཚུན་ཕྱད་པར་མི་འདོད་དེ། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ་ལས།

གང་ཞིག་དང་ནི་ཉེ་བ་ལས། །འགྲོས་ལྟན་གང་གི་འགྲོས་འགག་པ། །
དེས་དེའི་སྒྲིབ་པ་རབ་ཟཽད་པ། །ཚ་ཤས་གཞན་གྱིས་མ་ཡིན་མོ། །[3]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་བྱེ་མདོ་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཕྱ་རབ་རྣམས་ཚ་མེད་ཡིན་པ་དང། ཕན་ཚུན་མ་རིག་པར་འདོད་པར་འདུ་ཡང། བྱེ་སྟྲས་བར་དང་

1 གོང་མཚུངས། གཞས་དང་པོ། ཤོག ৯৫ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩/৫ ཤོག ৭২৯

2 ཕྱེ་དགེ། བསྟན། དབུ་མ། ས། བས་པོ་དང་པོ། ཤོག ৫৯ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৬৯ ཤོག ৭০০৯

3 ཕྱེ་དགེ། བསྟན། ཚད་མ། ཞེ། ཕ্ཨ། ৭৯ ཤོག ৭৫৭ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৭০৮ ཤོག ৭৭৮

བཅས་པ་དང་མདོ་སྡེ་པས་བར་མེད་པར་འདོད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པར་སྟོང་།

དེ་ལ་རྒྱལ་ཆ་མེད་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ནི། རགས་པའི་གཟུགས་ས་རྡོ་ལྟ་བུ་དུམ་བུ་དུམ་བུར་གསོལ་ཏེ་ཆ་དང་ཆར་ཕྱེ་བས་དེ་ལས་ཆུང་བ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་གི་རྡུལ་ཞིག་ལ་ཐུག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་རྡུལ་དེ་ཉིད་ཆ་བཅས་ཡིན་ན་ད་དུང་ཆ་འབྱེད་རྒྱུ་ཡོད་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་མིན་པར་འགྱུར་བའི་སྐྱོན་འབྱུང་བས། ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའམ་ཡང་ན་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་གང་རུང་ལས་འོས་མེད་ལ། གལ་ཏེ་ཆ་ཐུག་མེད་དུ་ཁས་བླངས་ན་ཆུ་ཕིག་ས་མོ་གཅིག་ཀྱང་ཆ་ཕྱེ་ནས་ནམ་ཡང་རྫོགས་རྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་ཆ་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པ་ལས་འོས་མེད་པར་འདོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཐུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་ནས་མདོ་སྡེ་པའི་བར་གྱི་གྲྭབ་མཐའ་སྣྲ་བ་དེ་དག་གིས། གཟུགས་རགས་པ་རྣམས་ཆ་ཤས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་ཚེ་རྩོམ་བྱེད་མཐར་ཐུག་པ་ནི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ཐུག་པར་འདོད་ཀྱང་། ཐུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཀྱིས་དེ་ཉིད་རྟག་པར་འདོད་ལ་རང་སྟེ་དོན་སྣྲ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་མི་རྟག་པར་འདོད་དོ། །

དབུ་མེམས་ཀྱི་སློབ་དཔོན་རྣམས་ནི་ཆ་མེད་ཀྱི་རྡུལ་མི་བཞེད་ཅིང་། དེ་དག་གི་གཞུང་དུ་དེ་ལྟ་བུའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་མེད་འགོག་པའི་རིགས་པཉང་མང་དུ་འབྱུང་བ་ལས། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཞི་ཤུ་པར་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་ཚུལ་ནི། ཆ་མེད་དུ་འདོད་པའི་རྡུལ་གྱི་ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་དེ་ཡང་བརྟགས་ཤིང་དཔྱད་པ་ན་ཆ་བཅས་སུ་ཁས་བླང་དགོས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ཡང་རྡུལ་ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ལ་ཕྱོགས་བཞི་དང་སྟེང་འོག་གཉིས་ཀྱི་རྡུལ་བཅས་བྱུག་གིས་བསྐོར་བའི་

དབུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དེ་ཡང་ཆ་ཤས་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབུས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་ཤར་ལ་བསྟན་པའི་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་ངོས་དེ་ལ་ལྷོ་ནུབ་སོགས་ལ་མ་བསྟན་པའི་ཆ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཤར་རྡུལ་ཕྲ་མོའི་གོ་སར་ཕྱོགས་གཞན་ལྟའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་འདྲའི་རྡུལ་ཕྲན་དྲུག་པོའི་གོ་ས་འདྲེས་པའི་སྐྱོན་དང་། གོ་ས་འདྲེས་པ་ཡིན་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཏེ་ཙམ་བསགས་ཀྱང་རགས་པའི་གོང་བུ་མི་འགྱུབ་པར་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་དང་ཆེ་ཆུང་མཉམ་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། ཞེ་ཤུ་པ་ལས།

དྲུག་གིས་ཅིག་ཅར་སྦྱར་བ་ན། །ཕྲ་རབ་རྡུལ་ཆ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར། །
དྲུག་པོ་དག་ནི་གོ་གཅིག་ན། །གོང་བུ་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར། །[1]
ཞེས་འབྱུང་ལ། ཞེ་ཤུ་པའི་རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་།

གལ་ཏེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ལ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཕ་དང་པ་མེད་ན་ནི་ཞེ་མ་ཤར་བའི་ཚེ་ངོས་གཞན་ན་ནི་གཡོ་མ་འབབ་པར་རྟེན་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ནི་གང་དུ་ཞེ་མ་མི་འབབ་པའི་ཕྱོགས་གཞན་མེད་དོ། །གལ་ཏེ་ཕྱོགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཕ་དང་པར་མི་འདོད་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་གྱིས་སྟོན་པར་ཡང་རྟེན་འགྱུར། རྡུལ་ཕྲ་རབ་གང་ལ་ཡང་ཆ་ཤས་གཞན་མེད་ན་གང་དུ་འོང་བའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་གཅིག་ཐོགས་པར་འགྱུར། ཐོགས་པ་མེད་ན་ནི་ཐམས་ཅད་གོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པས་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཏེ།[2]

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མདོ་ཅི ལྷོ་ཀ ༢༨ ཤོག ༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ཀ ཤོག ཁ

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མདོ་ཅི ཤོག ཀ་ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ཀ ཤོག ༢༠

ཞེས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཐོགས་པ་མེད་ན་ཏེ་ཙམ་བསགས་ཀྱང་རྡུལ་ཕྲན་ཙམ་དུ་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་ཕྱོགས་ཆ་སོ་སོར་མེད་ན་གཟུགས་ཅན་གྱི་ངོས་གཅིག་ལ་ཉེ་འོད་ཐོག་པའི་ཚེ་ངོས་གཞན་ལ་གྲིབ་མ་མི་འབབ་པར་འགྱུར་བས། ཕྱོགས་ཆ་དང་བཅས་པ་དང་ཐོགས་བཅས་སུ་སྣྲུབ་པར་མཛད།

སྟོན་དགོན་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཆ་བཅས་ཡིན་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་ནི་མིན་པར་གསུངས་ཏེ། ས་འི་དངོས་གཞི་ལས།

དེ་ལ་འདུས་པ་ཡང་ཕྱོགས་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱང་ཕྱོགས་
དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་འདུས་པ་ནི་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ཡིན་གྱི།
རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཉིད་ཡན་ལག་ཡིན་
ལ། དེ་ཡང་འདུས་པ་ཉིད་ལ་ཡོད་ཀྱི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ནི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་
གྱི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་འདུས་པ་གཉིས་ཀ་ཕྱོགས་དང་བཅས་པ་ཡིན་པས་ཆ་བཅས་ཡིན་ལ། རྡུལ་འདུས་པ་ལ་རང་གི་ཆ་ཤས་སུ་གྱུར་པའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡོད་པས་ཡན་ལག་ཅན་ཡིན་ཡང་། རྡུལ་ཕྲ་རབ་ནི་རྡུལ་འདུས་པའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པས་ཡན་ལག་ཡིན་མོད་ཡན་ལག་ཅན་མིན་པར་གསུངས་སོ། །

རྣལ་འབྱོར་སྟོང་པ་པའི་དབུ་མའི་སྟོན་དགོན་ཞི་འཚོ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་དུ་རྡུལ་ཆ་མེད་འགོག་ཚུལ་ནི། དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ་ལས།

ཇི་ལྟར་གཟེགས་ཟན་པ་དག་ན་རེ། ཕྱད་དེ་ཚོགས་ནས་དགོས་པ་རྩོམ་མོ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཚི། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༢༨ ཀ། དགེ་བསྟུན་མ། དེབ། ༣/༥ ཤོག ༣/༦༥

ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་བན་ཚུན་མཐུས་འཛིན་གྱིས། མ་འབྱར་བའི་རང་
བཞིན་བར་ཡོད་ཅིང་བསྟོར་བ་སྟེ། ཅི་ལྟར་ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཐ་དད་ཕྱོགས་ནས་
མང་པོ་དག །འགའ་ལ་ཀུན་ནས་བསྟོར་ཙམ་དུ། །བརྗོད་པར་ཟད་ཀྱི་རྒྱལ་དེ
ནི། །ཚ་ཤས་བཅས་པའི་བདག་ཉིད་མིན། །ཞེས་ཟེར་བ་ལྟ་བུའམ། ཡང་ན་མང
པོ་དག་བར་མེད་དེ། རྗེ་ལྟར་རྒྱལ་ཐ་རབ་རྣམས་མི་རེག་ཀྱང་བར་མེད་པས
རེག་པར་འདུ་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ཡང་མི་རུང་སྟེ། རྣམ་པར་གཞག་པ་འདི
དག་ཐམས་ཅད་ནི་བརྟགས་པ་ཙམ་ཁོ་ནའི་སྟོང་པོར་ཟད་དོ། །བདག་ཉིད་ཐམས
ཅད་ཀྱིས་འབྱར་ན་ནི་རྫས་རྣམས་འདྲེས་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན
གཅིག་པུ་གང་གིས་འབྱར་བ་དེ་ཉིད་གཞན་དང་ཡང་འབྱར་བའི་ཕྱིར
རོ། །ཕྱོགས་གཅིག་གིས་འབྱར་ན་ནི་ཚ་ཤས་ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། རང་བཞིན
གཞན་དང་གཞན་དག་གིས་རྒྱལ་གཞན་དང་འབྱར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བར་ཡོད་པ
ཡང་བར་དག་ཏུ་སྣང་བ་དང་སྲུན་པའི་རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམས་ཀྱི་གོ་སྒྲས་ཡོད
པར་འགྱུར་ཏེ། ཕག་ནི་སྲུན་པ་དང་སྣང་བའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་དག
དང་འབྱར་བར་འགྱུར་རོ། །བར་མེད་པའི་ཕྱོགས་ཀྱང་འབྱར་བའི་ཕྱོགས་དང་ཐ
དད་པ་མེད་པ་ཉིད་དེ་བར་མེད་པ་ནི་ཕག་མེད་པའོ། །ཕྱད་པ་དང་འབྱར་བ་ཞེས
བྱ་བ་ནི་དོན་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིང་རྟ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལམ་པོ་ཆེ་བཏོད
ཟིན་ཏོ། །[1]

ཞེས་ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱལ་ཆ་མེད་རྣམས་བར་མེད་པར་འདོད་པ་ལའམ། ཁ་ཅིག

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ས། ཚོག ५९ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ७३ ཚོག ९१३

གཞི་གཅིག་ལ་དུ་མས་བསྐོར་བའི་བར་དང་བཅས་པར་འདོད་པཿ། ཡང་ཁ་ཅིག་ གཞི་མ་རེག་ཀྱང་བར་མེད་པས་རེག་པར་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་ཞེར་བ་ཐམས་ཅད་སྐྱོ་ འདོགས་འབའ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། གལ་ཏེ་བར་མེད་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་མ་ཐུད་ཅེས་ སྟོས་ཀྱང་བར་མེད་ན་ཐུད་དགོས་པས་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐུད་ན་འཇོས་ནས་དབྱེར་ མེད་པར་འགྱུར་བ་དང་། ཕྱོགས་གཅིག་ཐུད་ལ་ཕྱོགས་གཅིག་མ་ཐུད་ན་ཆ་བཅས་སུ་ འདོད་དགོས་པ་དང་། བར་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་ཞེར་ནའང་བར་དུ་མཚན་མོ་ ཟུན་པ་དང་ཉིན་མོ་སྟང་བའི་རྒྱལ་ཐུ་གཞན་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གཞོད་བྱེད་ བསྟན་ཏེ་ཆ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་བཀག་ཅིང་། རྒྱལ་ཐུ་རབ་ཏུ་སྟོས་པ་དེ་ལའང་ཨཱ་ཡོ་ ས་གས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་ཡོད་དགོས་པས་ཆ་བཅས་སུ་གྱུར་ཚུལ་གསལ་བར་ གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་སྐོབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲཱི་བའི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ ལས་ཀྱང་། "ཇི་ལྟར་རྒྱལ་ཐུ་རབ་རྣམས་ལུས་ཅན་ཡིན་པས་གདོན་མི་ཟ་བར་ཕྱོགས་ ཆ་ཐ་དད་པར་ཁས་བླང་དགོས་སོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ཨཱ་དང་བྱང་ལ་སོགས་པའི་ ཕྱོགས་ཆ་ཐ་དད་པར་གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རེ་ལ་སོགས་བསགས་པར་མི་འགྱུར་ རོ། །"[1] ཞེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

དབུ་མ་པའི་སྐོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྟའི་བཞི་བརྒྱ་པར་རྒྱལ་ཐུན་ཐུད་ནས་ ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ཟླས་འགྱུབ་པ་ཡིན་ན། རྒྱལ་ཐུན་གྱི་ཆ་ཐམས་ཅད་ནས་ཐུད་ན་ བོངས་ཚོད་ཆེ་རུ་འགྲོ་མི་སྲིད་པ་དང་། ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་ཐུད་ལ་འགའ་ཞིག་མ་ཐུད་ ན། ཐུད་པའི་ཆ་དེ་རྒྱུར་འགྱུར་ལ་མ་ཐུད་པའི་ཆ་དེ་རྒྱུར་མི་འགྱུར་བས་ཆ་བཅས་ཡིན་

1 ཐེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུ་མཎ་ཆོ་གོག ༣༩༩ ཀ། དཀའ་བསྡུར་མཎ་དེབ། ༥༣ ཤོག ༢༥༧

དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་རྒྱལ་ཕྱར་རབ་དེ་ནི་རང་གི་ཚ་ཤས་སྣ་ཚོགས་ཅན་དུ་འགྱུར་བས་རྟག་པར་ཁས་ལེན་པ་མི་འཐད་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱལ་ཕྱར་ལ་ཕྱོགས་མེད་ན་དེའི་ཕྱོགས་བཞི་ན་རྒྱལ་མི་གནས་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་ལ། ཕྱོགས་ཡོད་ན་རྒྱལ་གང་ལ་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཡོད་ན་ཕྱོགས་ཅན་ཤར་གྱི་ཚ་ཡང་ཡོད་དགོས་པས་རྒྱལ་ཚ་མེད་འདོད་པ་མི་འཐད་པ་དང་། ཡང་རྒྱལ་ཕྱར་ལ་ཚ་ཤས་མེད་ན་དེ་ལ་གོ་ས་གཞན་ནས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་མེད་པས་རྒྱལ་ཕྱར་གཞན་དང་སྟོར་བ་མེད་ལ། དེ་ལྟར་ན་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཡུལ་བཅོད་པའི་འགྲོ་བ་པོ་ཡིན་ན་མདུན་གྱི་ཕྱོགས་གཅོན་ཞིང་རྒྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཏོང་བའི་ཚ་གཉིས་དང་ལྡན་དགོས་པ་ལ། ཚ་མེད་ཀྱི་རྒྱལ་ཕྱན་ལ་གཏོང་ལེན་གྱི་ཚ་གཉིས་འཛིག་ས་མེད་པར་ཐལ་བ་སོགས་རིགས་པ་དུ་མས་འགོག་པར་མཛད་དེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

གང་གི་ཕྱོགས་འགའ་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང། །ཕྱོགས་འགའ་རྒྱུ་མ་ཡིན་དེས་ན། །
དེ་ནི་སྣ་ཚོགས་འགྱུར་ན་ཀོ། །སྣ་ཚོགས་རྟག་པར་མི་རིགས་སོ། །
རྒྱུ་ཡི་ཆྱེ་བོ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་ཡོད་མིན། །
དེས་ན་བདག་ཉིད་ཀུན་སྟོར་བ། །རྒྱལ་ཕྱན་རྣམས་ལ་མི་འཐད་དོ། །
རྒྱལ་ཕྱན་གཅིག་གི་གནས་གང་ཡིན། །དེ་ནི་གཞན་གྱི་ཡང་མི་འདོད། །
དེ་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས། །བོངས་ཚོད་མཉམ་པར་འདོད་མ་ཡིན། །
གང་ལ་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་ཡོད་པ། །དེ་ལ་ཤར་གྱི་ཚ་ཡང་ཡོད། །
གང་གི་རྒྱལ་ལ་ཕྱོགས་ཡོད་ན། །དེས་རྒྱལ་རྒྱལ་ཕྱན་མིན་པར་བསྟན། །
མདུན་གྱིས་ལེན་ཅིང་རྒྱབ་ཀྱིས་ནི། །གཏོང་བར་གྱུར་ན་དེ་དག་གཉིས། །

གང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པ། །དེ་ནི་འགྲོ་པོར་ཡང་མི་འགྱུར། །[1]

ཞེས་གསུངས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བས་ཀྱང་གོང་དུ་བྱས་པའི་བཞི་བརྒྱ་པའི་ གཞུང་གི་འགྲེལ་པར་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

གང་གི་ཚེ་རྟུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ལ་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་བ་ཡོད་པ་ མ་ཡིན་པ་དེའི་ཚེ་དེའི་ཚ་གང་གིས་རྟུལ་ཕྲ་རབ་གཞན་དང་སྟོང་བའི་ཚ་དེ་རྒྱ་ ཡིན་ཞིང་། གང་གིས་མི་སྟོང་བ་དེ་རྒྱ་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ནི་གང་གི་ཕྱོགས་ ཀགའ་རྒྱ་ཡིན་ཞིང་། ཕྱོགས་ཀགའ་རྒྱ་མ་ཡིན་པ་དེ་ནི་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ ཕྱིར་སྣ་ཚོགས་པ་ཞིག་གོ །དེའི་ཕྱིར་རེ་མོ་བཞིན་རྟག་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ པའི་ཕྱིར་བཤད་པ་ནི་སྣ་ཚོགས་རྟག་པར་མི་རིགས་སོ་ཞེས་བྱའོ། །ཅི་སྟེ་རྟུལ་ ཕྲ་རབ་རྣམས་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་ཕྱིར་ཕྱོགས་དང་མི་སྟོང་བ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏྲི་ ཐམས་ཅད་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྟོང་བར་ནི་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཕྱད་ པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་ལྟན་པ་ཡོད་ལ། ཕྱོགས་དང་ལྟན་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་ནོ་ ཕྱམ་ན། འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། རྒྱ་ཡི་ཟླུམ་པོ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་འབྲས་བུ་ ལ་ཡོད་མིན། །དེས་ན་བདག་ཉིད་ཀུན་སྟོང་བ། །རྟུལ་ཕྲན་རྣམས་ལ་མི་འཕད་ དོ། །རྒྱ་དང་ཟླུམ་པོ་ཉིད་དང་ཕྱོགས་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ཀྱི་རྫས་ ཀྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གལ་ཏེ་རྟུལ་ཕྲ་རབ་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ ཀཱཏ་དང་སྟོང་ཞིང་ཕྱོགས་ཀྱིས་མ་ཡིན་ན་ནི་དེའི་ཚེ་རྒྱ་སྟེ་རྟུལ་ཕྲ་རབ་ལ་ ཡོད་པའི་ཟླུམ་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་འབྲས་བུ་རྟུལ་ཕྲན་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མ། ཚ། རབ་ཏུ་དཔེ་དགུ་པ། ཕྱི་ཀཱ ༡༦-༡༧ ཤོག ༧༠ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་བ ཤ² ཤོག ༥༠ཆ

ཡང་ཐལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་པོ་རབ་ཏམ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དགང་པོ་ལས་འདས་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ན། དེ་དག་ནི་རྒྱལ་པོ་རབ་ཏམ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམས་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྨྲོར་བར་མི་འཐད་དོ། །ཡང་གང་གི་ཚེ་རྒྱལ་པོ་རབ་གཞན་དང་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་སྨྲོར་བ་དེའི་ཚེ། རྒྱལ་པོན་གཅིག་གི་གནས་གང་ཡིན། །དེ་ནི་གཞན་གྱི་འང་མི་འདོད། །དེ་ཕྱིར་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས། །བོངས་ཚོད་མཉམ་པར་འདོད་མ་ཡིན། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་རྒྱལ་པོ་རབ་གཞན་དང་བདག་ཉིད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྨྲོར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམ་རྣམས་དབང་པོ་ལས་འདས་པ་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་མོད། རྒྱལ་པོ་རབ་ཕྱོགས་དང་ལྷན་པ་ཉིད་ནི་གཡོ་བ་མེད་ལ། ཕྱོགས་དང་ལྷན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཡང་འདི་སྟ་ཚོགས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྟག་པ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་གནས་སོ། །འདིར་འབྲས་བུའི་རྣམ་རྩོམ་པའི་དུས་ན་ཉེས་པ་འདིར་འགྱུར་གྱི། འབྲས་བུ་རྩོམ་པའི་སྔ་རོལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་རྒྱལ་པོ་རབ་རྣམས་ལ་ཆ་ཤས་མེད་པའི་ཕྱིར་རྡོ་སྐད་སྟམ་པའི་སྐྱོན་དུ་ཐལ་བ་མེད་ཏོ་ཞེས་སྨྲའོ། །གནས་སྐབས་དེར་ཡང་ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ཆའི་དབྱེ་བ་ཡོད་དོ། །དེའི་ཚེ་དེས་པར། གང་ལ་ཤར་གྱི་ཕྱོགས་ཡོད་པ། །དེ་ལ་ཤར་གྱི་ཆ་ཡང་ཡོད། །དེའི་ཕྱིར། འདི་ཕྱོགས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་བྱམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་པོ་རབ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་པ། གང་གི་རྒྱལ་ལ་ཕྱོགས་ཡོད་པ། །དེས་རྒྱལ་རྒྱལ་ཕྱན་མིན་པར་བསྟན། །གལ་ཏེ་རྒྱལ་པོ་རབ་ཆ་ཤས་མེད་པར་གྱུར་ན་ནི་དེ་ལ་འགྲོ་བ་མེད་པས། རྒྱལ་པོ་རབ

གཞན་དང་སྤྱོད་པ་མེད་པ་ཡིན་དང་། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྫས་རྩོམ་པར་བྱེད་པ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། །འདི་ལྟར་འགྲོ་བའི་དུས་ན་ལུས་དང་ལྟན་པའི་དོན་གྱིས། མདུན་གྱིས་ལེན་ཅིང་རྒྱབ་ཀྱིས་ནི། །གཏོང་བར་འགྱུར་ན་དེ་དག་གཉིས། །གང་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ལ། །དེ་ལ་འགྲོ་པོར་ཡང་མི་འགྱུར། །[1]

ཞེས་སོ། །

སྤྱི་ར་མངོན་པ་གོང་འོག་དང་དབྱ་མའི་གཞུང་དུ་རགས་པའི་གཟུགས་ཆུམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་རྩོམ་གཞིར་གྱུར་པའི་རྫལ་ཕྱ་རབ་དེ། ཆ་མེད་ཡིན་མིན་དང་རྫལ་ཕྱ་རབ་བསགས་པ་ལས་གྱུབ་པའི་གཟུགས་ཆུམས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་གྱུབ་མ་གྱུབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་བཤད་པ་ཅམ་ལས། གཞན་གཟུགས་ཕྱ་རགས་ཀྱི་འདོད་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་ཆེར་མེད་ཀྱང་། དོན་སྟལ་གཉིས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་ཚུངས་མཐར་གྱུར་པའི་ཆ་མེད་དུ་འདོད་རྒྱུའི་རྫལ་དེ་ཡང་དབྱ་སེམས་གཉིས་ཀྱིས་གཞལ་ན་ཆ་བཅས་སུ་སོང་བ་དང། ཐོག་མ་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཤེག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ངེས་པར་ཆ་དང་བཅས་པར་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང་། ཆ་ཅན་གྱི་རྫལ་ཆུམས་ཀྱི་ཆ་ཤས་དང་དེའི་ཆ་ཤས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཞེས་བསྐལ་པའི་བར་དུ་བཅལ་ཀྱང་། རྫལ་གྱི་ངོ་བོར་བཞག་ཕྱིན་མཐར་ཐུག་རྒྱུ་དང་ཆ་མེད་དུ་འགྱུར་རྒྱུ་ཅི་ཡང་མེད་པས་ཆ་བཅས་ཀྱི་ངང་ཚུལ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། ཆ་དེ་ལྟར་ཕྱེ་བ་ཡང་ཡིད་ངོར་ཕྱེ་བ་ཅམ་ལས་དངོས་པོ་ལ་རེག་ཐུག་གིས་དབྱེ་བའི་སྒོ་ནས་མི་བྱེད་པར་ཡང་ཤེས་དགོས་པ་གལ་ཆེ།

མངོར་ན་དབྱ་སེམས་ཀྱི་མཁས་པ་ཆུམས་ལྟར་ན་རྫལ་ཕྱ་རབ་ཅེས་པ། ཇི་

1 ཐེ་དགེ་བསྟན་འབྱུ་མ། ཡ། རབ་བྱེད་དགུ་པ། ཤོག ༢༥༢ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨༠ ཤོག ༢༦૯૯

ཙམ་བཤེག་ཀྱང་ཐུག་པ་མེད་ཅིང་རགས་པའི་གཟུགས་ལ་བློས་རྟེ་ཙམ་དབྱེ་བར་ནུས་ཀྱི་བར་དུ་ཆ་ཤས་སུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཚུང་མཐའ་ཡིད་རོར་སྟོང་བའི་གཟུགས་ཤེག་ལ་འདོད་ཅིང། དེ་ཉིད་ལ་དབྱིབས་ཡོད་པ་དང་རང་གི་གོ་སར་རྒྱལ་ཕ་རབ་གཞན་འབྱུང་བ་ལ་གེགས་བྱེད་པས་ཐོགས་བཅས་དང། ཡན་གར་བར་མི་གནས་པར་མ་མཐར་འབྱུང་བཞིའི་རྒྱལ་རྩས་ཚོགས་པའི་བདག་ཉིད་དང། ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་དང་བཅས་པ། རྒྱལ་འདུས་པའི་ཆ་ཤས་ཡིན་པས་ཡན་ལག་ཡིན་ཡང་ཡན་ལག་ཅན་མིན་པ་དང། འབྱུང་གྱུར་གྱི་གཟུགས་ཀྱི་ནང་ཚན་བསྡུས་པ་ལས་གྱུར་པའི་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་སུ་བཞེད་པར་མངོན།

དེ་ལྟར་དབུ་སེམས་ཀྱི་གྲྭབ་མཐའ་སྨྲ་བ་རྣམས་རྒྱལ་ཆ་མེད་མི་བཞེད་པར་འདུ་ཡང། དེ་ལྟར་མི་བཞེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མཐར་གཏུགས་ས་ཐ་དད་དུ་གནས་ཏེ། སེམས་ཙམ་པ་ནི་རྒྱལ་ཐན་ཞེས་པ་དང་པོ་ནས་ཕྱི་རོལ་ཏུ་གྲྭབ་ནས་ཡོད་པ་ཞིག་མིན་པར། ཤེས་པའི་སྟོང་ཆ་ལ་བློས་ཆ་ཤས་སུ་ཕྱེ་བའི་རྒྱལ་ཕ་མོའི་གནས་སྐབས་ལ་འཇོག་ཅིང། དེ་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་གྲྭབ་པའི་གཟུགས་ཅན་རགས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པའི་སྟོང་ཆ་ཙམ་ལས་ཕྱི་རོལ་དོན་དུ་མ་གྲྭབ་པར་འདོད། ཚུལ་འདི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་དབུ་མ་པ་ཞེ་འཚོ་ཡབ་སྲས་ལའང་མཚུངས། དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བའི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་རྣམས་ནི། རྒྱལ་ཕ་རབ་དང་རགས་པ་སོགས་ཚོས་གང་དང་གང་ཡིན་ཡང་རང་གི་ཆ་ཤས་དང་གདགས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་འདི་དང་འདི་འཕེལ་བློས་ཐབ་བཏགས་ཙམ་ལས། ཚོས་དེ་དང་དེ་ཞེས་དོན་སྟེང་ནས་གྲྭབ་པ་དང་རྟེད་པ་ཞིག་གཏན་ནས་མི་བཞེད་པས། རྒྱལ་ཕན་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་སྐད་

ཅིག་ཆ་མེད་སོགས་ནས་ཡང་ཞལ་གྱིས་མི་བཞེས་པ་མཁས་པ་དེ་དག་གི་གཞུང་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་བོ། །

གཞན་ཡང་ཆུ་སྟེགས་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིག་པ་ཅན་དང་། རང་སྟེ་དོན་སྣ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྩོམ་གཞི་མཐར་ཐུག་པ་རྒྱལ་ཆ་མེད་འཛིག་པ་ནི། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཚོས་རྣམས་ཡོད་པ་ནི་ཁྱོད་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ཅེང་། དེའི་ཡོད་ཚུལ་རིགས་པས་བརྟགས་པ་ན། རགས་པའི་ཚོས་རྣམས་རང་ཉིད་རྩོམ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཐོ་མོ་བས་གས་ནས་འགྲུབ་དགོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་རགས་རིམ་ནས་ཆ་ཤས་བས་ལ་ཏེ་ཐ་རིམ་དུ་འཕོ་བ་ལས་མཐར་ཆ་གཏན་ནས་འབྱེད་དུ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་གི་རྫས་ཤིག་འཛིག་དགོས་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་མཐར་ཐུག་གི་ཚོས་ཤིག་མེད་ན་ཐ་མོ་བས་གས་པ་ལས་རགས་པ་གྲུབ་པའི་བཤད་པ་བྱེད་དུ་མེད་པར་བས་མས་པའོ། །དེ་ཡང་གཞི་རྩའི་ལྟ་ཕྱོགས་ལ་དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཚོས་ཤིག་ཡིན་ཕྱིན། བཏགས་དོན་བཅལ་བ་ན་གཞི་བདེན་པ་བ་ཞིག་རྟེད་དུ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་བཟུང་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པས། དེ་ལྟ་བུ་ནི་ཚོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མེད་པའི་གནས་ལུགས་ལ་ཟོངས་པས་ལན་མི་ཞེས་མགོན་པོ་གླུ་སྒྲུབ་ཡབ་སྲས་དང་། ཁྱད་པར་དཔལ་ལྡན་ཟླ་བ་དང་ཞི་བ་ལྟ་ལྟ་བུ་དབུ་མ་ཐལ་འགྱུར་བར་གྲགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པར་མཛད་ལ།

དབུ་མ་པའི་སློབ་དཔོན་དེ་དག་གི་རང་ལུགས་ལ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་ཚོས་གང་དང་གང་ཡིན་རུང་རང་ཉིད་ཡོད་ཚུལ་ནི་ཐ་སྙད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འཛིག་ནུས་ཀྱི། དོན་དམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་གཅིག་དང་ཐ་དད། ཆ་དང་ཆ་ཅན། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཏན་ནས་འཛིག་མི་ནུས་པས། རྫུ་ཚ་མེད་ཀྱི་ངོ་

པོ་དང་ཁྱད་པར་སོགས་གང་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་བཞེད། ཐ་ཕ্�:ད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་གཞན་གྱིས་ཆ་མེད་དུ་འདོད་པའི་ཤེན་ཏུ་ཕ་བའི་རྒྱལ་ཕ་རབ་ཀྱང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་གཞན་དང་འབྲེལ་བ་འབའ་ཞིག་ལས། བདེན་པའི་དངོས་པོ་ཡན་གར་བ་ཞིག་དོན་ལ་མེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་བློས་ཀྱང་འཛིག་ཏུ་མེད་པས། ཚོས་གང་དང་གང་ཡིན་རྩར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་རང་བཞིན་ཉིད་ལས་མ་འདས་པར་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ཤེས་བྱ་གཞི་ལྔའི་དང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ལ། གཟུགས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཐོགས་བཅས་ཀྱི་གཟུགས་ཅན་བཅུ། ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས། འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གྱུར། གཟུགས་ཅན་རྩོམ་བྱེད་རྒྱལ་ཕན་གྱི་རྣམ་གཞག འབྱུང་བའི་སྐབས་ནས་མཁའི་འབྱུང་བ་ཞེས་འབྱུང་བ་གཞན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་འབྱུང་བ་ལྔ་པ་ཞིག་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། འབྱུང་བཞིའི་རྫས་ནི་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གོང་བུར་གྱུར་པ་ཞིག་ལ་གོ་མི་དགོས་པར་ནུས་པའི་ངོ་བོར་གནས་པ་ཡང་ཡོད་པར་བཤད་དོ།། །།

སྐབས་ལྔ་པ། སྟོང་བཅུད་འབྱུང་འཇིག་གི་རིམ་པ་བཤད་པ།

༧ མངོན་པའི་གཞུང་སོགས་ནས་བཤད་པའི་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཟླུང་རིམ།

སྤྱི་ར་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་ཚུལ་ལ་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ལྷུ་གྲུབ་སྦྱ་བ་རྣམས་མི་མཐུན་པ་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཞིང། དེ་དག་ལས་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ཆུ་སྟེགས་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་ད་ལྟའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་མ་ཆགས་གོང་ས་རྡུལ་ཕྲ་མོ་དང། ཆུ་རྡུལ་ཕྲ་མོ། མེ་རྡུལ་ཕྲ་མོ། རླུང་རྡུལ་ཕྲ་མོ་སོགས་རྡུལ་ཕན་མང་པོ་ཞིག་བར་སྣང་སྟོང་པའི་ནང་སོ་སོར་མི་འཇིག་པར་གནས་ནས་ཡོད་པ་ལ། ལྷ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོས་ནམ་མཁའ་སྟོང་པ་དེར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཤིག་བཟོ་དགོས་སྙམ་ནས་བློའི་འཕེན་པ་བཏང་བ་དང། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཚོས་དང་ཚོས་མིན་གྱི་ལས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པའི་དབང་གིས་ཐོག་མར་ཆུང་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གཉིས་མཉམ་དུ་སྦྱོར་བར་བྱེད་ཅིང། དེ་ནས་ཆུང་རྡུལ་ཕྲ་མོ་གསུམ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པས་ཆུང་རྡུལ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུའི་རྫས་རྩོམ་པར་བྱས་ཏེ་ཆུང་གི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཆགས་ཤིང། དེའི་སྟེང་དུ་ཆུ་རྡུལ་རྣམས་སྤར་ལྟར་སྦྱར་བས་ཆུའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོ་ཆགས་པ་དང། དེའི་སྟེང་དུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་དང། དེའི་སྟེང་དུ་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་སྤར་གྱི་རིམ་པ་ལྟར་གྱུབ་པར་གྱུར་པ་སོགས་ལས་སྟོང་བཅུད་

ཀྱི་འཛིག་རྟེན་རྣམས་ཚགས་པར་འདོད་པར་བཤད།

མུ་སྟེགས་བྱེད་ཅན་བས་སྤྱི་གཙོ་བོའི་སྟེང་ནས་འཛིག་རྟེན་འདི་དག་ཙ་བའི་སྒྲུབ་གཞི་མཐར་ཐུག་ཅིག་གི་རྣམ་འགྱུར་དུ་འགྱེལ་བཤོད་བྱེད་ཅིང། གཞན་ཡང་ལྷ་ཚངས་པ་དང། ཁྱབ་འཇུག ཤིའི་ཚངས་པ། བདག་རྐྱེ་པ་སོགས་འཛིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པོར་འདོད་པའི་མུ་སྟེགས་པཉང་ཡོད་ཅིང། རྒྱང་འཕེན་པས་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་འགྲུབ་ཚུལ་ནི་བེམ་རྫས་ལས་གློ་བུར་ཐོལ་བྱུང་དུ་གྲུབ་པར་འདོད་པར་བཤད།

དེ་དག་ལས་འཛིག་རྟེན་བཀོད་པ་པོ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་བཟོ་མཁན་ཞིག་མེད་ན་འདི་འདྲའི་གྲ་འཕྲིག་པོ་ཡོང་བ་མི་སྲིད་དེ། དཔེར་ན། ཁང་པ་ལྟ་བུ་བཟོ་མཁན་ཞིག་མེད་ན་ཁང་པ་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན་དོ་ཞེས་ཟེར། དེས་ན་དེ་དག་གིས་འཛིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་པོ་ཞིག་གི་བློ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། སྟོད་ཅིང་སྟོད་ཅིང་ལས་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཤིང་བཟོའི་ལག་ཆ་སྟེ་ཏུ་བཞིན་ཞེས་དང། དབྱིབས་བཀོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། ཉའི་བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་དང། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་བཀོད་ཅིང། རིགས་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་གཞན་ཡང་ཡོད་ཀྱང་འདི་དག་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་གཙོ་བོ་རྣམས་ཡིན་པར་མངོན།

དེ་ལ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ནི། གཞན་སྟེ་རྣམས་ཀྱིས་བཀོད་པའི་རིགས་པ་དེ་དག་གིས་འཛིག་རྟེན་གྱི་གནས་ལུས་ལོངས་སྤྱོད་རྣམས་སྤྱི་ར་ཐུན་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཅམ་དུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན། འདི་དག་རང་རྒྱུ་ཝེམས་པའི་ལས་ལས་སྐྱེས་པར་

སངས་རྒྱས་པས་གྲུབ་ཟིན་པས། སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྤར་མ་གྱུབ་པ་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་མི་རུང་ལ། ཐོ་རྒྱ་པ་ཞེག་གིས་བྱས་པར་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ན་ནི། ཐོ་རྒྱ་པ་ཞེག་མི་སྲིད་པས་དགེ་བཀོད་པ་མི་འཐད་ལ། ཡང་བྱེད་པ་པོ་གཞན་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཅམ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཟེར་ནའང། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མའི་བྱེད་པ་པོར་འདོད་པ་དེ་འདང་བྱེད་པ་པོ་གཞན་སྟོན་དུ་སོང་བར་ཁས་ལེན་དགོས་ཤིང། དེ་ལྟར་ན་དེ་རྒྱ་པ་རང་བྱུང་དུ་འདོད་པ་དང་འགལ་ཞིང། རང་གིས་བཀོད་པའི་རྒྱ་མཚན་མ་ཅིས་པར་འགྱུར་བ་སོགས་རིགས་པ་དུ་མས་འགོག་པར་མཛད་དེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཕྱོད་འཛིན་བདེན་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང། །དོན་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དག །
འདོད་པ་གྱུབ་པཉམ་དགེ་མ་གྱུག །ཡང་ན་ཞེ་ཚོམ་ཟ་བ་ཡིན། །[1]

ཞེས་གསུངས།

ཡང་རྒྱ་པ་རང་བྱུང་གི་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་ཞིག་ཁས་བླངས་ན། རྒྱ་པ་ལ་རང་བཞིན་འགྱུར་བ་མེད་པས་འབྲས་བུ་མི་སྐྱེད་པའི་གནས་སྐབས་དང་སྐྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ལ་ཁྱད་པར་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ལ། དེ་ལྟར་ན་རང་ཉིད་ལྷོག་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་བ་ལྷོག་པའི་གཞི་མེད་པས་རྒྱུའི་དོན་མ་ཚང་ལ། གཞན་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་བྱེད་པ་པོ་དེ་ཉིད་མ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་སྟོང་བ་ཆུང་མཐའ་དག་དེས་བྱས་པ་མི་འཐད་པ་དང། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་རྒྱུ་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་པ་ཚོགས་པ་ལས་བྱུང་བས་བྱེད་པ་པོ་གཅིག་གིས་བཀོད་པ་མི་འཐད་པར་སྒྲུབ་སྟེ། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅེ། ཚད་མ་གྱུབ་པའི་ལེའུ། ཤྲཱི་ཀ ༧༠ ཤོག ༧༥༤ ན། དགེ་བསྟུར་མ། དེག ཕ་ ཤོག ༥༠།

རང་བཞིན་ཁྱད་པར་མེད་པར་ནི། །བྱེད་པར་ཡང་ནི་མི་རྟེད་ཅིང། །
རྒྱུ་ལ་ལྷོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། །ནུས་པ་ཉིད་ཀྱང་རྟོགས་པར་དཀའ། ། [1]
ཞེས་དང། ། སྟོན་དགོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད་ཀྱི་དབུ་མ་སྟེང་གོ་ལས་ཀྱང།

རེ་ཞིག་བདག་ནི་མ་སྐྱེས་ཕྱིར། །དེ་ཡིས་བྱས་པར་མི་འདོད་དོ། ། [2]
ཞེས་དང། དེའི་རང་འགྲེལ་རྟོག་གེ་འབར་བ་ལས།

བྱེད་པོ་གཅིག་བུ་འགའ་ཡང་མེད། །དེ་ཕྱིར་མ་རེས་ཉིད་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་
ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཚོགས་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་བྱེད་པ་
པོ་གཅིག་བུ་ཞེས་བྱ་བ་མི་འཐད་དེ། གལ་ཏེ་གཅིག་བུ་ཉིད་ལ་བྱེད་པ་པོ་ཉིད་ཀྱི་
མཐུ་ཡོད་པར་གྱུར་ན་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་མང་པོར་བརྟགས་པ་དག་གིས་ཅི་བྱ། འཇིག
རྟེན་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པ་པོ་གཅིག་བུ་ནི་འགའ་ཡང་མི་སྣང་བས་ཁོ
པའི་གཏན་ཚིགས་མ་རེས་པ་ཉིད་དུ་གལ་འགྱུར། ། [3]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་ཚོའི་གཡོ་བ་ཐོན་དུ་སོང་བ་ལས་གྱུར
པ་དང། རྒྱུ་པ་རང་བྱུང་གི་སྐྱེ་བོ་ཞིག་གིས་བྱས་པ་དང། ཡང་རྒྱུ་མེད་ཐོལ་བྱུང་དུ
གྱུར་པ་སོགས་གཏན་ནས་མི་འདོད་པར། རྐྱེན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་ཞེས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཀྱི
འགྲོས་ཉིད་ལས་གྱུར་པར་བཤད་དོ། ། [4]

1 གོང་མཚན་དས། ཕྱོགས་ ༡༩ ཤོག ༡༠༤ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ ཤོག ༥༠༣

2 ཕྱེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཏ། ལེའུ་དགུ་པ། ཕྱོགས་ ༧༣ ཤོག ༣༨ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༤ ཤོག ༥༥

3 ཕྱེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཏ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཤོག ༢༢༠ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༥ ཤོག ༣᐀᐀

4 ※གོང་ས་མཚོག་གི་གསུང་ཆོས་བྱ། ནང་པའི་ངོས་ནས་བཤད་ན། ཐོག་མ་དེས་ཅན་གཅིག་པོ་ནི་ཡོད་པའི་ལྷ་སྐྱང་པ་འདི་ནི་རྟོག་ཏ་ཅན་ཞེག

དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་འཐད་ལས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལ་མངོ་པལ་པོ་ཆེ། མངོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག ।འཇིག་རྟེན་བཞག་པ། མངོན་པ་གོང་འོག་གི་གཞུང་དང་། དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཚོས་སྐོར་སོགས་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་གཙོ་བོ་ནི། ཚོས་མངོན་པའི་གཞུང་རྣམས་དང་། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་རྣམས་ཡིན། དེ་དག་ཏུ་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་ཚུལ་དང་། བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ཚེ་ཚད། སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་དབྱིབས་བཀོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་དང་ཚད་སོགས་ལ་བཤད་ཚུལ་ཅུང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་གཞི་རྩའི་ལྟ་ཚུལ་ལ་མི་མཐུན་པ་མེད། དེས་ན་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ཐོག་མའི་རྩོམ་གཞིའི་སྐད་ཆ་ཚུད་པ་ཞིག་ཡོད། ཞེས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐུན་མོང་གི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་བྱུང་བ་དང་། སོ་སོའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་སོ་སོའི་བདེ་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་བྱུང་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་རང་རང་གི་ཉེར་ལེན་དང་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་རྒྱུ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འཁོར་ལོ་འབའ་ཞིག་གི་ལམ་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཅིང་། ཁ་ལྟར་རང་ཅག་གནས་སའི་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཆགས་པར་བཞེད་དོ། ।

དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཚུལ་འདི་ལ་འཐད་ལ་ཐོག་མར་སྟོང་ཀྱི་ལེད་སོགས་ཀྱིས། ༡ གཡོ་བ་མེད་པའི་རྫོན་དང་། ༢ མི་རྟག་པའི་རྫོན་དང་། ༣ ནུས་པའི་

ཡིན། འདི་འདྲའི་རང་རྒྱ་ཐུབ་པའི་ཐོག་མ་ཞེག་ཡོད་ཚེ་གཏན་ཚིགས་རིག་པའི་འགྲོ་ལུགས་ལྟར་ན་འདས་ཀ་གཉིས་ལས་མེད། འཇིག་རྟེན་བཀོད་པ་ཐོ་སྟེ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚོས་ཉིད་ལས་འདས་ཤིང་ཁྱད་དུ་འཐགས་པའི་ཐུགས་བཅུ་ཞེག་གིས་འཇིག་རྟེན་འདི་བསྡུན་པ་དང་། ཡང་ན་རྒྱ་རྫོན་གང་ཡང་མེད་པར་འཇིག་རྟེན་འདི་ཐོལ་བྱང་དུ་གྱུར་པའི་ལྟ་ཚུལ་གཉིས་ཡིན། ནང་པས་འདོད་ཚུལ་འདི་གཉིས་ཀ་ཁས་ལེན་མི་བྱེད། ཅེས་འབྱུང་།

རྒྱུན་བཅས་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མཛད་ཅིང་། ཚུལ་འདི་སྣ་ལྷའི་ལྷང་བའི་མདོ་སོགས་ལ་བཏེན་ནས་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། མདོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས། "མཚན་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། མི་རྟག་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། ནུས་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ।"[1] ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པར་མདོ་ཏང་ཤད་པ་ལས། "དགེ་སློང་དག་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། མི་རྟག་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དང་། ནུས་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ།"[2] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུན་གསུམ་གྱིས་འཇིག་རྟེན་འདིའི་ཐོག་མཐའ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལ་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་སྟོམ་ཚིག་བཀོད་ནས། ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་སྒྲོས་བུ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་བྱེད་པ་པོར་ངོས་འཛིན་མི་བྱེད་པར་བསྟན་ཡོད།

གཞུང་འདི་དག་གིས་ནི་སྣ་ལྷའི་ལྷང་བའི་མདོ་ལས། "རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ལ། འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་བ་སྟེ། གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས།"[3] ཞེས་པའི་མདོའི་དོན་ཚན་པ་གསུམ་དུ་བསྡུས་ཏེ། རིམ་པ་བཞིན། "འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་ལ།" ཞེས་པས་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་དང་། "འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ་བ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། རི། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་པོ། ཤོག ৬৫ ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩/৬ ཤོག ১৬৩

2 སྟེ་དགེ་བསྟན། མདོ་འགྲེལ། ཆི། བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ৭ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৬৬ ཤོག ৩/৯৫

3 སྟེ་དགེ་བཀའ། མདོ་སྡེ། ཚ། ཤོག ১১৬ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৬৯ ཤོག ২১৭

སྟེ།" ཞེས་པས་མི་རྒྱ་པའི་རྒྱུན་དང་། "གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས།" ཞེས་པས་ནུས་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་བསྟན་པ་དང་སྦྱར་ཏེ་གསུངས།

དེ་ལ་དང་པོ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་གཡོ་བ་མེད་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་བྱེད་པ་པོ་ཞེག་གི་རྫོའི་གཡོ་བ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས་གྲུབ་པ་མིན་པར། རང་རང་སྒྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་རྒྱུན་འབབ་ཞེག་གི་དབང་གིས་གྲུབ་པ་ལ་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་ལས་ཀྱང་། "འདི་ཡོད་པས་འདི་འབྱུང་།" ཞེས་རྒྱུན་ཉིད་འདི་པ་ཙམ་གྱི་རྟེན་འབྲེལ་ལས་འབྱུང་གི་རྒྱུ་དང་རྒྱུན་གྱི་ཁོངས་སུ་མ་གཏོགས་པའི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ནུས་པ་གཞན་ཞིག་གི་མཐུ་ལས་གྲུབ་པ་མིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འདི་རྒྱུ་མེད་རྒྱུན་མེད་ལས་ཐོལ་བྱུང་དུ་གྲུབ་པཙང་མིན་པར་བསྟན་ཏོ། །

གཉིས་པ་མི་རྒྱ་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱུ་དང་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བར་འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཚོག་གི་གང་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་དེ་ཕང་འདུས་བྱས་མི་རྒྱ་པ་ཞིག་ཡིན་དགོས་ལ། རྒྱ་པའི་ཚོས་ལས་འབྲས་བུ་མི་རྒྱ་པའི་ཚོས་འབྱུང་བ་ནི་གནས་མ་ཡིན་པའོ། །ཞེས་པ་ནི་རྒྱུན་གཉིས་པ་གསུངས་པ་དེའི་གྲུབ་དོན་ཡིན། རྒྱ་པ་ནི་རིས་དང་ཅིག་ཅར་གྱི་དོན་བྱེད་པས་སྟོང་པས། འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པའི་བྱ་བ་བྱེད་མི་ནུས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རང་ཉིད་ལ་ཚོས་གཞན་གྱི་ཕན་གནོད་ཀྱི་བྱ་བ་འཇུག་པའི་གནས་མེད་ན་ཚོས་གཞན་ལའང་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕན་གནོད་ཀྱི་བྱ་བ་འཇུག་པའི་ནུས་པ་མེད་པ་ནི་རིགས་པས་གྲུབ་པའི་གནད་ཡིན་པས། ཕྱི་ནང་གི་སྟོང་བ་ཉིད་ཀྱི་ཚོས་རྣམས་གང་ལས་འབྱུང་སའི་རྒྱུ་ཞིག

ཡིན་ཕྱིན། ངེས་པར་དུ་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞེག་ཡིན་དགོས་པར་རྒྱན་གཉིས་པ་དེས་སྟོན། དེའི་ཕྱིར་མདོ་ལས་འདིའི་ཐད་དུ། "འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་འདི་སྐྱེ།" ཞེས་སྐྱེ་བའི་དོན་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས་སོ།།

གསུམ་པ་ཕྱི་ནང་གི་དངོས་པོ་རྣམས་ནུས་པའི་རྒྱན་ལས་བྱུང་བར་གསུངས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་གང་ལས་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་དེ་ཡང་འདུས་བྱས་མི་རྟག་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཡིན་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཚོག་གི་གང་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་འབྲས་བུ་སྐྱེད་ནུས་ཀྱི་རྟེས་སུ་མཐུན་པའི་ཚོས་ཏེ། འབྲས་བུ་བྱེ་བྲག་པ་དེ་སྐྱེད་པའི་ནུས་པ་ཡོད་པའི་ཚོས་ཀྱི་ཡིན་དགོས་སོ་ཞེས་སྟོན་པ་ལ། ནུས་པའི་རྒྱན་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་མདོ་ལས། "གང་འདི་མ་རིག་པའི་རྒྱན་གྱིས་འདུ་བྱེད་རྣམས།" ཞེས་སོགས་གསུངས་པར་བཤད།

སྤར་བཤད་པའི་རྟེན་འབྲེལ་རྒྱན་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་གནད་འདིའི་གྲུབ་དོན་གྱི་ཚུལ་དུ། ཐོགས་མེད་ཀྱི་མཛོན་པ་ཀུན་བཏུས་ལས་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

དོན་གྱིས་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། བྱེད་པ་པོ་མེད་པའི་དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་དོན་དང་། རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་དང་། སེམས་ཅན་མེད་པའི་དོན་དང་། གཞན་གྱི་དབང་གི་དོན་དང་། གཡོ་བ་མེད་པའི་དོན་དང་། མི་རྟག་པའི་དོན་དང་། སྐད་ཅིག་པའི་དོན་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་རྒྱུན་མི་འཆད་པའི་དོན་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་མཐུན་པའི་དོན་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་སྣ་ཚོགས་ཀྱི་དོན་དང་། རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་སོ་སོར་དེས་པའི་དོན་ནི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་

བར་འབྱུང་བའི་དོན་ཏོ། ।[1]

ཞེས་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྱུང་གི་ཚུལ་འདིས་རིམ་པ་བཞིན། སྟོང་བ་ཉིད་བཟོ་མཁན་གྱི་བྱེད་པ་པོ་མེད་པ་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ལས་འབྱུང་བ་དང་། གཞན་དབང་ཅན་སོགས་སུ་དོན་གྱིས་གྲུབ་པར་གསུངས་སོ། །

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་མདོར་བའི་གཞུང་ལས་རྗེ་ལྟར་གསུངས་ཚུལ་ནི། སྟོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་ཤེན་ཏུ་གསལ་བས་ཉུང་ཟད་དྲངས་ན། དེ་ཉིད་ལས།

སེམས་ཅན་རྣམས་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འོག་ན་ནམ་མཁའ་ལ་བརྟེན་པའི་ཆུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་མཛོད་པར་འགྱུར་སྟེ། དེའི་ཐམས་སུ་ནི་དཔག་ཚད་སི་ཡ་དྲུག་འབྱམ་མོ། །རྒྱུར་ནི་གྲངས་མེད་དེ། འདི་ལྟར་གང་ཚན་པོ་ཆེ་ཆེན་པོའི་རྫོ་རྟེས་ཀྱང་གཞིག་པར་མི་ནུས་པར་སྣ་བ་ཡིན་ནོ། །དེའི་སྟེང་ན། ཆུ་ཐམས་འབྱམ་ཕག་བཅུ་གཅིག་དང་། །སྟོང་ཕག་དག་ནི་ཉི་ཤུ་འོ། །དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་བྱ་བར་སྣུར་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་དག་གིས་རྒྱུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དེར་ལྷོན་རྣམས་འདུས་ནས། ཚར་གྱི་རྒྱུན་གཉའ་ཤིང་ཙམ་འབབ་པ་དེ་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཐམས་སུ་ནི་དཔག་ཚད་འབྱམ་ཕག་བཅུ་གཅིག་དང་ཉི་ཁྲི་འོ། །རི་ལྟར་ན་ཆུ་དེ་དག་ཐད་ཀར་མི་འགོ་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཏེ། དགེ་ར་ན་བཟའ་བ་དང་། བཏུང་བ་ཟོས་པ་དང་། འཕྱང་བ་མ་ཞུ་བ་འོང་ཀར་མི་ལྟུང་བ་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྟེ་པ་གཞན་དག་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅན་ལ། ཀུན་ལས་བཏུས་དང་གོ་ཚོག ཚོག ৬৬ ན། དགེ་བསྟུར་མ། དེ་ནས་ ৮৮ ཚོག ১৬৫

ན་རེ་སྦྱང་གི་ཚུལ་དུ་ཆུང་གིས་འཛིན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་ཆུང་དག་གིས་ཚུ་དེ་ཀུན་ནས་དགྱེས་པ་ན་འོ་མ་བསྐོལ་བ་སྦྲེས་མ་ཚགས་པའི་ཚུལ་དུ་སྟེང་མ་གསེར་དུ་འགྱུར་རོ། །ཚུའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ། ཕྱི་ས་ནི་རྩམས་སུ་འབུམ་ཕྲག་བཅུད། །ལྷག་མ་དག་ནི་གསེར་དུ་འགྱུར། །ལྷག་མ་ཡང་གང་ཞིག་ཅི་ན། ཆུའི་སྟེང་རིམ་དཔག་ཚད་སུམ་འབུམ་ཉི་ཁྲི་གསེར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ས་གཞིར་གྱུར་པ་དེའི་ཆུ་དང་གསེར་གྱི་རྩམས་བཤད་ཟིན་ཏོ། །[1]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ཞིབ་པར་ཤེས་འདོད་ན་འདིའི་ཐད་ཀྱི་མཛོད་འགྲེལ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་མདོར་བ་འོག་མའི་གཞུང་དུ་འབྱུང་བཞིའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཚགས་པའི་རྟེས་སུ། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་ལྟེ་བར་བྱས་པའི་ཕྱོགས་བཞི་ན་གླིང་ཆེན་བཞི་དང། མཚམས་བཞིར་གླིང་ཕྲན་བརྒྱད་གྱུབ་པར་བཤད་ཅིང། དེའི་མཐའ་འཁོར་དུ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དང་རྒྱུ་སྐར་རྣམས་ཀྱིས་བསྐོར་བ་དང། ལྷོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གླིང་ཆེན་ནི་རང་ཅག་གནས་སའི་འཛམ་བུའི་གླིང་འདི་ཉིད་ཡིན་པ་དང། གླིང་དེ་དག་གི་བར་ན་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོས་ཁེངས་ནས་ཡོད་པ་དང། དེ་དག་ཐམས་ཅད་བར་སྣང་སྟོང་པར་ཆུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བཏེན་ནས་ཡོད་པ་སོགས་བཤད། གླིང་བཞི་གླིང་ཕྲན་ཉི་ཟླ་རི་རབ་སོགས་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གྱི་ཕུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང། སྟོང་གྱི་ཕུད་དེ་ལྟ་བུ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང། སྟོང་གཉིས་པ་དེ་ལྟ་བུ

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ ཀུན་གསལ་གསུམ་པ། ཨོཾ ༧༩༩ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༣/৫ ཨོཾ ३५५

སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱའོ། །མདོར་ན་གླིང་བཞི་རི་རབ་སོགས་ནས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་བརྒྱ་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་དག་མཐར་མཉམ་དུ་འཇིག་ཅིང་དང་པོར་མཉམ་དུ་ཚགས་པ་ཡིན་ཚུལ་ནི། ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

ཐུན་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང། །
ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་གི་སྒྲ་ཡུད་ཡིན་པར་འདོད། །
དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། །བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། །
དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་མོ། །མཉམ་དུ་འཇིག་ཅིང་འབྱུང་བ་ཡིན། །[1]

ཞེས་སོ། །

རྒྱ་ཆེར་རོལ་བའི་མདོ་ལས་ནི། ཐུན་བཞི་པ་ནས་འོག་མིན་གྱི་བར་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།

ཐུན་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ལ་སོགས་པ་ཐུན་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་
དང། ཁོར་ཡུག་དང་ཁོར་ཡུག་ཆེན་པོ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་
རབ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། རྒྱལ་ཆེན་བཞིའི་རིས་ཀྱི་ལྷ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང།
སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། འཕགས་བྲལ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། དགའ་
ལྡན་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། འཕྲུལ་དགའ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། གཞན་འཕྲུལ་

1 སྡེ་དགེ བསྟན་མདོ་བ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཕྱི་ཀ ༢-༢༩ ཨོཾ ཏ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ༢ཏ ཨོཾ ཟ།

དབང་བྱེད་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། ཚངས་རིས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། ཚངས་པའི་
མཏུན་ན་འདོན་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། ཚངས་འཁོར་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང།
ཚངས་ཆེན་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། འོད་ཆུང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། ཚད་མེད་འོད་
བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། འོད་གསལ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། དགེ་ཆུང་བྱེ་བ་ཕྲག་
བརྒྱ་དང། ཚད་མེད་དགེ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། དགེ་རྒྱས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང།
ཕྱོགས་མེད་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། བསོད་ནམས་སྐྱེས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། འབྲས་
བུ་ཆེ་བ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་མེད་པ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་
དང། མི་ཆེ་བ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། མི་གཏུང་བ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། བྱ་ནོམ་
སྣང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། ཤིན་ཏུ་མཐོང་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། འོག་མིན་གྱི་ལྷའི་
རིས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
གཅིག་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཡང་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའོ། །[1]

ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞན་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཙ་འགྲེལ་དུ། ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་ཚད་དང། ས་འི་གོ་ལ་འདི་དང་ཉི་ཟླ་གཉིས་ཀྱི་ཐག་རིང་ཐུང། ཉི་མས་རི་རབ་ལ་བསྐོར་བ་ལས་ཉིན་མཚན་འབྱུང་ཚུལ།[2] དེ་བཞིན་དུ་དབྱར་དགུན་གྱི་ཉི་མ་རིང་ཐུང་གི་བཤད་པ་སོགས་དང་ངོས་མཐོང་གི་ཆོས་དུ་མའི་འགྲེལ་བཤད་འབྱུང་བ་རྣམས་དང། དེ་བཞིན་དུ་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀ། ལེཨུ་བཅུ་གཉིས་པ། ཤོག་᳸᳹᳸ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᳹᳸ ཤོག ᳸᳹᳸

2 ᳸᳹ཁོང་ས་མཆོག་གི་གསུམ་ཅོས་དུ། ཁོ་ལའི་དབྱིབས་དང་ཚད། ཉི་ཟླ་སོགས་ཀྱི་འཁོར་བསྒོད། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་སོགས་ཀྱི་འཕྲེལ་བཤད་བཅས་གནད་བྱེ་ཐག་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་ཆོས་མངོན་པ་ལྟ་ཕྱུར་དེ་རབ་དཀྱིལ་དུ་བྱས་ཤིང། ཡང་མ་གྲོང་ལེ་པ་མོ་དང། ཉི་ཟླ་སོགས་རྒྱ་ཆེར་རྣམས་འཛིན་གྲོང་ལ་ཚུར་བསྐོར་བའི་བཤད་པ་ཐོན་པ། ཐོན་ཀྱི་རྒྱ་ཁར་ཀྱི་རིག་བྱེད་སོགས་ཀྱི་བཤད་པ་གཞིར་བཞག་པར་མངོན། ཞེས་འབྱུང།

དབལ་དུས་ཀྱི་འཕོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་བྱུང་བའི་སྐར་རྩེས་རིག་པའི་བཤད་པ་རྣམས་ཟུང་དུ་འབྲེལ་ཏེ། འཕགས་བོད་གཉིས་ཀར་སྔོན་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པ་རྣམས་ནས་ལོ་ཐོ་འདོན་པ་དང་། ཁེ་ཟླ་གཟའ་འཛིན་ནས་འབྱུང་སྐར་རྩེས་ཀྱི་སྟེང་ནས་ཤེས་པ་སོགས་ཡོད་དོ། །

འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་ཐོག་མར་སྟོད་ཚགས་པའི་རྟེས་སུ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་སོགས་རིམ་གྱིས་བྱུང་ཚུལ་མངོན་པ་མཛོད་དུ་བྱུང་བ་དང་ཚུལ་མ་ཐུན་པ་འདུལ་བ་ལྷང་དུའང་རྒྱས་པར་བྱུང་བ་འདིར་དྲངས་ནི། འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལས།

དགེ་སློང་དག་འཛིག་རྟེན་འདི་འཚགས་པའི་དུས་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཡོད་དེ། འཛིག་རྟེན་འཚགས་པ་ན་འོད་གསལ་ཀྱི་ལྷའི་རིས་དེ་ནས་སེམས་ཅན་ཁ་ཅིག་ཚེ་ཟད་ལས་ཟད་བསོད་ནམས་ཟད་པས་ཤི་འཕོས་ཏེ། འདི་ལྟ་བུ་ཉིད་དུ་མི་རྣམས་དང་སྐལ་བ་མཐུན་པ་ཉིད་དུ་འོང་ཞིང་འདིར་ཡང་གཟུགས་ཅན་ཡིད་ལས་བྱུང་བ། མ་ཚང་བ་མེད་པ། དབང་པོ་མ་ཉམས་པ། ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པ། བཟང་བ། ཁ་དོག་དང་ལྡན་པ། རང་ལས་འོད་འབྱུང་བ། ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ། དགའ་བ་ཟ་བ། དགའ་བའི་ཟས་དང་ལྡན་པ། ཚེ་རིང་ཞིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །དེའི་ཚེ་ན་འཛིག་རྟེན་དུ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དག་ཀྱང་མ་བྱུང་ངོ་། །འཛིག་རྟེན་དུ་རྒྱུ་སྐར་དག་ཀྱང་མ་བྱུང་། མཚན་མོ་དང་ཉིན་མོ་དག་ཀྱང་མ་བྱུང་། སྐད་ཅིག་དང་ཐང་ཅིག་དང་ཡུད་ཙམ་དག་ཀྱང་མ་བྱུང་། ཟླ་བ་དང་། ཟླ་བ་ཕྱེད་དང་དུས་ཚོགས་དང་ལོ་དག་ཀྱང་མ་བྱུང་ངོ་། །བུད་མེད་ཀྱང་མེད། སྐྱེས་པ་ཡང་མེད་དེ། སེམས་ཅན་སེམས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་འབའ་ཞིག་གི་

གྲངས་སུ་འགྲོའོ། །དེ་ནས་སེམས་ཅན་བརྐམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཞིག་སོར་མོའི་རྩེ་མོས་སའི་བཅུད་སྤྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་སྤྱོང་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་འདོད་པར་བྱེད་དོ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཁམ་གྱི་ཟས་ཀྱི་རྩོམ་པས་ཟོས་པར་གྱུར་ཏོ། །སེམས་ཅན་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་དེ་སོར་མོའི་རྩེ་མོས་སའི་བཅུད་སྤྱོང་བར་བྱེད་པ་ན། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་སྤྱོང་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་འདོད་པར་བྱེད་པ་དང་། ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཁམ་གྱི་ཟས་ཀྱི་རྩོམ་པས་ཟོས་པར་གྱུར་པ་མཐོང་ངོ་། །མཐོང་ནས་སེམས་ཅན་དེ་དག་ཀྱང་སོར་མོའི་རྩེ་མོས་སའི་བཅུད་སྤྱོང་བར་བྱེད་དོ། །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་སྤྱོང་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་འདོད་པར་བྱེད་དོ༑ །ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་འདོད་པར་བྱེད་པ་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་ཁམ་གྱི་ཟས་ཀྱི་རྩོམ་པས་ཟོས་པར་གྱུར་ཏོ། །གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་སའི་བཅུད་ཁམ་གྱི་ཟས་ཀྱི་རྩོམ་པས་ཟོས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་གི་ལུས་ལ་སྲ་བ་ཉིད་དང་། ལྕི་བ་ཉིད་བྱུང་ཞིང་དེ་དག་གི་ཁ་དོག་གསལ་བ་བཟང་པོ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཡང་མེད་པར་གྱུར། འཇིག་རྟེན་དུ་མུན་པ་ཡང་བྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །དགེ་སློང་དག་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ན་འཇིག་རྟེན་དུ་མུན་པ་བྱུང་ན་འཇིག་རྟེན་དུ་ཉི་མ་དང་ཟླ་བ་དག་ཀྱང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ༑ །འཇིག་རྟེན་དུ་རྒྱུ་སྐར་དག་དང་། མཚན་མོ་དང་། ཉིན་མོ་དག་དང་། སྐད་ཅིག་དང་ཐང་ཅིག་དང་ཡུད་ཙམ་དག་དང་། ཟླ་བ་དང་ཟླ་བ་ཕྱེད་དང་། དུས་ཚིགས་དང་ལོ་དག་ཀྱང་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །[1]

1 སྡེ་དགེ བཀའ། འདུལ་བ། ཅ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༤༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༡༣༨

ཞེས་དང་།

ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལས་ཁ་ཟས་མང་པོ་ཟ་བ་རྣམས་མདོ་གা་ངན་པ་དང་། ཁ་ཟས་ཉུང་ཏུ་ཟ་བ་རྣམས་མདོ་གা་བཟང་བར་གྱུར་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་ཁ་ཟས་སྦྱ་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་ཁ་དོག་སྦྱ་ཚོགས་པ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ནི་མདོ་གা་བཟང་། ཁྱོད་ནི་མདོ་གা་ངན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་པ་དང་། མདོ་ལེགས་པ་རྣམས་ལ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་སྐྱེས་པ་སོགས་སྤྲོ་བ་མི་དགེ་བའི་གཞི་ལ་ཞུགས་ནས་སའི་བཙུད་ཀྱིས་ཚུལ་དང་། ས་འི་བཙུད་ཀྱིས་པའི་རྟེས་སུ་ཁ་དོག་དང་དྲི་ཚོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ས་འི་ཞགས་བྱུང་བ་དང་། དེ་ཡང་ཀྱིས་རྟེས་ཁ་དོག་དང་དྲི་ཚོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མུ་གཱའི་ཚལ་བྱུང་བ་དང་། དེ་ནས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྤྲོ་བ་མི་དགེ་བའི་གཞི་ལ་ཞུགས་པས་མུ་གཱའི་ཚལ་ཡང་ཀྱིས། དེ་རྟེས་མ་རྨོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་སྣ་ལྷའི་འབྲུ་ཁ་དོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། དྲི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་དང་། ཚ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་འབྱུང་བར་གྱུར་ཏེ། ནང་བཏས་ན་ཀྱིས་ཀྱིས་ནང་སྐྱེའོ། །དེ་ལྟར་བཏས་ཤིང་བཏས་ཤིང་སྐྱེ་ལ་བཏས་པར་ཡང་མི་མངོན་ཏེ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མ་རྨོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་སྣ་ལྷའི་འབྲུ་དེ་དག་རིམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྤྱད་པས་ལུས་ལ་བཤད་གཅི་དང་ལྡན་པས་ཞོ་མེའི་དབང་པོ་ཏོད་དེ་འཕྲིག་པ་སྟོད་ཅིང་། ཚོས་དང་ཚོས་མིན་དང་ཁྱིམ་རྣམས་རིམ་བཞིན་བྱུང་སྟེ། དེ་ཉིད་ལས།

དེ་དག་དེ་ཟ་ཞིང་ཟས་དེ་དང་ལྡན་ལ་ཚེ་རིང་ཞིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །དེ་
དག་ལས་གང་ཟས་ཆེས་ཆུང་ཏུ་ཟ་བ་དེ་ནི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ལ། གང་

ཟས་ཆེས་ཆེར་ཟ་བ་དེ་ནི་ཁ་དོག་ངན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཟས་རྣམ་གཉིས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་ཉིད་དུ་མངོན་ལ། ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ན། སེམས་ཅན་གྱིས་སེམས་ཅན་ལ་ཀུའེ་སེམས་ཅན་ང་ནི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ་ཁྱོད་ནི་ཁ་དོག་ངན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁྱད་དུ་གསོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཁ་དོག་གིས་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ན་སྟོག་པ་ཅན་མི་དགེ་བའི་ཚོས་དེ་དག་ཉིད་ཡང་དག་པར་བླང་པས་པའི་རྒྱས་སའི་བཅུད་མེད་པར་གྱུར་ཏོ། །[1]

ཞེས་སོགས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དགེ་སློང་དག་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སའི་བཅུད་མེད་པར་གྱུར་པ་ན། ས་ཞག་ཁ་དོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཏི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། རོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་བྱུང་བར་གྱུར་ཏེ། ཁ་དོག་གིས་ནི་འདི་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་དོང་ཀའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུའོ། ཀོས་ནི་འདི་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སྦྲང་བུའི་སྦྲང་རྩི་མ་བསྐོལ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་དེ་ཟ་ཞིང་ཟས་དེ་དང་ལྡན་ལ་ཚེ་རིང་ཞིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །དེ་དག་ལས་གང་ཟས་ཆེས་ཆུང་དུ་ཟ་བ་དེ་ནི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ལ། གང་ཟས་ཆེས་ཆེར་ཟ་བ་དེ་ནི་ཁ་དོག་ངན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་ཟས་རྣམ་གཉིས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་ཉིད་དུ་མངོན་ལ། ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ན་སེམས་ཅན་གྱིས་སེམས་ཅན་ལ་ཀུའེ་སེམས་ཅན་ང་ནི་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ་ཁྱོད་ནི་ཁ་དོག་ངན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁྱད་དུ་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་འདུལ་བ། ཏ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ᠔᠕པ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠓ ཤོག ᠗᠓᠐

གསོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཁ་དོག་གིས་མངོན་པའི་ངང་རྒྱལ་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ན་ སྟོག་པ་ཅན་མི་དགེ་བའི་ཚོས་དེ་དག་ཉིད་ཡང་དག་པར་བླང་པ་བའི་རྒྱུས་ས་ ཞག་མེད་པར་གྱུར་ཏོ། །[1]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དགེ་སློང་དག་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་ས་ཞག་མེད་པར་གྱུར་པ་ན་སྡུ་ཀྱའི་ ཚལ་ཁ་དོག་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཏི་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། རོ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ པ་བྱུང་བར་གྱུར་ཏེ། ཁ་དོག་གིས་ནི་འདི་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཀ་དམ་ བུ་ཀའི་མེ་ཏོག་ལྟ་བུའོ། །རོས་ནི་འདི་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་སྦྲང་བུའི་ ཕྲྀང་ཆེ་མ་བསྐོལ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་དག་དེ་ཟ་ཞིང་ཟས་དེ་དང་ལྡན་ལ་ཚེ་རིང་ཞིང་ ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །དེ་དག་ལས་གང་ཟས་ཆེས་ཆུང་བ་ཟ་དེ་ནི་ཁ་དོག་ དང་ལྡན་པར་འགྱུར་ལ། གང་ཟས་ཆེས་ཆེར་ཟ་བ་དེ་ནི་ཁ་དོག་ངན་པར་འགྱུར་ རོ། །དེ་ལྟར་ཟས་རྣམ་གཉིས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་ཉིད་དུ་ མངོན་ལ། ཁ་དོག་རྣམ་གཉིས་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་ན་སེམས་ཅན་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ ལ་ཀླའི་སེམས་ཅན་ཏེ་ཁ་དོག་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ལ་ཁྲོད་ནི་ཁ་དོག་ངན་པ་ཡིན་ ནོ་ཞེས་བྱད་དུ་གསོད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཁ་དོག་གིས་མངོན་པའི་ངང་རྒྱལ་ ཅན་དུ་གྱུར་པ་ན་སྟོག་པ་ཅན་མི་དགེ་བའི་ཚོས་དེ་དག་ཉིད་ཡང་དག་པར་ བླང་པ་བའི་རྒྱུས་སྡུ་ཀྱའི་ཚལ་མེད་པར་གྱུར་ཏོ། །[2]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་འདུལ་བ། ཅ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ᠔᠕ཨ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠓ ཤོག ᠓᠓᠐

2 སྟེ་དགེ་བཀའ་འདུལ་བ། ཅ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ᠓᠐ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᠓ ཤོག ᠓᠓᠓

དགེ་སློང་དག་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སྙུ་ཀུའི་ཚལ་མེད་པར་གྱུར་པ་ན་མ་ཚོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་སྨྲ་ལྷའི་འབྲུ། སོ་བ་མེད་པ། ཕྱུན་པ་མེད་པ། དག་པ་གཙང་བ། སོར་བཞི་པ། ཀུན་ནས་མ་དཀྲིས་པ་ནུབ་བཟས་ན་ནང་རྒྱས་ཤིང་ཕྱིར་སྐྱེ་ལ། ནང་བཟས་ན་ནུབ་རྒྱས་ཤིང་ཕྱིར་སྐྱེ་བ། བཟས་སོ་ཅོག་ཕྱིར་སྐྱེ་བ། བཟས་པར་ཡང་མི་མངོན་པ་བྱུང་བར་གྱུར་ཏེ། དེ་དག་དེ་ཟ་ཞིང་ཟས་དེ་དང་ལྡན་ལ་ཚེ་རིང་ཞིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་སོ། །གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་དེ་དག་གིས་མ་ཚོས་མ་བཏབ་པའི་འབྲས་སྨྲ་ལྷའི་འབྲུ་ཁམ་ཀྱི་ཟས་ཀྱི་རྩོམ་པས་ཟོས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དབང་པོ་ཐ་དད་པ་བྱུང་བར་གྱུར་ཏེ། ཁ་ཅིག་ནི་ཕོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན། ཁ་ཅིག་ནི་མོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་ནོ། །དེ་ན་གང་དག་ཕོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་དང་། གང་དག་མོའི་དབང་པོ་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་གཅིག་ལ་གཅིག་མིག་གིས་མིག་ལ་བརྟེན་ཏེ་ལྷ་བར་བྱེད་དོ། །རྟེ་ལྷ་རྟེ་ལྷར་གཅིག་ལ་གཅིག་མིག་གིས་མིག་ལ་བརྟེན་ཏེ་ལྷ་བར་བྱེད་པ་དེ་ལྷ་དེ་ལྷར་ཀུན་ཏུ་ཚགས་སོ། །རྟེ་ལྷ་རྟེ་ལྷར་ཀུན་ཏུ་ཚགས་པ་དེ་ལྷ་དེ་ལྷར་དཔལ་ཏོ། །རྟེ་ལྷ་རྟེ་ལྷར་དཔལ་བ་དེ་ལྷ་དེ་ལྷར་འོག་བར་ཞུགས་སོ། །སེམས་ཅན་གཞན་དག་གིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་སེམས་ཅན་ལ་འོག་བར་ཞུགས་པ་མཐོང་ངོ་། །མཐོང་ནས་སས་ཀྱང་འཐོར་བར་བྱེད། བོང་བ་དང་། གསེག་མ་དང་ཀྱོ་མོ་དང་ཀྱོ་ཏུམ་དག་ཀྱང་འཕེན་པར་བྱེད་ཅིང་། འདི་སྐད་ཅེས་སེམས་ཅན་ངན་པ་གྲོང་བ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པ། སེམས་ཅན་ངན་པ་གྲོང་བ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པ། ཀྱའི་སེམས་ཅན་ཁྲོད་ཅིའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་སྲུན་པར་བྱེད་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་ཏེ་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེར་ན

དེང་སང་སེམས་ཅན་དག་བག་སར་བག་མར་ལེན་པ་ན་ཕྱི་མས་ཀྱང་འཕོར་
བར་བྱེད། ཏི་དང་། མེ་ཏོག་དང་། འབྲས་ཡོས་དག་གིས་ཀྱང་འཕོར་བར་བྱེད་
ཅིང་། འདི་སྐད་ཅེས་སྨྲ་བའི་བར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་ཀྱང་ཟེར་བ་དེ་བཞིན་དུ་སེམས་
ཅན་དེ་དང་དེ་དག་གིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་སེམས་ཅན་ལ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་
མཕོང་ནས་སས་ཀྱང་འཕོར་བར་བྱེད། བོང་བ་དང་། གསེག་མ་དང་། ཀྱོ་མོ་དང་།
ཀྱོ་དུམ་དག་ཀྱང་འཕེན་པར་བྱེད་ཅིང་འདི་སྐད་ཅེས་སེམས་ཅན་དན་པ་གྲོང་བ
བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པ། སེམས་ཅན་དན་པ་གྲོང་བ་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱེད་པ།
ཀྭའི་སེམས་ཅན་ཁྲོད་ཅིའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་སྲུན་པར་བྱེད་ཅེས་ཀྱང་ཟེར
རོ། །དགེ་སློང་དག་དེ་ལྟར་ན་ཐོན་ཚོས་མ་ཡིན་པར་གྱུགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི
དེང་སང་ཚོས་སུ་གྱུགས་ལ། ཐོན་འདུལ་བ་མ་ཡིན་པར་གྱུགས་པ་གང་ཡིན་པ
དེ་ནི་དེང་སང་འདུལ་བར་གྱུགས། ཐོན་སྨད་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་དེང
ས་ང་བསྟོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཉི་མ་གཅིག་ཙམ་སྟོང་བར་བྱེད། ཉི་མ་གཉིས
ས་མ་གསུམ་མམ་བདུན་ཙམ་སྟོང་བར་བྱེད་དོ། །གང་གི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་དེ
དག་སྟོག་པ་ཅན་དམ་པ་མ་ཡིན་པའི་ཚོས་དེ་ལ་ཤེན་ཏུ་སྡང་བར་བྱེད་པས
བརྒྱལ་ཞུགས་ལ་ཞུགས་པ་དེའི་ཕྱིར། དེ་དག་ཁྱིམ་ཆིག་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་བདག
ཅག་གིས་འདིར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་བྱའོ། །བདག་ཅག་གིས་འདིར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ
བྱའོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལས་ཁྱིམ་ཁྱིམ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་བྱུང་ངོ། །དགེ་སློང་དག་འདི
ནི་ཁྱིམ་ཀྱི་ལས་ཀྱི་མཐའ་དག་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་བའི་དང་པོ་རྩོམ་པ་ཡིན་ཏེ།[1]

1 ཕྱི་དགེ་བ་ཀླུ་འདུལ་བ། ཅ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ༥༠ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥ ཤོག ༧ ནས

ཞེས་སོགས་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་བཅོས་འཇིག་རྟེན་བཞག་པར་ཡང་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །

དེས་ན་སྲོག་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་གཞུང་དུ་ནི།[1] དེའི་དུས་ཀྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་གྲྭབ་མཐའ་སྦྱ་བ་སྲོའི་སྲོལ་དང་མ་ཐུན་པར། འཇིག་རྟེན་འདིར་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་མིའི་འགྲོ་བ་ཐོག་མར་ཚགས་སྐབས་བསྐལ་པ་རྫོགས་ལྔན་དང་། བསྐལ་པ་གསུམ་ལྔན། བསྐལ་པ་གཉིས་ལྔན། དེ་ནས་ཆོད་ལྔན་བཅས་རིམ་པར་བྱུང་བའི་བཤད་པ་བཀོད་ཅིང་། ཆོད་ལྔན་ནི་ཚེ་ལོ་བརྒྱ་པའི་སྐབས་འདི་ཡིན་པ་དང་། འདི་ལ་སྟེགས་མ་ལྟ་བའི་དུས་ཞེས་དུས་ཚོད་དམན་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བརྗེ་ཞིང་། རྫོགས་ལྔན་གྱི་དུས་སུ་མི་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་ཆོས་ལ་སྦྱོད་པ་ལས་ཆོས་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་གང་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་། ཆོས་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་གཅིག་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་སྐབས་བསྐལ་པ་དེ་རྫོགས་ལྔན་མིན་པར་གསུམ་ལྔན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཆོས་མ་ཡིན་པའི་བྱ་བ་གཉིས་བྱུང་སྐབས་གཉིས་ལྔན། ཆོས་མ་ཡིན་པའི་སྡིག་པ་མི་དགེ་བའི་ལས་ཐམས་ཅད་བྱུང་སྐབས་ཆོད་ལྔན་གྱི་དུས་ཞེས་བརྗོད་པ་སོགས་ལ་ནི་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱི་སྲོན་གྱི་གྲྭབ་མཐའ་སྦྱ་བ་རྣམས་ཕྱོགས་མཐུན་ནོ། །

༢ དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་ལས་བཤད་པའི་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཚགས་རིམ།

1 དེང་རབས་ཚན་རིག་པ་རྣམས་ནི། འཇམ་བྱའི་གླིང་དུ་མིའི་འགྲོ་བ་བྱུང་ཚུལ་ལ་ཐང་བཤད་པ་དང་མི་འདྲ་བ་ནི། མིའི་འགྲོ་བ་རྣམས་སྒྲིལ་གྱི་རིགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཐོག་མར་ཤུང་ལག་ཁན་ཕོ་མ་ལ་བཙུགས་ནས་འགྲོ་བ་དང་། ཐུར་གྱི་མི་རྣམས་དུད་འགྲོ་ལྟར་ཤེས་རིག་གི་ཚད་མཐོ་བ་མེད་པ་དང་། གང་འཚམས་ནས་རྫོ་དང་ལྷུགས་རིགས་ཀྱི་ལག་ཚ་རིམ་བཞིན་ཝེད་སྒྲོད་ཟྭད་ཅིང་། རིམ་པས་མིའི་དཔལ་ཡོན་དང་བ་ལས་ད་ལྟའི་ཚན་རིག་དང་འབྲེལ་ཆས་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་ཕྱེ་ཕོར་སོན་པའི་བར་སྟེགས་པར་འདོད།

དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་ནི། རང་ཅག་གནས་སའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་མ་ཆགས་གོང་སྟོང་སང་ཞིག་ཏུ་གནས་ཏེ། དེའི་གནས་སྐབས་སུ་བེམ་པོའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའི་རྟེན་པར་གནས་ཤིང་། དུས་ཡུན་གང་འཚམས་སོང་རྗེས་རླུང་རྟུལ་པན་ཚུན་འདུ་བའི་འགོ་བཙུགས་པ་ནས་འཇིག་རྟེན་འཆགས་པའི་འགོ་ཚུགས་པར་བཞེད། དེ་ཡང་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྤྱ་མ་ཞིག་ནས་བར་སྨད་ཁམས་ལ་སྟོང་པའི་རྟུལ་གྱི་མིང་ཅན་རྟུལ་ཐ་རབ་སིལ་བུར་གནས་པ་རླུམས་འདུས་པ་ལས་ཆུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་རིམ་གྱིས་ཆགས་ལ། སྟོང་པའི་མིང་ཅན་གྱི་རྟུལ་ཐ་རབ་དེ་རླུམས་ཀྱི་ནང་ནས། དང་པོར་ཆུང་གི་རྟུལ་ཐ་རབ་རླུམས་མ་འབྱུར་བར་ནམ་མཁའ་ལ་མི་སྣང་བའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་རླུམས་ཕན་ཚུན་འབྱུར། དེ་རླུམས་སྤར་མ་འབྱུར་གོང་རང་ཉིད་ཡང་ཞིང་གཡོ་བའི་ངོ་བོར་ཡོད་ཀྱང་གཡོས་ནས་གོ་ས་གཞན་དུ་བགྲོད་པའི་ནུས་པ་མེད་ཅིང། འབྱུར་ནས་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཉིད་དུ་གོ་ས་གཞན་དུ་བགྲོད་ནུས་པ་དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་རྩོམ་པའི་རྒྱུ་ཞེས་བརྗོད་ལ། དེ་ཉིད་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པའི་གཞི་ཆུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐོག་མའི་རྒྱུ་ཡིན་གྱི་ཆུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་དངོས་མིན་པར་གསུངས།

དེའི་རྗེས་སུ་ཆུང་དེ་དང་མེའི་རྟུལ་ཐ་རབ་སིལ་བུར་གནས་པ་རིམ་གྱིས་འབྱུར་བ་རླུམས་ཐད་པས། ཆུང་དང་ལྷན་པའི་གློག་གི་མེའི་རླུམ་པ་ལྷ་བུ་དེ་ལ་མེའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཐོག་མ་རྩོམ་པའི་མེ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེའི་རྗེས་སུ་མེ་དེ་དང་ཆུའི་རྟུལ་ཐ་རབ་དེ་རླུམས་འདུས་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱུར་བར་གྱུར་པ་ཐད་པས། ཆུང་དང་མེ་དང་ལྷན་པའི་ཆར་གྱི་རླུམ་པ་ལྷ་བུ་དེ་ལ་ཆུའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྩོམ་པའི་ཐོག་མའི་ཆུ་ཞེས་

བརྟེད། དེའི་རྟེས་སུ་ཚུ་དེ་དང་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རིམ་གྱིས་ཀུན་ཏུ་འབྱུར་བ་རྣམས་ཕྱད་པས། ནམ་མཁའ་ལ་འཇའ་ཚོན་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བ་ལ་འཛིན་མ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྩོམ་པའི་ཐོག་མའི་ས་ཞེས་བརྟེད་དོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ས་ཚུ་མེ་ཏྲང་བཞི་པོ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་བ་ལས་འོག་གཞིའི་རྒྱང་མེ་ཚུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཟླུམ་པོའི་དབྱིབས་ཅན་རྣམས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་ནས་རི་རབ་ལྷུན་པོ་དབྱིབས་ཟླུམ་པོ་རྩ་བ་ལ་རྩེ་མོ་སྟོམ་པ་དང་། དེའི་མཐའ་འཁོར་དུ་རི་བཏུན་མཚོ་བཏུན་གྱིང་བཏུན་རྣམས་དང་། སྟེང་གི་གཟའ་སྐར་སོགས་རིམ་གྱིས་གྲུབ། དེ་ཡང་ཐོག་མར་ཤིན་ཏུ་དཔས་པའི་ས་འཇའ་ཚོན་ལྟ་བུ་དེ་རིམ་གྱིས་རགས་པར་གྱུར་ཏེ་སྟོང་གྱི་འཇིག་རྟེན་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེང་། རོའི་རྡུལ་ཕྲ་བམ་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱི་རྡུལ་ཕྲ་རྣམས་ནི་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གོ་སར་དག་ཏུ་ཁྱབ་པར་བཤད་དེ། རིགས་ལྡན་བརླ་དཀར་པོའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་དང་པོར་རེ་ཞིག་ཟླུང་གི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཕན་ཚུན་འབྱུར་བར་འགྱུར་རོ། །འབྱུར་བ་དེ་ལས་ཡང་ཞེང་གཡོ་བ་ཉིད་དུ་བཤོད་པ་ནི་ཟླུང་ཞེས་བརྟེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་མེའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་ཀུན་ཏུ་འབྱུར་བར་གྱུར་པ་ཟླུང་དང་ལྷན་པའི་གློག་ནི་མེ་ཞེས་བརྟེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆུའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་རྣམས་འདུས་པ་ཀུན་ཏུ་འབྱུར་བར་གྱུར་པ་ཟླུང་དང་མེ་དང་ལྷན་པའི་ཆར་ནི་ཆུ་ཞེས་བརྟེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཀུན་ཏུ་འབྱུར་བ་ནམ་མཁའ་ལ་དབང་པོའི་གཞུར་སྣང་བ་ནི་འཇིག་མ་ཞེས་བརྟེད་དོ། །རོའི་

རྟ་ལ་ཐ་རབ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ།[1]

ཞེས་སོ། །

རང་ཅག་རྣམས་གནས་སའི་མི་མཛེད་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་དབུས་སུ་བྱས་པའི་ཤར་ལྷོ་ནུབ་བྱང་དང་མཚམས་བཞི་སྟེང་འོག་བཅས་བྱོགས་བཅུ་པོ་རེ་རེར། གྲྭང་བཞི་པ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་སྟོང་གནས་པ་ཚུན་ཚད་སྟོང་གཅིག་གི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང། དེ་རྣམས་བཅོ་གཞིར་བྱས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་གཉིས་གནས་པ་ཚུན་ཚད་ནི་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་དང། ཡང་དེ་རྣམས་བཅོ་གཞིར་བྱས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྟོང་ཕྲག་གསུམ་གསུམ་ཚུན་ཚད་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དང། དེ་བཅོ་གཞིར་བྱས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གྲངས་མེད་པ་ཆེན་པོ་ཚུན་ཚད་ལ་སྟོང་ཆེན་མོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་ལ། གྲངས་མེད་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་ནི་གྲྭ་ངན་ས་ཀ་མེད་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་པར་གཅིག་བཅུ་བཅུ་སྟོང་ཁྲི་འབུམ་སོགས་གྲངས་ཀྱི་གནས་རྣུག་ཅུ་ཡོད་པའི་ཐ་མ་ལ་བྱའོ། །དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས། "སྟོང་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མི་མཛེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དབུས་ནས་སྟེང་དང་འོག་ཏུ་སྟོང་ཕྲག་དེ་དེ་སྟེ་འོག་དང་སྟེང་བཞིན་དུ་ཤར་དང་ནུབ་དང་བྱང་དང་ལྷོ་དང་བདེན་བལ་དང་དབང་ལྡན་དང་ཆུང་དང་མེར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་དང་གསུམ་མོ། །དེ་ནས་སྟོང་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་གྲངས་མེད་པ་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཏེ།"[2] ཞེས་སོ། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འགྲེལ་པ། ཐ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་བདུན་པ། ཤོག ༡༥༨ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨ ཤོག ༣༨᐀

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འགྲེལ་པ། ཌ། ཡེ་ཤེས་ལེ་ཌའི་མདོར་བསྡུས་གསུམ་པ། ཤོག ༢༥༨ བ། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨ ཤོག ༡༢᐀᐀

གཞན་ཡང་ནང་པའི་གཞུང་དུ་རང་ཅག་གནས་སའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཕྱོགས་བཅུར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་ཏེ། མདོ་སྡེ་ལས་ཚེན་ལས།

ནམ་མཁའི་མཐར་ཐུག་གྱུར་པ་ཇི་ཙམ་པར། །སེམས་ཅན་མ་ལུས་མཐའ་ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ། །[1]

ཞེས་དང། ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་བའི་རྒྱུད་ཚེན་པོ་ལས་ཀྱང།

རིགས་ཀྱི་བུ་དག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྟེང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྱམས་དུ་མ་འདས་པར་སྟོན་པ་དག་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྱམས་རེ་རེ་འདས་པར་སྟོན་པ་རེ་རེ་ལ་ཡང། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་མཚམས་སྟོར་བ་འདས་པར་སྟོན་པའི་བཀོད་པ་རབ་འབྱམས་དུ་མ་ཡོད་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །རིགས་ཀྱི་བུ་དག་དེ་ལ་མཚམས་སྟོར་བ་བཀོད་པ་ནི་ཚད་ནི། གྲེང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། རིའི་རྒྱལ་པོ་རི་རབ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དང། ཆུ་བ་དང། ཉི་མ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་དག་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྟེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སོ། །སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྟེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ། མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྟེང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་དང་ལྡན་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་བལ་ཚེན། ཨ། བམ་པོ་ཉེར་གཉིས་པ། ཤོག ३৬৭ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ३১ ཤོག ৮'৫৫

མཚ�་སྦྱོར་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྟེས་སུ་ཞུགས་པར་གཅིག་གོ།། །མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྟེང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་དང་ལྷན་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་ མཚMAS་སྦྱོར་བ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྟེས་སུ་ཞུགས་ པ་དེ། མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྟེང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་རབ་འབྱམས་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་གཅིག་གོ། །མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྟེང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པའི་རྒྱུད་བྱེ་ བ་ཕྲག་བརྒྱ་རྣམས་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྟེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ། མེ་ཏོག་ གི་གཞིའི་སྟེང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་བར་མ་ གཅིག་གོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རབ་འབྱམས་བར་མ་བཀོད་པའི་རྒྱུད་བྱེ་བ་ ཕྲག་བརྒྱ་གང་གི་ཁོངས་སུ་འདུས་ཤིང་རྟེས་སུ་ཞུགས་པ་དེ་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་ སྟེང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བཀོད་པ་གཅིག་སྟེ།[1]

ཞེས་གླིང་བཞི་ནས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་མན་ཆད་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ནི་སྟོང་ གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ནི་གཞི་དང་སྟེང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་རབ་འབྱམས་རྒྱ་ མཚོའི་མཚམས་སྦྱོར་གཅིག་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ ནི་གཞི་དང་སྟེང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་རབ་འབྱམས་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་ གཅིག་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ནི་གཞི་དང་སྟེང་པོ་མེ་ ཏོག་གིས་བརྒྱན་པའི་རབ་འབྱམས་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་རྒྱུད་བར་མ་གཅིག་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ནི་གཞི་དང་སྟེང་པོ་མེ་ཏོག་གིས་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། བྱ། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ཟ་ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ཤོག ཨ་

བརྒྱན་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཅིག་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་རྣམ་པ་དང་དབྱེས་མི་འདྲ་བ་དང་། ལ་ལར་འོད་ཡོད་པ་དང་ལ་ལར་འོད་མེད་པ་སོགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་གསུངས་ཏེ། མདོ་སྡེ་ཕལ་ཆེན་ལས།

ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག །དེ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་ཀྱི་དབྱེས་ནི་རྣམ་པ་སྟོ་ཚོགས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྱམས་ཟློས་པ་ལ་ལ་ནི་ཀུན་ནས་ཟླུམ་པོའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྱམས་ཟློས་པ་ལ་ལ་ནི་ཀུན་ནས་གྲྭ་བཞིའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྱམས་ཟློས་པ་ལ་ལ་ནི་ནམ་མཁའི་རྣམ་པ་དུ་མར་རྣམ་པར་རྒྱ་བའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྱམས་ཟློས་པ་ལ་ལ་ནི་ཀུན་ནས་འཁྱིལ་པའི་དབྱེས་སུ་འདུག་གོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྱམས་ཟློས་པ་ལ་ལ་ནི་འོད་འཕྲོ་བའི་རིའི་དབྱེས་སུ་འདུག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྱམས་ཟློས་པ་ལ་ལ་ནི་ཤིང་སྟོ་ཚོགས་ཀྱི་ལྷུན་གྱི་དབྱེས་སུ་འདུག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྱམས་ཟློས་པ་ལ་ལ་ནི་མེ་ཏོག་སྟོ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེས་སུ་འདུག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྱམས་ཟློས་པ་ལ་ལ་ནི་ཁྱིམ་སྟོ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེས་སུ་འདུག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྱམས་ཟློས་པ་ལ་ལ་ནི་སེམས་ཅན་སྟོ་ཚོགས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་དབྱེས་སུ་འདུག་གོ །འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོ་འབྱམས་ཟློས་པ་ལ་ལ་ནི་མཚན་སྟོ་ཚོགས་ཀྱི་དབྱེས་སུ་འདུག་སྟེ། དེ་དག་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་དབྱེས་ཤིན་ཏུ་བསྟན་པ་ནི། འཇིག

རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱ་མཚོའི་རྡུལ་ཤིན་ཏུ་ཐ་བ་སྟེད་དོ། །[1]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་འོད་མེད་དེ། །ལུང་པ་འཇིགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། །
རེག་ན་སྡུག་བསྔལ་སྤྱི་གྲོ་འདྲ། །བལྟ་ན་མི་བཟད་སྐྱེ་ཡང་གཡལ། །
ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་ལྷ་འོད་ཅན། །ལ་ལ་ཁྱིམ་གྱི་འོད་ཅན་ཏེ། །
ལ་ལ་ཉི་ཟླའི་འོད་དང་ལྡན། །ཞིང་གི་དྲ་བ་བསམ་མི་ཁྱབ། །
ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་རང་གི་འོད། །ཤིང་གི་འོད་ཅན་ཏེ་མ་མེད། །
གང་དུ་སྡུག་བསྔལ་མི་མཐོང་བ། །དེ་དག་སེམས་ཅན་དག་ལས་བྱུང་། །
ལ་ལ་རི་ཡི་འོད་ཅན་ཏེ། །ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་ཆོ་ར་བུའི་འོད། །
ལ་ལ་མར་མེའི་འོད་ཅན་ཏེ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བྱུང་། །
ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་སངས་རྒྱས་འོད། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཀུན་ཏུ་གང་། །
ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་བརྟློའི་འོད། །འོད་འཕྲོ་འོད་ཅན་རབ་ཏུ་མཛེས། །
ཞིང་རྣམས་ལ་ལ་མེ་ཏོག་འོད། །སྲོས་ཆུའི་འོད་དང་ལྡན་པཊ་ཡོད། །
སྲོས་དང་གདུག་པའི་འོད་འཕྲོ་ཅན། །སྨོན་ལམ་དབང་གིས་རྣམ་པར་སྤྲུལ།།[2]

ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

སྤྱི་ར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་ཐོག་མཐའ་མེད་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བྲག་པ་གཅིག་ལ་མཚོན་ན་དེའི་ཐོག་མ་དང་། བར་དང་མཐའ་མ་བཅས་དུས་ཀྱི་རིམ་

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་བལ་ཆེན།ཀཱ་ལེ་ཌ་བཞི་པ། ཤོག ཅ། ནས་བསྡུར་མ། དེབ། ३५ ཤོག ३०५

2 སྒེ་དགེ་བཀའ་བལ་ཆེན། ཀཱ་ལེ་ཌ་དགུ་པ། ཤོག ᱨᱦᱩ ནི། ནས་བསྡུར་མ། དེབ། ३५ ཤོག ३१३

པ་ངེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་རང་ཅག་གནས་སའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ཉིད་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་ནང་སྟོང་པ་དང་། ཚགས་པ། གནས་པ། མཐར་འཇིག་པའི་བསྒྲལ་པ་ཞེས་པའི་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་གཅོ་ཆེ་བ་བཞི་ཡོད་པར་གསུངས། རིམ་པ་འདི་དག་རེ་རེ་ནས་དུས་ཡུན་ཏ་ཅང་རིང་བ་སྟེ་བར་བསྒྲལ་ཉི་ཤུ་རེ་ཡོད། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རྟེན་གཞི་ནམ་མཁའི་ཁམས་དང་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་རྩ་བའི་ཁམས་བཞི་བཅས་འབྱུང་བ་ལྔ་ལས་གྲུབ་ཅིང་། ནམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱིས་ཁམས་གཞན་རྣམས་འགྲུབ་པ་དང་བྱ་བ་བྱེད་པའི་གོ་འབྱེད་དོ། །འཇིག་པའི་རྒྱུན་ནི་ས་ཁམས་དང་། ནམ་མཁའི་ཁམས་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་འབྱུང་བ་མེ་ཆུ་རླུང་གསུམ་གྱིས་འཇིག་པར་བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །

། སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པའི་ཚུལ།

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འཇིག་པའི་ཚུལ་ལ་ནང་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་གསུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཞིག་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ་ལས།

གང་འཇིག་རྟེན་འདི་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་དུས་དེ་ཡོད་དེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ་ཉི་མ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉི་མ་གཉིས་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་བས་ཆུ་མེག་དང་། ཆུ་བཞན་རྣམས་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཉི་མ་གསུམ་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་སྟེ། ཉི་མ་གསུམ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་བས་ཆུ་མེག་ཆེན་པོ་དང་། ཆུ་གླུང་ཆེན་པོ་རྣམས་སྐམ་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཉི་མ་བཞི་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་སྟེ། ཉི་མ་བཞི་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་བས་གང་ན་ཆུ་གླུང་ཆེན་པོ་བཞི་པོ་འདི་དག་འབབ་པའི་མཚོ་ཆེན་པོ་མ་ཏྲོས་པ་

དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་རྒྱམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཐེག་པར་འགྱུར་ཏེ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ནས་ཉི་མ་ལྟ་འཇིག་རྟེན་དུ་འབྱུང་སྟེ། ཉི་མ་ལྟ་འཇིག་རྟེན་དུ་བྱུང་བས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཡང་དཔག་ཚད་གཅིག་ཙམ་གྱི་ཆུ་ཡོངས་སུ་ཟད་ཅིང་ཡོངས་སུ་འགྲིབ་པར་འགྱུར་རོ། །[1]

ཞེས་སོགས་གསུངས་ཤིང་། སྨོན་དཔོན་ཐོགས་མེད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་ནི།

མེམས་ཅན་གཅིག་ཀྱང་མེད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ། ཡོ་བྱད་འབྱུང་བ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །གང་གི་ཚེ་ཡོ་བྱད་འབྱུང་བ་མེད་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ཚར་པ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཚར་པ་མི་འབབ་པས་ས་ཆེན་པོ་འདི་ལ་ཕ་ཁ་དང་སྨན་དང་། ཤིང་ཅི་ཡོད་དེ་དག་རྣམ་པར་འགྱུར་རོ། །ཐན་པ་བྱང་ནས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་རབ་ཏུ་ཤས་ཆེར་སྟེག་པར་བྱེད་དོ། །བསྟེག་པར་བྱ་བའི་དངོས་པོ་རྣམ་པ་བྱུག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་འདི་ལྟ་སྟེ། མེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ལས་ཀྱི་དབང་ཉིད་ཀྱིས་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཞན་བྱུག་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་དག་ཀྱང་། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་འདི་ལས་བཞི་འགྱུར་བཞི་འགྱུར་གྱི་མཐུས་སྟེག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་བདུན་དུ་གྱུར་ནས་བདུན་གྱུར་དུ་སྟེག་པར་བྱེད་དོ། །དངོས་པོ་རྣམ་པ་བྱུག་པོ་རྣམས་གང་ཞེ་ན། ལྷོང་ཀ་ཆུང་ངུ་དང་། ལྷོང་ཀ་ཆེན་པོ་དེ་དག་ནི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་པས་མེམས་པར་བྱེད་དོ། །ཆུ་ལྷུང་ཆུང་ངུ་དང་། ཆུ་ལྷུང་ཆེན་པོ་དེ་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་དཀོན་བཅོས་པ། བ། ཝེཎུ་ཥེར་བྱུག་པ། ཨོག ༧༦༠ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ༥ཨ ཨོག ༦༧ཨ

དག་ནི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གསུམ་པས་སྐེམས་པར་བྱེད་དོ། །མཚོ་ཆེན་པོ་མ
ཎི་པ་དེ་ནི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་པས་སྐེམས་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱ་མཚོ་ཆེན
པོ་དེ་ནི་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྔ་པ་དང་། དྲུག་པའི་ཐོག་གཅིག་གི་ཆས་སྐེམས
པར་བྱེད་དོ། །རི་རབ་དང་ས་ཆེན་པོ་དེ་ནི་གཟུགས་ཆེས་སྦ་བའི་ཕྱིར་ཉི་མའི
དཀྱིལ་འཁོར་དྲུག་པ་ཉིད་དང་། བདུན་པས་སྲེག་པར་བྱེད་དེ། དེ་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱི
མེ་ལྷེ་རྒྱང་གིས་བདས་ནས་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་མན་ཆད་དུ་འགྲོ་ཞིང་སྲེག
པར་བྱེད་དོ། །དེ་དག་ཀྱང་དངོས་པོ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་གྱུར་ཏེ། ཆུ་ལས་བྱུང་བའི
དངོས་པོ་རྡོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་དང་པོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐེམས་པར་བྱེད་དོ། །ཆུའི
དངོས་པོ་དེ་དག་ཉིད་ནི་གཞན་ལྔ་པོ་དག་གིས་སྐེམས་པར་བྱེད་དོ། །བཏུན་ཞིང
སྦ་བའི་གཟུགས་ཀྱི་དངོས་པོ་དེ་ནི་གཉིས་ཀྱིས་སྲེག་པར་བྱེད་དོ། །འཇིག་རྟེན
གནས་པ་དེ་དེ་ལྟར་བསྲེགས་ཤིང་ཚོགས་པ་ནི་མདོ་ཉིད་ལས་ཇི་སྐད་འབྱུང་བ
བཞིན་དུ་རྒྱས་པར་བྱ་སྟེ། དུད་པ་མེད་ལ་ཐལ་བའི་ལྷག་མ་ཡང་མེད་པར་འགྱུར
ཏེ། དེ་ཙམ་ཀྱིས་ན་འདི་ལྟ་སྟེ། སྟོང་འཇིག་པས། འཇིག་རྟེན་ཞིག་ཅེས་བྱ་སྟེ།
བར་ཀྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུ་འདས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཇིག་རྟེན་ཞིག་པ་ཡང་བར་ཀྱི
བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས་སོ། །ཆུས་འཇིག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ཚུན་ཆད་མེས
འཇིག་པ་ལན་བདུན་འདས་པར་གྱུར་པ་དེའི་འོག་ཏུ། བསམ་གཏན་གཉིས་པ
ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་ཆུའི་ཁམས་འབྱུང་སྟེ། ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན
དེ་ལན་ཚྭ་བཞིན་དུ་བཞུས་ནས་ཆུའི་ཁམས་དེ་ཡང་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་དང
ལྷན་ཅིག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །མེད་པར་གྱུར་ནས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བར་ཀྱི

བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས་སོ། །ཆུང་གིས་འཇིག་པ་གང་ཞེ་ན། གང་ཚུན་ཆད་ཆུས་འཇིག་པ་ལན་བདུན་འདས་པར་གྱུར་པ་དེའི་འོག་ཏུ་ཡང་མེས་འཇིག་པ་ལན་ཅིག་འབྱུང་རོ། །དེའི་འོག་ཏུ་བསམ་གཏན་གསུམ་པ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་ཆུང་གི་ཁམས་འབྱུང་སྟེ། སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་དེ་ཆུང་གིས་ལུས་བསྐམས་པ་བཞིན་དུ་མེད་པར་བྱེད་དོ། །ཆུང་དེ་ཡང་དེ་ཉིད་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟར་འགལ་ཞིག་ལ་ཆུང་གི་ཁམས་འཕྲིགས་པར་གྱུར་ན། རྒྱས་པའི་བར་དུ་ཡང་འཕྲི་བར་བྱེད་པ་སྟང་བ་བཞིན་ནོ། །ཞིག་ནས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུར་གནས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་འཇིག་པ་ནི་དེ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་།

མདོར་བ་མཛོད་ལས་ཀྱང་རང་ཅག་གནས་སའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་འཇིག་པའི་ཚེ་ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཚ་ཏོད་རིམ་གྱིས་ཆེ་རུ་སོང་བའི་མེས་འཇིག་པ་ཡིན་ལ། སྟྲི་ར་སྟོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཤེག་འཇིག་པའི་ཚེ་འབྱུང་བ་མེ་ཆུ་ཆུང་གསུམ་གང་རུང་ཞིག་གིས་འཇིག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་བསྡུད་མར་མེས་འཇིག་པ་ལན་བདུན་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་ཆུས་འཇིག་པ་རེ་རེ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལྟར་ཆུས་འཇིག་པ་ལན་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་ཡང་མེས་འཇིག་པ་བདུན་དང་། དེ་ནས་ཆུང་གིས་འཇིག་པ་འབྱུང་བ་སྟེ། ཚོས་མདོར་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས། “ཁ་ཅིག་ན་རེ། འཇིག་རྟེན་འཇིག་པར་འགྱུར་བའི་ཚེ། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ལས་ཉི་མ་བདུན་དུ་ཕྱེ་སྟེ། དེ་དག་གི་མཐུས་འཇིག་རྟེན་ཞིག་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་རྗེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཉི་མའི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། སེམས་ཙམ། ཚི། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ༩༢། བ། དགེ་བསྡུར་མ། ངེད། ༢'ཇ ཤོག ༢'༠༥

དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་བྱ་ཞིང་བསྐལ་པ་ཐ་མའི་དུས་སྲུ་ཚ་བ་བདུན་གྱུར་དུ་འགྱུར་ཏེ། འཛིག་རྟེན་སྟེག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །"[1] ཞེས་དང། དེ་དང་མཐུན་པར་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་ཚུ་ཡིས་གཅིག ।དེ་ལྟར་ཚུ་བདུན་ཐལ་ནས་ཀྱང། ।
མེ་ཡིས་བདུན་ནོ་དེ་ནས་ནི། ।མཇུག་ཏུ་ཆུང་གིས་འཛིག་པ་ཡིན། ।[2]

ཞེས་འབྱུང།

དེ་ལྟར་མངོན་པ་མཛོད་ལས་མེས་འཛིག་ང་བྱུག་ཆུས་འཛིག་བདུན་ཏེ་བསྟོམས་པས་མེ་ཆུས་འཛིག་པ་རེ་གསུམ་གྱི་རྗེས་སུ་ཆུང་གིས་འཛིག་པ་གཅིག་འབྱུང་བར་བཤད་ལ། ནལ་འབྱོར་སྨྲོད་པའི་སའི་དངོས་གཞི་ལས་མེ་ཆུས་འཛིག་པ་ང་བདུན་གྱི་རྗེས་སུ་ཆུང་གིས་འཛིག་པར་བཤད་དོ། །

དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་ལས་སྨོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་འཛིག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། སྨོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་དེ་ཞིང་ཐོག་མར་བར་སྣང་ཁམས་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་བསྐྱེད་ལ། འཛིག་པའི་ཚེ་ཡང་གཟུགས་རགས་པ་ནམས་རྟེ་ཐ་རེ་ཐར་སོང་ནས་བར་སྣང་ཁམས་ཀྱི་སྟོང་པའི་རྩལ་ཐ་མོའི་ངོ་བོར་གནས་ལ། འཐོར་ཞིག་གི་གོ་རིམ་ནི་ས་ཆུ་མེ་ཆུང་གི་རིམ་པ་ལྟར་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དང་པོར་སྨོད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སའི་རྩལ་པན་ཚུན་འབྲུར་ནས་འདབས་ཆགས་སུ་གནས་པ་ནམས་སོ་སོར་བྱེ་ནས་ཆུ་ལ་འཇུག་པ་དང། ཆུའི་རྩལ་ནམས་དེ་ལྟར་བྱེ་ནས་མེ་ལ་འཇུག་པ་དང། མེའི་རྩལ་

1 ཕྱིས་མ། བམ་པོ་བཅུ་དང་སོ་གསུམ་པ། ཤོག ༢༢༥

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཕྲྀ། ཤོག ༧༠༢ ཤོག ༧༠ བ། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཅ/ཇ ཤོག ༢᳔

རྣམས་དེ་ལྟར་བྱེ་ནས་ཆུང་ལ་འཇུག་པ་དང་། ཆུང་གི་རྒྱལ་རྣམས་དེ་ལྟར་སོ་སོར་བྱེ་ནས་ཐོག་མར་འཇིག་རྟེན་འཆགས་པའི་འགོ་རྩོམ་པའི་སྔ་རོལ་གྱི་རྒྱལ་ལྟར་དབང་པོའི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་རྒྱལ་ཕྲན་སེལ་བྱའི་རྣམ་པར་གནས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་ཀུན་ཏུ་སྤྲོད་པར་གསུངས། དེ་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས།

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འཇིག་པའི་དུས་དེར་ས་ལས་ཞེས་པ་ནི་ས་ལས་ཆུ་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་གྱི་རྒྱལ་རབ་གང་དག་ཡང་དག་པར་སྤྲོར་བར་གནས་པ་དེ་རྣམས་སའི་རྒྱལ་རབ་ཀྱི་ཚོགས་ལས་བྱེ་སྟེ་སའི་རྒྱལ་རབ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་བྱས་ནས་ཆུའི་ཁམས་ལ་སྟེ་ཆུའི་རྒྱལ་རབ་ཀྱི་ཚོགས་ལས་འཇུག་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆུའི་ཁམས་ལས་བྱེ་ནས་མེ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིང་མེ་ལས་བྱེ་ནས་ཆུང་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དེ་ཆུང་ལས་བྱེ་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་སོ་སོར་ཀུན་ཏུ་སྤྲོད་དོ། །དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཉེ་བར་སྡུད་པ་ཡིན་གྱི་ས་འོག་ནས་ཀྱི་མེ་ཞེས་བྱ་བའི་ལྷ་འགན་ཞེག་ཡོད་པ་དེས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྲེག་པར་བྱེད་པ་དང་ཐལ་བར་བྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

མདོར་ན་ནང་པའི་གཞུང་ནས་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་བྱེ་མའི་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ས་ལས་མང་བའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཡོད་པ་དང་། དེ་དག་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཆགས་འཇིག་བྱེད་ཅིང་། ཞིང་ལ་ལ་ཆགས་བཞིན་པ་དང་། ཞིང་ལ་ལ་སྟོང་བཞིན་པ་དུས་མཉམ་པ། འཐོར་ཞིག་གི་ཚེ་མེ་ཆུ་ཆུང་གསུམ་གྱིས་འཇིག་པའི་ཆུལ་དང་། ས་ཆུ་མེ་ཆུང་རྣམས་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འགྲེལ། བཀ། ཡེ་ཤེས་ལེའུའི་མདོར་བསྡུས་བཞི་པ། ཤོག ཨ་པ་ཅ། བ། དཀེ་བསྟུར་མ། དེག ཨ ཤོག །ཁ།ཁ།

རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཐིམ་སྟེ་མཐར་བར་སྣང་ཁམས་སུ་སྟོང་པའི་ཧྲུལ་གྱི་ངོ་བོར་གནས་པའི་ཚུལ་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟ་ནའང་འཕགས་པ་ལྷའི་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པར།

ཇི་ལྟར་ས་བོན་མཐའ་མཐོང་ཞིང་། །དེ་ལ་ཐོག་མ་ཡོད་མིན་ལྟར། །[1]

ཞེས་དང་། ལེགས་ལྡན་གྱི་རྩ་ཤེའི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མ་ལས། "དངོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ལ་ཡང་། །སྔོན་གྱི་མཐའ་ནི་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་འོག་ནས་སྟོན་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོག་མ་མེད་པའི་རྒྱུ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་ལས་བྱུང་བ་དག་ལ་ཡང་ཐོག་མ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།"[2] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྣ་གུའི་ས་བོན་དང་བུམ་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་འོངས་པས་རྒྱུའི་ཐོག་མ་ངོས་འཛིན་མི་ཐུབ་པ་ལྟར། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རྒྱུ་འབྲས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་འཁོར་ལོ་འབའ་ཞིག་གི་དབང་གིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཆགས་འཇིག་བརྒྱུད་མར་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། ད་དུང་ཡང་ཕྱི་མའི་མཐར་ཐུག་པ་མེད་པར་ཆགས་འཇིག་བརྒྱུད་མར་འབྱུང་བ་ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་པའི་མཁས་པ་རྣམས་སྤྱིར་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་འགོ་འདི་ནས་བཙམས་ཤིང་འདི་ནས་མཇུག་སྡུད་ཅེས་འཛོག་མི་ནུས་པར་འདོད་དོ། །

༤ དུས་འཁོར་ནས་གསུངས་པའི་མཁའ་རྡུལ་དང་གོ་ལའི་འཁོར་བཀོད།

1 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བརྒྱད་པ། ཤླཽ་ཀ ༣༥ ཤོག ༡༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༢༠༣

2 སྡེ་དགེ བསྟན། དབུ་མ། ཚ། རབ་བྱེད་བཅུ་གཅིག་པ། ཤོག ༡༣༩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༥༧ ཤོག ༡༡༤༥

དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་རྣམས་ལས་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྣ་མ་ཞིག་རྗེས་བར་སྣང་སྟོང་བར་གནས་ཤིང་། གང་ཟག་ཐ་མལ་པའི་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ། རྟུལ་ཕན་གཞན་དང་བན་ཚུན་འདབས་འབྱུར་དུ་ཚོགས་ཏེ་བསགས་རྟུལ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མ་གྱུར་པའི་རྟུལ་ཕ་རབ་སིལ་བུའི་རྣམ་པར་གནས་པ་དེ་དག་ལ་སྟོང་པའི་རྟུལ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། སྟོང་པའི་རྟུལ་དེ་ལ། ས་དང་། ཆུ་དང་། མེ་དང་། རླུང་དང་། ནམ་མཁའི་རྟུལ་ཕ་རབ་བཅས་ལྷ་ཡོད་པར་གསུངས་ལ། སྲོག་སྟོང་པའི་རྟུལ་ཀྱི་སྒྲས་བརྗོད་པ་ཁམས་རང་རང་གི་ཕ་པའི་མཐར་ཐུག་པ་དྲུག་སྟེ། ས་ཆུ་མེ་རླུང་ནམ་མཁའ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོང་པའི་རྟུལ་དྲུག་གི་ཐ་སྙད་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟོང་པའི་རྟུལ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཉིད་ལ་རྟུལ་གྱི་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་ལས་རྟུལ་ཕ་རབ་དངོས་མེད་ལ། དེ་ལྟར་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ཡང་འབྱུང་བ་ལྟའི་རྟུལ་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གནས་པས་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འབྱུང་བ་དང་། འཇིག་པའི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རྩང་ལ། གལ་ཏེ་རྟུལ་དེ་དག་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་ན་འབྱུང་འཇིག་དེ་དག་གང་ཡང་མི་རྩད་བར་ཤེས་པའི་ཚེད་དུ་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་སྐད་དུ། རིགས་ལྡན་པཎ་དཀར་པོའི་དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་ཏི་མ་མེད་པའི་ཁོད་ལས། “དེས་ན་ཚགས་པ་ནི་འབྱུང་བའི་དུས་ཀྱི་དབང་གིས་སྟོང་པ་རྣམས་ལས་ཞེས་པ་ལ་སྟོང་པ་རྣམས་ནི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་རྟུལ་ཕ་རབ་ཀྱི་ངོ་བོས་རྣམ་པར་གནས་པ། ཞེས་དང་། ཡོན་ཏན་དྲུག་པ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་

ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་ནི་སྟོང་པ་རྣམས་སོ། །"[1] ཞེས་སོ། །

དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ལ་རྣམ་མཁའི་རྡུལ་ཞེས་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་རྡུལ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་གཞི་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་མཁའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དང་མཁའ་རྡུལ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་ཅིང་། རྣམ་མཁའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པའི་རྣམ་མཁའ་ནི། ཅང་མེད་ཀྱི་སྟོང་ཤང་ཞིག་མིན་པར་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་གཟུགས་ལྟའི་ནང་ཚན་མངོན་པར་སྐྲབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་སུ་འཇོག་པ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ཡང་ཐོགས་པའི་རེག་བྱ་དང་བྲལ་ཞིང་། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་བར་གྱི་སྣང་བ་སྐྱེ་སེང་སེང་ཡོར་སྣང་བ་དེར་འཇོག་གོ །མངོན་པར་སྐྲབས་ཡོད་པའི་གཟུགས་དེ་ཉིད་བློས་ཇི་ཙམ་དབྱེ་བར་ནུས་ཀྱི་བར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཚུང་མཐའ་ཡིད་ངོར་སྣང་བ་ལ་རྣམ་མཁའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་པའི་ཐ་སྙད་བཏགས་པ་ཙམ་ཡིན་ལ། རྣམ་མཁའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་དེ་ལ་མིང་གཞན་རྣོའི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཅེས་ཀྱང་ཟེར། འཇམ་གླིང་འདི་རྟེན་གཞི་རྣམ་མཁའི་ཁམས་དང་། ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་རྩ་བའི་ཁམས་བཞི་བཅས་ཁམས་ལྔ་ལས་གྲུབ་ཅིང་། རྣམ་མཁའི་ཁམས་ཀྱིས་ཁམས་གཞན་རྣམས་འགྲུབ་པ་དང་། བྱ་བ་བྱེད་པའི་གོ་འབྱེད་པས་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་འབྱུང་འཇིག་གི་གཞི་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་འདི་ཉིད་ ༡ ཐོག་མར་ཆགས་པའི་སྐྲབས་དང་། ༢ དེ་ནས་གནས་པའི་སྐྲབས་དང་། ༣ དེ་ནས་འཇིག་པའི་སྐྲབས་དང་། ༤ དེ་རྗེས་འཇིག་རྟེན་གསར་པ་ཞིག་མ་ཆགས་བར་དུ་སྟོང་པའི་གནས་སྐྲབས་བཅས་བཞི་ཡོད་ལ། སྟོང་པའི་གནས་སྐྲབས་སུ་ནམ་མཁའི་རྡུལ་དེས་རྟེན་གཞི་བྱས་ནས་གསར་དུ་ཆགས་པའི་འཇིག་རྟེན་དེའི་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུ་འགྱུར། ཐ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་བདུན་པ། ཤོག ༧༥ ཁ། དགེ་བསྟུར་མ། དེག ༤ ཤོག ༣༤

ནང་གི་བེམ་པོའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་གྱུབ་ཅིང་། ནམ་མཁའི་རྒྱལ་དེས་ས་ཆུ་མེ་རླུང་གི་རྒྱལ་གོ་ས་གང་ན་གནས་པའི་གོ་ས་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་གསུངས་ཏེ། འགྲེལ་ཆེན་དེ་མེད་ཕོད་ལས། "རོའི་རྒྱལ་ཐ་རབ་རྣམས་ནི་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་སྟེ།"[1] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་སྦྱ་མ་ཞིག་ནས་བར་སྟང་ཁམས་ལ་སྟོང་པའི་རྒྱལ་གྱི་མེང་ཅན་རྒྱལ་ཐ་རབ་སེལ་བུར་གནས་པ་རྣམས་འདུས་པ་ལས་རྒྱུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་རིམ་གྱིས་ཚགས་ཤིང་། དེ་ལྟ་བུའི་ས་ཆུ་མེ་རླུང་བཞི་པོ་རིམ་གྱིས་འཛེལ་བ་ལས། འོག་གཞིའི་རླུང་མེ་ཆུ་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་རླུམ་པོའི་དབྱིབས་ཅན་རྣམས་གྱུབ་ཅིང་། དེ་ནས་རི་གླིང་རྣམས་རིམ་གྱིས་གྱུག། དེའི་རྟེས་སའི་གོ་ལའི་སྟེང་གི་བར་སྟང་ལ་རླུང་གིས་བཏེགས་པའི་བཟོད་བ་ཁྱིམ་གྱི་གོ་ལ་གྱུབ་ཅིང་། དེ་ཉིད་དབུས་མཐོ་ལ་མཐའ་དམའ་བ་གཏུགས་ཕུབ་པ་བཞིན་ཚགས་པའི་སྟེང་རླུ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་རྣམས་གཡོན་སྐོར་གྱིས་ཚགས། དེའི་རྟེས་བཟོད་བྱེད་རེས་གཟའ་བདུན་བདུད་ཀྱི་ཁ་ལས་ཀྱང་ཐལ་ཆུ་ཤེ་ཆུ་ཤ་ཅ་ལ་ཁ་ཅ

1 གོང་མཚན་ཅན། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་བདུན་པ། ཤོག ༢༥༨ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ ༥ ཤོག ༦༥།

ཀར་ཀ་ཏ། ༥ ས་ཀེ་གེ ༦ བུ་མོ། ༷ ས་ང། ༸ ཐ་ཁ་པ། ༹ ཀཱ་ཡ། ༡༠ ཚ་ཐ་ཁ། ༡༡ བུམ་པ། ༡༢ ཉའི་ཁྱིམ་རྣམས་སོ། །

དེ་ཡང་ཐ་སྐར་བྱ་ཉ་གཉིས་དང་སྟེན་ཏུག་གི་ཤུང་པ་གཅིག་གི་བར་ལུག་གི་ཁྱིམ་དང། དེ་ནས་སྟེན་ཏུག་གི་ཤུང་པ་གསུམ་དང་སྣར་མ་དང་མགོའི་ཤུང་པ་གཉིས་ཀྱི་བར་གླང་ཁྱིམ་དང། དེ་ནས་མགོའི་ཤུང་པ་ཐུ་མ་གཉིས་དང་ལག་དང་ནབས་སོའི་ཤུང་པ་གསུམ་གྱི་བར་འཁྲིག་པའི་ཁྱིམ་དང། དེ་ནས་ནབས་སོའི་ཤུང་པ་ཐུ་མ་དང་རྒྱལ་དང་སྐག་གཉིས་ཀྱི་བར་ཀར་ཀ་ཏའི་ཁྱིམ་དང། མཆུ་དང་བྱེ་གཉིས་དང་དགོའི་ཤུང་པ་དང་ཡོའི་བར་མེང་གེའི་ཁྱིམ་དང། དགོའི་ཤུང་པ་ཐུ་མ་གསུམ་དང་མེ་བཞི་དང་ནག་པའི་ཤུང་པ་དང་ཡོ་གཉིས་ཀྱི་བར་བུ་མོའི་ཁྱིམ་དང། ནག་པའི་ཤུང་པ་ཐུ་མ་གཉིས་དང་ས་རི་དང་ས་གཅི་ཤུང་པ་ཐུ་མ་གསུམ་ཀྱི་བར་སྲང་གི་ཁྱིམ་དང། ས་གཅི་ཤུང་པ་ཐུ་མ་དང་ལྷ་མཚམས་དང་སྟྲོན་གཉིས་ཀྱི་བར་ཐྲི་བའི་ཁྱིམ་དང། ཐྲི་བས་དང་ཚུ་ཐོད་གཉིས་དང་ཚུ་ཐད་ཀྱི་ཤུང་པ་དང་ཡོའི་བར་གཞུའི་ཁྱིམ་དང། ཚུ་ཐད་ཀྱི་ཤུང་པ་ཐུ་མ་གསུམ་དང། ཁོ་བཞིན་དང་ཏྲ་བཞིན་སྐར་ཁོངས་གཅིག་ཏུ་བྱས་པ་དང། མོན་ཀྱིའི་ཤུང་པ་ཐུ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱིམ་དང། མོན་ཀྱིའི་ཤུང་པ་ཐུ་མ་གཉིས་དང་མོན་བྱ་དང་ཁྱིམས་ཐྲོད་ཀྱི་ཤུང་པ་ཐུ་མ་གསུམ་ཀྱི་བར་བུམ་པའི་ཁྱིམ་དང། ཁྱིམས་ཐྲོད་ཀྱི་ཤུང་པ་ཐུ་མ་དང་ཁྱིམས་ཐུང་དང་ནམ་བྱ་རྣམས་ནི་ཉའི་ཁྱིམ་མོ། །དེ་སྐད་དུ། འགྲེལ་ཆེན་དུ་མེད་འོད་ལས། “ཐ་སྐར་དང་བྱ་ཉ་དང་སྟེན་ཏུག་གི་ཤུང་པ་གཅིག་ནི་ལུག་ལའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཤུང་པ་དགུ་དགུ་ནི་ལུག་ལ་སོགས་པའི་ཁྱིམ་

བཅུ་གཉིས་པོར་རིག་པར་བྱའོ། །"[1] ཞེས་སོགས་སོ། །

རང་འགྲོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྒྲ་གཅན་དང་དུས་མེ་མ་གཏོགས་པའི་གཟའ་ཐམས་ཅད་ཁྱིམ་རྒྱ་སྐར་དང་བཅས་པ་ལ་གཡོན་སྐོར་གྱིས་འཁོར་རོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཁྱིམ་གྱི་གོ་ལ་དེ་ཉིད་ས་ཆེན་དུས་བུ་བཅུ་གཉིས་ལ་གཡས་སྐོར་ཉིད་བྱེད་ཅིང། ཁྱིམ་གྱི་གཞི་ལ་གནས་པའི་ཉི་མ་སོགས་གཟའ་སྐར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གོ་ལ་རྒྱང་གིས་བསྐྱོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ས་ཆེན་དུས་བུ་བཅུ་གཉིས་ལ་གཡས་སྐོར་གྱིས་ཉིན་ཞག་རེར་སྐོར་བ་རེ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་བསྟོད་ཚུལ་དེ་ལ་རྒྱང་འགྲོས་ཞེས་བྱའོ། །གཟའ་དེ་དག་གི་རང་འགྲོས་ནི་སྒྲ་གཅན་མ་གཏོགས་གཡོན་དུ་སྐོར་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱ་སྐར་རྣམས་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པར་བྱེད་ཅིང། དེ་ལྟར་གོ་ལ་དང་གཟའ་རྣམས་འཁོར་ཚུལ་གྱི་དབང་གིས་ཉ་དང་གནམ་སྟོད་ལ་ཉི་ཟླ་སྒྲ་གཅན་གྱིས་སྤྲེལ་ཚུལ་དང། སྐར་མ་དུ་བ་མཇུག་རིང་འཚར་ཚུལ་ཡང་མ་འཁྱལ་བར་ངོས་འཛིན་པའི་ཚུལ་རྣམས་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་ངོ། ། དེ་ཡང་གཟའ་རྣམས་ནི་ལྷོ་བགྲོད་དང་བྱང་བགྲོད་སོ་སོར་བྱེད་ཅིང། ཁྱིམ་སྐར་རྣམས་ནི་ལྷོ་བགྲོད་བྱང་བགྲོད་དང་རང་འགྲོས་སོགས་མེད་པར་ས་དུས་བུ་གང་གི་ཐད་དུ་སྤར་འགྲོ་བའི་ལམ་གཅིག་བུ་དེ་ཉིད་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རྒྱང་འགྲོས་ཀྱིས་འགྲོ་བ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ཏི་མེད་འོད་ལས།

དེའི་ཕྱིར་འཁོར་བའི་ཤུགས་འདི་ནི་ཁྱིམ་གྱི་ཡིན་གྱི་གཞི་ལ་གནས་པའི་ཉི་
མ་ཡི་ནི་མ་ཡིན་ནོ། ། འདིར་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་ནི་གཡས་སྐོར་གྱིས་འཁོར་ཏེ་

1 གོང་མཚུངས། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་དགུ་པ། ཤོག ༧༥༠ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༤ ཤོག ༩ ཅ།

གཟའ་རྣམས་ནི་ཁྱིམ་དག་ལ་གཡས་མིན་གྱིས་རྒྱུ་འོ། །རྟེ་ལྟར་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ཡོ་འཁོར་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་གཅན་ཡང་ནུབ་ཏུ་མངོན་པར་ཕྱོགས་ནས་རི་རབ་ལ་གཡས་སྐོར་བྱེད་ཅིང་ཡང་དག་པར་རྒྱུ་འོ། །ཤར་དུ་ཕྱོགས་པའི་གཟའ་རྣམས་ནི་ལྷུན་པོ་ལ་གཡས་མིན་དུ་སྐོར་བ་བྱེད་ཅིང་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ཡོ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྒོད་པར་བྱེད་དོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཉི་མ་ནི་དུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལ་སོགས་པ་སྟོན་བྱེད་གཙོ་བོ་ཡིན་པས། དེའི་འགྲོས་ལ་བརྟེན་ནས་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲོན་སོ་སོར་ཉི་མ་ཁྱིམ་གང་ཞིག་ན་གནས་པའི་ཚེ་ལྟོ་བྱང་གི་བགྲོད་པ་དང་ཉིན་མཚན་མཉམ་མི་མཉམ་ལ་སོགས་པ་བྱུང་བ་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟར་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ཏི་མེད་འོད་ལས། "འདིར་ལུགས་ལ་སོགས་པའི་ཁྱིམ་གང་ཡང་རུང་བ་གཅིག་ལ་ཉི་མ་གནས་པ་ས་དུམ་བུ་བཅུ་གཉིས་སུ་དུས་བྱུག་དང་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་དང་ཕྱོགས་ཉི་ཤུ་རབས་བྱེད་དེ་ཁྱིམ་གྱི་འཁོར་ཡོ་འཁོར་བའི་དབང་གིས་སོ། །"[2] ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་དུས་འཁོར་ལུགས་ཀྱི་གོ་ལའི་འཁོར་བཞྱོད་ཀྱི་དགེ་རིས་ཡོགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་གཟིགས་ན་ཤེས་རོ། །

༤ ཡུན་རིང་ཆོས་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་གོ་ལའི་འཁོར་བཞྱོད།

དུས་རབས་ལྟ་བའི་ནང་བྱོན་པའི་ན་ལ ཆྭའི་སྐར་ཆེས་རིག་པའི་མཁས་པ་

1 གོང་མཚན་རྩ། གོག ༡༥༥ ན། དགེ་བསྟུར་མ། དེག ༤ ཤོག ༩༦༠

2 གོང་མཚན་རྩ། ཤོག ༡༥ཇ ན། དགེ་བསྟུར་མ། དེག ༤ ཤོག ༩༥༦

ཡྱུཏ་ཐུ་ཏ་ཞེས་པ་དེས།[1] ཚོས་མངོན་པ་དང་དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་སོགས་ལས་བཤད་པའི་རྣམ་གཞག་དང་ཚུལ་མི་འདྲ་བར། སྒོར་དབྱིབས་ཅན་གྱི་སྐར་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་སུ་གཟའ་སྐར་གྱི་འཁོར་ལམ་གྱིས་བསྐོར་བའི་ནམ་མཁའི་དབུས་སུ་འབྱུང་བ་བཞིའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་སའི་གོ་ལ་གནས་ཤིང། དེ་ཡང་དབྱིབས་ཐུམ་པོ་ཡིན་པར་བཤད་དེ། སྒོག་དཔོན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་ཅིས་གཞུང་ཡྱུཏ་ཐ་ཏེ་ཡམ་ཞེས་པ་ལས།

སྐར་ཚོགས་སྒོར་མོའི་དབུས་སུ་འཁོར་ལམ་གྱིས། །ཡོངས་སུ་བསྐོར་བའི་ནམ་མཁའི་དབུས་ལ་ནི། །ས་ཆུ་མེ་དང་རླུང་གི་རང་བཞིན་གྱི། །ས་ཡི་གོ་ལ་ཀུན་ནས་ཐུམ་པ་ཉིད། །[2]

ཅེས་འབྱུང་།

ཡང་དཔེར་ན། གླུ་ལ་ཞུགས་ནས་མདུན་དུ་བསྐྱོད་པའི་ཚེ་བརྟན་པར་གནས་པའི་རི་གོ་རྣམས་ལྷོ་གཡོ་ཕྱོགས་སུ་འགྲོ་བར་སྣང་བ་ལྟར། ས་འི་གོ་ལ་རང་ཉིད་ནུབ་ནས་

1 སྒོག་དཔོན་འདི་ཕྱི་ནང་གང་ཡིན་སྒོར་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་མཐུན་ཡང། ན་ལེ་ཆྭར་སྒོག་གཉེར་མཛད་པ་ལ་ཆོད་པ་མེད། ཕེན་ཏེའི་ཚོགས་མཛོད་ (Britannica Learning Library p 27) ལྟར་ན། སྒོག་དཔོན་དེ་ནང་པ་ཡིན་པ་དང་། དུས་རབས་བདུན་པའི་ནང་གི་ཉིན་ཏུའི་སྒོག་དཔོན་ཚངས་པ་སྤས་པའི་ཅིས་གཞུང་ཚངས་པའི་དོན་གསལ་ལེས་པའི་ནང་ཡྱུཏ་ཐ་ཏ་ལ་དཀག་པ་ཐོན་པ་དང། ཡང་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་གི་སྐར་ཅིས་རིག་པའི་མཁས་དབང་ཉིན་ཏུའི་སྒོག་དཔོན་ཉིན་ཁྲེ་གཉིས་པའི་ཅིས་གཞུང་བྱུབ་མཐའ་གཡུག་གི་ནོར་བུ་ཞེས་པའི་ནང་དུའང། གོ་ལའི་ལེ་ཌའི་ཚོགས་བཅད་བདུན་པ་དང་དགུ་པ་གཉིས་སུ་རིམ་བཞེན། "སྐར་ཚོགས་ཐུན་དུ་འཁོར་བར་མཐོང་བ་ལས། །ས་འདི་འཛོན་ཁྲེ་ཉིས་ཀྱི་ཐོག་སྟོང་པ་ཡིན། །ཕྱི་དཀར་མཁས་གནས་ནུས་པ་མ་མཐོང་བས། །མཁའ་ནས་ཐུར་དུ་འགྲོ་ཞེས་ནང་པས་བཤད། །" ཅེས་ཡྱུཏ་ཐ་ཏེའི་འདོད་པ་དེ་ནང་པའི་འདོད་ཚུལ་དུ་སྟེས་པ་དང། ཡང། "མཁའ་ལ་ཉེན་པའི་ཕྱི་བའི་དངོས་པོ་ནི། །ས་ལ་ཕྱུང་བར་མཐོང་བར་ཀྱང་ཀྱང་ནི། །ས་གཞི་མཁའ་ནས་ཐུར་དུ་འགྲོ་ཞེས་པའི། །ནང་པའི་བློ་ཁྲོས་ངན་དེ་ཉི་ཕྱར་ཡིན། །"ཞེས་པ་གཞི་ཐུམ་པོ་བར་འགོར་ཐུག་པའི་འདོད་ཚུལ་ལ་དཀག་པ་མཛད་སྐབས། ཕྱོགས་སྟ་མ་སྒོག་དཔོན་ཡྱུཏ་ཐ་ཏ་ནང་པ་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་མཛད་པ་སོགས་འབྱུང་།

2 ཡྱུཏ་ཐ་ཏེ་ཡམ། གོ་ལའི་ལེ་ཌ། ཚོགས་སུ་བཅད་པ། ༧

ཤད་དུ་འགོར་བའི་དབང་གིས་བརྟན་སྐར་རྣམས་ནས་མཁའི་ཚངས་ཕེག་ལས་ཤད་ནས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ལྟར་སྣང་ཡང། དོན་ལ་བརྟན་སྐར་རྣམས་འགྲོ་བ་མེད་པར་ཡང་བཤད་དེ། དེ་ཉིད་ལས།

གྲུ་ལ་ཞུགས་ནས་མདུན་དུ་འགྲོ་བ་ན། །རི་བོ་ལྷོག་ནས་འགྲོ་བར་མཐོང་བ་ལྟར། ། བརྟན་སྐར་རྣམས་ནི་ལངས་ཤའི་མཉམ་ཕེག་ལས། །ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཉིད་ནི་དེ་བཞིན་ནོ།།[1]

ཞེས་སོ། །

འོ་ན་སྐར་མ་དེ་དག་འགྲོ་བ་མེད་ན་འཆར་བ་དང་ཀུན་བར་སྣང་བ་འདི་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་ལས།

འཆར་བ་དང་ནི་ཀུན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། །རྒྱུན་དུ་བཞོན་པའི་ཆུང་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། ། ས་གཞི་ཉིད་ནི་གཟའ་དང་བཅས་པ་ནི། །ལངས་ཤའི་ཚངས་ཕེག་ལ་ནི་འཁོར་བར་བྱེད།།[2]

ཅེས་བརྟན་སྐར་རྣམས་འཆར་ཀུན་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ས་གཞི་གཟའ་དང་བཅས་པ་ཆུང་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷོ་བྱང་གི་སྟེ་གཉིས་ལྷེ་བར་བྱས་པའི་དབུས་ཀྱི་ཚངས་ཕེག་ལ་རང་འཁོར་རྒྱ་གཞིན་འཁོར་བའི་དབང་གིས་ཡིན་པར་གསུངས་པ་སོགས་གོ་ལའི་འཁོར་བགྲོད་དང། ཉིན་མཚན་གྱི་ཁྱད་པར་དང་རིང་ཐུང། ཉི་ཟླ་གཟའ་འཛིན་སོགས་སྐར་ཚེས་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་དེང་རབས་ཀྱི་རྒྱ་སྐར་རིག་པའི་ལྟ་ཁྱོགས་དང་ཤེན་ཏུ་མཐུན་པའི་གནས་མང་པོ་ཞིག་གསལ་བར་ཚེས་ཀྱི་ལམ་ནས་གཏན་ལ་ཕབ་པར་མཛད་དོ། །

1 གོང་མཚུངས། ཆོགས་སུ་བཅད་པ། ९

2 གོང་མཚུངས། ཆོགས་སུ་བཅད་པ། १०

༥ འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དང་གྲངས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

མངོན་པ་དང་དུས་ཀྱི་འཁོར་འོའི་གཞུང་སོགས་ལས་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རྒྱ་ཁྱོན་དང་། སྟོང་བ་ཙམ་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་དང་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་དང་སྟོང་པའི་ཡུན་ཚད་སོགས་གཏན་ལ་འབེབས་སྐབས། དེ་དག་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས་ཤིང་། འཇལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཚད་དང་། དུས་ཀྱི་ཚད་གཉིས་ཡོད་ལ། སྔར་བཤད་པ་ལྟར་སྟོན་དགོས་དབྱིག་གཞིན་གྱིས་མངོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས་གཟུགས་ཀྱི་ཆུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བས་གས་པ་ལས་རྒྱང་གྲགས་དང་དཔག་ཚད་འགྲུབ། མིང་གི་མཐར་ཐུག་པ་ཡི་གེ་ཡིན་ཞིང་། དེ་བས་གས་པ་ལས་ཕྱོ་ཀ་དང་རབ་བྱེད་དང་བསྟན་བཅོས་འགྲུབ། དུས་ཀྱི་ཐུང་བའི་མཐར་ཐུག་པ་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པ་དང་། དེ་བས་གས་པ་ལས་ཞག་དང་ཟླ་བ་དང་འོ་དང་བསྐལ་པ་རྣམས་འགྲུབ་པར་གསུངས་སོ། །

༧) གཟུགས་ཅན་གྱི་ཚད་བཤད་པ།

དེ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་ཚད་བཤད་པ་ནི། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་འདུས་པ་རྡུལ་ཕྲན་གཅིག་གི་ཚད་དང་། རྡུལ་ཕྲན་བདུན་ལ་ལྷགས་རྡུལ་གཅིག ལྷགས་རྡུལ་བདུན་ལ་ཆུ་རྡུལ་གཅིག ཆུ་རྡུལ་བདུན་ལ་རི་བོང་གི་རྡུལ་གཅིག རི་བོང་གི་རྡུལ་བདུན་ལ་ལུག་རྡུལ་གཅིག ལུག་རྡུལ་བདུན་ལ་གླང་རྡུལ་གཅིག གླང་རྡུལ་བདུན་ལ་ཉི་ཟླ་ཀྱི་རྡུལ་གཅིག ཉི་ཟླ་ཀྱི་རྡུལ་བདུན་ལ་སྲོ་མ་གཅིག སྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཤིག་གཅིག ཤིག་བདུན་ལ་ནས་གཅིག ནས་བདུན་ལ་སོར་མོའི་ཚོགས་གཅིག སོར་བཅུ་གཉིས་ལ་མཐོ་གང་། སོར་ཉིར་བཞི་ལ་ཁྱུ་གང་། ཁྱུ་བཞི་ལ་འདོམ་གང་། གཞུ་

འདོམ་ལྔ་བརྒྱ་ལ་རྒྱང་གྲགས་གཅིག རྒྱང་གྲགས་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་ཏུ་གསུངས་ཏེ། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱི་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས།

རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་གོང་ནས་གོང་དུ་བདུན་འགྱུར་དུ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། རྡུལ་ཕྲ་རབ་བདུན་ལ་ནི་རྡུལ་ཕྲན་ནོ། །རྡུལ་ཕྲན་བདུན་ལ་ནི་ལྕགས་རྡུལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་ཆུ་རྡུལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་རི་བོང་གི་རྡུལ་ལོ༔ །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་ལུག་རྡུལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་གླང་རྡུལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟེར་རྡུལ་ལོ། །དེ་དག་བདུན་ལ་ནི་སྲོ་མའོ། །སྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་དེ་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། སྲོ་མ་ལས་བྱུང་བ་ནི་ཤིག་ཅེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །ཤིག་བདུན་ལ་ནི་ནས་སོ། །ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་མོའི་ཚིགས་སོ། །སོར་མོའི་ཚིགས་གསུམ་ལ་ནི་སོར་མོ་ཞེས་བྱ་བར་གྲགས་པ་ཉིད་པས་མ་བཤད་དོ༔ །དོས་སུ་བྱ་བ་ནི། སོར་ནི་ཉི་ཤུ་བཞི་ལ་ཁྲུ། །ཁྲུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་ངོ་། །འདོམ་གང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ །དེ་དག་ལྔ་བརྒྱ་རྣམས་ལ་ནི། །རྒྱང་གྲགས་དེ་ལ་དགོན་པར་འདོད། །གཞུ་ལྔ་བརྒྱ་ལ་ནི་རྒྱང་གྲགས་ཏེ་གྲོང་ནས་རྒྱང་གྲགས་ཙམ་གྱི་ཐག་ལ་ནི་དགོན་པ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་བརྒྱད་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱའོ། །རྒྱང་གྲགས་དེ་དག་བརྒྱད་ལ་དཔག་ཚད་ཅེས་བྱའོ། །དཔག་ཚད་ཀྱི་ཚད་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

གཞུང་གཞན་དག་ལས་མཛོད་ཀྱི་བཤད་པ་དེ་དང་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བའང་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཤོག ༡༥༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༩ ཤོག ༣༤༡

འབྱུང་སྟེ། འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་སྨྲས་པ། རྒྱལ་ཕ་རབ་གྱི་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་རྒྱལ་ཕ་མོ་གཅིག་གོ། ।རྒྱལ་ཕ་མོ་བདུན་ལ་ནི་རྒྱལ་ཆུང་ངུ་གཅིག་གོ། ।རྒྱལ་ཆུང་ངུ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟླ་རྒྱལ་གཅིག་གོ། ।ཉི་ཟླ་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་བོང་རྒྱལ་གཅིག་གོ། ।ཉི་བོང་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་ལུགས་རྒྱལ་གཅིག་གོ། ।ལུགས་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་གླང་རྒྱལ་གཅིག་གོ། ।གླང་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་སྲོ་མ་གཅིག་གོ། ।སྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་ཡུངས་འབྲུ་གཅིག་གོ། ।ཡུངས་འབྲུ་བདུན་ལ་ནི་ནས་གཅིག་གོ། ।ནས་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་གོ། ।སོར་བཅུ་གཉིས་ལ་ནི་མཐོ་གང་དོ། ।མཐོ་དོ་ལ་ནི་ཕྱུ་གང་དོ། ।ཕྱུ་བཞི་ལ་ནི་གཞུ་གང་དོ། ।གཞུ་སྟོང་ལ་ནི་ཡུལ་མ་ག་ཆེའི་རྒྱང་གྲགས་གཅིག་གོ། ।རྒྱང་གྲགས་བཞི་ལ་ནི་དཔག་ཚད་གཅིག་གོ། ।[1]

ཞེས་སོ། ।

འཕགས་པ་མཿངོ་གལ་གྱི་བྱའི་འཇིག་རྟེན་བཞག་པ་ལས་ནི།

ཉི་ཟླ་རྒྱལ་བཞི་བཅུ་རྩ་དགུའི་ཚ་གཅིག་ནི་རྒྱལ་ཕ་རབ་ཡིན་ནོ། ।རྒྱལ་ཕ་རབ་བདུན་ནི་རྒྱལ་ཕ་མོ་གཅིག་གོ། ।རྒྱལ་ཕ་མོ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་ཟླ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་གཅིག་གོ། ।ཉི་ཟླ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་ཉི་བོང་གི་རྒྱལ་གཅིག་གོ། ।ཉི་བོང་གི་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་ལུགས་རྒྱལ་གཅིག་གོ། ।ལུགས་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་གླང་རྒྱལ་གཅིག་གོ། ।གླང་རྒྱལ་བདུན་ལ་ནི་སྲོ་མ་གཅིག་གོ། ।སྲོ་མ་བདུན་ལ་ནི་ཨ་བ་ག་ན་གཅིག་གོ། ।ཨ་བ་ག་ན་བདུན་ལ་ནི་བ་ཏི་ཀ་གཅིག་གོ། ।བ་ཏི་ཀ་བདུན་ལ་ནི་ནས་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀ། ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པ། ཤོག ᲨᲨ ན། དགེ་བསྡུར་མ། ངེག ᲮᲬ ཤོག ᲨᲜᲫ

འབྱུ་གཅིག་གོ། །ནས་འབྱུ་བདུན་ལ་ནི་སོར་གཅིག་གོ། །སོར་ཉི་ཤུ་རྒྱ་བཞི་ལ་ཕྱུ་གང་དོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་ལ།

གཞན་ཡང་འདུལ་བ་ལུང་རྣམ་འགྲེད་ལས་ཀྱང་གོང་དུ་གསུངས་པ་དེ་དག་དང་གསུངས་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བ་སོགས་གསུངས་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་པར་སྣང་།

འོན་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་བཤད་པའི་ཉེར་གྱི་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་ཕ་རབ་ཀྱི་གྲངས་ ༣༥༣ དང་། འཇིག་རྟེན་བཞག་པ་ལས་བཤད་པའི་ཉེར་གྱི་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་ཕ་རབ་ཀྱི་གྲངས་ ༥༤ དང་། མདོན་པ་མཛོད་རྩ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པའི་ཉེར་གྱི་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་ཕ་རབ་ཀྱི་གྲངས་ ༡༢༣༥༥༣ ཚོགས་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་པས། དེ་རྣམས་ནང་པན་ཚུན་དངོས་སུ་འགལ་བར་མི་འགྱུར་རམ་སྙམ་ན། འདི་དག་རྒྱལ་ཕ་རབ་སོགས་འདུས་པའི་གནས་སྐབས་དེ་དང་དེ་ལ་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཡིན་གྱི། སྟོག་ཚགས་ཀྱི་ཕྱུའི་རྩེ་མོ་ཁོ་ན་ལ་བརྟེ་བ་སོགས་ནི་མིན་པས་དོན་ལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཚུལ་ཡང་མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འགལ་ཞིག་ལས་བཤད་དོ། །

དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་ལས་རྒྱལ་ཕ་རབ་ལྷོང་བར་བརྟེགས་པ་བརྒྱད་ནི་རྒྱལ་ཕན་གཅིག་གི་ཚད་དང་། དེ་ལྷོང་བར་བརྟེགས་པ་བརྒྱད་ནི་སྒྲའི་རྩེ་མོ་ཟླུམ་པོ་གཅིག་གི་ཚད་དང་། སྒྲ་རྩེ་ཟླུམ་པོ་བརྒྱད་ལྷོང་བར་བརྟེགས་པ་ནི་སྐེ་ཚོའི་ཚད་དང་། སྐེ་ཚོ་བརྒྱད་བརྟེགས་པ་ཤིག་གི་ཚད་དང་། ཤིག་བརྒྱད་བརྟེགས་པ་ནས་ཀྱི་ཚད་དང་། ནས་བརྒྱད་བརྟེགས་པ་སོར་གྱི་ཚད་དང་། སོར་ཉི་ཤུ་རྒྱ་བཞི་ཕྱུའི་ཚད་དང་།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་བསྟན་འགྱུར་ཆ། ཚིགས་བཅོད་པ། ཀོག ཤ་ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲫᲨ ཀོག ᲧᲫᲦ

ཁྲི་བཞི་གཞུ་འདོམ་གང་གི་ཚད་དང་། གཞུ་འདོམ་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་རྒྱང་གྲགས་ཀྱི་ཚད་དང་། རྒྱང་གྲགས་བཞི་དཔག་ཚད་ཀྱི་ཚད་དུ་གསུངས་ཏེ། དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་ལས།

ཕྲ་རབ་བརྒྱད་རྣམས་དག་གིས་ཕྲ་མོ་འདི་གཅིག་ཕྲ་མོ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྐྲ་ཡི་རྩེ་མོ་ཕྲ་མོ་སྟེ། །འདི་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྐེ་ཚེ་ཤིག་དང་ནས་ཏེ་ལྟོ་འགྲོ་ནས་ཀྱིས་སོར་ཏེ་སོར་མོ་ཉི་མ་ནི། །ཁྲུང་གིས་ཁྲུ་འོ་ཁྲུ་བཞིས་གཞུ་སྟེ་འདིར་ནི་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་ཀྱི་གཞུ་ཡིས་རྒྱང་གྲགས་དག་ཏུ་འགྱུར། །རྒྱང་གྲགས་བཞི་རྣམས་དག་གིས་དཔག་ཚད་དེ་ཡིས་ལྷ་ཡུལ་ས་དང་ནམ་མཁའ་དག་ལ་ཚད་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་མདོན་པ་དང་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བྱུང་ཞིང་། གོང་གི་ལྟོ་འགྲོ་ཞེས་པ་གྲངས་བརྒྱད་དང་། ཉི་མ་ཞེས་པ་གྲངས་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་མདོན་བརྗོད་ཀྱི་མིང་ཡིན་པས་ཉི་མ་ཁྲུང་ཞེས་པ་བཅུ་གཉིས་གཉིས་ཏེ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ལ་གོ་དགོས་སོ། །

༢) ལོ་དང་བསྐལ་པ་བཤད་པ།

དུས་ཀྱི་ཚད་འཇལ་བྱེད་ལ་ལོ་དང་བསྐལ་པ་གཉིས་ལས་ལོ་བཤད་པ་ནི། གོང་དུ་བཤད་པའི་དུས་མཐའི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་མཐུད་པའི་ཡུན་ལ་དེའི་སྐད་ཅིག་མ་དང་། དེའི་སྐད་ཅིག་མ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཐང་ཅིག་དང་། ཐང་ཅིག་སུམ་ཅུ་ལ་ཡུད་ཙམ་གཅིག་དང་། ཡུད་ཙམ་སུམ་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག་དང་། ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག །ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག་ཏུ་འཇོག་པ་སོགས་ཡིན་ཏེ། ཆོས་

1 སྡེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ཀ ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༡༣ ཤོག ༢༣ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༧༧ ཤོག ༦༠

མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ་ལས།

ཅིའི་ཕྱིར་བསྐལ་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། བསྐལ་པ་ཞེས་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། སྐྱེས་པ། དུས་ཀྱི་ཆ་རྣམ་པར་འབྱེད་པའི་ཕྱིར་བསྐལ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟར་སྐད་ཅིག་དང་ཐང་ཅིག་དང་ཡུད་ཙམ་གྱིས་དུས་རྣམས་རྣམ་པར་བྱེ་བས། ཉིན་མཚན་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། ཉིན་མཚན་གྱི་དུས་རྣམ་པར་བྱེ་བས། ཟླ་བ་བྱེད་དང་ཟླ་བ་དང་། དུས་ཚོགས་དང་ལོ་རྣམས་འགྱུར་བར་འགྱུར་རོ། །ཟླ་བ་བྱེད་ལ་སོགས་པའི་དུས་རྣམས་རྣམ་པར་བྱེ་བས། བསྐལ་པ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །བསྐལ་པ་ནི་དུས་ཀྱི་ཆ་རྣམ་པར་བྱེ་བའི་རབ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་སྟོན་པའི་མིང་ཐོབ་བོ། །[1]

ཞེས་དང་།

དེ་དང་མཐུན་པར་དབྱིག་གཞན་གྱི་ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ལ། ཀེ་ཡི་སྐད་ཅིག་དེ་དག་ཀྱང། ། ཏྲུག་ཏུ་ལའི་ཐང་ཅིག་གོ། །ཡུད་ཙམ་ཉིན་ཞག་བཅུ་གསུམ་ནི། ། གོང་ནས་གོང་དུ་སྒྱམ་ཏུ་འགྱུར། །ཞག་མི་ཐུབ་དང་བཅས་པ་ཡི། ། ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག །[2]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ཡང་རགས་ཙམ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། འདུལ་བ་དང་མངོན་པའི་ལུགས་

1 ཕྱིས་མ། བམ་པོ་བརྒྱ་དང་སོ་ལྔ་པ། ཤོག ༣༩༠

2 སྟེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཕྲྀ་ཀ ༡༡-༡༥ ཤོག ༧༠ ན། དགེ་བསྟར་མ། དེབ། ཀ/༥ ཤོག ༩༩

ལ་ཞེག་མི་ཐུབ་པའམ་ཉིན་ཞིག་སུམ་ཅུ་ལ་གཅིག་གིས་མ་ལོངས་པའི་རྒྱ་བ་དྲུག་དང། ཞེག་ཐུབ་པའམ་ཉིན་ཞིག་སུམ་ཅུར་ལོངས་པའི་རྒྱ་བ་དྲུག་སྟེ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་དོ། །ཞེག་མི་ཐུབ་པའམ་ཞེག་ཆད་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ཚེས་ཞེག་གིས་ཉིན་ཞེག་གི་དོད་མ་ཐུབ་པའི་དབང་གིས་འབྱུང་སྟེ། ཡུད་ཙམ་བྱེད་ཀས་ཉིན་ཞེག་གཅིག་ལས་ཚེས་ཞེག་གཅིག་ཐུང་བས་ཉིན་ཞེག་ང་དགུ་ཙམ་སོང་བ་ན་ཚེས་ཞེག་དྲུག་ཅུ་འགྱོ་བ་ཡིན་པས་ན་རྒྱ་བ་གཉིས་རེའི་ནང་ལ་ཞེག་གཅིག་དོར་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས།

> དགུན་རྟམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་བཞི་དང། དབྱིད་རྟམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་བཞི་དང། དབྱར་རྟམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་བཞི་སྟེ། དེ་དག་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་པོ་དེ་དག་ཞེག་མི་ཐུབ་དང་བཅས་པ་ལ་ལོ་གཅིག་གོ། །ལོ་ལ་ནི་ཞེག་གཅིག་གི་ཚོལ་དྲུག་དོར་ཏེ། ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། དགུན་དང་དབྱིད་དང་དབྱར་རྟམས་ཀྱི། །རྒྱ་བ་ཕྱེད་དང་གཉིས་འདས་ནས། །རྒྱ་བ་ཕྱེད་ནི་ལུས་པ་ན། །མཁས་པས་ཞེག་མི་ཐུབ་པ་དོར། །[1]
>
> ཅེས་སོ། །

དུས་འཁོར་བའི་རྩེས་ཀྱི་ལུགས་ལ་ནི། ཉི་མའི་རང་འཁྲོས་གཡོན་སྐོར་གྱིས་ཁྱིམ་གྱི་གོ་ལར་སྐོར་བ་གཅིག་ཟླ་གས་པའི་ཡུན་ལ་ཆ་སྙོམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུར་ཕྱེ་བའི་ཆ་གཅིག་གམ། ཁྱིམ་རེ་ལ་ཆ་སྙོམ་ཅུ་རེར་བགོས་པའི་ཆ་རེ་ལ་ཉི་མས་བཤོད་པའི་ཡུན་ལ་ཁྱིམ་ཞེག་ཅེས་བྱ་ལ། ཉི་མའི་རྒྱུང་འཁྲོས་གཡོན་སྐོར་གྱིས་མའི་གོ་ལར་སྐོར་བ་བྱེད་སྐབས་ས་གནས་སོ་སོར་ཞོགས་པ་སྤ་པོ་ལག་པའི་རི་མོ་མཐོང་བ་ནས་སང་ཉིན་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན། མངོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཨོཾ ༧༥༥ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᳚᳚ ᳚᳚ ཨོཾ ᳚᳚ ᳚᳚ ᳚᳚

ལག་པའི་རི་མོ་མཛོང་བའི་བར་ལ་ཉིན་ཞག་ཅེས་བྱ་ཞེང་། ཟླ་བའི་རང་འགྲོས་གསོོན་སྐོར་གྱིས་སའི་གོ་ལར་སྐོར་བ་གཅིག་འཚོར་བའི་ཡུན་ལ་འཛེལ་ཆ་བཅོ་ལྔ་དང་འགྲིབ་ཆ་བཅོ་ལྔ་ཡོད་པའི་འཛེལ་འགྲིབ་ཀྱི་ཆ་རེ་ལ་ཚེས་ཞག་ཅེས་བྱའོ། །

དེ་ཡང་སྒྲེས་བུ་ནད་མེད་གཅིག་གི་དབུགས་ཕྱིར་གཏོང་བ་དང་ནང་དུ་རྫུབ་པའི་ཁུགས་པ་གཅིག་ལ་དབུགས་གཅིག་དང་། དབུགས་དྲུག་ལ་ཆུ་སྦང་གཅིག ཆུ་སྦང་དྲུག་ཅུ་ལ་ཆུ་ཚོད་གཅིག ཆུ་ཚོད་དྲུག་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གཅིག ཉིན་ཞག་སུམ་ཅུ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ་ལོར་འཛོག་པ་ཡིན་ཞེང་། དེ་ལྟར་བརྩེས་པས་ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་ནི་དབུགས་ཀྱི་ཁུགས་པ་ཉི་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་ཡོད་པར་བཤད། ཁྱིམ་ཞག་ཉིན་ཞག་ཚེས་ཞག་གསུམ་པོ་རང་རང་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་རེ་རྗོགས་པ་ན་ཞག་གསུམ་པོ་རང་རང་གི་ལོ་རེར་འཛོག་དགོས་པས། ཚེས་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཚེས་ཞག་གི་ལོ་གཅིག་དང་། ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཉིན་ཞག་གི་ལོ་གཅིག་དང་། ཁྱིམ་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལ་ཁྱིམ་ཞག་གི་ལོ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཐུང་ཙོས་ཚེས་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལོ་ཡིན་ཞེང་། ཉིན་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལོ་ནི་ཚེས་ཞག་གི་ལོ་ལས་ཞག་དྲུག་གིས་རིང་ལ། ཁྱིམ་ཞག་གི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ལོ་ནི་ཉིན་ཞག་གི་ལོ་ལས་ཀྱང་ཞག་ལྔ་ལྷག་ཙམ་གྱིས་རིང་ལ། དེ་ལྟར་ན་རགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཚེས་ཞག་སུམ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་དོན་གཅིག་དང་། ཉིན་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་རེ་ལྔ། ཁྱིམ་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ཐམ་པ་རྣམས་ཡུན་ཚད་མཉམ་པ་ཡིན་ནོ། །

བསྐལ་པའི་ཚད་བཤད་པ་ནི། གོང་དུ་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་བྱང་རིམ་

འཚང་སྐབས་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་བསྐལ་པ་ལ་འཇིག་པའི་བསྐལ་པ། སྟོང་པའི་བསྐལ་པ། འཚགས་པའི་བསྐལ་པ། གནས་པའི་བསྐལ་པ་དང་། དེ་བཞི་བསྟོམས་པའི་བསྐལ་པ་ཆེན་པོ་བཅས་མདོ་དང་མངོན་པའི་བསལ་བཅོས་དག་ལས་གསུངས་ལ། དེ་དག་ལས་འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་ནི་མནར་མེད་པའི་དམྱལ་བར་སེམས་ཅན་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ནས་འགོ་བཙམས་ཏེ། སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ཟད་པའི་བར་ལ་འཇོག་ཅིང་། དེ་ལ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་འཇིག་པའི་ཡུན་ལ་བར་བསྐལ་བཅུ་དགུ་དང་། སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་འཇིག་པའི་ཡུན་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་སྟེ་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུའི་ཡུན་ཚད་ཡོད་དོ། །སྟོང་པའི་བསྐལ་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་སྦ་མ་ཞིག་ནས་ཕྱི་མ་འཚགས་པའི་འགོ་མ་བཙམས་པའི་བར་སྟོང་པར་སྟོང་པའི་ཡུན་ཚད་དེ་ལ་ཟེར་ཞིང་། དེ་ལའང་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དོ། །འཚགས་པའི་བསྐལ་པ་ནི། དང་པོ་འོག་གཞི་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་འཚགས་པའི་འགོ་ཚུགས་པ་ནས་བཙམས་ཏེ་དམྱལ་བར་སེམས་ཅན་གཅིག་ཐོག་མར་སྐྱེས་པའི་བར་ལ་འཇོག་ཅིང་། སྟོང་ཚགས་པ་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་དང་། བཅུད་ཚགས་པ་ལ་བར་བསྐལ་བཅུ་དགུ་སྟེ་དེའི་ཡུན་ལའང་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུ་ཡོད་དོ། །གནས་པའི་བསྐལ་པ་ནི། ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག་དང་མཐའི་མ་ཐོག་རིང་མོ་ལ་བར་བསྐལ་གཅིག ।བར་གྱི་ཁྱགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ལ་བར་བསྐལ་རེ་རེ་བཅས་བསྟོམས་པས་བར་བསྐལ་ཉི་ཤུའི་ཡུན་ཚད་ཅན་ཡིན་ལ། ཡ་ཐོག་རིང་མོ་ནི་ཆེ་བོ་དཔག་མེད་ལས་འཕྲིན་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཆེ་བོ་བཅུ་བ་ལ་ཐུག་གི་བར་གྱི་ཡུན་ཚད་ཅན་གྱི་བར་བསྐལ་གཅིག་པོ་དེ་ཡིན་ནོ། །

བར་གྱི་ཁྱགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། ཆེ་བོ་བཅུ་པ་ནས་བརྒྱད་ཁྲིའི་

བར་དུ་ཡར་འཕེལ་བ་དང་བརྒྱད་ཁྲི་ནས་བཅུ་པའི་བར་དུ་མར་འགྲིབ་པའི་བར་ནི་ཁྱགས་པ་གཅིག་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡར་འཕེལ་མར་འགྲིབ་གཉིས་ཁྱགས་པ་རེར་བཅོས་པའི་ཁྱགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་འབྱུང་བ་དེ་ཡིན་ནོ། །མ་ཐོག་རིང་མོ་ནི་བར་གྱི་ཁྱགས་པ་བཅོ་བརྒྱད་པོ་སོང་བའི་རྗེས་ལ་ཚེ་ལོ་བཅུ་པ་ནས་ཡར་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར་འཕེལ་བའི་ཡུན་ཚད་ཅན་གྱི་བར་བསྐལ་གཅིག་པོ་དེ་ཡིན་ནོ། །གནས་པའི་བསྐལ་པའི་ཐོག་མཐའི་རྒྱང་པ་གཉིས་དལ་གྱིས་འགྲོ་ལ། བར་གྱི་ཁྱགས་པ་རྣམས་མཏྱོགས་པོར་འགྲོ་བས་ཐོག་མཐའི་རྒྱང་པ་གཉིས་པོ་རེ་རེ་དང་བར་གྱི་ཁྱགས་པ་རེ་རེ་ཡུན་ཚད་མཉམ་མོ། །དེ་ལྟ་བུའི་གནས་པའི་བསྐལ་པ་དང་། འཆགས་པའི་བསྐལ་པ། འཇིག་པའི་བསྐལ་པ། ཞིག་ནས་སྟོང་པར་འདུག་པའི་བསྐལ་པ་བཞི་པོའི་ཡུན་ཚད་བར་བསྐལ་ཉི་ཉི་ཉུར་མཉམ་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་བསྟོམས་པའི་བར་བསྐལ་བརྒྱད་ཅུ་ནི་བསྐལ་ཆེན་གཅིག་གི་ཚད་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལས།

འཇིག་པའི་བསྐལ་པ་དགྱལ་བ་ཡི། །སྲིད་པ་མེད་ནས་སྟོང་ཟད་པ། །
འཆགས་པ་དང་པོའི་རྒྱང་ནས་ནི། །དགྱལ་བའི་སྲིད་པའི་བར་དུ་འོ། །
བར་གྱི་བསྐལ་པ་དཔག་མེད་ནས། །ཚེ་ལོ་བཅུ་པའི་བར་དུ་འོ། །
དེ་ནས་ཡར་སྐྱེ་མར་འགྲོ་བའི། །བསྐལ་པ་གཞན་ནི་བཅོ་བརྒྱད་དང་། །
ཡར་སྐྱེ་བ་ནི་གཅིག་ཡིན་ཏེ། །དེ་དག་ཚེ་ནི་བརྒྱད་ཁྲིའི་བར། །
དེ་ལྟར་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པ་འདི། །བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཉུར་གནས། །
འཆགས་པ་དང་ནི་འཇིག་པ་དང་། །ཞིག་ནས་འདུག་པ་དག་མཉམ་མོ། །

དེ་དག་བརྒྱད་ནུ་ལ་བསྒལ་ཆེན། །[1]

ཞེས་དང་།

མཇོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས་ཀྱང་། "འདི་ལྟར་མཐའི་བསྒལ་པ་གཉིས་ནི་དལ་གྱིས་འགྲོ་ལ། བར་མ་བཅོ་བརྒྱད་ནི་མགྱོགས་པར་འགྲོ་བས་ཐམས་ཅད་དུས་མཉམ་པར་འགྱུར་རོ། །"[2] ཞེས་འབྱུང་བོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་བསྒལ་པ་དེ་དག་གི་ཡུན་ཚད་ལ་མི་ཝོའི་གྲངས་རྣམ་པ་ཅམ་ཡོད་ཅེ་ན། འདི་ལ་བར་བསྒལ་གཅིག་ལ་མི་ལོ་དཀྲིགས་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་། དཀྲིགས་གསུམ། གཏམས་ཆེན་པོ་དགུ། གཏམས་བདུན། རབ་བཀྲམ་ཆེན་པོ་གསུམ། རབ་བཀྲམ་བརྒྱད། ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོ་དྲུག། ཁྲག་ཁྲིག་གཉིས། ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་བཞི་སྟེ། དེ་ཙང་ཀིར་ཕབ་ན། ３３９²３１８３๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐། བཅས་གྲངས་ཀྱི་གནས་བཅུ་དགུ་ལོངས་པ་དང་། བསྒལ་ཆེན་གཅིག་ལ་མི་ལོ་མི་འཁྱུགས་ཆེན་པོ་གཉིས་དང་། མི་འཁྱུགས་བདུན། དཀྲིགས་ཆེན་པོ་གཅིག ། དཀྲིགས་བདུན། གཏམས་ཆེན་པོ་དགུ རབ་བཀྲམ་ཆེན་པོ་བཀྲྀ། རབ་བཀྲམ་དགུ །ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོ་དགུ །ཁྲག་ཁྲིག་གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་ཙང་ཀིར་ཕབ་ན། ３²１²９０１９９３๐๐๐๐๐๐๐๐๐๐། བཅས་གྲངས་གནས་ཉིར་གཅིག་ལོངས་པ་ཡོད་བར་འདོད་པ་དང་། ཡང་བར་བསྒལ་གཅིག་ལ་མི་ལོ་དཀྲིགས་ཕྲག་དགུ་དང་། བསྒལ་ཆེན་གཅིག་ལ་མི་ལོ་མི་འཁྱུགས་བདུན་དང་དཀྲིགས་ཆེན་གཉིས་ཡོད་བར་འདོད་པའི་ལུགས་མི་འདྲ་བ་བྱུང་བར་སྣང་།

བཏྲི་ཏ་སྟོན་བས་བཅུ་དཔལ་བར་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་ནི། ལུགས་ཀྱི་ར་བ་གྱུ་བཞི་པ་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མདོན་པ། ཀུ གནས་གསུམ་པ། ཕྲྀ་ཀ ९০-९３ ཤོག ７০ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ ²／९ ཤོག ４３

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་མདོན་པ། ཐུ། གནས་གསུམ་པ། ཤོག ３３९ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ １７ ཤོག １๐๐

མཐོ་ཚད་དང་ལོག་པས་བཞེ་ལ་རྒྱང་གྲགས་རེ་ཡོད་པ་ཞེག་གི་ནང་དུ་ཏི་ལ་འབྲུལམ་ཡྱང་ས་ཀར་གྱིས་བཀང་བ་ལས་ལོ་བརྒྱ་རེའི་མཚམས་སུ་འབྲེ་རེ་བཏོན་ཏེ་ཐོག་པའི་ཡུན་ཚད་ནི་བར་བསྒལ་གཅིག་དང། དེ་འདྲ་བ་བརྒྱད་ཅུ་བསྟོམས་པ་བསྒལ་ཆེན་གཅིག་གི་ཡུན་ཚད་དུ་གསུངས་ཏེ། དེས་མཛད་པའི་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་རྣམ་པར་དེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལས།

> བསྒལ་པ་ཡང་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། བར་གྱི་བསྒལ་པ་དང། འཇིག་པའི་
> བསྒལ་པ་དང། ཆགས་པའི་བསྒལ་པ་དང། བསྒལ་པ་ཆེན་པོའོ། །དེ་ལ་བར་གྱི་
> བསྒལ་པའི་ཚད་ནི་ལྷག་པ་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་ར་བ་བྱ་བཞི་པ་མཐོ་བ་དང་ལོག་
> པོ་པོ་ལ་རྒྱང་གྲགས་རེ་རེ་ཡོད་པའི་ནང་དུ་ཏི་ལ་ལམ་ཕྱང་པ་ཀར་གྱིས་བཀང་
> སྟེ་གྱོ་ཕྱད་དུ་བྱས་པའི་ནང་ནས་ལོ་བརྒྱ་ཚང་བ་ལས། རེ་རེ་ཕྱང་བར་གྱུར་པ་ན
> ཏེ་གཉིད་དུ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཟད་པའི་དུས་སུ་གྱུར་པ་དེ་གཉིད་ཀྱི་དུས་ལ
> བར་གྱི་བསྒལ་པ་ཞེས་བྱའོ། །བར་གྱི་བསྒལ་པ་བརྒྱད་ཅུ་ལ་ནི་བསྒལ་པ་ཆེན
> པོའོ། །འཇིག་པའི་བསྒལ་པ་ཡང་བར་གྱི་བསྒལ་པ་ཉི་ཤུར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ།[1]

ཞེས་འབྱུང་བ། །

དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཚོས་སྐོར་ལས་བསྒལ་པ་ཚུང་དུ་དང། བསྒལ་པ་
བར་མ། མཆོག་གི་བསྒལ་པ། བསྒལ་པ་ཆེན་པོ་བཅས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གསུངས་ཤིང། དེ
དག་གི་ཡུན་ཚད་ནི་ངོས་བཞི་དང་ཟབས་སུ་དཔག་ཚད་རེ་རེ་ཡོད་པའི་ངོང་གྱ་བཞི
པ་གཅིག་སྒྲའི་ཆེ་མོ་ཟླུམ་པོས་བཀང་བ་ལས་ལོ་བརྒྱ་རེ་སོང་བའི་མཚམས་སུ་སྒྲ་ཆེ

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཏཱ། ལེའུ་བརྒྱད་པ། ཤོག ༢༢༩ ནས་དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༥ཨ ཤོག ཨ༢᚜

རེ་རེ་བཏོན་ནས་རྟོགས་པའི་ཡུན་ཚད་ནི་བསྒལ་བ་ཆུང་ངུའི་ཞག་གཅིག་གི་ཚད་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་ཞག་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་ལས་ལོ་གཅིག་ཏུ་བརྩེམས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ནི་བསྒལ་བ་ཆུང་ངུའི་ཡུན་ཚད་དང་། བསྒལ་བ་ཆུང་ངུའི་ལོ་དེ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་རེ་སོང་བའི་མཚམས་སུ་སྦར་བཤད་པའི་དོང་སྒྲ་རྩེས་བཀང་བ་དེའི་ནང་ནས་སྒྲའི་རྩེ་མོ་རེ་རེ་བཏོན་ནས་རྟོགས་པའི་ཡུན་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ནི་བསྒལ་བ་བར་མའི་ཡུན་ཚད་དང་། བསྒལ་བ་བར་མའི་ལོ་དེ་ལྟ་བུ་བརྒྱ་བརྒྱ་ན་སྦར་བཤད་པའི་དོང་སྒྲ་རྩེས་བཀང་བ་དེའི་ནང་ནས་སྒྲའི་རྩེ་མོ་རེ་རེ་བཏོན་ནས་རྟོགས་པའི་ཡུན་ཚད་ལ་ཞག་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ལོ་བརྒྱ་ཐམ་པ་ནི་མཆོག་གི་བསྒལ་བའི་ཚད་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ། དགེ་ནི། དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ལས།

> བསྒལ་བ་ཆུང་ངུའི་ཚད་ནི་ཆུ་བང་ཞེང་ལ་དཔག་ཚད་གཅིག་པའི་དོང་སྟེ། དེ་ཡང་སྒྲའི་རྩེ་མོ་ཐ་མོ་ཐུམས་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་བཀང་བ་ལས་ལོ་བརྒྱ་ན་སྒྲའི་རྩེ་མོ་རེ་རེ་ཕྱུང་བས་གང་གི་ཚེ་སྟོངས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་བསྒལ་བ་ཆུང་ངུའི་ཉིན་ཞག་གཅིག་གོ། །ཉིན་ཞག་དེ་སུམ་ཅུའི་ཚད་ཀྱིས་རྒྱ་བའོ། །རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་ལོའོ། །ལོ་བརྒྱ་ལ་བསྒལ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་དེའི་སྟེ་ནི་བསྒལ་བ་བར་མ་སྟེ། བསྒལ་བ་བར་མའི་སྟེས་མཆོག་གི་བསྒལ་བའོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལ་མཆོག་གི་བསྒལ་བ་སྦར་ལྟར་བསྡུར་བ་ནི་བསྒལ་བ་ཆེན་པོའི་ཡུན་ཚད་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུད་འགྲེལ། ཐ། ཁམས་ལེའི་མདོར་བསྡུས་བརྒྱད་པ། ཤོག ༧༦ཅ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨ ཤོག ३ཅ

༣) གྲངས་ཀྱི་གནས་བཤད་པ།

དེ་ལྟར་ཡོ་དང་བསྐལ་པ་སོགས་ཀྱི་ཚད་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱང་གྲངས་ཀྱི་གནས་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་པས། གྲངས་ཀྱི་གནས་རྣམས་ཀྱི་མིང་རྗེ་ལྟ་བུ་ཡིན་སྟམ་ན། འདི་ལ་མདོ་དང་བསྟན་བཅོས་དག་ལས་རྩི་ཚུལ་དུ་མ་འབྱུང་བ་ལས། སྨོན་དགོན་དབྱིག་གཉིན་ཀྱིས་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གྲངས་གནས་དྲུག་ཅུ་རྩི་ཚུལ་ལྷང་སིལ་བུར་འབྱུང་བ་ལྟར་མཛོད་རང་འགྲེལ་དུ་ཞིབ་ཏུ་བཀོད་པ་འདིར་དྲངས་ན། དེ་ཉིད་ལས།

མདོ་སིལ་བུ་ལས། གྲངས་ནི་གནས་གཞན་དྲུག་ཅུ་དག་གོ་ཞེས་འབྱུང་དོ། །དྲུག་ཅུ་གང་ཞེ་ན། གཅིག་སྟེ་གཉིས་པ་མ་ཡིན་པ་ནི་གནས་གཞན་དང་པོ་ཡིན་ནོ། །གཅིག་བཅུ་ནི་གཉིས་པ་ཡིན་ནོ། །བཅུ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་བརྒྱ་སྟེ་གསུམ་པ་ཡིན་ནོ། །བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་སྟོང་དོ། །སྟོང་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་བྱེའོ། །བྱེ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་འབུམ་མོ། །འབུམ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ས་ཡའོ། །ས་ཡ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་བྲེ་བའོ། །བྲེ་བ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དུང་ཕྱུར་རོ། །དུང་ཕྱུར་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཐེར་འབུམ་མོ། །ཐེར་འབུམ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོའོ། །ཐེར་འབུམ་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཁྲག་ཁྲིག་གོ། །ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོའོ། །ཁྲག་ཁྲིག་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རབ་བཏམ་མོ། །རབ་བཏམ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རབ་བཏམ་ཆེན་པོའོ། །རབ་བཏམ་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་གཏམས་སོ། །གཏམས་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་གཏམས་ཆེན་ནོ། །གཏམས་ཆེན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དཀྱིགས་སོ། །དཀྱིགས་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དཀྱིགས་ཆེན་ནོ། །དཀྱིགས་ཆེན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་

མི་འཁྲུགས་པའོ། །མི་འཁྲུགས་པ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་མི་འཁྲུགས་པ་ཆེན་པོའོ། །མི་འཁྲུགས་པ་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཁྱད་ཕྱིན་ནོ། །ཁྱད་ཕྱིན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཁྱད་ཕྱིན་ཆེན་པོའོ། །ཁྱད་ཕྱིན་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཡང་སྙེད་དོ། །ཡང་སྙེད་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ཡང་སྙེད་ཆེན་པོའོ། །ཡང་སྙེད་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དེད་འདྲེན་ནོ༑ །དེད་འདྲེན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དེད་འདྲེན་ཆེན་པོའོ། །དེད་འདྲེན་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་མཐའ་སྣང་ངོ། མཐའ་སྣང་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་མཐའ་སྣང་ཆེན་པོའོ། །མཐའ་སྣང་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྒྱུ་རིག་གོ །རྒྱུ་རིག་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྒྱུ་རིག་ཆེན་པོའོ། །རྒྱུ་རིག་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་འོད་མཛེས་སོ། །འོད་མཛེས་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་འོད་མཛེས་ཆེན་པོའོ། །འོད་མཛེས་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དབང་པོའོ། །དབང་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་དབང་ཆེན་ནོ། །དབང་ཆེན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ལེགས་ཕྱིན་ནོ། །ལེགས་ཕྱིན་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་ལེགས་ཕྱིན་ཆེན་པོའོ། །ལེགས་ཕྱིན་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྟོགས་འགྲོའོ། །རྟོགས་འགྲོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྟོགས་འགྲོ་ཆེན་པོའོ། །རྟོགས་འགྲོ་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་འབྱིང་རྟུལ་ལོ། །འབྱིང་རྟུལ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་འབྱིང་རྟུལ་ཆེན་པོའོ། །འབྱིང་རྟུལ་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྒྱུ་རྟགས་སོ། །རྒྱུ་རྟགས་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྒྱུ་རྟགས་ཆེན་པོའོ། །རྒྱུ་རྟགས་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་འཁོར་རོ། །སྟོབས་འཁོར་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་འཁོར་ཆེན་པོའོ། །སྟོབས་འཁོར་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་བརྡ་ཤེས་སོ། །བརྡ་ཤེས་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་བརྡ་ཤེས་ཆེན་པོའོ། །བརྡ་ཤེས་ཆེན་པོ་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྣམ་འབྱུང་ངོ་། །རྣམ་འབྱུང་ཕྲག་བཅུ་ལ་ནི་རྣམ་འབྱུང་ཆེན་པོའོ། །རྣམ་འབྱུང་ཆེན་པོ་ཕྲག་

བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་མེད་གོ ། སྟོབས་མེད་ཕྱག་བཅུ་ལ་ནི་སྟོབས་མེད་ཆེན་པོའོ། ། སྟོབས་མེད་ཆེན་པོ་ཕྱག་བཅུ་ལ་ནི་གྲངས་མེད་པ་སྟེ། བར་གྱི་གནས་བརྒྱད་ནི་མ་རྟེད་དོ། ། དེ་ལྟར་ན་གནས་གཞན་བྱུག་ཅུར་ཕྱིན་པ་དེ་དག་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བསྒོམ་པ་ནི། བསྒོམ་པ་གྲངས་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། ། [1]

ཞེས་འབྱུང་། འདིར་གྲངས་གནས་གཤུངས་པ་གཅིག་ནས་འགོ་བཙམས་ཏེ་བཅུ་འགྱུར་རེ་ལ་གནས་རེར་བརྟེས་པའི་གྲངས་ལ་འཛོག་པས། གྲངས་ཀྱི་གནས་བྱུག་ཅུ་པ་གྲངས་མེད་ཅེས་པ་ནི། གཏན་ནས་བརྟེར་མི་རྟུང་བ་ཞིག་ལ་མི་གོ་ལ། གཅིག་བཅུ་དང་། བཅུ་བཅུར་བསྡུར་བས་བརྒྱ། བརྒྱ་བཅུར་བསྡུར་བས་སྟོང་སོགས་བརྟེས་པའི་མཐར། གྲངས་ཀྱི་གནས་ང་དགུ་པ་དེ་བཅུར་བསྡུར་བའི་གྲངས་ལ་བྱའོ། ། དེ་དག་ལས་གཅིག་ནས་དུང་ཕྱུར་བར་གྲངས་གནས་དགུ་ལ་རྒྱང་པའི་གྲངས་ཀ་དང་། ཐེར་འབྱམ་ནས་བཟུང་གྲངས་མེད་ཀྱི་སྦྱ་ལོགས་བར་ཆེན་པོའི་ཟླ་དང་བཅས་པའི་གྲངས་ཀ་རྣམས་ལ་ཁྱུགས་པའི་གྲངས་ཀ་ཟེར་ལ། བར་གྱི་གྲངས་ཀ་བརྒྱད་ཀྱི་མིང་མ་ཟྭེད་པས་གྲངས་ཀའི་མིང་གང་ཡང་རུང་བ་བརྒྱད་སྟོན་དགོས་པར་གསུངས་པས། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱག་ལེན་ལ་གོང་གི་སྟོབས་མེད་ཆེན་པོ་ཕྱག་བཅུའི་འཕྲོར་བྱས་སོགས་ཚད་མེད་བཞིའི་མིང་བཏུག་སྟེ། སྟོབས་མེད་ཆེན་པོ་ཕྱག་བཅུ་ལ་བྱས་པ། བྱས་པ་བཅུ་ལ་བྱས་པ་ཆེན་པོ། བྱས་པ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་སྟོང་ཟླ། སྟོང་ཟླ་བཅུ་ལ་སྟོང་ཟླ་ཆེན་པོ། སྟོང་ཟླ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་དགའ་བ། དགའ་བ་བཅུ་ལ་དགའ་བ་ཆེན་པོ། དགའ་བ་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་བཏང་སྙོམས། བཏང་སྙོམས་བཅུ་ལ་བཏང

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ ཀནས་གསུམ་པ། ཨོཾ་ཀ ᲜᲔᲜᲐ ། དགེ་བསྡུར་མ། ཏེ། ᲨᲔᲜᲐ ᲨᲔᲜᲐ ᲨᲔᲜᲐ

སྟོམས་ཆེན་པོ། བཏང་སྟོམས་ཆེན་པོ་བཅུ་ལ་གྱངས་མེད་གཅིག་ཅེས་རྒྱ་བཙམ། ཡང་ན། ས་ཚུ་མེ་རླུང་གི་འབྱུང་བ་བཞི་ལ་ཆེན་པོའི་ཟླ་དང་བཅས་རྒྱ་བའི་སྟོལ་ཡང་ཡོད་པར་བཤད་དོ།། །གཞན་ཡང་གོང་དུ་བཤད་པའི་གྱངས་ཀྱི་གནས་བྱུག་ཅུ་པ་གྱངས་མེད་པའི་འཕྲིན། ཚད་མེད། དཔག་མེད། བརྗོད་མེད། དཔག་ཡས། གཞལ་མེད། གཞལ་གྱིས་མི་ལང་། བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་རྣམས་གོང་ནས་གོང་དུ་བཅུ་བཅུས་བསྡུར་བའི་གྱངས་རྒྱ་ཚུལ་སོགས་ཡོད་དོ། །

གྱངས་ཀྱི་གནས་རྒྱ་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་དཔེར་ན། རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། "བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ན་ཕེར་འབྱམ་ཞེས་བྱའོ། །ཕེར་འབྱམ་ཕྲག་བརྒྱ་ན་ཁྲག་ཁྲིག་ཅེས་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། དེའི་ཡང་གོང་ན་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་འཛུག་པའི་རྟེས་སུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་གྱངས་ཡོད་དེ།"[1] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར། བྱེ་བ་ནས་བཟུང་གོང་ནས་གོང་དུ་བསྒྲེས་ཏེ་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ལ་འཛུག་པའི་རྟེས་སུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱངས་ཀྱི་གནས་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་རྒྱ་ཚུལ་དང། མདོ་སྡེ་ཟལ་ཆེན་ལས། "བརྒྱ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་ན་བྱེ་བའོ། །ཞེས་པ་ནས། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ལ་བསྒྲེས་པ་ཤིན་ཏུ་བསྟན་པའོ། །"[2] ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར། བརྒྱ་ཐམ་པ་ནས་བཟུང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་བར་གོང་ནས་གོང་དུ་བསྒྲེས་ཏེ་གྱངས་ཀྱི་གནས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་རྩེ་ཚུལ་ཡང་ཡོད་པ་ལྟ་བུས་མཚོན་མདོ་རྣམས་ལས་རྩེ་ཚུལ་དུ་མ་གསུངས་སོ། །

གོང་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ན། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་རྒྱུན་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀ། ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པ། ཤོག ᲥᲛ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲔᲛ ཤོག ᲨᲧᲩ

2 སྡེ་དགེ་བཀའ་ཟལ་ཆེན། ཀ། ལེའུ་སོ་དྲུག་པ། ཤོག ᲩᲧᲤ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲩᲛ ཤོག ᲧᲦᲩ

གྱི་ཆ་ནས་མཐའ་མེད་དང་། རྒྱུན་གྱི་ཆ་ནས་ཆགས་འཇིག །ངོ་བོའི་ཆ་ནས་ལྷོས་གྲུབ། རིགས་ཀྱི་ཆ་ནས་གསུམ། བྱང་ས་ཀྱི་ཆ་ནས་མཐའ་ཡས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སོ་གས་ཀྱང་ཡོད་པར་བཤད་པས་འཇིག་རྟེན་འདིའི་འབྱུང་ཁུངས་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ངོ་བོ་གང་ཡིན་པ། རྟེ་ལྟར་བྱུང་བའི་ཚུལ་རྣམས་གསལ་བོ། །

འོན་ཀྱང་ཆགས་འཇིག་གི་བརྒྱད་རིམ་ནང་འབྱུང་བ་ཀུན་གྱི་རྟེན་གཞི་མཁའ་རླུང་དང་དེའི་བྱེད་ལས་སོགས་ངོས་འཛིན་ཙམ་ལས་ཞིབ་ཚགས་ཀྱི་འཚོལ་ཞིབ་ཐུང་བ་ནི་ནང་པས་རྩ་བའི་ཆ་ནས་བདེ་སྡུག་འདོར་ལེན་ནི་འཚོལ་ཞིབ་མཐའ་དག་གི་རྩ་གནད་དུ་བཟུང་ནས་ད་གཟོད་ཤེས་བྱའི་ཁམས་སུ་འཚོལ་སྟེ་གི་ལས་ལ་ཞུགས་པ་ཡིན་པས་ནང་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་བྱུང་བ་དང་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་ལ་ལྷོས་ན་ཕྱི་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ནི་ཞར་བྱུང་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པས་ཡིན། ནང་པའི་གཞུང་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐོག་མར་ཆགས་པ་དང་། དེ་ནས་གནས་པ་དང་། དེ་ནས་འཇིག་པ་དང་། དེ་ནས་སྟོང་པར་འདོད་ཅིང་། སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བར་སྣང་གི་ རྣལ་ཕ་རབ་བམ་སྟོང་པའི་ རྣལ་དེ་དག་ལས་སྣར་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གསར་པ་ཞིག་འགྱུབ་པས་སྟོང་པ་ནས་ཆགས་པ་དང་། གནས་པ་དང་། འཇིག་པ་དང་། སྣར་ཡང་སྟོང་པ་སྟེ་བརྒྱད་རིམ་གྱི་འཁོར་ལོ་འདིས་མཐའ་མེད་པར་རང་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུན་རྒྱོང་བར་བྱེད།

སྟོང་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བར་སྣང་གི་ རྣལ་ཕ་རབ་དེ་ལ་དུས་འཁོར་ནས་ སྟོང་པའི་ རྣལ་ཞེས་འཚོད་ཅིང་། དེ་དག་ལས་ནམ་མཁའི་ རྣལ་ནི་གཟུགས་ཅན་མཐའ་དག་གི་ རྒྱ་ཆུ་གནས་ཤིང་ཕལ་ཆེར་ནུས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་མངོན་པར་གསལ་བའི་

གོང་བྱའི་རང་ཚུགས་ཤེག་ཡོད་པར་མི་འདོད། མཁའི་རྒྱལ་དེ་དག་གི་ཤུགས་རྒྱུན་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་ཕྱ་བའི་གནས་རིམ་ནས་རགས་པའི་གནས་རིམ་བར་དུ་འབྱུང་བ་དང་། ལྷར་ཡང་དེ་དག་རགས་པའི་གནས་རིམ་ནས་ཕྱ་བའི་གནས་རིམ་བར་དུ་རིམ་གྱིས་འཕོར་ཞིག་ཏུ་སོང་སྟེ་ལྷར་ཡང་མཁའི་རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དུ་ཐིམ་པས། མཁའི་རྒྱལ་ཕ་རན་རྣམས་འཇིག་རྟེན་ཆགས་འཇིག་གི་བརྒྱད་རིམ་ཏེལ་པོ་འདིའི་ཚ་བའི་རྒྱུ་བུ་གྱུར་ཡོད།

འོན་ཀྱང་སྟོང་པའི་རྒྱལ་ཕ་མོ་དེ་དག་ཇི་ཙམ་ནས་འཇིག་རྟེན་ཆགས་པའི་རྒྱུ་བུ་འགྱུར་མིན་དུས་འགོར་གྱི་ལུགས་ལྟར་ན། འཇིག་རྟེན་བྱེ་བྲག་པ་གང་ཞིག་ཡིན་རྩང་མ་གྱུབ་པའི་སྔ་རོལ་ཏུ་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་གྱུབ་ཆ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའི་རྒྱལ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་གནས་པས་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོང་པའི་རྒྱལ་དེ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བྲག་པ་དེའི་རྩ་བའི་རྒྱུ་གཞི་དང་། དེའི་སྟེང་དུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བྱེ་བྲག་པ་དེར་སྐྱེ་འགྱུར་གྱི་སེམས་ཅན་དག་གི་ལས་ཀྱི་ནུས་པ་སྨིན་ཏེ་དེར་ཤུགས་རྒྱན་ཐེབས་པ་ནས་ཆུང་གི་རྒྱལ་རྣམས་འདུ་འགོ་ཚུགས་ཏེ་རིམ་གྱིས་འཇིག་རྟེན་དེ་གྱུབ་པར་འདོད།

དེ་ཡང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཇི་ལྟར་ཆགས་པ་དང་འཇིག་པའི་གོ་རིམ་ནི། འཇིག་པ་ན་སྲ། ཆུ། མེ། ཆུང་། མཐར་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པ་དང་། སྐྱེ་པའི་གོ་རིམ་ཡང་ནམ་མཁའ་ནས་ཆུང་། མེ། ཆུ། ས་རྣམས་ཡིན་པས། འབྱུང་བ་བཞི་པོ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་ནས་ཤར་ཞིང་ལྷར་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་ཐིམ་པས་བར་སྣང་ཁམས་འདི་ནི་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་སྐྱེ་འཇིག་གི་རྟེན་གཞི་བྱུར་ཡོད། དེ་ལྟར་ནའང་

འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཀྱི་དབྱིངས་དང། དེའི་ནང་གི་གཟའ་དང་སྐར་མ། མེ་དང་དུད་འཕྲོ་ལྟ་བུའི་ལུས་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་གི་རྫུ་དེ་ཡར་དེད་ཚེ་བར་སྣང་གི་རྩལ་ཐུ་རབ་རྣམས་ལ་ཐུག་པས་བར་སྣང་གི་རྩལ་ཐུ་རབ་དེ་རྣམས་ལས་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདིའི་རྫུ་བུ་སོང་བའི་འབྱུང་བ་བཞི་པོ་ལ་བཟོ་དབྱིངས་ཐོན་པའི་ནུས་པ་ཇི་ལྟར་ཐོབ་པའི་བརྫུད་རིམ་དེར་ད་དུང་དགྱུད་རྫུ་ཡོད་སྟམ།

སྟྲི་ར་ནང་པའི་ལྟ་ཚུལ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལ་འདོད་ཁམས་དང། གཟུགས་ཁམས། གཟུགས་མེད་ཁམས་བཅས་གསུམ་སྟེ། དེ་གསུམ་ནི་ཕྱི་གཟུགས་སྣ་སོགས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པ་ཞིག་དང། ནང་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པ་ཞིག་དང། བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བས་ཀྱང་ཡིད་སྲུན་ནས་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་དང་འདྲེལ་བའི་ཞི་བའི་ཡོན་ཏན་ཞིག་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་པའི་རིགས་ཐ་དད་པའི་འཇིག་རྟེན་གསུམ་ཡིན།

གཞན་ཡང་ཁམས་གསུམ་ལུས་དང་ཚོར་བ་དང་འོངས་སྲོད་གསུམ་གྱི་སྐོར་ནས་འགྲེལ་ན། འདོད་ཁམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ནི་ལུས་རགས་པ་དང། ཕྲུག་བསྡལ་དང་བདེ་ཕྲུག་འཇེས་མ་ཟས་ཆེ་བ་དང། ཕལ་ཆེ་བ་ཁམ་ཟས་རགས་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་གནས། གཟུགས་ཁམས་ནི་ལུས་འོད་ཀྱི་རང་བཞིན་དང། རྟག་ཏུ་བདེ་ཚོར་གྱིས་ཁྱབ་ཅིང། ཁམ་ཟས་རགས་པ་ལ་མི་བརྟེན་པ་ཡིན། གཟུགས་མེད་ཁམས་ནི་སེམས་ཅན་དུ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ལུས་ཕུང་རགས་པས་སྟོང་བ་དང། ཚོར་བ་བདེ་ཕྲུག་ལས་ཡོངས་སུ་འདས་ནས་ཚོར་བ་བཏང་སྙོམས་ལ་གནས་པ་དང། ཟས་ལ་མི་བརྟེན་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གང་ཡང་བཀག་པ་ལྟ་བུའི་དམིགས་ཡུལ་ནས་མཁའ་སོགས་ལ་བརྟེན་པའི་

ཏིང་འེ་འཛིན་འབའ་ཞིག་ལ་ཚེ་གང་པོར་གནས་པ་ཡིན། འདོད་ཁམས་ཀྱི་གནས་རིམ་མཐོ་བོར་གནས་པའི་སྐྱེས་བུ་དང་། གཟུགས་ཁམས་དང་གཟུགས་མེད་ཁམས་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་རྣམས་ལྷ་ཡིན་པར་བཤད།

རྣམ་ཤེས་དང་ལས་གཉིས་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲུབ་ཆ་མེད་དུ་མི་རུང་བ་ཞིག་ཡིན་པས་ལས་ཀྱི་གོ་དོན་འཁྱལ་ན་དེས་རང་ཉིད་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཉིས་ཕྱོགས་ཡོངས་ནས་ལས་ཀྱི་བཀོད་བྱས་འོག་སྟོང་དགོས་པའི་ལྷ་ཚུལ་ཡོང་སྲིད། སྲོན་ལས་ཞེས་པའི་ཚོག་འདིའི་ཐད་ཀའི་དོན་ནི་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སེམས་ཅན་ཞིག་གི་ཀུན་སྤྱོང་གི་ཁྱད་པར་དང་འབྲེལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་ཅིག་ལ་གོ་དགོས་ལ།

འདི་འད�eའི་བྱ་བཞམ་ལས་ནི་ལུས་དང་ངག་དང་ཡིད་གསུམ་གྱིས་བསྐྱེད་ཅིང་། ཚེ་ཆུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་འདི་འདྲའི་ལས་ཀྱིས་གང་ཟག་ཅིག་གི་སེམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་ཤུགས་རྐྱེན་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད། ཀུན་སྤྱོང་ལས་ལུས་དག་གི་བྱ་སྤྱོད་འབྱུང་བ་དང་། བྱ་སྤྱོད་དེ་དག་གིས་སླར་ཡང་སེམས་ཀྱི་འགྱུར་གྱོགས་ལ་ཤུགས་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཀྱི་ཡོད་པས་ཕན་ཚུན་ཤུགས་རྐྱེན་འདོན་རེས་བྱེད་པའི་རྒྱུ་འབྲས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་འདི་གང་ཟག་སྣེར་སོ་སོ་གཅིག་བུ་མ་ཡིན་པར་སྟེ་ཁག་དང་སྒྲི་ཚོགས་སྒྲི་ལ་འཇུག་པར་བཤད་དོ།། ||

སྐབས་དྲུག་པ། མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་རིམ་དང་རྩ་རླུང་ཕྱོགས་ལེའི་རྣམ་གཞག

༡ སྒྲོ་བཤད།

དེ་ལ་ནང་བའི་གཞུང་དག་ཏུ་སྒྲ་གནས་སུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་མངལ་དུ་མིའི་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་སྨོར་གསལ་བར་བཤད་ཅིང། ནང་པ་རང་གི་ལྷུག་བྱེད་ཀྱི་ཆ་ནས་བཤད་ན། ཚེ་འདིའི་སྒྲ་བ་ནི་ཐོལ་བྱུང་དུ་གསར་དུ་གྱུར་པ་མིན་པར་སྒྲ་བ་སྔ་མ་ཞིག་ནས་འདིར་ཡོངས་པར་སྐྱེ་བ་བྱེད་དང་བཅས་སྤྱ་བར་བརྟེན། སྲིད་པ་ལ། ༡ སྒྲ་བའི་སྲིད་པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། ༢ བར་གྱི་སྲིད་པ་སྟེ་ཚེ་སྔ་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་བར་ཀྱི་གནས་སྐབས་དང། ༣ སྒྲ་བའི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ནས་མ་ཤིའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་སྟོན་དུས་ཀྱི་སྲིད་པ་དང། ༤ མཐར་འཚེ་བའི་སྲིད་པ་བཅས་སྲིད་པ་བཞིའི་རྣམ་གཞག་མཇོད་ལ། དེ་དག་ཀྱང་སྒྲ་བ་སྔ་ཕྱི་གཞི་ལ་བཞག་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱ་དགོས་མོད། སྒྲ་བ་སྔ་ཕྱིའི་སྨོར་དེ་ནི་ལྷུག་བྱེད་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས་དེའི་བཤད་པ་སྦྱོར་བྱེད་དང་བཅས་པ་རྣམས་ལྷུག་ཀྱི་སྐབས་སུ་འཆད་ཅིང། འདིར་ནི་ནང་པའི་མདོ་རྒྱུད་དང་དེ་བཞིན་དུ་སློབ་ཀྱི་གཞུང་ལས་རྗེ་ལྷར་བྱུང་བ་ལྷར་གྱི་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་རིམ་པ་རྣམས་བཤད་པར་བྱའོ། །

༢ སྒྲ་བའི་གཅས་བཤད་པ།

དེ་ལ་ཐོག་མར་གང་དུ་སྐྱེ་བའི་གནས་ལ་བཞིར་གསུངས་ཏེ། ༡ ལྷོ་ང་ལས་སྐྱེ་བ། ༢ མངལ་ལས་སྐྱེ་བ། ༣ དོད་གཤེར་ལས་སྐྱེ་བ། ༤ རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་དང་བཅས་སོ། །དེ་ཡང་དང་བ་དང། ཁྱུང་ཁྱུང་སོགས་ལྷོ་ང་སྐྱེས་དང། ལྕང་ལོ་ཆེ་དང། ཏ་དང། བ་ལང་སོགས་མངལ་སྐྱེས་དང། ཤིན་བུ་དང། ཕྱེ་མ་ལེབ་སོགས་དོད་གཤེར་སྐྱེས་དང། ལ་ཕ་དང། དགྱལ་བ་དང། ཤིང་བ་བར་མ་སོགས་རྫུས་སྐྱེས་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་ཡང་འཕགས་པ་མོང་གྱི་བུས་མཛད་པའི་རྒྱ་གཏགས་པ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་དྲངས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

སྐྱེ་གནས་ནི་བཞི་ཡོད་དེ། ལྷོ་ང་ལས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་དང། མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་དང། དོད་གཤེར་ལས་སྐྱེ་བ་དང། རྫུས་ཏེ་སྐྱེ་བ་སྟེ། འདི་ནི་སྐྱེ་གནས་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། །ལྷོ་ང་ལས་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་གང་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། སེམས་ཅན་གང་དག་ལྷོ་ང་ལས་སྐྱེ་བ་རྣམས་དང། ལྷོ་ང་ན་འདུག་པ་རྣམས་དང། ལྷོ་ངའི་ཕྱུགས་ཀྱི་སྦྲོས་གཡོགས་པ་རྣམས་དང། ལྷོ་ངའི་ཕྱུགས་བཏྱོལ་ཏེ་སྐྱེ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་སྐྱེ་ལ། འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་འབྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། སྨྲས་པ། འདི་ལྟ་སྟེ། ངང་པ་དང། ཁྱུང་ཁྱུང་དང། ཆ་བྱ་དང། ནི་ཙོ་དང། དཀར་གསས་དང། ཁུ་བྱུག་དང། ཤད་ཤད་ཏེ་ཉུ་ལ་སོགས་པ་དང། ཀླུ་ཁ་ཅིག་དང། ནམ་མཁའ་ལྟེང་ཁ་ཅིག་དང། མི་ཁ་ཅིག་དང། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་གང་དག་ལྷོ་ང་ལས་སྐྱེས་པ་རྣམས་དང། ལྷོ་ང་ན་འདུག་པ་རྣམས་དང། ལྷོ་ངའི་ཕྱུགས་ཀྱི་སྦྲོས་གཡོགས་པ་རྣམས་དང། ལྷོ་ངའི་ཕྱུགས་བཏྱོལ་ཏེ་སྐྱེ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་སྐྱེ་ལ། འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་

དང་། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་འབྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། འདི་ནི་སྨོར་ང་ལས་སྐྱེ་བའི་ཤུ་གནས་ཞེས་བྱའོ། །

མངལ་ནས་སྐྱེ་བའི་ཤུ་གནས་གང་ཞེ་ན། ཐུན་པ། ས་མས་ཅན་གང་དག་ མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་རྣམས་དང་། མངལ་ན་འདུག་པ་རྣམས་དང་། མངལ་གྱི་ཐུན་ཀྱིས་གཡོགས་པ་རྣམས་དང་། མངལ་གྱི་ཐུན་བརྟོལ་ཏེ་ཤུ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་ཤུ་ལ་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་འབྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཐྲང་པོ་ཆེ་དང་། ཏ་དང་། ཌ་མོ་དང་། བ་ལང་དང་། བོང་བུ་དང་། མ་ཏེ་དང་། རི་དྭགས་དང་། ཕག་ལ་སོགས་པ་དང་། ཀླུ་ཁ་ཅིག་དང་། ནམ་མཁའ་ལྡིང་ཁ་ཅིག་དང་། ཡི་དྭགས་ཁ་ཅིག་དང་། མི་ཁ་ཅིག་ དང་། གཞན་ཡང་ས་མས་ཅན་གང་དག་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་རྣམས་དང་། མངལ་ན་ འདུག་པ་རྣམས་དང་། མངལ་གྱི་ཐུན་ཀྱིས་གཡོགས་པ་རྣམས་དང་། མངལ་ གྱི་ཐུན་བརྟོལ་ཏེ་ཤུ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་ཤུ་ལ་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང་། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་འབྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། འདི་ནི་མངལ་ནས་སྐྱེ་བའི་ཤུ་ གནས་ཞེས་བྱའོ། །

དོན་གཅིག་ལས་སྐྱེ་བའི་ཤུ་གནས་གང་ཞེ་ན། ཐུན་པ། ས་མས་ཅན་གང་དག་ ཕན་ཚུན་གྱི་དོན་དང་། ཕན་ཚུན་གྱི་མེ་དང་། ཕན་ཚུན་གྱི་རྡུལ་དང་། ཕན་ཚུན་ གྱི་གཞོན་པ་དང་། ཕན་ཚུན་བཅོ་བས་ཉལ་ཞིལ་གྱི་ཕུང་པོ་ལ་བརྟེན་ཏམ། སྟོར་ཁུང་དང་། ཕྱི་ས་འི་གནས་སམ། ཤ་རྡུལ་ལམ། ཉ་རྡུལ་ལམ། ཟན་དོན་རྡུལ་ བཞམ། ཐ་ལྡན་པོ་ལམ། ནགས་ཚལ་ལྡན་པོ་ལམ། ཐ་འི་ཕྱི་ལ་པོ་ལམ། ལོ་མའི་

སྒྲོ་ལ་པོའམ། ཚུ་རྡུལ་པའམ། ཁྲིམ་གྱི་སང་ས་ཁང་བམ། སྒང་བུའི་ཚངས་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་ལ་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་འབྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ས་ཀུ་དང། སྒྲུར་བུ་དང། ཕྱེ་མ་ལེབ་དང། སྒང་བུ་མཆུ་རིངས་དང། ཏིལ་དང། ཤུན་མ་དང། ཤིང་ཟ་བ་ལ་སོགས་པ་དང། ཀླུ་ཁ་ཅིག་དང། ནས་མཁན་ལྷོང་ཁ་ཅིག་དང། མི་ཁ་ཅིག་དང། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་གང་དག་ཕན་ཚུན་བྱེད་དང། ཕན་ཚུན་གྱི་མེ་དང། ཕན་ཚུན་གྱི་རྡུལ་དང། ཕན་ཚུན་གནོད་པ་དང། ཕན་ཚུན་བཙོར་བས། རྒྱ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་ལ་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་འབྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། འདི་ནི་རྡོ་ཁ་ཤེར་ལས་རྒྱ་བའི་རྒྱ་གཞས་ཞེས་བྱའོ།།

རྡུས་ཏེ་རྒྱ་བའི་རྒྱ་གཞས་གང་ཞེ་ན། སྒྲས་པ། སེམས་ཅན་གང་དག་ཡན་ལག་དང། ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་ཞིང་རྫོགས་པ་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་རྣམས་ཅིག་ཅར་རྒྱ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་ལ་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང། ཡང་དག་པར་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། ལྷ་ཐམས་ཅད་དང། སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་བ་ཐམས་ཅད་དང། བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་ཐམས་ཅད་དང། ཀླུ་ཁ་ཅིག་དང། ནས་མཁན་ལྷོང་ཁ་ཅིག་དང། ཡི་དྭགས་ཁ་ཅིག་དང། མི་ཁ་ཅིག་དང། གཞན་ཡང་སེམས་ཅན་གང་དག་ཡན་ལག་དང། ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་ཞིང་རྫོགས་པ་དབང་པོ་མ་ཚང་བ་མེད་པ་རྣམས་ཅིག་ཅར་རྒྱ་ཞིང་ཀུན་ཏུ་རྒྱ་ལ་འགྲུབ་ཅིང་མངོན་པར་འགྲུབ་པ་དང། ཡང་དག་

པར་འགྱུར་ཅིང་འབྱུང་བ་རྣམས་ཏེ། འདི་ནི་ཕ་ཏེ་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་གནས་ཞེས་བྱའོ། །[1]

ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་གོང་དུ་སྨོས་པའི་སྐྱེ་གནས་བཞི་ལས། སྐྱེ་བ་ལེན་པའི་ཚེ་རྣམ་ཤེས་མངལ་དུ་ཇི་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལ། བར་དོ་བ་དེ་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ནི། ཕ་མ་གཉིས་པན་ཚུན་ཆགས་ཏེ་འཁྲིག་པའི་སྟོང་བ་བྱས་པ་དང་། མ་ལ་དུས་ཀྱི་རླུ་མཚན་དང་ལྡན་པ་དང་། བར་དོ་བ་ཡང་ཉེ་བར་ཡོད་པ་དང་། མའི་མངལ་དང་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅིང་ཕ་མ་གཉིས་དང་བར་དོ་བ་གསུམ་ཀྱིས་ལྷོན་བསགས་པའི་ལས་ཀྱི་རྣམ་དེ་རྒྱུ་ཚོགས་དེ་དག་ཚང་ན་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། མངལ་དུ་འཇུག་པའི་མདོ་ལས། "ཕ་མ་ཡང་ཆགས་པའི་སེམས་སྐྱེས་པར་གྱུར། དུས་ཀྱི་རླུ་མཚན་ཡང་རྟེས་སུ་མཐུན་པར་གྱུར། བར་མ་དོའི་ཕུང་པོ་ཡང་མངོན་དུ་གྱུར་ལ། གོང་མ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་མང་པོ་ཡང་མེད་ཅིང་ལས་ཀྱི་རྣམ་དང་ལྡན་པར་གྱུར་ན་མངལ་དུ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །"[2] ཞེས་སོ། །

བར་དོ་བ་དེ་མངལ་དུ་འཇུག་ཚུལ་དངོས་ནི། བར་སྲིད་པ་དེས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་རང་དང་རིགས་མཐུན་པའི་སེམས་ཅན་མཐོང་ནས་དེ་དག་ལ་ལྟ་བ་དང་རྩེ་བ་སོགས་བྱ་བར་འདོད་ནས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་འགྲོ་འདོད་པར་འགྱུར་ལ། ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མཐོང་སྟེ། དེའི་ཚེ་ཕ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་མེད་བཞིན་དུ་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་སྒྲུ་མ་བཞིན་དུ་མཐོང་ནས་དེ་ལ་ཆགས་པར་འགྱུར་བ་དང། ཕོང་སྐྱེ་ན་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཨི། ཚིགས་བཅོ་ལྔ་པ། ཤོག ༡༥ཇ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢/། ཤོག ༡༠༦༠

2 སྡེ་དགེ་བཀའ་དཀོན་བཅུགས། ཁ་བམ་ཕོ་བང་ཕོ། ཤོག ཅ༦། ནི། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༧ ཤོག ༢/༩༠

མ་ལ་ཆགས་ཤིང་ཕ་ལ་སྦྱང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། མོར་སྐྱེ་ན་ཕ་ལ་ཆགས་ཤིང་མ་ལ་སྦྱང་བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས། དེ་ཡང་གང་ལ་ཆགས་པའི་སྐྱེས་པའམ་བྱད་མེད་དེ་ཁོ་ན་མཐོང་གི་ཅིག་ཤོས་མི་མཐོང་བ་དང་། དེ་ལ་འཁྱུད་པའི་བསམ་པས་ཉེ་བར་སྨྲོར་བ་ནི། སྐྱེས་པའམ་བྱད་མེད་དེའི་ལུས་གཞན་མི་སྣང་བར། ཐོ་མོ་གང་ཡིན་པ་དེའི་མཚན་མ་འབབ་ཞིག་སྣང་ནས་ཁོང་ཁྲོ་སྐྱེ་ཞིང་། དེའི་རྒྱན་གྱིས་བར་དོ་བ་ཏེ་ཤེ་ནས་དེ་མ་ཐག་རྣམ་ཤེས་ཕ་མ་གཉིས་འདུས་པའི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་དང་མཉམ་དུ་མའི་མངལ་གྱི་དབུས་སུ་འཇུག་པར་གསུངས་ཏེ། དགེ་བོ་མངལ་ན་གནས་པའི་མདོ་ལས།

གཞན་ཡང་བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་དེ་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་ས་མས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། གལ་ཏེ་ཐོ་ཡིན་ན་ནི་མ་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། ཕ་ལ་ནི་ཞེ་སྦྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་མོ་ཡིན་ན་ནི་ཕ་ལ་ནི་ཆགས་པ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ལ། མ་ལ་ནི་ཞེ་སྦྱང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། སྟོན་འདས་པའི་དུས་སུ་མངོན་པར་འདུས་བྱས་པའི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ལོག་པར་ཤེས་པའི་བསམ་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ།[1]

ཞེས་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་ས་ལས་ཀྱང་།

བར་མ་དོའི་སྲིད་པ་ལ་གནས་པ་དེ་སྐལ་བ་མཉམ་པའི་ས་མས་ཅན་ལ་བལྟ་བ་དང་། ཆེ་བ་ལ་ས་སོགས་པ་བྱ་བར་འདོད་པས་སྐྱེ་བའི་གནས་སུ་འགྲོ་འདོད་པ་སྐྱེད་པར་གྱུར་ལ། ཕ་མ་ལས་བྱུང་བའི་ཁུ་བ་དང་། ཁྲག་དེ་ཡང་། དེའི་ཚེ་ཕྱིན་ཅི་

1 གོང་མཚན་དམ་ཤོག ༢༢༢ ན། དགེ་བསྟན་མ། ངེག་ཤོག ༥ཀ ཤོག ༥ཁ

ལོག་ཏུ་མཐོང་བར་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། ཕ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱེད་པར་མཐོང་ན། དེའི་ཚེ་ན་ཕ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱེད་པ་ཡང་མེད་བཞིན་དུ་དེས་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཐོག་དེ་ལྟར་མཐོང་སྟེ། སྣྱུ་མ་བྱས་པ་མཐོང་བ་བཞིན་ནོ། །[1]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

བར་དོ་བ་དེ་མའི་མངལ་དུ་ཞུགས་རྗེས་ཀྱི་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་ནི། མངལ་དུ་ཞུགས་པ་དེ་ཕོ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་མའི་ལྟོ་བ་གཡས་པར་ཁ་མའི་སྐལ་ཚོགས་ངོས་ལ་བསྟན་ནས་ཙོག་ཙོག་པོར་གནས་ལ། མོ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་མའི་ལྟོ་བ་གཡོན་པར་ཁ་མའི་མདུན་ཕྱོགས་སུ་བསྟན་ཏེ་ཙོག་ཙོག་པོར་གནས་ཤིང་། མ་ནིང་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་མངལ་དུ་ཞུགས་པ་རང་ཉིད་ལ་ཕོ་མོའི་འདོད་ཆགས་གང་ཤས་ཆེ་བ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་པར་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་མདོ་སོགས་ལས་གསུངས། དེ་ཡང་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་བོ། དེ་ལྟ་བུ་ལུས་དེ་ཡང་གལ་ཏེ་ཕོ་ཡིན་ན་ནི་མའི་མངལ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་ཙོག་བྱར་འདུག་ལ། ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་གདོང་གཡོགས་ནས་མའི་སྐལ་ཚོགས་ལོགས་སུ་བལྟས་ཏེ་འདུག་གོ ། །གལ་ཏེ་མོ་ཡིན་ན་ནི་རྐེད་ལོགས་གཡོན་ཕྱོགས་སུ་ཙོག་བྱར་འདུག་གོ ། །ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་གདོང་གཡོགས་ནས་མའི་ལྟོ་བ་ལ་ཁ་བལྟས་ནས།"[2] ཞེས་དང་། མཇོད་རང་འགྲེལ་ལས། "འོན་ཏེ་དེ་མ་ནིང་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་དེ་འདོད་ཆགས་གང་དང་ལྡན་པ་དེ་བཞིན་དུ་གནས་སོ། །"[3] ཞེས་སོགས་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན། སེམས་ཙམ། ཚི། ཡིད་ཀྱི་མ། ཨོཾ ༢༢ ཏ། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲜᲐ ཨོཾ ᲪᲧᲤ

2 སྒེ་དགེ་བཀའ། དགོན་བཅུགས། ཀླུབས་པོ་ཏང་གོ། ཨོཾ ᲨᲫᲨ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། Ძ ཨོཾ ᲨᲤᲨ

3 སྒེ་དགེ་བསྟན། མཛོད་པ། ཀུ ཀུན་གཞུས་གསུམ་པ། ཨོཾ ᲨᲨᲨ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲫ ཨོཾ ᲨᲥᲥ

གསུངས་སོ། །

བར་དོ་བ་དེའི་རྣམ་ཤེས་ཐོག་མར་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་སྐོ་ལ་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་དེ། དང་པོ་སྤྱི་བོ་ནས་འཇུག་པ་ནི། བར་དོ་བ་དེས་ཕ་མ་གཉིས་ཀས་དབང་པོ་གཉིས་སྨྱོར་བ་མཐོང་བས་ཏེ་ཅི་ལྟར་ཡང་ཉིན་ཀྱི་ལུས་རྟེན་དེ་དོར་ནས་གཞུག་སེམས་ཕ་མོས་གཞུག་ཆུང་ཕ་མོའི་རྒྱ་ལ་ཞོན་ཏེ་ཕའི་སྤྱི་བོ་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཀྱི་སྐོ་བཏུད་ནས་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པར་སྐོན་ཟློའི་ཆེའི་རྣམ་གཞག་རིམ་པ་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། "དབང་པོ་གཉིས་མཉམ་པར་སྨྱོར་བ་མཐོང་བས་འདོད་པ་ཉེ་བར་ལེན་པའི་ཕྱིར་སྲིད་པ་བར་མ་སྣང་ཏེ་རྒྱ་ཞོན་པ་བཞིན་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་བདག་པོ་ཐུགས་རྗེ་ཇི་ཆུང་གི་བཞོན་པ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞོན་ནས་ཤིན་ཏུ་མྱུར་བར་འོང་ཞིང་ཅིག་ཁར་ཅིག་གམ་ཡུད་ཙམ་གྱིས་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔའ་ལྟར་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཀྱི་སྐོ་ནས་ཞུགས་ཏེ།"[1] ཞེས་སོ། །

གཉིས་པ་ཁ་ནས་འཇུག་པ་ནི། ཚུལ་སྦར་ལྟར་བར་དོ་བ་དེའི་གཞུག་སེམས་ཕ་མོ་བཞོན་པའི་ཆུང་དང་བཅས་པའི་ཁའི་ལམ་བཏུད་ནས་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པར་ཡང། ཆུད་ཕྲོམ་འབྱུང་ལས།

ཕ་མའི་ཀུན་ཏུ་སྨྱོར་སོགས་ནི། །སྲིད་པའི་སྐྱེ་བོས་མཐོང་ཀུར་ནས། །
རྒ་ལ་ཞོན་བཞིན་རྣམ་ཤེས་ནི། །ཆུང་གི་བཞོན་པ་ཞོན་ནས་སྟེ། །
སྐད་ཅིག་ཐང་ཅིག་ཉིད་ལ་ནི། །ཤིན་ཏུམྱུར་བར་འོངས་ཀུར་ནས། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་མདོན་པ། ཀུ ཀན་གསུམ་པ། ཤོག ༢༦༢ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཅ/ཉ ཤོག ༢ཁ་ཁ

ཤེས་ཏུ་དགའ་དང་བཅས་སྟོབས་ཀྱིས། ।ཁ་ཡི་ལམ་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར། ।[1]

ཞེས་དང་། རྒྱུད་རྗོར་ཐེང་ལས། "འཇུག་པ་ཕ་ཡི་ཁ་ཡི་རྒྱུ། ।དེ་ཚེ་ས་བོན་དུ་ནི་འགྱུར། ।ས་བོན་ལས་ནི་སེམས་ཅན་འབྱུང་། ।"[2] ཞེས་བར་དོ་བ་དེ་ཤེ་ནས་གཉུག་སེམས་ཐུ་མོ་བཞོན་པའི་རྒྱུང་བཅས་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་སྒྲབས་ཐོག་མར་པའི་ཁར་ཞུགས་ཤིང་། དེ་བརྒྱུད་ནས་པའི་གསང་གནས་ནས་ཐོན་ཏེ་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པར་བསྡུན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས། ཐུར་རྟམ་གཞག་རིམ་པ་དྲངས་པར་གསལ་བ་ལྟར་ཐོག་མའི་འཇུག་སྨོ་སྦྱི་བོ་ཡང་པའི་སྦྱི་བོ་ཡིན་པར་གོ་ནུས་སོ། ।

གསུམ་པ་མའི་མངལ་གྱི་སྨོ་ནས་འཇུག་པ་ནི། མཇོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྗེས་འབྲང་ལས། "ལས་ཀྱི་ལྟོ་བ་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དེའི་ཕྱིར་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྨོ་ནས་འཇུག་གོ། ।"[3] ཞེས་གསུངས་སོ། ।བར་དོ་བ་དེ་ར་བྱག་དང་ཅིག་པ་སོགས་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པས་འཇུག་པའི་སྨོ་ལ་བུ་གཅིག་པར་མི་དགོས་ཤིང་། བུ་གཅིག་གས་སྡུབས་གཏན་ནས་མེད་པའི་རྗོ་ཥ་བོང་གཤགས་པའི་ནང་ནས་སྲོག་ཆགས་སྟོམ་དང་སྦལ་པ་སོགས་འབྱུང་བ་མཇོན་སྒྲུབ་ཙམ་དུ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན་པར་བཤད།

མངལ་དུ་ཞུགས་པ་དེ་ཥོ་མོ་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་ཚུལ་སླན་གཞུང་སོགས་ནས་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཀྱང་འབྱུང་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཥ་ཁོལ་ཀྱི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟེང་བོ་བསྡུས་པ་ལྟར་ན། ཥ་མ་གཉིས་ཉལ་བོ་བྱེད་པའི་ཚེ་ཥ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གྱི་ཐིགས་པ་ཐ་མའི་ཚེ་ཥའི་ཁུ་བ་མངན་ནོར་འགྱུར་བ་དང། མའི་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཁ། རིམ་པར་དབྱེ་བ་གཉིས་པ། ཕྱོགས་ ༧༩-༧༥ཞོག ༢༦༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཅ་༥ ཞོག ཅ་ཅ་ཅ (རྒྱུད་འདི་ལ་དབལ་བའི་མཚོག་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད། ཉེས་གསལ།)

2 སྟེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཅ། ལེའུ་བཅུ་གཏུན་པ། ཤོག ༢༣༠ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཞོག ༡༠༥

3 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར། ཌ། གཞས་གསུམ་པ། ཤོག ༢ཅ་༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཞོག ༥ཁ་

ཁྲག་མང་ན་མོར་འགྱུར་བ་དང་། ཁུ་ཁྲག་གཉིས་ཆ་མཉམ་ན་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་བ་དང་། ཡང་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གཉིས་རྒྱང་གིས་སོ་སོར་ཕྱེ་བའི་ཚེ། ཕའི་ཁུ་བ་ཀས་ཆེ་ན་བུ་དང་མའི་ཁྲག་ཀས་ཆེ་ན་མོ་དང་ཁུ་ཁྲག་གཉིས་ཆ་མཉམ་ན་བུ་མཚོ་མཉམ་བུ་མོ་མཚོ་མར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱང་བཤད་དེ། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་བས་ཁུ་བ་མང་བ་ལས། །ཕལ་ཆེར་སྐྱེས་པར་སྐྱེ་འགྱུར་ལ། །
རྒྱ་མཚན་མང་ལས་བུད་མེད་དེ། །དེ་གཉིས་མཉམ་པས་མ་ནིང་འགྱུར། །
ཁུ་ཁྲག་རྒྱང་གིས་མང་དུ་ཕྱེ། །རྡེ་ལྟ་བ་ལས་མཚོ་མར་འགྱུར། །[1]

ཞེས་སོ། །

འདིར་ཕལ་ཆེར་ཞེས་པས་ཆུན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་གཞན་བུ་འགྱུར་བ་ཡང་སྲིད་པས་དེས་པ་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །

ཡང་གསང་སྦྱགས་ཀྱི་གཞུང་འགའ་ཞིག་ནས་ཕའི་ཁུ་བའི་ཕྱིགས་པ་ཐ་མ་མའི་མངལ་བུ་ལྷུངས་པའི་ཚེ་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་འདུས་པའི་གཡས་ནས་རྒྱང་རྒྱ་ན་བུར་འགྱུར་བ་དང་། གཡོན་ནས་རྒྱང་རྒྱ་ན་བུ་མོར་འགྱུར་བ་དང་། དབུས་ནས་རྒྱང་རྒྱ་ན་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་བར་ཡང་བཤད་དེ། རྒྱང་སྟོན་འབྱུང་ལས།

མཁས་པས་ས་བོན་ལྷུང་བའི་རིམ། །དུས་ཀྱི་རྣམ་ཅིག་ཡང་དག་མཚོན། །
གཡས་ནས་རྒྱང་ནི་རྒྱ་བ་གང་། །ཐམས་ཅད་དུ་ནི་སྐྱེས་བུར་འགྱུར། །
གཡོན་ནས་རྒྱང་ནི་རྒྱ་བ་གང་། །རིས་པར་བུད་མེད་རྣམས་སུ་འགྱུར། །

1 སྡེ་དགེ བསྟན་གསོ་རིགས་ཏེ། ལུས་ཀྱི་གནས་ཀྱི་ལེའུ་དང་པོ། སྒོ་གཅིག ༥-༨ ཤོག ༡༠༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢༢ ཤོག ༢ཁ

གཉིས་ཀའི་དབྱེས་རྒྱུའི་ས་བོན་གང། [1]རྡུ་ཏུམ་ནི་འགྱུར་བའོ། །

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ལ། འདི་ཡང་རྒྱུན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་ཡང་སྲིད་པས་ཏེ་བ་མེད་དོ། །

༣ མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ།

མངལ་དུ་ཞུགས་ནས་སྐྱེ་བ་ཇི་ལྟར་ལེན་ཚུལ་དང་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་དངོས་བཤད་པ་ལ། མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ། དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ། སྨན་གཤུང་ལས་གསུངས་ཚུལ་རྣམས་ཡོད་པ་ལས།

དང་པོ་མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། སྲོག་མངལ་གྱི་ནང་པ་མའི་ཁུ་ཁྲག་འདུས་པ་ལས་ཐ་རིམ་ནས་རགས་རིམ་དུ་འགྱུར་བའི་གནས་སྐབས་ལ། ༡ མེར་མེར་པོ་དང་། ༢ ནུར་ནུར་པོ་དང་། ༣ ལྟར་ལྟར་པོ་དང་། ༤ མཁྲང་འགྱུར་དང་། ༥ ཤུང་ལག་འགྱུས་པ་སྟེ་ལྔ་ཡོད་པ་ལས། བར་དོ་བ་དེ་མའི་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་བདུན་ཕྲག་དང་པོའི་ཚེ་མེར་མེར་པོ་ཞེས་བྱ་ལ། མེར་མེར་པོ་དེའི་དབྱིབས་ནི་འབྲས་བཅོས་པའི་ཁུ་བཉམ་ཞོའི་ཁ་སྦྱོས་དང་འདྲ་བ་དང། ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གྱི་ནང་དུ་བཅོས་པ་ལྟར་གྱུར་པས་ནི། མེར་མེར་པོ་བ་དེའི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཚོགས་པར་སའི་ཁམས་སྲ་བ་དང། ཆུའི་ཁམས་གསེར་བ་དང། མེའི་ཁམས་དྲོ་བ་དང། རླུང་གི་ཁམས་གཡོ་བ་རྣམས་གཞི་ནས་མངོན་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །མངལ་དུ་ལུས་ཇི་ལྟར་ཆགས་ཤིང་བདུན་ཕྲག་རེ་རེ་ནས་ལུས་རྣམས་ཇི་ལྟར་རྒྱས་པའི་ཚུལ་དེ་དག་བོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་ཆེས་སྦྱ་མོའི་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཁ། རིམ་པར་དབྱེ་བ་གཉིས་པ། ཕྱོགས་པ། ཕྱོགས་ ༢༥-༢༥ ཤོག ༢༶ཁ ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཀ་ཤ ཤོག ཀ་ཀ་ཤ

བཤད་པ་དེ་ནི་དེང་རབས་ཀྱི་ཚན་རིག་པས་དངོས་མཐོང་གི་ས་གྲྭ་པའི་ལྷ་ཕྱོགས་དང་ཤེན་ཏུ་མ་ཐུན་པ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་བས་ཆུང་རྒྱས་པར་འགོད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་མདོ་དེ་ལས།

ཞག་བདུན་ཐག་དང་པོའི་ཚེ་མའི་མངལ་མི་གཙང་བ་ཐོག་མའི་གནས་སུ་ཉལ་བས་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་ན་ཟངས་རབ་ཏུ་ཚ་བའི་ནང་དུ་བཙོས་ཤིང་བཏོས་པ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཐུག་བསྡལ་མི་བཟད་པ་ཆོང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མེར་མེར་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་དབྱིབས་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་ན་འཕྲས་ཀྱི་ཁུ་བཅམ། ཞོའི་ཐྲོས་མ་དང་འདྲ་བས་ཞག་བདུན་ཀྱི་བར་དུ་ནང་དུ་བཙོས་རབ་ཏུ་བཙོས་པས་ན། སའི་ཁམས་སྣ་བ་ཉིད་དང་། ཆུའི་ཁམས་གཤེར་བ་ཉིད་དང་། མེའི་ཁམས་དྲོ་བ་ཉིད་དང་། རླུང་གི་ཁམས་ཡང་ཞིང་གཡོ་བ་ཉིད་གཏོད་མདོན་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

བདུན་ཐག་གཉིས་པ་ལ་ནུར་ནུར་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་ཞག་བདུན་ཐག་གཉིས་པའི་ཚེ། མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་རེག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱང་ནས། ཆུང་དེ་ས་མངལ་ལ་རེག་པས་སྟར་ཀྱི་མེར་མེར་པོ་དེ་ཉིད་ཞོ་ནུར་པོ་ལྟར་གྱུར་པས་ནུར་ནུར་པོ་ཞེས་བྱ་ལ། ནུར་ནུར་པོ་དེའི་དབྱིབས་ནི་ཞོ་བསླ་བའམ་མར་འཁྱགས་པ་དང་འདྲ་ཞིང་། ཞག་བདུན་ཀྱི་བར་དུ་ཐུ་ཁྲག་གི་ནང་དུ་བཙོས་པས་ནུར་ནུར་པོ་བ་དེའི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཚོགས་པར་ས་སོགས་འབྱུང་བའི་ཁམས་བཞི་སྟར་ལས་གོང་དུ་

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་དགོན་བཏེགས། ཀཱ་བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ২৭৮ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৭ ཤོག ৫৭৫

འཚེལ་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགེ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྱག་གཉིས་པ་ལ་མའི་མངལ་ན་མི་གཙང་བའི་གནས་སུ་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་ར་ན་ཟངས་ཀྱི་ནང་དུ་བཙོས་ཤིང་བཏོས་པ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྦྱིག་བསྡལ་མི་བཟད་པ་ཐོང་བ་ན་མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་རེག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་སྟོན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་རང་བྱུང་ནས་མངལ་དེ་ལ་རེག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ནུར་ནུར་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་དབྱིབས་ནི་ཞོ་བསྐ་བཅམ། མར་འཁྱགས་པ་འདྲ་སྟེ། ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ནང་དུ་བཙོས་རབ་ཏུ་བཙོས་པས་ན་ཁམས་བཞི་པོ་དག་མངོན་དུ་སྣང་བར་འགྱུར་རོ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་།

བདུན་ཕྱག་གསུམ་པ་ལ་ལྟར་ལྟར་པོར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ཞག་བདུན་ཕྱག་གསུམ་པའི་ཚེ། མའི་མངལ་ནས་མཛོད་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱུང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་སྦར་གྱི་ནུར་ནུར་པོ་དེ་ཉིད་ནར་མོར་གྱུར་པས་ལྟར་ལྟར་པོ་ཞེས་བྱ་ལ། ལྟར་ལྟར་པོ་དེའི་དབྱིབས་ནི་ལྷག་ཆ་ཅན་ཡིན་བྱ་གློ་ལ་མ་དང་འདྲ་ཞིང་། ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཁྱ་ཁྲག་གི་ནང་དུ་བཙོས་པས་ལྟར་ལྟར་པོ་བ་དེའི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་ཚོགས་པར་ཁམས་བཞི་སྦར་ལས་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

“དགེ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྱག་གསུམ་པ་ལ་ཡང་རྒྱས་པར་སྦ་མ་བཞིན་དུ་སྦྱར་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར་ཅན་ལ། ཀླུ་བམ་པོ་དང་པོ། ཤོག ২৭৮ ནས་ དང་བསྟུར་མ། དེ་ནས་ ৩৭ ཤོག ৬১৫

ཏེ།། མའི་མངལ་ནས་མཛོད་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་སྲོན་གྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་བྱུང་ནས། མངལ་དེ་ལ་རེག་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། ལྟར་ལྟར་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་དབྱིབས་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ལྷགས་ཀྱི་ཐུར་མའམ། སྲིན་བུ་གློ་ལ་མ་འདྲ་སྟེ། ཞག་བདུན་གྱི་བར་དུ་ཡང་བཅོས་རབ་ཏུ་བཅོས་པས་ན་ཁམས་བཞི་པོ་དག་མཉམ་དུ་སྣོང་བར་འགྱུར་རོ། །"[1]

ཞེས་སོ། །

བདུན་ཕྲག་བཞི་པ་ལ་མཁྲང་བར་འགྱུར་ཚུལ་ནི། བདུན་ཕྲག་བཞི་པའི་ཚེ་མའི་མངལ་ནས་ནང་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱུང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་ཟླུ་རན་ཏུ་འབར་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང་ལྟར་ལྟར་པོ་དེ་ཉིད་མཁྲིགས་པོར་གྱུར་པས་མཁྲང་འགྱུར་ཞེས་བྱ་ཞེང། མཁྲང་འགྱུར་དེའི་དབྱིབས་ནི་པོང་བཞམ་མཆི་གྱ་དང་འདྲ་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་པོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་བཞི་པ་ལ་ཡང་རྒྱས་པར་སྤྲ་མ་བཞིན་དུ་སྣྲུར་ཏེ། མའི་མངལ་ནས་ནང་རབ་ཏུ་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་སྲོན་གྱི་ལས་ལས་བྱུང་ནས་མངལ་ན་གནས་པའི་ཟླུ་རན་ཏུ་འབར་བ་འབྱུད་པར་བྱེད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི། མཁྲང་འགྱུར་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་དབྱིབས་ནི་པོང་བཞམ་མཆི་གྱ་འདྲ་སྟེ།"[2] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་ལྔ་པ་ལ་ཤུང་ལག་འགྱུས་པའི་ཚུལ་ནི། བདུན་ཕྲག་ལྔ་པའི་ཚེ། མའི་མངལ་ནས་ཡང་དག་པར་ཕྱུད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱུང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་སྤར་གྱི་མཁྲང་འགྱུར་དེ་ཉིད་ལ་དབུང་པ་གཉིས་དང་བཆུ་གཉིས་དང་

1 གོང་མཚན་ངག་ཚོག ২৭৩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ৩৭ ཚོག ৬৬০

2 གོང་མཚན་ངག་ཚོག ২৭৩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ৩৭ ཚོག ৬৬০

མགོའི་མཚན་མའི་འབྱུར་པོ་བཅས་ཡན་ལག་དོད་པའི་མཚན་མ་ལྟ་འབྱུང་སྟེ། དགེར་ན། དབྱར་ཁར་ཚར་བཅས་པས་ལྟོན་ཤིང་དང་ནགས་ཚལ་གྱི་ཡལ་ག་དང་ལོ་མའི་ མགོ་འབྱས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

> དགེ་པོ། ཞག་བདུན་ལྷག་ལྟ་བ་ལ་ཡང་རྒྱས་པར་སྦ་མ་བཞིན་དུ་སྣྲུར་ཏེ། མའི་མངལ་ནས་ཡང་དག་པར་སྤྲུད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། ཆུང་དེས་ མངལ་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་ན་མཚན་མ་ལྟ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། དབྱུང་བ་གཉིས་དང། བཆུ་གཉིས་དང། མགོའི་མཚན་མ་མངོན་དུ་འབྱུང་བར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དགེར་ན། དབྱར་གྱི་དུས་སུ་ཚར་འབབ་པའི་ཚེ་ལྟོན་ཤིང་དང། ནགས་ཚལ་ རྣམས་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་རྒྱས་ཤིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་མཚན་མ་ལྟ་ པོ་དག་རབ་ཏུ་སྦྱང་བར་བྱེད་དོ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

བདུན་ལྷག་བྱུག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་ ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་དབྱུང་བ་གཉིས་ལ་ལག་ངར་གཉིས་དང་བཆུ་ གཉིས་ལ་རྫེ་ངར་གཉིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ། དགེར་ན། ཚར་དུས་སུ་ཙུ་དང་ཤིང་ དང་ཡལ་ག་རྣམས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགེ་ པོ། ཞག་བདུན་ལྷག་བྱུག་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་ སྟེ། ཆུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་ན་མཚན་མ་བཞི་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ལག་ངར་ གཉིས་དང། རྫེ་ངར་གཉིས་འབྱུང་བར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དགེར་ན་དབྱར་ཚར་འབབ་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ২৭৬ ནས་ དགེ་བསྟན་མ། དེ་ཁ ৩৭ ཤོག ৬৬০

པའི་ཚེ་རྒྱ་ཤིང་ཡལ་ག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་མཚན་མ་བཞི་པོ་དག་རབ་ཏུ་སྣང་བར་བྱེད་དོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་བདུན་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་འཁྱིལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས། ལག་ངར་གཉིས་ལ་ལག་པའི་སོལ་གཉིས་དང་རྗེ་ངར་གཉིས་ལ་རྐང་པའི་སོལ་གཉིས་འབྱུང་བ་དཔེར་ན། ཆུ་ལ་ལྦུ་བ་འདུས་པའམ་ཉ་ལྕིབས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་བདུན་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་འཁྱིལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་འབྱུང་སྟེ། རླུང་དེས་མངལ་དེ་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་ན་མཚན་མ་བཞི་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ལག་པའི་སོལ་གཉིས་དང་། རྐང་པའི་སོལ་གཉིས་འབྱུང་བར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་དབུ་བ་འདུས་པའམ། ཉ་ལྕིབས་བཞིན་དུ་མཚན་མ་བཞི་པོ་དེ་དག་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །"[2] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་བརྒྱད་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཟློག་ཅིང་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་བྱུང་ནས། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པ་ན་ལག་པའི་སོར་མོ་བཅུ་དང་རྐང་པའི་སོར་མོ་བཅུ་བཅས་སོར་མོ་ཉི་ཤུའི་མཚན་མ་ཐོག་མར་འབྱུང་བ། དཔེར་ན། ཆར་དུས་སུ་ལྗོན་ཤིང་གི་རྩ་བ་དང་པོར་སྐྱེས་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཟློག་ཅིང་སྒྱུར་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རླུང་འབྱུང་སྟེ། རླུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་ན་མཚན་མ་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། ལག་པ་དང་རྐང་པའི་སོར་མོ་བཅུ་བཅུ་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་སྣང་བར་བྱེད་དེ།

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ༣༡༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༤༤༠

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ༣༡༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༡ ཤོག ༤༤༡

འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་ར་ན་དབྱར་ཚར་འབབ་པའི་ཚེ་ལྷོ་ན་ཤེང་གི་རྩ་བ་དང་པོར་སྐྱེས་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་དགུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པ་ན་མིག་གཉིས་དང་རྣ་བ་གཉིས་དང་སྣ་གཉིས་དང་ཁ་དང་བཤང་བའི་བུ་ག་དང་གཅི་བའི་བུ་ག་སྟེ་དགུའི་མཚན་མ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགེ་སོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་དགུ་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། ཆུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་ན་མཚན་མ་དགུ་སོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མིག་གཉིས་དང། རྣ་བ་གཉིས་དང། སྣ་གཉིས་དང། ཁ་དང། བཤང་བ་དང། གཅི་བའི་བུ་ག་གཉིས་སྟེ་བར་བྱེད་དོ། །"[2] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྒ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་སྒ་ཞིང་བརྟན་པར་བྱེད་ཅིང། གཞན་ཡང་ཀུན་ནས་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱང་སྟེ་ཆུང་དེས་མངལ་གྱི་གནས་བུས་ནས་ཆུས་པར་བྱེད་པ་དགེ་ར། ཆུལ་པ་བུས་ནས་ཆེན་པོར་གྱུར་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགེ་སོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་བཅུ་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་སྒ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་སྒ་ཞིང་བརྟན་པར་བྱེད་དོ། ।ཞག་བདུན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་མའི་མངལ་ནས་གཞན་ཡང་ཀུན་ནས་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱང་ནས་ཆུང་དེས་མངལ་གྱི་གནས་བུས་ནས་ཆུས་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ།

1 གོང་མཚན་དས། ཤོག ২৭৫ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ৩৭ ཤོག ৬৬৭

2 གོང་མཚན་དས། ཤོག ২৭৫ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ৩৭ ཤོག ৬৬৭

དགེར་ན་ཆུལ་པ་བྱས་པ་ཆུས་པར་གྱུར་པ་རྗེ་ལྷ་བ་བཞིན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ལྷག་བཅུ་གཅིག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་བུ་གཡོ་ལྟར་ཁྱོད་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པས་མངལ་ན་གནས་པའི་ལུས་དེ་ཁོང་སྟོང་དུ་བྱེད་ཅིང་མིག་གཉིས་ཀྱི་བུ་ག་སོགས་བུ་ག་དགུ་པོ་འབྱེན་པར་འགྱུར་བ། དགེར་ན། ཁྱོད་པ་བྱས་པ་ན་ཆུང་སྟེང་དང་འོག་ཏུ་རྒྱ་ཞིང་ཆུང་གི་བྱ་བ་བུ་ག་འབྱེན་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་གོ། ཞག་བདུན་ལྷག་བཅུ་གཅིག་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་བུ་གཡོ་ལྟར་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། ཆུང་དེས་མངལ་ལ་རེག་པར་གྱུར་པ་ན་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་ཁོང་སྟོང་དུ་བྱེད་པས་བུ་ག་དགུ་པོ་དག་རབ་ཏུ་སྦྱང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ནས། འདི་ལྟ་སྟེ། དགེར་ན་མཁར་བཞམ། དེའི་ལྷོ་མས་ཁྱུད་པ་བུས་པ་ན་སྟེང་དང་འོག་ཏུ་ཆུང་རྒྱ་ཞིང་ཆུང་གི་བྱ་བ་བྱས་ནས་འགག་པར་འགྱུར་བ་རྗེ་ལྷ་བ་བཞིན་ནོ། །[2]

ཞེས་གསུངས།

བདུན་ལྷག་བཅུ་གཉིས་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡོན་བོའི་ལྷོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱུང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་བུས་པས། ནང་ཁོལ་རྒྱ་མ་དང་གཉེ་མ་འབྲེལ་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱ་མ་དང་གཉེ་མ་པད་མའི་ཙྪ་བ་བཞིན་དུ་ཁོག་པའི་ནང་སྟོལ་མར་གནས་ཤིང་། གཞན་ཡང་སྤུ་བརྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱུང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ན་

1 གོང་མཚན་ངེས། ཤོག ২৭৫ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ৩৭ ཤོག ৬৬৭

2 གོང་མཚན་ངེས། བམ་པོ་གཉིས་པ། ཤོག ২৭৫ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ৩৭ ཤོག ৬৬২

གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ལྷག་ཆད་མེད་པར་ཚོགས་བརྒྱ་སྒོམ་ཐུ་དང་ལུས་གནད་བརྒྱ་རྒྱ་གཅིག་སྒྲིད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགེ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྱག་བཅུ་གཉིས་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཡོན་བོའི་ཐོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་འབྱུང་སྟེ། རྒྱུང་དེས་མངལ་བྱས་པས་གཡས་གཡོན་གྱི་ནང་ཁོལ་གྱི་རྒྱ་མ་དང་གཉེ་མ་དག་འགྲུབ་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དམེར་ན་བད་མའི་རྩ་བ་བཞིན་དུ་ལུས་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཐོ་ལ་མར་གནས་སོ། །ཞག་བདུན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚེ་གཞན་ཡང་སྦུ་བརྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་འབྱུང་སྟེ། མངལ་གྱི་ནང་ཉིད་དུ་ལྷག་ཆད་མེད་པར་ཚོགས་བརྒྱ་སྒོམ་ཐུ་སྒྲིད་པར་བྱེད་དོ། །གཞན་ཡང་རྒྱུང་དེའི་ཐོ་བས་ཀྱིས་གནད་བརྒྱ་རྒྱ་གཅིག་འབྱུང་བར་བྱེད་དོ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྱག་བཅུ་གསུམ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྤར་ཀྱི་ཡོན་བོའི་ཐོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་དང་སྦུ་བརྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་བྱུང་ནས། རྒྱུང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐོ་བས་ཀྱིས། མངལ་ན་གནས་པ་དེ་ར་ངང་ཉིད་བཀྲེས་པ་དང་ཐོ་མ་པ་ཤེས་པས། མས་ཟ་འཐུང་བྱས་པའི་བཅུད་ཏེ་ཐུ་ཆེ་པས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལྷེ་བའི་རྩ་བརྒྱད་ནས་དེའི་ལུས་ལ་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགེ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྱག་བཅུ་གསུམ་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་སྤ་མའི་རྒྱུང་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐོ་བས་ཀྱིས་བཀྲེས་པ་དང། ཐོ་མ་པར་ཤེས་པར་བྱེད་པས་མས་ཟོས་ཤིང་འཐུངས་པའི་བཅུད་ཏེ་

1 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ২৭৫ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ৩৭ ཤོག ৬৬২

སྟེང་པ་དག་ལྟེ་བར་ཞུགས་ནས་དེའི་ལུས་ལ་པན་འདོགས་པར་བྱེད་དོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

བདུན་པྲག་བཅུ་བཞི་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྐྱེད་པའི་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཙ་རྒྱས་སྟོང་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཅིང། དེ་ཡང་དེའི་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་ཙ་རྒྱས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་ཙ་རྒྱས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་ལུས་ཀྱི་གཡས་ཕྱོགས་ན་ཙ་རྒྱས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་དང་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་ན་ཙ་རྒྱས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་གནས་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་བཅུ་བཞི་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་སྐྱེད་པའི་ཁ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ཙ་རྒྱས་སྟོང་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ནི་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་གནས་སོ། །ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ནི་ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་གནས་སོ། །ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ནི་ལུས་ཀྱི་གཡས་ཕྱོགས་ན་གནས་སོ། །ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ནི་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་ན་གནས་སོ། །"[2] ཞེས་གསུངས།

བདུན་པྲག་བཅོ་ལྔ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་བརླ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཙར་རྒྱ་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བསྐྱེད་ནས་རོ་རྣམས་འཇིན་པར་བྱེད་པ་དང། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་ཙར་རྒྱ་བ་རྣམ་པ་ལྔ་དང། ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་ཙར་རྒྱ་བ་རྣམ་པ་ལྔ་དང། ལུས་ཀྱི་གཡས་ན་ཙར་རྒྱ་བ་རྣམ་པ་ལྔ་དང། ལུས་ཀྱི་གཡོན་ན་ཙར་རྒྱ་བ་རྣམ་པ་ལྔ་ཡོད་ཅིང། ཙར་རྒྱ་བ་དེའི་མིང་ལ་མ་གཱ་དང། སྟོབས་དང། བརྟན་པ་དང། མཐུ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཡང་སྤར་ཀྱི་ཆུང

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ২৭৫ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ৩৭ ཤོག ৬৬২

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ২৭৫ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ৩৭ ཤོག ৬৬৩

དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་བསྡེད་ནས་རོ་རྣམས་འཇིག་པར་བྱེད་པ་དང། དེ་ཡང་རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་ཡོད་པ་དང། རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་ཡོད་པ་དང། རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་གཡས་ཕྱོགས་ན་ཡོད་པ་དང། རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་ན་ཡོད་ཅིང། རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ་དག་ལ་བུ་ག་གཅིག་དང་གཉིས་དང་ལྔན་པ་ནས། བུ་ག་བདུན་གྱི་བར་དང་ལྔན་ཞིང། བུ་ག་དེ་དག་ཀྱང་སྦུའི་ཁུང་བུ་རེ་རེ་དང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་དགེར་ན། བད་མའི་རྩ་བ་ལ་བུ་ག་མངས་པོ་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕག་བཅོ་ལྔ་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་བད་མ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་རྩར་རྒྱུ་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་བསྡེད་ནས་རོ་རྣམས་གཞིན་པར་བྱེད་དེ། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་ལྔ་དང། ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་ལྔ་དང། ལུས་ཀྱི་གཡས་ན་ལྔ་དང། ལུས་ཀྱི་གཡོན་ན་ལྔ་ཡོད་དོ། །རྩར་རྒྱུ་བ་དེ་ཡང་མིང་སྣ་ཚོགས་དང། ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་དང་ལྔན་པས་མིང་ནི་ས་གཞས་ཀྱང་བྱ། སྟོབས་ཞེས་ཀྱང་བྱ། བརྟན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ། མཐུ་དང་ལྔན་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཞེས་པ་ནས། སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་ཡོད་དོ། །སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་ཡོད་དོ། །སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་གཡས་ཕྱོགས་ན་ཡོད་དོ། །སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ནི་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་ན་ཡོད་དོ། །དགའ་བོ་རྩར་རྒྱུ་བ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་པོ་དེ་དག་ལ་ཡང་བུ་ག་མངས་པོ་ཡོད་པས་བུ་ག་གཅིག་དང་གཉིས་དང་ལྔན་པ་ནས་བུ་ག་བདུན་གྱི་བར་དང་ལྔན་པ་

ཡོད་དོ། །དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྤྱིའི་ཁུང་བུ་རེ་རེ་དང་སོ་སོར་བཅན་ཚུན་འཇེལ་ཏེ། ལའི་ལྟ་སྟེ། དམེར་ན་བད་མའི་ཙ་བ་ལ་བུ་གཅིག་ཡང་པོ་ཡོད་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་དྲུག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་བདུད་ཆེ་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱུང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་མིག་གི་སྐྱེ་མཚེད་གཉིས་དང། ཆ་བའི་སྐྱེ་མཚེད་གཉིས་དང། སྣའི་སྐྱེ་མཚེད་གཉིས་དང། ཁའི་སྐོ་དང། མིད་པའི་བུ་ག་དང། སྙིང་གི་ཉེ་འཁྲིས་དང། བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་དང་བཅའ་བ་དང་སྲུངས་པ་ཆུམས་འགྲོ་སའི་གནས་ཆུམས་སྐྱེད་ཅིང། དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རླུང་བ་ཚད་པ་མེད་པར་བྱེད་པ། དམེར་ན། ཕ་མཁན་ནམ་ཕ་མཁན་གྱི་སྟོབ་མས་འཇིམ་པའི་གོང་བུ་འགོར་འོའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ལྟར་སྟོད་ཀྱི་ཆུམ་གྲངས་མི་འབྲ་བ་དབྱེབས་སྣ་ཚོགས་པ་མངལ་པོ་བཟོ་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་གོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་བཅུ་དྲུག་པ་ལ་ནི་བདུད་ཆེ་འགྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། ཆུང་དེའི་སྟོན་བས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་མིག་གི་སྐྱེ་མཚེད་གཉིས་དང། ཆ་བའི་སྐྱེ་མཚེད་གཉིས་དང། སྣའི་སྐྱེ་མཚེད་གཉིས་དང། ཁའི་སྐོ་དང། མིད་པའི་བུ་ག་དང། སྙིང་གི་ཁོ་ར་ཁོར་ཡུག་དང། བཟའ་བ་དང། བཏུང་བ་དང། བཅའ་བ་དང། སྲུངས་པ་ཆུམས་འཇུག་པར་འགྱུར་བའི་གནས་ཆུམ་པར་འཛིག་ཅིང་དབུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རླུང་ཐོག་པ་མེད་པར་བྱེད་དེ། ལའི་ལྟ་སྟེ། དམེར་ན་ཕ་མཁན་ནམ་དེའི་སྟོབ་མས་འཇིམ་པའི་གོང་བུ་ཆགས་ཏེ། འགོར་

1 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ༢༧༨ ན། དམེ་བསྡུར་མ། དེག ༩༧ ཤོག ༥༥ཁ

ལོའི་སྟེང་དུ་བཞག་ནས་ཇི་ལྟར་མོས་པ་བཞིན་དུ་སྟོང་ཀྱི་རྣམ་པ་དབྱིས་ཐ་
དད་པ་སྟེལ་ཞིང་རྣམ་པར་འཇོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་ཆུང་གི་དབང་གིས་
ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམ་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྣམ
པར་འཇོག་ཅིང་དབྱུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བ་ཐོགས་པ་མེད་པར་བྱེད་དོ། ।[1]

ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་བདུན་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་འབྱི་གདོང་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང
ལྡང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་མིག་དང་། རྣ་བ་དང་། ལྕེ་དང་། ཤུ་དང་། ཁའི་སྐོ
དང་། མིད་པ་དང་། ལྷོང་གི་ཕྱོགས་དང་། ཟས་འཕྲོ་སའི་གནས་རྣམས་རབ་ཏུ་དང་བར
བྱེད་ཅིང་། དབྱུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བའི་གནས་གཅིར་མར་བྱེད་པ། དགེར་ན། མེ་ལོང
གི་དཀྱིལ་འཁོར་རྡུལ་གྱིས་གཡོགས་པ་འབྲུ་མར་སོགས་ཀྱིས་བྱི་དོར་བྱས་ཏེ
གསལ་དུ་གཏོང་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་གོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་བཅུ་བདུན་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་འབྱི་གདོང
ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་མིག་དང་། རྣ་ཐ
དང་། ལྕེ་དང་། ཁའི་སྐོ་དང་། མིད་པ་དང་། ལྷོང་གི་ཕྱོགས་དང་། ཟས་འཕྲུ
པར་འབྱུང་པའི་གནས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་དང་བར་བྱེད་ཅིང་དབྱུགས་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ
བའི་གནས་ཐོགས་པ་མེད་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དགེར་ན་ཁ་ཕྱེ་ཞལ་བུ་མོ
མཁས་པ་ཞིག་གིས་མེ་ལོང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་རྡུལ་གྱིས་གཡོགས་པ་བླངས
ནས་འབྲུ་མར་དང་། ཐལ་བ་དང་། སའི་ཁྱེ་མ་ཞིག་མོ་དག་གིས་བྱི་དོར་བྱས

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ২৭৮ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ৩৭ ཤོག ৬৬৩

ནས་གསལ་བར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་རྒྱུང་གི་དབང་གིས་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་རྣམ་པར་འཇོག་ཅིང་ཐོགས་པ་མེད་པར་བྱེད་དོ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་བཅོ་བརྒྱད་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཏི་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་བྱང་ནས། རྒྱུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་པོ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པ། དཔེར་ན། ཉི་ཟླའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོན་ཆེན་པོས་ཁེབས་པ་རྒྱང་དྲག་པོས་གཏོར་ན་རང་འོད་མངོན་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་བཅོ་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཏི་མ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་འབྱུང་སྟེ། མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སྐྱེ་མཆེད་དྲུག་པོ་དག་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་དེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ཉི་མ་དང་ཟླ་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་སྟོན་ཆེན་པོས་ཁེབས་པ་རྒྱང་དྲག་པོ་ལངས་ནས་བུས་ཏེ་ཕྱོགས་བཞིར་གཏོར་བར་གྱུར་ན་འོད་དང་ལྡན་ཞིང་ཡོངས་སུ་དག་པར་འགྱུར་བ་དེ་བཞིན་དུ་དགའ་བོ། ལས་ཀྱི་རྒྱུང་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་དབང་པོ་དྲུག་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱེད་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །[2]

ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་བཅུ་དགུ་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་ཕོག་མར་མའི་མངལ་དུ་

1 གོང་མཚན་རྣམ་ཤོག ২৭৬ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৭ ཤོག ৬৬৩

2 གོང་མཚན་རྣམ་ཤོག ২৭৬ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৭ ཤོག ৬৬৫

ཞུགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཐོབ་པའི་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་དང་སྲོག་གི་དབང་པོ་དང་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ། མིག་སོགས་དབང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་མངོན་པར་འགྲུབ་པའི་ཚུལ་མདོ་ཏི་ཀིང་ལས། "དགེ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྱག་བཅུ་དགུ་ལ་ནི། མའི་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་དབང་པོ་བཞི་པོ་མིག་དང། རྣ་བ་དང། སྣ་དང། ལྕེའི་དབང་པོ་དག་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །དང་པོ་མའི་མངལ་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་དབང་པོ་གསུམ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ལུས་དང། སྲོག་དང། ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གང་ཡིན་པའོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྱག་ཏུ་ཤུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་བྱུང་ནས། རྒྱུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ཤུང་པ་གཡོན་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་རྩས་པ་ཏི་ཤུ་དང། ཤུང་པ་གཡས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་རྩས་པ་ཏི་ཤུ་དང། ཤུང་པའི་རྩེར་པའི་རྩས་པ་བཞི་དང། རྟེ་ངར་གྱི་རྩས་པ་གཉིས་དང། ཕུས་མོའི་རྩས་པ་གཉིས་དང། བརླའི་རྩས་པ་གཉིས་དང། ཤིང་ཁུའི་རྩས་པ་གསུམ་དང། ལོང་ཁུའི་རྩས་པ་གསུམ་དང། སྐལ་ཚོགས་ཀྱི་རྩས་པ་བཅོ་བརྒྱད་དང། ཅིབ་མའི་རྩས་པ་ཏི་ཤུ་རྩ་བཞི་དང། ཡང་ལག་པ་གཡོན་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་ཚོགས་ཀྱི་རྩས་པ་ཏི་ཤུ་དང། ལག་པ་གཡས་པ་ལ་བརྟེན་ཏེ་སོར་མོའི་ཚོགས་ཀྱི་རྩས་པ་ཏི་ཤུ་དང། ཡང་ལག་ངར་གྱི་རྩས་པ་བཞི་དང། དབྱུང་བའི་རྩས་པ་གཉིས་དང། བྱང་གི་རྩས་པ་བདུན་དང། ཕྱག་པའི་རྩས་པ་བདུན་དང། གཉའ་བའི་རྩས་པ་བཞི་དང། འགྲམ་པའི་རྩས་པ་གཉིས་དང། སོའི་རྩས་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་དང། མཚོའི་རྩས་པ་བཞི་སྒྲེད་

1 གོང་མཚན་ངེས། ཤོག ২৭৮ ནས། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৭ ཤོག ৬৬৫

པ། དགེ་ར། གཟུགས་མཁན་ནས་གཟུགས་མཁན་གྱི་སྟོབ་མས་དང་པོར་ཤིང་མཁྲེགས་པོས་བཟོ་བྱའི་ལྷའམ་མིའི་དབྱིབས་བཟོས་རྡེས་སྲད་བུས་དཀྱིས་ཤིང། དེའི་སྟེང་དུ་འཇིམ་པ་བྱུགས་ནས་གཟུགས་བརྙན་མངོན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་ཞིང། དེ་ཡང་རྒས་པ་ཐ་མོ་མ་གཏོགས་པའི་དེའི་ཚེ་བསྐྱེད་བྱའི་རྒས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་གྲངས་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད་པའི་ཚུལ་མངོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཐག་ཉི་ལྟ་བ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། ”ཞེས་པ་ནས། “དགའ་བོ། དེ་ལྟར་ཞག་བདུན་ཐག་ཉི་ལྟ་ལ་ནི་རྒས་པ་ཐ་མོ་མ་གཏོགས་པར་རྒས་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བའི་གྲངས་ནི་ཉིས་བརྒྱ་ཡོད་པར་རིག་པར་བྱའོ། ।”[1] ཞེས་པའི་བར་གསུངས།

བདུན་ཐག་ཉར་གཅིག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡང་དག་སྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཤ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ། དགེ་ར། འཇིམ་པ་ལེགས་པར་སྦྱར་ནས་ཅིག་ངོས་ལ་ཞལ་ཞལ་བྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་པའི་ཚུལ་མངོ་དེ་ཉིད་ལས། “དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཐག་ཉི་ལྟ་གཅིག་པ་ལ་མའི་མངལ་ནས་ཡང་དག་སྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཤ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་འདི་ལྟ་སྟེ། དགེ་ར། ཞལ་ཞལ་མཁན་ནས་ཞལ་ཞལ་མཁན་གྱི་སྟོབ་མས་འཇིམ་པ་ལེགས་པར་སྦྱར་ནས་ཅིག་ངོས་ལ་ཞལ་ཞལ་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་ཆུང་དེས་ཤ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། ।”[2] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཐག་ཉར་གཉིས་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་

1 གོང་མཚན་དག་ཅོག ২৭৩ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ৩৭ ཤོག ৬৬৭

2 གོང་མཚན་དག་ཅོག ২৭৩ ནི། དགེ་བསྡུར་མ། དེ། ৩৭ ཤོག ৬৬৬

རྒྱང་བྱང་ནས། རྒྱང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཁྲག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྱག་ཉི་ཤུ་གཉིས་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་རྒྱལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱང་འབྱུང་སྟེ། རྒྱང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ཁྲག་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྱག་ཉེར་གསུམ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱང་བྱང་ནས། རྒྱང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་པགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྱག་ཉི་ཤུ་གསུམ་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཡོངས་སུ་དག་པར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱང་འབྱུང་སྟེ། རྒྱང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་པགས་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །"[2] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྱག་ཉེར་བཞི་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱང་བྱང་ནས། རྒྱང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་པགས་པ་རྩོང་ཞིང་མདོག་དང་ལྡན་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྱག་ཉི་ཤུ་བཞི་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཀུན་ཏུ་འཕྲོ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱང་འབྱུང་སྟེ། རྒྱང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་པགས་པ་རྩོང་ཞིང་མདོག་དང་ལྡན་པར་བྱེད་དོ། །"[3] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྱག་ཉེར་ལྔ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་གྲོང་ཁྱེར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱང་བྱང་ནས། རྒྱང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་ཤ་དང་ཁྲག་རབ་ཏུ་དང་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྱག་ཉི་ལྔ་པ་ལ་ནི་མའི་

1 གོང་མཚན་དག་ཤོག ༢༧᐀ ཀ་ དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༤༧ ཤོག ༦༦༦

2 གོང་མཚན་དག་ཤོག ༢༧᐀ ཀ་ དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༥༧ ཤོག ༦᐀᐀

3 གོང་མཚན་དག་ཤོག ༢༧᐀ ཀ་ དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ༥༧ ཤོག ༦᐀᐀

མངལ་ནས་གོང་ཁྱེར་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྲུང་སྟེ། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ཤ་དང་ཁྲག་རབ་ཏུ་དང་བར་བྱེད་དོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་དྲུག་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱུང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་སྐྲ་དང་སྣུ་དང་སེན་མོ་རྣམས་སྐྱེད་ཅིང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཙ་ཙ་རྒྱས་རྣམས་དང་བན་ཚུན་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་མངོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགེ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་ཉི་ཤུ་དྲུག་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་མངོན་པར་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྲུང་སྟེ། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་སྐྲ་དང་། སྣུ་དང་། སེན་མོ་རྣམས་སྐྱེད་པར་བྱེད་དེ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཙ་ཙ་རྒྱས་རྣམས་དང་བན་ཚུན་འབྲེལ་བར་བལྟ་བར་བྱའོ། །"[2] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་བདུན་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་སྨན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱུང་ནས། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སྐྲ་དང་སྣུ་དང་སེན་མོ་རྣམས་མངོན་པར་འགྱུར་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མངོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགེ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་ཉི་ཤུ་བདུན་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་སྨན་ཡོན་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྲུང་སྟེ། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སྐྲ་དང་། སྣུ་དང་། སེན་མོ་རྣམས་མངོན་པར་འགྱུར་བར་བྱེད་དོ། །"[3] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེར་འཛིན་སྐྱངས་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཐོ་ཕྲེ་ཁྲིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་བཞོན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་ཀུན་

1 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ২৭৫ པ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ৩৭ ཤོག ৬৬৫

2 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ২৭৫ པ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ৩৭ ཤོག ৬৬৫

3 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ২৭৫ པ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ৩৭ ཤོག ৬৬৫

དགའ་ར་བའི་འདུ་ཤེས་སོགས་བརྒྱད་སྟེ་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ལྷག་ཉི་ཤུ་རབ་བ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པ་བརྒྱད་སྟེ་བར་འགྱུར་རོ། །བརྒྱད་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། ཁྱིམ་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་། བཞོན་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཀུན་དགའ་ར་བའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཁང་པ་བཙུགས་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། སྐྱེད་མོས་ཚལ་གྱི་འདུ་ཤེས་དང་། ཁྲི་ལ་འདུག་པའི་འདུ་ཤེས་དང་། ཆུ་བོའི་འདུ་ཤེས་དང་། རྫིང་གི་འདུ་ཤེས་ཏེ། ཡང་དག་པར་འདི་དག་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཡང་ཡང་དག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

བདུན་ལྷག་ཉར་དགུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་མེ་ཏོག་ལྷེང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་བྱང་ནས། ཆུང་དེས་མའི་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་པཏས་པའི་མདོག་ཀུན་ཏུ་གསལ་ཞིང་ཡོངས་སུ་དཀར་བ་དང་ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་དང་བ་སོགས་སུ་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ལྷག་ཉི་ཤུ་དགུ་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་མེ་ཏོག་ལྷེང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། ཆུང་དེས་མའི་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་པཏས་པའི་མདོག་ཀུན་ཏུ་གསལ་ཞིང་ཡོངས་སུ་དཀར་བ་དང་། ཡོངས་སུ་དག་ཅིང་དང་བར་བྱེད་དོ། །ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁ་ཅིག་ནི། ཁ་དོག་ནག་པོར་འགྱུར། ཁ་ཅིག་ནི། ཁ་དོག་སྔོན་པོར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་ཡང་ཁ་དོག་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དང་ལྡན་

1 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ২৭৫ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৭ ཤོག ৫৩০

པ་དང། ཁ་ཅིག་ནི། རྒྱབ་ལ་སྡུམ་པ་མེད་པ་དང། ཁ་དོག་དཀར་བ་དང། ཁ་
དོག་ནག་པ་དག་ཀྱང་ཅི་རིགས་པར་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་སྲས་ཆུ་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ལྷུགས་ཀྱི་སྐོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱང
བྱང་ནས། རྒྱང་དེས་མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་བུས་པས་སྣ་དང་སྤྱི་དང་སེན་མོ་རྣམས་སྐྱེ
ཞིང་འཕེལ་བར་བྱེད་ཅིང། ལྷོན་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁ་དོག་དཀར་གནག་ཅི
རིགས་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགེ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་སྲས་ཆུ་པ
ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ལྷུགས་ཀྱི་སྐོ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱང་འབྱུང་སྟེ། རྒྱང་དེས་མངལ་ན
གནས་པ་དེ་བུས་པས་སྣ་དང། སྤྱི་དང། སེན་མོ་རྣམས་སྐྱེ་ཞིང་འཕེལ་བར་བྱེད་དེ།
ལྷོན་ཀྱི་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་ཁ་དོག་དཀར་གནག་ལ་སོགས་པ་ཅི་རིགས་པར་སྣང
བར་འགྱུར་བ་ཡང་གོང་མ་བཞིན་དུ་རིག་པར་བྱའོ། །"[2] ཞེས་གསུངས།

བདུན་ཕྲག་སྲས་ཆུ་སོ་གཅིག་པ་ནས་སོ་བཞི་པའི་བར་ལ། མའི་མངལ་དུ
གནས་པ་དེ་རིམ་གྱིས་ཆེར་སྐྱེ་བ་དང་རྒྱ་ཆེར་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད
ལས། "དགེ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་སྲས་ཆུ་གཅིག་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ན་གནས་པ་དེ
མཐར་གྱིས་ཆེར་སྐྱེ་བར་བྱེད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་ཞག་བདུན་ཕྲག་སྲས་ཆུ་གཉིས་པ་དང
གསུམ་པ་དང། བཞི་པའི་བར་དུ་ཡང་རྒྱ་ཆེར་སྐྱེ་ཞིང་འཕེལ་བར་བྱེད་དོ། །"[3] ཞེས
སོ། །

1 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ༢༧༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༧ ཤོག ༨ཨ།

2 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ༢༧༥ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༧ ཤོག ༨ཨ།

3 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ༢༧༥ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ ༩༧ ཤོག ༨ཨ།

བདུན་ཕྲག་སོ་ལྔ་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེར་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་སུམ་ཅུ་ལྔ་པ་ལ་ནི་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་མའི་མངལ་དུ་ཡན་ལག་དང། ཉིང་ལག་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་རོ། ।"[1] ཞེས་སོ། ।

བདུན་ཕྲག་སོ་དྲུག་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་མའི་མངལ་དུ་འདུག་མི་འདོད་པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་སུམ་ཅུ་དྲུག་པ་ལ་ནི་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་མའི་མངལ་ན་འདུག་མི་འདོད་པར་འགྱུར་རོ། ।"[2] ཞེས་སོ། ।

བདུན་ཕྲག་སོ་བདུན་པ་ལ། མངལ་དུ་གནས་པ་དེར་འཇོན་སྣང་དོན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིན་ཅི་མ་འོག་པའི་བློ་མངལ་མི་གཙང་བའི་འདུ་ཤེས་སོགས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས། "དགའ་བོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་སུམ་ཅུ་བདུན་པ་ལ་ནི་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་ཕྱིན་ཅི་འོག་མ་ཡིན་པའི་འདུ་ཤེས་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། མི་གཙང་བའི་འདུ་ཤེས་དང། ཏེ་མི་ཞིམ་པའི་འདུ་ཤེས་དང། ཆུན་ནག་གི་འདུ་ཤེས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་བསྟན་ཏོ། ।"[3] ཞེས་སོ། ।

བདུན་ཕྲག་སོ་བརྒྱད་པ་ལ། མའི་མངལ་ནས་ཡན་ལག་སྦྱོང་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུང་བྱང་ནས། རྒྱུང་དེས་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་འདུག་སྟངས་བསྟུར་ནས་

1 གོང་མཚུངས། ཤོག ২৭৫ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৭ ཤོག ৬৩'৭

2 གོང་མཚུངས། ཤོག ২৭৫ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৭ ཤོག ৬৩'২

3 གོང་མཚུངས། ཤོག ২৭৫ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩৭ ཤོག ৬৩'২

མགོ་ཐུར་དུ་སྟོན་པ་དང་ལག་པ་གཉིས་བཅུམ་ནས་མའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྨོན་འཇུག་པར་བྱེད་པ་དང་ཡང་དེའི་ཚེ་ཁ་ཐུར་དུ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་སྟེ་ཆུང་དེས་མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་བུས་པས་མགོ་ཐུར་དུ་ལྟ་ཞིང་ཤུང་པ་གཉིས་གྱིན་དུ་བསྟན་ནས་མའི་སྐྱེ་གནས་ཀྱི་སྨོ་ནས་ཕྱིར་འབྱུང་བར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་མདོ་དེ་ཉིད་ལས།

དགའ་གོ། ཞག་བདུན་ཕྲག་སྒམ་ཅུ་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་མའི་མངལ་ནས་ཡན་ལག་སྦུད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་ལུས་བསྐྱུར་ནས་ཐུར་དུ་ཕྱོགས་ཤིང་ལག་པ་གཉིས་བཅུམ་ནས་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱི་སྨོ་ལོགས་སུ་ཕྱོགས་པར་བྱེད་དོ། །གཞན་ཡང་དེའི་ཚེ་ཁ་ཐུར་དུ་ལྟ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཆུང་འབྱུང་སྟེ། ལས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཆུང་དེས་མངལ་ན་གནས་པ་དེ་བུས་པས་མགོ་ཡི་ཐུར་དུ་ལྟ་ཞིང་ཤུང་པ་གཉིས་ཡི་གྱེན་དུ་ཕྱོགས་པར་བྱས་ནས་སྐྱེ་བའི་གནས་ཀྱི་སྨོ་ནས་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །[1]

ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་དགའ་གོ་མངལ་ན་གནས་པའི་མདོ་ལས་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་གཟུགས་ཐ་རྣམ་ནས་རིམ་གྱིས་རགས་པར་འགྱུར་ཚུལ་དང། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་གྲུབ་ཚུལ། དབང་གོ་དོད་ཚུལ་སོགས་ཞིབ་ཏིང་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་གོ། །

༥ དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ།

མངལ་དུ་ལུས་ཀྱི་ཆགས་རིམ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ་

1 གོང་མཚན་དམ་ཤོག ༢༧༥ ནས་བསྡུར་མ། དེས། ༥༧ ཤོག ༥ᐧ᐀

ནི། པ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱས་པའི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གྱི་དབུས་སུ་བར་དོ་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བ་དེ་ཞུགས་ནས། ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་མའི་མངལ་དུ་འཇུས་པ་ལས། ས་མས་ཅན་གྱི་ལུས་རགས་པ་འབྱུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འཇུས་པའི་ས་བོན་ནམ་ཁུ་བའི་གོང་བུ་དེ་མའི་པཏྨཱའི་མངལ་དུ་འབྱུང་བ་ལྟ་ལས་མའི་ཁམས་ཀྱིས་འཛིན་པར་བྱེད། ཆུའི་ཁམས་ཀྱིས་ཕྱུད་པར་བྱེད། མེའི་ཁམས་ཀྱིས་སྨིན་པར་བྱེད། རླུང་གི་ཁམས་ཀྱིས་འཕེལ་བར་བྱེད། ནམ་མཁའི་ཁམས་སམ་མངལ་གྱི་སྟོང་པའི་ཚ་དེས་འཕེལ་བའི་གོ་སྒྲིགས་འབྱེད་པར་བྱེད་པར་གསུངས་ཏེ། དགེ་བ་ནི་དུས་འགོར་བསྡུས་རྒྱུ་ལས། “ས་བོན་པཏྨར་གནས་པ་དག་གི་འཛིན་མས་འཛིན་ཏེ་དེ་ལས་ཆུ་ཡིས་ཕྱུད་དོ་ཞེ་ནས་ནི། །མེ་ཡིས་སྨིན་པར་བྱེད་ཅིང་རོ་དང་རོ་ནི་ཟ་བར་བྱེད་དེ་འདི་ཡི་འཕེལ་བ་རླུང་གིས་སོ། །ནམ་མཁའ་དག་ཀྱང་འཕེལ་བའི་གོ་སྒྲིགས་སྨིན་བྱེད།”[1] ཅེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལྟར་ཕ་མ་གཉིས་ཉལ་པོ་བྱས་པའི་མའི་མངལ་གྱི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གྱི་དབུས་སུ་བར་དོ་བའི་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་ནས། སྐྱེ་བའི་བར་གྱི་གནས་སྐབས་བཞི་ཉ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་བཞི་དང་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཏེ། རིགས་ལྡན་པ་ཆ་དཀར་པོའི་འགྲེལ་ཆེན་ཏི་མེད་ཕོད་ལས། “འདིར་དང་པོ་ཉའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཉིན་ཞག་འདས་པར་གྱུར་པ་ཅུས་སྦལ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་གཙོ་བོ་ཅུང་ཟད་ཀང་པ་ཅང་ལག་པའི་གནས་རྣམས་སུ་འབྱུར་པོ་ལྟར་འགྱུར་རོ། །”ཞེས་དང། “ཟླ་བ་ལྟ་པ་ལ་ནི་ཕག་གི་ཏཱོས་པོ་ལ་ཤ་དང་ཁྲག་དང་ཅུས་པ་མཁའ་རོ་བསྲེག་ཟ་ཞེས་པ་ནི་ཅུས་པ་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཀཱན་འགྱུར་ལེ། ཤྲཱི་ཀ ཀ ཨོཾ་ ༥༠ ཀ། དགེ་བསྡུར་མཛེ། ཏེགས ᲨᲨ ཨོཾ་ ᲩᲩ

ས།ལམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་སྟེ་ཚོགས་རྣམས་ཀྱང་དེ་སྟེད་དོ། །"ཞེས་སོགས་དང་། "ཟླ་བ་དགུ་པ་རྫོགས་པར་གྱུར་པའམ། ཁ་ཅིག་ཏུ་བཅུ་པ་དང་། བཅུ་གཅིག་པ་དང་། བཅུ་གཉིས་པ་ལ་ཕག་གི་དངོས་པོའི་མཇུག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོར་འགྱུར་ཏེ། བཅའ་བའི་དུས་སུ་སྐྱེ་གནས་ཀྱིས་ནི་བཅོར་བ་དག་གིས་ཏེ། མིའི་སེང་གེའི་དངོས་པོ་ལ་མངལ་ནས་སྐྱེ་བ་དག་གིའོ་ཞེས་པ་ནི་མངལ་ནས་སྐྱེ་བའི་ངེས་པའོ། །"[1] ཞེས་སོ། །

དེ་ཡང་མངལ་གྱི་ནང་གི་ཁུ་ཁྲག་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འདྲེས་པ་དེ་མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ནང་དུ་ཙ་མེད་པའི་ཁུ་ཁྲག་གི་གོང་བུ་ཙམ་དང་། ཕྱི་ནས་ཏེ་ཟླ་བ་གཉིས་པ་ལ་མ་འོངས་པར་སྟེང་གա་འཆགས་པའི་གནས་སུ་སྲོག་འཛིན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱང་རྣམ་པ་བཅུའི་རྟེན་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་སྟེང་གི་ཙ་བཅུ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་སྒྲ་རྡེའི་ཚད་ལྟ་བུ་དང་། ལྟེ་བ་འཆགས་པའི་གནས་སུ་ལྟེ་བའི་ཙ་འགོར་ཀྱི་ཙ་བརྒྱད་པ་བརྒྱད་དེ་དྲུག་ཏུ་ཙ་བཞིའི་རྟེན་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཙ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་བཅུ་གཉིས་བྱེན་དུ་རྒྱུ་ཞེང། ཤར་ལག་གཉིས་དང་གདོང་འཆགས་པའི་གནས་སུ་དེ་དག་གི་རྟེན་དུ་འགྱུར་རྒྱུའི་ཙ་ཕྲན་རྣམས་བྱེས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་མཚོན་བྱེད་ཙམ་མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་གཉིས་པ་འདིའི་ནང་དུ་འཆགས་པར་གསུངས། དེ་ལྟར་ཡང་དུས་འགོར་བསྡུས་རྒྱུད་ལས།

> མངལ་གྱི་ནང་དུ་ཟླ་བ་གཅིག་ནི་ཁྲག་དང་ས་བོན་བདུད་རྩིའི་རོར་གྱུར་རབ་ཏུ་སྐྱེ་བ་སྟེ། །ཕྱི་ནས་ས་བོན་མྱུ་གུ་རང་གི་སྟེང་ཁར་རྣམ་པ་བཅུ་ཡི་ཙ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་འོ། ། ལྟེ་བ་ལ་ཡང་བརྒྱད་པ་བརྒྱད་ནི་གཞན་ཏེ་ཤར་ལག་གདོང་རྣམས་ལ་ནི་གྱེན་དུ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུད་འགྲེལ་པ། ཐ། ནང་ལེའི་མདོར་བསྡུས་བདང་པོ། ཤོག ༢༢༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨ ཤོག ༥༣༠

སྐྱོང་བར་བྱེད། །[1]

ཅེས་སོ། །

མངལ་ཆགས་པའི་བླ་བ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་བར་ཉའི་གནས་སྒྲུབས་དང་ཐུ་ར་བ་ནི། ཉ་རོ་ཏེ་ཏའི་དབྱིབས་ནར་མོ་དང་ཁ་དོག་དམར་པོ་ཡིན་པ་ལྟར། བླ་བ་གཉིས་པོ་དེའི་གནས་སྒྲུབས་ཀྱི་མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་ཀྱང་ནར་མོ་དང་ཁུ་ཁྲག་གི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་ཅིང་། ཁ་དོག་དམར་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་བླ་བ་གཉིས་པ་རྫོགས་པ་ལྷ་བླ་བ་གསུམ་པའི་ངོ་ཤར་བ་ནས་བཟུང་མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཤུང་པ་དང་ལག་པ་མཐིན་པ་རྣམས་ཀྱི་མགོ་བོ་མཉམ་པར་ཐུང་ཟད་འབྱུར་པོར་འབྱུང་ལ། བླ་བ་གསུམ་པ་རྫོགས་པ་ལྷ་བླ་བ་བཞི་པའི་ངོ་མཚོང་བ་ནས་བཟུང་ཤུང་པ་དང་ལག་པ་མཐིན་པ་རྣམས་ཀྱི་མགོ་བོ་མཉམ་པར་རགས་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་བླ་བ་བཞི་པའི་མགོ་ཚུགས་པ་ནས་རྫོགས་པའི་བར་ལ་ཤུང་པ་དང་ལག་པ་མཐིན་པར་འགྱུར་རྒྱའི་འབྱུར་པོ་ལྟ་རིམ་གྱིས་འཕེལ་ཏེ་ཤུང་ལག་གི་ཚོགས་ཆེན་དྲུག་གི་ཕྱོགས་སུ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཙ་ཕྲ་བ་དང་གདོང་གི་མཐིན་པའི་ཕྱོགས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་ཙ་ཤེན་ཏ་ཕྲ་མོ་རྣམས་འཆགས་པར་གསུངས། དེ་ཡང་དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་ལས།

བླ་བ་གཉིས་པོ་རྫོགས་པར་གྱུར་པ་དག་ལ་འདིར་ནི་ཤུང་ལག་གདོང་གི་མཚོན་པ་ཐུང་ཟད་དོ། །བླ་བ་གསུམ་པ་རྫོགས་པ་ནི་ལག་པ་ཤུང་པ་མཐིན་པ་དག་གི་མགོ་བོ་མཉམ་པར་འགྱུར། །ཕྱི་མོའི་ཙ་རྣམས་བླ་བ་བཞི་པ་ལ་ནི་ཤུང་ལག་གདོང་དང་

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཀ་ནང་ལེ། ཕྱི་ཀ ৫ ཤོག ৩৯ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ১৮৮ ཤོག ৭০০

མཐྱིན་པ་དག་གི་ཕྱོགས་སུ་སྟེ། །[1]

ཞེས་སོ། །

མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་གསུམ་པ་དང་བཞི་པའི་བར་དུས་སྦལ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་བ་ནི། དུས་སྦལ་ལ་ཤུང་པ་གཉིས་དང་ལག་པ་གཉིས་མགོ་སྟེ་འབྱུར་པོ་ལྟ་ཡོད་པ་ལྟར། ཟླ་བ་གཉིས་པོ་དེའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཡང་ཤུང་ལག་བཞི་དང་མགོ་བཅས་འབྱུར་པོ་ལྟ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་ཟླ་བ་ལྟ་བར་ཤ་ལ་བརྟེན་ནས་དུས་པ་མཁའ་རོ་བསྲེག་ཟ་སྟེ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུ་དང་དེའི་གྲངས་དེ་སྟེང་ཀྱི་ཚེགས་ཆུང་རྣམས་འཆགས་པའི་འགོ་རྩོམ་པ་དང་། ཟླ་བ་དྲུག་པར་ཤ་དང་ཁྲག་སོ་སོར་ཕྱེད་པར་འགྱུར་ཞིང་ཚོར་བ་བའི་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཡང་ཉམས་སུ་ཐྱོང་བ། །ཟླ་བ་བདུན་པ་རྩོགས་པ་ན་སྨིན་མ་དང་སྒྲ་དང་ཐུ་དང་ཏུག་པ་དང་མིག་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་མཚན་སྦྱོང་ཟླ་བ་ལྟ་པ་ནས་རྒྱུ་འགོ་བཅུམས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤིང་། མངལ་གྱི་ཟླ་བ་སྟེ་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཐོག་མའི་ཟླ་བ་དེའི་རིང་ལ་ཙ་ལྟག་མར་གྱུར་པ་སྟེ་ཙ་ཐུང་ཟད་ཀྱང་མི་རྒྱུ་ཞིང་། མངལ་གྱི་ཟླ་བ་དེའི་མཇུག་གམ་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ཐོག་མ་ནས་ཟླ་བ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཉིན་ཞག་རེ་རེ་ལ་ཙ་སྟོང་པ་སྟོང་པ་མི་གཅིག་ཀི་གྲངས་ཀྱི་ཉིས་བརྒྱ་རེ་སྟེ་བས་བསྡོམས་པས་ཙ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་རྒྱུ་ཡོ། །ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་དུས་པ་སུམ་བརྒྱ་དྲུག་ཅུའི་གནད་དང་རྩས་པ་རྣམས་ཀྱི་ནང་དུ་ཤུང་འཆགས་ཤིང་། རོ་འཛིན་ནམ་ལྷུ་དབང་བསྟེད་པའི་ཆེད་དུ་སྦར་ཆགས་པའི་མིག་སོགས་རྒྱུ་མཚན་རྣམས་འགེལ་བར་འགྱུར་ཞིང་ལྷུའི་དབང་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཀཱུ་ཏ། ཤྲཱི་ཀ ཤ--༧༠ ཤོག ཅ༧ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་ཨ་ཤོག ༧༠༠

པོས་རོ་འཛིན་ནུས་ཤིང་བཤད་གཅི་ཡང་འབྱུང་བར་གསུངས། དེ་ཡང་དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་ལས།

ལྷ་པ་ལ་ནི་ཤ་དང་ཁྲག་དང་རུས་པ་མཁའ་རོ་བསྲེག་ཟ་དག་སྟེ་ཚོགས་རྣམས་དག་ཀྱང་། །ཟླ་བ་དྲུག་པ་ལ་ཡང་ཤ་དང་ཁྲག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ་ཚོར་བ་བདེ་བ་དང་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཡང་། །སྨིན་མ་སྐྲ་དང་སྣ་དང་བུག་པ་རྣམས་ཀྱང་ཐུབ་མཚ�g་ལ་སྟེ་ཙ་ནི་ལྟག་མར་གྱུར་པ་རྣམས། །ཟླ་བདེ་མཇུག་ཏུ་ཉིན་ཞག་སོ་སོའི་དབང་གིས་སྟོང་པ་སྟོང་པ་མིག་གི་གྲངས་ནི་སྐྱེ་བ་སྟེ། །གནད་དང་རུས་པ་ཤང་དུ་འགྱུར་ཏེ་རོ་འཛིན་དང་ནི་གཅི་བ་བཤད་པ་བརྒྱད་པ་དག་ལ་ཡང་། །[1]

ཞེས་སོ། །

མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་ལྔ་པ་ནས་སྐྱེ་བའི་སྔ་རོལ་ཀྱི་བར་པཊ་གི་གནས་སྐབས་དང་སྦྱར་བ་ནི། པཊ་མི་གཙང་བ་བཤད་པ་སོགས་ཀྱིས་འཚོ་བ་བཞིན་དུ། ཟླ་བ་ལྔ་པ་ནས་སྐྱེ་བའི་སྔ་རོལ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མངལ་དུ་ཆགས་པ་དེ་ཡང་མའི་བཟའ་བ་ཏུང་གི་དཔལ་མའི་མི་གཙང་བ་ཙམ་ཀྱིས་འཚོ་བའམ་དེའི་ལུས་ཀྱི་དབྱིབས་སྒྲུར་པོ་པཊ་གི་རྣམ་པར་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་ཡིན་པར་གསུངས། མངལ་དུ་ཆགས་པ་འགའ་ཞིག་བྱུག་པ་སྟེ་ཟླ་བ་དགུ་པ་རྟོགས་མ་ཐག་ཏུ་དང། ལ་ལ་བཅུ་པ་ལ་དང་ཁ་ཅིག་བཅུ་གཅིག་པ་ལ་དང་གཞན་དག་བཅུ་གཉིས་པ་ལ་མངལ་ནས་འབྱུང་ལ། དེའི་ཚེ་བཟོད་གླགས་བྱས་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཆེ་སྟེ། མར་འཇུར་མིག་ལ་དབས་པ་ལྟར་སྐྱེ་གནས་དང་དགྱེ་རུས་ཀྱི་ལྟུ་ཚོགས་ཀྱིས་བཅོར་ནས་སྐྱེ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཀཱན་འགྱུར་ལེ། ཤྲཱི་ཀ ༧༠--༧༧ ཤོག ༩༧ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ཥ་ཥ ཤོག ༧༠༠

དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་ལས།"བྱག་པ་ཞེས་ལ་བཅའ་བའི་དུས་སུ་སྒྲེ་གནས་ཀྱིས་ནི་བཅོར་བ་དག་གིས་སྡུག་བསྔལ་དྲག་པོ་འོ། །"[1] ཞེས་སོགས་འབྱུང་བོ། །

མངལ་དུ་ཚགས་པ་དེ་ཟླ་བ་དགུ་པ་རྫོགས་མ་ཐག་པ་སོགས་སུ་སྒྲེ་བ་སེང་གེའི་གནས་སྐབས་ལ་སྣང་བ་ནི། ཁྱབ་འཇུག་རོ་སྣང་མི་དང་རོ་སྙོད་སེང་གེའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་དེས་སྟེང་མོས་ལྟ་མིན་རྒྱལ་པོ་འགྲོ་སྒྲོ་བ་གསེར་ཅན་ཀྱི་ལྟོ་བ་དབལ་བ་ལྟར། མངལ་དུ་ཚགས་པ་དེ་ཟླ་བ་དགུ་པ་རྫོགས་མ་ཐག་པ་སོགས་སུ་སྒྲེ་སྐབས། དེའི་ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་མའི་སྒྲེ་གནས་རབ་ཏུ་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་ཡིན་པར་བཤད་པ་སོགས་མདོར་ན་དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་དུ་ནི། མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་ཁྱེ་ཁྲག་འདུས་པའི་ས་བོན་ལྟ་བུ་དེ་རིམ་གྱིས་རྒྱས་ཏེ། ཆ་དང་ཆྱང་རྣམས་རིམ་གྱིས་གྲུབ་པ་དང། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གྲུབ་པ་དང། དབང་པོ་དོད་པ་སོགས། ༧ ཟླ་བ་དང་པོ་ནས་གཉིས་པ་རྫོགས་པའི་དུས་དང། ༨ གསུམ་པ་ནས་བཞི་པ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དང། ༩ ལྔ་པ་ནས་སྒྲེ་བའི་སྟོ་རོལ་གྱི་བར་དང། ༡༠ མཐར་སྒྲེ་བའི་གནས་སྐབས་བཅས་བཞིར་ཕྱེ་ཞིང། དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན། ཉ་དང། རྨས་ཐལ་དང། ལག་ཏོད་དང། མིའི་སེང་གེ་དང་ཚོས་མཐུན་སྦྱར་ནས་གསུངས་ཤིང།[2] ནང་གསེས་ཟླ་བ་སོ་སོའི་ནང་དུའང་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་འགྱུར་བ་ཇི་ལྟར་འགྲོ་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །

1 ལྷ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཀཱན་འདུ་ལེ། ཕྱི་ཀ ༢༢ ཨོཾ ༩༢ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢'༢' ཨོཾ ༢༠༢

2 འདིར་དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད་དུ། མངལ་ཀྱི་གནས་སྐབས་ལ་ཉ་དང། རྨས་ཐལ། ལག་ཏོད་དང། མིའི་སེང་གེའི་ཐ་སྙད་སྦྱར་བ་ནི། ཕྱི་རོལ་བའི་གཞུང་ནས་བྱང་བའི་ཁྱབ་འཇུག་གི་འཇུག་པ་བཅུའི་ཐ་སྙད་དང་འབྲེལ་ཞིང། འདིའི་སྐོར་ཀྱི་བཤད་པ་མདོར་བསྡུས་གོ་བའི་བ་ཞིག་མཁས་གྲུབ་ཆོ་རང་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་ཟི་ཆེ་ཁོད་ཀྱི་རྒྱན། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཏེར་བཀྲས་དེབ། ཨོཾ ༢༦ ནང་དུ་བྱང་བ་ལ་གཟིགས།

༥ ནང་པའི་སྨན་གྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་མཁས་པས་མཛད་པའི་སྨན་གྱི་གཞུང་ནས་ཀྱང་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བཤད་པ་འབྱུང་སྟེ། དཔེར་ན། སློབ་དཔོན་ཕ་ཁོལ་གྱི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པ་ལས།

ས་བོན་བདག་ཉིད་འབྱུང་བ་ཆེ། །ཕྲ་མོ་སེམས་ཀྱི་རྗེས་འགྲོ་དང་། །
མ་ཡི་ཁ་ཟས་དྭངས་མ་ལས། །རིམ་གྱིས་མངལ་དུ་རྣམ་པར་འཕེལ། །[1]

ཞེས་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་བྱས་པའི་ས་བོན་ནམ་ཁུ་བ་དཀར་དམར་དང་། འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ནམ་མཁའ་སོགས་དང་། ཕལ་པའི་དབང་པོའི་སྤྱོད་ཡུལ་ལས་འདས་པས་ཕྲ་ཞིང་རང་གི་ཉེར་ལེན་སེམས་སྔ་མའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ཞིང་འབྲང་བའི་རྣམ་ཤེས་དང་། མའི་ཁ་ཟས་ཀྱི་དྭངས་མའི་བཅུད་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས། མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་རིམ་གྱིས་མངལ་དུ་འཕེལ་ནས་ནུར་ནུར་པོ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་རྣམས་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ། །

༡ དེ་དག་ལས་ནུར་ནུར་པོའི་གནས་སྐབས་ནི། སྨན་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

ཟླ་བ་དང་པོར་མི་གསལ་ཞག །བདུན་ནས་ནུར་ནུར་པོ་རུ་འགྱུར། །[2]

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་དང་པོའི་ཞག་བདུན་ཕྲག་དང་པོའི་རིང་མངལ་དུ་གནས་པ་དེ་ནུར་ནུར་པོ་སོགས་སུ་མངོན་པར་མི་གསལ་ཞིང་། ཞག་བདུན་ཕྲག་དང་པོ་དེ་འདས་ནས་བསྐྱ་སླ་འདྲེས་པའི་ཚུལ་དུ་ནུར་ནུར་པོ་རུ་ཟླ་བ་གཅིག་གི་བར་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། གསོ་རིག་ཧེ། ལུས་གནས་ཀྱི་ལེའུ་དང་པོ། ཤློཀ ༣ ཤོག ༡༠༦ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡༡ ཤོག ༣༩༨
2 གོང་མཚུངས། ཤློཀ ༣༢ ཤོག ༡༠༤ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡༡ ཤོག ༣༩༤

དུ་གནས་པར་གསུངས་སོ། །

། དེ་ནས་གོར་གོར་པོ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

ནུར་ནུར་པོ་ལས་ཟླ་གཉིས་བར། །གོར་གོར་མེར་མེར་ནར་ནར་པོའོ། །
དེ་ལས་པོ་མོ་མ་ནིང་རིམ། །[1]

ཞེས་སྤར་ཀྱི་ནུར་ནུར་པོ་དེ་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ནང་དུ་གོར་གོར་པོ་ཁམ་མེར་མེར་པོ་ཁམ་ནར་ནར་པོར་འགྱུར་ཞིང། དེ་ཡང་སྤར་ཀྱི་ནུར་ནུར་པོ་དེ་གོར་གོར་པོར་གྱུར་པ་ལས་པོ་དང། མེར་མེར་པོར་གྱུར་པ་ལས་མོ་དང། ནར་ནར་པོར་གྱུར་པ་ལས་མ་ནིང་དུ་འགྱུར་བར་བཤད།

། དེ་ནས་ཡན་ལག་དོར་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

ཟླ་བ་གསུམ་པར་དེ་ཡི་ལུས། །མགོ་བོ་དབྱི་གཉིས་དབུང་པ་གཉིས། །
ཡན་ལག་ལྔ་ནི་གསལ་དོར་འགྱུར། །ཡན་ལག་ཐུ་མོ་རྣམས་ཀྱང་འབྱུང། །
མགོ་བོ་སོགས་དང་ཆ་མཉམ་དུ། །བདེ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པ་འབྱུང། །[2]

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ནང་དུ་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་མགོ་བོ་དང་དབྱི་གཉིས་དང་དབུང་པ་གཉིས་ཏེ། ཡན་ལག་ལྔ་གསལ་བར་དོར་བར་འགྱུར་བ་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཞིང། མགོ་བོ་སོགས་བྱུང་བ་དང་མཉམ་དུ། བདེ་བ་ཤེས་པ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཤེས་པ་ཡང་འབྱུང་བར་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

1 གོང་མཚན་དས། ཕྱོགས་ ༥༧ ཤོག ༢༠༧ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེས། ??? ཤོག ३९९

2 གོང་མཚན་དས། ཕྱོགས་ ५३--५९ ཤོག ༢༠༧ ཨ། དགེ་བསྡུར་མ། དེས། ??? ཤོག ३९९

མངལ་གནས་ལྟེ་བ་མ་ཡི་ནི། །སྙིང་གི་རྩ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། །

དེ་ཡིས་དེ་ནི་འཕེལ་འགྱུར་ཏེ། །ཞིང་གི་ཡུར་བ་དག་དང་མཚུངས། །[1]

ཞེས་མངལ་དུ་གནས་པའི་ཕྲུ་གུའི་ལྟེ་བ་དང་མའི་སྙིང་གི་རྩ་གཉིས་ལས་དབང་གིས་འབྲེལ་བས། རྩའི་བརྒྱུད་ལམ་དེ་ནས་མས་ཟ་འཐུང་བྱས་པའི་ཟས་ཀྱི་བཅུད་རྣམས་དྲངས་ནས་མངལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ། དཔེར་ན། ཡུར་བའི་ལམ་ནས་ཆུ་དྲངས་ཏེ་ཞིང་གི་ལོ་ཏོག་འཕེལ་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་པར་གསུངས།

༤ དེ་ནས་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་གསལ་བར་དོད་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

བཞི་པར་ཡན་ལག་གསལ་དོད་འགྱུར། །[2]

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་བཞི་པའི་ནང་དུ་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་སྔར་མི་གསལ་བ་ལས་གསལ་བར་དོད་པར་འགྱུར་བར་གསུངས།

༥ དེ་ནས་སེམས་ཆེས་གསལ་བར་འགྱུར་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། སྔན་གཞུང་དེ་ཉིད་ལས།

ལྔ་པར་སེམས་ནི་གསལ་བར་འགྱུར། །[3]

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་ལྔ་པའི་ནང་དུ་མངལ་ན་གནས་པ་དེའི་སེམས་

1 གོང་མཚུངས། ཤློཀ ༥༤ ཤོག ༡༠༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡༡ ཤོག ༢༩༩

2 གོང་མཚུངས། ཤློཀ ༥༥ ཤོག ༡༠༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡༡ ཤོག ༢༩༩

3 གོང་མཚུངས། ཤློཀ ༥༥ ཤོག ༡༠༩ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡༡ ཤོག ༢༩༩

སྦར་ཆེས་གསལ་བ་མ་ཡིན་པ་དེ་སྦར་ལས་ཀྱང་ཆེས་གསལ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས།

༧ དེ་ནས་ཉིང་ལག་སྐྱེས་ཤིང་འཛེལ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

དྲྭ་བར་ཆུ་བ་ཙ་དང་སྣ། །སེན་མོ་བཀས་པ་མདོ་གསྟོན་འགྱུར། །[1]

ཞེས་མདལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་དྲྭ་པའི་ནང་དུ་མདལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ལ་ཆུ་བ་སྟེ་རྒྱས་པ་དང་ཙ་དང་བ་སྣ་དང་སེན་མོ་དང་བཀས་པ་དང་མདོ་ག་དང་སྟོན་ནམས་སྐྱེ་བར་གསུངས།

᠈ དེ་ནས་ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཇོ་གས་ཤིང་འཛེལ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

བདུན་པར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །ཡན་ལག་ཀུན་ནི་ཇོ་གས་པར་འགྱུར། །[2]

ཞེས་མདལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་བདུན་པའི་ནང་དུ་མདལ་དུ་གནས་པ་དེའི་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་གི་དབྱེས་ཐམས་ཅད་ཀུན་ནས་ཇོ་གས་ཤིང་འཛེལ་བར་གསུངས།

᠑ དེ་ནས་ལུས་ཟུངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབང་མའི་བཅུད་ལན་ཚུན་འགོ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

1 གོང་མཚན་བསྟན། ཕྱོགས་ ༥༧ ཤོག ༡༠༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢༢ ཤོག ༣༥༥

2 གོང་མཚན་བསྟན། ཕྱོགས་ ༥༧ ཤོག ༡༠༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༢༢ཤོག ༣༥༥

ཟླ་བ་བརྒྱད་པར་མ་དང་བུ། །ཐང་རེ་རིམ་གྱིས་གཟི་མདངས་འཕོ། །

དེ་ཡིས་དེ་གཉིས་ཞུམ་དགར་འགྱུར། །བྱིས་མདངས་མ་ལ་མི་གནས་པས། །

དེ་ཚེ་བཅས་ན་མི་འཚོ་ལ། །བུད་མེད་ཐེ་ཚོམ་བཅས་སྒྲུབས་འགྱུར། །[1]

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་བརྒྱད་པའི་ནང་དུ་སྒྲུབས་རེར་མ་དང་མངལ་གྱི་ཕྱུ་གུ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་ཟུངས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དབྱངས་མའི་བཅུད་ཕན་ཚུན་འཕོ་ཞིང། དེ་ཡང་བཅུད་དེ་མངལ་གྱི་ཕྱུ་གུ་ལ་འཕོས་ན་ཕྱུ་གུ་དགའ་ཞིང་ལུས་མདངས་ཅན་དུ་འགྱུར་ལ་མའི་ལུས་ཞུམ་པར་འགྱུར་བ་དང། ཡང་བཅུད་དེ་མ་ལ་འཕོས་ན་མ་དགའ་ཞིང་ལུས་ལ་མདངས་འབྱུང་ལ་ཕྱུ་གུའི་ལུས་ཞུམ་པར་འགྱུར་བར་བཤད། ཡང་བཅུད་མ་ལ་འཕོ་བ་དེའི་ཚེ་ཕྱུ་གུ་བཅས་ན་ཕྱུ་གུ་མི་འཚོ་ཞིང། ཡང་ཕྱུ་གུ་ལ་བཅུད་འཕོ་བའི་ཚེ་ཕྱུ་གུ་བཅས་ན་མའི་སྲོག་འཚོ་མི་འཚོ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གནས་སུ་འགྱུར་བར་ཡང་བཤད།

༥ དེ་ནས་ཕྱུ་གུ་བཅས་པ་སོགས་ཀྱི་གནས་སྒྲུབས་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

དགུ་པའི་དང་པོ་ནས་བརྩམས་ཏེ། །ས་ཕྱོགས་ཤིས་ཤིང་ཡོ་བྱད་ནི། །

ཕུན་ཚོགས་ལྷན་པའི་དགེ་བའི་ཞུགས། །དེ་ནི་བཅས་ཁྱིམ་ཞུགས་པར་བྱ། །[2]

ཞེས་མངལ་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་དགུ་པའི་ངོ་ཤར་བ་ནས་བཟུང། གཟའ་སྐར་འཕོད་སྟོར་བཟང་བའི་ཞགས་གམ། ཉིན་ཞིགས་ལ་སྟྲུམ་མ་དེ། ས་ཕྱོགས་བཀྲ་ཤིས་པ་དང་མ་ཐུན་རྒྱུན་ལུས་ཚོགས་ཤིང་ཕྱུ་གུ་བཅའ་བའི་ཁྱིམ་དུ་ཞུགས་དགོས་པ་ས་ཕོགས་

1 གོང་མཚུངས། ཕྱོགས་ ༦༧--༦༨ ཤོག ༧༠৫ ན། དགེ་བསྟན་མ། དེབ། ༧༧༧ ཤོག ༣༠༠

2 གོང་མཚུངས། ཕྱོགས་ ཀ་༧--ཀ་༨ ཤོག ༧༠৫ བ། དགེ་བསྟན་མ། དེབ། ༧༧ཤོག ༣༠༧

བཤད་དོ། །

མདོར་ན་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་བའི་གཞུང་དུ་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་ཤེན་ཏུ་རྒྱས་པར་བཞུགས་པ་གོང་དུ་བཀོད་པ་ལས་རགས་ཙམ་ཤེས་ནུས་ལ། བཤད་པ་དེ་རྣམས་གང་དུ་བྱུང་བའི་གཞུང་གི་རིགས་གསུམ་ལྟ་བུར་འགྱུར་ཏེ། ༡ དགའ་བོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་ལྟ་བུ་དང་། མདོ་དེ་དག་གཞིར་བྱས་པའི་མདོན་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་དང་། ༢ ལྷག་ཆད་བློ་མེད་ཀྱི་གཞུང་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་དཔལ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་གཞུང་རྣམས་དང་། ༣ སྨན་གྱི་གཞུང་སློབ་དཔོན་དཔའ་བོའི་ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པ་ལྟ་བུ་གོང་དུ་བྲིས་པ་བཅས་སོ། །གཞུང་དེ་དག་ཏུ་མངལ་གྱི་གནས་སྐབས་སོ་སོར་འབྱེད་ཚུལ་ཡང་ཐུང་མི་འདྲ་སྟེ། དགེ་རྒན། དགའ་བོ་མངལ་གནས་ཀྱི་མདོ་ལྟ་བུར་ནི་གཙོ་བོར་བདུན་ཕྲག་རེའི་དུས་ལ་ཚད་བཟུང་སྟེ། དེ་དག་གི་གནས་སྐབས་སུ་མངལ་དུ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་བཤད་ལ། དུས་འཁོར་གྱི་གཞུང་དུ་ནི་སྤྱི་བ་ཟླ་སོ་སོར་འགྱུར་བ་རྗེ་ལྟར་འགྲོ་བའི་བཤད་པ་མཛད་མོད། ༡ གཙོ་བོར་ཟླ་བ་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས། ༢ གསུམ་པ་དང་བཞི་པ་གཉིས། ༣ ལྔ་པ་ནས་སྒྲུ་བའི་སྤྱ་རོལ་བར་དང་། ༤ མཐར་སྒྲ་བའི་གནས་སྐབས་བཅས་བཞིར་མཛད་དེ། དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན། ཉ་དང་། རྒས་སྦལ། ཕག་ཁོད། མིའི་སེང་གེ་སོགས་དང་ཆོས་མཐུན་སྦྱར་ཏེ་གསུངས། སྨན་གྱི་གཞུང་དུ་ནི། གཙོ་བོར་ཟླ་བ་རེ་ལ་གནས་སྐབས་རེར་བཞག་སྟེ་དེ་དག་སོ་སོའི་སྐབས་སུ་མངལ་དུ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་གསལ་བར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་གོང་དུ་ཞིབ་ཏུ་བཀོད་པ་ལས་ཤེས་ནུས། འོན་ཀྱང་མངལ་དུ་ཐོག་མར་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་འཛོམས་པའི་

དབང་མ་ཙམ་ཞིག་ལས་མེད་པ་དེ། རིམ་གྱིས་རྒྱས་ཏེ་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང། དབང་པོ་དོད་པ་སོགས་བྱུང་བར་སྣྱ་བ་ལ་ལུགས་དེ་གསུམ་ཁྱད་པར་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །

༤ འཕྲོས་བོན་ཕྱ་བའི་ལུས་ཙ་ཆུང་ཕོག་ལེའི་རྣམ་གཞག

༧) གསང་ལྷགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ།

འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གསང་ལྷགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དང། དེ་བཞིན་དུ་སྨན་གྱི་གཞུང་ལས་ལུས་ལ་ད་ལྟའི་ཤ་རུས་གདོས་བཅས་ཀྱི་ལུས་རགས་པ་འདི་ཙམ་མིན་པར་ཕྱ་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལུས་གསུངས་ཤིང། དེ་ལྟ་བུའི་ཕྱ་བའི་ལུས་ཀྱིས་རགས་པའི་ལུས་ལ་བྱ་བ་འཇུག་ཚུལ་དེ་གཙོ་བོར་གནས་པ་ཙམ་དང། གཡོ་བ་ཆུང། བཀོད་པ་ཕིག་ལེ་བཅས་གསུམ་གྱི་བྱེད་ལས་ཀྱི་སྟེང་ནས་བཤད་པའི་རྣམ་གཞག་འབྱུང་བ་འདིར་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འགོད་པ་ལ། ཕ་པའི་ལུས་ཙ་ཆུང་གི་རྣམ་གཞག་སྦྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ནས་གསུངས་ཚུལ་ནི། སྲོག་བདེ་པའི་གཞུང་ལས་ལུས་ལ་རགས་པ་ཕ་ཤིན་ཏུ་ཕ་བ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང། ཤ་རུས་གདོས་བཅས་ཀྱི་འབྱུང་ལུས་དེ་ལུས་རགས་པ་དང། ཙ་ཆུང་ཕོག་ལེ་དང། ཆེ་ལས་དང་བར་དོའི་ལུས་རྣམས་ཕ་བ་དང། སྟོང་པ་བཞིའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་ཆུང་དང། ཁྱད་པར་དུ་སྟོང་པ་བཞི་པ་འོད་གསལ་གྱི་བཞོན་པའི་ཆུང་ནི་ལུས་ཤིན་ཏུ་ཕ་བར་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་འོག་ཏུ་ཉམ་ཐུང་ལྟར་ལྟང་སེམས་ལབང་ཐོ་ལྟའི་རྣམ་ཤེས་རྣམས་པ་དང། ཙ་ཏེན་ཏེ་ཏེན་རྣམས་དང་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་མཚུངས་ལྟན་གྱི་སེམས་རྣམས་ཕ་བ་དང། སྟོང་པ་

བཞིའི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་སེམས་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་ཡིན་པར་གསུངས། དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་སེམས་རགས་པ་ཚོགས་པ་དེ་ལུས་སེམས་ཐུན་མོང་བའི་གནས་ཚུལ་རགས་པ་ཞེས་པ་དང་། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་རླུང་སེམས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པར་གནས་པ་དེ་ལ་ལུས་སེམས་ཐུན་མོང་བའི་ཕྲ་བའི་གནས་ཚུལ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་དཔལ་ནཱ་རོ་པའི་རིམ་ལྔ་བསྡུས་པ་གསལ་བ་ལས།

དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་གཉིས་ཡིན་ཏེ། །སེམས་དང་ལུས་ཀྱི་གནས་ཐབས་ལས།།
རགས་དང་ཕྲ་དང་ཤིན་ཏུ་ཕྲ། །ཐུན་མོང་དབྱེར་མེད་རིམ་ཞེས་བྱ། །[1]

ཞེས་འབྱུང་།

ཕྲ་བའི་ལུས་རྩ་རླུང་ཐིག་ལེ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གསང་སྔགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས་བྱུང་བ་མདོ་ཙམ་བཤད་པ་ལ། ཐོག་མར་རྩའི་རྣམ་གཞག་ནི། རྩ་ཞེས་པ་རླུང་དང་ཁམས་སོགས་གནས་ཤིང་རྒྱུ་བ་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་སྒྲུབས་འདབ་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཤིག་ལ་འཇོག རྩའི་སྒྲ་དོན་ཡང་། རང་རྒྱུད་ཀྱི་རླུང་དང་ཟུངས་ཁྲག་ཕྱི་ནང་ཀུན་ཏུ་བུ་གའི་ལམ་ནས་རྒྱུ་ཞིང་འབྲེལ་བའི་གཞིར་གྱུར་ཅིང་ལུས་ཐོག་མར་གྲུབ་ཅིང་འཕེལ་བ་དང་། བར་དུ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་ཤིང་འཚོ་བ་དང་མཐར་འཆི་བ་སོགས་ཀྱི་རྩ་བར་གྱུར་པས་ན་རྩ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་དགའ་བོ་མངལ་དུ་འཇུག་པ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས།

ཞག་བདུན་ཕྲག་བཅུ་བཞི་པ་ལ་མའི་མངལ་ན་གནས་པའི་ཚེ་ཡང་ལས་ཀྱི་

1 སྡེ་དགེ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི། ཤློ་ཀ ༣ ཤོག ༢༦༨ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༢༨ ཤོག ༡༦༥༦

ཆུང་མངོན་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རྒྱུད་པའི་སྒོ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆུང་དེའི་ སྟོབས་ཀྱིས་ཙ་ཆུང་དགུ་བཏུ་བསྐྱེད་ནས་ལུས་ཀྱི་མདུན་དང། རྒྱབ་དང། གཡས་གཡོན་སྟོལ་མར་གཡོག་པར་བྱེད་དོ། །ཞག་བདུན་ཕྱག་བཅོ་ལྔ་པ་ལ་ མའི་མངལ་ན་གནས་པའི་ཚེ་ཡང་ལས་ཀྱི་ཆུང་མངོན་པར་གྱུར་པ་གང་ཡིན་པ་ དེ་ནི་བད་མ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཆུང་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཙར་རྒྱ་བ་ཉི་ལྷ་བསྐྱེད་ནས་ བཟའ་བ་དང། བཏུང་བའི་ཟོ་གང་ཡིན་པ་ཙ་འདིར་ཞུགས་ནས་ལུས་ལ་ཕན་ འདོགས་པར་བྱེད་དོ། །ཉི་ལྷ་གང་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱི་མདུན་དང་རྒྱབ་དང། གཡས་ གཡོན་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཙ་ལྷ་ལྷ་ཡོད་དེ། ཙ་འདི་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཙ་ཕྲ་མོའི་ཡན་ ལག་བཞི་བཅུ་བཞི་བཅུ་ཡོད་དོ། །ཙ་དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཡན་ལག་བརྒྱ་བརྒྱ་ ཡོད་དོ། །ལུས་ཀྱི་མདུན་ན་ཡོད་པ་ཉི་ཁྲི་ནི་ས་གཞི་བྱའོ། །ལུས་ཀྱི་རྒྱབ་ན་ ཡོད་པ་ཉི་ཁྲི་ནི་སྟོབས་ཞེས་བྱའོ། །ལུས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་ན་ཡོད་པ་ཉི་ཁྲི་ནི་ བཏུན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ལུས་ཀྱི་གཡས་ཕྱོགས་ན་ཡོད་པ་ཉི་ཁྲི་ནི་མཐུ་དང་ལྡན་པ་ ཞེས་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཙའི་ཡན་ལག་ཆེ་ཕ་བརྒྱད་ཁྲི་ལུས་དེ་ལ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ རོ། །ཙ་དེ་དག་ཀྱང་ཁ་དོག་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་དང་ལྡན་ཏེ། འདི་ལྟ་སྟེ། ཤྭོན་པོ་ དང། ཝེར་པོ་དང། དམར་པོ་དང། དཀར་པོ་དང། མར་དང། ཞོ་དང། འབྲུ་ མར་གྱི་ཁ་དོག་གོ། །ཙ་བརྒྱད་ཁྲི་བོ་དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཙ་བ་རེ་རེ་ཡོད་དེ། ཙ་ བ་རེ་རེ་ལ་ཡང་བུ་ག་སྣ་ཚོགས་ཡོད་དེ། བུ་ག་གཅིག་དང། བུ་ག་གཉིས་ནས་ བུ་ག་བདུན་གྱི་བར་དང་ལྡན་ཏེ། རེ་རེ་ཡང་སྤྱིའི་བུ་ག་དང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ཏེ་དེ་

ནི་དགེར་ན། བད་མའི་རྩ་བ་ལ་བྱ་གা་མང་པོ་ཡོད་པ་ཏེ་ལྟ་བ་བཞིན་ནོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མདོར་ན་མདོ་དེ་ལས་ལུས་ཀྱི་གཡས་གཡོན་རྒྱབ་མདུན་གཉིས་ཀྱི་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་རྩ་ཉི་ཁྲི་ཉི་ཁྲི་སྟེ། བསྟོམས་པས་ལུས་ལ་རྩ་བརྒྱད་ཁྲི་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། །

གསང་སྔགས་ཐུན་མེད་སྨྲི་འི་ལུགས་ལྟར་ན། ལུས་ལ་རྩ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད་པར་གསུངས་ཀྱི། དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་སྟེང་གར་ཐོག་མར་ཚགས་པའི་རྩ་གསུམ་ནི། སྟེང་གའི་ཐད་ཀྱི་རོ་མཉམ་ར་ས་ན་དང་། རྒྱང་མཉམ་ལྷ་ལ་ན། དབུ་མཉམ་ཨ་ཝ་ཏཱི་ཏེ་ཀླུ་ཏེ་ གསུམ་མོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དཔལ་བདེ་མཆོག་སྟོམ་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུད་ལས།

ལ་ལ་ནུ་ལ་སོགས་པའི་རྩ། །ཙ་རྣམས་ཀུན་གྱི་གཙོ་བོ་སྟེ། །[2]

ཞེས་དང་། བཅཱད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འཛིན་པ་ལས།

ལ་ལ་ནུ་དང་ར་ས་ནུ། །ཨ་ཝ་ཏཱི་ཏེ་ཞེས་བྱའི་མིང་། །[3]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སྟེང་གར་ཐོག་མར་ཚགས་པའི་ཙ་ལྟ་ནི། ལྟ་མ་གསུམ་གྱི་སྟེང་དུ་སྟེང་གའི་ཤར་གྱི་སུམ་སྐོར་མ་དང་། ལྷོའི་འདོད་མ་སྟེ་གཉིས་བསྟན་པས་ལྟ་ཡིན་ལ། ལྟ་པོ་དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་ཚགས་སོ། །དེ་ནས་ནུབ་ཀྱི་ཕྱོམ་མ་དང་། བྱང་གི་གཏུམ་མོ། དབུ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གཤིས་པའི་བདུད་བཟལ་མ་སྟེ་གསུམ་པོ་དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་དཀོན་བཅོགས། ཀ་བམ་པོ་བདང་པོ། ཤོག ༢༩༷ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༩༷ ཤོག ᳚᳚᳚᳚

2 སྟེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཁ། ངེམ་པར་མེད་བ་བདུན་པ། ཕྲོག ༢༠ ཤོག ᳚᳚᳚᳚ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳚᳚᳚᳚ ཤོག ᳚᳚᳚᳚

3 སྟེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཅ། ལེའུ་སུམ་ཅུ་པ། ཕྲོག ᳚ ཤོག ᳚᳚᳚᳚ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳚᳚ ཤོག ᳚᳚᳚᳚

ཆགས་ལ། སྤ་མ་ལྟའི་སྟེང་དུ་དེ་གསུམ་བསྡན་པས་བརྒྱད་པོ་དེ་དག་ལ་སྟེང་གར་ཕོག་མར་ཆགས་པའི་ཚ་བརྒྱད་ཅེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འཛིན་བ་ལས།

དེ་རྣམས་སྦྱོས་པའི་སྟོང་བ་ཡིས། །རེ་རེའི་རིམ་གྱིས་ཐུན་བརྒྱད་བརྒྱད། །[1]

ཅེས་སོ། །

ཤད་གྱི་སུམ་སྐོར་མ། ལྷོའི་འདོད་མ། ནུབ་ཀྱི་ཁྱིམ་མ། བྱང་གི་གཏུམ་མོ་བཞིའི་སྟེང་དུ་སུམ་སྐོར་མ་ལས་བྱེས་པའི་ཤད་ལྷོ་དང་། འདོད་མ་ལས་བྱེས་པའི་ལྷོ་ནུབ་དང་། ཁྱིམ་མ་ལས་བྱེས་པའི་ནུབ་བྱང་དང་། གཏུམ་མོ་ལས་བྱེས་པའི་བྱང་ཤར་གྱི་ཚ་འདབ་སྟེ་དེ་བརྒྱད་ལ་སྟེང་གིའི་ཚ་འདབ་བརྒྱད་ཅེས་བྱ། དེ་ལྟར་ན་སྟེང་གིའི་ཚ་འདབ་བརྒྱད་དང་སྟེང་གར་ཕོག་མར་ཆགས་པའི་ཚ་བརྒྱད་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་གོ། །

ཤད་གྱི་སུམ་སྐོར་མ་སོགས་ཚ་འདབ་བརྒྱད་ལ་སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱིས་དབྱེ་བས་ཚ་ཉེར་བཞི་ལ་གནས་ཉེར་བཞིའི་ཚ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་ལས།

ལུས་ཀྱི་སྟེང་གི་ནང་དུའི། །ཚ་ལྟ་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་གནས། །
སྐུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཡིས། །ཉི་ཤུ་ཚ་བཞི་ཉེ་བར་བཏོ་བ། །[2]

ཅེས་གསུངས།

གནས་ཉེར་བཞིའི་ཚའི་སྟེང་དུ་སྟེང་གར་ཕོག་མར་ཆགས་པའི་ཚ་བརྒྱད་བསྡན་པས་བྱང་སེམས་འབབ་པའི་ཚ་སོ་གཉིས། གནས་ཉེར་བཞིའི་ཚ་རེ་རེ་ལས་

1 གོང་མཚན་ངས། ཕྱོགས་ ༧༠ ཤོག ༩༥༩ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ ༡༧ ཤོག ༡༦༦

2 སྟེ་དགེ བཀའ། རྒྱུད། ཀ རན་ཐུང་པའི་རབ་ཏུ་དགེས་པ། ཕྱོགས་ ༧༩--༧༥ ཤོག ༧༧༩ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེབ ᵊ/ᵉ ཤོག ༣༠༥

གསུམ་གསུམ་བྱེས་པས་རྒྱ་བདུན་ཐུ་རྒྱ་གཉིས་དང་། དེ་རེ་རེ་ལས་སྟོང་སྟོང་བྱེས་པས་རྒྱ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡིན་ལ། དེ་ཐམས་ཅད་བསྡུ་ན་རོ་རྒྱང་དབྱ་མ་གསུམ་དུ་འདུའོ། །དེ་ཡང་བྱེའི་རྟོ་རྗེའི་རྒྱུད་ལས། “བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྩལ་པ། རྒྱ་རྣམས་ནི་སུམ་ཐུ་རྒྱ་གཉིས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སུམ་ཐུ་རྒྱ་གཉིས་འབབ་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གནས་སུ་འཛིན་པའོ། །”[1] ཞེས་དང་། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་རྟོ་རྗེ་འཛིན་བ་ལས།

རིམ་བྱིས་གྲངས་ནི་བདུན་ཐུ་གཉིས། །[2]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

སྣར་ཡང་དེ་སྦྲོ་སྦྱོར་བཡིས། །རེ་རེའང་སྟོང་སྟོང་དབྱེ་བཡི། །
རྒྱ་ཏུ་གྲངས་ཉིད་འགྱུར་བནི། །སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཐུ་རྒྱ་གཉིས་སོ། །[3]

ཞེས་གསུངས།

རྩའི་གཙོ་བོ་དོན་གཉིས་པོ་རེ་རེ་ལ་འཁོར་སྟོང་ཕྲག་རེ་རེར་བྱེས་པ་རྣམས་སྟོང་ཕྲག་ཉེར་བཞི་པ་ཚན་པ་གསུམ་དུ་འདུ་ལ། དེའང་ཁུ་བ་འབབ་པ་ཉེར་བཞི། ཁྲག་འབབ་པ་ཉེར་བཞི། རྒྱུང་འབབ་པ་ཉེར་བཞིར་གསུངས་པ། དེ་ཡང་བཤད་རྒྱུད་རྟོ་རྗེ་འཛིན་བ་ལས།

སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རྒྱ་བཞི་ནི། །རྩའི་རྒྱ་ཏུ་རྣམ་བྱུང་བ། །

1 སྒེ་བཅེ་བཀའ་རྒྱུད། ང། ལེའུ་དང་པོ། ཤོག ༣ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༠ ཤོག ༥

2 སྒེ་བཅེ་བཀའ་རྒྱུད། ཅ། ལེའུ་སུམ་ཐུ་པ། ཕྲྀ། ᲨᲨ ཤོག ᲨᲫᲨ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲨ ཤོག ᲨᲨᲫ

3 གོང་མཚན་པ། ཕྲྀ། ᲨᲨ--ᲨᲩ ཤོག ᲨᲫᲨ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᲨᲨ ཤོག ᲨᲨᲫ

བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་འབབ་པར་མེས། །བདེ་བ་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་འཕེལ། །
རྒྱ་ཏུ་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཚ། །སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རབས་ནི། །
ཁྲག་འབབ་པར་ནི་མེས་པར་བྱ། །ཉི་མ་འཕོ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན། །
རྒྱ་ཏུ་རྨད་དུ་བྱུང་བའི་ཚ། །སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་རབས་ནི། །
ཆུང་རྒྱ་བར་ནི་མེས་པར་བྱ། །[1]

ཞེས་སོ། །

རྩ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་བྱང་སེམས་དཔའ་པོ་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་རྩ་རྣམས་ལ་སྐྱེའི་ཚ་བྱང། དམར་པོ་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་རྩ་རྣམས་ལ་གསུང་གི་ཚ་བྱང། ཆུང་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་རྩ་རྣམས་ལ་ཐུགས་ཀྱི་ཚ་ཞེས་བྱ་ཞིང་རྩ་གཞན་རྣམས་དེ་དག་ཏུ་འདུ་བར་བཤད་དོ། །

རྩའི་གཙོ་པོ་ཡང། དཔལ་བདེ་མཆོག་སྟོམ་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུད་ལས།

ལུས་ཀྱི་རྟེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚ། །སྟོང་ཕྲག་བདུན་ཅུ་རྩ་ཉིས་འགྱུར། །
ཚ་རྣམས་དང་ནི་ཉེ་བའི་ཚ། །དེ་དག་གནས་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། །
བརྒྱ་ལས་ཉི་ཤུ་ལྷག་པའི་ཚ། །གཙོ་པོ་ཞེས་ནི་བྱ་བར་བརྗོད། །[2]
ཅེས་དང། དཔལ་མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱུད་ལས།

འཕོར་པོ་བཞི་ཡི་བརྟོ་བ། །ཚ་ནི་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་བོ། །[3]

1 གོང་མཚན་བས། ཕྱོགས་ ༡--༥ ཤོག ༡༥༡ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༧ ཤོག ༡༦༦

2 སྟེ་དགེ་ བཀའ་རྒྱུད། ཀ། རིམ་པར་མྱ་ན་བཏུན་པ། ཕྱོགས་ ༧--༨ ཤོག ༨᳚༨ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳚ཡ ཤོག ᳚ཤ᳚

3 སྟེ་དགེ་ བཀའ་རྒྱུད། ཀ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཕྱོགས་ ༨ ཤོག ༧༥༦ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳚ཡ ཤོག ཅ᳚ཅ᳚

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤྱི་བོ་མཐིན་པ་སྟེང་གི་ལྟེ་བའི་རྩ་འདབ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་སྤྱི་བོའི་རྩ་འཕོར་བའི་ཆེན་གྱི་འཕོར་ལོ་ལ་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས། མཐིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཕོར་ལོ་ལ་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག ཤྲིང་གི་ཚོས་ཀྱི་འཕོར་ལོ་ལ་རྩ་འདབ་བརྒྱད། ལྟེ་བ་སྨྲལ་པའི་འཕོར་ལོ་ལ་རྩ་འདབ་རེ་བཞི་རྣམས་བསྡོམས་པས་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུའོ། །དེ་དག་གིས་ཆུང་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པས་རྩའི་གཙོ་བོར་བཤད་ལ། དེ་ལས་ཀྱང་བསྡུས་ན། སོ་དང་སེན་མོ་བསྒྲེད་པ་སོགས་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པས་ཡུལ་སོ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་རྣམས་གཙོ་བོ་དང། དེ་ལས་ཀྱང་བསྡུས་པའི་གནས་ཉིར་བཞིའི་རྩ་རྣམས་གཙོ་བོ་དང། ཡང་དེ་ལས་ཀྱང་བསྡུས་ན། ངོ་རྒྱང་གི་ཆུང་དབུ་མར་ཞུགས་གནས་ཐིམ་གསུམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འོད་གསལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་ཆེན་འཚར་བས་ངོ་རྒྱང་དབུ་མ་གསུམ་གཙོ་བོ་དང། དེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་དབུ་མ་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །དབུ་མ་ལའང་གཞི་དུས་སུ་རྣམ་ཤེས་འཇུག་གནས་འགོ་གསུམ་བྱེད་པའི་གཞི་དང་འོད་གསལ་ཇོ་གས་པར་འཚར་བའི་གནས་ཡིན་པས་སྟེང་གིས་ཐད་ཀྱི་དབུ་མ་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ། །

རྩ་འཕོར་བཤད་པ་ལ། སྤྱི་བོའི་རྩ་འཕོར་བའི་ཆེན་གྱི་འཕོར་ལོ་ནི། ཐུང་རྒྱ་དང་ཐོད་པའི་བར་ཙམ་གྱི་དབུ་མ་ལ་ངོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱིས་ལུ་གུ་རྒྱུ་དུ་དཀྱིས་པའི་མཚམས་ནས་བྱེས་པའི་རྩ་འདབ་བཞི། དེ་ལས་བརྒྱད། དེ་ལས་བཅུ་དྲུག དེ་ལས་བྱེས་པའི་རྩ་འདབ་སུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་སོ། །དེ་དག་གི་ཁ་དོག་ནི་སྔོ་ཚོགས་པ། ཐྲོམ་ཐུ་ཝ་ཐྲོམ་ཁོས་ཙམ། དེའི་ལྟེ་བ་གྲུ་གསུམ་པ། ངའི་བསམ་གཏན་ཤུན་པ་ལྟ་བུའོ། །བདེ་ཆེན་གྱི་འཕོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི་བདེ་བ་སྐྱེ་བའི་རྟེན་ཀུན་ལྟ་ལྟའི་བྱང་སེམས་

དཀར་པོ་སྦྱོ་བོའི་ཚ་འཕོར་དེར་གནས་པས་དེ་སྐད་དུ་བརྗོད།

མཁྱེན་པའི་ཚ་འཕོར་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཕོར་ལོ་ནི། མཁྱེན་པར་ཨོལ་མདུད་ཀྱི་ཐད་ཙམ་དུ་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མ་ལ་མདུད་མཚམས་ནས་བྱེས་པའི་ཚ་འདབ་བཞི། དེ་ལས་བརྒྱད། དེ་ལས་བྱེས་པའི་ཚ་འདབ་བཅུ་དྲུག་གོ །དེ་དག་གི་ཁ་དོག་དམར་པོ། ཚ་འཕོར་དེའི་ལྟེ་བ་ཟླུམ་པོ། དབྱིབས་གཏུགས་མགོ་མཏུག་བཟློག་པ་ལྟ་བུའོ། །ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཕོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི་རོ་དྲུག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་མཁྱེན་པའི་ཚ་འཕོར་དེ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྗོད།

སྙིང་གའི་ཚ་འཕོར་ཆོས་ཀྱི་འཕོར་ལོ་ནི། ཆུ་མ་གཉིས་ཀྱི་བར་དབུས་ཐད་དུ་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མ་ལ་སྒྲུམ་དཀྱིས་བྱས་པའི་མཚམས་ནས་བྱེས་པའི་ཚ་འདབ་བཞི། དེ་ལས་བྱེས་པའི་ཚ་འདབ་བརྒྱད་དོ། །དེ་དག་གི་ཁ་དོག་དཀར་པོ། ཚ་འཕོར་དེའི་ལྟེ་བ་ཟླུམ་པོ། དབྱིབས་གཏུགས་ཕྱབ་པ་ལྟ་བུའོ། །ཆོས་ཀྱི་འཕོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཚ་བ་ཤེན་ཏུ་ཐུ་བའི་རྒྱང་སེམས་ཀྱི་རྟེན་མི་ཤེགས་པའི་ཕེག་ལ་སྙིང་གའི་ཚ་འཕོར་དེར་གནས་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད།

ལྟེ་བའི་ཚ་འཕོར་སྨྲལ་པའི་འཕོར་ལོ་ནི། ལྟེ་བའི་བུ་གའི་ཐད་དུ་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱིས་དབུ་མ་ལ་དཀྱིས་པའི་མཚམས་ནས་བྱེས་པའི་ཚ་འདབ་བཞི། དེ་ལས་བརྒྱད། དེ་ལས་བཅུ་དྲུག །དེ་ལས་སོ་གཉིས། དེ་ལས་བྱེས་པའི་ཚ་འདབ་རེ་བཞིའོ། །དེ་དག་གི་ཁ་དོག་ནི་སྨུ་ཚོགས་པ། ཚ་འཕོར་དེའི་ལྟེ་བ་བྱ་གསུམ་པ། དབྱིབས་གཏུགས་མགོ་མཏུག་བཟློག་པ་ལྟ་བུའོ། །སྨྲལ་པའི་འཕོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྨྲལ་པཧམ་སྦྱིད་པའི་གཞི་གཏུམ་མོའི་མེ་གཙོ་བོར་ལྟེ་བའི་ཚ་འཕོར་དེར་

གནས་པས་དེ་ལྟར་བརྗོད།

གསང་བའི་རྒྱ་འཁོར་བའི་སྐྱོང་གི་འཁོར་ལོ་ནི། འདོམས་ཀྱི་སྦྱ་དཀར་ནག་གི་མཚམས་ཀྱི་ཐད་དུ་དབུ་མ་ལ་རོ་རྒྱང་གིས་མདུད་མཚམས་ནས་བྱེས་པའི་རྒྱ་འདབ་བཞི། དེ་ལས་བརྒྱད། དེའི་ཕྱོགས་བཞིའི་ཆ་རེ་རེ་ལ་ལྷ་ལྷ་སྟེ་ཉི་ཤུ། ཕྱོགས་བཞིའི་མཚམས་ཀྱི་བཞི། བྱེས་གཞིའི་བརྒྱད་དེ་སོ་གཉིས་སོ། །དེ་དག་གི་ཁ་དོག་དམར་པོ། རྒྱ་འཁོར་དེའི་ལྟེ་བ་གྲྭ་གསུམ་པ། དབྱིབས་གདུགས་ཕུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །བདེ་སྐྱོང་གི་འཁོར་ལོ་ཞེས་པ་ནི་ལུགས་འབྱུང་ལུགས་ལྷོག་གི་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་གཙོ་བོར་གསང་གནས་ཀྱི་རྒྱ་འཁོར་དེ་ནས་སྐྱོང་བས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དོ། །

ཡང་རྒྱ་འཁོར་ཆེ་བ་ལྟ་དང་ཆུང་བ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་ཅེས་པ་ནི། སྟྲི་བོའི་རྒྱ་འཁོར་སོགས་ལྟའི་སྟེང་དུ་སྟོན་མའི་དབུས་ཀྱི་ཆུང་འཁོར་རྒྱ་འདབ་དྲུག་པ། མཁྱེན་སྟེང་གཉིས་ཀྱི་བར་གྱི་མེ་འཁོར་རྒྱ་འདབ་གསུམ་པ། ཧོར་བྱའི་དབུས་ཀྱི་རྒྱ་འཁོར་འདབ་མ་བརྒྱད་པ་ཆུམས་བསྡུན་པས་བརྒྱད་དོ། །རྒྱ་འདབ་ཆུམས་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཐམས་ཅད་དབུ་མ་ལ་ཟུག་ཅིང་དེ་ཡང་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱི་ཐད་ཀྱི་རྒྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རོ་རྒྱང་གཉིས་ལ་ཐལ་བྱང་དུ་ཕུག་སྟེ་དབུ་མ་ལ་ཟུག་པར་བཤད་དོ། །

རྒྱ་དེ་ཆུམས་སུ་ཆུང་དང་བྱང་སེམས་འབབ་ཚུལ་ནི། རོ་མའི་ནང་ནས་མེའི་ཆུང་རྒྱ་ཞིང་ཁྲག་འབབ། རྒྱང་མའི་ནང་ནས་ཆུང་གི་ཆུང་རྒྱ་ཞིང་ཁུ་བ་འབབ། ས་ཆུང་དང་ཆུ་ཆུང་གཉིས་རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀ་ནས་རྒྱ་ཞིང་འབབ་པ་ཡིན། གཞིའི་དུས་སུ་འཆི་བའི་སྐབས་ཁོ་ནར་ལས་དབང་གིས་སྟེང་གཤི་མདུད་པ་གཅོལ་ནས་རྒྱ་དབུ་མར་ཆུང་རྒྱ་བ་མ་གཏོགས། ལམ་མ་བསྟོམས་པར་སྟེང་གཤི་མདུད་པ་འཆོལ་བའི་སྐབས་མེད་

དོ། །རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱ་དབྱ་མ་ལ་ལུ་གུ་རྒྱུད་དུ་འཛིན་པའི་མདུད་པ་ཤིན་ཏུ་དཀྲི་དཀའ་བར་དགྱིས་པའི་ཚུལ་ནི། ཤྱེད་གཤི་ཐད་དུ་དབྱ་མ་ལ་རོ་མས་གཡས་ནས་གཡས་སྐོར་དུ་ལན་གསུམ་དང། རྒྱང་མས་གཡོན་ནས་གཡོན་སྐོར་དུ་ལན་གསུམ་དུ་མདུད་པས་དགྱིས་ཤིང། གཞན་གསང་གནས་ལྟེ་བ་མཐིན་པ་ཕྱི་བོ་རྣམས་སུ་མདུད་པ་རེ་རེ་ཡོད་དོ། །དེ་ཡང་བཤད་རྒྱུད་རྗེ་རྡེ་འཕེང་བ་ལས།

དེ་ཡང་དབྱེ་བར་དཀའ་བ་ཡི། །དབྱས་སུ་མདུད་པ་གསུམ་ཀྱིས་དགྱིས། །[1]

ཞེས་གསུངས། རོ་རྒྱང་གཉིས་ཀ་ལ་སྟེང་འོག་གི་བྱུག་པའི་སྐོ་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་འདུ་ཡང་རྒྱང་མ་ཁ་ཐུར་དང་རོ་མ་ཁ་གྲེན་ལྟར་བཤད་པ་ནི་ཁྱ་ཁྲག་འཕེན་འཛིན་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་སྐོ་ནས་སོ། །ཙ་ཉེར་བཞི་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་ཙ་རྣམས་ལ་སྐྱའི་ཙའམ་ཤྱེད་ཙ་ཞེས་བྱ་ལ། དམར་པོ་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་ཙ་རྣམས་ལ་གསུང་གི་ཙའམ་རྡུལ་གྱི་ཙ་ཞེས་དང། རྒྱང་ཤས་ཆེར་འབབ་པའི་ཙ་རྣམས་ལ་ཐུགས་ཀྱི་ཙའམ་ཆུན་པའི་ཙ་ཞེས་བྱའོ། །ཕྱོགས་བཞིའི་ཙ་འདབ་བཞི་ལས་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྒྱུ་ཞིང། མཚམས་བཞིའི་ཙ་འདབ་བཞིའི་ནང་ནས་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་རྣམས་འབབ་པས་མཚོད་པའི་ཙའམ་ཡུལ་ལྷ་འབབ་པའི་ཙ་ཞེས་བྱ་ལ། ཙ་འདབ་བཏྲུད་པོ་དེ་ལས་བཤད་བ་དང་གཅེ་བ་ཁྱ་བ་ཁྲག་བད་ཀན་ཏེ་བདུད་རྩི་ལྷ་འབབ་པར་གསུངས་སོ། །

ཤྱེད་གར་ཐོག་མར་ཚགས་པའི་ཙ་བཏྲུད་ཀྱི་ནང་ཚན་གྱི་བདུད་བལ་མ་ལ་འགོག་པའི་ཙའམ་དུས་ཀྱི་ཙ་ཞེས་བྱ། དེ་ཡང་གཞི་ལ་འཆི་དུས་མ་གཏོགས་ཙ་དེའི་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཅ། ལེའུ་དྲུག་པ། ཐུགས་ ༧༠ ཤོག ༢༧༨ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༡༧ ཤོག ༣᐀᐀

ནང་ནས་ཆུང་དང་བྱང་སེམས་མི་འབབ་པར་མ་ཟད་རྒྱ་གཞན་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་ཆུང་
དང་བྱང་སེམས་འབབ་པ་ལ་གེགས་བྱེད་ཅིང་འཚེ་བའི་དུས་སུ་དེའི་ནང་ནས་ཆུང་
དང་བྱང་སེམས་འབབ་པས་འགོག་པའི་རྒྱལ་དུས་ཀྱི་རྒྱ་ཞེས་བྱའོ། །

རྒྱའི་ཚགས་རིམ་ནི། ཐོག་མར་ཕ་མའི་ཁུ་ཁྲག་དཀར་དམར་གཉིས་ཀྱི་
དབུས་སུ་རྩམ་ཅེས་ཞུགས་རྡེའི་སྦྱིས་མ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཚགས་ཤིང་། དེ་ལས་རིམ་
གྱིས་སྙིང་གའི་ཐང་ཀྱི་ར་ཀྱང་དབུ་མ་གསུམ་དང་། སྙིང་གའི་ཙ་འདབ་བརྒྱད་ཀྱི་སྲུས
ཁོར་མ་དང་འདོད་མ་གཉིས་ཏེ་ལྷ་པོ་དེ་དག་དུས་མཉམ་དུ་ཚགས། དེའི་རྟེས་སུ་ཁྲིམ
མ་དང་གཏུམ་མོ་བདུད་བལ་མ་གསུམ་ཚགས། དེའི་རྟེས་སུ་སྙིང་གའི་ཙ་འཁོར་གྱི
མཚམས་བཞིའི་ཙ་འདབ་བཞི་ཚགས། དེའི་རྟེས་སུ་སྙིང་གའི་ཙ་འདབ་བརྒྱད་ལས
གསུམ་གསུམ་གྱེས་པའི་གནས་ཉེར་བཞིའི་ཙ་དང་ཙ་འཁོར་གཞན་རྣམས་དང་།
གནས་ཉེར་བཞིའི་ཙ་ཉེར་བཞི་ལས་གྱེས་པའི་ཙ་བདུན་ཐུ་ཙ་གཉིས་དང་དེ་དག་ལས
གྱེས་པའི་ཙ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཚགས་སོ། །

དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྒྱུད་ལྟར་ན་ལྷེ་བ་ཡན་ཆད་ཀྱི་ཙ་རོ་མ་དང་རྒྱང་
མ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཙ་རོ་མ་ལ་ཉི་མའི་ཙ་དང་། དམར་སེར། ར་ས་ནུ། ཉི་མའི་ལམ
ཞེས་དང་། ཙ་རྒྱང་མ་ལ་ཟླ་བའི་ཙ་དང་། ཨེ་གཱ་ས། ལ་ལ་ནུ། ཟླ་བའི་ལམ་ཞེས་དང་།
ཙ་དབུ་མའི་མིང་ལ་སྒྲ་གཅན་གྱི་ཙ་དང་། མཚོག་གི་ཙ་ཞེས་བྱའོ། །ཡང་ལྷེ་བ་མན
ཆད་ཀྱི་ཙ་རོ་མ་དང་རྒྱང་མ་དབུ་མ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རོ་མའི་ཙ་རྒྱུན་ལ་གཅེ་བའི་ཙ
དང་། རྒྱང་མའི་ཙ་རྒྱུན་ལ་བཤད་བའི་ཙ་དང་། དབུ་མའི་ཙ་རྒྱུན་ལ་དུང་ཅན་མ་དང་
དུས་མེའི་ཙ། ཁུ་བ་འབབ་པའི་ཙ། མཚོག་གི་ཙ་ཞེས་བྱའོ། །ཙ་ཨ་ཤ་ཏ་ཡ་ལ་རོ་རྒྱང

གཅིས་འཚུད་པའི་གནས་ན་ཡོད་པའི་རྩ་འཕོར་ཆེ་བ་དྲུག་ནི། གསང་གནས་ཀྱི་རྩ་འཕོར་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་པ་དང་། ལྷུ་བའི་རྩ་འཕོར་རྩ་འདབ་རེ་བཞི་པ། སྙིང་གའི་རྩ་འཕོར་རྩ་འདབ་བཅུད་པ། མགྲིན་པའི་རྩ་འཕོར་རྩ་འདབ་སོ་གཉིས་པ། དབྱལ་བའི་རྩ་འཕོར་རྩ་འདབ་བཅུ་དྲུག་པ། གཙུག་ཏོར་གྱི་རྩ་འཕོར་རྩ་འདབ་བཞི་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་རིགས་ལྡན་པཎ་དཀར་པོའི་འགྲེལ་ཆེན་ཏི་མེད་འོད་ལས། "གཙུག་ཏོར་ལ་ཐུན་མཚ�་བཞིའི་དབྱེ་བས་དེ་ཉིད་བཞིའི་མིང་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །ཞེས་པ་ནས། གསང་བར་འདབ་མ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་པ་སྟེ།"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

རྩ་དེ་དག་གི་ནང་དུ་རླུང་བའི་རྒྱུད་གི་རྣམ་གཞག་ནི་གཙོ་བོར་གསང་སྦྱགས་བློ་མེད་ཀྱི་གཞུང་དབལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རླུང་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་ལ། དེ་དག་ཏུ་ཆུང་གི་དབྱེ་བ་འཆད་པ་ནི། སྒོག་འཛིན། ཐུར་སེལ། ཀུན་རྒྱུ། ཁྱབ་བྱེད། མཉམ་གནས་ཏེ་རྩ་བའི་ཆུང་ལྟ་དང་། རླུང་ལ། རྣམ་པར་རླུང་ལ། ཡང་དག་པར་རླུང་ལ། རབ་ཏུ་རླུང་ལ། དེས་པར་རླུང་བ་སྟེ་ཡན་ལག་གི་ཆུང་ལྟ་བཅས་བཅུར་གསུངས། དེ་ཡང་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་དགོངས་པ་ལྷུང་སྟོན་ལས།

> སྒོག་དང་ཀུན་རླུང་ཐུར་སེལ་དང། །མཉམ་གནས་ཁྱབ་བྱེད་ཅེས་བྱ་དང། །
> ཟླུ་དང་རྒྱས་སྦལ་རྩངས་པ་དང། །ལྟ་སྟྲིན་གཤེ་རླུང་ཞེས་བྱ་ལ། །[2]
> ཞེས་དང། ཟླ་ཐྲྭ་ཀྱི་རིམ་ལྟ་ལས་ཀྱང།

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་འགྲེལ་པ། ཐ། ནང་ལེའི་མདོར་བསྡུས་གཉིས་པ། ཚོག ༢༣༤ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༨ ཚོག ༥༨༥

2 སྒེ་དགེ་བཀའ་འགྱུར། ཅ། ལེཏཱ་ངང་ཚོ། ཐྲྀ། ཚོག ༢᳚--᳚᳚ ཚོག ᳚᳚᳚ ཁ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᳚᳚ ཚོག ᳚᳚᳚

འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་བཞོན་པ་སྟེ། །ལྷ་ཡི་བདག་ཉིད་བཅུ་མིང་ཅན། ।[1]

ཞེས་གསུངས། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་བཞོན་པ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུང་རོ། །

རྗོ་རྗེ་འཛིན་པ་ལས།

ཉིན་དང་མཚན་མོ་རྒྱག་ཏུ་ནི། ।བཏུ་དང་བཏུད་ལྟག་གསལ་བར་ཡང། ।[2]

ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གཟུང་བའི་རྒྱང་བཞི་དང་འཛིན་པའི་རྒྱང་བཞི་སྟེ་རྒྱང་བཏུ་རྩ་བཏུད་གསུངས་པ་ཡང་རྩ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱང་བཅུ་པོ་འདིའི་ནང་དུ་འདུས། །

མདལ་དུ་ཐོག་མར་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་ན་སྲོག་འཛིན་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བ་རང་ཚས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་ནས་ཟླ་བ་དང་པོ་ལ་སྲོག་འཛིན་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བ་ལས་སྲོག་འཛིན་རགས་པ་སྐྱེ། ཟླ་བ་གཉིས་པ་ལ་སྲོག་འཛིན་རགས་པ་ལས་ཐུར་སེལ་དང། ཟླ་བ་གསུམ་པར་ཐུར་སེལ་རགས་པ་ལས་མཉམ་གནས་དང། ཟླ་བ་བཞི་པར་མཉམ་གནས་རགས་པ་ལས་གྲོན་ཏུ་དང། ཟླ་བ་ལྔ་པར་གྲོན་ཏུ་རགས་པ་ལས་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཟློང་སྐྱེ་བ་དང། ཟླ་བ་དྲུག་པར་ཁྱབ་བྱེད་ལས་ཏུ་བ། ཟླ་བ་བདུན་པར་ཏུ་བ་ལས་རྣམ་པར་ཏུ་བ། ཟླ་བ་བཏུད་པར་རྣམ་པར་ཏུ་བ་ལས་ཡང་དག་པར་ཏུ་བ། ཟླ་བ་དགུ་པར་ཡང་དག་པར་ཏུ་བ་ལས་རབ་ཏུ་ཏུ་བ། ཟླ་བ་བཅུ་པར་རབ་ཏུ་ཏུ་བ་ལས་ངེས་པར་ཏུ་བ་སྐྱེའོ། ।མདལ་ན་གནས་པའི་སྐབས་སུ་ཟློང་རྣམས་སྐྱེས་མོད་ཀྱང་འབྱུང་འཇུག་མི་བྱེད་ལ་བཅས་མ་ཐག་པ་ནས་སྟ་ཐོ་སོགས་ལས་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པ་ཡིན་

1 སྒེ་དགེ་བསྟན་ཏུ་འགྱུར་ལ། ངེ། ངེས་པ་དང་གོ། ཕྱོགས་ ༧༣ ཤོག ༩༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༧༥ ཤོག ༧༣ཉ

2 སྒེ་དགེ ཀཀཱལ ཏུ། ཀ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཕྱོགས་ ༥ ཤོག ༣༧༦ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༥༧ ཤོག ᲨᲚᲧ

ནོ། །

ཚུད་དེ་དག་གང་དུ་གནས་པའི་ཚུལ་དང་བྱེད་ལས་ནི། སྲོག་འཛིན་སྟེང་གི ཐུར་སེལ་གསང་གནས། གྱེན་རྒྱུ་མཁྱེན་པ། མཉམ་གནས་ལྟེ་བ། ཁྱབ་བྱེད་ལུས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་པར་གནས། བྱེད་ལས་ནི། སྲོག་འཛིན་གྱིས་ཆུང་གཞན་རྣམས་དབང་པོའི་སྒོར་འཛིན་ཞིང་ཚེ་བསྲིང་བའི་བྱ་བ་སོགས་བྱེད། ཐུར་སེལ་གྱིས་དྲི་ཚུ་དང་ཆུང་དང་བཤང་བ་དང་ཁུ་བ་སོགས་འོག་གི་ཕྱོགས་སུ་འཛིན་པར་བྱེད། གྱེན་རྒྱུས་ཆུང་སྟོད་དུ་འཛིན་ཞིང་ཟས་ཟ་བ་དང་དགེ་སྦྱ་བ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད། མཉམ་གནས་ཀྱིས་ཟས་སྒྲོམ་གྱི་དབས་སྟེགས་འབྱེད་ཅིང་དབས་མ་རྣམས་ལུས་ལ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད། ཁྱབ་བྱེད་ཀྱིས་ལུས་གཡོ་འགུལ་འགྲོ་འདོད་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་འཕགས་པ་ལྷའི་སྦྱོང་པ་བསྡུས་པའི་སྒྲོན་མ་ལས། “དེ་ལ་སྲོག་ལ་སོགས་པའི་ཆུང་ལྟ་ནི་ཕུང་པོ་ལྟ་ལ་བརྟེན་ཏེ་ཕུང་པོའི་བྱ་བ་རྣམས་བྱེད་དོ། །”[1] ཞེས་གསུངས།

ཡན་ལག་གི་ཆུང་ལྟ་པོའི་གནས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་ཤས་ཆེར་སྲོག་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་འདི་རྣམས་འཆར་བ་དང་ནུབ་པ་གཉིས་ཀ་གཙོ་བོའི་གནས་ནི་སྟེང་གི་ཡིན་ཞིང། སྟེང་གིའི་རྩ་འདབ་བརྒྱད་དེ། རྒྱ་བ་ནི་མིག་དང། རྣམ་པར་རྒྱ་བ་རྣ་བ། ཡང་དག་པར་རྒྱ་བ་སྣྲ། རབ་ཏུ་རྒྱ་བ་ལྕེ། ངེས་པར་རྒྱ་བ་ལུས་ལ་ཁྱབ་པར་རྒྱ་ཞིང་ཡུལ་ལ་ཡོངས་སྦྱོང་པ་སྟེ། དེ་ཡང་རྒྱ་བས་མིག་ཤེས་ཀྱིས་གཟུགས་མཐོང་བའི་བྱ་བ་བྱེད། རྣམ་པར་རྒྱ་བས་རྣ་བས་སྒྲ་ཐོས་པའི་བྱ་བ་བྱེད། ཡང་དག་པར་རྒྱ་བས་སྣྲ་ཤེས་ཀྱིས་དྲི་ཚོར་བའི་བྱ་བ་བྱེད། རབ་ཏུ་རྒྱ་བས་ལྕེ་ཤེས་ཀྱིས་རོ་མྱོང་བའི་བྱ་བ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་རྒྱུད་འགྲེལ། དེ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཤོག ৫৩ ཏ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ৭১ ཤོག ৭১০

བྱེད། ངེས་པར་རྒྱུ་བས་ལུས་ཤེས་ཀྱིས་རེག་བྱ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་དོ། །དེ་ནི་སྤྱོད་པ་བསྡུས་པའི་སྒོན་མ་ལས། “ལྷང་ཞིང་རྒྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆུང་ལྟ་ནི་དབང་པོ་རྣམས་ལ་གནས་ནས་ཕྱི་རོལ་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་བྱེད་དོ། །”[1] ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཞིབ་ཏུ་གསུངས་སོ། །

ཆུང་བཅུ་པོ་དེ་དག་རྒྱུ་ཚུལ་ནི། ཉིན་ཞག་རེ་ལ་ཐུན་ཚོད་བཅུ་གཉིས་དང་། ཐུན་ཕྱེད་ཀ་ཉིར་བཞི་རེ་བྱས་པའི་ཐུན་ཕྱེད་ཀ་རེ་ལ་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆུང་མ་གཏོགས་པ་རྣམས་ཆུང་འབྲུང་འཇུག་ཁུགས་པ་རེ་ལ་ཆུང་རེ་རེར་བཅོས་པའི་དགུ་བརྒྱ་རེ་རྒྱ་ཞིང་། དེ་ལྟར་ན་བསྟོམས་པས་ཉིན་ཞག་རེར་ཁྱབ་བྱེད་མ་གཏོགས་པའི་ཙཱ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་ཆུང་དགུ་བོ་རེ་རེ་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་དྲུག་བརྒྱ་རེ་རྒྱ་བོ། །དེ་ཡང་སྲོག་འཛིན་གྱི་ཆུང་རྒྱ་བའི་ཚེ་ཇི་རྒྱང་གཉིས་ཀ་ནས་སྣ་བུག་གཉིས་ཀར་མཉམ་དུ་བར་མ་ཆད་པར་ཐུན་ཕྱེད་ཀ་རེར་དགུ་བརྒྱ་ཐུག་གཅིག་དལ་བར་རྒྱ་བ་དང་། ཐུར་སེལ་གྱི་ཆུང་རྒྱ་བའི་ཚེ་ཇི་རྒྱང་གཉིས་ཀ་ནས་སྣ་བུག་གཉིས་ཀར་བར་མ་ཆད་པར་ཐུན་ཕྱེད་ཀ་རེར་དགུ་བརྒྱ་ཐུག་གཅིག་ཏུག་རྒྱ། གྱེན་རྒྱུའི་ཆུང་རྒྱ་བའི་ཚེ་ཇི་མ་ནས་སྣ་བུག་གཡས་པར་ཐུན་ཕྱེད་ཀ་རེར་དགུ་བརྒྱ་ཐུག་གཅིག་བར་མ་ཆད་པར་ཏུག་ཏུ་རྒྱ། མཉམ་གནས་ཀྱི་ཆུང་རྒྱ་བའི་ཚེ་རྒྱང་མ་ནས་སྣ་བུག་གཡོན་པར་ཐུན་ཕྱེད་ཀ་རེར་དགུ་བརྒྱ་ཐུག་གཅིག་བར་མ་ཆད་པར་དལ་བར་རྒྱ། ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆུང་ནི་འཆི་དུས་མ་གཏོགས་གཞིའི་དུས་སུ་སྣ་སྒོ་ནས་མི་རྒྱ་བར་བཤད་ལ། དུས་འགོར་ལྟར་ན་ཁྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆུང་ཡང་སྣ་ཕྱོར་རྒྱ་ཚུལ་ཆུང་གཞན་དང་འདྲ་བར་བཤད། ཡན་ལག་གི་ཆུང་ལྟ་རྒྱ་

1 གོང་མཚན་དམ་ཅོག ৫৩ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་བ། ৭১ ཅོག ৭১০

ཚུལ་ལ། རྒྱུ་བ་ནི་མིག་སྨོར་རྒྱུ། རྣམ་པར་རྒྱུ་བ་ནི་རྣ་བའི་སྨོར་རྒྱུ། ཡང་དག་པར་རྒྱུ་བ་ནི་སྣ་སྨོར་རྒྱུ། རབ་ཏུ་རྒྱུ་བ་ནི་ལྕེ་ལ་རྒྱུ། དེས་པར་རྒྱུ་བ་ནི་ལུས་ཀྱི་རྩ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ནང་ནས་བརྒྱུད་དེ་བ་སྤྱའི་བུ་གཅིག་ཐམས་ཅད་ནས་རྒྱུའོ། །

ཕིག་ལེའི་རྩམ་གཞག་བཤད་པ་ནི། ཆུང་སེམས་གཉིས་དང་ཁུ་ཁྲག་གི་དྭངས་མ་གཉིས་ཏེ་བཞི་པོ་ཡུངས་ཀར་སྦོམ་པོའི་ཚད་ཙམ་དུ་འདུས་པའི་གོང་བུ་ལ་སྐྲབས་འདིའི་ཕིག་ལེ་ཞེས་བྱ། སྙིང་གা་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྩ་འདབ་བརྒྱད་པའི་ཡེ་བའི་སྤུབས་སྟོང་གི་ནང་དུ་གནས་པའི་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་སེམས་དཀར་དམར་མི་ཤིགས་པའི་ཕིག་ལེའི་དབུས་སུ། ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བའི་གཞུག་སེམས་དང་དེའི་གཙོན་པའི་ཆུང་གཉིས་ཀྱི་མི་ཤིགས་པའི་ཕིག་ལེ་ཏི་སྲིད་འཚོའི་བར་རྒྱུ་ཏུ་གནས་ཤིང་། སྙིང་གའི་ཕིག་ལེ་དཀར་པོ་ལས་འཕེལ་ཚ་གཅིག་སྲོ་བོར་སོང་སྟེ་སྲོ་བོ་བདེ་ཆེན་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བར་གཙོ་ཆེར་གནས་ཤིང་། དེ་ལས་རིམ་གྱིས་འཕེལ་ནས་དབྱལ་བ་དང་རླུང་ཏྲི་ཡི་མར་སྣ་ཏོར་བུའི་དབུས་སོགས་གནས་གཞན་དུ་ཡང་འགྲོའོ། །སྙིང་གའི་ཕིག་ལེ་དམར་པོ་ལས་འཕེལ་ཚ་གཅིག་ལྟེ་བར་སོང་སྟེ་ལྟེ་བ་སྤྱལ་བའི་འཁོར་ལོའི་རྩ་འཁོར་གྱི་ལྟེ་བར་གཙོ་ཆེར་གནས་ཤིང་། དེ་ལས་རིམ་གྱིས་འཕེལ་ནས་མཁྲིན་པ་དང་གསང་གནས་སོགས་ལུས་ཀྱི་གནས་གཞན་དུ་ཡང་འགྲོ་བར་གསུངས་སོ། །

ཕིག་ལེ་ལ་ཕིག་ལེ་དཀར་དམར་གཉིས་སམ། ༧ གཉིད་འཐུག་པོ་སྐྱེད་པའི་ཕིག་ལེ། ༢ ཟླ་ལམ་སྐྱེད་པའི་ཕིག་ལེ། ༣ སད་པ་སྐྱེད་པའི་ཕིག་ལེ། ༤ བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཕིག་ལེ་དང་བཞི། ཕིག་ལེ་དེ་དག་ཀྱང་ཁུ་ཁྲག་ཆུང་གསུམ་འདུས་པ་ཡིན་ལ། ཕིག་ལེ་དཀར་དམར་གཉིས་ཐོག་མར་སྙིང་གར་ཆགས་པ་ལ་དེ་

ལས་ཚད་དེ། ཕ་ལས་ཐོབ་པའི་ཐེག་ལེ་དཀར་པོ་གཙོ་ཆེར་སྤྱི་བོ་དང་། མ་ལས་ཐོབ་པའི་ཐེག་ལེ་དམར་པོ་གཙོ་ཆེར་ལྟེ་བར་གནས་སོ། ། ༧ གཉིད་འཐུག་པོ་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་ནི། སྙིང་གา་དང་ནོར་བུའི་དབུས་ན་གནས་ཤིང་། སྟོད་ཀྱི་ཆུང་རྣམས་སྙིང་གར་འདུས་པ་དང་སྨད་ཀྱི་ཆུང་རྣམས་ནོར་བུའི་དབུས་སུ་འདུས་ཚེ་གཉིད་འཐུག་པོ་འབྱུང་ངོ་། ། ༨ རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་ནི། མཁྲིན་པ་དང་གསང་གནས་སུ་གནས་ཤིང་། སྟོད་ཀྱི་ཆུང་རྣམས་མཁྲིན་པར་འདུས་པ་དང་སྨད་ཀྱི་ཆུང་རྣམས་གསང་གནས་སུ་འདུས་ཚེ་རྨི་ལམ་འཆར་རོ། ། ༩ ས་བའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་ནི། སྤྱི་བོ་དང་ལྟེ་བར་གནས་ཤིང་། སྟེང་གི་ཆུང་རྣམས་སྤྱི་བོར་འདུས་པ་དང་སྨད་ཀྱི་ཆུང་རྣམས་ལྟེ་བར་འདུས་ཚེ་གཉིད་ས་བར་བྱེད་པར་གསུངས། ། ༡༠ བཞི་པའི་གནས་སྐབས་སྐྱེད་པའི་ཐེག་ལེ་ནི། སྤྱི་བོ་དང་གསང་གནས་སུ་གནས་ཤིང་། ཕ་མོ་སྟོམས་འཛིན་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །[1]

༢) ཆང་པའི་སྨན་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚ་ཆུང་གི་རྣམ་གཞག

དེ་ལ་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཙ་ཆུང་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལས་འདིར་མདོ་ཙམ་ཞིག་འཆད་པ་ལ། ཐོག་མར་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་སྐབས་སུ་ཙ་འགོར་རྣམས་བདུན་ཕྱག་གང་གི་སྐབས་སུ་ཆགས་པའི་ཚུལ་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་བཞིའི་བཤད་རྒྱུད་ལས།

1 གསང་སྦྱགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་ལས། ཙ་ཆུང་ཐེག་ལེའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པ་ནི་གཙོ་བོ་དབལ་གསང་བ་འདུས་པའི་ཙ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་ལས་འབྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་སྟོམ་འབྱུང་། ཀྱེའི་རྡོར་གྱི་རྒྱུད། གཞན་ཡང་དུས་འཁོར་གྱི་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་སྒོའང་བཤད་པ་རྒྱས་པ་བར་འབྱུང་།

ཟླ་བ་གཉིས་པ་བདུན་ཕྱག་ལྟ་བ་ལ། །མངལ་གནས་ལུས་ཀྱི་དང་པོ་ལྷེ་བ་ཆགས། ། དྲུག་པ་ལྷེ་བ་ལ་བརྟེན་སྲོག་རྩ་ཆགས། །བདུན་པར་མིག་གི་དབང་པོ་གཟུགས་སུ་དོད། །བརྒྱད་པ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཚོ་དབྱིབས་ཆགས། །[1]

ཞེས་པ་ལྟར་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་ཟླ་བ་གཉིས་པའི་ནང་གི་བདུན་ཕྱག་ལྟ་བ་ལ་མངལ་ན་གནས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ལས་དང་པོར་ལྷེ་བ་སྦྱོལ་བའི་འཕོར་ལོ་རྩ་འདབ་བཞིའི་རྣམ་པ་ཅམ་ཆགས་ལ། བདུན་ཕྱག་དྲུག་པ་ལ་ལྷེ་བའི་རྩ་འདབ་ཀྱི་དབུས་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྲོག་པ་རྩ་ཞེས་པ་གསང་སྦྱགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་རྩ་དབུ་མ་ཞེས་མིང་བཏགས་པ་དེ་ཉིད་གྱིན་དུ་སོང་སྟེ་ཡར་སྟ་ལ་སྟིང་གི་ཚོས་ཀྱི་འཕོར་ལོ་རྩ་འདབ་བཞིའི་རྣམ་པ་དང་བཅས་པ་ཆགས། འདིར་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང། བདུན་ཕྱག་བདུན་པ་ལ་སྟིང་གི་ནས་སྨར་ཡང་སྲོག་རྩ་དེ་ཉིད་གྱིན་དུ་སོང་སྟེ་མཐིན་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཕོར་ལོའི་རྩ་འདབ་ཆགས། དེ་ནས་ཡང་སྲོག་རྩ་དེ་ཉིད་གྱིན་དུ་སོང་སྟེ་ཕྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འཕོར་ལོ་མིག་དབང་དང་བཅས་པའི་གཟུགས་དོད་ནས། བདུན་ཕྱག་བརྒྱད་པའི་མཇུག་ཏུ་མིག་དབང་དང་བཅས་པའི་རྩའི་འཕོར་ལོ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཚོ་བོའི་དབྱིབས་ཅམ་ཞེག་ཆགས། མཐྱིན་པའི་རྩ་ཆགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་སྲོག་རྩ་དེ་ཉིད་ལྟེ་བ་ནས་ཐུར་དུ་སོང་བ་ལས་གསང་གནས་ནས་བདེ་སྐྱོང་གི་འཕོར་ལོའི་རྩ་ཆགས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡང་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་རྩ་ལའི་རྣམ་གཞག་འཆད་སྐབས་བཤད་རྒྱུད་

1 མི་རིགས་དབེ་སྐྱོན་ཁང་གིས་ ༢༠༠᐀ པར་དུ་བཏབ་པའི་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་གཉིས་པ། ཕྱོགས་ ༢༣--༢᜹ ཤོག་ ༢᐀ གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ཅི། ལེགས་སྦྱར་ལས་བསྟན་བཅས་དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་ནང་གཡུ་ཐོག་ཡོན་ཏན་མཚོན་པོས་བཅུམས་པའི་གོང་སྐད་ཀྱི་རང་གཞུང་ཡིན་མིན་ལ། གོང་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་པ་ཡོད།

ལས།

འབྲེལ་བ་རྣ་ཡི་གནས་ལུགས་བསྟན་པ་ནི། །ཆགས་སྡིད་འབྲེལ་བ་ཚེ་ཡི་རྣ་དང་བཞི། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྣ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་རྣ་དང་། སྡིད་པའི་རྣ་དང་། འབྲེལ་པའི་རྣ་དང་། ཚེ་གནས་པའི་རྣ་བཅས་རྣམ་པ་བཞིའི་སྒོ་ནས་བཤད་ཅིང་། རྣའི་རིགས་ཐམས་ཅད་ཆུང་ཙ། ཁྲག་ཙ། ཆུ་རྣ་གསུམ་དུ་བསྡུས་སོ། །གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་སོགས་གསོ་རིག་གི་རྣ་བའི་གཞུང་རྣམས་ལས་རྣ་དབྱ་མ་དང་རྒྱང་མ་དང་རོ་མ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དངོས་སུ་མ་བྱུང་ཡང་གསང་སྦྱགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དང་བསྡུན་ན་ཆུང་ཙ་ཐམས་ཅད་དབྱ་མ་དང་། ཁྲག་ཙ་ཐམས་ཅད་རོ་མ་དང་། ཆུ་ཙ་ཐམས་ཅད་རྒྱང་མ་ལས་བྱེས་པར་བཤད་དོ། །

ཙ་བཞི་པོ་དེ་དག་ལས་ཆགས་པའི་ཙ་ཞེས་པ་ནི། མའི་མངལ་དུ་ལུས་ཆགས་པའི་སྐབས་སུ་ཙ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་ལྷ་བའི་ཙ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་རྩེ་མོ་མི་འདྲ་བ་གསུམ་དུ་བྱེས་པ་ལས་ཆུ་ཁམས་ཤས་ཆེར་རྒྱུ་བའི་ཙ་གཅིག་ཟླ་བོར་སོང་སྟེ་གླང་པ་ཆགས་པའི་ཚུལ་ནི་འོག་ཏུ་སྨན་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་གླང་པའི་རྣམ་གཞག་གི་སྐབས་སུ་འཆད་ལ། ཡང་ཙ་གསུམ་དུ་བྱེས་པ་དེ་ལས་ཁྲག་གམ་མེའི་ཁམས་རྒྱུ་བའི་ཙ་གཅིག་ལུས་ཀྱི་བར་མཆིན་པའི་ལུང་ཆེན་དུ་དྭངས་མ་ལེན་པའི་ཙ་ལ་ཟླག་ཅིང་། ཙ་དེའི་ཡལ་ག་གཉིས་ཚོགས་པ་བཅུ་གསུམ་པར་སོང་བ་དེ་ལ་བརྒྱན་ནས་སྲོག་ཙ་ནག་པོ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ཆགས་ལ། ཁྲག་གིས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་

1 རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུ། ལེའུ་བཞི་པ། སྒོ་ཀ ། ཥོག ३།

བྱས་ནས་ཞེ་སྡང་དང་། ཉེར་ལེན་བྱས་ནས་མཁྲིས་པ་སྐྱེ་བས་ཞེ་སྡང་ཡང་ཁྲག་རྒྱ་ནག་པོ་དང་ཁྲག་ལ་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་ཤིང་། ཞེ་སྡང་གིས་མཁྲིས་པ་སྐྱེད་པས་ཞེ་སྡང་གློ་བུར་དུ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ལུས་ཀྱི་བར་ཉིད་ནས་འཚྭག་པ་སྐྱེ་བར་མཐོང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

རྒྱ་གཅིག་བར་དུ་ཟླག་པས་སྲོག་རྒྱ་ཆགས། །ཞེ་སྡང་སྲོག་རྒྱ་ཁྲག་ལ་བརྟེན་ནས་གནས། །དེ་ལས་མཁྲིས་པ་སྐྱེད་པས་བར་ན་གནས། །[1]

ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡང་རྒྱ་གསུམ་དུ་གྱེས་པ་དེའི་རྩེ་མོ་གཅིག་འོག་ནས་ཐུར་དུ་ཟླག་པ་དེ་ལས་བདེ་བའི་ཁམས་རྒྱུ་བའི་གསང་བའི་གནས་ཆགས་ལ། དེ་ཡང་ཁུ་བས་ནི་ཆུང་གི་ཉིར་ལེན་དང་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བྱེད་པས་འདོད་ཆགས་ནི་ཥོ་མོ་གཉིས་ཀའི་གསང་བར་གནས་པར་མཐོང་ཞིང་། འདོད་ཆགས་དེ་ལས་ཆུང་སྐྱེའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

རྒྱ་གཅིག་ཐུར་དུ་ཟླག་པས་གསང་བ་ཆགས། །འདོད་ཆགས་ཥོ་མོའི་གསང་བར་གནས་པ་སྟེ། །དེ་ལས་ཆུང་སྐྱེད་སྨད་ན་གནས་པ་ཡིན། །[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་ཆགས་པའི་རྒྱ་བཤད་པའི་སྒྲབས་འདིར་བཤད་རྒྱུད་ལས། "རྒྱ་གཅིག་གྱེན་ལ་སོང་བས་བླུད་པ་ཆགས། །"ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱ་རྒྱུང་མ་དང་། ཡང་།

1 གོང་མཚན་དས། ཕྱོགས་ ९ ཤོག ३९

2 གོང་མཚན་དས། ཕྱོགས་ १० ཤོག ३९

"རྒ་གཅིག་བར་དུ་ཟླ་བ་པས་སྲོག་རྒ་ཆགས། །"ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒ་རོ་མ་དང། ཡང་། "རྒ་གཅིག་ཐུར་དུ་ཟླ་བ་གསང་བ་ཆགས། །"ཞེས་པས་ལྷ་བའི་འོག་མན་ཆད་ཀྱི་རྒ་དབུ་མ་བསྟན་པར་བཤད་དོ། །

སྲིད་པའི་རྒ་ནི། ལུས་འདིར་སྲིད་པཉམ་གནས་པའི་རྒ་བོ་ཆེ་གཅོ་ཆེ་བ་བཞི་ཡོད་པ་ལས། ཟླུད་པར་གནས་པའི་རྒའི་སྟེ་ཚན་འཁྱིལ་བ་ཞེས་པ་དབང་པོ་ལྡ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང། ཡང་སྙིང་ཀར་གནས་པའི་རྒའི་སྟེ་ཚན་ཡིད་བཟང་མ་ཞེས་པ་དྲན་པའི་དབང་པོཉམ་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་ཅིང་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་དྲུག་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང། ཡང་ལྟེ་བ་ལ་གནས་ཤིང། ས་བོན་འཕེལ་འཛིན་གྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་རྒའི་སྟེ་ཚན་བསྟེན་པ་ཞེས་པ་ལུས་ཀྱི་ཕྱུང་པོ་འདི་ཉིད་ཆགས་ཤིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་དང། ཡང་གསང་གནས་ལ་གནས་ཤིང། བདེ་བའི་ཁམས་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་པའི་རྒའི་སྟེ་ཚན་མཚན་ཉིད་ཅན་ཞེས་པ་བུ་ཚ་རིགས་རྒྱུད་མི་ཉམས་པར་སྐྱེད་ཅིང་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་བཅས་སྟེ་ཚན་བཞི་ཡོད་ལ། རྒའི་སྟེ་ཚན་དེ་དག་རེ་རེའང་རྒ་ཕྲན་ལྔ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱས་བསྐོར་ཏེ་གནས་པ་དང། དེ་ལྟ་བུའི་རྒ་བོ་ཆེ་དེ་དག་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་སྟེང་དང་འོག་དང་ཐད་ཀ་སོགས་ཀུན་ལ་བྱེས་པས་ལུས་ཀྱི་ཕྱུང་པོ་འདི་རྒའི་དྲ་བས་རྣེས་སུ་འཛིན་ཅིང་རིང་དུ་འཚོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

སྲིད་པའི་རྒ་བོ་ཆེ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཚར་བར་བྱེད་པའི་རྒ། ། ཟླུད་པ་ལ་སྲིད་རྒ་ཕྲན་ལྔ་བརྒྱས་བསྐོར། །དྲན་པའི་དབང་པོ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ རྒ། །སྙིང་ལ་སྲིད་ཅིང་རྒ་ཕྲན་ལྔ་བརྒྱས་བསྐོར། །ལུས་ཀྱི་ཕྱུང་པོ་ཆགས་པར་བྱེད་ པའི་རྒ། །ལྟེ་བ་ལ་སྲིད་རྒ་ཕྲན་ལྔ་བརྒྱས་བསྐོར། །བུ་ཚ་རིགས་བརྒྱུད་འཕེལ་བར་

བྱེད་པའི་རྒྱ། །མཚན་མ་ལ་སྒོད་རྫས་ལྟ་བརྒྱས་བསྐོར། །སྟེང་འོག་ཐད་ཀར་ལུས་ཀྱན་རྟེས་སུ་འཛིན། །

ཅེས་གསུངས་སོ། །[1]

འབྲེལ་པའི་རྩ་ཀེ། བར་ཁད་རྒྱུད་ལས།

འབྲེལ་པའི་རྩ་ལ་དཀར་ནག་གཉིས་ཡོད་དེ། །[2]

ཞེས་པ་ལྟར་རོ་རྒྱང་དང་འབྲེལ་བའི་རྩ་ལ་ནང་དུ་ཁམས་དཀར་དམར་རྒྱུ་བའི་དབང་གིས་རིམ་བཞིན་སྲོག་རྩ་དཀར་པོ་དང་། སྲོག་རྩ་ནག་པོ་བཅས་རྩའི་རིགས་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །

སྲོག་རྩ་དཀར་ནག་གཉིས་ལས་ཐོག་མར་རྩ་རོ་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྲོག་རྩ་ནག་པོ་ནི། ཁྲག་རྩའི་ཡལ་ག་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་གཞི་སྟོང་པོ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་ཡལ་གའི་ཚུལ་དུ་ཀུན་ལ་ཀུས་པ་ཁ་ཁྲག་འགེལ་བར་བྱེད་པའི་རྩ་ཆེན་པོ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ནི་དོན་སྟོད་དང་ནང་དུ་འབྲེལ་བའི་སྦས་པ་ལྟ་བུའི་རྩ་ཆེན་བརྒྱད་དང་། ཡན་ལག་དང་ཕྱི་རོལ་ཏུ་འབྲེལ་བའི་མངོན་པར་གསལ་བའི་རྩ་བཅུ་རྩྭག་བཅས་ཉེར་བཞིའོ། །དེ་དག་ལས་ཀུས་པ་སྨན་པས་གཏར་བར་རྩེད་པའི་རྩ་བདུན་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། གཏར་བར་མི་རྩེད་པའི་གཉན་པའི་རྩ་གཤད་བརྒྱ་དང་བཅུ་གཉིས་ཏེ་བསྟོམས་པས་རྩ་ལྷན་གྱི་གྲངས་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་རྩ་དགུ་ཡོད་ལ། དེ་རྣམས་ལས་ཕྱི་རུ་པཏྲས་པ་དང་འབྲེལ་བ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་དང་། ནང་དུ་དོན་སྟོད་དང་འབྲེལ་བ་བརྒྱ་དང་ཉི་

1 གོང་མཚུངས། ཕྱོགས་ ༧༧--༧༣ ཤོག ༣༩

2 གོང་མཚུངས། ཕྱོགས་ ༧༣ ཤོག ༣༩

ཀཱུ། བར་དུ་རྒྱས་ཤུང་དང་འབྲེལ་བ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་སྟེ་བསྟོམས་པས་རྒྱ་ཕྱན་སྲུམ་བརྒྱ་དྲྭ་ཁྱར་གྱིས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་ལས་ཀྱང་ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་བར་གསུམ་དུ་གྱིས་པའི་རྒ་ཕན་བདུན་བརྒྱ་དང་། དེ་ལས་ཀྱང་ཡང་ཕན་དུ་གྱིས་པའི་རྒ་ནི་ལུས་ལ་དྲ་བར་འབྲེལ་བས་ལུས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདི་ནི་རྒའི་ཕུང་པོ་ཆེན་པོར་གྲྭབ་བོ། །དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

སྒོག་པ་རྒ་ནི་རྒ་ཡི་སྟོང་པོ་ལ། །ཡལ་གའི་ཚུལ་དུ་གྱེན་ལ་གྱིས་པ་ཡི། ། ཤ་ཁྲག་འཚེལ་བྱེད་རྒ་ཆེན་ཉི་ཤུ་བཞི། །དོན་སྟོང་ནང་འབྲེལ་སྦས་པའི་རྒ་ཆེན་བརྒྱད། །ཡན་ལག་ཕྱིར་འབྲེལ་མངོན་པའི་རྒ་བཅུ་དྲྭ། །དེ་ལས་གྱིས་པའི་གཏར་རྒ་བདུན་ཅུ་བདུན། །གཉན་པའི་རྒ་གནད་བརྒྱད་བཅུ་གཉིས་ཏེ། །འཇིས་པའི་རྒ་ཕྱན་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་དགུ །དེ་ལས་ཕྱི་ནང་གསུམ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ། །རྒ་ཕྱན་སྲུམ་བརྒྱ་དྲྭ་ཁྱར་གྱིས་པ་ཡིན། །དེ་ལས་རྒ་ཕྱན་བདུན་བརྒྱ་དག་ཏུ་གྱིས། །དེ་ལས་ཡང་ཕྱན་ལུས་ལ་དྲ་བར་འབྲེལ། །[1]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

རྒ་ཤུང་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོག་རྒ་དཀར་པོ་ནི། ཤུང་མའི་ཡར་སྟམ་བསྐྱེད་པའི་གླང་པ་ནི་རྒ་དཀར་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་གཞི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་དང་མཚུངས་པ་དེ་ལས་ཁ་ཐུར་བལྟས་ནུ་ཟུག་པའི་རྒ་ཕྱུངས་པ་ནི་སྒོག་རྒ་དཀར་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་རྒ་ཕྱན་རྣམས་གྱིས་ཚུལ་གླང་པའི་རྣམ་གཞག་དང་འབྲེལ་ཆེ་བས་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །

ཚེ་གནས་པའི་རྒ་ཞེས་པ་ནི། མིའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་འགའ་ཞིག་ལ་འགོ་ཞིང་ཕྱུ་

1 གོང་མཚུངས། ཐོག་ ༡༦--༡༨ ཤོག ༢༥

བའི་ཚེ་འམ་སྲོག་ལ་རྩའི་མིང་གི་མ་བཏགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གསུམ་ཡོད་དེ། གཅིག་ནི་ཡི་གེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཁམས་རྣམས་ལ་རེས་མོས་ཀྱིས་འཛིན།། ཉ་སྟོང་གི་དུས་སུ་མགོ་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་གནས་པ་ཞིག་དང་། གཅིག་ནི་སྣའི་སྒོ་ནས་འབྱུང་བའི་དབུགས་དང་མཉམ་དུ་འགྲོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱུ་ཞིང་མྱི་རུ་སོར་བཅུ་བྱུག་ཙམ་དུ་ཕྱིན་ནས་སྟར་ཡང་ནང་དུ་འཇུག་པ་ཞིག་དང་། གཅིག་ནི་བླ་འཁྱམས་པ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་ན་གྲགས་པ་དེ་དང་འདྲ་སྟེ། རྩག་ཏུ་ལག་པའི་ཚུ་རྒྱས་ཀྱི་གསེར་ནས་བརྒྱད་དེ་ཕྱི་རོལ་ཏུ་རྒྱུ་བ་ཞིག་དང་གསུམ་མོ། །འདི་དག་ཀུན་ཀྱང་སྲོག་གི་ཚ་ཤས་སུ་གྱུར་པ་ཡིན་པས་ན་ཚེ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྐད་དུ་བཤད་རྒྱུད་ལས།

མི་ལ་ཚེ་ཡི་རྩ་ནི་གསུམ་ཡོད་དེ། །གཅིག་ནི་མགོ་ལུས་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་པར་གནས། །གཅིག་ནི་དབུགས་དང་འགྲོགས་ནས་རྒྱུ་བ་སྟེ། །གཅིག་ནི་བླ་དང་འཇུ་སྟེ་འཁྱམས་པ་ཡིན། །[1]

ཞེས་གསུངས། ཡང་ཚེའི་རྩ་ངོས་འཛིན་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི། ཡུན་རིང་དུ་གནས་ཤིང་སྲོག་འཚོ་བའི་རྩ་རིགས་གཅོ་པོ་གསུམ་སྟེ། གཅིག་ནི་མཆིན་པ་དང་གཅོ་ཆེར་འབྲེལ་ཞིང་མཆིན་པ་ལས་བྱེས་པའི་ཁྲག་རྩའི་སྟོང་པོ་གཅོ་པོ་དེ་ཡིན་ལ། ཅི་དེའི་ཡན་ལག་རྩ་ཐན་རྣམས་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱབ་པར་གནས་པ་དང་། གཅིག་ནི་སྟེང་ལས་བྱེས་ཤིང་རྒྱུ་ཁྲག་གཉིས་འཛིན་མས་ཀྱི་རྩ་གཅོ་པོ་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡན་ལག་རྩ་ཐན་དང་བཅས་པ་རྣམས་དབུགས་དང་འགྲོགས་ནས་འཕར་བ་དང་། གཅིག

1 གོང་མཚན་ཐམ། ཐྲི་ཀ ༢༥ ཤོག ༣༩

ནི་གླང་པ་རྩ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས་གྲེས་པའི་ཆུ་རྩལམ་རྩ་དཀར་གྱི་ལྷོང་པོ་གཅོ་བོ་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་ཡན་ལག་རྩ་ཕན་རྣམས་འཇིག་རྟེན་ལ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བླ་དང་འདྲ་བར་ལུས་ཐམས་ཅད་ལ་འཁྱམས་པའི་ཚུལ་དུ་གནས་པ་སྟེ་དེ་གསུམ་ལ་ཚེ་ཡི་རྩ་གསུམ་ཞེས་བཤད།

གཞན་ཡང་ཕྱི་མ་རྒྱུད་ལས།

ཐ་མལ་རྩ་ལ་རྩ་རྒྱུད་གསུམ་དུ་བརྟག །

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར། ནད་ཀྱིས་མ་བསླད་པར་ཐ་མལ་དུ་གནས་པ་རྣམས་ལ་རེག་པའི་སྨོ་ནས་བརྟག་པར་བྱ་བའི་རྩ་རྣམས་པོ་རྩ་མོ་རྩ་བྱང་ཆུབ་སེམས་རྩ་བཅས་གསུམ་དུ་འདུ་ཞིང། དེ་དག་ལས་པོ་རྩ་ཞེས་པ་ནི་སྨྲོམ་ལ་རགས་པར་འཕར་བ་དང། མོ་རྩ་ཞེས་པ་ནི་ཐ་ལ་སྦྱར་བའི་ཚུལ་དུ་འཕར་བ་དང། བྱང་ཆུབ་སེམས་རྩ་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུན་རིང་ཞིང་འཇམ་ལ་མཉེན་པར་འཕར་བའི་རྩ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་པ་སོགས་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་སུ་རྩའི་རྣམ་གྲངས་རྒྱས་པར་འབྱུང་བ་ལས་འདིར་མཚོན་ཙམ་བཀོད་དོ། །

རྩའི་ངོ་བོ་ནི། བཤད་རྒྱུད་ལས།

ཆུང་ཁྲག་རྒྱ་བའི་བུ་གཅིག་ཕྱི་ནང་ཀུན། ।འབྲེལ་བྱས་ལུས་ནི་སྐྱེད་ཅིང་གནས་པ་དང། ।
སྲོག་གི་རྩ་བ་ཡིན་ཕྱིར་རྩ་ཞེས་བྱ། ।[1]

ཞེས་པ་ལྟར། ཆུང་དང་ཁྲག་དང་དུངས་མ་རྣམས་དང་སྙིགས་མ་ཐམས་ཅད་རྒྱ་

1 གོང་མཚན་དམ། ཕྱོགས་ ༧༥ ཤོག་ ༢༢

བའི་བུ་ག་ཕྲ་རགས་རྣམས་ཀྱིས་ལུས་ཀྱི་ཕྱི་ནང་ཀུན་ཏུ་འབྲེལ་བར་བྱས་པས་ལུས་འདི་སྐྱེད་ཅིང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་བྱེད་པས་ལུས་ཀྱི་རྩ་བ་ལྟ་བུ་དང་། སྲོག་གནས་པའི་རྩ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་རྩ་ཞེས་བྱའོ། །

རྩ་དེ་དག་གི་སྒྲུབས་རྣམས་སུ་རྒྱུ་བའི་རླུང་གི་རྣམ་གཞག་མཚོན་ཙམ་འཆད་པ་ལ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པའི་ཚིག་གི་དོན་གྱི་ཟླ་ཟེར་ལས། "དེ་ལ་རླུང་ནི་རྩུབ་ཅིང་ཡང་། །གྲང་ཞིང་སྲ་ལ་ཕྲ་ཞིང་གཡོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་གཟུང་བ་སྟེ། ཉེས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ནས། རླུང་ནི་རྩུབ་པ་དང་། ཡང་བ་དང་། གྲང་བ་དང་། སྲ་བ་དང་། ཕྲ་བ་སྟེ། རྩ་སྒྲུབས་ཕྲ་མོ་ལ་འཇུག་པ་དང་གཡོ་བ་སྟེ། འགྲོ་བའི་ངང་ཚུལ་ཅན་གཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་དང་། སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས། "རླུང་གི་མཚན་ཉིད་ཡང་བ་སྟེ། །"[2] ཞེས་རྩའི་སྒྲུབས་སུ་རྒྱུ་བའི་རླུང་གི་རང་བཞིན་གསུངས།

རླུང་ལ་དབྱེ་ན། ཕན་པ་དང་གནོད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་རླུང་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། ཕན་པའི་རླུང་ལ་དབྱེ་ན། ༡ སྲོག་འཛིན། ༢ ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ། ༣ མེ་འདྲ་འདྲེ་བྱེད། ༤ ཐུར་སེལ། ༥ གྱེན་རྒྱུ་བཅས་ལྔ་ཡོད་ལ། དེ་དག་གི་གནས་དང་བྱེད་ལས་ནི། སྲོག་འཛིན་ལྟེ་བ་ལ་གནས་ཏེ་དབུགས་ནང་དུ་འཛིན་ལ། ཀུན་ལ་ཁྱབ་པ་ལུས་ཀུན་ལ་ཁྱབ་ཅིང་། ལུས་འདེགས་འཇོག་དང་དབང་པོ་ལྔ་གསལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད། མེ་དང་འདྲ

---

1 སྡེ་དགེ བསྟན། གསོ་རིག གོ ལེའུ་དང་པོའི་འགྲེལ་པ། ཤོག ༢ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ༡༡༣ ཤོག ༡༨

2 སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་ཉེར་ལྔ། ཤློཀ ༥ ཤོག ༤༨ གཞུང་འདི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་ལ་བསྟན་འགྱུར་དུ་མི་བཞུགས་ཤིང་། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པ་ཡིན་མིན་ལ་སྔོན་གྱི་མཁས་པ་རྣམས་བཞེད་པ་མི་མཐུན་ཡང་། སྨན་གཞུང་རྙིང་གྲས་ཤིག་ཡིན་མིན་ལ་རྩོད་པ་མེད་པར་མངོན་ཏེ། གཞུང་རང་ཉིད་ཀྱི་འགྱུར་བྱང་དུ་ལོ་ཆེན་བཻ་རོ་ཙ་ནས་བསྒྱུར་བར་བཤད་ཅིང་། ཕྱི་ལོའི་དུས་རབས་བཅུ་གཉིས་པའི་ནང་གཡུ་ཐོག་ཕྱི་མས་བརྩམས་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་པ་ཆ་ལག་བཅོ་བརྒྱད་དུའང་གཞུང་དེ་དྲངས་པ་དང་། བཀའ་ཐང་སྡེ་ལྔའི་བློན་པོ་བཀའ་ཐང་དུའང་གཞུང་དེ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡིན་ཚུལ་འབྱུང་བས་སོ།།

བས་ཟས་འཇུ་བ་དང་ཟས་ཀྱི་དྭངས་སྦྱིགས་འབྱེད། གྱེན་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ལྷ་དང་འགྲོགས་ཏེ་སྣ་བུག་གཡས་གཡོན་དུ་རྒྱུ། ཐུར་སེལ་གྱིས་བཤད་གཅེ་འཕེན་པ་དང་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་ཅིང་། གློ་བ་དང་ལོང་གা་ལ་གནས་པར་བཤད་དེ། སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

ཆུང་ལ་དབྱེ་ན་རྩམ་པ་གཉིས། །ཕན་དང་གཙོ་པ་དགེ་ཡིན་ནོ། ། ཕན་པས་སྟོབས་བསྐྱེད་གཙོ་པས་ཉམས། །དབང་པོ་དག་ལ་ལྷ་དགའི། ། སྲོག་འཛིན་པ་དང་ཀུན་ལ་ཁྱབ། །མེ་འབར་འཇུ་བྱེད་གྱེན་དུ་རྒྱུ། ། ཐུར་དུ་སེལ་དང་ལྷ་དག་གོ། །སྲོག་འཛིན་པ་ནི་ཕྱེ་བ་ན། ། གནས་ཏེ་དབུགས་དག་ནང་དུ་འཛིན། །ཀུན་ལ་ཁྱབ་པས་ལུས་ཀུན་ལ། ། འདེགས་འཛིག་དབང་པོ་ལྷ་གསལ་བྱེད། །མེ་དང་འཇ་བ་ཟས་འཇུ་སྟེ། ། དྭངས་མ་དག་དང་སྦྱིགས་མར་འབྱེད། །གྱེན་དུ་རྒྱུ་བས་འབྱུང་བ་ལྷ། ། བསྟོངས་པས་སྣ་བུག་གཡས་གཡོན་དུ། །ཐུར་སེལ་བཤད་དང་གཅེ་བའོ། ། གནས་ནི་གློ་དང་ལོང་དག་ལ། །གནས་པས་ལུས་དང་སྟོབས་བསྐྱེད་པའོ། །[1]

ཞེས་སོ། །

གནོད་པའི་ཆུང་ནི། ཀུང་པ་དང་། ཚ་བ་དང་བསྟོངས་ནས་ནད་སྐྱེད་པ་དང་། གང་བ་དང་བསྟོངས་ནས་ནད་རྒྱས་པར་བྱེད་པའི་ཆུང་གསུམ་ཡོད་ཚུལ་ཡང་སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

1 སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་ལྷ་པ། ཤྲཱི་ཀ ༡༥--༡༥ ཤོག ༩བ

གཞོན་པའི་རྒྱང་ནི་རྣམ་གསུམ་སྟེ། །རྒྱང་པ་དག་དང་ཚོ་བ་དང་། །
གྲང་བ་དག་དང་བསྟོངས་པའོ། །

ཞེས་དང་།

ནང་ཀུན་རྒྱང་གིས་རྒྱས་པར་བྱེད། །

ཅེས་གསུངས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི་ལས་ཀྱང་རྒྱང་གི་དབྱེ་བ་དང་། གནས་དང་། བྱེད་ལས་བཅས་གསུངས་པའི་ཚུལ་ནི། བཤད་རྒྱུད་ལས།

རྒྱང་ལ་དབྱེ་ན་སྟོག་འཛིན་གྱིན་རྒྱུ་དང་། །ཁྱབ་བྱེད་མེ་མཉམ་ཐུང་སེལ་རྣམ་པ་ལྔ། ।[1]

ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཁྱད་པར་སྟོག་འཛིན་རྒྱང་དེ་སྟྭ་བོར་གནས། །གྲེ་བ་བྱང་གཞུང་རྒྱུ་ཞིང་ཟས་སྐོམ་མེད། །དབུགས་རྟ་བ་མཆེལ་འདོར་སྟྲིད་པ་སྟྲག་པ་འབྱེན། །ཐོ་དང་དབང་པོ་གསལ་ཞིང་སེམས་འཛིན་བྱེད། །གྱེན་དུ་རྒྱུ་བའི་རྒྱང་ནི་བྱང་ལ་གནས། །སྣ་ལྟེ་ཀོག་མར་རྒྱུ་ཞིང་ཚོག་འབྱེན་ལ། །སྟོངས་མདངས་ཁ་དོག་འབད་རྩོལ་བྱས་ལ་བྱེད། ། ཁྱབ་བྱེད་རྒྱང་ནི་སྟིང་ལ་གནས་པ་སྟེ། །ལུས་ཀུན་ཁྱབ་པར་རྒྱུ་ཞིང་འདེགས་འཛིག་འགྲོ། །བཀྲུང་བསྐུམ་འབྱེད་འཛུམ་བྱ་བ་ཕལ་རགས་ལུས། །མེ་དང་མཉམ་པའི་རྒྱང་ནི་ཕོ་བར་གནས། །ཀང་ཁོལ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་ཞིང་ཁ་ཟས་འཇུ། །དབས་སྟེགས་འབྱེད་ཅིང་གཞོད་བྱ་སྟེན་པར་བྱེད། །ཐུར་དུ་སེལ་བའི་རྒྱང་ནི་གཞང་ལ་གནས། །ལོང་དང་ལྐང་

1 རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤློཀ ༢༥ ཨོག ༣༨

པ་གསང་བ་བརྒྱ་ནང་རྒྱ། །ཁྱེ་ཁྲག་གསལ་གཅི་མངལ་གནས་འབྱིན་སྟོམ་བྱེད། །[1]

ཅེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རོ། །

༧ ཞར་ཆུང་ནང་པའི་སྨན་གཞུང་ནས་ཆུང་བའི་ཀློད་པའི་རྣམ་གཞན

༧) ཐྱི་བཀད།

དེ་ལ་ཐྱི་ར་སྟོན་གྱི་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་བོད་དུ་འགྱུར་བ་དགའ་བོ་མངལ་འཇུག་ལྟ་བུའི་མདོ་དང་། གསང་སྦྱགས་ཏན་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སུ་མངལ་དུ་ལུས་ཚགས་པའི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་ཀྱང་། དེ་དག་ཏུ་ཀློད་པའི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་གསལ་བར་མཛད་པ་མི་སྣང་ལ། ཆོས་མངོན་པ་དང་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་རྣམས་སུའང་བློའི་རྣམ་གཞག་དང་བློ་ཡུལ་ལ་རྟེ་ལྟར་འཇུག་པའི་ཚུལ་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཐད་དུ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་དབང་པོ་ཅམ་ལས་རྟེན་ཀློད་པའི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་གསལ་བར་མ་མཛད། རྣལ་འབྱོར་ཏན་མེད་ཀྱི་གཞུང་དུའང་ཡུལ་ཅན་ཤེས་པའི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་གསུངས་པའི་ཐད་དུ་རྟེན་ཙ་ཏན་ཁུང་གསུང་བའི་སྐབས། ཐྱི་བོ་བདེ་ཆེན་གྱི་འགོར་ལོ་ཞེས་ཐྱི་བོར་གནས་པའི་ཙ་རྣམས་བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་རྟེན་དུ་གསུངས་པ་ཅམ་ལས། ཀློད་པའི་སྐོར་ལ་བཤད་པ་གསལ་བར་མ་མཛད་པར་མངོན། དེ་ལྟ་ནའང་སྟོན་གྱི་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་དུ་ཀློད་པའི་སྐོར་ལ་རྣམ་གཞག་རྒྱས་ཅམ་ཞིག་གསུངས་འདུག་པས། འདིར་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་བཤད་རྒྱུ་དང་མན་ངག་རྒྱུ་དང་། མགོན་པོ་ལྷ་སྲུས་ཀྱིས་མཛད་པར་གྲགས་ཤིང་ཐྱི་ལོའི་དུས་

1 རྒྱུ་བཞི། བཤད་རྒྱུ། ལེའུ་ལྔ་པ། ཤྲཱི་ཀ ༢༥--༢༦ ཤོག ༣༧

རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས་སྲུ་རྒྱའི་བཙུན་པ་ཅ་ཤཱ་ཡང་སྨ་ཅ་ཡ་ན་དང། ལོ་ཆེན་བོ་རོ་ཙ་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བར་བཤད་པའི་གཞུང་སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་སྟེ་སོ་མ་རྟ་ཌ་ཞེས་པ་དེར་འབྱུང་བ་ལྟར་གྲགས་པའི་རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་འཆད་དོ། །

༢) མངལ་དུ་ཁྱད་པའི་ཆགས་རིམ།

སྲོག་རྩམ་གཞུང་དུ་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་པ་མ་ལས་ཐོབ་པའི་རྫས་རྣམས། བདེན་པོའི་གནས་ཚུལ་ལ་ཚུ་དང་འོ་མ་འདྲེས་པ་ལྟར་གནས་ཀྱང་སོ་སོར་འབྱེད་རྒྱ་ཡོད་པར་བཤད་ལ། པ་ལས་ཐོབ་པའི་རྫས་ལས་རྡུས་པ་དང། ཁྱད་པ་དང། གཞུང་པ་དང། མ་ལས་ཐོབ་པའི་རྫས་ལས་ཤ་དང། ཁྲག་དང། དོན་ལྟ་དང། སྙོད་བྱུག་རྣམས་གྱུབ་པར་བསྟན་པས་ཁྱད་པ་འགྱུར་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་པའི་ཁུ་བ་ཡིན་པར་བཤད། དེ་ལྟར་ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

པ་ཡི་ཁུ་བས་རྡུས་པ་ཁྱད་གཞུང་སྐྱེད། །མ་ཡི་ཟླ་མཚན་ཤ་ཁྲག་དོན་སྙོད་སྐྱེད།།[1]

ཅེས་གསུངས་སོ། །སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས་ནི།

མ་ཡི་མངལ་དུ་གནས་པ་ནི། །དང་པོ་ཞག་བདུན་ལས་ཀྱི་ཆུང། །
རྒྱུ་སྟེ་མེར་མེར་པོ་དེ་ནི། །དེས་ནི་ཀུན་གཞི་འཛིན་པའི་ཆུང། །
དང་པོའི་ཞག་ནི་གཅིག་ན་བོ། །ཞག་གཉིས་མངལ་ནི་འཛུག་པའི་ཆུང། །
འབྱུང་བས་མེར་མེར་པོར་གྱུར་ཏེ། །ཞག་གསུམ་མངལ་ནི་འཕྲུག་པའི་ཆུང། །
མཁྲང་འགྱུར་ཞེས་པར་གྱུར་པ་བོ། །ཞག་བཞི་ཀུན་ནས་སྡུད་པའི་ཆུང། །

1 བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་གཉིས་པ། ཐོ་ཀ ༢༢ ཤོག ༢༨

འབྱུང་བས་གོང་གོང་པོར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་ནི་ལྷ་ལ་ཐལ་བྱེད་ཅེས། །
ཆུང་འབྱུང་ལྷུར་ལྷུར་པོར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་དྲྭ་བ་ན་ཕྱུད་བྱེད་ཅེས། །
ཆུང་འབྱུང་ནར་ནར་པོར་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་བདུན་པ་ན་ཐོགས་མེད་ཅེས། །
ཆུང་འབྱུང་བུ་ཀ་ཅན་དུ་གྱུར། ।[1]

ཅེས་མངལ་དུ་ཞུགས་པའི་ཞེས་བདུན་ཕྲག་དང་པོའི་ནང་ཞེས་རེར་ཆུང་མི་འདྲ་བ་འབྱུང་བའི་དབང་གིས་ལུས་དེ་ཉིད་མེར་མེར་པོ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་ཚུལ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

བདུན་ཕྲག་གཉིས་ན་འཕོར་བ་ཞེས། ।ཆུང་འབྱུང་ལྷེ་བར་གནས་པ་འོ། ।
ཆུང་བསྟེན་པ་ཡི་རྩ་གནས་ཏེ། ।ཉི་མའི་འཕོར་ལོ་ཞེས་པ་ཚགས། ।[2]

ཞེས་སོགས་ཞེས་བདུན་ཕྲག་གཉིས་པ་ལ་འཕོར་བ་ཞེས་པའི་ཆུང་འབྱུང་ཞིང་ལྷེ་བའི་རྩ་ཉི་མའི་འཕོར་ལོ་ཚགས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཞེས་བདུན་ཕྲག་བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ཆུང་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་དང་བཅས་ཏེ་ལུས་འཛིལ་ཚུལ་བཤད་ལ། བཤད་ཚུལ་དེ་དག་གོང་དུ་མདོ་རྒྱུད་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་འབྱུང་བའི་ལུས་ཀྱི་ཚགས་རིམ་བཤད་པ་དང་ཆུང་མི་འདྲ་བ་ཡོད།

གླང་པ་ཚགས་ཚུལ་ནི་བཤད་རྒྱུད་ལས།

ཚགས་པའི་རྩ་ནི་ལྷེ་བ་ལས་གསུམ་གྱིས། ।རྩ་གཅིག་གྱིན་ལ་སོང་བས་གླང་པ་ཚགས། ।གཏི་མུག་གླང་པར་བཏེན་ནས་གནས་པ་སྟེ། ।དེ་ལས་བད་ཀན་སྐྱེད་པས་

1 སྨན་དཔྱད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་དང་པོ། ཤྲཱ་ཀ ༢-༢༢ ཤོག ༧༠

2 སྨན་དཔྱད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་དང་པོ། ཤྲཱ་ཀ ༢༣ ཤོག ༧༠

སྟོང་ན་གནས། ।[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ལུས་འདི་ཉིད་མའི་མངལ་དུ་ཆགས་སྒྲགས་རྒྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་རྒྱལ་བའི་དབྱས་ནས་རྡོ་མོ་མི་འབྱ་བ་གསུམ་དུ་གྱེས་པ་ནི། ཁྲག་གམ་མེ་ཁམས་རྒྱུ་བའི་རྒྱ་དང་། ཆུཤམ་ཟླ་བའི་ཁམས་རྒྱུ་བའི་རྒྱ་དང་། ཐྲུང་ཁམས་རྒྱུ་བའི་རྒྱ་རྣམས་ཡིན་ལ། དེ་དག་ལས་ཟླ་བའི་ཁམས་རྒྱུ་བའི་རྒྱ་དཀར་པོ་དེ་ཉིད་ལུས་ཀྱི་གཡོན་ཕྱོགས་ནས་སྟེང་གা་དང་། མཁྲིན་པ་དང་། ཕྱི་བོའི་འཁོར་ལོའི་ལྟེ་བ་རྣམས་བརྒྱུད་ནས་གཞན་དུ་གྱེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གྱེན་དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ཟླ་བ་ཆགས་ཤིང་། ཟླ་བས་ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱན་བྱས་ནས་གཏི་མུག་དང་། ཉིན་ལེན་བྱས་ནས་བད་ཀན་འབྱུང་བས་ན། མགོ་བོ་རྩོངས་ཤིང་ལྟེ་འཕེབས་སོགས་ཀྱང་ཟླ་བ་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྣང་བ་ཡིན་ནོ། །

༣) ཟླ་བའི་ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ།

ཟླ་བ་ལ་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་ཕོ་ཟླ་དང་མོ་ཟླ་གཉིས་སུ་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་གང་སྣའི་དབང་གིས་ཟླ་བ་གང་བ་ཐམས་ཅད་ཕོ་ཟླ་དང་། ཟླ་བ་ཐམས་ཅད་མོ་ཟླ་དུ་འདུ་ལ། དེ་ལའང་རྒྱས་པའི་སྣོན་མང་ཉུང་དང་། མགོ་བོའི་དབྱིས། མིའི་གཤིས་རྒྱུད་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་དབྱེ་ཚུལ་ཡང་བཤད་དེ། རྒྱས་སྣོན་མེད་པ་ནས་སྣོན་བཅུ་དྲུག་པ་ཅན་ཡོད་ལ། ཕྱི་བོ་རྒྱུམ་ཞིང་མཐོ་བ་ནི་ཕལ་ཆེར་སྣོན་གཅིག་པ་དང་གཉིས་པ་ཅན་དང་། མཐོ་ཞིང་གྲུ་བཞི་པ་ནི་སྣོན་བཞི་པ་ཅན་དང་། ཕྱི་བོ་འཕང་དམའ་བ་ནི་ཕལ་ཆེར་སྣོན་དྲུག་པ་ཅན་དང་། ལྟག་པ་འབྲུར་ཞིང་མཆོག་མ་

1 རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་བཞི་པ། ཤྲཱི་ཀ ཅ ཡོག ༣༥

དམའ་བ་ནི་ཕལ་ཆེར་སྲུབས་བརྒྱད་པ་བུང་ཚང་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཕོ་བློ་དུ་འདུའོ། །ཡང་ཁམས་བཟང་ལ་མི་གཏོང་བ། སྨྲ་བ་ཉུང་ཞིང་བརྟན་པར་སྨྲ་བ། མི་གཅིན་ཏུ་རྟོག་བ་དག་ནི་ཕལ་ཆེར་བློ་བཟང་བ་དང་། ཐུན་བོ་ལེབ་ཅིང་འཛིང་བ་ནི་ཕལ་ཆེར་སྲུབས་བ་ཅུ་པ་ཅན་དང་། མཚོག་ས་མཐོ་ཞིང་འཛིང་བ་ནི་སྲུབས་བ་ཅུ་གཉིས་པ་དང་བ་ཅུ་བཞི་པ་དང་བ་ཅུ་དྲུག་པ་ཅན་ཡིན་ལ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་མོ་བློ་དུ་འདུའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་སློན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

ཐུན་པ་པོ་ཐུན་མོ་ཐུན་གཉིས། །པོ་ཐུན་ཐམས་ཅད་གར་བསྟེ། ।
མོ་ཐུན་ཐམས་ཅད་ཟླ་བ་ཡིན། ।སྲུབས་མེད་གཅིག་ཏུ་ཟློམ་པ་དང་། ।
གཉིས་པ་བཞི་པ་ལྔ་པ་དང་། ।དྲུག་དང་བརྒྱད་དང་བཅུ་པ་དང་། ।
བཅུ་གཉིས་བཅུ་བཞི་བཅུ་དྲུག་པ་འོ། ।ཐུན་བོ་ཟློམ་ཞིང་མཐོ་བ་ནི། ।
ཕལ་ཆེར་གཅིག་པ་གཉིས་པ་འོ། ।རྩ་མཐོ་གྲུ་བཞི་བཞི་པ་འོ། ।
ཐུན་ཕལ་ཙམ་དམའ་ཕལ་ཆེར་དྲུག ।ལྟག་ལབ་ལུང་མཚོག་ས་དམའ་བ་ནི། ।
བརྒྱད་པ་བུང་ཚང་ཅན་དྲུ་འོ། ।དེ་ནས་ཐུན་པ་ཕོ་ཐུན་ཡིན། ।
ཁམས་བཟང་མི་གཏོང་བ་དག་ནི། ।སྨྲ་བ་ཉུང་ཞིང་བརྟན་པར་སྨྲ། ।
མི་གང་ཤིན་ཏུ་རྟོག་བ་ནི། ।ཕལ་ཆེར་ཐུན་པ་བཟང་བ་འོ། ।
ཐུན་ལེབ་འཛིང་བ་བཅུ་པ་སྟེ། ।མཚོག་ས་མཐོ་ཞིང་འཛིང་བ་ནི། ।
བཅུ་གཉིས་བཅུ་བཞི་བཅུ་དྲུག་པ་འོ། ।ཐུན་པ་མོ་ཐུན་དག་ཏུ་འདོད། ।[1]

ཅེས་གསུངས་སོ། ।

1 སློན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེ་ཤུ་ཞེ་བརྒྱད་པ། ཤྲཱི་ཀ ༢༨--༣༢ ཤོག ༢༢༠

གཞན་ཡང་གླང་པའི་དབྱེ་བ་བདུན་འཛིན་ཚུལ་ཡང། མན་ངག་རྒྱུད་ལས།

གླང་པ་རྒྱ་མཚོའི་གནས་ལུགས་བསྟན་པ་ནི། །ཤ་གླང་མར་གླང་བྱང་ཚང་གླང་པ་
དང་། །ཐུམ་གླང་ཞོ་གླང་འོ་གླང་ཆུ་གླང་བདུན། །[1]

ཞེས་པ་ལྟར་བད་ཀན་ཤས་ཆེ་བའི་མི་ལ་ཤ་དང་སྲ་མཁྲིགས་མཚུངས་པའི་
གླང་པ་དང་། མཁྲིས་པ་ཤས་ཆེ་བའི་མི་ལ་མར་དང་སྲ་མཁྲིགས་མཚུངས་པའི་གླང་པ་
དང་། འདུས་པ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་སྨྲང་མའི་ཚང་ལྟར་ས་བོ་ས་བོ་ཏུ་ཆགས་པའི་གླང་པ་
དང་། བད་མཁྲིས་དང་ལྡན་པ་ལ་འོ་མ་དང་དང་བ་བསྲེས་པའི་ཞོ་ཐུམ་མའི་གང་སྨ་དང་
མཚུངས་པའི་གླང་པ་དང་། བད་རླུང་གི་མི་ལ་ཞོའི་གང་སྨ་དང་མཚུངས་པའི་གླང་པ་
དང་། རླུང་མཁྲིས་ཀྱི་མི་ལ་འོ་མའི་གང་སྨ་དང་མཚུངས་པའི་གླང་པ་དང་། རླུང་གི་རང་
བཞིན་ཅན་ཀྱི་མི་ལ་ཆུ་ལྟར་སྨ་བའི་གླང་པ་སྟེ་བདུན་ནོ། །འདི་དག་ནི་གླང་པའི་མཁྲུང
ས་དང་ཚོ་ཟིན་མི་ཟིན་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞག་པ་ཡིན་ནོ། །གླང་པའི་ལྟང་ཚད་ལ་རང་རང
གི་ཁྲོར་བ་གང་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི་བཤད་རྒྱུད་ལས།

གླང་པའི་ལྟང་ཚད་རང་གི་སྟེམ་པ་གང་། །[2]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༥) ཏྲང་ཙའི་རྣམ་གཞག

ཡང་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་ལས་གླང་ཙའི་རྣམ་གཞག་འཆད་སྒྲགས། ལུས་

1 གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི། མན་ངག་རྒྱུད། ལེའུ་ཀུ་གསུམ་པ། ཕྱོགས་ ༣ ཤོག ༥བ།

2 གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་བཞི་པ། ཕྱོགས་ ༥ ཤོག ༣།

འདི་ལ་སྲིད་པའི་རྩ་བོ་ཆེ་ཞེས་མིང་བཏགས་པའི་རྩའི་གཙོ་བོ་སྟེ་ཚན་བཞི་དང། སྟེ་ཚན་རེར་རྩ་ཉེར་བཞི་རེ་དང་རྩ་ཕན་ལྡ་བརྒྱ་རེ་ཡོད་པ་ལས། མིག་རྣ་བ་སྣ་ལྕེ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་ལ་རང་རང་གི་ཡུལ་གཟུགས་སྒྲ་དྲི་རོ་རེག་བྱ་ལྡ་འཚར་ཞིང་ཚོར་བར་བྱེད་པའི་རྩ་ཉི་ཤུ་རྩ་བཞི་ཡན་ལག་གི་རྒྱུང་ལྡའི་རྟེན་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་གླང་པར་རྩ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འཁྱིལ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྩ་ལ་གནས་ཤིང། དེ་ཉིད་ལས་འཕོར་རྩ་ཕན་དང། དེ་ལས་ཡང་ཕན། དེ་ལས་དྲ་བ་ལྟར་གྱི་རྩ་ཕན་ལྡ་བརྒྱས་བསྐོར་བར་བཤད་དེ། བཤད་རྒྱུད་ལས།

སྲིད་པའི་རྩ་བོ་ཆེ་ནི་རྣམ་བཞི་སྟེ། །དབང་པོ་ཡུལ་ལ་འཚར་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ།།
གླང་པ་ལ་སྲིད་རྩ་ཕན་ལྡ་བརྒྱས་བསྐོར། །[1]
ཅེས་པ་ལྟར་རོ། ། སྨན་དབྱད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས་ཀྱང།

དེ་ནི་གླང་པའི་སྙིང་བཀོད། །དབང་པོ་ལྡ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོ། །[2]
ཞེས་དབང་པོ་ལྡའི་རྩ་གླང་སྙིང་དང་འབྲེལ་ཚུལ་གསུངས་སོ། །
ཡང་སྨན་དབྱད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

ཡན་ལག་ལྡ་ཡི་མགོ་བོ་ནི། །གླང་པ་དབང་པོ་ལྡ་ཡིས་ཁྱབ། །
གླང་པ་དང་ནི་གླང་པའི་སྙིང། །ལུས་ཀྱི་དབང་རྟེན་ས་བོན་འཛིན། །
དེ་ལ་རྩ་བརྒྱད་མཚན་པ་མིག །རྣ་བ་མཁལ་མའི་རྩ་དག་དང། །

1 གསོ་རིག་རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་བཞི་པ། ཤློཀ ༢༢ ཤོག ༣༨
2 སྨན་དབྱད་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་ཞེ་དགུ་པ། ཤློཀ ༣༧ ཤོག ༢༩

སྟོད་དང་གློ་ཡི་རྩ་དགུ་བདུན། །ལྟེ་བང་སྟེང་གི་རྩ་དགུ་གོ། །[1]

ཞེས་བདུན། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཐུགས་སྟེང་རྡུམེག་ཕྱེད་པོ་འདྲ། །མིག་བདུན་རྣ་བ་སྟོད་ལྟེ། །
ཙ་རྒྱས་ཚུ་བདེ་བདུན་འབྲེལ། །འཕར་ཙ་བཞི་བདུན་འགྲོགས་བཞིའི་རྩ། །
རྒྱས་པ་བཞི་བདུན་ཚུ་བཞིས། །ཐུགས་པའི་སྟེང་བདུན་འབྲེལ་བ་སྟེ། །
ལ་ལ་ཐུགས་པའི་རྒྱ་ཡང་ཟེར། །དབུས་ནས་བོན་བཅུད་ཀྱི་རྩ། །
ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་རྒྱས་པར་བྱེད། །སྟེང་ནས་ཐུགས་པ་དགག་བདང་ནི། །
སྲོག་འགྲོ་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་འཇིག །[2]

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཐུགས་པའི་རྒྱ་དང་གྲི་འོག་ན་གནས་པའི་ཐུགས་པ་ལ་ཐུགས་ཁྲིམ་གྲི་མདུན་ངོས་ཀྱི་ཆར་གནས་པའི་ཐུགས་པ་དང་། ཐུགས་ཁྲིམ་གྲི་རྒྱབ་ངོས་ཀྱི་ཆར་གནས་པའི་ཐུགས་སྟེང་གཉིས་ཡོད་ལ། དབང་པོ་ལྟའི་རྩ་རྣམས་དེ་དང་འབྲེལ་བས་ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་རྟེན་གཙོ་བོ་ཡིན་ཞིང་། ཡང་མཆིན་རྩ་ལ་སོགས་པའི་རྩ་བརྒྱད་དང་། འཕར་ཙ་བཞི་དང་། འགྲོགས་པ་བཞིའི་རྩ་རྣམས་ཀྱང་ཐུགས་སྟེང་དང་འབྲེལ་བ་དང་། ཐུགས་སྟེང་གི་དབྱིབས་རྡུམེག་ཕྱེད་ཀ་དང་འདྲ་ལ། ཐུགས་པའི་དབུས་ན་ས་བོན་བཅུད་ཀྱི་ཙ་ལས་ལུས་ཀྱི་བདེ་བ་འཕེལ་འགྲིན་བྱེད་ཚུལ་སོགས་གསུངས། ཡང་བཤད་རྒྱུད་ལས།

ཐུགས་པ་ཙ་ཡི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ལས། །ཙ་བ་ལྟ་བུར་ཐུར་དུ་ཟུག་པ་ཡི། །

1 གོང་མཚན་དམ། ལེའུ་ཞེ་བརྒྱད་པ། ཕྱོགས་ ༨--༩ ཤོག ༢༢༥

2 གོང་མཚན་དམ། ལེའུ་གསུམ་པ། ཕྱོགས་ ༣༧--༣༣ ཤོག ༧༥

བྱ་བ་བྱེད་པའི་ཚུ་རྩ་བཅུ་དགུ་ཡོད། །དེ་ཡང་དོན་སྟོང་ནང་དུ་འཇིལ་བ་ཡི། ། དར་གྱི་དབྱངས་ཐག་བཅུ་གསུམ་སྒྲས་པའི་རྒྱ། །ཡན་ལག་ཕྱིར་འཇིལ་མངོན་པའི་ རྩ་དྲུག་སྟེ། །དེ་ལས་ཚུ་རྩ་ཐན་བུ་བཅུ་དྲུག་གྱེས། །[1]

ཞེས་གླུང་པ་ནི་རྩ་དཀར་ཐམས་ཅད་སྐྱེད་པའི་གཞི་རྒྱ་མཚོ་དང་མཚུངས་ལ། དེ་ལས་རྩ་བ་ལྔ་བུར་ཐུར་དུ་ཟུག་པའི་རྩ་རྒྱུངས་པ་ནི་སྲོག་རྩ་དཀར་པོ་སྟེ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཚུའི་ཁམས་གསོ་ཞིང་སྐྱེད་པའི་ཚུ་རབས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་བཅུ་དགུ་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་གླུང་པ་ནས་མཁྱེན་པའི་ནང་བརྒྱད་དེ་དོན་སྟོང་དང་ནང་ནས་ འཇིལ་བའི་དར་གྱི་དབྱངས་ཐག་བཅུ་གསུམ་ཞེས་སྒྲས་པ་ལྔ་བུའི་རྩ་བཅུ་གསུམ་དང། དེའི་སྟེང་ཡན་ལག་རྣམས་དང་ཕྱི་རོལ་ནས་འཇིལ་བའི་རི་མོ་མངོན་པའི་རྩ་དྲུག་ བཅས་བསྡོམས་པས་བཅུ་དགུ་སྟེ། དེ་དག་ནི་གཙོ་ཆེར་ལུས་འགུལ་བསྐྱེད་སོགས་ ཀྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། བཅུ་དགུ་པོ་དེ་ལས་ཀྱང་ཚུ་རྩ་ཐན་བུ་བཅུ་དྲུག་མགོ་དང་ ཤུང་ལག་སོགས་ལ་འཇིལ་བར་གསུངས་སོ། །

༤) ཐུང་པའི་ཆ་ཤས་རྒྱུངས་པ་དང་། ཐུང་རྒྱ་དང་། ཚངས་དྲང་ཁྱི་འགོར་ལོ།

རྒྱུངས་པཉམ་གཞུངས་པ་ནི། ཕྱི་ནང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་པལ་ཆེ་བར་བཀོད་ འདོམས་དང་ཚོད་འཛིན་བྱེད་པའི་སྲོག་རྩ་དཀར་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཐུང་པ་ནས་ གཞུག་ཚུང་བར་ལྟོན་ཤིང་གི་རྩ་བ་བཞིན་སྐེ་དང་སྣལ་ཆོགས་ཀྱི་སྦུབས་བརྒྱད་དེ་ འཇིལ་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བཤད་དེ། སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

1 རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་བཞི་པ། སྒོ་གཅིག ༡༥-༡༨ ཤོག ༣༩

གཞུངས་པ་མགོ་བོ་དག་ལས་ཆགས། །སྣལ་པའི་ནང་འཁྱིས་བ་ཅུ་གསུམ་བར། ། བཅན་ནམ་བསྡུད་ན་ས་བོན་འཚོར། །བེམ་པོ་འདྲ་སྟེ་འཆི་བར་འགྱུར། །[1]

ཞེས་གཞུངས་པ་གང་ལས་བྱེས་པ་དང་། གང་ནས་བརྒྱད་པ་དང་། གང་དུ་འབྲེལ་ཞིང་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་དང་། ནང་དུ་གྱུར་པའི་སྐྱོན་རྣམས་བསྟན་ཏེ། །

ལྷད་རྒྱལམ་རྒྱ་དར་ནི། ལུས་དབང་ལྷད་པ་དང་། ལྷད་སྟེང་དང་། རྒྱངས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་བཏུམས་པའི་རྣམ་པས་ཀུན་ནས་གཡོགས་ཤིང་རྒྱ་དར་ལྟར་ཕྱི་ནང་མི་ཁྱེབ་པས་དྲངས་ཤིང་གསལ་བ། ཁྲག་སོགས་ཟུངས་ཀྱི་རྒྱ་བ་དང་ལྡན་པས་མདོག་སྨུག་མདངས་ཅན་སྲ་ལ་མཉེན་པ་རི་དྭགས་ལྟ་བའི་པགས་པའི་སྲབ་མ་ཐུག་ཙམ་ཡོད་པ། བྱེད་ལས་མཚོན་དང་གནོད་འདུ་སོགས་སྲུང་བར་བྱེད་པ་ཞེག་ཡིན་པར་བཤད་དེ། སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

ལུས་ཀྱི་དབང་ཉེན་ལྷད་པ་ལ། ।རྒྱ་ནི་དར་དཀར་ཏིལ་བ་འདྲ། ।[2]

ཞེས་དང་། མན་ངག་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་།

རྒྱ་དར་སྨུག་ལ་དྲངས་པ་ལྟ་ཅི་ལ་ཙམ། ।རྩ་ཡི་ཏ་བར་གཏུམས་ནས་གནས་པ་ཡིན།।[3]

ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཚངས་དུང་གི་འགོར་འོ་ནི། སྲོག་རྩ་ལས་འོངས་པའི་ལྷོན་ཤིང་བཞིའི་རྩེ་མོ་

1 སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་གཉིས་པ། ཕྱོགས་ ༢༢ ཤོག ༢༥

2 སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་བཞི་པ། ཕྱོགས་ ༣༠ ཤོག ༣༢

3 རྒྱུད་བཞི། མན་ངག་རྒྱུད། ལེའུ་བྱ་གསུམ་པ། ཕྱོགས་ ༩ ཤོག ༩ཨ།

གྱེན་དུ་སོང་བ་གླང་པར་འབྲེལ་བའི་རེ་ཐག་བཞི་དང། གླང་པ་ལས་ཐུར་དུ་རྒྱུ་ཞིང་ནང་གི་དོན་སྟོང་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་ཚུ་ཙ་དང་དབང་ཙ་རྣམས་འདུས་པ། གླང་པའི་དབུས་སུ་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པ་རྒྱང་གིས་ཐིག་ལे་དང་ཙ་དང་རྒྱང་དང་སེམས་རྣམས་མ་ཚང་བ་མེད་པར་བཟུང་ཞིང། གླང་དབུས་དེའི་ཙ་འགྲོ་ལམ་ལྟ་བུ་ལས་རྒྱང་རྒྱུ་བ་དང་ཐིག་ལे་འཕོ་ལ་ད་དུང་ཐིག་ལे་དང་རྒྱང་དེ་གཉིས་གནས་གཞན་དུ་འང་འདྲེན་པའི་ཙའི་འགོར་ལོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཚངས་དུང་གི་འགོར་ལོ་ཡིན་པར་བཤད་ལ། ཡང་གླང་སྟེང་དང་ཐོད་པའི་ཐུད་མཚམས་སུ་ཟེན་བུ་མཐེབ་མོ་ཅམ་ཡོད་པར་བཤད་དེ། སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

ཐྱི་བོ་དག་ཏུ་ཐུད་པ་ནི། །ཚངས་པ་དུང་གི་འགོར་ལོ་ལོ། །
ཞེས་དང། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ལས་ཐྱི་བོར་ཐུད་པ་ནི། །ལུས་ཀྱི་དབང་རྟེན་གླང་པ་ལ། །
རྒྱ་ནི་དར་དཀར་ཏེ་ལ་བ་འདྲ། །ཚུ་བ་རྒྱུས་པ་རྒྱ་སྣྱབས་དང། །
འབྲེལ་ཏེ་ཕྱི་ཡི་རེ་ཐག་ནི། །ནང་གི་ལྷོན་ཤིང་ཙ་བཞི་དང། །
ཐྱི་བོ་དག་ཏུ་འདུས་པ་ནི། །རྒྱང་གིས་ལུས་ཀྱི་ས་བོན་བཟུང། །
ཚངས་པ་དུང་གི་འགོར་ལོ་སྟེ། །ལུས་ཟུངས་ས་བོན་ཙ་ཡིན་ནོ། །[1]
ཞེས་གསུངས། ཡང་སྨན་དབྱད་དེ་ཉིད་ལས།

1 སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ། ལེའུ་བཞི་པ། ཤྲཱི་ཀ ༣༠--༣༣ ཤོག ༥༧

གླང་སྟེང་ཐོད་པའི་འགོག་མཚམས་ནི། །མཐེབ་མོ་ཅམ་གྱི་རྩེན་བུ་ཡོད། ། [1]

ཅེས་དང་།

ཡང་གླང་པའི་རྒྱ་དང་ལུས་ཀྱི་དོན་ལྡ་སྟོད་དྲུག་གི་རྒྱ་རྣམས་འབྲེལ་ཚུལ་ཡང་། སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

དོན་དང་སྟོད་ཀྱི་རྒྱ་དག་ནི། །ཚངས་པའི་བུ་གའི་རྒྱ་དང་འབྲེལ། ། [2]

ཞེས་དང་།

མིག་སོགས་དབང་པོ་རྣམས་གླང་རྒྱ་དང་ཕན་གནོད་འབྲེལ་ཚུལ་ནི། སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

གླང་པའི་གཟུར་རྒྱ་དག་ནས་ནི། །ལྷག་པའི་ཚོན་གང་བཅལ་བ་ནི། ।
གླང་པ་དག་ནས་མིག་ཏུ་འགོར། །ཚད་ན་མིག་འབྱུལ་གཞུང་རེངས་ཏེ། ། [3]

ཞེས་སོགས་གསུངས།

ཡང་གླང་པའི་ཚ་ཤས་རྣམས་ལུས་ཀྱི་རྒྱ་དང་འབྲེལ་ཞིང་རྒྱ་ལ་བཏེན་པའི་སྒོག་འཛིན་གྱི་ཆུང་སོགས་རྒྱ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་ཆུང་རྣམས་སོ་སོས་ཐུན་མིན་གྱི་བྱ་བ་གང་བྱེད་པའང་སྨན་དབྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལས།

སྦྱི་གཙུག་ཚངས་པ་དུང་གི་སྒོར། །བདུད་རྩ་ནག་པོ་སྟེང་གི་རྩ། ।
འབྲེལ་ཏེ་ཆུང་རྒྱ་དེ་རྣམས་ལ། །གྱེན་དུ་རྒྱ་བའི་ཆུང་ཡིན་ཏེ། ।

1 གོང་མཚན་དམ། ལེའུ་ཞེ་དགུ་པ། ཤྲཱི་གཟ ३३ ཤོག ११३

2 གོང་མཚན་དམ། ལེའུ་གོ་བདུན་པ། ཤྲཱི་ཕ ३८ ཤོག ३²⁰

3 གོང་མཚན་དམ། ལེའུ་ཞེ་དགུ་པ། ཤྲཱི་ཕ ३²ʹ ཤོག ११३

ཤེས་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་འོ། །[1]

ཞེས་དང་། བཤད་རྒྱུད་ལས།

ཁྱད་པར་སྦོག་འཛིན་རྒྱང་དེ་སྤྱི་བོར་གནས། །གྲེ་བ་བྱང་གཞུང་རྒྱ་ཞིང་ཟས་སྐོམ་མིད། །དབྱགས་རྡུབ་མཆིལ་འདོར་སྦྲིད་པ་སྒྲེགས་པ་འབྱེན། །ཆོ་དང་དབང་པོ་གསལ་ཞིང་སེམས་འཛིན་བྱེད། །[2]

ཅེས་སོགས་གསུངས་སོ། །

མདོར་ན་གླང་པ་ནི་དབང་སྒྱུར་བ་པོ་དང་། དབང་པོ་དོན་སྟོང་སོགས་ལུས་ཀྱི་ཚ་ཤས་རྣམས་ནི་དབང་བསྒྱུར་བྱ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས། ཕྱོན་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་དག་ལས་གླང་པ་ལ་ལུས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞེས་བཤད་ལ། དབང་བསྒྱུར་ཚུལ་ནི། ཤྱིང་ལྟ་བུ་ཡང་གླང་པ་ལ་རག་ལས་པའི་སྨོ་ནས་རང་གི་ལས་བྱེད་ལ། དོན་སྟོང་དབང་པོ་སོགས་ལུས་ཀྱི་ཚ་ཤས་རྣམས་ཀྱང་གླང་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྩ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐུལ་ཏེ་སོ་སོའི་ཐུན་མིན་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་བྱེད་དོ། །ཡང་གླང་པ་ནི་གླང་ཤྱིང་དང་དོན་སྟོང་དང་དབང་པོ་དང་དབང་རྩ་དང་ཚུ་རྩ་དང་འབྱུང་བ་རྣམས་ལ་རག་ལས་ཤེས་དེ་དག་ཀྱང་གླང་པ་ལ་རག་ལས་པའི་སྨོ་ནས་རང་རང་གི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལས། ཕན་ཚུན་རག་མ་ལས་པར་གླང་རྡུལ་ཁོ་ནས་བྱ་བ་གང་ཡང་མི་བྱེད་པ་ནི་འདིར་དྲངས་པའི་གསོ་རིག་བཤད་རྒྱུད་དང་མན་ངག་རྒྱུད་དང་སྨན་དཔྱད་ཟླ་བའི་རྒྱལ་པོ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པར་གནས་སོ། །

1 གོང་མཚུངས། ལེའུ་བཞི་པ། ཤྲཱི་ཀ ৩০ ཤོག ২২

2 རྒྱུད་བཞི། བཤད་རྒྱུད། ལེའུ་མ་པ། ཤྲཱི་ཀ ২৫ ཤོག ২৬

། ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ལ་བཤད་པ།

དེ་ལ་སྤྱི་ར་སྟོང་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་གྲུབ་རིམ་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང་། བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ད་ལྟར་ང་ཚོར་མངོན་བཞིན་པ་འདི་ཕྱ་བའི་རིམ་པ་ཞིག་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་དང་། ཕྱ་བ་དེ་ཡང་མཐར་ཐུག་ན་ཆུང་སེམས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཚེས་ཕྱ་རིམ་ཞིག་ནས་གྲུབ་ཡོད་པར་བཤད་པས། གསང་བ་འདུས་པའི་གཞུང་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ནི་ཚོས་ཉིད་དང་ཆུང་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གཞི་མའི་རྣམ་པ་དེ་ང་ཚོར་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན།

མཐར་ཐུག་ན་ཆུང་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དབྱེར་མེད་པས་ང་ཚོའི་ལུས་པོའི་སྟེང་གི་འབྱུང་བ་དང་ཕྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་རང་བྱུང་གི་འབྱུང་བའི་བར་ལ་འབྲེལ་པ་ཟབ་མོ་ཞིག་ཡོད་དེ། ཕྱག་ལུགས་ཀྱི་ཙ་ཆུང་སྒོམ་སྒྲུབ་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཡོད་པ་དང་། ཡང་ན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཚོར་ཤེས་སྐྱེན་པའི་གང་ཟག་རིགས་གཅིག་གིས་འབྲེལ་པ་ཕྱ་མོ་དེ་རྟོགས་ཐུབ།

དེ་ལྟ་བུའི་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་པའི་ཚུལ་མདོ་ཕྱག་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་འབྱུང་བ་མཚོན་ཙམ་འཆད་པ་ལ། ནང་པའི་མདོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་མའི་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་སྦྱར་བ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཚེ་འདིའི་གཟུགས་ཕུང་གསར་དུ་གྲུབ་ཅིང་། དེ་དང་དུས་མཉམ་དུ་ཚེ་འདིའི་ཚོར་བ་འདུ་ཤེས་འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཏེ། མིང་བཞིའི་ཕུང་པོའང་གྲུབ་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་ཚེ་ཇི་སྲིད་ཀྱི་བར་དུ་མདུང་ཁྱིམ་ལྟར་གཅིག་ལ་གཅིག་རྒྱེན་གྱི་ཚུལ་དུ་འབྲེལ་ཏེ་གནས་པའི་ཚུལ་ནི། སྟོན་དགོན་གླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྣ་ལྷའི་ལྷང་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་ལས།

"དེ་དག་དང་འབྲུང་བ་ཆེན་པོ་བཞི་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ནས་མདུང་ཁྲིམ་གྱི་ཚུལ་དུ་མིང་དང་གཟུགས་ཞེས་བྱའོ། །"[1] ཞེས་དང། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་སའི་དངོས་གཞི་ལས་ཀྱང། "དེ་ལྟར་ན་རྣམ་བར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་མིང་དང་གཟུགས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ལ་མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱུན་གྱིས་རྣམ་བར་ཤེས་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། ད་ལྟར་གྱི་དུས་ན་ཚེ་ཇི་སྲིད་བར་མདུང་ཁྲིམ་གྱི་ཚུལ་དུ་འཇུག་གོ། །"[2] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ནམ་ཞིག་གང་ཟག་དེའི་ལུས་སེམས་གཉིས་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་འབྲེལ་པ་ཆད་དེ་ཕུང་པོ་དོར་བ་དང་ཏོད་ཡལ་བ་དང་སྲོག་ཀྱང་འགགས་པས་གང་ཟག་དེ་ཤི་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་དང་པོ་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་མདོ་ལས། "འཚེ་བ་གང་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་དང་དེ་དག་སེམས་ཅན་གྱི་རིས་དེ་དང་དེ་དག་ནས་འཕོས་པ་དང། འཕོ་བ་ཉིད་དང། ཞི་བ་ཉིད་དང། ནང་ཉམས་པ་དང། ཚེ་ཉམས་པ་དང། ཏོད་ཡལ་བ་དང། སྲོག་གི་དབང་པོ་འགགས་པ་དང། ཕུང་པོ་རྣམས་འདོར་བ་དང། ཤི་བ་དང། དུས་བྱེད་པ་འདི་ནི་ཤི་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ།"[3] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལ་སེམས་སམ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་ནང་གསེས་ཀྱིས་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབང་ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་སུ་གྱུར་པའི་སེམས་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་ལྷོས་ཚབས་ཆེ་བས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡོད་མེད་དང་གསལ་མི་གསལ་གྱི་རྟེས་སུ་འབྲང་བ་ཡིན་

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་མདོ་འགྲེལ། དེ། བམ་པོ་གསུམ་པ། ཤོག ३९ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৬৫ ཤོག ১২৫

2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ཅོག ཚོ། བམ་པོ་དགུ་པ། ཤོག ৭০৭ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৩/২ ཤོག ৫৭৮

3 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཚ། ཤོག ৭২৮ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৬২ ཤོག ২৩০

ལ། དེ་བས་ན་དེའི་བདག་ཏྲེན་ཁྱད་པར་བ་ལ་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་འཛིག་པ་
ཡིན་མོད། ཡིད་ཟློ་རྣམས་ནི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་བརྫུད་ནས་བརྟེན་པ་ཙམ་
ཡོད་ཀྱང་། ཡིད་ཟློ་འམ་ཤེས་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་མཐར་ཐུག་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་
དང་གླད་པའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་ངེས་པར་བརྟེན་མི་དགོས་པ་ནི། འཆི་བའི་གནས་སྐབས་
སུ་ཕྱི་དབུགས་ཆད་དེ་གླད་པའི་ནང་ཁྲག་གི་འཕོར་རྒྱུ་མཚམས་ཆད་ནས་གླད་པའི་
བྱ་བྱེད་མཐའ་དག་འགགས་ཀྱང་དེ་དུང་ཤེས་པ་ཐུ་མོའི་འགྱུར་བ་མ་འོག་བར་ཉིན་
གྲངས་མང་པོར་བཞུགས་པ་དུ་མ་མཐོང་ཚོས་སུ་གྲུབ་པས་སོ། །དེས་ན་ལུས་ཀྱིས་
རང་འབྲས་ཡིད་ཟློ་ཏོག་པའི་ཏྲེན་ཙམ་བྱེད་པ་ལས་ཡིད་ཟློ་ཏོག་པ་ལ་འགྱུར་བ་སྐྱེད་
བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་བ་མི་བྱེད་ལ། ཡིད་ཟློ་ཏོག་པས་ནི་ལུས་ལ་འགྱུར་བ་སྐྱེད་བྱེད་
ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་བ་བྱེད་དོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དབང་རྣམས་རེ་རེ་ལ་གནོད་ན། །ཡིད་ཟློ་ལ་གནོད་ཡོད་མ་ཡིན། །
འདི་འགྱུར་ནས་ནི་དེ་དག་ཀྱང་། །འགྱུར་བ་དག་ཏུ་མཐོང་བ་ཡིན། ། [1]

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡང་དགེ་རྩ་ནི་གཞན་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་བྱམས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པས་
ལུས་ཀྱི་ཁྲག་དྭངས་པ་དང་། བཞིན་གྱི་མདོག་གསལ་བ། བལྟ་ན་མཛེས་པ་སོགས་
མཐོང་ཚོས་ལ་ལུས་ལ་འགྱུར་བ་སྐྱེད་པའི་ཚུལ་ཡང་། མདོ་དྲན་པ་ཉེར་བཞག་ལས།
"སེམས་ཅན་རྣམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཕན་པར་འདོད་པ་དེ་ནི། མཆོག་ཏུ་ཁྲག་རབ
ཏུ་དང་བར་འགྱུར་རོ། །ཁྲག་རབ་ཏུ་དང་བར་གྱུར་པས་བཞིན་གྱི་མདོག་དང་། །དེའི

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པའི་ལེའུ། ཐུགས་ ༣༠ ཤོག ༡༠৫ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ་ཁ་ ৫২' ཤོག ৫০২

བཞིན་གྱི་མདོ་གา་རབ་ཏུ་དང་བས་བལྟ་ན་མཛེས་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཐམས་ཅད་དགའ་བར་འགྱུར་ཏེ། མཐོང་བའི་ཚོས་ལ་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས།

ཡང་ལུས་གཟུགས་ཅན་ཐོགས་བཅས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་དང་སེམས་ཐོགས་མེད་གསལ་རིག་གི་རང་བཞིན་ཅན་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་ཆེས་མི་འདྲ་བས། ཕན་ཚུན་གཅིག་གཅིག་གི་ངོ་བོར་འགྱུར་བའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པ་མི་སྲིད་ཀྱང། ལུས་སེམས་ཕན་ཚུན་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

དེ་རྒྱུ་ལྷན་ཅིག་བྱེད་པ་ལས། །སྐྱེ་བའི་འབྲས་བུ་ལྷན་ཅིག་གནས། །[2]

ཞེས་ད་ལྟའི་སེམས་དེ་སེམས་སྔ་མས་ཉེར་ལེན་དང་ལུས་སྔ་མས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བྱས་ནས་སྐྱེ་ཤིང། ད་ལྟའི་ལུས་དེ་ཡང་ལུས་སྔ་མས་ཉེར་ལེན་དང་སེམས་སྔ་མས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་པའི་སྒོ་ནས་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པ་ཡོད་པར་གསུངས་ལ། ཉེར་ལེན་མི་བྱེད་པ་ནི། དེ་ཉིད་ལས།

རྣམ་ཤེས་མིན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །ཉེར་ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར་ཡང་འགྱུར། །[3]

ཅེས་དང་།

ལྷ་དབང་བློའི་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང། "རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀཀ། ཚོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་ཉེར་གཉིས་པ། ཤོག ཨ་ཅ། ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཨ་༧ ཤོག ༧༥།

2 སྡེ་དགེ་བསྟན། ཚད་མ། ཅ། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། སྒྲོག ༥ཅ ཤོག ༧༠ཉ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཉ་ཨ ཤོག ༥༠།

3 གོང་མཚུངས། ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུ། སྒྲོག ༧༥ ཤོག ༧༧ཅ བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ཉ་ཨ ཤོག ༥༧།

རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཉེ་བར་ལེན་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་མ་ཡིན་ཞིང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པའི་ངོ་བོ་ལུས་ལ་སོགས་པ་ཉེ་བར་ལེན་པ་མ་ཡིན་ནོ།།"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གཞན་ཡང་ལུས་ཀྱིས་གནས་སྐབས་སེམས་ལ་པན་འདོགས་པའི་སྨོ་ནས་སེམས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་ལུས་ལོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱང་ལྷོག་དགོས་པའི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན། མེ་ལ་སོགས་པས་བུམ་པའི་ཁྱད་ཆོས་མདོག་དམར་བ་སོགས་ལ་པན་འདོགས་ཀྱང་དེ་ཙམ་གྱིས་མེ་ལོག་པས་བུམ་པའི་ངོ་བོ་ལྷོག་པའི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འགལ་ཞིག་ཆེ་ན་སེམས་རྒྱུན་ལ། །པན་འདོགས་བྱེད་པ་ཡིན་ལྟ་སྟེ། །
བུམ་སོགས་ལ་ནི་མེ་སོགས་བཞིན། །དེ་ཙམ་གྱིས་ནི་ལྷོག་པ་མིན། །[2]

ཞེས་གསུངས།

དེས་ན་ལུས་ཀྱིས་སེམས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དང་བདག་རྒྱུན་ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཡང་མི་བྱེད་དོ། །

དེ་དག་ནི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

འགལ་ཆེ་ཆགས་སོགས་རྒྱས་སོགས་ཀྱི། །འཕེལ་བ་བདེ་སྡུག་ལས་སྐྱེས་ཡིན། །
དེ་ཡང་ཁམས་སྟོམས་ལ་སོགས་པ། །ཁང་གི་དོན་ནི་ཉེ་བ་ལས། །

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པའི་ལེའུ། ཤོག་ཨ།། བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ཤ། ཤོག་།ཨ།།
2 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པའི་ལེའུ། ཐུགས། ཤ། ཤོག་།ཀ། བ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ཤ། ཤོག་ཤ།།

འདིས་ནི་འདུས་པ་ལ་སོགས་པ། །དྲན་པ་ཉམས་སོགས་བཤད་པ་ཡིན། །
ནང་དོན་ཁྱད་པར་ལས་སྐྱེས་པའི། །ཐོས་ནི་འགྲུར་བར་བྱེད་ཕྱིར་རོ། །
དགེར་རྒྱུ་ཁྱད་པར་འགལ་ཞིག་ལ། །སྟག་ཉིད་དང་ནི་ཁྲག་ལ་སོགས། །
ཐོས་པ་དང་ནི་མཐོང་བ་ལས། །ཟོངས་པ་ལ་སོགས་འབྱུང་འགྱུར་བཞིན། །[1]

ཞེས་དུས་འགལ་ཞིག་གི་ཚེ་ལུས་རྒྱས་རྒྱུ་སོགས་ཀྱིས་ཆགས་སོགས་འཕེལ་བར་བྱས་པ་ཡང་གཙོ་བོ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི་ལུས་དེ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བདག་རྐྱེན་མིན་པ་དང་། ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་དེ་ཡང་ཁམས་སྟོམས་པ་དང་མ་སྟོམས་པ་ལ་སོགས་པའི་ནང་གི་རེག་བྱའི་དོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཉེ་བ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི་ལུས་དེ་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་གི་བདག་རྐྱེན་མིན་ཞིང་། ཆུལ་འདིས་ནི་འདུས་པའི་རིམས་ལ་སོགས་པ་ལས་དྲན་པ་ཉམས་པ་སོགས་ཀྱང་ནང་གི་རེག་བྱའི་གཟུང་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་ཁྱད་པར་ལས་དབང་ཐོས་འགྱུར་བར་བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན། དགེར་ན། རྒྱུ་སྦར་མའི་ཁྱད་པར་འགལ་ཞིག་ལ་སྟག་བྱང་རོ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཐོས་པ་དང་། གཞན་བསད་པའི་ཁྲག་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་ལས་དྲན་པ་ཟོངས་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཀྱང་ནང་གི་ཚོར་བས་འཕེལ་བར་བྱས་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་ལུས་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་གསུངས་སོ། །

ཀ་མ་ལ་ཤྲཱ་ལའི་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། “འདི་ལྟར་སྟག་དང་ཁྲག་ལ་སོགས་པའི་འཇིགས་སུ་རུང་བའི་ཡུལ་མཐོང་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཀྱང་རེས་འགའ་སྦར་མའི་ཡིད་རྒྱུགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་

1 གོང་མཚན་ངེས། ཚད་མ་གྲགས་པའི་ལེའུ། ཤྲཱི་ཀ ༣༧ ཤོག ༡༡༠ ནས། དགེ་བསྟན་མ། དེབ། ཤ་ ཤོག ཡ་

ཡིད་ཀྱི་འགྱུར་བ་འབྱུང་བ་ཁོ་ནའོ། །དེ་ཙམ་གྱིས་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཐོ་རེ་དེ་ལ་བརྟེན་པར་འགྱུར་བ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །"[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དགེ་ར་ན་སྦར་མ་འགལ་ཞིག་སྟག་མཐོང་བཉམ་གཞན་བསད་པའི་ཁྲག་ལྟ་བུ་མཐོང་བ་ལས་ཤིན་ཏུ་སྐྲག་སྟེ་བརྒྱལ་བར་འགྱུར་ཡང་དེ་ནི་དོན་དེ་དག་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཡིད་ཐོ་ལ་འགྱུར་བ་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། དོན་དེ་དག་གིས་ཉེར་ལེན་སོགས་བྱས་པ་ལས་བྱུང་བ་མིན་པ་ལྟར་རོ། །གཞན་ཡང་ཡིད་ཐོའི་ཡོན་ཏན་བཅུ་པ་དང་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་ནི། ལུས་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྟེས་སུ་མི་འབྱང་བར། རང་གི་རྫས་རྒྱུན་ཐོ་སྦ་མ་གོམས་པའི་ཕྱོགས་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་རྒྱུན་གོམས་པའི་དབང་གིས་འཕེལ་འགྲིབ་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཚུལ་འདི་ལྟ་བུ་ནི། མར་མེའི་འོད་ལ་སོགས་པ་ཉེར་ལེན་གཟུགས་ཅན་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་ལ་མེད་པར་གསུངས་སོ། ། དེ་ལྟར་ཡང་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ལུས་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་འགྲིབ་མེད་པར། ། ཐོ་ཡི་བྱེད་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། །
ཤེས་རབ་ལ་སོགས་ཕུལ་བྱུང་དང་། ། འགྲིབ་པ་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན། །
འདི་ནི་མར་མེའི་འོད་ལ་སོགས། ། བརྟེན་པ་རྣམས་ལ་ཡོད་མ་ཡིན། ། [2]

ཞེས་པ་ལྟར་རོ། །

ཡང་ལུས་དང་སེམས་གཉིས་ལ་ཉེར་ལེན་དང་བདག་རྫུན་ཁྱད་པར་ཅན་ཅི་རིགས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད་ན་ནི། དགེ་ར་ན་འདོད་ཆགས་འཕེལ་འགྲིབ་ལྟ་བུ་ལུས་འཕེལ་

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཉེར་བཏབ་པ་རྫུན་ལན་པ་བརྟག་པའི་ལེའུ། ཤོག ཅ། ནས་བསྡུར་མ། དེག ༡༠བ་ ཤོག ༡༢༢

2 སྟེ་དགེ་བསྟན་ཚད་མ། ཅ། ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ལ། ཐུགས་ཀ ཤ་ཅ ཤོག ༡༡༠ ན། ནས་བསྡུར་མ། དེག ཅ་ཀ ཤོག ཡ་༠ཆ

འགྲེབ་ཀྱི་རྟེས་སུ་འགྲོ་དགོས་ནའང་དེ་ལྟར་མིན་པ་ནི། ཀ་མ་ལ་ཤྲཱ་ལའི་ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ལས།

འོན་ཀྱང་དེས་པར་དངོས་སུ་གང་ཞིག་གང་འགྱུར་བའི་རྟེས་སུ་བྱེད་པ་དེ་ནི་དེའི་ཉེ་བར་ལེན་པར་རིགས་པ་ཡིན་ཞིང། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་འགྱུར་བ་དེས་པར་ལུས་ཡོངས་སུ་རྒྱས་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་འགའ་ཞིག་ལུས་ཡོངས་སུ་རྒྱས་ན་ཡང་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་བཞིན་མ་ཡིན་པ་མང་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གང་ཟག་ལུས་ཤིན་ཏུ་རིད་པའམ། དུད་འགྲོར་གཏོགས་པ་འགའ་ཞིག་ལུས་ཤིན་ཏུ་ཉམ་ཆུང་ཡང་འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་ཤས་ཆེན་པོར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བ་འགའ་ཞིག་ལུས་རྒྱས་པ་ལས་འདོད་ཆགས་འཕེལ་བ་དང། ལུས་རྒྱད་པ་ལས་ཞེ་སྡང་སྐྱེ་བ་སྤེད་ཀྱང། དེ་ནི་ལུས་ཁམས་སྟོམས་པ་དང་མ་སྟོམས་པའི་དབང་གིས་ནང་གི་རིག་བྱའི་ཁྱད་པར་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ལུས་ཆོར་བའི་སྡུག་སྐྱེ་ལ། དེས་རྒྱུན་བྱས་ནས་ཆགས་སྡང་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། ཆགས་སྡང་དེ་དག་ལུས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་མིན་ཞིང། ལུས་ཀྱིས་ལྷོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱས་པ་ལས་སྐྱེས་པཡིན་མིན་ནོ། །དེས་ན་ལྷོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞེས་པ་ནི། ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས།

1 སྡེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་ལ། ཉེར་བདུན་པ་རྒྱུད་ལས་བཏུག་པའི་ལེའུ། ཤོག ৫৮ ན། དབེ་བསྡུར་མ། དེབ། ১০৮ ཤོག ১২২২

རྡག་ཏུ་དེ་ཡི་རྟེས་འཇུག་ཕྱིར། །གང་ཞིག་ཡོད་པས་བཙན་འདོགས་བྱེད། །
དེ་རྒྱུ།[1]

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱུ་གང་ཞིག་འབྲས་བུ་དེའི་སྔ་ལོགས་སུ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་འབྲས་བུ་དེ་ལ་བཙན་འདོགས་ཤིང་། རྒྱུ་དེ་སྔ་ལོགས་སུ་མེད་པར་འབྲས་བུ་དེ་སྐྱེ་བ་ལྟོག་པའི་སྒོ་ནས་འབྲས་བུ་དེ་རྡག་ཏུ་རང་ཉིད་ཀྱི་རྟེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་པ་ཞིག་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་མར་མེ་དེ་མར་མེའི་འོད་ཀྱི་ལྟོག་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཁྱད་པར་ཙན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཡང་མུ་གེས་སྦྱོག་བསྡལ་བྱང་བ་འགལ་ཞིག་ཐལ་བའི་རྒྱལ་པ་ལ་ཕྱི་ཡིན་ནོ་བསམ་པ་ཡོད་པ་དེ་སྲིད་དུ་མ་ཤེ་ལ། ནམ་ཞིག་གི་ཚེ་ཐལ་བའི་རྒྱལ་པ་ཡིན་པར་ཤེས་ནས་དེ་བ་མེད་པར་གྱུར་ཚེ་ཤེ་བ་དང་། རྒྱ་མཚོའི་འཕྲམ་གྱི་སྐོ་ང་མའི་སེམས་པས་མ་བརྟེད་བར་དུ་མི་རྟག་ལ་ལ་བརྟེད་པ་ནི་རྟག་བར་གསུངས་པ་ལས་ཀྱང་ལུས་སེམས་འབྲེལ་བའི་ཚུལ་ཤེས་ནུས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡང་མཛོད་རང་འགྲེལ་ལས། "ཡིད་ལ་སེམས་པ་ཡང་འདིར་གནས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་པར་སྣང་སྟེ། འདི་སྐད་དུ་ལོ་ཉེས་ཀྱིས་ཉིན་ཉིན་བའི་ཕ་ཞིག་གིས་ཐལ་བའི་རྒྱལ་བ་ཁ་ཐུར་མས་གཏུར་ཏེ་ཕྱི་ཡིན་ནོ། །བར་དུ་བུ་གཉིས་ཤིག་ཡོད་ཆེས་པར་བྱས་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་དེ་ལ་རྟོག་པར་བྱེད་ཅིང་རིང་མོ་ཞིག་ཏུ་གནས་པར་གྱུར་ཏོ། །གཅིག་གིས་ཁ་ཕྱི་ནས་ཐལ་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་སྟེ་དེ་བ་མེད་པར་གྱུར་པ་དང་ཤིས། །"[2] ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་དུ་མངོན་པ་སྟེ་བདུན་གྱི་ནང་ཚན་འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ཀྱི་ལྷང་ཏདས་པ་ལས།

1 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ་ཅེ། ཚད་མ་བྱེད་པའི་ལེའུ། ཕྲོག ༥༠ ཤོག ༩༠৫ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ৫ᵌ ཤོག ༥༠ᄋ

2 སྟེ་དགེ་བསྟན་འགྱུར་པ། ཀུ ཀུན་གཞུས་གསུམ་པ། ཤོག ᄋᄋ৯ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེབ། ᵌ৫ ཤོག ২ᄋᵌ

འགྲོ་བའི་རྣམ་གྲངས་ལས་ཀྱང་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་ནས་སྲོག་ཆགས་ཆེ་ལོང་རྣམས་ཚུ་ནང་ནས་སྐྱམ་ལ་འཐོན་ཏེ་བྱེ་མ་ཅན་གྱི་ཐང་ལ་སྨོ་ང་རྣམས་བཞག་ནས་བྱེ་མས་བཀབ་སྟེ་སྨར་ཡང་རྒྱ་མཚོའི་ནང་དུ་འགྲོའོ། །དེ་ལ་མ་གང་དག་གིས་སྨོ་ང་ལས་བརྩམས་ཏེ་དྲན་པས་མ་བརྗེད་པའི་སྨོ་ང་དེ་དག་ནི་འདྲལ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །གང་དག་གིས་བརྗེད་པ་དེ་དག་ནི་འདྲལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བཤད་དེ། གཞན་ཀྱི་ཐམས་ཀྱིས་ཐམས་བང་བཅས་པར་འགྱུར་དུ་འོང་བའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མི་བརྗེད་ཀྱི། འདི་སྐད་དུ་སྨོ་ང་གང་དག་གིས་མ་ལས་བརྩམས་ནས་དྲན་པས་མི་བརྗེད་པས་དེ་དག་ནི་རེག་པའི་གནས་སྐབས་དེ་དྲན་པས་འདྲལ་བར་མི་འགྱུར་ལ། གང་དག་གིས་བརྗེད་པ་དེ་དག་ནི་འདྲལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ནི་བརྗེད་དོ། །[1]

ཞེས་གསུངས།

གསང་སྦྱགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་ནི། སྒྲོ་ར་འབྱུང་ལུས་ཤིན་ཏུ་རགས་པའང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་རྟེན་ཏུ་བཞེད་ཀྱང། གཙོ་བོར་ཐུ་བའི་ཆུང་ལུས་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་འཛིན་ཅིང། དེ་ཡང་རྣམ་ཤེས་རྣམས་ཆུང་གི་བཞོན་པ་ཅན་དུ་གསུངས་ལ། དེའི་ཚུལ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཆུང་གིས་གཡོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། གཡོ་ཚུལ་ཡང་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ལ་གཡོ་བ་དང་སྐད་ཅིག་སྦ་མ་ནས་ཕྱི་མར་གཡོ་བའི་བྱ་བ་ཆུང་གིས་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དགེར་ན་ཞོ་མེག་ཅན་དང་ལོང་བ་ཁང་ཅན་གཉིས་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་ཏེ་ཡུལ་གཞན་དུ་བགྲོད་ནུས་པ་ལྟར། རྣམ་ཤེས་ཡུལ་

1 གོང་མཚན་དམ། ཤོག ༡༩༡ ནས། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༣/৫ ཤོག ২৩৩

ལ་འཕོ་བཤམ་བགྲོད་པ་ནི་རང་གི་བཞོན་པའི་ཆུང་གིས་བྱེད་ལ་ཡུལ་མཐོང་བ་ནི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པས་དེ་གཉིས་ནམ་ཡང་འབྲལ་ཐབས་མེད་ལ། ཡང་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ལུས་སྲུལ་སློང་སོགས་བྱེད་པཤང་ཆུང་དང་བཅས་པའི་རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གལ་ཏེ་རྣམ་ཤེས་ཆུང་དང་བྲལ་ན་དེ་ལྟར་བྱེད་མི་ནུས་སོ། །དེས་ན་སྤྱི་རང་རྣམ་ཤེས་རྣམས་རང་གི་བཞོན་པའི་ཆུང་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་སོ། །དེའི་ཚུལ་ཡང་ཁ་ཆེའི་མཁས་པ་ལགྷི་ཏེའི་རིམ་པ་ལྟའི་འགྲེལ་པའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ལས།

འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་བཞོན་པ་སྟེ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆུང་འདི་ཉིད་འཇུག་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བྱུག་གི་བཞོན་པ་ནི་གཞིར་གྱུར་པའོ། །གང་གི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཤེས་པས་དེ་ལ་ཞོན་ནས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་བྱུག་གི་སྒོ་ནས་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་བྱུག་པོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལ་དེས་བསྐྱེལ་བ་ལ་རག་ལུས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དེས་ནི་ལོང་བ་བཞིན་དུ་ཅི་ཡང་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་འཕྲེ་གོ་དང་ལོང་བ་བཞིན་དུ་འདི་དག་ལ་འབྲེལ་པ་ཡོད་ན་དོན་གྱི་བྱ་བ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ།། །འདིས་ནི་འདི་ལྟར་བཤད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་ལྟར་རྟ་དང་རྟ་པ་ལམ་དུ་ཞུགས་པས་ཁྱད་པར་གྱི་བྱ་བ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཆུང་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དག་འབྲེལ་ན་ཡུལ་བཟུང་བའི་ནུས་པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ལ་དེའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཡོད་པ་སྟེ།[1]

1 སྡེ་དགེ བསྟན་འགྱུར་འགྲེལ་ཆ། རིམ་པ་དང་པོ། ཤོག ༧༥༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༧༥ ཤོག ༥༣༠

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བའི་གཉུག་མ་ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་ལུས་སེམས་དེ་གཉིས་ལ་ གཉུག་མའི་ལུས་སེམས་ཞེས་ཀྱང་བྱ་ལ། དབལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་རྗེ་རྗེ་འཛིང་བ་ལས།

རྗེ་ལྟར་མེས་བསྟེགས་དཔོས་མེད་དང། །རྒྱུ་མེད་པར་ནི་ཐིམ་པར་འགྱུ། །
ཐུགས་ཡང་སྲོག་གི་རྒྱུང་ཤར་བ། །ལས་ཀྱི་རྒྱུང་ནི་ལྷ་ཚོགས་པ། །
དེ་ནི་ལྟན་ཅིག་རྣམ་ཤེས་དང། །ཐུགས་ཡང་འཇིག་རྟེན་གསུམ་དུ་གནས། །
དེ་ལས་ལས་དང་དེ་ལས་སྐྱེ། །དེ་ལས་ཆགས་སོགས་བཞི་ཆགས་དང། །
དེ་ལས་ཐུགས་ཡང་འཆི་དང་སྐྱེ། །དེ་ལྟར་འཚོར་ལོ་བསྐོར་བ་འདྲ། །[1]

ཞེས་མེས་བསྟེགས་པ་ན་ཤིང་གི་དཔོས་པོ་མེད་པར་འགྱོ་བ་བཞིན་དུ། འཆི་བའི་ཚེ་ཡང་རྒྱུང་རགས་པ་རྣམས་སྲོག་འཇོན་གྱི་རྒྱུང་གི་བར་དུ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་ནས་ འཆི་ཞིང་། ཡང་སྐྱེ་བའི་ཚེ་ཤི་བའི་འོད་གསལ་དེ་ལས་ལས་ཀྱི་རྒྱུང་ཤར་ཏེ། དེ་དང་ རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏु་འཇིག་རྟེན་གསུམ་དུ་གནས་པའི་སྐྱེ་བ་ལེན་པ་དང། ལས་ཀྱི་རྒྱུང་དེ་ལས་ཀྱང་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀུན་རྫོག་རྣམས་སྐྱེ་ལ། དེས་ལས་ བཟང་ངན་གཉིས་བསགས་ནས་ཡང་འཆི་ཞིང་ཡང་སྐྱེ་བ་འཚོར་ལོ་བསྐོར་བ་བཞིན་ དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་འཆི་བ་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཤིན་ཏུ་ཐུ་བའི་རྒྱུང་ ས་མས་དབྱེར་མེད་དེ་ཉིད་ལ་རྒྱུང་ས་མས་རགས་པ་རྣམས་ཐིམ་པར་འགྱུར་ཞིང། དེ་

1 སྒེ་དགེ་བཀའ་རྒྱུད། ཅ། ལེའུ་རེ་བཏུད་པ། ཕྱོགས་ ༢༡-༢༣ ཤོག ༩༢༨ བ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ༥༧ ཤོག ཁ།

ལྟ་བུའི་ཐུ་བའི་ཆུང་སེམས་དེ་གཉིས་ནི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་འཛིན་པ་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་ནམ་ཡང་ཁ་འབྲལ་དུ་མེད་ལ་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་སྤྱན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་མང་དུ་གསུངས། ཡང་ཆུང་སེམས་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས། ལུས་ཀྱི་ཚ་འཕེར་རྣམས་སུ་ཕྱིག་ལེ་སོགས་ལ་སེམས་ཟིན་ན་ཆུང་དབང་དུ་འདུ་བར་གསུངས་པ་དང་། ཡང་རྒྱ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱི་བཞོན་པའི་ཆུང་དབང་དུ་མ་འདུས་ཀྱི་བར་དུ། མི་ལྟ་བུའི་སེམས་དབང་དུ་མི་འདུ་བར་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ལུས་འཇོངས་ན་ཚ་འཇོང་བ་དང་། ཚ་འཇོངས་ན་ཆུང་འཇོང་བ་དང་། ཆུང་འཇོངས་ན་སེམས་འཇོང་བར་གསུངས་པ་སོགས། སྤྱན་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་ཕྱི་བའི་ལུས་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཚལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས་ཤིང་། དོན་ལ་རགས་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ལུས་སེམས་ངོ་བོ་སོ་སོར་འབྱེད་རྩང་མོད། ཕྱ་མོའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་ཆུང་སེམས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པས། ལུས་སེམས་ཐ་དད་དུ་ལྟོག་ཚས་ཕྱི་བ་ཙམ་ལས་དོན་ལ་ངོ་བོ་སོ་སོར་དབྱེར་མེད་པ་ནན་ཀྱིས་སྒྲུབ་པར་མཛད་དོ། །

གཞན་ཡང་མིའི་ལུས་ལ་གནས་པའི་སྲོག་བྱེད་རིགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ལུས་དང་སེམས་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་བར་མངོ་སྤྲོ་རྣམས་ལས་གསུངས་ཤིང་། ཚུལ་འདི་མཚོན་ཙམ་འགོད་པ་ལ། ཤེར་ཕྱིན་ཀྱི་མདོ་ཉི་ཁྲི་ལས། "རབ་འབྱོར། གཞན་ཡང་མིར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ལུས་ལ་སྲོག་བྱེད་རིགས་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱད་ཅུ་ལུས་དེ་ཉིད་ལ་ཟ་བ་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་། "[1] ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། མིའི་ལུས་ལ་གནས་པའི་སྲོག་བྱེད་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་ཡོད་པར་གསུངས་ལ། ཡང་མདོ་དྲན་པ་ཉིར་

1 སྟེ་དགེ་བཀའ་ཐེ་ཁྲི། ཀ། ལེའུ། ३९ ཤོག ३५४ ཀ།

བཞག་ལས། "བདག་གི་མགོ་བོ་ལ་སྲིན་བུའི་རིགས་བཅུ་གནས་སོ། །"[1] ཞེས་སོགས་དང། "གཞན་ཡང་སྲིན་གྱི་རིགས་བཅུ་མཐིན་པ་ཆུགས་པར་བྱེད་པ་ནམས་ནི།"[2] ཞེས་སོགས་དང། "ཁུ་བ་ཆུ་བ་བཅུའི་ཙ་ནམས་ཀྱི་ནང་ན་ཆུ་བ་མངར་ཐོས་དང། རབ་ཐོས་དང།" ཞེས་སོགས་དང། "ཁྲག་ལས་སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་སྲིན་གྱི་རིགས་བཅུ་ཤ་དང་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་ནམས་འདི་ལྟ་སྟེ། ཐུ་ཟ་བ་དང།" ཞེས་སོགས་དང། "ཁྲག་ལས་སྐྱེས་པའི་སྲིན་དུ་གྱུར་པ་མིག་མེད་པ་དང། གཡན་པའི་མཚན་ཉིད་དང།" ཞེས་སོགས་དང། "ཤ་ལ་གནས་པའི་སྲིན་གྱི་རིགས་བཅུ་པོ་ནམས་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། རྡ་ཀུན་ནས་སློང་བ་དང།" ཞེས་སོགས་དང། "མཁྲིས་པ་ལ་གནས་པར་གྱུར་པའི་སྲིན་གྱི་རིགས་བཅུ་པོ་ནམས་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། ཐུ་ར་ཐ་དང།" ཞེས་སོགས་དང། "ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ནམས་ཐམས་ཅད་ལ་གནས་པའི་སྲིན་ནམས་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། རྩུས་པ་ལ་ལྷག་པ་དང།" ཞེས་སོགས་དང། "བཤང་བ་ལ་ཆུ་བའི་སྲིན་གྱི་རིགས་བཅུ་པོ་ནམས་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། དཔས་མ་བ་དང།" ཞེས་སོགས་དང། "ལྟ་བ་ལ་ཆུ་བར་བྱེད་པའི་སྲིན་གྱི་རིགས་བཅུ་པོ་ནམས་ནི། འདི་ལྟ་སྟེ། ལྷ་ལ་གནས་པ་དང།"[3] ཞེས་སོགས་ཀྱིས། སྲིན་བུའི་རིགས་ནམས་མིའི་ལུས་གང་དུ་གནས་པ་དང། མིང། གཟུགས་དབྱིབས། ངོ་བོ། བྱེད་ལས། ཐ་མལ་བའི་མིག་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་མཐོང་མི་ཐུབ་པར་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་གྱི་ཡིད་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་དགོས་པ་སོགས་ཞེས་པར་གསུངས།

1 སྡེ་དགེ་བཀའ་མདོ་སྡེ། ཀཱ་ཥོག ༢༢༥ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲘᲨ ཥོག ᲩᲫᲥ

2 གོང་མཚན་ངེས། ཏན་པ་ཉིར་བཞག ཥོག ᲫᲫᲥ ཀ། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲘᲨ ཥོག ᲩᲫᲨ

3 གོང་མཚན་ངེས། ཏན་པ་ཉིར་བཞག ཥོག ᲭᲫᲫ ན། དགེ་བསྡུར་མ། དེག ᲫᲘᲨ ཥོག ᲩᲭᲭ

ཁྱད་པར་དུ་སྲིན་བུའི་རིགས་དེ་དག་གི་འཚེལ་གྱིས་སོགས་ཀྱིས་མིའི་སེམས་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཚུལ་དགེར་མཚོན་རེ་ཟུང་ནི། དེ་ཉིད་ལས། "ཉེ་བར་འཚེལ་བྱེད་ཀྱི་སྲིན་དེས་ཀྱང་བདག་གི་ལུས་ལ་རྣམ་པ་གཉིས་སུ་འཚེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡང་ངའི་ཟས་ཀྱི་རྒྱོན་གྱིས་འཚེལ་བྱེད་ཀྱི་སྲིན་རྣམས་རབ་ཏུ་རྒྱས་པར་མ་གྱུར་ན་ནི། དེས་ང་སྨྲོ་བ་དང་རྣམ་པར་བྱལ་བར་འགྱུར་རོ། །"[1] ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་སྲིན་བུ་རྒྱས་པར་མ་གྱུར་པའི་དབང་གིས་གང་ཟག་དེའི་སེམས་ལ་སྨྲོ་བ་མེད་པར་གསུངས། གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

ཚོགས་གཅོད་ཅིང་རྒྱ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་སྲིན་ནི། གལ་ཏེ་ཡང་ཟས་ཀྱི་རྒྱོན་གྱིས་ལྟོགས་པར་གྱུར་ན་བདག་གི་ལག་པ་འཁྱམ་པར་བྱེད་དོ། །ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་འབྲལ་བར་གྱུར་པའམ། སྙིང་གི་ནད་དུ་གྱུར་པའམ། གོང་ཁྲེར་གནས་པ་རྣམས་ཀྱང་སྟོངས་པར་མཐོང་བར་འགྱུར་རོ། །སྙན་ཀྱང་འཁྱག་པར་འགྱུར་རོ། །རྒྱག་ཏུ་ཡང་ཡི་ཞུག་པ་དང་། རེག་བྱ་དང་། གཟུགས་རྣམས་ལ་ཟློ་ཀུན་ཏུ་དགའ་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚོར་བ་རབ་ཏུ་སྟོབས་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་རོ། །[2]

ཞེས་སྲིན་བུ་དེ་ལྟོགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་འཁྱམ་པ་སོགས་དང་། སེམས་སྟོང་ལྟང་དེ་བ་དང་། ཡི་ཞུག་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ལ་མི་དགའ་བར་འགྱུར་བར་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

1 གོང་མཚན་རྣམ། ཏན་པ་ཉིར་བཞག་ཅོག ༢༦ ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ᐧᐧ ཅོག ३५५

2 གོང་མཚན་རྣམ། ཏན་པ་ཉིར་བཞག་ཅོག ᐧ ३० ན། དཔེ་བསྡུར་མ། དེག ᐧᐧ ཅོག ३०९

ཐོང་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲིན་བདག་གི་རྒྱས་པ་ལ་སྦྱོང་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ང་ལ་རང་བཞིན་དུ་གནས་པཨམ། རང་བཞིན་དུ་མི་གནས་པ་ཅི་ཞིག་བྱེད་པ་ཡིན་ན། དེས་ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སམ། ལྷའི་མིག་གིས་མཐོང་བ་ནི། ཐོང་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲིན་ཟས་དག་གི་སྟོན་ཀྱིས་གལ་ཏེ་ལྷོག་པར་གྱུར་ན། དེས་ང་ལ་འབྲུམ་བུ་རྣམས་སུ་བྱེད་དོ། །ལུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་ལ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལུས་གང་དག་ཉིད་ཁོ་ན་ལ་ཀུན་ཏུ་རྒྱུ་བར་བྱེད་པ་དེ་དག་ཉིད་ཁོ་ནར་བདག་རིང་བར་འགྱུར་རོ། །སྙིང་སྟོང་བ་དང་ལུས་ལ་ཚོར་བ་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །ཕྲོང་བ་དང་བཤང་བ་འགག་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། །གཉིད་མེད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ། ।[1]

ཞེས་ལུས་ཀྱི་སྒྲིན་བུའི་རིགས་འགའ་ཞིག་ལྷོག་པར་གྱུར་ན་ལུས་ལ་ཚོར་བ་མེད་པ་དང་གཉིད་མི་འབྱུང་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

བཀས་པ་ཟ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱས་པ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གལ་ཏེ་ལྷོག་པར་གྱུར་ན་ནི། དེས་ངའི་མཚུ་སྒྲངས་པར་བྱེད་པཨམ་ཁ་སྒྲངས་པར་བྱེད་པཨམ། མིག་སྒྲངས་པར་བྱེད་པཨམ། རྣ་གི་ཐོར་བཨམ། རྒྱས་པ་འཁྱམ་པར་གྱུར་པའི་ཚོར་བ་དང་། སྐོམ་དང་ཆེ་བ་དང་། མཉེན་པ་སྐམ་པ་དང་། ཆ་བ་སྒྲངས་པ་དང་། མཇེང་པ་རེངས་པཨམ། ཐོད་པ་ཏོ་ཏཱ་ཏ་ཀ་ལ་ཡམ། དུས་མ་ཡིན་པར་སྒྲ་ད་ཀར་ཐོ་རྣམས་འབྱུང་བར་འགྱུར་བཨམ། ཁ་བ་འཇོམས་པཨམ་དུས་མ་ཡིན་པར་གཉིད་དང་མི་མཐུན་པའི་ཟས་རྣམས་ལ་དགའ་བཨམ། གནས་གཅིག་ལ་མི་

1 གོང་མཚན་པ། ཏན་པ་ཉིང་བཞག་ཀོག ༢༧ ཀ། དཔེ་བསྡུར་མ། དེ། ཀ ཀོག ३०ཀ

དགའ་བར་འགྱུར་བ་དང་། གནས་དང་ཀུན་དགའ་ར་བ་སྟོང་པ་རྣམས་ལ་དགའ་བཞམ། སེམས་རྣམ་པར་གཡེངས་པར་གྱུར་པའམ་གང་ཐུང་ཟད་ཀྱིས་མང་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད་པཞམ། རྒྱ་བར་རྒྱུན་དུ་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་རྣམས་ལ་སེན་མོས་འཕྲུག་པས་ཀྱང་བདག་གི་ལུས་ཐལ་ཚུབ་དང་འཇུ་བར་འགྱུར་ཏེ། བགས་པ་ཟ་བར་བྱེད་པའི་སྲིན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱོན་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །[1]

ཞེས་ལུས་ཀྱི་སྲིན་བུ་འགའ་ཞིག་གི་བྱེད་ལས་ཀྱིས་སྣ་དཀར་འབྱུང་བ་སོགས་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཟས་ལ་དགའ་བ་སོགས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་འཕགས་ཡུལ་གྱི་ནང་པའི་གཞུང་ལས་བྱུང་བའི་ཚན་རིག་དང་ལྟ་བྱག་ཀུན་ལས་བཏུས་པ་ལས་གཞི་དངོས་པོའི་རྣམ་གཞག་གམ་ཚན་རིག་ལ་པོད་སྟོང་སྨད་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོ་རྫོགས་སོ།། །།

1 གོང་མཚན་དམ་བདེན་བཞག་ཤོག ༧༢༧ བ། དགེ་བསྡུར་མ། ཏེག ᲜᲚ ཤོག ३०९

ལྷང་འདྲེན་ཕྱག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་།

༧ བཀའ་འགྱུར།

དཔལ་ཀྱེའི་རྡོ་རྗེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། སྡེ་དགེ ༥༧༢ རྒྱུད། ང།

དཔལ་མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཚོའི་རྒྱུད། སྡེ་དགེ ༣༢༩ རྒྱུད། ཁ།

ཁྲིམ་བདག་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༨༣ དཀོན་བཅོགས། ང།

དགའ་བོ་མངལ་དུ་འཇུག་པ་བསྟན་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༥༥ དཀོན་བཅོགས། ཀ

དགའ་བོ་མངལ་ན་གནས་པ་བསྟན་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༥༢ དཀོན་བཅོགས། ཀ

མདོ་སྡེ་དགོངས་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༡༠༨ མདོ་སྡེ། ཅ

འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༥༥ མདོ་སྡེ། ཁ

འཇམ་དཔལ་ཙ་རྒྱུད། སྡེ་དགེ ༥༩༣ རྒྱུད་འབུམ། ཀ

དཔལ་སྟོབས་པོ་ཆེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། སྡེ་དགེ ༣༥༧ རྒྱུད། ཀ

འཕགས་པ་ཏྲི་ཥ་ར་འབྱུང་བ་དང་པོའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༢༧༧ མདོ་སྡེ། ཚ

དུས་འཁོར་བསྡུས་རྒྱུད། སྡེ་དགེ ༣༨༢ རྒྱུད། ཀ

འཕགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་དྲན་པ་ཉེར་གཞག། སྡེ་དགེ ༢༥༢ མདོ་སྡེ། ཀ

འདུལ་བ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། སྡེ་དགེ ༥ འདུལ་བ། ཅ

རྡོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོའི་རྒྱུད། སྡེ་དགེ ༣༢༧ རྒྱུད། ཁ

དགལ་བདེ་མཆོག་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ(རྒྱུད་སྡོམ་འབྱུང་) སྡེ་དགེ ༣²༣ རྒྱུད། ཁ།

ནམ་མཁའི་མཛོད་གསེས་འདུལ་བའི་བཟོད་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༢༨༣ མདོ་སྡེ། ལ།

འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱིས་ཞུས་པ། སྡེ་དགེ ༡༩༤ མདོ་སྡེ། པ།

མདོ་སྡེ་པལ་པོ་ཆེ། སྡེ་དགེ ༩༩ པལ་ཆེན། ཀ|ཨ།

ཡང་དག་པ་སྨོན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད། སྡེ་དགེ ༣༤༧ རྒྱུད། ཀ

ཡབ་སྲས་མཇལ་བའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༨༠ དཀོན་བཅུགས། ང།

འཕགས་པ་ལག་བཟང་གིས་ཞུས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ²⁄₀ དཀོན་བཅུགས། ཅ།

ལག་ན་རྡོ་རྗེ་དབང་བསྐུར་བའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ། སྡེ་དགེ ༩ཁ༨ རྒྱུད། བ།

འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༡༠²⁄₀ མདོ་སྡེ། ཅ།

ཤེར་ཕྱིན་བརྒྱད་སྟོང་པ། སྡེ་དགེ ༡༢ ཤེར་ཕྱིན། ཀ

ཤེར་ཕྱིན་ཉི་ཁྲི། སྡེ་དགེ ཁ ཤེར་ཕྱིན། ཉི་ཁྲི། ཀ

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ། སྡེ་དགེ ༡༣ ཤེས་ཕྱིན་སྡུ་ཚོགས། ཀ|

འཕགས་པ་ས་ལུ་ལྷུང་བའི་མདོ། སྡེ་དགེ ༢༡༠ མདོ་སྡེ། ཚ།

དགལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན། སྡེ་དགེ ༩༩༩ རྒྱུད། ཅ།

དགལ་གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེའི་འཕྲེང་བ། སྡེ་དགེ ༩༩ཀ རྒྱུད། ཅ།

། བསྟན་འགྱུར།

སྨོན་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤྲཱི་ལ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) སྣ་ལུའི་ལྷང་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༥༠༠༧ མདོ་སྡེ། ཏི།

---------- ཚད་མའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པའི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༥ཁ⁶⁄₀ ཚད་མ། ཟ།

---------- རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ། སྡེ་དགེ ༣དདཁ དབུ་མ། ས།

---------- དབྱ་མ་སྨྲང་བ། སྟེ་དགེ ༣༡༡᎘ དབྱ་མ། ས། དབྱ་མ་རྒྱན་གྱི་དཀར་འགྲེལ། སྟེ་དགེ ༣༡༡᎙ དབྱ་མ། ས།

མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ། (སྟོན་པ་འདས་ནས་ལོ་བཞི་བརྒྱའི་དུས་སུ་བྱོན་པའམ། ཡང་ན་དུས་རབས་གཉིས་པའི་ནང་བྱོན་ཟིར་བ་གཉིས་སྨྲང་།)

---------- ཆ་བ་ཥེས་རབ། སྟེ་དགེ ༣᎘᎘᎙ དབྱ་མ། ཙ།

---------- རིན་ཆེན་ལྷེང་བ། སྟེ་དགེ ᎙᎗᎘ ཤྲཱི་རབས། གེ

---------- ས་ལུ་ལྷང་པའི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། སྟེ་དགེ ३᎕᎘᎙ མདོ་འགྲེལ། ཏི།

---------- རིམ་པ་ལྷ་བ། སྟེ་དགེ ᎗᎘᎘᎚ རྒྱུད་འགྲེལ། ཏི།

སློབ་དཔོན་ཀླུའི་བྱང་ཆུབ། འདུས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྣམ་པར་གཞག་པའི་རིམ་པ། སྟེ་དགེ ᎗᎘᎘᎛ རྒྱུད་འགྲེལ། ཏི།

སློབ་དཔོན་གང་སྲེལ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་མཚན་ཉིད་རྟེས་འབྲང་། སྟེ་དགེ ᎾᎾ᎘᎚ མདོ་ནི་པ། ཐ

སློབ་དཔོན་དགེ་སྲུང་། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས) ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གྲུབ་པ། སྟེ་དགེ ᎾᎾᎾᎾ ཚད་མ། ཞ།

སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བའི་སྲས་གྲགས་པའི་བཤེས་གཞོན། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) མདོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ།

སྟེ་དགེ ᎾᎾ᎗᎙ ས་མས་ཙ་མ། ལི།

----------མཛོད་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་དོན་གསལ། སྟེ་དགེ ᎾᎾ᎗᎚ མདོ་ནི་པ། ཀུ

སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཞོན། (དུས་རབས་དགུ་པ་ཡས་མས།) ཕར་ཕྱིན་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཚིགས་གསལ། སྟེ་དགེ ३᎕᎗᎘ ཤེར་ཕྱིན། ཡ

སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སྟེ་དགེ ᎾᎾ᎗᎛ ཚད་མ། ཅ།

---------- ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༥༢༧༨ ཚད་མ། ཅེ།

---------- ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༥༢༧༧ ཚད་མ། ཅེ།

---------- ཆོས་བཞི་རིགས་པ། སྡེ་དགེ ༥༢༧༩ ཚད་མ། ཆེ།

སྨོན་དཔོན་ཆོས་མཆོག (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད་འཁྲད་ལྡན། སྡེ་དགེ ༥༢༢ཤ ཚད་མ། ཏེ།

---------- རིགས་ཐེགས་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༥༢༣ཤ ཚད་མ། ཐེ།

པཎ་ཊི་ཏ་སྟོན་བཅུ་དགལ་བཤེས་གཉེན། (དུས་རབས་བཅུ་གཅིག་པ་ཡས་མས།) འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་རྣམ་པར་རིས་པ། སྡེ་དགེ

༣༥ཤ་ དབུ་མ། ཀ།

འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། (དུས་རབས་བཞི་པ།) རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པའི་སྡེ། སྡེ་དགེ ༥༠༣༥ སེམས་ཙམ། ཙཱ།

---------- ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས། སྡེ་དགེ ༥༠༣༦ སེམས་ཙམ། ཏཱ།

---------- བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས། སྡེ་དགེ ༥༠༣ཤ་ སེམས་ཙམ། ཐཱ།

---------- རྣམ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་བསྡུ་བ། སྡེ་དགེ ༥༠༣༥ སེམས་ཙམ། ཌཱ།

---------- གཞི་བསྡུ་བ། སྡེ་དགེ ༥༠༣ཤ་ སེམས་ཙམ། ཌཱ།

---------- ཆོས་མངོན་པ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ། སྡེ་དགེ ༥༠༥ཤ་ སེམས་ཙམ། དཱ།

སྨོན་དཔོན་དུལ་བ་ལྷ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་སྐྱོང་)། དམིགས་བཏགས་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ ༥༢ཤ་ཤ ཚད་མ། ཞེ།

སྨོན་དཔོན་ན་པི་ཏཱ། ལྷོ་གཡ་པ་བསྡུས་པ་བསྟན་པའི་ཚིགས་ལེ་ཤུར་བྱས་པ། སྡེ་དགེ ༥༢ཤ་ཅ ལྷ་རིག ཀེ

དཔལ་ལྡན་རོ་པ། (དུས་རབས་བཅུ་པ།) རིམ་ལྷ་བསྡུས་པ་གསལ་བ། སྡེ་དགེ ༢ཅ་ཅ་ཅ ཕྱུད་འགྲེལ། ཞེ།

རིགས་ལྷན་པཎ্ཌ་དཀར་པོ། དུས་འཕོར་འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད། སྡེ་དགེ ཅ๙ཤ་ ཕྱུད་འགྲེལ། ཐ། ད།

སྨོན་དཔོན་ཟ

སྐྱ་ཁན། ཚོགས་ཀྱི་རྒྱས་པར་འགྲེལ་པ། སྡེ་དགེ ༩༧༠༠ མདོར་བསྡུ།

སྨོན་དཔོན་དཔལ་བོ། (དུས་རབས་གཉིས་པ་ཡས་མས།) ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་པ། སྡེ་དགེ ༥རྒ༠ གསོ་རིག ཏེ།

སྨོན་དཔོན་སྦྱན་རས་གཟིགས་བཏུལ་ཞུགས། ཤེས་རབ་སྨོན་ལམ་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ ཇ་ཅ་ཉ དབུ་མ། ཁ།

སྨོན་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ། (དུས་རབས་གཉིས་པ།) དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ། སྡེ་དགེ ཇ་ཅ་ཆ དབུ་མ། ཚ།

---------- འཕྲལ་པ་བཏོན་པའི་རིགས་པ་གཏན་ཚིགས་གྲུབ་པ། སྡེ་དགེ ཇ་ཅ་ཌ དབུ་མ། ཡ།

---------- སྟོང་པ་བསྡུས་པའི་སྨོན་མ། སྡེ་དགེ ༧ཅ༠ཇ རྒྱུད་འགྲེལ། ཏ།

སྨོན་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོ། (དུས་རབས་ལྔ་པ།) དམིགས་བརྟག་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༥ཁ༠ཆ ཚད་མ། ཅ།

སྨོན་དཔོན་བྱང་ཆུབ་བཟང་པོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས།) ཡེ་ཤེས་སྙིང་པོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པའི་བཤད་སྒྲུབ། སྡེ་དགེ ཇ་ཅ་ཀ དབུ་མ། ཚ།

འཕགས་པ་བྱམས་པ། དབུས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད། སྡེ། ༥༠ཁ། སེམས་ཙམ། ཕི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་མདོ་སྡེ་རྒྱན། སྡེ་དགེ ༥༠ཁ༠ སེམས་ཙམ། ཕི།

སྨོན་དཔོན་ཐོག་ཁོས་བརྟན་པ། (དུས་རབས་དྲུག་པ་ཡས་མས།) ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༥༠ཆ༨ སེམས་ཙམ། ཤི

སྨོན་དཔོན་དབྱིག་གཉེན། (དུས་རབས་བཞི་པ།) ཚོས་མངོན་པ་མཛོད། སྡེ་དགེ ༥༠ཅ༥ མདོར་བསྡུ། ཀུ

---------- ཚོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་རང་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༥༠ཅ༠ མདོར་བསྡུ། ཀུ ཎ

---------- རྣམ་བཤད་རིགས་པ། སྡེ་དགེ ༥༠ཆ༥ སེམས་ཙམ། ཤི

---------- ཕུང་པོ་ལྔའི་རབ་བྱེད། སྡེ་དགེ ༥༠ཅ༥ སེམས་ཙམ། ཤི

---------- ལས་གྲྭབ་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། སྟེ་དགེ ༥༠༨༢ ཞེམས་ཅ་མ། ཨཱ

---------- ཉི་ཤུ་པ། སྟེ་དགེ ༥༠༧༨ ཞེམས་ཅ་མ། ཨཱ

---------- ཉི་ཤུ་པའི་རང་འགྲེལ། སྟེ་དགེ ༥༠༧᐀ ཞེམས་ཅ་མ། ཨཱ

---------- དབུས་མཐའི་འགྲེལ་པ། སྟེ་དགེ ༥༠ᚢ᐀ ཞེམས་ཅ་མ། བཱ

---------- རྟེན་ཅིང་རང་འབྱུང་བ་དང་པོའི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བཤད་པ། སྟེ་དགེ ३९९५ མདོ་འགྲེལ། ཆ

འཕགས་པ་མོ་ཌང་གལ་གྱི་བྱ། འཇིག་རྟེན་བཞག་པ། སྟེ་དགེ ༥༠ᚠ᐀ མདོན་པ། ཨཱ། རྒྱ་གདགས་པ། སྟེ་དགེ ༥༠ᚠ᐀ མདོན་པ། ཨཱ།

སྨོན་དཔོན་ཙ་ཏ་ཀོ་མི། (དུས་རབས་བདུན་པ།) བཤགས་བསྟོད། སྟེ་དགེ ᚠᚠᚢᚠ བསྟོད་ཚོགས། ཀ

སྨོན་དཔོན་ཕེན་ཚེག (དུས་རབས་བདུན་པ།) དགོངས་འགྲེལ་གྱི་མདོའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ། སྟེ་དགེ ᚠᚠᚢᚠ མདོ་སྡེ། ཐ

མཁན་ཆེན་ཞི་བ་ལྷོ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྡུས་པ། ᚠᚢᚠᚠ སྟེ་དགེ བསྟན། ཚད་མ། ཐ

---------- དབུ་མ་རྒྱན་གྱི་རང་འགྲེལ། སྟེ་དགེ ३ᚠᚠᚢ དབུ་མ། ས

སྨོན་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པ།) མདོ་ཀུན་ལས་བཏུས་པ། བསྟན། སྟེ་དགེ ३९३᚜ དབུ་མ། ཀ

དཔལ་ལྡན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། སྟེ་དགེ ᚠᚢᚠᚠ དབུ་མ། ལ

---------- དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རང་འགྲེལ། སྟེ་དགེ ३ᚢᚠᚢ དབུ་མ། ལ

---------- དབུ་མ་ཙ་བའི་འགྲེལ་པ་ཚིག་གསལ། སྟེ་དགེ ᚠᚢᚠᚠ དབུ་མ། ལ

---------- བཞི་བརྒྱ་པའི་འགྲེལ་པ། སྟེ་དགེ ३ᚢᚠᚢ ཡ། ཡ

---------- ཕྱང་པོ་ལྷའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ། སྟེ་དགེ ३ᚢᚠᚠ དབུ་མ། ཡ

སྨོན་དཔོན་རྒྱ་བ་ལ་དགའ་བ། ཡན་ལག་བརྒྱད་པའི་སྟེང་པོའི་རྣམ་འགྲེལ་རྒྱ་ཆེར། སྡེ་དགེ ༩རཀ དགོས་རིག ཀོ

སྨོན་དཔོན་ཡོན་ཏན་ཧོད། (དུས་རབས་ལྷ་པ་ཡས་མས།) ཕུང་པོ་ལྷའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་བ། སྡེ་དགེ ༥༠༨བ ས་མས་ཅམ། ས།

སྨོན་དཔོན་ལེགས་ལྡན་འབྱེད། (དུས་རབས་དྲུག་པ།) དབུ་མ་སྟེང་པོ། སྡེ་དགེ ཟ།།།། དབུ་མ། ཏ།

---------- འགྲེལ་པ་རྩོག་གི་འབར་བ། སྡེ་དགེ ཟ།།ཁ དབུ་མ། ཏ།

---------- ཙ་ཥེའི་འགྲེལ་པ་ཥེས་རབ་སྨོན་མ། སྡེ་དགེ ཟ།།ཟ དབུ་མ། ཚ།

ཁ་ཆེའི་མཁས་པ་ལགས། རིམ་ལྷའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ། སྡེ་དགེ ༡།།༩ཟ རྒྱུད་འགྲེལ། ཆ།

སྨོན་དཔོན་ཤཱཀྱ་བློ། (དུས་རབས་བརྒྱད་པའི་སྟོད།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་འགྲེལ་བཤད། སྡེ་དགེ ༥ཟཟ༠ བསྟན། ཚད་མ། ཏ། ཉ།

སྨོན་དཔོན་སའི་ཙ་ལག ཕུང་པོ་ལྷའི་བཤད་པ། སྡེ་དགེ ༥༠ཁ། ས་མས་ཅམ། ས།

སྨོན་དཔོན་ལྷ་དབང་བློ། (དུས་རབས་བདུན་པ།) ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ། སྡེ་དགེ ༥ཟ།།ཁ ཚད་མ། ཆ།

༢ གཞུང་གཉན་ལས་བྱང་བས་པ།

ཆོས་མངོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་ཆེན་པོ། བློ་བཟང་ཆོས་འཕགས་སམ་ཐ་ཕྱ་ཐུན་ཀྱིས་ ༡ཁ།།ཁ--
།ཁ།།ཁ བར་རྒྱ་ཡིག་ནས་བསྒྱུར། དཀའ་ལྡན་པོ་བྱང་དགེ་མཛོད་ཀྱི་བྲིས་མ། ཀུང་ཁོའི་བོད་རིག་པའི་དགེ་སློན་ཁང་ནས་དགར་བཤུས་ཀྱིས། ཟ།།། ལོར་བར་དུ་བཏབ།

ཐུ་པ་ཆོས་ཀྱི་སེང་གེ (།།།།ཁ-།།།ཁ) ཚད་མ་ཡིད་ཀྱི་ཐུན་སེལ། བཀའ་གདམས་གསུང་འབུམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཕེངས་དང་པོ། ཟླེགས་

བམ་དགུ་པ། ས། ཁྲོན་ཕི་རིགས་དགེ་སློན་ཁང་ནས། དགེ་ལྡེང་བྲིས་མ་ལ་དགར་བཤུས་ཀྱིས། ཟ།།།ཆ ལོར་བར་དུ་བཏབ།

སྨན་དགྱེ་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ། མི་རིགས་དགེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་ ༢༠༠᎗ དེབ་གཟུགས་སུ་བར་དུ་བཏབ། གསོ་བ་རིག་པའི་རྒྱུད་བཞི། མི་རིགས་དགེ་སྐྱེན་ཁང་གིས་ ༢༠༠᎗ དེབ་གཟུགས་སུ་བར་དུ་བཏབ། ཡུན་རྒྱ་ཅ། (དུས་རབས་ལྷ་བ།) སྐོར་ཕྱིས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་ཡུན་རྒྱ་ཏེ་ཡམ། གོ་ལའི་ལེ་ཌུ།

དབར་ཕེངས་དང་པོའི་ནོར་བཅོས་རེའུ་མིག

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༩ ལོར་ཡྱི་ཕེར་ཕེངས་དང་པོར་བར་སྒྲུན་བྱས་པའི་ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྡན་གྲྭ་ཀུན་བཏུས་པོད་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་གཉིས་ཀྱི་ནོར་བཅོས་རེའུ་མིག

ཤོག	ཕེངས།	ནོར།	བཅོས།
སྤྱོན་གླེང།			
།	༥	ཆེ་དཔག	ཆེ་དཔགས།
།	༡༤	ཀུར་བཞིན།	འཁུར་བཞིན།
༡༣	༡༨	དངོས་པའི།	དངོས་པོའི།
༡༥	༣	བྱ་བ་འབྲས་བུ	བྱེད་པ་འབྲས་བུ
༡༥	༡༣	ལྷན་སྐྱེས	ལྷན་ཅིག་སྐྱེས
༢༠	༤	འཇུག་པའི	འཇུག་པའི
༢༥	།	གཞན་ཞིག	གཞན་ཅིག
༣༥	༡།	བཏགས་པར	ཏྲོག་པར
ས་ངས་རྒྱས་པའི་རིང་ལུགས་དང། དེང་རབས་ཚན་རིག་གར་ཀྱི་འཛིལ་པའི་སློབ།			
༥ཁ	༨	སྤྱོན་གླེང།	x
སྐབས་དང་པོ།			

५५	१९	འབེ�ས་ན།	པཥ་ན།
৬५	१०	དཔལ་གས་ནུས།	དཔལ་ནུས།
৬५	११	དཔལ་གས་མི་ནུས།	དཔལ་མི་ནུས།
৬५	१३	གཞན་ཀྱི་ས།	གཞན་ཀྱི།
५१	११	བོད་པ་མ་ཡིན་པས།	བོད་པ་ཡིན་པས།
ས্ལས་གཉིས་པ།			
१५१	མཆན།	མཚན་ཉིད་ལ་བཏགས་ཡོད།	མཚོན་བྱ་ལ་བཏགས་ཡོད།
१५१	མཆན།	མཚོན་བྱ་ལ་ཟས་ཡོད།	མཚན་ཉིད་ལ་ཟས་ཡོད།
१५५	११	བུམ།	བུམ་པ།
१९२	१৬	གཅིག་ཅོས།	ཅིག་ཅོས།
१९२	१৬	བཅད་དགོས།	གཅོད་དགོས།
ས্ལས་གསུམ་པ།			
২২१	২	གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར།	x
ས্ལས་དྲུག་པ།			
३९२	११	གསུན་དུ།	གསུམ་དུ།
৫০০	৫	ལྷ་བ་གྱ་གསུམ་པ།	ལྷ་བ་ཐ্ལ্ལ་བོ།
৫০০	१०	ལྷ་བ་ཐ্ལ্ལ་བོ།	ལྷ་བ་ཀྱ་གསུམ་པ།
ས্ལས་བདུན་པ།			
२१	མཆན།	དེ་གསལ་གས།	བདེ་གསལ་ནས།
ས্ལས་བརྒྱད་པ།			
९१	१९	གཟུང་ཚེ།	བཟུང་ཚེ།
९५	५	ལྷག་བསལ།	ལྷག་བསལ།
१००	१०	མི་འགྲུགས།	མི་འགྲུག
१०१	१९	བྱས་པས།	བྱེད་པས།
१৫०	१५	ས་པ།	ས་མང་།
ས্ལས་བཅུ་པ།			
२३१	२	མཐོང་བའི།	འཛིན་པའི།

༢༣༧		༥	ཡུལ་ཀྱི་རྣམ་པ།	ཡུལ་གཟུགས་སོགས།
སྐབས་བཅུ་གཅིག				
༢༨༨	༧ཁ	བ་ཏེ།		བ་སྟེ།
༢ཀ/ཁ	༧ཀ/	རྒྱས་དེ་མ་ཡིན་ནམ།		རྒྱས་དེ་ཡིན་ནམ།
༢༥༠	རེའུ་མིག་ཏུ།	བྱམ་པ་ཚོས།		བྱམ་པ་ཚོས་ཅན།
༢༥༠	རེའུ་མིག་མཐའ་མར།	མ་བྱས་པ།		མ་བྱས་པའི་ཚོས།
༢༥༧	༣	ཁས་བླངས་ཀྱིས་བྱུབ་པ།		ཁས་བླངས་ཀྱིས་བྱུབ་ལ།
༣ཁ༥	༢	བྱས་པ་དེ།		x
༣ཁ༥	༧༨	དགེ་ལྡོགས་དང་སྨྱན་ལྡོགས།		དགེ་ཚོས་དང་སྨྱན་ཚོས།
སྐབས་བཅུ་གཉིས་པ།				
༣ཀ/༥	༧༧	གནས་གསལ།		གནས་གསལ།
༤༢༢	༧༧	འཕགས་པ་ཚོས་མངོན་པ།		ཚོས་མངོན་པ།
༤༣༧	༧༥	འཇིགས་སྲེད།		འཇིག་སྲེད།
༤༥༥	༨	ཡན་ཚོགས།		ཡན་ལག་ཚོགས།
༤༥༥	༥	འདོགས་གཞི།		གདགས་གཞི།
༤༥ཀ/	༣	ཆུམས་ཀྱིས།		ཆུམས་ཀྱི།
༤༥ཀ/	༧༤	འཇོད་དགོས།		འཇོག་དགོས།
སྐབས་བཅུ་བཞི་པའི་མཚན།				
༤ཀ/༣	༧ཁ	ཥོག ༥༧ ན།		ཥོག ༥༧ ཀ།
ལྷང་འདེན་ཕྱག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་།				
༤ཁ༥	༥	ཚོས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ།		ས་སོར་ཐང་པའི་མདོ།
གོང་གསལ་ཀུ་རུ་པའི་རྒྱས་ཅན་གསུམ་པོ་ཚོགས་ལྷག་ཡིན། ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་པས། 2014-9-5				

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་གཙོ།

རྣམ་གྲྭ་མཁན་པོ་སེར་བྱེས་ཁྲོམ་ཐོག་རིན་པོ་ཆེ།

ཀྱོམ་སྒྲིག་སྤྱི་ཁྱབ་སློབ་སྟོན་པ།

གླང་རི་བ་ཐུབ་བསྟན་སྒྲིན་པ།

རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཛིན་ཚོགས་མི།

སེར་སྣང་དགེ་བཤེས་ཡང་སྟེང་རིན་པོ་ཆེ།

ཐོར་གྲིང་དགེ་བཤེས་ཐུབ་བསྟན་དཔལ་བཟང་།

རྣམ་གྲྭ་དགེ་སློང་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་པ།

ཤེར་ཕྱེ་དགེ་བཤེས་བྱང་ཆུབ་སངས་རྒྱས།

ཐོར་གྲིང་དགེ་བཤེས་ངག་དབང་སངས་རྒྱས།

བྱང་ཕྱེ་དགེ་བཤེས་དབྱི་ས་བྱང་ཆེན་སྣྲལ་སྣ།

སྨོ་མང་དགེ་བཤེས་ཐོག་བཟང་མཁས་མཚོག

དེབ་གཟུགས་བཀོད་སྒྲིག་པ།

རྣམ་གྲྭ་ཐུབ་བསྟན་ཡར་འཕེལ།

ནང་པའི་ཚན་རིག་དང་ལྷན་བྱེད་ཀྱི་བཏུས།

ནང་པའི་ཚན་རིག་གི་སྐོར།

སྒོང་ཚ།

ཀུན་བཏུས་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་ནས་རྩོམ་སྒྲིག་ཞུས།

དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ནས་བར་དུ་བསྒྲིག

ཟླ་བོ་༢༠༡༥བོ་ལ་ལྷོ་ཕེར་དཔར་ཞིང་ས་དང་པོ་བཏབ།

ཟླ་བོ་༢༠༡༥བོ་ལ་ལྷོ་ཕེར་དཔར་ཞིང་ས་གཉིས་པ་བཏབ།

©ཀ། །ནམས་སམ་ཆུས་བརྒྱན་ཏུ། ཨར་ཏོན་ཏྲི་ཏཱ་ཀ་ཡིན། ཨོཾ་ཏཱ་རེ་སྭཱ་ཧཱ།།

ཡི་གེ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་པོ་འདི་ཕྱག་དང་ཁ་ཅིའི་ནང་དུ་བཞུགས་ན་དཔེ་ཆ་དེ་བགོམས་ཀྱང་ཉེས་པ་མི་འབྱུང་བར་འཇམ་དཔལ་རྩ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་སོ། །